Áldassék végnélkül és dicsöittessék
A legfölségesebb Oltáriszentség!

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLTÓSÁGOSABB OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S A SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A BUDAPESTI KÖZP. OLTÁREGYESÜLET

1904 V. ÉVFOLYAM

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IX., Üllői-ut 75.

BUDAPEST

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Tájékoztatásul az Oltáregyesületről.

Társulatunk, mint anyatársulat, 1882-ik évi január hó 1-én a római törzstársulattal egyesittetett.

Az egy helyben létező tagok fióktársulatot képeznek, mely az anyatársulat vezetése alatt áll. A fióktársulatok főterjesztőjük által *havonkint jelentik az anyatársulatnak az ujonnan bejegyzett tagok neveit* és imádásóráit, hogy igy ezek a bucsu-engedményekben részesülhessenek.

Hol még terjesztők nincsenek, ott a szövetkező tagok neveiket, lakásukat és az imádásnak általuk választott napját és óráját, valamint kegyes adományaikat a társulat igazgatójának vagy tollvivőjének küldik be. Az anyatársulatot egy a fm. Bibornok magyarországi Herczegprimástól *kijelölt áldozár, mint igazgató* vezeti. Az igazgatót, a ki mellett egy áldozár, mint titkár van, egy bizottmány segíti, mely *egy elnök-asszony-*, másodelnök-asszonyból, titkárnő, pénztárnok, könyvtárosból s néhány tanácskozó tagból áll, kik ülnökhölgyeknek hivatnak. A bizottmány *terjesztőnőket* nevez ki, kiknek föladata a társulat terjesztésén munkálkodni és a tagok buzgalmát éleszteni.

1. A társulat föladatául tüzi ki: a) *a legfölségesebb Oltáriszentségben jelenlevő Jézus Krisztus* megismerését, szeretését és *imádását* mindinkább éleszteni s gyarapitani és ezen őszinte szeretet által kipótolni a bántalmakat, melyekkel ezen legfölségesebb Szentségben illetik; és b) *a szegény templomokat,* tehetségéhez képest, fölszerelni és segiteni.

2. Tagokul fölvétetnek mindkét nembeli hivek, kik az Oltáriszentségről szóló tanitásban részesültek. — Hogy a tag az oltáregyesületi bucsukban részesülhessen, *elengedhetlen föltétel,* hogy: 1. *neve* az egyesület törzskönyvébe bevezettessék; 2. hogy *havonta egy órát* töltsön a legföls. Oltáriszentség imádásában; 3. hogy *évenkint* a szegény templomok fölsegitésére *alamizsnát* adjon az egyesületnek. *Ajánljuk,* hogy a fölvételkor a tag egy határozott napot, például a hó első vagy második napját és erre egy határozott órát, éjjelit vagy nappalit válaszszon és jelentsen be; mely napot és órát, *ha csak ebben* valamely fontos ok nem gátolja, a tag lelkiismeretesen betartja.

Az imádás-órát czélszerü valamely templomban, de lehet otthon is megtartani. A tagoknak ajánljuk továbbá, hogy ha a körülményeik megengedik, *éjjeli imádás-órát* válaszszanak. *Ha valaki foglalkozása miatt* nem imádkozhatnék egy egész órán át, annak meg van engedve, hogy az imádást munkaközben vagy az uton is végezhesse, csak igyekezzék dolgai közben a legföls. Oltáriszentséggel lelkileg egyesülve maradni. *Alamizsnául* nálunk a tehetősebb tagok évenkint két koronát, a szegények évenkint 24 fillért adnak. Kik évenkint legalább *4 koronát* adakoznak a szegény templomok számára, de magukat a havonkinti imádás-órára nem kötelezik, *résztvevő tagoknak* neveztetnek; bucsukban nem részesülnek, de a társulat érdemeiben s imádságaiban igen. Azon adakozók, kik rendes évi járulékra nem kötelezik magukat, a társulat *jótevőihez* tartoznak. Ezekért a szegény templomok hivei imádkoznak. *A társulat* szegény templomok számára köszönettel fogad minden használható adományt, vásznat, csipkét, selymet, kelyhet, szentségtartót, szobrot, képet stb. *Budapesten a társulat közös istentiszteletét* az Angolkisasszonyok templomában minden hó második vasárnapján tartja. Reggel 6 órakor a legföls. Oltáriszentség kitétele; 8 órakor szentmise; együttes szentáldozás. A szentmise után a tagok az áldozópap előimádkozása mellett 2 Miatyánk, 2 Üdvözlet és a 129-ik zsoltárt, «A mélységből» mondanak el a meghalt tagokért. Délután 5 órakor szentbeszéd, litánia Jézus szents. nevéről s a legfölségesebb Oltáriszentség visszahelyeztetik. Az istentisztelet közben a templom ajtajánál pénz gyüjtetik a szegény egyházak javára. Oly helyeken, hol fióktársulatok vannak, gondoskodjanak a tagok, hogy *szintén havi szentmiséjük s ha lehet, tanításuk is legyen.*

Az egyesület tagjai *minden kinálkozó alkalmat fölhasználnak,* hogy a legfölségesebb Oltáriszentség iránti tiszteletre és imádásra másokat is buzdítsanak. Gondoskodnak, hogy sulyosabb *beteghez lelkiatya hivattassék;* szivesen látogatják meg a legfölségesebb Oltáriszentséget; *ha bárhol megpillantják, térdhajtással üdvözlik;* a szentségimádásokon részt vesznek; gyakrabban járulnak a szentgyónáshoz és a szentáldozáshoz s erre másokat is buzdítanak. A tagok és résztvevők októberben és novemberben fizetik be évi járulékaikat.

A ft. egyházmegyei megbizott, mint a megyés-püspök ur képviselője, 1. *az illető egyházmegye területén fölmerülő* oltáregyesületi ügyeket önmaga vezeti és azokról a szükségeseket a lelkész urak és az Oltáregyesület budapesti központi vezetősége között közvetiti. 2. Egy egyházmegyei oltáregyesületi *törzskönyvet* vezet, a melybe a jelentkező tagok neveit és imaórájukat bejegyzi. 3. A törzskönyv külön részében följegyzi, hogy mely plébánián és mely napon és órában tartatik közös istentisztelet. 4. Jegyzékbe veszi a templomok részéről beérkezett kérvényeket. 5. *Naplót* vezet a tagsági dijakról, alamizsnákról és a kezelési kiadásokról. 6. *A beérkező kérvényeket* a méltányosság szerint megbirálja és véleményét az egyes kérvényekre följegyzi. 7. *A kérvényeket* évenkint az október, november hónapok folyamán a központba küldi. Később érkezett kérvények figyelmen kivül hagyatnak. 8. A hozzája érkezett *tagsági dijakat* és egyéb alamizsnákat lehetőleg *november hó elsejéig* átszolgáltatja a központnak. 9. Kezelési kiadásait, beszámolás mellett, az egyh.-megyei területéről begyült pénzekből födözi.

A Főtisztelendő Papság szives figyelmébe.

A ft. lelkész urakat kérjük, 1. hogy ezek után az Oltáregyesületet *érdeklő minden ügyben* az egyházi megyéjük területére a főpásztor ur által kegyesen kinevezett *megbizott urhoz* legyenek szivesek fordulni.

2. Náluk jelentsék be az uj tagokat, megjelölve a tagok imádási napját és óráját.

3. Kérjük a ft. lelkész urakat, hogy *a segélyezést kérő folyamodványokat, a tagsági díjakat és egyéb alamizsnákat egyenesen hozzájuk küldjék be.*

4. *A folyamodványokhoz okvetlenül szükséges: a)* a kérvény, az elnök-asszonyhoz intézett szövegezéssel; *b)* a kerületi esperes ur által láttamozott leltár és a templomi bevételek és kiadások összeges kimutatása (tehát nem az egyes tételek); *c)* a kérelmezett tárgyak lajstroma egy külön lapra irandó; *d)* a kérvényen vagy a lajstromon az illető község neve, az utolsó posta és a vasuti vagy a gőzhajóállomás, valamint az egyházi és politikai megye neve jól olvashatólag kiteendő; *e)* a kérvények mulhatatlanul idejekorán küldendők az egyházmegyei megbizott urakhoz, hogy ők azokat az október november hónapok folyamán a központba juttathassák; *f)* a későbben érkező kérvények elintézetlenül küldetnek vissza; *g) csakis világiaktól* eredő folyamodványok nem jöhetnek tekintetbe.

5. Az oltárteritők, a tabernakulum, a gyertyatartók méretei pontosan és okvetetlenül megjelölendők.

6. *A kérvények röviden és világosan szerkesztendők.* Miért is a leltárban az egyes tárgyakról kiteendő, hogy jó, közepes vagy rossz állapotban birja-e azokat az illető templom.

7. Az ajándéktárgyak csak a kiállitás után (körülbelül husvét táján) küldetnek meg az illető templomoknak.

8. Miután az Oltáregyesület főczélja, hogy a legfőls. Oltáriszentség iránti hitet, áhitatot és szeretetet fölkeltse és terjeszsze, *a budapesti közp. Oltáregyesület csakis oly templomok számára szavaz meg egyházi szerelvényeket, a mely templomokban az oltáregyesületi ájtatosság* a hónaponkinti egy órai szentségkitétellel és imádással *szervezve van,* vagy nyomban szerveztetni fog. Ez az egyetlen kárpótlás, a melyre az egyesület számot tart.

Kérelem a ft. papsághoz. Az Oltáregyesület azon alázatos kérelemmel fordul a ft. papsághoz, hogy az Oltáregyesületnek szent czéljaira, időnkint, teljesen alamizsnaképen és tetszés szerint meghatározandó bizonyos számu *szentmiséket vállalni sziveskedjenek.*

Ha minden áldozár évenkint néhány szentmisét vállalna (és ki ne tehetné ezt?!), az Oltáregyesület rövid idő alatt az ország minden szegény templomát fölruházhatná.

Az intentiókat ft. Demény Dezső, kir. palotai káplán ur kezeli. Az intentiók ajánlatát a papság között főleg a kerületi közgyülések alkalmával szétosztandó *intentiókötelező lapra* jegyzi föl, melyet a főpásztori megbizott ur útján juttat a budapesti központi igazgatósághoz, ki az intentiókat egy válaszos levelezőlapon jelöli ki az illető áldozár uraknak. *A szentmisék természetesen csak akkor kezdendők meg, midőn az illető áldozár a kijelölést már kézhez vette.*

Az Oltáregyesület nem intentiók fejében, hanem *ingyen adja az egyházi szereket* s igy ő maga is csakis *alamizsnaképen* fogadja el a stipendiumokat. Intentiókra egyházi szereket *nem közvetit.*

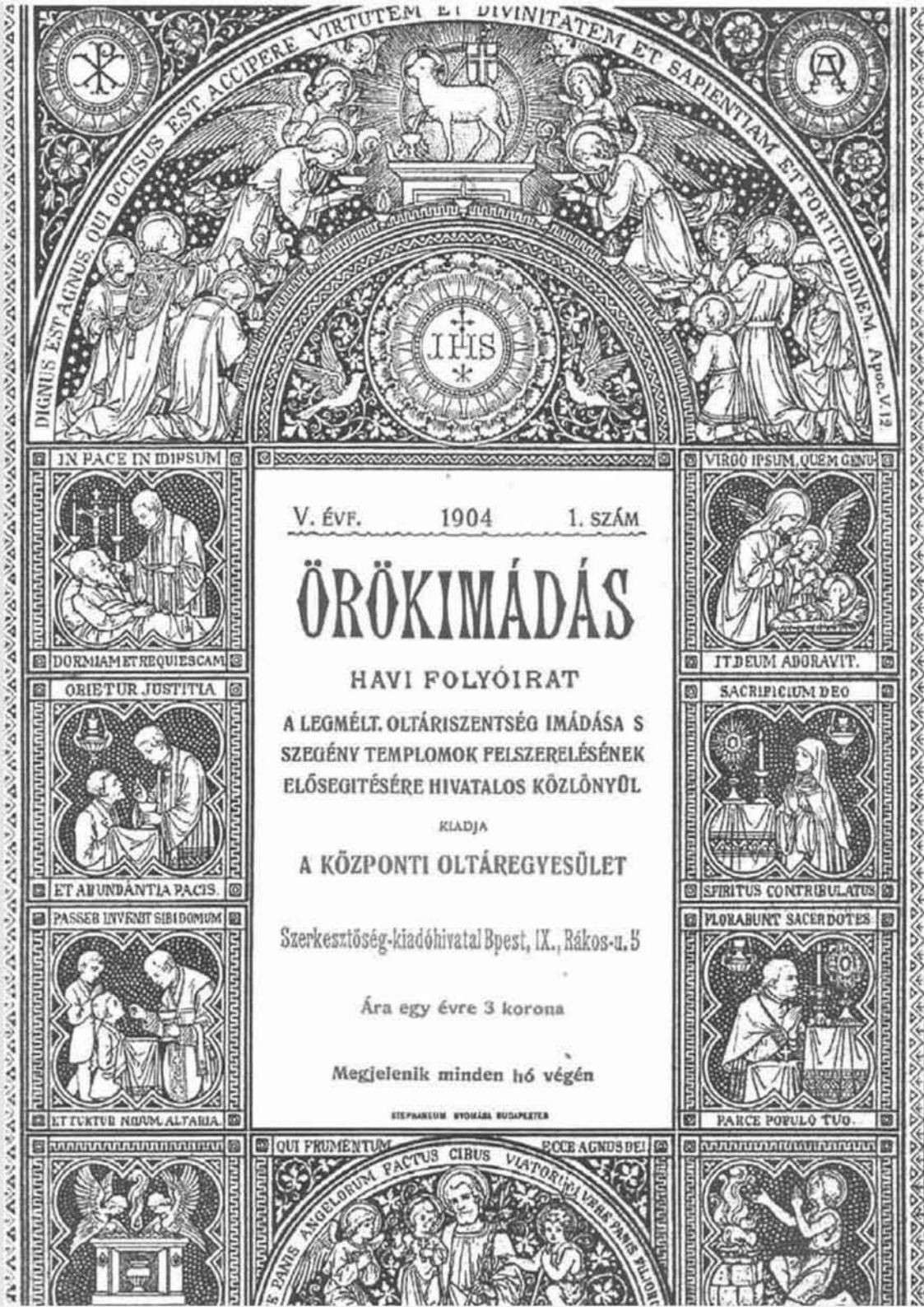

V. ÉVF. 1904 1. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA BUDAPESTEN

V. ÉVFOLYAM. 1904. JANUÁR. 1. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Eucharisztikus kongresszus. — Az Oltáriszentség és a férfiak. — Imádni őt. — Az Eucharisztia zenéje. — A szentmise és a boldogult lelkek. — Vegyesek. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. Az örökimádás temploma. — Az Erzsébet-Örökimádás-templomegylet alapszabályai. — Oltáregyesületi ügyek. — Befolyt díjak. Irodalom. — Hirdetések.

Eucharisztikus kongresszus.

Erről már többször hirt adtunk, a tavaszszal tartandó eucharisztikus kongresszus ügye a megvalósulás felé közelget. E hó 25-én ugy az előkészitő papi bizottság, mint a hölgybizottság ülést tartott már s lelkesedéssel tette magáévá egy május 15. és 20-ika közt tartandó országos eucharisztikus kongresszus ügyét. Ez az időpont legalkalmasabbnak látszott a magasztos manifesztáczió számára, mivel ugyanakkor lesz az örökimádási templom alapkőletétele, össze lesz kötve vele egy nagyobbszabásu oltáregyesületi kiállitás, akkor van szent Bayllon Pascalnak, az összes szentségi művek égi védőjének ünnepe s az időjárás is olyan szokott lenni, mely inkább biztositja, mint máskor az ezen ünnepséggel összekötött felvonulások, körmenetek, stb. sikerét.

Az előkészitő bizottság mindenekelőtt Ő Eminenciájának, Magyarország herczegprimásának jóváhagyását fogja kikérni a terv számára, azután pedig országos bizottságot fog alakitani, a melyben való részvételre fel fogja kérni az összes szentségi ügyek hazai vezetőit.

Érezzük, hogy Magyarországon szükség van a hitbuzgalom mélyitésére. Keressük a krisztusi szellemet s dolgozunk, hogy azt visszavigyük az egyén, család és társadalom életébe. Kitől fogjuk megtanulni e szellemet, ha nem magától az Ur Jézus Krisztustól az Oltáriszentségben? Ki fog nekünk erőt adni a harczban, mely hogy fenyegeti a keresztény magyarságért dolgozókat, szembeötlő jelek mutatják — ha nem a szentségi Üdvözitő? A Szentatya fölszólit bennünket, hogy mindent megujitsunk az Ur Jézusban s mi követni akarjuk őt — van-e hát sürgősebb feladatunk, mint visszavezetni az embereket az Oltáriszentséghez?

Ime, itt az alkalom az eucharisztikus lelkesedés élesztésére, a krisztusi szellem terjesztésére, az Ur Jézus iránti hódolatunk kimutatására. Legyen

rajta mindenki, kinek hivatása és katholikus szive parancsolja, hogy a kongresszus fényesen sikerüljön; irjon, buzditson, jöjjön fel, vegyen részt az előkészitő tanácskozásban minden eucharisztikus lélek, hogy megdicsőittessék és áldassék a legméltóságosabb Oltáriszentség.

Az Oltáriszentség és a férfiak.

(Keller, himmelstadti plébános előadása 1903. szeptember 17-én.)

A FÉRFIAK az Oltáriszentséghez különösen közel állanak. Férfiak voltak tanui az Oltáriszentség első ünneplésének. Férfiak vették magukhoz első izben az Oltáriszentséget. Férfiakra bizta az Ur az Oltáriszentséget az idők végéig. Férfiaknak szólt és szól e mondás: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre».

A férfiak ezen külső elsőbbsége bensőleg mély alapokon nyugszik. Ezt megismerjük, ha az Oltáriszentség alapitásának okait és a férfiak kötelességét vizsgáljuk.

Krisztus azért alapitotta az Oltáriszentséget, hogy az Atyától rábizott megváltás tényének befejezése után is örömöt és bánatot velünk, emberekkel e földön egészen a világ végéig megoszszon. Krisztus Urunk mindenkor nálunk akart maradni az Oltáriszentségben.

Családja mellett kitartani: ez a keresztény férfiunak első kötelessége. Mig a halál övéitől el nem választja, a keresztény embernek övéinél kell maradnia. De vajjon hol talál a keresztény ember erőt eme a sirig tartó hűséghez? Az Oltáriszentségben! Jézus példája *tanit* törhetetlen hűségre, az Oltáriszentség kegyelme *kölcsönöz* rendithetetlen hűséget. Ha tehát a keresztény férfi ezen kegyelemmel és Jézus Urunk példája szerint ezen hűséget övéivel szemben gyakorolja, akkor teljesiti egyszersmind az Istentől ráruházott kötelességet is; hűségével övéit is megnyeri Istennek s ily módon családja üdvét és Isten dicsőségét mozditja elő.

Az Oltáriszentség alapitásának második oka az volt, hogy Krisztus minden időkre akarta magát értünk föláldozni. Krisztus kereszthalálával a természetfölötti életet szerezte nekünk. Ezen kegyelmi életet az Oltáriszentségnek örökké tartó áldozatával tartja fönn és gyarapitja. Az ujszövetség ezen áldozatában elénk állitja az Ur áldozatát a keresztfán és ennek gyümölcseit hasznunkra forditja. Erről mondja XIII. Leo: «Az Oltáriszentség, mint Jézus szenvedéseinek állandó emléke, a keresztény embert a szükséges, üdvös sanyargatásra utalja». Jézus első papjaihoz igy szólt: «Ezt tegyétek emlékezetemre», azaz megemlékezésül fájdalmaimra, kinjaimra és gyötrelmeimre; megemlékezésül halálomra a keresztfán. Ezen okból lett az Oltáriszentség mint szentség és áldozat minden időkre állandó intés bűnbánatra és min-

den, bármily nagy szomoruság elviselésére; komoly és határozott megvetése minden élvezetnek, melyet szemérmetlen emberek annyira dicsérnek és magasztalnak.

A férfi is családjában az élet főoka, azért kötelessége is övéinek életét fönntartani és előmozditani. Ezt azonban csak folytonos áldozatokkal lehet megtenni. Már ezen fogalom «férfi», magában foglalja az erő és elszántság fogalmát is. Erő és elszántság azonban csak a szenvedésben tünhetik ki. «Beatus vir, qui suffert tentationem», csak áldozatokkal, sulyos áldozatokkal mutathatja ki a férfi a maga férfiasságát és velük igazolhatja hűségét övéihez; csak sulyos, szakadatlan áldozatai árán szerezheti meg a férfi családja boldogságát. Áldozatos szellemet *tanit* és kedvet *nyujt* az áldozathoz az Oltáriszentség, a mely Krisztus szenvedésének gyümölcse és örökké tartó áldozat. Tehát az Oltáriszentségtől nyeri a férfi az erőt, hogy második kötelességét teljesitse, azaz hogy övéi érdekében áldozatokat hozzon. Ha tehát a férfi az Oltáriszentség Üdvözitőjétől áldozatos szellemet tanult és az Üdvözitőtől áldozathoz kedvet nyert, és ha Jézus Krisztus kedvéért övéi érdekében áldozatos életet él: akkor az egész család is a családapa példája szerint követni fogja Krisztus Urunkat keresztutján és valamennyien, mint Urunk tanitványai dicsőiteni fogják az Urat és saját javukat fogják előmozditani.

Harmadik ok az Oltáriszentség alapitására az volt, hogy Urunk a szent áldozásban lelkünk tápláléka akart lenni. Nekünk akarta Magát átadni egészen. Velünk akart egyesülni, hogy minket minden gonosztól megszabaditson. «Én vagyok az élet kenyere; a ki eszi az én testemet és issza az én véremet, az Bennem marad és Én ő benne. A ki ezen kenyérből eszik, élni fog örökké.»

Ezen teljes odaadás övéi iránt képezi a keresztény ember harmadik kötelességét. Nem elegendő, hogy a férfi övéi körében maradjon; nem elegendő, hogy övéiért áldozatokat hozzon, ő tartozik nekik legnagyobb kincsével is: odaadó szeretetével; azon szeretettel, a melyről az apostol mondja (I. Kor. 13, 4.): «A szeretet türelmes, kegyes; a szeretet nem irigykedik, nem cselekszik roszszul, nem fuvalkodik föl, nem nagyravágyó, nem keresi a magáét, nem gerjed haragra, nem örül a hamisságon, hanem az igazságon örvend. Mindent elvisel, mindent elhisz, mindent remél, mindent elszenved».

Ezen odaadó szeretetet a keresztény ember az Oltáriszentségben találja. Csak olyan férfi nyujthat övéinek is teljes, odaadó, hű szeretetet, a ki az Urral a szeretet szentségében bensőleg egyesül. Ha igy a keresztény férfi az isteni szeretet kifogyhatatlan forrásából az Oltáriszentségben odaadó szeretetet meritett övéi iránt, akkor övéi is Krisztus kedvéért teljes odaadással fogják őt szeretni. Ezen családon beteljesül akkor az isteni szó: «Őrizd meg őket a te nevedben, hogy egyek legyenek, mint mi».

Az eddig mondottakból következik, hogy a keresztény férfiaknak az

Oltáriszentséget, mint a kegyelem, az erő, az erény és minden boldogság forrását különös módon kell tisztelniök és becsülniök.

Sajnos azonban, nem igy történik! Sok férfi az Oltáriszentséggel szemben teljesen hideg, sőt ellenséges érzelmü. Épen a férfiak azok, a kik az Oltáriszentséget lenézik, gyalázzák, sőt gyülölik. Gondoljunk a káromkodókra és szidalmazókra! Mily hidegen és lanyhán viselkednek némely férfiak az istenitisztelet alatt; mint nem keresik föl többé némelyek a délutáni eucharisztikus ájtatosságokat. Sőt némelyek a vasárnapi szentmisét is ok nélkül mulasztják el. Általában mily ritkán kerülnek a férfiak az áldozópad elé, mennyire növekszik azon férfiak száma, a kik az Oltáriszentségtől egyáltalában távol maradnak, sőt nem csekély számu olyan férfiu is találkozik, a ki hozzátartozóit is eltiltja az Oltáriszentségtől.

Ezen szomoru és sulyos következményekkel járó ténynek melyek hát az okai?

1. *Tudatlanság.* Épen azon férfiakra, a kik az Oltáriszentséggel szemben lanyha vagy ellenséges érzelmüek, illenek eme szavak: «Atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek»; valamint ezek is: «Gunyolják azt, a mit nem ismernek». Honnan ismerhetnék ezek a mi vallásunkat: prédikációt és lelki oktatást ritkán, vagy sohasem hallgatnak, keresztény könyv helyett, melyből a hit igazságait megismerhetnék, kezükben nagyon is sokszor kereszténységellenes lapot találunk, mely a helyett, hogy tanitana és képezne, zavarba ejt és tönkretesz.

2. *Élvezetek után való sóvárgás.* Napok, melyeken férfiak áldoztak, voltak azelőtt az ünnepek, nevezetesen karácsony, husvét és pünkösd második napja. Ezen okból az első ünnepnapokon a kávéházak üresek voltak; a modern élvezetek utáni vágynak azonban — sajnos! — már az a következménye, hogy az ünnepek első napja is kávéházban való üldögéléssel és ivással stb. telik el. Ennek következtében a szentáldozások száma a férfiak körében mindig fogy. Az élvezetek más faja is visszatart némely férfit az Oltáriszentségtől. Vannak bizonyos vétkek a hatodik parancsolat ellen.

Harmadik oknak tekinthetjük a *félelmet más emberektől.* Mivel egyikmásik szól, vagy szólhatna valamit, elhanyagolják némely férfiak a szent áldozást, elmulasztják az istenitiszteletet, gunyolják és szidalmazzák legfőbb kincsüket.

Negyedik ok a *restség.* Némelyek sokkal kényelmesebbek, semhogy a korai kelés és az éhenmaradás fáradalmait eltürnék; másokat meg visszariaszt a fáradozás, mely a lelkiismeret komoly vizsgálatához, a bánathoz és az élet megjavitásához szükséges. Ezért aztán bűneikben tovább élnek és az Oltáriszentségtől távol maradnak.

5. A *munka* is visszatart némely embert az Oltáriszentségtől. Gondoljunk csak a vasutasokra és olyan munkásokra, a kiknek vasár- és ünnepnapokon dolgozniok kell; és azonkivül nagy számban találhatók olyan férfiak is, a kik önként, fontos ok nélkül a vasárnapi szentmisét elmulasztják és dolgoznak. Ama evangéliumi férfiu utánzóit, a ki öt pár ökröt vett, s kipróbálta őket és e miatt a lakodalomba való meghivásnak nem tehetett eleget, a férfiak közt még mindig nagy számban találjuk.

6. Ezer meg ezer embert a *modern sport* szokott visszatartani az Oltáriszentségtől. Tornaünnepélyek, vasárnapi kiállitások stb. sok, igen sok férfit akadályoznak keresztényi kötelességeinek teljesitésében.

7. Továbbá számos *egyesület* különféle ünnepélyeivel számtalan sok embert tart távol a szentáldozástól és a szentmisétől. Szombaton hosszu ülések, vasárnap hosszu alvás!

8. Végül megemlitjük a *bátortalanságot.* Némely ember szivesen járulna a szentáldozáshoz, azonban mivel fél, hogy ujból bűnbe esik, távol marad attól.

Ezek körülbelül a legfőbb okok, melyek a férfiakat az Oltáriszentségtől a szentáldozástól, szentmisétől és szentségimádásoktól távol tartják.

(Vége következik.)

IMÁDNI ŐT...

Imádni őt, a szentségház Királyát,
A kit a végtelenség jellemez!...
Imádni kell! — És im a véges ember
Egy Istent mily hálátlanul sebez.
Szivében ég a szeretet irántunk,
S nekünk nem kell, minket más lelkesit;
A földi dib-dábságokért lenézzük
Az égnek üdvös, örök kincseit.

Miért? — Hogy létünk csillogjon, ragyogjon!
Hogy dicsőitsenek az emberek...
Lelkünk hevül, a mulóságra éber;
S öröknél mély álomban szendereg.
Mit szól az Úr? — Ki megvall engem, én is
Megvallom őt égi Atyám előtt;
De ki restel testvérének nevezni,
Én is lesujtom, megtagadom őt!...

Tanulni kell! Ember, térj már eszedre,
Bomhán ne töltsd e drága életet!
Mit ér az ábránd, ha csalódni kell majd
S szived előbb-utóbb is eleped.
Hódolj meg végre Isten-alkotódnak!
Hisz földi urnak térdet hajtogatsz,
S kinek hatalma trónokon magaslik,
E lét Urának hütlen mit sem adsz?

Az angyalok remegve meghódolnak,
A szentek himuszt zengenek neki,
S a porszem, ki egy pillanatban támad
És eltünik, öt göggel megveti;
Szavára tenger, ég, föld engedelmes,
Orkán és fergeteg is elcsitul...
S kibe értelmet oltott, gúnyolódik,
Nem is akar tudni hatalmirul...!

Imádni kell! Oh térj meg bünös ember,
Lihegve mit futsz csalfa báb után?...
Fény, kincs sajgóbbá teszik szenvedésed,
Csak bút fakasztanak lépteid nyomán.
Borulj le itt, ez oltár kincsesbánya,
Hol Üdvözitőd társalog veled...
Itt rejlik kincsed, boldogságod, fényed,
Vágyad, reményed, életed — mindened!

Faustinus.

Az Eucharisztia Zenéje

Irta: JÁROSY DEZSŐ.

«Lauda Sion Salvatorem
— — — — — —
In hymnis et canticis.»

I.

Fölséges kötelességre szólit az urnapi sequentia ihletett lantosa! Végtelen dicséretet, örök imádást zengeni az oltárszekrény Királyának: *in hymnis et canticis.* Önbizalmunk kételkedik a hivó szózat igazságában, mert nem merünk, nem tudunk hinni.

Csend, béke, nyugalom, ezek mámorában szökellő tulvilági öröm, melyet az oltár közvetlen közelében érzünk, sejtetik gyarlóságunkat. Egyformán kiáltják felénk: emberi sziv és ész, ti erre képtelenek lesztek! Oly érzések számára kerestek hangokat, melyeknek legszebb zenéje: a néma ajk, az elcsituló hang. Ti az érzelmek legédesebbjét, leghatalmasabbját akarjátok kifejezésre juttatni, de számoltok-e erőitekkel? Távol áll a fölfogás, melyet elérni óhajtotok a kifejezés lehetőségétől. Isteni erő, Krisztus igéje szól hozzátok szeretetével, jóságával és kedvességével s ti kétségbeesetten keresitek az érzelmek hurjait.

Már ugy látszik, hogy üres minden ámitástok, meddő minden törekvéstek, hiábavaló ábrándotok. Művész, mondj le reményedről, gyöngék ugy is a te akkordjaid, szintelen lesz ugy is a te harmóniád; danád gyenge kisérlet, erőtlen visszhang: *quia major omni laude nec laudare sufficis.*

De vessétek le kétségbeeséstek ámitó foszlányait, ne rendüljön meg bizalmatok: et si sensus deficit. Ugyanazon sequentia bátorit: quantum potes, tantum aude! Gyöngeségtek ne riasszon vissza; veletek az Ur kegyelme, a Szentlélek oldja meg nyelveteket: non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.[1]

Közös ritmussá egyesül majd annyi sziv dobogása. Canticum novum... uj ének hangzik majd, mely *a természetfölötti manna csodálatos erejéből él és táplálkozik s ez lesz az Eucharisztia egyedül méltó, igaz zenéje.*

II.

Kutassunk tehát uj éneket, mely egyedül illik a «panis angelicus» titkához. Keressünk zenestilt és harmóniát, mely leghivebb kifejezője imádásunknak és hódolatunknak, melylyel az oltárszekrény «latens Deitas»-a iránt viseltetünk. De mielőtt munkához látnánk, vizsgáljuk az Eucharisztia zenéjének lényeges kellékeit, melyekre mint biztos alapokra bátran épithetjük az impozáns műremeket: a nagyszerü zenestilt és a titkos szövésü harmóniát.

[1] Máté X. 20.

Az egyháztörténelem tanit arra, hogy egyházunk mindig kellően méltányolta az emberi szellem értelmét, szervező és teremtő erejét, melyek mind a művészet alkotásaiban jutottak kifejezésre. A keresztény ókor katakombái, a középkor hatalmas dómjai egyformán hirdetik ez igazságot. A mély pszichologus, az egyház megértette a nagy befolyást, melyet a művészet gyakorol örök időktől fogva az emberi szivre, azért gyermekévé fogadta, megszentelte s az Ur hajlékában szives otthont szerzett számára. Mindenki által elismert kulturtörténeti tény, hogy egyházunk fejlesztette az összes művészeteket; isteni tanának kimerithetetlen forrásaiból pedig gazdag thémákkal látta el, melyek örök időkre bő tért és alkalmat nyujtanak a vallásos ihletből élő géniusznak.

De az ember gyarló volt; sokszor megfeledkezett, hogy Istenhez csak a legjobb és legszebb illik. Átlépte a határokat, melyeket az egyház számára kijelölt s könnyelmüségében nem tudott többé különbséget tenni isteni és emberi között. Téved, tapogat, a sötétben saját lábán akar állni, mig végre belátja, hogy önerejében nem bizhatik, azért hamut hint fejére, elzarándokol az örök tekintélyhez; erős penitenczia utjára lép, visszatér ahhoz, kit eddig megvetett és lenézett: az egyházhoz.

A művészetek egyikében bemutattam a tékozló fiut — ki alig egy félszázada tért vissza az atyai házba — a reformált egyházi zenét, a «Musica Sacra»-t. Egyházias, minden tekintetben tisztult izlés, liturgikus iz és zamat, gyermeki engedelmesség a tekintély iránt, e tényezők biztositanak végre sikeres jövőt, döntő befolyást a bünbánó egyházi zene számára.

Alkalmazzuk tételünkre a történeti tények arany tanulságait, mert az Eucharisztia zenéje is válfaja ez általános értelemben vett egyházi zenének. Azért, ha létezik «Musica Sacra», melytől megujhodást, szentséget, áhitatot és vallásosságot követelünk, akkor első sorban az Eucharisztia zenéje kerül szóba.

Második végkövetkeztetésünk: *az Oltáriszentség isteni erejéből táplálkozó eucharisztikus zenének reformzenének kell lennie a szó legigazibb és legnemesebb értelmében.*

III.

Alapunk tehát azon zene, melyet a «reform» uj ruhájába öltöztettek az illetékes közegek, vagy ha ugy tetszik, a zenereform apostolai. Fölvetett kérdésünk, miért és hogyan fogadjuk ez uj irányt az Eucharisztia birodalmába. Keressük, nem-e beteges láz, merő divathóbort, szeszélyes ujsághinger az egész reform-munka, mely nélkülöz minden jogtörténeti alapot. Ezzel a megtért tékozlóval ismerkedünk tehát meg közelebbről s kutatunk okot s módot, melyek után mi is uj köntöst igérhetünk a bünbánó zeneművészetnek.

A reformzene azért valódi alapja az Eucharisztia zenéjének, mert igazi «egyházi» zene «per eminentiam»; eredményében, hatásában kettős a czél,

melyet szolgál: Isten dicsőségét és a hivők épülését. Nem önczél, nem fitogtató virtuozitás jellemzik; nem is szegődik képzelgések szülteemberi tekintetek zsoldjába, hanem önzetlenül szolgálja hangjaival, zenestiljével azon nemes czélt, melyet tőle az egyház joggal elvár. Nem terem bűnöket, hanem erényeket nevel. Nem gyönyörködtet közönséget, hanem Istent dicsőit. Távol áll tőle a lágy érzelgősség, minden üres hatásvadászat, minden zenei nyegleség. Nincs benne a Tridentinum által kárhoztatott «lascivum aut impurum». Levetette a világias külszint, komoly és szent lett e zene.

Az Eucharisztia énekese ráismer a rokonságra: ezek az ő hangjai, ez az ő harmóniája. Ő is számüz minden profán zenei eszmét, minden léha, érzelgős akkordot, minden alávaló indokot és nemtelen czélt. Komoly és szent zenét sürget ő is, mint ti. Kezet fog veletek: tőletek kér utat, eszközt és módot, mert belátja, hogy nemes idea lelkesit, ugyanaz, melyet a szentségi Jézus vár ő tőle.

Értjük már, miért fogadjuk alapul e reformzenét. Mintha csak az Eucharisztia Krisztusa sugalta volna e remek programmot. Mintha csak az oltár közvetlen közelsége ihlette volna meg a sziveket, kik a szentségi Krisztus kegyelméből éreznek és gondolkodnak igy: vere ecclesiastice et eucharistice.

Láttuk az okot. A mód pedig, melynek segitségével sajátunkká tesszük a reformzenét, egyszerü: elfogadjuk a reformtörekvések eszméit, osztjuk elveit, követjük törvényeit, *tőle kérünk mindent:* tehát *zenestilt, dallamot és harmóniát.* Szivesen készitünk lakást az uj vendég számára, követjük intő szavát: *Cantate Domino canticum novum!*

(Folytatása következik.)

A szentmise és a boldogult lelkek.

Lacordaire, a hires franczia szónok egy alkalommal a következőket mondotta el prédikácziójában: Valami lengyel nemes ember — kit istentagadása miatt mindenki ismert — a lélek halhatatlansága ellen könyvet szándékozott kiadni, mely vállalatért a közeli városba ment. A piaczon kocsiról leszállva, a könyvnyomdába igyekezett. Egyszerre csak elébe lép egy szegény asszony, ki sirva és zokogva térdre borul és ezeket mondja: «Jó uram, férjem már vagy 10 éve meghalt, talán borzasztó kínokat szenved a tisztitóhelyen. Szeretnék egy szentmisét olvastatni, de szegény vagyok. Adjon kérem egy koronát!»

A nemes ember végighallgatta a kérést. «Jaj asszonyom, maga nagy bolond!» szavakkal egy pénzdarabot adott az asszonynak. Hálálkodva sietett az asszony a közellevő templomba és szentmisét szolgáltatott boldog férjéért.

Három nap mulva a nemes szobájában ülve, olvasta munkájának kéziratát, mely a lélek halhatatlansága ellen volt irányitva. Egyszerre halk zaj ütötte meg fülét. Föltekintett és maga előtt egy férfialakot látott parasztruhában. Meglepődve és boszankodva fölkelt helyéről, hogy a belépőt és tolakodót kiutasitsa. E perczben azonban az alak eltünt. Behiván szolgáit, hogy rendreutasitsa őket, miért engedték meg az idegennek a bejövetelt, megtudta, hogy minderről mitsem tudnak, embert, idegen férfiut nem láttak, hisz minden zárva van. A gazda mindezeket hallva, leült iróasztala mellé és folytatta megkezdett munkáját.

Másnappal e jelenet megismétlődött. Nemes emberünk kikelt türelméből, a megjelent férfiura rohant, de az ujra eltünt. Ezek után elhatározta magát, hogy ha még egyszer megjelenik az alak, megtanitja becsületre. Harmadnap a már meghatározott időben ujból maga előtt látta a már ismert idegen alakot. Meglepetése fokozódott, midőn az előtte álló férfiu igy szólott: «Nagyságos uram, eljöttem hálámat kifejezni. Én annak az asszonynak férje vagyok, kinek a minap pénzt adott, hogy érettem szentmisét szolgáljon. Jó cselekedete annyira tetszett Istennek, hogy megengedte, miszerint magához eljöve, köszönjem meg jóságát és biztositsam, hogy van egy tulvilág és hogy a lélek halhatatlan. Magától függ most, hogy a jó Isten kegyelmét mire forditsa.» A látomány eltünt; a nemes ember meghatottan állott egy pár perczig. Azután összehivta cseléd-ségét, elmondotta a történetet, művét tűzre dobta és törekedett buzgó, jó katholikusnak lenni.

Ennyiből állott a történet, melynek elfogadásához nem kell egyéb, mint katholikus hit.

Most kérdem tőled, kedves olvasó, mit tanulsz te e történetből? Nincsenek halottjaid? Atyád, anyád, testvéred, hitvestársad, jó barátod hol van? Biztos vagy-e, hogy jól éltek-e a földön? Nem volna-e üdvös egy szentmisét szolgáltatni érettük? Hátha ez a szentmise megmenti lelküket a kínoktól. Tégy ugy, a hogy lelkiismereted sugja!

E. O. L.

VEGYESEK

Farsangol a világ fia s bárcsak el ne farsangolná lelkét, üdvösségét. Hány hivő keresztény lélekre nézve tárul föl az örvény e zürzavaros napokban, midőn a mindenféle mámor felejtet Krisztust, egyházat, szentséget s mindent, a mi a lelket emelni, a szivet nemesiteni, az embert föntartani alkalmas. Ne feledkezzünk meg legalább mi, oltáregyesületi tagok, arról az Ur Jézusról, ki most még elhagyatottabb, még szomorubb, mint máskor. Térjünk be gyakrabban a templomba, ha csak nehány perczre is.

Boruljunk le a szentségház királya előtt s iparkodjunk őt megengeszteini, megkérlelni a számtalan bántalom és sérelemért s buzgóságunk mélysége pótolja a milliók lanyhaságát.

Gondot forditsunk viselkedésünkre papok és világiak egyaránt a templomban s főkép az Oltáriszentség közelében. Egy nagyobb porosznémet városban élt egy hölgy, a ki már régen készült áttérni a katholikus vallásra, de — a mint később bevallotta — az Oltáriszentséget illetőleg egyre-másra kételyek bántották, a melyek visszatartották az áttéréstől. Egyszer este benn ült a templomban, a mikor furcsa eszméje támadt. Tudta, hogy a plébános minden este be szokott menni a templomba, a mikor az már be volt kivülről zárva. Becsukatta magát azzal, hogy meglesi, hogy viselkedik majd a pap, ha egyedül lesz. Ugy is tett és bizonyos, hogy jót láthatott, mert bocsánatot kérve a jámbor plébánostól különös viseletéért, kijelentette, hogy legközelebb megteszi a rég óhajtott lépést. A pap külső áhitata meggyőzte egyszeriben kételkedő lelkét, a melyet sok okos könyv, sok jó szó meggyőzni nem tudott. A világi hivek is jó hatást gyakorolhatnak épületes viselkedésükkel. Egész lényünk sugározza vissza hitünket a Szentség közelében s néma buzgóságunk hangos vallomás legyen az Ur Jézus mellett.

Az imádság «betegeknek nem való, mert zavarja nyugalmukat». Ez a legujabb franczia találmány, akarom mondani lelki betegség. Kitört pedig a franczi katonai kórházakban, a honnan az áldott irgalmas néneket mind kiüzték. A versaillesi intézet felügyelője kapta magát és a mint az apáczák az intézetet elhagyták, hirdetést ragasztott ki a falra, melyben kijelenti, hogy a reggeli és esti közös ima ki van zárva, mert az betegek közé nem való és zavarja nyugalmukat.

Vallások statisztikája, a legutolsó évszázadfordulat alkalmából a leghiresebb adatok alapján P. Krose S. J. által összeállitva. E szerint földünk össznépessége 1537 millió lelket számlál. Ezekből 1900-ban katholikus volt 264 millió 506 ezer (t. i. a hivatalos népszámlálás szerint; mert mint ő adatokkal bizonyitja, létszámuk legkevesebb 270 millió lélekre teendő), protestáns keresztény volt 166 millió 627 ezer, sizmatikus keresztény 117 millió 884 ezer; összesen tehát keresztény volt 549 millió 17 ezer, az össznépségnek 34·7 százaléka, vagyis minden 100 lélekre esik 34 és fél keresztény. Mohamedán volt 202 millió 48 ezer, zsidó 11 millió 37 ezer. Az egy Istenben hivők száma tehát 762 millió 120 ezer, vagyis 49·7 százalék; azaz ugyszólván a fele az összemberiségnek. A több Istent vallók közt legnagyobb számmal vannak a Confucius követői 235 millió lélekkel; ezek után következnek a Brahmanizmus vagyis Hinduizmus hivei 210 millió lélekkel s a Buddhizmus követői 120 millió lélekkel. Mint látjuk, a száz és százféle, egymással sokban homlokegyenest ellenkező és ellentétes felekezetekre oszlott protestánsok mind együttvéve még megközelitőleg sem számlálnak annyi lelket, mint az egész világon egy és ugyanazon hitet, egy és ugyanazon szentségeket, egy és ugyanazon egyháztant és egyházfőt valló katholikusok. Szintigy a szakadár görög, vagyis sizmatikus keresztényekkel is, a kik szintén sokféle felekezetekre osztva, még a felét sem teszik ki a katholikusok számának.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

○○○○ Angol regény ○○○○

Forditotta: FLUCH JOLÁN.

ELSŐ FEJEZET.

Az Ur Jézus szentséges Szivének ünnepe.

Ágvertyákat eloltogatták, az ájtatos hivek szerteszéledtek, a templom márványlapjait narancsvirágok, mirtuszok, rózsák és jazminok boritották és az Ur Jézust, a ki imádásra az oltárra volt helyezve, ismét elzárták a szentségházba, a melyben őt tizennyolcz század óta őrizik. Az Ő szentséges Szivének ünnepét tartották, a mely junius legforróbb napjaira esik, még pedig azért, hogy ezzel is mintegy emlékeztessen arra a véghetetlen forró szeretetre, a mely az Ő szentséges Szivében irántunk lobog s a melyet nekünk is teljes mértékben kell viszonoznunk.

Az ünnepi áldáson mindnyájan térdre borultak előtte, némelyek boldogan, mások szomoruan, sokan egészen átszellemültek, mert érezték szivükben az Ő isteni jelenlétét, voltak azonban, sajnos, olyanok is, a kiket a lélekemelő szertartás hidegen hagyott, de azért majdnem minden ember ajkán Jákob eme imája lebegett: «Oh áldj meg, én nem hagylak el téged».

És Jézus ebben az órában megáldotta valamennyit. De hogy is lett volna Ő kevésbbé irgalmas, mint az az angyal, a kit a patriárkához küldött volt? Az oltárról, szolgájának kezeiből, tömjén és virágillat, orgona, ének és harangzúgás között áldotta meg a népet, mint mennybemenetelekor tanitványait megáldotta volt. Oh mennyi szeretet, mily véghetetlen irgalom áradt ez áldásból, mely bár nem is egészen tiszta, de hittel telt szivekre hullt; mert a nagy tömegben nem volt egyetlen egy sem, a ki kételkedett volna az Ur Jézus valóságos jelenlétében, egy sem, a ki ne hajtotta volna meg fejét s szivében ne lett volna meghatva a legfölségesebb Oltáriszentség mélységes titka előtt.

Mindenki megvolt győződve, hogy a Megváltó szeme rajta pihen, szive érte lángol, ajka titkos szavakat suttog neki s szent kezeit áldólag terjeszti ki reá. Igy azután természetes, hogy mindannyian megvigasztalódva, megkönnyebbült lélekkel, megerősödött hittel tértek haza s az a tömeg, a mely néhány perczczel előbb az oltár előtt térdelt, most, mint valami

harczra kész sereg rendithetetlen bátorsággal nézett az élet nehéz és fáradságos küzdelmei elé.

Mindenki eltávozott, csak egy valaki maradt ott, a ki meggyőződve az Ur Jézus valóságos jelenlétéről az Oltáriszentségben, nem birt megválni tőle. Mély imádásba merülve lelki szemeivel tisztán látta azt, a ki gyarló szemeink elől el van födve s szive kimondhatatlan örömtől repesett. De hát vajjon ki volt ez a kegyelt, ez a tiszta jó lélek? Nem az Isten szolgálatában megőszült pap, nem is apácza, a ki lemondván a világ hiuságairól, Jézusnak szentelte életét, sem pedig herczeg, a ki leszállva trónjáról, három királyok módjára imádja a gyermek Jézust, még kevésbbé gazdag és előkelő hölgy, a ki mint egy második Magdolna fölajánlja ékszereit, fényes öltözékeit és kincseit az Urnak, hogy kiengesztelje Őt mindazért, a mit e földön vétkezett. Az az ájtatos lélek, a ki térden állva imádta az Urat, csupán szegény koldus leányka volt.

Ártatlan gyermekarcza, rongyos ruhája s alázatos magatartása visszatükrözte azokat az erényeket, a melyekben az Ur Jézus legnagyobb gyönyörüségét leli. Nem tudta, vajjon egyedül van-e vagy nagy sokaság veszi őt körül, mert lelke a szentségház csendes lakójához repült és izlelte Isten jelenlétének édességét.

Bár a gyermek számára senki más nem létezett e perczben, távolról mégis figyelte őt valaki s iparkodott kitalálni, mi megy végbe e kegyelt lélekben. Nem szépsége irányitotta rá a figyelmet, bár a valódi ájtatosság angyali szépséget varázsol az arczra, sem pedig ruházata, a mely a nápolyi lazaronik viselete volt. Nincs az a festő, a ki oly ügyesen és változatosan tudná használni a szineket s bevenni a feketét a sárgával, a zöldet a pirossal mint Nápoly koldus népe. Az sem tünhetett föl, hogy zsenge gyermekkora daczára is oly ájtatosan imádkozik, mert Olaszországban igen sok térdeplő és imádkozó gyermeket látni. A szemlélő tekintetét merőn a koldusleányra szögezte s mintegy leakarta olvasni a gyermek átszellemült arczáról azt, a mi lelkében végbe megy.

Egyik percz mult a másik után s a gyermek csak nem mozdult. A lemenő nap sugarai megvilágitották a térdeplő alak tarka ruházatát, átszellemült arczát, tiszta homlokát s az egész lényen a legcsekélyebb testi vagy szellemi fáradságot sem lehetett fölfedezni. E közben a csendes megfigyelő türelmetlenkedni kezdett, hogy ily soká megvárakoztatják, kétszer is megindult már a kis leány felé, de mind a kétszer visszafordult, sajnálta őt megzavarni.

Mikor másodszor is visszaült helyére, észrevette, hogy nem csupán ő kiséri figyelemmel a gyermeket. Egy oldalajtóban, a melyet eddig észre sem vett, egy idős ember ült s koronként jelekkel iparkodott magához hivni a eánykát, de hasztalan. Ekkor a templomba lépett s a szétszórt virágokon

nesztelenül haladt a gyermek felé és mikor odaért, habozva állt meg, sajnálta megzavarni az ájtatos lélek imáját, de habozása csupán egy perczig tartott, azután szeliden megérintette a leányka vállát s néhány szót sugott fülébe. A gyermek tüstént fölállt és követte őt. Képzelhető, hogy a szemlélőt, a ki koros uri asszony volt, mennyire bántotta a dolgok ilyetén fordulata.

— Szegény Ágnesem — mondá az öreg ember résztvevő mosolylyal — egy pillanatra elfeledtem, hogy nem látsz s jelekkel akartalak magamhoz inteni.

— Tudtam, hogy ma eljösz, kedves Francescom — válaszolá a leány — s épen azért imádkoztam oly hosszasan, mert reád vártam.

— De a nagy ájtatosság közepette mégis csak megfeledkeztél rólam, öreg barátodról.

— Igazad van Francesco.

— Szeretném gondolataidat ismerni, gyermekem, mert csodálatos, hogy egy ily fiatal teremtés mint te, annyira elbirjon merülni az elmélkedések világában.

— Az egy csöppet sem csodálatos, hiszen én vak vagyok.

— Ugy van, gyermekem. A jó Jézus soha sem foszt meg bennünket valamitől, hogy egyébbel, gyakran jobbal, ne kárpótoljon érte. Talán azért is vonta el tekintetedet a földi dolgokról, hogy az égi világosságban annál jobban gyönyörködhessél.

— Milyennek látod te az Ur Jézust? — kérdé Ágnes kiváncsian. — Tudom, hogy az Isten-ember oltárainkon él, de nem tudom, minő alakban.

— Ha térdre borulok az oltár előtt — válaszolá Francesco a meggyőződés hangján — akkor igy szólok önmagamhoz: «Jézus a szentségházban van, tudom s ezt olyan erősen hiszem, mintha saját szemeimmel látnám. Ő ott van teljes istenségében és emberi voltában. Ugy tetszik nekem, mintha földi alakjában előttem állva isteni fénytől és dicsőségtől övezve. Először ugy szemlélem Őt, mint Istent, azután mint embert, rám veti isteni tekintetét s szeretet és gyöngédség árad ki belőle.

— Folytasd, édes Francesco — könyörgött Ágnes s leülve az öreg ember lábaihoz, arczát kezeibe rejtette. — Folytasd kérlek, oly örömmel hallgatlak.

— Látom Őt gyalázatának ruháiba öltözve, de ezek a ruhák kimondhatatlan fényben ragyognak, látom fején az iszonyu töviskoszorut, a mely szeni homlokát megvérezi s a melynek tündöklésébez a világ összes gyémántjainak tündöklése sem fogható. Néha ugy tetszik, mintha az isteni Megváltó megmutatná nekem megsebzett kezeit és lábait, átdöfött szivét, s e szent sebekből kifolyó vér tisztára mosná és boldoggá tenné az egész világot. Az Ő megkinzott alakjából árad az emberiségre minden kegyelem, minden irgalom és vigasztalás. Sokszor elgondolkozom ezen szivnek isteni

erényein s látom körülvéve angyaloktól és szerafoktól, a kik leborulva imádják Őt. Ő vet véget az élet nehéz küzdelmeinek; benne lelik föl a szentek jutalmukat; sőt a boldogságos Szűz is, mint az Ő édes anyja, részesül minden égi dicsőségben. Néha ugy rémlik, mintha az isteni Mester, velem nyomorult teremtményével meg akarná szivét osztani, megmutatja nekem átlyukasztott kezeit s véghetetlen gyöngédséggel szól hozzám, azután rám függeszti jóságos tekintetét, ugy a mint haldoklása perczében fájdalmas anyjára függesztette azt; és én félelemtől és szeretettől áthatva, térdre borulok előtte, megcsókolom ruhájának szegélyét, annak a ruhának, a melylyel az evangéliumbeli betegasszonyt meggyógyitotta, átölelem lábait ugy, mint a bűnbánó Magdolna átölelte azokat. Oh minő égi illat árad szét ezekből a sebekből, melyek a Kálvárián annyi kínt és gyötrelmet okoztak Neki! Végre ugy látszik, mintha magához vonna s igy szólit meg: «Jöjj hozzám, gyermekem». Azután átölel, fejemet szivére hajtom s ő titokzatos szavakat suttog fülembe, mely egész isteni tanitását magában foglalja. S mit gondolsz, leányom, mi az isteni tanitás? Semmi más, csupán ez: «Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa». Boldogok, a kik itt sirnak, mert azok megvigasztaltatnak. «Boldogok az irgalmasok, mert irgalmat nyernek.» Vagy «Tanuljatok tőlem, mert én szelid vagyok és alázatos szivü». «Az én igám édes, az én terhem könnyü.» És igy tovább, kedves Ágnes, az édes szavak égi harmatként hullanak szivemre, át meg át járják lelkemet s igy szólok magamban: Beszélj, oh Uram, szolgád figyelemmel hallgat; nálad vannak az örök élet igéi, mondd lelkemnek, «Én vagyok a te üdvösséged.»

— Ez nagyon szép és nagyon épületes — jegyzé meg Ágnes kissé szomoruan — de tudod, hogy én a dicsőséges Jézust soha sem láthattam s igy nem is állithatom lelki szemeim elé.

— Akkor hát mondd meg, gyermekem, mi az, a mi téged az oltárhoz vonz?

— Mindjárt megmondom, Francesco; de nem egykönnyen lehet azt az érzést szavakkal kifejezni. Engem az Ur Jézus vonz oda, de hogy miként, azt magam sem tudom. Érzem, hogy karjai közé szorit, de nem mondhatom meg, hogyan. Olyan, mintha lelkem szárnyakat nyerne, fölrepülne a magasba s az égben látnám az Urat, a boldogságos szűz Máriát és Istennek minden szenteit. Nem látom ugyan őket mindég, de érzem jelenlétüket. Néha csendben imádkoznak, máskor dicshimnuszokat zengenek, azután pedig az Ur trónjának zsámolyához helyezik koronájukat s aranyedényben tömjént gyujtanak tiszteletére. Oh a legnagyobb földi pompa sem lehet ehhez hasonló. Ugy rémlik nekem, Francesco, mintha valóban látnám az Ur Jézust az Ő ragyogó fényességében s ezzel a fényességgel vonz magához, mig lelkem testemet elhagyja s egészen eltelik Jézus szeretetével, Ő pedig jóságosan

hajlik le hozzám. Ezekben a boldog pillanatokban oly véghetetlen öröm fog el, hogy könyekre fakadok s igy kiáltok föl: Oh Uram! én nyomorult teremtményed nem vagyok méltó arra, hogy ily közelről lássalak és érezzelek!

— Ágnes — szólalt meg kis vártatva Francesco — a te beszédet emlékeztet engem egy történetre, melyet valamikor régen olvastam. Ez a történet egy gyermekről szól, a ki még nálad is fiatalabb volt.

— Ah kérlek, mondd el nekem azt a történetet, föként ugy, ha Jézusról szól.

— Nem biztosithatlak róla, hogy történetem igaz — tette hozzá Francesco — oly rég olvastam, hogy majdnem el is felejtettem már.

A gyermek, kiről történetem szól, árva leányka volt s zárdában nevelődött nénjénél, a zárda főnöknőjénél. Azt hiszem, hogy az Ur Jézus azért helyezte a leánykát e körbe, hogy az iránta való szeretet mentül jobban fejlődhessék ki a zsenge teremtés lelkében s annál jobban vonzhassa őt magához. A gyermek az ész első megvillanásakor mindjárt Istenre gondolt s nem törődött ugy a játékkal, mint társai. Első szava Jézus volt s a mint csak tehette, elment az oltárhoz, a hol Ő lakik. Később a nap minden órájában lelkileg egyesült Vele, de nagyon fiatal lévén, magához még nem vehette Őt, bár ez lett volna egyetlen vágya. Mindennap elkisérte az apáczákat a templomba s vágyó szemmel nézte, a mint azok párosan az oltár elé járultak s onnan az Ur Jézust magukhoz véve, boldogan távoztak. Mikor azután visszatértek a zárdába, könyörögve vetette magát a főnöknő lábai elé s kérte őt, engedné meg neki, hogy ő is magához vegye a menynyei eledelt.

— És nem engedték meg neki? — kérdé Ágnes élénk érdeklődéssel.

— Nem, hiszen még egész gyermek volt. De bármennyire gyermek lett légyen is, Isten oly rendithetetlen hitet ontott lelkébe, minőt a szentek sok évi imádság, vezeklés és magány árán érnek csak el. Gyakran lehetett hallani, a mint fölsóhajtott: «Ő oly közel van hozzám és még sem táplálkozhatom Vele! Ő itt van és nem lehet az enyém! Mindenkihez betér, csupán én vagyok édes jelenlététől megfosztva! Annyit panaszkodott, ugy bugott, mint a galamb, melynek nevét viselte, addig-addig, mig teste lefogyott, arczának rózsái eltüntek s szemei elvesztették fényüket. Még betegeskedése sem tartotta vissza őt attól, hogy az oltárnál naponként meg ne jelenjen s ingadozó léptekkel vissza és visszatért oda, sőt alig akart onnan távozni, folyton csak az ezüstgalambot nézte, mely az oltár fölött terjesztette ki ragyogó szárnyait s melyben az Ur Jézus valósággal jelen volt.

— Hogyan lehetett az? — csodálkozott Ágnes.

— Abban az időben — folytatá Francesco — az Oltáriszentséget nem oltárszekrényben őrizték, hanem fölötte s ennek a szentségtartónak rendszerint galamb alakja volt. Talán épen azért választották ezt az alakot, mert

jelképezte az Ur Jézus szelidségét és szeretetét s mert Isten annak idején mint béke hirnökét küldte az emberekhez.

— Hogyan hitták azt a gyermeket, Francesco? Az imént azt mondtad, hogy mint a galambot.

— Igen, Columbának hivták; meglehet, hogy szelidségével érdemelte ki ezt a nevet, vagy talán azzal, hogy oly szivesen időzött az ezüstgalamb előtt.

— Szép, szép Francesco, de engem Ágnesnek hivnak s ez még szebb, mert én magát a bárány nevét viselem, nem pedig csak azét a szentségtartóért.

— E közben — folytatá Francesco — Columba ugy elgyengült, hogy jártányi ereje sem volt; ugy vitték őt a templomba s ott hagyták az ezüstgalamb előtt addig, a meddig kivánta, oh és minő boldog volt a kis leány, mikor az ő édes Jézusával egyedül lehetett, vagy legalább egyedül hitte magát, mert valójában folyton figyelemmel kisérték őt s szemtanuk állitották, hogy az ártatlan gyermek, mellén keresztbe tett kezekkel borult le az oltár elé s szemei áhitattal függtek a galambon. Ilyenkor arcza egészen átszellemült s tulvilági boldogság ragyogott le róla. Koronként pedig panaszos hangon igy kiáltott föl: «Oh vajha leszállna hozzám ez a galamb s ide adná nekem Őt, a kiért szivem oly igen eped!»

Egy napon már oly gyöngének látszott, hogy még a templomba sem merték átvinni, de ő oly szivrehatón könyörgött, hogy engedjenek neki még egy utolsó látogatást tenni az Ur Jézusnál, hogy a jó zárdaszüzek nem merték kérését megtagadni. Átvitték tehát az oltár elé, hol Columba most még inkább kérte, hagyják egyedül s az apáczák teljesitették a leányka óhaját, mert — a mint mondák — a gyermek ugy tett és beszélt, mintha minden szavát egyenesen a Szentlélek sugalmazta volna.

Kis nővére azonban, ki véghetetlenül szerette őt, nem teljesitette minden tekintetben Columba akaratát. A gyermek látta, hogy nővére mily beteg s ezért nem akarta a templomban egyedül hagyni s hogy ne ellenkezzék véle, elbujt egy oszlop mögé és onnan leste Columba minden mozdulatát. Az pedig, egyedül gondolván magát, ismét keresztbe tette mellén karjait s fölemelve szemeit az ezüstgalambra, igy szólt: «Oh bár leszállhatnál hozzám s ideadhatnád nekem Azt, a kiért szivem oly igen eped!»

És ekkor, oh csodák csodája! a gyermek alig mert hinni szemeinek, a galamb meglebbentette szárnyát s lassan leereszkedett nővére elé, a leány pedig valamely megmagyarázhatatlan erőtől megélénkitve fölemelkedett, mig a galamb egészen közelébe ért, azután pedig áhitattal borult térdre Ura Jézusa előtt, miközben vakitó fényesség sugárzott körülötte. Columba testvére pedig, félelemmel és csodálattal eltelve szaladt az apáczának elmondani a történteket.

Mindnyájan a templomba siettek, hogy a csodát lássák, de ekkor a galamb már ismét szokott helyén volt; a gyermek pedig térdre borulva imádkozni látszott s arcza kimondhatatlan boldogságot fejezett ki. Közelebb mentek Columbához, hogy fölemeljék őt, de a leányka nem mozdult; szóltak hozzá, nem felelt; átölelték, de egyetlen egy hálás pillantást sem vetett rájuk. Az ezüstmadár gyönyörködve nézett le reá, az ő tekintete azonban elhomályosult s szemei örökre lezárultak, hangja, a melylyel oly szivrehatón esdekelt, elnémult. Az ezüstgalamb lakója magához vette hőn szeretett gyermekét.

(Folyt. köv.)

Az örökimádás temploma.

Templomunk ügye legközelebb döntő fordulatot vesz. A *szükebb pályázatra* fölhivott két műépitész, *Aigner Sándor* és *Hofhauser Antal* már beadta ujabb pályaművét s a zsüri, mely *Schulek Frigyes*, *Czigler Győző* műegyetemi tanárokból, *Steinhausz László* királyi műszaki tanácsosból, valamint az Oltáregyesület nagyméltóságu elnökasszonyából és zárdánk főnöknőjéből áll, január 28-án kezdte meg működését s rövid időn belül dönteni fog, mire a jobb terv kivitelre kerül. Annyi kisérletezés és várakozás után tehát az igazi pozitiv lépés megtörténik a nagy mű kivitele érdekében s reméljük, hogy imáink biztositani fogják a legsikeresebb megoldást.

* * *

Az Erzsébet-Örökimádás-templom-egyesület alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. Az egyesület — reméljük — hathatósan fogja előrevinni a templom ügyét s most csak az szükséges, hogy minden eucharisztikus lélek buzgólkodjék az egyesület terjesztésében és tagok toborzásában. Tájékoztatásul közöljük az alapszabályokat.

Jóváhagyva 128.533/903. sz. alatt.

Az Erzsébet-Örökimádás-templom-egyesület alapszabályai.

I. Az egyesület neve és székhelye.

1. §. Az egyesület hivatalos neve: Erzsébet-Örökimádás templom egyesület. Székhelye: Budapest.

II. Az egyesület czélja.

2. §. Az egyesület czélja: Istenben boldogult Erzsébet királynénk emlékére Örökimádási templomot épiteni és azt föntartani.

III. Az egyesület eszközei.

3. §. Az egyesület fönt emlitett nemes czéljának elérésére szolgálnak:

a) tagsági dijak;
b) könyöradományok;
c) hagyományok:
d) egyéb pénzbeli vagy természetbeni ajándékok.

IV. Az egyesület tagjai.

4. §. Az egyesületnek tagja lehet minden katholikus nem- és korkülönbség nélkül.

Az egyesületnek vannak alapitó, rendes és pártoló tagjai.

1. Alapitó tagok azok, kik a templom épitéséhez eddig 500 koronával járultak vagy a jövőben ezen összeggel járulni fognak.

2. Rendes tagok azok, kik kötelezik magukat, hogy évenkint 12 korona tagdijjal járulnak az egyesület czéljainak eléréséhez.

A rendes tagok tagsági kötelezettsége 6 évre terjed. A ki ezen idő leteltével az egyesületből ki akar lépni, tartozik ezt a hatodik év folyamán bejelenteni, ellenkező esetben hallgatagon ujabb hat évre kötelezettséget vállal.

Az egyesület által alapitott és alakitandó gyüjtőbizottságok képviselői szintén az egyesület rendes tagjai.

3. Pártoló tagok azok, ki évenkint 2 korona tagdij fizetése mellett ilyenekül fölvétetnek.

V. Az egyesület jótevői.

5. §. Az egyesület jótevői vallás-különbség nélkül mindazok, kik az egyesület czéljához bármily összeggel járulnak.

VI. A tagok jogai és kötelességei.

6. §. Az egyesület minden alapitó és rendes tagjának, valamint a gyüjtőbizottságok képviselőinek joga van a közgyülésen részt venni. A tárgyalásra kitüzött ügyekhez hozzá szólani, javaslatokat tenni és az ügyek eldöntésében szavazatával részt venni. A tisztviselői kar és a választmány megválasztása tekintetében őket cselekvő és szenvedő választói jog illeti meg: választók is választhatók.

7. §. Csak azon rendes tag gyakorolhatja jogait, ki tagdij-fizetési kötelezettségeinek eleget tett.

VII. Az egyesület szervezete.

8. §. Az egyesület élén két elnök és két társelnök áll.

Az egyesület tisztviselői: igazgató, titkár, pénztáros és ügyész.

Az egyesület ügyeit vezeti az igazgató-választmány, mely az elnököket és tisztviselőket beleértve 60 tagból áll.

Az igazgató-választmány tagjait az elnököket és tisztviselőket a közgyülés hat évi időtartamra szótöbbséggel választja. Idejük leteltével ujra megválaszthatók.

VIII. A tisztviselők hatásköre.

9. §. Az elnökök hivják egybe ugy a köz-, mint a választmányi gyüléseket, azokon elnökölnek; ők képviselik az egyesületet a hatóságokkal szemben.

10. §. Az elnökök akadályoztatása esetén őket mindenben és teljes joggal a társelnökök helyettesitik.

11. §. Az igazgató hatásköre az egyesület belső házi ügyeinek intézése.

12. §. A titkár vezeti az egyesület irodáját, vezeti a közgyülés és választmányi ülések jegyzőkönyveit és végzi az egyesület összes irásbeli teendőit.

13. §. Pénztáros vezeti be a tagsági dijakat, vezeti a törzskönyvet és pénztári könyveket és tartozik a pénztár állapotáról az igazgató választmánynak negyedévenkint jelentést tenni.

14. §. Az ügyész látja el az egyesület jogi szükségleteit.

IX. Az igazgató-választmány hatásköre.

15. §. Az igazgató-választmány intézi az egyesületnek mindazon ügyeit, melyek a közgyülésnek föntartva nincsenek. Kezeli az egyesület vagyonát és évenkint egyszer erről nyilvános számadást terjeszt a közgyülés elé. Határoz a tagok fölvétele és kilépése tárgyában. Ezen teendőinek elintézése végett havonkint vagy kéthavonkint — a mint azt a körülmények kivánják — ülést tart, melyeken határozatait szótöbbséggel hozza. A határozat képességéhez az egyik elnöknek vagy társelnöknek és legalább hat választmányi tagnak jelenléte szükséges. Szavazat-egyenlőség esetén ugy a közgyülésen, mint a választmányi üléseken az elnök dönt.

Az igazgató-választmány üléseiről jegyzőkönyv vezettetik, melyet az elnök, a titkár és az elnök által erre fölkért két jelenvolt igazgató-választmányi tag hitelesit.

X. A közgyülés.

16. §. Az egyesület évenkint rendes közgyülést tart, melyre a tagokat az elnökség nyolcz nappal előzőleg meghivja. Szükség esetén az elnökség rendkivüli közgyülést is hivhat össze.

17. §. A közgyülés hatáskörébe tartozik: 1. az elnökök, társelnökök, a tisztviselők és az igazgató-választmányi tagok megválasztása; 2. az évi jelentések és számadások fölötti határozathozatal; 3. az egyesület vagyona fölötti rendelkezés; 4. az alapszabályok megváltoztatása; 5. az egyesület föloszlatásának kimondása.

A közgyülés tekintet nélkül az egybegyült tagok számára, mindig határozatképes és szavazattöbbséggel határoz. Csupán az egyesület föloszlását kimondó határozat szükséges és legalább 50 tagnak jelenléte és azok $^2/_3$-ának hozzájárulása.

A közgyülésről fölvett jegyzőkönyvet az elnök, titkár és a közgyülés elnöke által a jegyzőkönyv hitelesitésére kijelölt két tag irja alá.

XI. Az egyesület föloszlása.

18. §. Minden közgyülési határozatok, melyek az alapszabályok megváltoztatását, az egyesület föloszlását és ez esetben az egyesületi vagyon alapszabályszerinti rendeltetésének foganatositását czélozzák, jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszteriumhoz fölterjesztendők.

19. §. Azon esetben, ha az egyesület az alapszabályokban meghatározott czélt és eljárást, illetve hatáskörét meg nem tartja, a mennyiben további működése által az állam vagy az egyesület tagjainak vagyoni érdeke veszélyeztetnék, a magyar királyi kormány által haladéktalanul felfüggeszthető s a felfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg föl is oszlatható vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására — különbeni föloszlatás terhe alatt — kötelezhető.

Budapest, 1903 julius hó 4.

Gyürky Ödön dr. titkár. *őrgróf Pallavicini Ede* elnök.

*

Az Örökimádás templomára adakoztak:

Graffiódi Mária 20 k, Mária 10 k, Gusztáv 1 k, ft. Spett Gyula gyomai plébános a «Magyar Állam» utján 20 k, a ráczkevei rózsafüzértársulat ft. Knezits Pál esperes-plébános ur által 10 k, Csery Mihályné Galga-Hévizről többek nevében 12 k 60 f. Az 55. sz. gyüjtőivvel dr. Gombár Tivadar 10 k, Vandra Lajosné 2 k, Siposné Kovács Borbála 2 k, Helczler Gusztáv és Sarolta szent Antal tiszteletére 100 k, N. N. 1 k, Schober Irma két megholt emlékére 10 k, báró Sennyei Miczi gyüjtése Bottyán-Bely Zemplénmegye 270 k, Herczeg Mari 3 k, Polakovich Teréz 20 k, Gervay Lujza gyüjtése folytán Schumi Rezsőné 3 k, Endre Irma 4 k, Bagó Franciska 2 k, N. N. 1 k.

Oltáregyesületi ügyek.

A budapesti központi Oltáregyesület választmánya 1904-ben.

Elnök: Őrgróf Pallavicini Edéné.
Alelnök: Dr. Kiss Aladárné.
Igazgató: Kánter Károly.
Választmányi hölgyek: Cziráky Lujza grófnő, IV. Ferenciek-tere 9. Cziráky Almásy Erzsébet grófnő, IV. Váczi-utcza 48. Győry Teréz grófnő, IV. Szép-utcza 4. Ghyczy Ida urnő, V. Sas-utcza 11. Felmayer Vilma urnő, VIII. Baross-utcza 44. Fejérváry Coelestin urnő, VIII. Rökk Szilárd-utcza 22. Özv. Heinrich Ferenczné urnő, VIII. Üllői-ut 32. Özv. Kövér Kálmánné urnő, IV. Váczi-utcza 42. Özv. Kürthy Antalné urnő, IV. Váczi-utcza 70. Özv. gróf Korniss Miklósné, VIII. Baross-utcza 10. Orosdy Fülöpné urnő, VI. Damjanich-utcza 12. Orczy Thekla bárónő, VIII. Baross-utcza 10. Seldeneck Fanny bárónő, IV. Szép-utcza 4. Özv. Rudnyánszky Ferenczné urnő, VIII. Szentkirályi-utcza 26. Gróf Széchényi Andor Pálné, IV. Zöldfa-utcza 26. Török Hermin grófnő, IV. Kigyó-utcza 2. Özvegy Várady Károlyné Török Etelka grófnő, IV. Kigyó-utcza 2. Báró Vécsey Józsefné, VIII. Rökk Szilárd-utcza 24. Vécsey Esther bárónő, VIII. Rökk Szilárd-utcza 24. Pálffy Anna grófnő, VIII. Eszterházy-u. 44. Zichy Lujza grófnő, VIII. Vas-utcza 10. Zichy-Kray Irma grófnő, VIII. Muzeum-utcza 15. Gróf Zichy Nándorné, VIII. Szitovszky-tér 2. Selmayer Károlyné, VII. Dob-utcza 14. I.

Az oltáregyesület terjesztésével foglalkozó urnők.

Az I. kerületben: Farkas Edith, Disz-tér 11. Karkis Malvin, Tigris-utcza 2. Miskó Józsefné, Attila-körut 22. Stoffer Miczi, Bécsi Kapu-tér 4. Zubriczky Józsefné, Naphegy-u. 1/c.
A II. kerületben: Erdélyi Teréz, Kacsa-utcza 12. II. 15. Gervay Lujza, Iskola-utcza 45. Szabó Mária, Főutcza 42.
A III. kerületben: Bernáth Ignáczné, Kerék-utcza 41. Brédl Sándorné, Ujlak. Laub Jánosné, Templom-utcza 6. szám.
A IV. kerületben: Aigner Lajosné, Molnár-utcza 24. I. Özv. Almásy Edmundné, Zöldfa-utcza 42. Éberling Józsefné, Zöldfa-utcza 15. III. Finta Róza, Zöldfa-utcza 33. Galli Betti, Gerlóczy-utcza 3. Özv. Hergerth Józsefné, Váczi-utcza 83. III. Hajda Károlyné, Váczi-utcza 46. Báró Weissenbach Jánosné, Molnár-utcza 10. Perczel Creszcencze, Havas-utcza 5.
Az V. kerületben: Özv. Lafrankó Istvánné, Nádor-utcza 13. Steindl Rezsőné, Erzsébet-tér 7. Sánta Etel és Sánta Irén, Kohány-utcza 9/b.
A VI. kerületben: Billein Sámuelné, Huba-utcza. Lafrankó Károlyné, Damjanich-utcza 7. I. Özv. Lafrankó Jánosné, Erzsébet-körut 58.
A VII. kerületben: Dancze Aloizia, Dob-utcza 14. I. Özv. Edvi-Illés Gyuláné, Külső Kerepesi-ut 8-ház. I. udv. Klär Józsefné, Nagydiófa-utcza 10. Kocsis Ferenczné, Nefelejts-utcza 47. I. 13. Kraemer Gézáné, Kerepesi-ut 10. II.
A VIII. kerületben: Gróf Batthyány Tivadarné, Sándor-utcza 10. II. Báró Barkóczy Ilona, Sándor-utcza 23/a. Özv. Bányai Miklósné, József-utcza 20. I. Hermann Lászlóné, Német-utcza 37. Özv. Hoffmann Tódorné, Mária-utcza 22. Holéczy Józsefné, Kemény Zsigmond-utcza 12. II. Hornyák Istvánné, Illés utcza 26. Jungmayer Valburga, Óriás-utcza 42. II. 11. Gosztonyi Kálmánné, József-körut 63. II. Özv. Major Ferenczné, Kis-Stáczió-utcza 5. Rózsay Valéria, Horánszky-utcza 9. Kvassay Jenőné szül. Barkóczy Margit bárónő. Rökk Szilárd-utcza 41. Zichy Livia Klára grófnő Szitovszky-tér 2.
A IX. kerületben: Báró Luzsénszky Henrikné, Üllői-ut 11--13. Özvegy Marschan Jánosné, Mester-utcza 25. II. 18.

*

Választmányi ülés. A központi egyesület választmánya 1904. január 11-én ülést tartott a Mária-Reparatrix apáczák zárdájában dr. *Kiss Aladárné* elnöklete alatt. *Kánter Károly* apát igazgató mindenekelőtt először üdvözli a választmány uj tagját, gróf Czirákyné Almássy Máriát, ki első izben jelent meg ülésünkön, majd pedig Orosdy Fülöpnét, kinek családját Ő Felsége bárói rangra emelte. Örvendetes tudomásul szolgál, hogy Emmerling Vilmosné 500 koronát hagyományozott az örökimádási templomra. Jelenti alelnöknő, hogy az idén különösen sok — kétszáznál több — kérvény érkezett, noha az egyesület évi jövedelme nem emelkedett, sőt apadt. Behatóan buzdit igazgató az «Örökimádás» pártolására, mely még mindig nincs annyira elterjesztve, mint megérdemelné. Végül szóba került a tavaszon tartandó eucharisztikus kongresszus s az örökimádási templom ügye s a jövő hétfőre a terjesztőnők bevonásával ujabb értekezlet tartása határoztatott el.

*

A január havi **második választmányi ülés** 18-án tartatott.

Jelen voltak az Oltáregyesület tisztikarának és választmányának tagjai s a terjesztőnők majdnem teljes számban.

Főt. apát igazgató ur mindenekelőtt inditványozza, hogy jegyzőkönyvi köszönetet mondjon a gyülés mindazoknak, a kik kápolnánkban tartott kilenczed alkalmával fáradozásaikkal közreműködni kegyeskedtek, nevezetesen: 1. Méltós. Városy Gyula megyés püspök urnak, ki csupán azért szives volt Székesfejérvárról eljönni, hogy az engesztelő novenát megkezdje. 2. Méltóságos Kohl Medárd püspök urnak, ki a novenát befejezte. 3. Ft. Jeszenszky Kálmán hittanár urnak, ki mindennap igen kedves és az engesztelés szellemében mondott szentbeszédeivel gyönyörködtette hallgatóinak sziveit. A gyü-

lés kész örömmel beleegyezik ezen inditványba.

A kilenczed alatt a kis kápolna mindenkor megtelt, ez is a szentségi Üdvözitő iránt növekvő szeretetnek egyik jele s mindinkább sürgetteti a templom épitését.

Ezek után ft. és ns. apát igazgató ur tudatja, hogy két fontos dolog áll előttünk: 1. Az örökimási templom épitése. 2. Az euch. kongresszus.

Az előbbenit illetőleg a birálásnak már meg kellett volna történni, azonban a meghivott biráló műépitész urak egyike el van utazva, a hét végére van elhalasztva az ügy. Az eucharisztikus kongresszus május hó 15—20-ig terjedő időre van kitüzve; az előző években a katholikus nagygyüléssel kapcsolatosan volt megtartva; de mert igy csak másodrangunak bizonyult, többen indokolták, miszerint az euch. kongresszus külön tartassék meg. Tehát itt az idő, hogy az Oltáriszentség iránti tisztelet külön érvényesitse magát. Az akkor fölmerülő költségek fedezése és más vele járó gond, nehézséggel jár, melyek megkönnyittését kéri ft. apát igazgató ur. Alkalom lesz akkor az Oltáregyesületet is érvényre juttatni; akkor állitja ki az egyesület az adományozásra szánt tárgyait s hogy ezen kiállitást minél fényesebbé tehesse, őrgrófné ő nagyméltósága elnöklete alatt külön női bizottság alakult, a mely jövő hétfőn ujra egybegyül, hogy az előkészületekről tanácskozzék.

Ns. és ft. apát igazgató ur fölemliti még a hamvazószerda előtti három nap a belvárosi főplébániatemplomban tartandó szokásos szentségimádást és arra fölhivja az urnők figyelmét.

Végül ajánlja a kath. egyesületek pártolását s mást, különösen a templomépitő egyesület terjesztését.

Egyéb tárgy nem lévén, rövid hálaadó ima után a gyülés feloszlott.

*

Gyulafehérvár. Az erdélyi központi Oltáregyesület deczember hó 6-kán tartott gyülést.

Az igazgató nem tudta elhallgatni örömét, hogy ily ritka nagy számban megjelentek a gyülésen; tegyék meg ezt máskor is, lelkesitőleg hat mindnyájunkra, ha látjuk, mily sokan érdeklődnek az Ur Jézus ügye iránt. Elmondja, hogy mily örömmel fogadta Ő Szentsége püspök urunk jelentését az erdélyi oltáregyleti mozgalomról s hogy Ő Szentsége áldását küldi azokra, kik e mozgalmat vezetik, irányitják s minden egyes tagra. Különösen kiemelte Ő méltósága, hogy székhelyén lelkes hölgyek vannak, kik az egész egyházmegye szegény templomai részére dolgoznak, s igy az oroszlánrészt a munkából ők veszik ki. A püspök ur, hogy kifejezze hálaját és elismerését a központ iránt, az igazgatóval együtt a tisztikart meglátogatta s sajátkezüleg adta át mindegyiknek a pápai áldással ellátott kereszteket. A többiek részére szentelt érmeket hozott, mit az igazgató a püspök ur megbizásából azonnal ki is osztott a jelenlevők között. A pápa az egyesület lapjára, előfizetőire, olvasóira is áldását küldötte.

Jelenti továbbá, hogy az alapszabályokban ugyan említés van téve az évenkint megtartandó közgyülésről, de minthogy mi havonkint ugyis egész közgyülést tartunk s ott minden ügyet letárgyalunk, ajánlja, hogy a jövő hónapi, vagyis a januári gyülés legyen olyan közgyülésféle, melyen az igazgató egyévi jelentését fölolvassa s a pénztárvizsgáló bizottság is megteszi észrevételeit.

A gyülés ily értelemben határoz.

Kedden (decz. 8.) van az ötvenedik évfordulója annak, hogy az egyház kimondotta ez ünnep hitczikkelyét; ennek megünneplésére 5 órakor szentbeszéd, litánia s Te Deum lesz. Kéri a tagokat, hogy sziveskedjenek megjelenni ez ájtatosságon.

A tagok kész örömmel igérik megjelenésüket.

Az igazgató még azt a kérelmet intézi a tagokhoz, hogy a kik valamit készitteni vagy beszerezni óhajtanak, akár nála, akár az elnöknél jelentsék be, hogy igy ezek a tárgyak a beszerzésnél törültessenek.

*

A székesfehérvári Oltáregyesület titkári jelentése.

Fölolvasta: *Dornis István* titkár.

Mélyen tisztelt választmány!

Ezidei titkári jelentésemet tulajdonképen önmagam megkorrigálásával kell kezdenem. Mult évben, mikor első alkalommal voltam szerencsés méltathatni a székesfehérvári Oltáregylet egy évi működését, mint uj, kivülről jött ember, a külvilág felfogásával szólottam erről az egyesületről, elnevezvén azt hitbuzgalmi egyletnek, értve alatta egy olyan intézményt, melynek hivatása az Oltáriszentségben jelenlevő Ur Jézus imádásában s a szegény templomok fölruházásában jóformán kimerül.

Ma, hogy egy éven tul vagyok abban a megtisztelő, bizalmas állásban, mely lehetővé teszi számomra, hogy az Oltáregylet áldásos munkáját közvetlen közelről szemlélhessem, megvallom, egészen másként vélekedem ezen érdemdus egyesületről.

Nem akarom, s ha akarnám, se tudnám tagadni, hogy az Oltáregylet elsőrendü hivatása az, a mit fennebb érintettem; de tartozom annak kijelentésével, hogy nem tartanám az egyletet hivatása magaslatán állónak akkor, ha a templomok fölszerelésének s az önmegszentelésnek áldásos és Isten előtt nagyon kedves munkáját egyedüli feladatának tekintené. Szerény véleményem szerint az Oltáregylet az Isten ügyének egy hatalmas emeltyüjévé lehet s kell is lennie azáltal, hogy tagjai apostolokká lesznek, apostolaivá annak a nagy, annak a magasztos munkának, annak a főnséges és szent gondolatnak, melyet Szentséges Atyánk, X. Pius pápa ezekkel a szavakkal hirdetett a világnak: «Mindent megujitani Krisztusban».

A világ, m. t. v., fordulóponthoz jutott. A pogányság és kereszténység szelleme uj, elkeseredett harczot viv egymással, sokkal borzasztóbbat, mint az az első volt 19 száz esztendővel

ezelőtt. A lelkek milliói forognak a kárhozat veszedelmében. Ezt a harczot, a lelkeknek ezt a veszedelmét, nekünk, az Ur Jézus vezérkarának, közönyösen, tétovázva szemlélnünk nem szabad. Jól mondotta az idei katholikus nagygyülés egyik illustris szónoka, hogy az a sok ezer lélek gondozására hivatott néhány pap, néhány szerzetes nem elég arra, hogy az emberiséget az üdvösség utján vezesse, Krisztus hitében, szeretetében megtartsa.

Az ellentábor minden egyes tagja tudja, érzi, mit kell tennie sötét czélja elérésére. Sajtója naponkint milliók lelkében üzi a rombolás munkáját; a rossz példa perczenkint ezreket és ezreket dönt a veszedelembe s mi ölbe tett kezekkel nézzük véreink romlását?

Nem, m. t. v., ez a tétlenség méltatlan lenne hozzánk, a kik az Ur Jézus közelében vagyunk, kiknek lelke oly gyakran fürdik az ő engesztelő vérében; hozzánk, kiket Ő oly gyakran, oly szeretettel táplál az Ő szent testével, kiknek lelkében annyi magasztos gondolat, annyi nemes szándék, annyi ideális fölbuzdulás születik meg akkor, mikor a tabernakulum előtt térdelünk. A vas, ha tüzbe tesszük, maga is izzóvá lesz, maga is gyujt, tüzel; a mi lelkünk, melyet az Ur Jézus szeretete oly sokszor gyujt lángra, nem emésztheti föl ebben a lángban önmagát. Nekünk ki kell vinnünk ezt a tüzet a világba, lángra kell vele gyujtanunk az emberek hideg szivét, hogy azok is égjenek, lángoljanak a szeretettől a világ megváltója iránt; lelkesedjenek, küzdjenek, fáradjanak az Isten ügyéért.

Nemrégiben arról esett szó egy társaságban, mi fontosabb, mi előnyösebb a mi ügyünk diadalára: az-e, ha jó, buzgó hölgyeink vagy lelkes katholikus férfiaink vannak? Én az utóbbi véleményen voltam. Az Egyház szomoru sorsa, mely buzgó nőink nagy száma daczára is csak tengődik, ezt a véleményt védelmeztette velem. S ha engedek is nézetemből, csak egy föltétel alatt teszem. Azt mondom: Győzünk, ha nemcsak önmaguknak buzgó, vallásos, de apostoli lelkü anyáink, nőink, lelkeket mentő, tévelygőket vezető, Isten ügyéért lelkesedő hölgyeink lesznek. A világ folyásában, látjuk, megujulnak a kereszténység első századai. Legyen a mi munkánk is az első keresztények munkája. De a Pongráczok anyjára, Symphorosákra, Feliczitásokra, vagy legalább is Monikákra van ma is szükségünk, ha a közel jövő nagy harczait diadallal akarjuk megvivni.

Nem kell azért a vértanuságra mennünk. Hála Istennek, ennyire még nem vagyunk. De küzdenünk kell, erős lelkünknek kell lennie és apostoli buzgóságunknak.

Terem nem engedi, hogy részletekbe bocsátkozzam. Az Oltáregylet buzgó terjesztőnői meg fogják látni látogatásaik közben, hol hidegül a hit, hol szegik meg az Egyház parancsait, hol nem imádkoznak, hol nem járulnak egész éven át talán egyszer sem a szentségekhez. Az ő éber figyelmüket nem fogja elkerülni, hol végzi az ördög magvető munkáját egy rossz ujság, rossz kalendárium vagy más rossz irányu könyv; hol foglal tért a modern pogány áramlat, hol vetik meg az Egyház szolgáit, hol hidegült meg a szivekben az Ur Jézus iránti szeretet.

S ha meglátják, tudni fogják azt is, mit kell tenniük. Ők nem fognak megelégedni azzal, hogy az Oltáriszentségben jelenlevő Üdvözitő előtt leborulva az evangéliumi atyával elrebegik «Uram, jöjj el, mielőtt fiam meghal», nem fognak megelégedni azzal, hogy elpanaszolják: «Uram, jöjj, segits, ez a lélek, ez a család beteg, szive kihült, lelke száraz, nem szeret már Téged, jöjj, gyógyitsd meg!» Nem. Ők az irgalmas szamaritánus példáját fogják követni, fölemelik azt a beteg lelket, azt a bűnöktől vérző szivet; kimossák sebeit, a jótanács olajával enyhitik fájdalmát, az isteni szeretet borával melegitik föl dermedt tagjait, hogy éljen ujra, megerősödve, Istennek. S a mikor az Oltáregylet tagjai ezt teszik, tulajdonképen hivatásukat teljesitik, az Oltáregylet legelső czélját szolgálják. Mert, kérem, miért alakult az Oltáregylet? Az Ur Jézus dicsőségének előmozditására, szegény templomainak felruházására.

Lumen in revelationem gentium.

A székesfehérvári Oltáregylet, m. t. v., ezen hivatásának példás módon megfelel. Avagy nem az Ur Jézus dicsőségét jelenti-e az a sok-sok óra, melyet az egyesület évről-évre oly örvendetesen szaporodó tagjai havonként az Oltáriszentség imádásában eltöltenek? Nem az Ur Jézus dicsőségét hirdeti-e az a buzgóság, mely oly látogatottakká teszi az Oltáregylet rendes havi szentmiséit, oly gyakorivá a Szentségekhez való

járulást, évről-évre impozánsabbakká szentségi körmeneteinket? Nem az ő dicsőségét szolgálja-e az a sok önzetlenül végzett munka, az a tekintélyes összeg, melyet az Oltáregylet terjesztőnői, élükön az ő fáradhatatlan vezérükkel, a mi szeretett Elnöknőnk Ő Méltóságával, fillérenkint egybegyüjtenek? Istennek legyen hála, e buzgóság folytán kőből épült templomaink lassankint diszesek, ékesek lesznek. Ám, a melyek közül oly sok, oly igen sok még mindig disztelenül áll, hideg és üres, azok az Isten élő templomai, a mi embertársaink, hittestvéreink szivei. Ruházzunk föl, a hol tehetjük, egy-egy ily templomot, törekedjünk egy-egy ilyen élő tabernakulumot felékesiteni a megszentelő malaszt diszes, drága öltönyével. Állitsunk meg egy-egy ilyen veszni indult lelket a lejtőn, gyulaszszunk új szeretetre egy-egy ilyen hideg szivet Istene iránt. S egy ilyen szív, egy ilyen lélek lesz az Ur Jézus legnagyobb öröme, az ő legnagyobb vigasztalása, az ő legnagyobb dicsősége s egy ilyen templom felruházása lesz a mi legszebb munkánk s egykor legnagyobb vigasztalásunk.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1903. november hóban befolyt dijak.

Vonttier Luise 2 k, Szabó Mária 1 k, Bugár Ludovika 24 f, özv. Bugár Terézia 24 f, Graffiodi Mária 10 k, Gressner Józsa 2 k, Kapitan Johanna 2 k, ft. Bányai Gábor plébános ur a zimányi tagok részéről 6 k 72 f, Kuhn Terézia (Bécs) 2 k 10 f, Fülöp Magdolna 2 k, özv. Bernhard Antalné 4 k, Paucsek Mari 2 k, özv. Palócz Mihályné 2 k, Lábonovits Anna 3 k, Kanitz Józsefné 3 k, Stankovits Ferenczné 24 f, Kubesch Katalin 2 k, özv. Baráth Lajosné 2 k, Bráz Lina 1 k, dr. Stahly Ignáczné 4 k, Miksitz Ferenczné 2 k, Zaitz Katalin 2 k, özv. Szabó Mihályné 2 k, Heinlein Antalné 2 k, Müller Klára 2 k, Filipusu Matild 2 k, Siposné Kovács Borbála 2 k, Ember Anna 3 k, özv. Hoffmann Ember Jenőné 4 k, Prohászka János 2 k, Goblovszky József 5 k, Hegyesi Ferencz 2 k, Hoffmann Irma 2 k, Galli Betti 4 k, Zubriczky Józsefné 4 k, Jankovics Jánosné 2 k, Bodnár Istvánné 2 k, ifj. Zubriczky Józsefné 2 k, Krantz Edéné 4 k, Sik Magdolna 60 f, Hermann Lászlóné 4 k, Szedlák Anna 4 kor, özvegy Ratzky Jánosné 10 k, Faváry Józsefné 5 k, Tirschel Jánosné 4 k, özv. Lafrankó Jánosné 6 k, Retter Gyuláné 2 k, Fábián Józsefné 2 k, Walther Ernőné 10 k, özv. Lafrankó Istvánné 10 k, Lillek Istvánné 4 k, Lafrankó Károly 4 k, Lafrankó Károlyné 4 k, Lafrankó Margit 2 k, özv. Balogh Anna 24 f, Nagy Imréné 2 k, Mayer Jolán 24 f, Száki Mária 24 f, Haindl Mihályné 1 k, Gaiz Mária 1 k, Méry Erzsébet 1 k, Radimeczky Margit 24 f, Burcsák Andrásné 40 f, Gröschler Györgyné 40 f, Delli Emilia 60 f, Nosza Franciska 1 k, Gruber Mária 1 k, Karkis Istvánné 2 k, Karkis Malvina 5 k, Pacher Gyuláné 2 k, Speidler Irma 2 k, Bánó Józsefné Kürthy Irma 20 k, özv. Benedikty Gyuláné 20 k, özv. Kürthy Antalné 10 k, Kürthy Istvánné 4 k, Huszár Miklósné 4 k, Streba Franciska 2 k, Bignion Gyuláné 4 k, Strba Teréz 2 k, Mucsek Mária 1 k, Mucsek Józefa 1 k, Smucz Irma 1 k, Funk Ignáczné 1 k, Bolga Emilia 40 f, Galba József 4 k, Kocsis Ferenczné 2 k, Skrupa Anna 4 k, Csajka Anna 2 k, Hugai Mária 2 k, Seidl Gizella 4 k, Lenz Barbara 2 k, ifj. Lenz Ferenczné 4 k, Kaumeter 2 k, Birkl Istvánné 2 k, Sitz Gézáné 4 k, özv. Kriszta Ignáczné 4 k, Hegyessy Flóra 20 k, Ghyczy Ida 10 k, Keiner Rosina 2 k, Zlensky Leopoldina 2 k, Schauschek Matild 2 k, Huber Jozefin 2 k, Szelmáyer Károlyné 2 k, Szelmáyer Károly 4 k, Szelmáyer Irma 4 k, Szelmáyer Gizella 2 k, Szelmáyer Sarolta 4 k, Márkus Julianna 1 k, Szlimák Irma 1 k, Messzner Mária 4 k, Cservenka Zsuzsana 2 k, Rosenbaum Luiza 4 k, Ellenbacher Adél 4 k, Láng Margit 2 k, Mohácsi Karolin 2 k, Pálfi Jánosné 2 k, Kis Józsefné 24 f, Kalicsár Mari 24 f, Bittermann Katalin 4 k, Bencze Ferencz 2 k, Bencze Ferenczné 2 k, Erdélyi Istvánné 2 k, özv. Erdélyi Teréz 4 k, Michelbach Jánosné 4 k, Bagó Mártonné 2 k, Faszberger Adolfné 1 k.

IRODALOM.

Jézus Krisztus isteni Megváltónk élete. *A négy evangéliumból időrendben összeállitotta és magyarázó jegyzetekkel ellátta dr. Balits Antal győri apátkanonok. Második bővitett kiadás.* Isteni Megváltónknak az evangélisták által oly gyönyörüen megrajzolt élete mindenkor és mindenhol igaz érdeklődés tárgya lesz. Ámde az evangéliumok közvetlen olvasása főleg a theologiában járatlan hivő számára többrendbeli zavaró körülménynyel jár, mindenekelőtt pedig megnehezíti az, hogy az evangélisták a történeti sorrendet nem tartják mindig szem előtt. Előttünk fekvő munka rendbe szedve az evangéliumi elbeszélést adja, Krisztus Urunk életét s közben oly fölvilágositó jegyzetekkel kiséri a szöveget, hogy a könyv a legegyszerübb hivőnek is világos képet nyujt Urunk életéről, azonkivül helyes bepillantást enged az evangéliumok szépségeibe. Minden buzgóságnak, vallásos életnek legfőbb példaképe Urunk élete, azért ezt a könyvet, mely nemcsak az alapos biblikusnak, hanem egy Krisztusért lángoló szivnek is műve, minden katholikusnak melegen ajánljuk. Ára füzve 2 korona, diszes vászonkötésben 3 korona.

Jézus Szive, a kegyelmek napja. Hagen S. J. művének magyar forditása megjelent másodszor. A mű, melyet a kritika mint «igazán épületes, rendkivül tartalmas és kedves könyvet melegen» ajánlott, 15 iv terjedelmü, oktató és imádsági részből áll. Vászonba kötve kapható 2 koronáért (e. e. ss.) Wolkenberg Alajos dr. theol. tanárnál Szatmáron. Ugyanazon szerző **Nagyböjti Szentbeszédek** czimü művének 1·50 kor. (e. e. ss).

Kostka szent Szaniszló, *az ifjuság pártfogója és példaképe. Irta Ember Mátyás S. J. Forditotta B. Zs. S. J.* A katholikus ifju hősnek kedves életirása, erényeinek méltó apotheozisa. Főleg katholikus családok és nevelőintézetek figyelmébe ajánlható.

Jézus szentséges Szivének dicsérete, uj litániájának értelmezése. A győri egyházmegyei hatóság engedelmével. Kiadta *Mohl* Antal dr.

Nem ismeretlen előttünk, hogy b. e. XIII. Leo, a felejhetetlen jeles pápa, a régóta forgalomban levő és magánáhitatra szolgáló Jézus szentséges Szivéről szóló litániák közül egyet kiválasztott és azt megfelelően átidomitva, 1899. április 2-án a nyilvános istenitisztelet használatára is jóváhagyta, sőt elmondását 300 napi bucsuajándékkal is ajánlotta.

E rendelet és intézkedés Jézus szentséges Szivének tiszteletét széles és biztos alapra helyezte és alkalmatos módon vezette be a gyakorlati életbe. Czélja az emberek szivét Jézus szentséges Szive szeretetére és iránta hálára fölgerjeszteni, mert hiszen ebből áradt ki minden üdv és áldás az emberiségre. E végett be kell tehát vezetni az embereket az isteni Szív ismeretébe. Vezérfonalul szolgál erre maga az uj litánia. Ennek minden szava, fohásza, az Ur Jézus szentséges Szivének valamely fenkölt, magasztos tulajdonságát állitja lelki szemeink elé és elménket bámulatra ragadja, hódoló tiszteletre, bizodalomra inditja iránta. A föntjelzett könyv azt a nem könnyü föladatot, tüzte ki magának, hogy a magyar hivő közönséget az uj litánia értelmébe bevezesse.

A mit e mü a litánia fonalán a szent Szív valamely fenkölt tulajdonságának magasztalására, magyarázatára állit, mond, mindazt a szentirásból, a szentatyáktól kölcsönzött tételekkel támogatja; a természet országából, többnyire a hazai történetből és a mindennapi életből vett példákkal megvilágositja és minden tárgyalást megfelelő záró imával fejez be. Ez imák részint a zsoltárok, részint az Egyház könyörgései, néhánya pedig a szentek müveiből vannak véve. A litánia 33 fohásza 33 értekezésben van tárgyalva. A litánia fohászai során át, az elmélkedve olvasó hivőt a szent Ignácz által kijelölt megvilágositó, tisztitó erényuton ugy kalauzolja, hogy őt végre az Istennel való egyesülés czélpontjáig juttassa. Szónokoknak és az elmélkedő léleknek rövid áttekintést szolgáltat minden egyes kérés tartalmának mivoltáról és igy az emlékezetet gyámolitja, ez által könnyebbitve van használata. Mivel ez a mű a maga nemében a a magyar irodalomban uttörő, kegyes pártfogásra számit már azért is, mert minden belőle remélhető bevétel (nem a tiszta haszon) katholikus fiu árvaház létesitésére van szánva Győrvárosában.

Azt mondja a közmondás, a kit nem ismerhetünk magáról, azt megismerjük társairól. Ezt az elvet szem előtt tartva, a legszentebb Szivvel való társalgás nem lehet senkinek sem kárára, hanem csak nagy lelki hasznára. Azért e könyvet, mely nem egyéb, mint Jézus imádandó szent Szive tulajdonságainak népszerü, könnyen érthető leirása, haszonnal olvasgathatják, forgathatják, minden rendü, rangu, nemü, koru, állásu, müveltségü, egyének, papok, világiak, katonák, szerzetesek és tanulók, mert Jézus Szivétől a bölcsek, az igazak, a bünösök, tudósok és tudatlanok mindnyájan tanulhatnak. E könyv b. e. XIII. Leo emlékére is van irva, ki

végrendeletében azt mondotta: senki a kereszténységet szivébe azért nem fogadta be a nélkül, hogy öt jobbá nem tette volna. E könyvben a kereszténység rövid sommája van leirva; fogadjuk be és megjavulunk! Ezáltal a társadalom nemesebb, a világ jobb lesz. E siralomvölgy megint paradicsommá alakulhat át; mert ha az emberek Jézus szive szerint éreznének, cselekednének, élnének: ez a világ mennyország volna! E könyv alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékul is szolgálhat. Ára kötetlen 4 K, kötve 6 korona. Minden tiz példány után egy tiszteletpéldány jár. Kapható: a Győregyházmegyei Könyvsajtó kiadóhivatalában, hová a pénz is küldendő lesz.

«Magyarok Nagyasszonya» költemények szűz Mária tiszteletére. Zengte és ötvenéves szerzetesi jubileumán kiadta *Rosty Kálmán S. J.* Első kötet 20 iv, lantos költemények. Második kötet 21 iv, elbeszélő költemények. Ára egy-egy kötetnek: diszpéldány 2·— kor., kemény vászonkötés 1·80 kor., füzve 1·— kor.

Kifogyhatatlan katholikus költőnkhek müvei annyira ismertek és kedveltek országszerte, hogy most megjelent köteteit külön is ajánlani fölösleges. Minden ünnepi alkalomra megtalálta a kellő hangot s egy tapasztalt férfiu derült lelkének nemes iránya szól minden sorából, hirdetve a legszentebb eszmények kultuszát.

Különösen kath. intézeteknek, irodalmi- és társasköröknek nyujt alkalmas szavalási tárgyakat; végén egy melodráma szűz Máriáról. A kötetek megrendelhetők és kaphatók Kalocsán, a jézustársasági kollégium gondnokságánál.

Folyóiratok.

Jézus Szentséges Szivének Hirnöke. Kalocsa. A januári szám tartalma: Jókivánatok az év elején. Jézus Szivéhez. Jézus szent Szivének ügyei. Egy megható jelenet. Sidya, a hü fiu. (Elbeszélés). Hogyan segitenénk keresztény elvekkel a társadalmi bajokon. Jézus szent Szive letenyéjének magyarázata. Jézus szentséges Szivének áldásai. Bizodalom Istenben.

Szűz Mária Virágos Kertje. Kalocsa. A januári szám tartalma: Mária és a szent éj. Karácsonykor. Loretói litánia. Zárdáink. «Jó Pásztor». A fehér rózsa. (Vége.) A bold. Szűz oltalma alatt. (Vége.) Mikor a kis Jézus váratlan megjött. A tatárjárás idejéből. Krónika. A Rózsafüzér.

*

Megjelent a **Zászlónk** 5. száma. Ennek megint más a czimképe, mint az eddig megjelent számokéi. Csak rá kell nézni és egyszeribe ráboritja lelkünkre a legmélyebb télnek hangulatát. Még a lap homlokirata, a «Zászlónk» is csupa jégcsapból van összeróva. És mintha a *Zászlónk* vezérgondolata is oda volna pingálva. Alul meleg diák-szoba látható ábrándos ifjakkal, kik az általános dermedtség között is csak életről álmodoznak. Kinéznek a januári éjszakába. Képzeletük végig suhog a jeges-havas erdőn s nyugvó pontot sehol sem talál, csak egy vén tölgyre

szegzett Mária-képnél. Mécset látnak ott, melynek szelid világa szétveti a vak sötétséget s a farkasorditó hideg tanyát angyalok játszóhelyévé varázsolja. Nem vetitett képe e ez az ifju lelkek jelen világának?! Ezen prolog után ilyen szellemben ad a *Zászlónk* jelen száma is vagy 15 czikket, 32 gyönyörü képet, melyek nemcsak az ifjakat, de az öregeket is érdeklik. Az egész lap ára mindezek daczára, öregnek, ifjunak nem több mint 2 korona, melynek beküldése ellenében az eddig megjelent számokat is azonnal küldi a «Zászlónk» ifjusági lap kiadóhivatala Budapest, VII., Damjanich-u. 50. E páratlanul jól szerkesztett lap pártolása minden katholikus szülő szent kötelessége.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai

1903. évben.

Imádkozzunk egyesületünk elhunyt tagjaiért, hogy az Ur Jézus, ki a földön kenyér színében volt reményünk, a menynyei dicsőségben színről színre látható fönségében legyen örök boldogságuk.

Bárány Veronika Budapest, Grajczér Jánosné Jánk, Steiner Mária, Szabados Aladár Budapest, Vitéz Mária Jánk, Varga Anna Bares, Bábel Ferencz Pozsonyeperjes.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. K. Ellenkezőleg, május közepe ép ezért is legalkalmasabb. Akkor még nem igen kezdődnek meg a bérmálások.

S. I.-né. Ép most ülésezik a jury. Döntése végérvényes.

Sz. S. Beregszász. 1903. és 1904-re nem tetszett még előfizetni.

A. H. Eperjes. Még egy évi hátralék van.

Sz. I. Z. Tárnok. Előfizetése 1903-ra szól.

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, szíveskedjenek az előfizetési dijakat minél előbb beküldeni. A lap kiadása óriási költségeket hárit az Oltáregyesületre, s ha a dijak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent czéljainak rovására lehet pótolni. -- Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzditani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégiteni.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTŐDÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák pléhtokban való gyártása.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára:

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel): *a)* füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel): *a)* füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, pármázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130): *a)* finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, pármázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, ezüstkapoccsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban): *a)* jó minőségu papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, inkkal 6 korona, *b)* finom bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz: A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

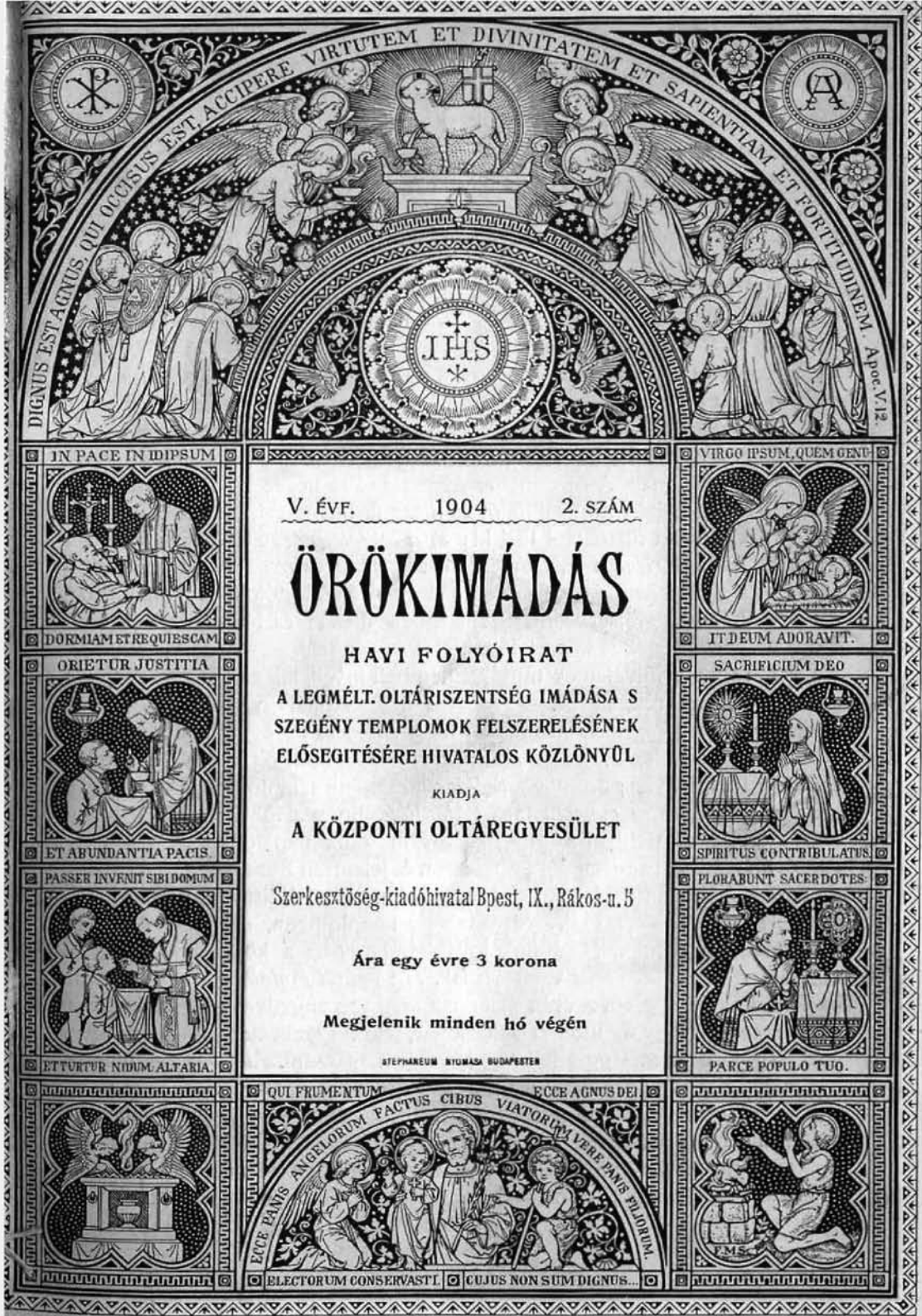

V. ÉVF. 1904 2. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA BUDAPESTEN

V. ÉVFOLYAM. 1904. FEBRUAR. 2. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Az eucharisztikus kongresszusok jelentősége. — Az Oltáriszentség és a férfiak. — Jézus szenvedése. — A legméltóságosabb Oltáriszentség és II. Rákóczi Ferencz fejedelem. — Következetesség. — Vegyesek. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Országos Eucharisztikus Kongresszus. — Oltáregyesületi ügyek. — Befolyt dijak. — Az örökimádás temploma. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Az eucharisztikus kongresszusok jelentősége.

DR. ANDOR GYÖRGY.

AZ IDÉN szándékozunk *első izben országos eucharisztikus kongresszust tartani önállóan, különváltan a katholikus nagygyüléstől.* Az eucharisztikus művek az utolsó években — hála Istennek — annyira fölszaporodtak és megerősödtek, hogy kellő és méltó megbeszélésükhöz a katholikus nagygyülések határain belül sem elegendő hely, sem elegendő idő rendelkezésre nem állott.

Indokoltnak és szükségesnek mutatkozott a különválás annál is inkább, mert az eucharisztikus művek jelentősége és fontossága mindig sürgetőbben kívánta, hogy azokkal egy nagyobb szabásu kongresszus foglalkozzék mélyebben és behatóbban, hogy azokra a társadalom figyelmét egy jobban kidomborodó eucharisztikus kongresszus hivja föl nyomatékosabban.

Az eddigi katholikus nagygyülések keretében az eucharisztikus művek inkább csak a papság érdeklődésének tárgyai voltak.

Az országos eucharisztikus kongresszus *az egész katholikus társadalmat* akarja az eucharisztikus művek körébe vonni és öntudatosabb imádatra és szeretetre buzditani a szentségi Jézus iránt, a ki közöttünk van és a kit mégis oly sokan nem ismernek.

A katholikus nagygyülések *a külső katholikus élettevékenységet* vannak hivatva fejleszteni és terjeszteni. A szociális cselekvést, a jótékonyságot, a tudományt, művészetet és irodalmat a katholikus nagygyülések törekesznek katholikus szellemben és keresztény elvek szerint irányitani és előbbre vinni.

Az országos eucharisztikus kongresszusok a külső tevékenységnek *belső forrását* kivánják a társadalomban egyre nagyobb mértékben megteremteni és mélyiteni.

Miként a szerves anyagban a termékenység mindig a bensőből fakad: ugy a szellemi és erkölcsi tevékenység is erejét, tevékenységét a benső életből meriti. Mesterségesen, mechanikai uton-módon, galvanizálás által mozgásba hozhatjuk ideig-óráig az anyagot; de önkéntes, öntudatos, kitartó, termékeny élettevékenység csak benső életelvből indulhat ki.

Ha azt akarjuk, hogy katholikus társadalmi akciónk ne szoruljon folyton külső ösztönzésre, galvanizálásra; ha azt akarjuk, hogy külső társadalmi életünk termékeny legyen, gyümölcsöket érleljen, minden nehézség között is kitartó legyen: akkor azt tulajdonképeni benső életelvéből kell fejlesztenünk.

Páli szent Vincze szokta volt leányainak mondani: «Ha önfeláldozást és szeretet akartok gyakorolni, akkor az önfeláldozást és szeretetet *ennetek* kell». Ezzel megjelölte a külső társadalmi élettevékenységnek benső forrását.

Társadalmunknak is tehát az Oltáriszentségben jelenlevő önfeláldozó szeretettel kell táplálkoznia, Jézust kell szivébe fölvennie: akkor szeretni fog, mint Krisztus Urunk szeretett, dolgozni, küzdeni, áldozni, szenvedni fog tudni, miként Krisztus Urunk megadja mindehhez a szükséges okosságot, bölcseséget, buzgalmat, erőt.

Schmitz, a néhány évvel ezelőtt elhunyt nagynevü kölni fölszentelt püspök, emlitette egyik német nagygyülésen mondott beszédjében, hogy Irországba utazott volt azzal a szándékkal, hogy tanulmányozza, minő társadalmi intézmények, milyen egyesületek és sajtó segitségével volt képes az ir nép ősi hitéhez való hüséges ragaszkodását annyi üldöztetés és veszély között oly erőben és elevenségben megőrizni. Dublinba érkezett és véletlenül egy külvárosi templomba lépett. Meglepetéssel látta, hogy a templomot ünnepiesen öltözött férfiak sokasága töltötte meg, a kik mind a szent áldozáshoz járultak. Csodálkozva kérdezte a sekrestyést, hogy minő különös ünnepet ülnek meg a férfiak. «Jézus szent Szive társulatának 1300 férfi tagja végzi ma havi szent áldozását» — felelé a sekrestyés. «Nem foglalkoztam tovább — ugymond Schmitz püspök beszédjében — az ir katholikusok társadalmi intézményeinek tanulmányozásával. E jelenség mindent megmagyarázott, mindent megértetett. Az ir katholikusok társadalmi és politikai tevékenységükhöz az erőt, a kitartást az Oltáriszentségtől veszik.» (A «Sendbote» után, 1902. évfolyam, 2940.)

Az eucharisztikus kongresszusok ezen ideális állapot megvalósitását tüzik ki czéljukul. A katholikus társadalom lelkébe, szivébe a szentségi Jézust kivánják helyezni.

Mit is használna az erőmegfeszités a társadalmi tevékenység terén az Oltáriszentséggel való szoros összeköttetés nélkül?

Tanácsos, ajánlatos dolog-e falvakat, községeket épiteni kietlen, termeketlen vidékeken, kopár, sziklás hegyek lábainál. Előbb termékenynyé kell tenni a vidéket, befásitani s erdősiteni a hegyeket, azután lehet eredményes telepitéshez fogni. Különben a szárazság, a kopár hegyek fölött járó viharok előbb-utóbb pusztulás felé viszik a telepitvényeket.

A katholikus társadalomban is hozzá kell látni a kopár, sziklás helyek befásitásához. Termékenyiteni kell a társadalom talaját az eucharisztikus művek terjesztése által. Akkor katholikus intézményeinket és egyesületeinket nem fogja fenyegetni a pusztulás; akkor azok virágzásnak fognak indulni.

Erre ösztönöznek hathatósan az eucharisztikus kongresszusok. Ebben látom azok nagy jelentőségét.

Egy másik szempont, melyből az eucharisztikus kongresszusok fontosságát méltányolnunk kell — *a kulturális szempont.*

Talán soha, egy időben sem beszéltek annyit közmüvelődésről, kulturáról, mint napjainkban. Már ez a körülmény is arra vall, hogy e tekintetben nincsen minden rendjén. Az egészséges ember nem szokott szüntelenül betegségről beszélni.

És tényleg van-e egyáltalában közmüveltségünk, kulturánk? Nem nyer-e korunk egész modern kulturája kifejezést épen abban, hogy *keresi* a kulturát? Lankadatlan fáradozással törekszik korunk olyan kultura felé, melynek tartalma összhangzatot és békességet nyujtson. De e czél megközelitése helyett mindig nagyobb tévedésekbe esik. A kulturát majd az anyagi javak bő termelésében és egyenletes fölosztásában, majd a tudományos ismeretek általánositásában, majd ismét az eszthetikai érzés fejlettségében óhajtja megvalósitani.

Mindebben az a főbenjáró tévedése korunknak, hogy a kulturát valami *fölszines* dologba helyezi és nem magának *az egész embernek fölemelésébe.* Korunknak az a nagy hibája, hogy *fölszines kulturmunkával* foglalkozik, mely nem hatol be az ember bensejébe. Az a végzetes tévedése, hogy saját erejéből véli megteremthetőnek a kulturát és felejti, hogy az emberiség kulturáját magasabb, Istentől származó erők nélkül nem lehet megvalósitani.

E főbenjáró tévedéssel szemben — a technikai, művészi és tudományos haladás minden vivmányának teljes méltánylása mellett — hangsulyoznunk kell, hogy *az igazi kulturának központja az ember, az embernek központja pedig Isten. Akkor emelkedik tehát az ember a kultura szinvonalára, ha Istenben találja meg központját, ha Isten szelleme és gondolata jut lelkében uralomra, ha Isten van benne.*

Isten Fia azért jött a világra, Isten azért lett emberré, hogy az ily értelemben vett legszentebb kulturmunkát végezze. Ezt a kulturmunkát folytatja az Üdvözitő az Oltáriszentségből. Itt van az Ur Jézus közöttünk az Oltáriszentségben, hogy miként a szőlőtő átönti életét a szőlővesszőbe: úgy isteni életével Ő is áthassa és nemesitse, igazi kulturára emelje a lelket, magasabb emberré tegye az animalis homót.

Midőn tehát az eucharisztikus kongresszusok az Üdvözitő ezen isteni szándékainak iparkodnak eleget tenni, midőn a társadalmat mindig közelebb törekszenek hozni a szentségi Jézushoz: akkor valóban a *legfontosabb kulturális feladatot* teljesitik. Az eucharisztikus kongresszusok a leghatalmasabb kulturális erőt érvényesitik, melyet semmi sem pótolhat, melyet az igazi kultura sohasem nélkülözhet.

Sok közmüvelődést szolgáló kongresszust tartanak napjainkban. Vannak tudományos, pedagógiai, egészségügyi, szocziális kérdésekkel, a jótékonyság ügyeivel foglalkozó kongresszusok. De olyan mélyreható kulturális munkát egyik sem végez, mint a milyent az eucharisztikus kongresszusok teljesítenek.

A *harmadik* nagyjelentőségü missziót az eucharisztikus kongresszusok az által végzik, hogy az Oltáriszenstég kultuszában az egész vonalon szüntelenül sürgetik *az Anyaszentegyházzal való együttérzést.*

Az Anyaszentegyház kapta az Ur Jézus kezéből az Oltáriszentséget. Az Anyaszentegyház őrzi e drága kincsét. Az Anyaszentegyház vette körül a szentségi Jézust a liturgikus és művészeti tiszteletnek azon módjával, mely az Eucharisztia méltóságának leginkább megfelel. A szellemet, melyben a szentségi Jézus tőlünk hódolatot kiván, senki jobban nem ismerheti, mint a Szentlélek sugalatától vezérelt Anyaszentegyház, az Üdvözitő gondolatainak, szándékainak e letéteményese.

Az Oltáriszentség méltóságának tiszteletben tartására azért az Eucharisztia kultuszában a legbiztosabb vezérelv a *sentire cum ecclesia.*

Az eucharisztikus kongresszusok ezt az Anyaszentegyházzal való együttérzést fejlesztik a papságban és a hivekben. Arra vannak hivatva e kongresszusok, hogy megszüntessék a nemtörődés, a túlbuzgóság, az alanyi, egyéni izlés szülte visszaéléseket. Az a feladatuk, hogy az Egyház szabványaival ellenkező jogszokásoknak hirdetett állapotokat megtörjék. Az rendeltetésük, hogy a társadalmat előkészitsék, rávezessék az Oltáriszentség méltóságának megfelelőbb s az Anyaszentegyház részéről sürgetett reformoknak keresztülvitelére. Arra vannak hivatva, hogy az áhitat fattyuhajtásait lenyessék, a hitéletben a lényegest szüntelenül kiemeljék. Az eucharisztikus kongresszusoktól kell, hogy vegyék a művészetek az Oltáriszentség dicsőitésében az Egyház szelleme szerinti irányitást és impulzust.

Minő nagy misszió vár épen hazánkban az eucharisztikus kongresszusokra, hogy csak egyet emlitsek, például: *az egyházi ének reformálásában.*

Valamikor az *egyházi ének az oltár közelében*, a presbiteriumban *foglalt helyet* és közvetlenül részt vett az áldozati szent cselekvényben. *Ma az oltártól legtávolabb, legmesszebb fekvő helyre jutott.* Csoda-e, ha az egyházi ének és zene muzsája, mely külön feljárón a keresztény hitközségtől észre nem véve oson fel a templom bejárata fölött levő kórusra, a leggyakrabban

megfeledkezik arról, hogy nincs már künn az utczán, a konczertteremben, vagy a szinházban. Az egyházi éneket és zenét e számkivetésből kimenteni, a világi szellem csillogó békóitól megváltani, az Oltáriszentséghez ismét visszavezetni a társadalmat, mely az igazi egyházi éneket nem ismeri és szellemét nem érti, e czélból felvilágositani, megmozditani, ez az eucharisztikus kongresszusoknak magasztos és annál sürgősebb feladata, mennél gyakrabban nyilvánul meg e tekintetben — mint legutóbb is a szentséges Atya rendeletében — az Anyaszentegyháznak szelleme.

Noha nem vagyok illetékes arra, mégis az országos eucharisztikus kongresszust rendező bizottság figyelmébe bátorkodom ajánlani, hogy az Anyaszentegyház szelleme szerint való templomi ének és zene művelésére hivatott Czeczilia-egyesület működése az eucharisztikus kongresszus keretébe volna felvehető.

De még a tudománynak is, a dogmatikának, a patrisztikának, a történelemnek is adhatnak fellendülést az eucharisztikus kongresszusok az által, hogy tanaikat általánositják, vagy hogy ujabb tereket jelelnek ki a kutatásra, feldolgozásra.

Egy szóval az eucharisztikus kongresszusok jelentékeny, hathatós módon járulhatnak hozzá az egyházias érzület fejlesztéséhez, erősitéséhez.

Szokásban volt egykoron, hogy valamely néptörzsnek vagy községnek nagyságát, erősségét nem az egyedek tömege szerint, hanem a tűzhelyek száma szerint határozták meg. Minden tűzhely egy-egy családot jelentett. A népek és nemzetek szellemi, erkölcsi nagyságának megállapitásában még ma is alkalmazhatjuk a számlálás e módszerét. Elmondhatjuk, hogy annál erőteljesebb, életképesebb, hitben gazdagabb, boldogabb valamely nemzet, ország, vagy város, az isteni szeretetnek mennél több tűzhelyét számlálhatjuk meg benne, az Oltáriszentségnek mennél több és mennél számosabbb tabernákulumát találhatjuk meg nála.

Adja Isten, hogy az országos eucharisztikus kongresszusunk alkalmából sok lángoló tűzhelyet számlálhassunk össze hazánkban. Adja Isten, hogy eucharisztikus kongresszusunk sok elhagyatott oltáron, sok kiégett tűzhelyen gyujthassa meg a szentségi Jézus iránt lángoló szeretet tüzét.

Az Oltáriszentség és a férfiak.

(Keller, himmelstadti plébános előadása.)

(Vége).

Hátra van most, hogy előadjam azon *eszközöket*, melyekkel a fentebb emlitett okokat ártalmatlanokká tehetjük; hogy megnevezzem azon módokat, melyekkel a férfiakat Krisztushoz vezethetjük; a szentmise buzgó

látogatásához, a szentáldozás többszöri méltó vételéhez és általában az Oltáriszentség iránt való szeretethez és tisztelethez szoktathatjuk.

Az első eszköz, melylyel a férfiakat az Oltáriszentségnek megnyerhetjük: az *ima*. Itt alkalmazható e szó: «Adiutorium nostrum in nomine Domini», valamint e másik: «Nisi Dominus aedificaverit domum in vanum laboraverunt, qui aedificant eam». Az Oltáriszentség nagyrabecsülése kiváló kegyelem, ezt azonban könyörgésekkel kell megnyerni. A papnak magának tehát sokat kell imádkozni a férfiakért; a férfiakért való imára sokakat kell buzditania, különösen gyermekeket és jámbor lelkeket is. Ilyen imához alkalmas a pap imaórája, egyes hivőknek imaórája és Corporis-Christi-ájtatosság. Magától értetődik a memento a férfiakért a szentmisénél és a breviarium-imánál. Ezen imádságnak sikere annyival biztosabb, a mennyire a pap a férfiakat magukat tudja imádságra birni.

A másik eszköz: a *pap és a buzgó hivek példája*. A férfiak nagyon hamarosan veszik észre, vajjon a pap az oltárnál Isten igazi szolgája-e, a kit áthat a hit és tisztelet a Legszentebb iránt, vagy pedig egyszerüen hivatalnak tekinti-e egész ténykedését. Olyan pap, a ki az Oltáriszentség iránt semmiféle nagyrabecsülést nem mutat, a ki a templomról, szent eszközökről és minden egybbről, a mi az istentisztelethez hozzátartozik, kellőleg és buzgón nem gondoskodik, a ki az istentiszteletet könnyelmüen tartja meg, a ki nem viseli szivén a gyermekeknek buzgó előkészitését az első szentáldozáshoz: az a férfiakat az Oltáriszentségnek soha sem nyeri meg. «Orvos, gyógyitsd meg tenmagadat!» lesz figyelmeztetéseinek visszhangja, ha esetleg nem vágják szemébe eme még gonoszabb szót: «Maga sem hiszi el, a mit mond, mert különben másként viselkednék». Ugyanez áll az oltáregyesületi tagokról is.

A harmadik eszköz a *felvilágositás*. Fentebb a tudatlanságot okul hoztuk fel arra, hogy a férfiakat távoltartja az Oltáriszentségtől. Eme tudatlanságot oktatással kell kiküszöbölni. Az Oltáriszentséget csak az fogja becsülni, a ki ismeri; csak akkor ébred majd a férfiakban is vágyódás a legszentebb Szentség iránt, ha tudni fogják, minő kincs, s mily kiapadhatatlan forrása a kegyelemnek. E szerint tehát kötelességünk beszélni az Oltáriszentségről. De máskor sem feledkezzünk meg Urunkról, a ki az Oltáriszentségben lakozik; a mivel a szív telve van, arról szól ajkunk is; olyan pap, olyan oltáregyesületi tag, a ki szivét isteni Urának adta, sok alkalmat talál arra, hogy Uráról megemlékezzék. Ezen többszöri megemlékezés aztán fel fogja ébreszteni a férfiakat lanyhaságukból és nemtörődömségükből. Hogy a szivet isteni mesterünk szivével teljesen egygyé olvaszszák, a szentségi egyesületek tulajdonképeni czélja. Az óránkint való elmélkedés által az Oltáriszentség felett megtanulja a lélek Urát és Istenét az Oltáriszentségben mindinkább megismerni és megszeretni, hogy ezáltal szavával a többieket

is, különösen a férfiakat az Oltáriszentséghez vezesse. «Eljöttem, hogy tüzet hozzak a földre s akarom, hogy égjen.» Emlitsük meg itt azt is, hogy a lelkész időről-időre figyelmeztesse a férfiakat a prédikáczióban és kereszténvi oktatásban arra is, hogy Isten mennyi szeretetet tanusitott épen a férfiak iránt, a mikor rájuk bizta a legfontosabb hivatalokat és kötességeket a családban, egyházban és az államban, hogy a férfiak csak Jézus Krisztussal való egyesülésükben teljesithetik eme feladataikat és hogy az Oltáriszentség segitségével a szükséges erőt és kegyelmet biztosan elnyerik.

Negyedik eszköz a *jó bánásmód a gyóntatószékben*. A lelkész kötelessége a férfiakat a szentáldozáshoz többször meghivni. Idegen lelkiatyák meghivása által, különösen a férfiak közös áldozása alkalmával — mint ez például a munkás-egyesületeknél szokásos — tegyék a férfiaknak a lelkiatya kiválasztását könnyen elérhetővé, nyujtsanak a férfiaknak máskor is rendkivüli alkalmakat szentáldozás végzésére, a szentgyónást ne nyujtsák tulságosan hosszura, mert máskülönben elveszik kedvüket a gyónástól; továbbá a férfiakkal szemben semmiféle nagy követelésekkel ne lépjenek fel. Hogy a férfiak számára a gyóntatószék egyik oldalának mindenkor üresen kell állnia, az magától értetődik. Erre vonatkozólag is megjegyezzük, hogy már a fiúkra is nagy gondot kell fordítani s hogy őket az Oltáriszentség gyakori méltó vételéhez kell szoktatni. Erről irja Egger püspök: «Mivel a fiúk hivatva vannak arra, hogy a jövőben vezérszerepet vigyenek és mivel életüket nagyobb veszedelmek és kisértések fenyegetik, azért kötelessége a papnak, hogy nagyobb gondot fordítson a fiukra, mint a leányokra és ne nyugodjék meg addig, a mig havonkint saját akaratukból nem járulnak a szentáldozáshoz. Legtöbb ilyen fiu mint férfi is hű marad az Oltáriszentséghez.»

Utolsó eszköz arra, hogy a férfiakat az Oltáriszentségnek megnyerjük, *a szép, pontos istentisztelet*. Isten a legfőbb rend és a legmagasztosabb szépség. Ennek megfelelően az istentiszteletnek is rendezettnek és szépnek kell lennie, továbbá épületesnek, kellő időben kezdődjék és kellő időben érjen véget, az imádságok helyesen legyenek megválogatva és pontos az ének. Szép, rendes istentisztelet épen a férfiakra gyakorol legjobb benyomást, a rendetlenség ellenben elűzi őket onnan. Szép, rendes istentiszteletre utal minket az Oltáriszentség maga; mi egyébre mutatnak a szentmise egyes részei, mint rendre és szépségre? Mi egyebet mond e néhány szó: «Panem de coelo praestitisti eis omne delectamentum in se habentem», «Mennyei kenyeret adtál nekik, minden gyönyörüséggel teljeset», mint azt, hogy mint Isten szolgáinak szép, rendes istentisztelettel közre kell működnünk abban, hogy a szegény, meggyötört embereknek igazi, mennyei örömöt szerezzünk.

Ezek volnának a főeszközök arra, hogy a férfiakat az Oltáriszentségnek megnyerjük. Nagyobb városokra azonban eme eszközök nem terjeszkednek ki. Ott *oltáregyesületeket kellene alapitani, eucharistikus gyüléseket és gya-*

korlatokat kellene tartani férfiak számára, hogy őket Krisztusnak megnyerjük.

Az eddig mondottakból következik, hogy itt a lelkészek és az *oltáregyesületi buzgó tagok* számára gazdag, hálás aratás kínálkozik. Az aratás nagy, legyenek ők munkásai, ne engedjék, hogy bármi is elijeszsze őket a férfiaknak és a férfiak által a családoknak Krisztushoz való vezetésében. Krisztus ugyanaz, ma és mindenkor, segitsége mindig rendelkezésünkre áll, azért sohasem tétovázva, soha kicsinyhitüen, hanem bátran fogjunk Krisztus nevében a munkához. Fejtsük ki minden erőnket, hogy a férfiakat az Oltáriszentségnek megnyerjük. Krisztus Urunk velünk van, ki lehet ellenünk?

V. D.

JÉZUS SZENVEDÉSE

A vérveriték éje eljöve,
Borongva ül az Olajfák hegyén:
Jézus borzadva látja kelyhe mélyét,
És én megszédülök tekintetén.
Az angyal látja a szörnyü tusát,
De bennem az önvád szól hangosan:
Te adtad gyötrő kelyhét Istenednek,
Te sebezted meg őt halálosan!

A zsoltárok próféta szózatát
Beválfja a kegyetlen éjszaka;
Pokolsugallta csók, rút árulás,
S a bú-patak, a Cédron-pataka,
Ám annyi áron átmenvén az Úr,
Fejét fölemelé magasztosan:
Fölemelé halálos szent szerelme,
Csak én sebeztem meg halálosan!

S a hajnal versent teljesíti be
Kegyetlenebbül a nagy jós igét;
Látom vérének foszlott biborában
Gyalázva csúful az örök igét.
A Szentet látom vérszomjas bikák közt,
Vesztére szájat tátnak átkosan:
S nem szór átkot halálos szent szerelme,
Csak én sebzém meg őt halálosan.

Nádszál-kormánya szent az én szememben,
S nem gúny a vérrel bélelt korona;
A gúnypalást dicsőség vérpalástja,
S imádandó tört keble temploma!
Im nézd az embert — próféták szemével,
Mint poklost, a fájdalmak férfiát:
S ha van lelked, tagadd meg szent szerelmét,
S mondd: hogy nem a te vétked verte át.

Im nézzed, szine mint vesz éktelenbe,
Vállán a végtelen terhü keresztt;
S merd mondani szentségtelen ajakkal,
Hogy önmagáért érdemelte ezt.
De én leomlom áldott fája mellé,
Hol általszegék szent szerelmemet;
Átszegzem minden kétségek sugalmát,
S csak azt sugom: bocsásd meg vétkemet!

S Isten Fia keblemben ihletet gyujt,
Mely átvilágit lelkem éjjelén,
Ő látja lelkem minden rezzenését,
S én nyugszom biztató tekintetén.
Halálos szent szerelme megvigasztal,
Mert meggyógyit és új életre hiv:
S halál bűnéből más életre kelve,
Jézusáért meghalni kész e szív.

Nagyfalusi Lajos.

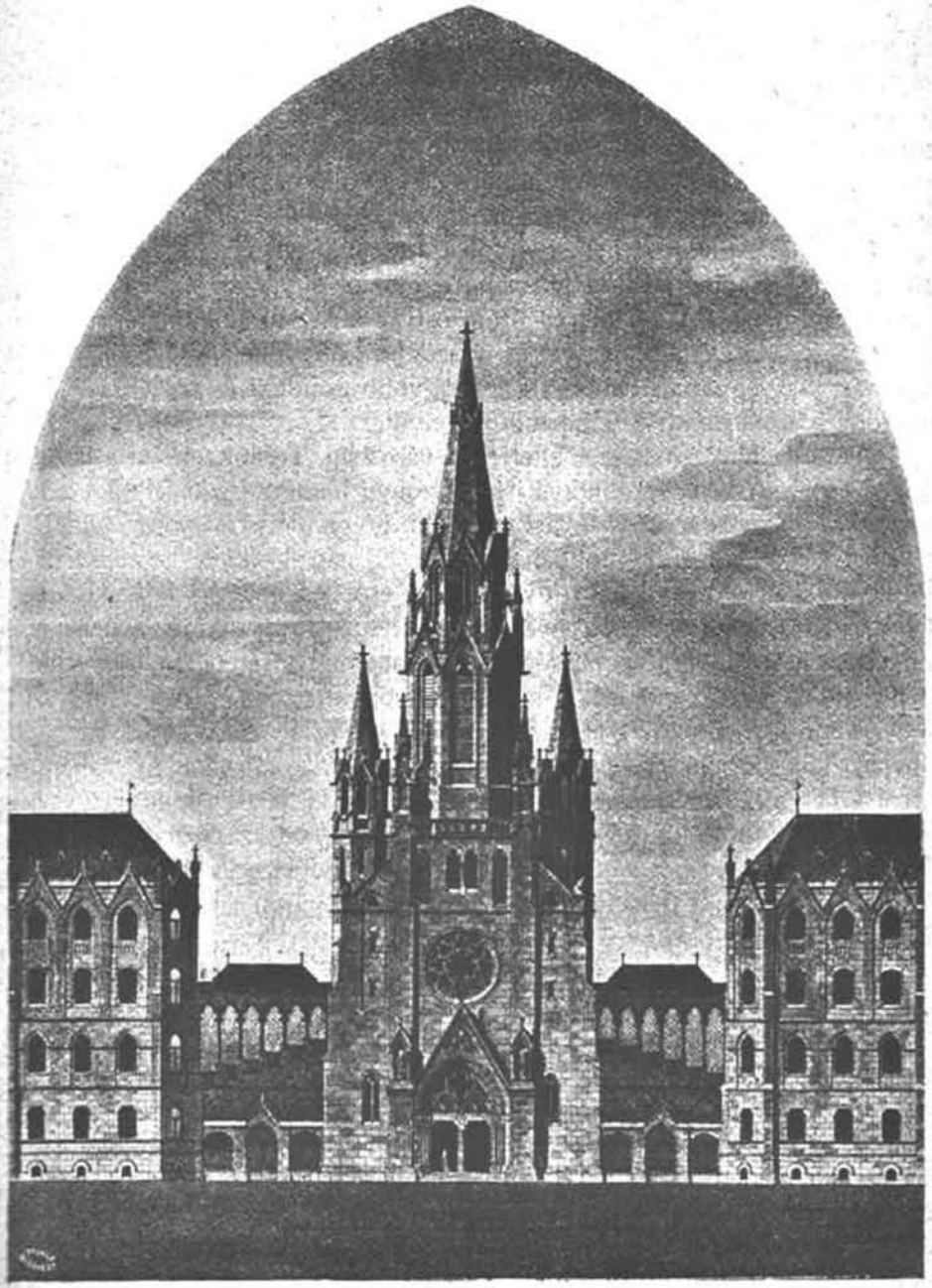

Az Erzsébet-örökimádás-templom homlokrajza.

Amsterdam fogadalmi ünnepe.

Minthogy az Oltáriszentségben rejlő, végtelen felségü Isten Amsterdam városát számos csodával tüntette ki, e város lakói a legmélt. Oltáriszentség tiszteletére fogadalmi ünnepet hoztak be. Az ünnepet évenkint *márczius 12-ét követő első szerdán* ülik meg.

1345-ben egy jámbor amsterdami lakos haláloságyán feküdt; a kellő előkészület után már a szentáldozásban is részesült. Azonban erős hányás vett erőt rajta. Ápolói — nem gondolva a szent ostyára — tűzbe dobták, a mit a beteg kiadott. Midőn másnap reggel az egyik ápoló a tűzhelyhez közeledett, a lángok közt látta a szent ostyát, sértetlen állapotban, ragyogó fényt árasztva. Kivette az ostyát és vászonba göngyölte. A csodás esetről tudomást vett egy pap; eljött s a legnagyobb gonddal és tisztelettel megtisztitotta a szent ostyát és ciboriumban elvitte.

A csoda hire csakhamar elterjedt a városban. Természetesen a nézetek megoszlottak. A betegápolónőnek férje iszonyu haragra gyult felesége ellen, szitkokkal illette és szemrehányást tett neki, hogy pletykaságával szerzőjévé lett e zavarnak és mende-mondának. E szavak után kisiklott az atya karjaiból kis fia s a földre esett; a gyermek az esés és ijedtség következtében nehézkórba esett; a betegség gyakran mutatkozott rajta. Az atya beismerte hibáját s némi idő mulva felesége és rokonainak kiséretében fölkereste a szent ostyát; imádkozott ott — s fia meggyógyult.

Minthogy a papság és az egész város hálát akart adni Istennek, elhatározták, hogy a csodás szent ostya számára méltó szentélyt emelnek. Arról a helyről, a hol ideiglenesen őrizték, egy használaton kivül levő templomba vitték. Később lebontották a házat, melyben az első csoda történt s a hivek adományából kápolnát épitettek. A kápolna gondozását egy szerzetesrendre bizták; a rend tagjai naponkint azon oltáron végezték szentmiséjüket, a melyen a nevezetes szent ostyát őrzik.

1552. május 25-én borzasztó tűzvész ütött ki Amsterdamban. A város fele s a legmélt. Oltáriszentség kápolnája is a lángok martalékává lett. A hivek aggódása a szent ostyáért, melyet ott őriztek, arra ösztönözte őket, hogy a kápolnához siessenek, abba behatoljanak. De már későn érkeztek. Hiába volt minden igyekezetük; a kápolnát nem lehetett megmenteni. Isten ezen esetet arra akarta fölhaszálni, hogy ujabb csodát müveljen. Miután a tüz elaludt, a kápolna romjai közt megtalálták a szent ostyát rejtő edényt. Az ostya sértetlenül maradt s még a ciborium vászonból készült köpenyén sem lehetett észrevenni az égésnek még legkisebb nyomát sem.

E csodás esemény hire csakhamar elterjedt egész Hollandiában s más tájakon is. A legmélt. Oltáriszentség tisztelete mindenfelé örvendetes lendületet vett. Haladéktalanul hozzáláttak s még szebb kápolnát épitettek, mint

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ

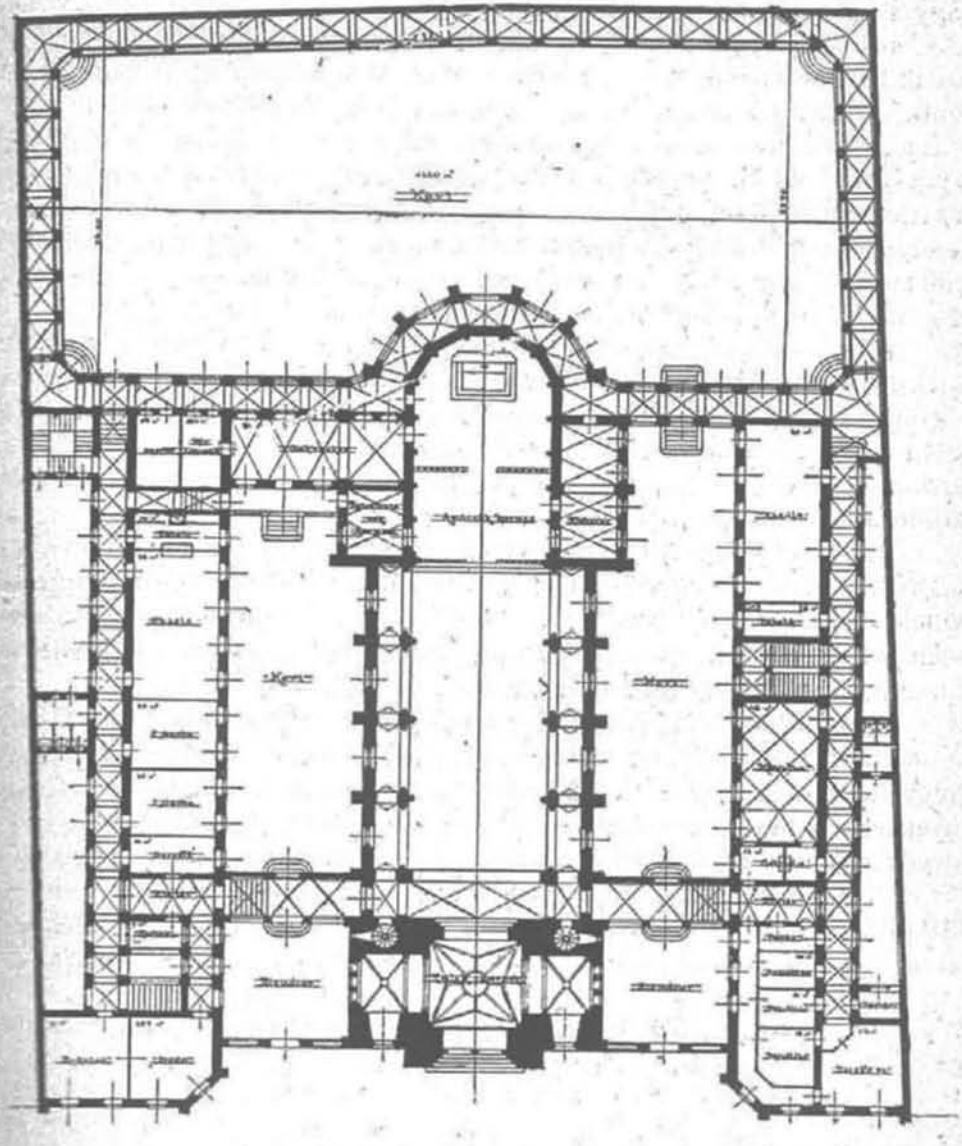

Az Erzsébet-örökimádás-templom és zárda.

a milyen az előbbi volt. S a Mindenható sok csodát művelt azok javára, kik alázattal s bizalommal kérték a szentségi Jézus segitségét e szentélyben, vagy a környékről, sőt messze tájakról is.

1443-ban egy fiatal brémai, ki Afrikába, Centa városába igyekezett, a vadak kezeibe került. A vadak ütötték, verték, kínozták s végül sötét börtönbe dobták. Minden emberi segélytől megfosztva, az Urhoz fohászkodott s az amsterdami szent ostyáról is megemlékezett. Isten jóságában és mindenhatóságában bizva fogadalmat tett, hogy fölkeresi a kápolnát, melyben a tiszteletreméltó szent ostyát őrzik — ha Isten visszaadja neki szabadságát. Rabbilincsei lehullottak, a börtön ajtaja megnyilt s a fiatal ember néhány pillanat mulva az Amsterdam városába vezető uton találta magát; rövid idő alatt elérte a várost s eleget tehetett fogadalmának.

Miksa császár, egyuttal ausztriai főherczeg és hollandiai gróf, 1479-ben halálos betegségben feküdt. Nem bizott már az orvosok ügyességében s megfogadta, hogy fölépülése esetén megtekinti az amsterdami szent ostyát. Nemsokára visszanyerte egészségét; teljesitette fogadalmát s a kápolna számára pompás diszitményeket készittetett s aranykelyhet ajándékozott a kápolnának.

1508-ban Gueldern grófság lakói elfoglalták és pusztitották Wesop városát. A foglyok egyikén, Hollárt Mártonon, szörnyü kegyetlenségeket vittek végbe. A fogoly Istenhez folyamodott s alig emlitette az amsterdami szent ostyát, rögtön megszabadult bilincseitől s világos nappal észrevétlenül kijutott kinzói tömegéből s őrei kezeiből.

Az Ur határtalan jóságában ezen szent ostya által még számos más csodát is müvelt. Ezáltal a szentélyt, melyben a szent ostyát őrizték, az isteni kegyelmek székhelyévé akarta tenni, kimerithetetlen forrásává a jótéteményeknek: a bünösök megtérésére, a szomorodottak vigasztalására, a fáradozók enyhülésére, a foglyok megszabaditására, a betegek gyógyulására.

A fölsorolt csodák és imameghallgatások képezik a breviárium legendáját is.

Huguet nyomán: *Till Kálmán.*

Az Eucharisztia Zenéje

Irta: JÁROSY DEZSŐ.

IV.

A KERET bővül, a kép világosabb lesz: a reformzene nyujt baráti jobbot s igéri, hogy méltóképp szolgálja a szív, a tabernákulum és az ég Krisztusát. Komoly fogadalmat tesz, hogy programmja egyezik czéljában és rendszerében a miénkkel s mi örömmel zárjuk keblünkre, helyet készitünk számára az Ur hajlékában, mert ihlete, lendülete egészen eucharisztikus. Ám

keressük most, minőnek kell lenni ennek a csodálatos zenének, mely az isteni szeretet tűzforrása, az eucharisztikus Krisztus örök dicsőitésére énekel majd uj éneket.

Szent vallásunk tanit, hogy az Oltáriszentség betetőzője Isten összes csodáinak. Abyssus mysteriorum Dei — az isteni hittitkok mélysége — igy tanit a hittan. Szent Ágoston a küzdő egyház legnagyobb kincsének nevezi s igy ir az eucharisztikus Krisztus nagyságáról: «Ki merem mondani, hogy Isten, jóllehet mindenható, többet ennél már nem adhatott, végtelen bölcsesége mellett sem tudott nagyobbat adni és végtelen gazdagsága mellett nem volt már nagyobb valami, mit még adhatott volna».

Az eucharisztikus zene tárgya ebből kifolyólag a legnemesebb, Isten mindenhatóságának, bölcseségének és jóságának kincseit a legfelségesebb módon juttatja érvényre. Sajátos módszert, szigoru alkalmazkodást, alázatos szolgálatot követel tehát a tárgy, mert csak igy ékiti majd zenénket az eucharisztia nimbusza. Utóbbi fensége pedig kettős: belső és külső. A belső inkább a lelki szépség és tökély, a külső pedig érzékelhető alakban nyilatkozik meg s teljes emberi szépségében tárul fel előttünk.

Midőn az eucharisztia zenéjéről szólunk, olyan tényezővel állunk szemközt, mely ezen külső szépség lényeges kelléke, annak ismertető jegye. Az Ur mint a szentségház drága foglya, mindenkor vár reánk: meghallgatja az egyesek imáját ép úgy, mint egyházának liturgikus könyörgéseit. Ha az egyház imája hivatalos, akkor liturgikus is; ha az eucharisztia éneke nem magán, hanem hivatalos jelleget nyer, akkor egyúttal liturgikus is.

Az egyházi ének természetében és lényegében, czéljában és rendeltetésében az egyház szándékának megfelelően mindig a liturgia bélyegét viselte homlokán. Zene és liturgia szorosan vonatkoznak egymásra s bár nem liturgikus éneket és zenét is ismer az egyház, mindazonáltal a lényeges momentum, mely ezen sajátságos művészetnek létet adott, a liturgia volt. Ennek emlőin táplálkozott és fejlődött a primitivnek legalacsonyabb fokától a tökély legnagyobb határáig. Liturgia szolgáltatott okot e művészethez, másrészről természetes érzései és hajlamai késztették az embert, hogy a hangok művészetét az egyház szolgálatába hajtsa.

Részleges indokolás nélkül is be kell látnunk, hogy az ember korlátolt és gyarló volta daczára természetének és eszének termékeiből a legtökéletesebbeket ajánlottta fel Istennek. Kiváló fontosságu e lélektani megfigyelés s a vallástörténet igazolja, hogy a külső istentisztelethez járul természetes következetességgel az ének és zene is. Igen, az egyház nem csupán tökéletes társaság, nem csupán a lelkek üdvének munkása, hanem kulturtörténeti intézmény volt hosszu századok folyamán. A vallásos művészetek szülőanyja és nevelője. S a mi a későbbi századok profán művészetének oly nagy fényt kölcsönzött, ahhoz a lendületet, az alapot, a tartalmat és témát az egyház

szolgáltatta. Az egyház kulturtörténeti Mentor, s nagy hálátlanság vádja illeti a modern müvészeteket, mikor erről az édes anyáról oly könnyelmüen feledkeztek meg. Megvetik és lenézik, csak a történelmi fejlődés kezdetleges stádiumát ismerik fel benne. Mindhiába. Tényeket nem lehet tagadni. Tanainak fönsége, titkainak mélysége, szervezetének tökéletessége provokálta mintegy az emberiség összes teremtő erejét és képességeit. Igy szolgálta az egyház hivő népe az isteni tan természetes inspirációja gyanánt zenéjével és énekével Istenét.

Ámde e vonások csak a természeti s nem a természetfölötti kinyilatkoztatás világában alkotják a zenének lélektani szükségességét. A hit krisztusi világával megáldott ész a reveláczió fényében uj atmoszférát nyer. E bűvös légkör uj sziveket, uj áhitatot és könyörgést, uj éneket és zenét teremt; szárnyakká varázsolja a sziv imáját, imává a hangok énekét s jubiláló örömét hallja a tabernákulum «martyr incognitusa» — ismeretlen vértanuja — kit szivének irántunk táplált lángoló szeretete tart foglyul a szentségházban.

Az eucharisztikus énekes nem szórakozik tehát, nem gyönyörködik sem a dallam fényében, sem a harmónia pompájában, hanem magasabb szempontokat fürkész: a szöveg az ő énekének lelke, dallamának és harmóniájának szive. Őt nem vakitja el a külső, a fényüző ruha, hanem a belsőre tekint, a szavakba foglalt imára, az ének szövegére. Nem rendeli alá a szöveget, hanem megforditva cselekszik. Nem lesz mámoros a müélvezettől, melyet a kevés müvészieség biztosit számára, hanem magasabb szempontnak, az eucharisztikus Krisztus dicsőségének rendel alá mindent. «Helyesen akarsz énekelni? Ugy ne pusztán ajkad hirdesse Isten dicsőségét, cselekedeteid is egyezzenek szavaiddal. Ha hangoddal énekelsz, titkolsz valamit; énekelj ugy életeden keresztül, hogy sohasem titkolj semmit.»[1] «Nem ember hivatását teljesiti, ki az egyház magasztos hittitkait énekben dicsőiti; utánoznia kell az égi hangokat, melyekkel az angyalok és szentek ünnepelik a tulvilági Jeruzsálem titkait. Sohasem fogja az egyház énekeit igaz szellemben a maga és mások épülésére előadni, ki lelkét imádság és elmélkedés által nem készitette elő arra, hogy az egyházi élet legbensőbb mozgalmai lelkében visszhangozzanak; *az énekesnek a tett és ima emberének kell lenni.*[2]

Igen, *az eucharisztia zenéje a hit zenéje, hangokba foglalt ima, a szó áhitatának hatványa, sőt gyöke.*

A «canticum novum» — az uj ének — tehát megtestesült ima lesz, ez egyik lényeges ismérve.

[1] Szent Ágoston: In ps. 146 enarrat. col. 1693.
[2] Amberger: «Pastoraltheologie» II-ter Band.

(Folytatása következik.)

A legméltóságosabb Oltáriszentség és II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

MÉG MINDIG a Rákóczi-évben vagyunk. Országszerte folynak a kisebb-nagyobb méretü ünnepségek, a melyeken a magyar nemzet kegyelettel adózik a nagy fejedelem dicső emlékének. És Jól van ez igy: hisz Rákóczi valóban egyike a történelem legnemesebb alak jainak.

Vezére volt a nyolcz évig tartó dicsőséges szabadságharcznak. És midőn az 1711-ik évi szigoru télnek hidege s a nyomában föllépett éhinség seregeitől, hütlenség és árulás pedig legjobb barátai s váraitól fosztotta meg: megkezdette 25 évig tartó bujdosását s ette a számkivetés keserükenyerét.

Hazájáért föláldozta mindenét, a mivel birt: családját, fejedelmi méltóságát, roppant terjedelmü ingatlan vagyonát, végre önmagát, vértanuhalált szenvedve ő, ki a trónra született.

Ezen dicső nemzeti fejedelem lelki nagyságának és bámulatraméltó erkölcsi nemességének, hogy hol találjuk meg az alapját? elmondja ő maga Önéletrajza 268. lapján, következőképp:

«Egy ünnepnapon (1715-ben, Páris mellett) a Bourbon herczegnek és a herczegnőnek, köztük annak is, a kit én szerettem, eszükbe jutott meglátogatni a Kármelita-szerzeteseknek a szomszédságban levő kis kolostorát és azt óhajtották, hogy én is velük legyek, a mihez szivesen hozzájárultam és talán ez az ut, melyre inkább világias inditó okból, mint ájtatosságból vállalkoztam, vonta közelébb hozzám kegyelmed sugarát. A templomba ugyanis az esti könyörgés után léptem be és a mikor nyilvános imádásra kitett szentséges testedet megláttam, nem törődvén a gunynyal, térdre borultam és a szokottnál buzgóbb imádkozásba merülve, visszamaradtam; és a mikor kijöttem, igazán nem tudom, de mintha éreztem volna a magánosságnak kellemét, a mely édesgetett magához; irigykedve dicsértem és magasztaltam az atyák szent nyugodalmát és háboritatlan életét és azt mondtam mások kaczajára, hogy én is tudnék olyan életet élni.

Tréfás és kedélyes gunyolódással tárgyalták a te imádásodban tanusitott odaadó s tartozó buzgóságomat, de a mikor azt feleltem: «Ha illő az allattvalónak a király jelenlétében ilyennek lennie, miért nem a teremtménynek teremtője előtt?» észrevettem, hogy feleletem megtette reájuk a hatást».

Ezen szentséglátogatás volt az isteni kegyelem első sugára, a szentségi Ur Jézus hivó szózata a dicső fejedelemhez, hogy nemes szivét — melyet idáig a világi bűnös gyönyörök tartottak hatalmukban — a szenvedélyektől megtisztitsa s az Ur Jézusnak adja oda.

Hogy ezen szentséglátogatás mily hatással volt a fejedelemre? elmondja

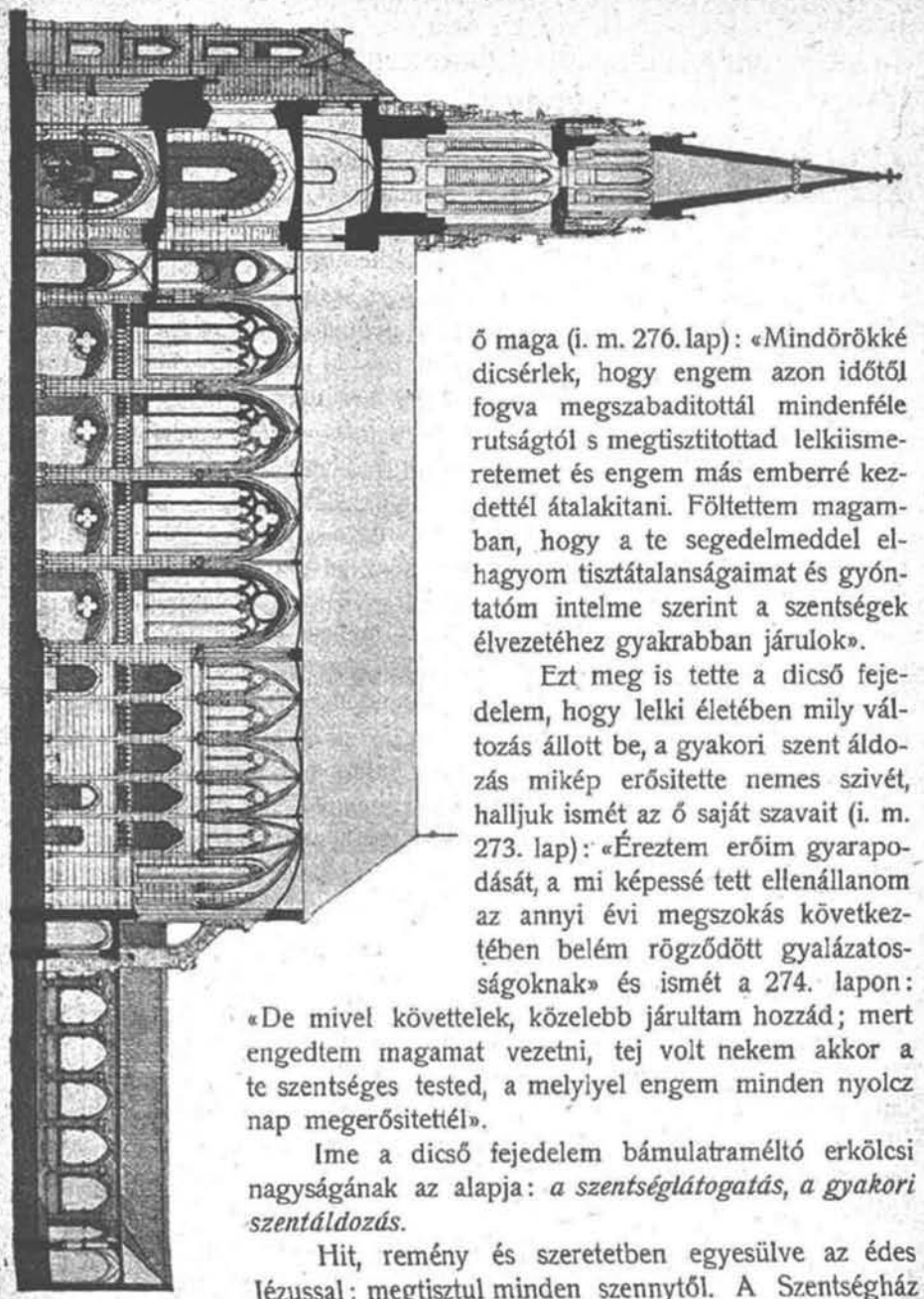

Az Erzsébet-örökimádás-templom belseje.

ő maga (i. m. 276. lap): «Mindörökké dicsérlek, hogy engem azon időtől fogva megszabaditottál mindenféle rutságtól s megtisztitottad lelkiismeretemet és engem más emberré kezdettél átalakitani. Föltettem magamban, hogy a te segedelmeddel elhagyom tisztátalanságaimat és gyóntatóm intelme szerint a szentségek élvezetéhez gyakrabban járulok».

Ezt meg is tette a dicső fejedelem, hogy lelki életében mily változás állott be, a gyakori szent áldozás mikép erősitette nemes szivét, halljuk ismét az ő saját szavait (i. m. 273. lap): «Éreztem erőim gyarapodását, a mi képessé tett ellenállanom az annyi évi megszokás következtében belém rögződött gyalázatosságoknak» és ismét a 274. lapon: «De mivel követtelek, közelebb járultam hozzád; mert engedtem magamat vezetni, tej volt nekem akkor a te szentséges tested, a melylyel engem minden nyolcz nap megerősitettél».

Ime a dicső fejedelem bámulatraméltó erkölcsi nagyságának az alapja: *a szentséglátogatás, a gyakori szentáldozás.*

Hit, remény és szeretetben egyesülve az édes Jézussal: megtisztul minden szennytől. A Szentségház királyába vetett hit beragyogja életének hátralevő napjait, a rodostói magányt, erőt ad neki s kegyelmet mérhetlen szenvedéseinek elviselésére.

Fajkárdi.

Következetesség.

Pintér Gábor jóravaló kovácsmester 13 éves fia, Gyuri, nemrég volt az első szent áldozásnál. A tisztelendő ur ez alkalomból őt is, mint a többi gyerekeket, alaposan kioktatta vallási kötelességei tekintetében. Nevezetesen pedig a vasárnap megszenteléséről, főleg pedig a katholikus ember vasár- és ünnepnapi misehallgatási kötelezettségéről beszélt a fiuknak legbehatóbban.

Néhány héttel az első szent áldozás után Pintér Gábor nem akarta Gyuri fiát vasárnap misére elereszteni.

— Dolgozni kell — ugy mond — a munka körmünkre ég.

A fiu ellenveti, hogy a vasárnap az Ur napja, a melyen minden katholikusnak szentmisét kell hallgatni.

— Eh, hallgas e hiábavaló beszéddel! — feddi fiát az apa. — Ezek a törvények gyerekeknek valók, te pedig idestova legénysorba lépsz, láss tehát a munkához.

— De édes apám — válaszol tiszteletteljesen a fiu — a tizparancsolat harmadik parancsolatára, mely igy szól: Megemlékezzél róla, hogy ünnepeket szentelj, egy negyedik is következik, mely igy szól: Atyádat és anyádat tiszteljed. Ez a törvény is gyerekeknek való?

Az apa meglepődve elhallgatott. De a fiu fején találta a szöget következtetésével. Nem is tartották őt többé vissza a szentmisétől, akadálytalanul mehetett a templomba. De mennyire elcsodálkozott, midőn a templomból jövet, atyjával találkozik, ki már évek óta nem volt misén. Hazamenet az apa egy szót sem szólt, de látszott, húgy komoly gondolatok foglalkoztatják. Otthon egyszerre csak megöleli a fiut az öreg s miközben szemeiben könyek csillogtak, igy szólt:

— Igazad van, fiam. Mindenekfölött való az Isten törvénye s az élet csak ugy ér valamit, ha következetesen teljesitjük az ő parancsait. Parancsa: Dolgozzál; de parancsa ez is: Imádkozzál és misét becsületesen hallgass. Ezentul én is ugy teszek, mint te. Együtt megyünk minden vasárnap a misére. S az öreg szavának állt. Nem mulasztotta el ezentul egyszer sem a kötelező szentmisét — s dolga is jobban ment, kedve is nagyobb lett. Szemmelátható volt rajta az Isten áldása.

Gál.

VEGYESEK

Eucharisztikus püspöki szózatot intéz Erdély apostoli főpásztora egyházmegyéjéhez, midőn legutóbbi körlevelében igy ir: «Az lenne legszebb jutalmazás, ha mindenütt Istenhez méltó templomokat találnék, tiszta szentedé-

nyeket és oltárkészletet, gondosan őrzött szentségházakat; ha hitbuzgó papokat látnék mindenütt, kik izzadnak a kötelességteljesités nehéz fáradalmaitól, ha látnám, hogy az egyház ajánlotta ájtatosságok közül különösen gyakorolják a szentségimádást, Jézus szent Szive és a boldogságos Szűz tiszteletét».

***

Cognacban, Francziaországban, szintén munkához láttak az egyházüldöző kormány emberei, hogy a szerzeteseket elűzzék, templomaikat bezárják s hacsak lehet, megszentségtelenitsék. A végrehajtással megbizott közeg a ferenczrendiek zárdájában is hozzálátott a pontos leltár készitéséhez. E közben követelte, hogy a *tabernákulumot is nyissák ki* s tegyék elébe a szent edényeket. Az atyák tiltakoztak a merénylet ellen. De az elvetemült ember erővel is kinyittatta a szentségházat, mire a jámbor szerzetesek belefogtak a «Parce Domine, parce populo tuo» kezdetü bűnbánati ének s a «Tantum ergo» éneklésébe s igy iparkodtak a szentségtörő munka közben megengesztelni az édes Üdvözitőt.

***

Legujabb rendeletében a *feszületek eltávolitását* a nyilvános iskolákból követeli a hitetlen franczia kormány. Sok, vallásához ragaszkodó polgármester azonban megtagadta a rendelet végrehajtását. Ezek közé tartozik Delaray, ki már negyven éve áll Leglorieuse községi ügyeinek élén. A derék férfiu, midőn kézhez vette a hirhedt rendeletet, e hitvallóhoz méltó szavakkal utasitotta vissza a merényletben való részvételt: «A kereszt jele, melyet e rendelet értelmében el kellene távolitanom, az Isten fiának képe, melynél szentebb és nekünk, katholikusoknak, kedvesebb nem létezik. Én hozzá nem nyulok a feszülethez, bármi történjék is». A derék polgármestert a megyefőnök erre elmozditotta hivatalából, de a hivek szemében annál többet nyert tekintélye.

***

Meg kell adni azonban, hogy az egyházüldöző mozgalom sok lanyha katholikusnak megnyitotta nemcsak szemét, hanem a kegyelem befogadására szivét is s nem egy látva a gyülöletet, melylyel szent hitünket üldözik, visszatért Krisztushoz s a hitbuzgósághoz. Egy szenátor például igy nyilatkozott nemrég: «Harmincz év óta nem voltam templomban, de ha bezárni akarják azokat, ha asszonyokat és gyermekeket durván kiutasitanák belőlük, ugy én is kopogtatni fogok ajtajukon». Egy akadémikus résztvevén iskolás gyermekek közös szent áldozásán, oda nyilatkozott, hogy «Combes vallásüldözése tette őt ismét katholikussá». Vendéeben egy előkelő uri ember belép a plébánoshoz e szavakkal: «Gyónni, áldozni szeretnék; a mi napjainkban történik, megnyitotta szememet s visszavezetett az elhagyott oltárhoz».

***

Egy alsó-bajorországi lelkipásztor a következőket irja «Emmanuel»-nek: Néhány év előtt Alsó-Bajorország egy községében szent missió volt, a melyen a szomszéd községek hivei is résztvettek. Vagy egy órányi távolságból a többi között egy földmives házaspár is eljött a szent missióba. Ugy déltáján, mikor ájtatosságukat végezték, azon szomoru hirt vették, hogy összes vagyonkájuk lángokban áll. Azonnal siettek haza. Kiérvén az erdőből, mely a két község között elterült, szemük elé tárult a pusztitó tűzvész. Ekkor az asszony ilyen szavakat mondott: «Az Isten sulyosan meglátogatott, de Istennek hála, ma jól áldoztam és ez a legfőbb. A jóságos Isten mindent jóra fog forditani».

És valóban, idővel minden jóra fordult. Ez a megnyugvás szép gyümölcse volt a jól végzett áldozásnak.

Az asszonynak a szerencsétlenség láttára mondott szavai — irja a szemtanu — kimondhatatlan hatással voltak reám és azokat soha feledni nem fogom.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo

Forditotta: Fluck Jolán.

(Folytatás.)

— Mondd csak, Francesco, hát igazán leszállt hozzá a galamb? — kiváncsiskodott Ágnes.

— Ki tudná ezt megmondani — válaszolá emez — annyi azonban bizonyos, hogy a lelkész egy ostyával kevesebbet talált a kehelyben, mint annak előtte volt; bármint lett légyen is, nagyon megható történet s ugy látszik, hogy a leányt a kimondhatatlan öröm ölte meg.

Francesco ezután elhallgatott s néhány perczig némán nézte a szegény vak gyermeket, a kinek lezárt szemeiből könyek özöne hullt alá.

— Oh, minő boldog, minő irigylésre méltó halál! — suttogá — mennyivel nagyobb boldogság ez, mint a legboldogabb élet!

És ez a sóhajtás ugy hatott az elbeszélőre, mintha csak Columba visszhangja lett volna.

— Ah, miért nem száll le hozzám is a galamb s miért nem adja őt nekem.

— Várj még egy kissé, gyermekem, te idősebb vagy annál a kis szentnél, a kiről az imént szólottam s Giovanni atya nemsokára elő fog majd készitени első szent áldozásodra.

— Nemsokára! És valóban azt hiszed, hogy nemsokára lesz ez, Francesco?

— Nekem nem szabad a pap titkait elárulnom — tette hozzá Fran-

cesco mosolyogva; — türelem, türelem s azután majd meglátjuk. Addig is dolgozzunk Mártával Jézusért, mert ki kell érdemelnünk azt, hogy vele az Ur lábainál ülhessünk. Mosdd ki, kérlek, ezeket a korporálékat, de ne feledd, hogy nagy szükségünk van rájuk.

— Holnap reggelre készen lesznek, Francesco.

— Nem, Ágnes, ne dolgozzál éjszaka, azt az édes Jézus tőled nem kívánja. Ráérsz holnap estig.

— Holnap reggelre tiszták lesznek — válaszolá a gyermek határozott hangon. — Isten veled, Francesco.

— Isten veled, Ágnes, hol hagytad Perlettát?

— Kint az udvaron.

— Sokáig megvárakoztattad szegényt, más kutya már itt hagyott volna, mint a hogy Perletta is megtette egyszer.

— De csak egyszer. Nem, nem félek tőle, ő azóta sokkal türelmesebb lett.

— Tehát Isten veled, édes gyermekem. — S ezzel Francesco elhagyta a leányt, a ki tapogatódzva haladt végig a templomon s egyenesen az éltes asszonyság felé tartott. Vakságában rálépett a hölgy lábára s ez fájdalmasan fölsikoltott.

— Gyermekem, máskor oda nézz, a hová lépsz — feddé meg a leányt — ne pedig mindig az oltárra. Azt hinné az ember, hogy vak vagy.

— Bocsásson meg, asszonyom — válaszolá Ágnes szomoruan — én valóban vak vagyok.

— Vak vagy? Oh Istenem, Istenem milyen kegyetlennek tünhetek föl előtted! — S ekkor jobban szemügyre véve a leánykát, észrevette, hogy szemei le vannak hunyva s arczán fájdalmas mosolygás ül. — Ah, szegény gyermekem — folytatá részvéttel, mikor vakultál meg, vagy talán igy jöttél már e világra?

— Nem tudom, asszonyom, de nem emlékszem reá, hogy valaha a napot láttam volna.

— És egészen egyedül vagy? Senkid sincs, a ki haza kisérjen?

— Oh igen, Perletta kint vár az udvaron és addig elmehetek magam is.

Ekkor az ismeretlen hölgy karonfogta a szegény gyermeket s elvezette őt a templom ajtajáig. Itt megállt Ágnes s udvariasan megköszönte pártfogója jóságát.

— Nem akarom tovább fárasztani — mondá. — Kutyám mindjárt itt lesz. Perletta! Perletta! — De Perletta nem jött elő.

— Mi tévő legyek? — szólalt meg a vak leányka szomoru hangon. — Istenem, hol van Perletta? Még csak egyetlenegyszer hagyott itt engem.

— Hová mégy? — kérdé az urhölgy, egészen meghatva a szegény kis vak szomoru sorsától. — Mondd csak, hol lakol, örömmel hazakisérlek.

— Ön nagyon jó, asszonyom — hálálkodott Ágnes. — Teljes szivemből köszönöm jóságát. A nagyanyámhoz tessék elkisérni, a ki ott a sarkon frissitőket árul. Talán ismeri is a nagyanyámat, a fasorban sétáló hölgyek gyakran vesznek nála fagylaltot.

— Az a te nagyanyád? Nagyon jól ismerem őt, nem egyszer izleltem meg fölséges italait. Jöjj, gyermekem s fáradságomért majd kapok egy pohár czitromos vizet.

— Még pedig a javából, asszonyom, ő nagyon szereti szegény vak gyermekét.

— Hogy hivnak, leánykám? — kérdé a hölgy, a mint a fasorba befordultak.

— Ágnesnek, asszonyom. Bizonyára tudja, hogy ez a név bárányt jelent, sokan vak Ágnesnek neveznek, a gyermekek pedig az Oltáriszentség kis menyasszonyának.

— Az Oltáriszentség menyasszonyának? — csodálkozott a hölgy. — Minő különös elnevezés. És vakságod nem szomorit el? Ez a kérdés kegyetlenül hangzott, de rendkivül érdekelte őt a leány lelki világa.

— Bizony elszomoritana — válaszolá Ágnes — ha nem tudnám, hogy érte szenvedek.

— Kiért, gyermekem? Azért az emberért, a kivel az imént beszéltél?

— Nem asszonyom, nem Francescóért, habár ő elhalmoz jóságával. Én az Ur Jézusról beszélek, a ki mindnyájunknak szerető atyja s a ki folytonosan oltárainkon lakik.

— Te Istenről beszélsz, gyermekem, igaz, Ő mindenütt jelen van, de az oltáron még sem láthatod.

— Nem, asszonyom, de tudom és érzem, hogy ott van; igy nincs szükségem arra, hogy szemeimmel is lássam őt.

— Ejnye és hiszed, hogy rajta kivül nincs mit látnod ezen a világon? folytatá a hölgy és szinte megborzadt önmagától, hogy ily kérdéssel keseriti a szerencsétlen vakot, de hiába, mindenáron ismerni akarta gondolkozásmódját. — A fényesen ragyogó nap, a szelid hold, a csillagok milliárdjai mind, mind teremtőjüket dicsőitik.

— Ezeket nem óhajtom látni, asszonyom. Nekem elég, hogy Őt láthatom, a világ világosságát.

— Hát a természet szépségeit, a hegyeket s hegyek királyát, a Vezuvot?

— Ő enyém s ő nagyobb és szebb, mint összes művei.

— De városod szép házait, pompás palotáit s gyönyörü templomait, sőt ezt a kis templomot, melyet az imént elhagytunk s mely oly csinos, mintha csak angyalok vagy tündérek épitették volna, ezeket sem szeretnéd látni?

— Ezek mind emberi művek, asszonyom — válaszolá Ágnes némi nehezteléssel — s ha az ő fönséges műveit nem kívánom szemlélni, hogyan kívánnám a gyarló emberek műveit?

— Elhiszem, Ágnes; de legalább a virágokban, a teremtés eme remekeiben, melyekkel a szép Olaszország egészen be van hintve, legalább ezekben gyönyörködnél, ugyebár? Én részemről sohasem sétálhatok valamely kertben a nélkül, hogy elragadtatással ne szemléljem bámulatosan ragyogó szinpompájukat.

— Valóban nagyon szépek lehetnek, aszonyom, de őt is «Jesse gyökerének», «a mezők liliomának» nevezik s valamennyi virágnál ezerszerte szebb lehet.

— Boldog gyermek — mondá az asszony meghatottan — Ő csakugyan megkimélt téged minden fájdalomtól. Szeretném tudni, hol találtad föl s hol keressem én is?

— Nem tudja, hol keresse? — válaszolá meglepetve Ágnes. — Hiszen mindig az oltáron van; és ha szomoruság gyötri szivét, menjen egyenest Hozzá és Ő megvigasztalja.

— Mondd, gyermekem, ki tanitott téged erre?

— Francesco, asszonyom; ő ismertette meg velem a szentségi Jézust.

(Folytatása következik.)

Országos Eucharisztikus Kongresszus.

A kongresszus előkészitő munkálatai már javában folynak. Megalakult a hölgybizottság elnöksége a következőképen: Elnök: őrgróf Pallavicini Edéné. Társelnökök: gr. Zichy Nándorné, gr. Wenckheim Frigyesné. Alelnökök: Dr. Kiss Aladárné, gróf Cziráky Lujza, gr. Cziráky Almássy Mária. Titkár: br. Vécsey Eszter. A bizottság jegyzői tisztét Breyer István főtisztelendő ur volt szives elvállalni. Az előkészitő hölgybizottság tagjaiul megválasztattak a központi oltáregyesület s az Erzsébet örökimádástemplom-egyesület választmányának tagjai. Egyben elhatározta a bizottság, hogy ki fogja egésziteni magát lehetőleg a vidéki oltáregyesületek vezetőségei köréből.

A hölgybizottság fő feladata, a nagyszabásu *oltáregyesületi kiállitás* rendezése. E célból felhivásokat küldött szét a püspöki kar tagjaihoz, káptalanokhoz, zárdaintézetekhez, vidéki oltáregyesületekhez, hogy a kiállitás ügyét felkarolni sziveskedjenek részint pénzadományokkal, részint egyházi szerelvények küldésével. — A beküldött tárgyak vagy a központi oltáregyesület rendelkezése alá jutnak, vagy pedig visszaküldetnek — a mint tudnillik megállapodás történik — az illető kiállitó egyesületnek.

Február havában a hölgy-bizottság minden hétfőn tartott ülést, melyeken a felhivások szövege megállapittatott, a meghivandó személyiségek kijelöltettek s élénk tárgyalás folyt az előkészitő papi bizottsággal együttesen folytatandó munkásságról.

*

A hölgy-bizottság után azonnal megalakult a kongresszust előkészitő szükebb körü *papi helyi bizottság, Kánter Károly apát* elnöklete alatt. E bizottság szintén minden hétfőn tartott ülésében eddigelé megállapitotta: kiket hi meg a kongresszus nagy, országos szervező bizottságába. E célból érintkezésbe lépett az oltáregyesületek egyházmegyei megbizottaival, a katholikus, főkép eucharisztikus lapszerkesztőkkel, a szemináriumok a zárdák spiritualisaival, a rendházak főnökeivel stb. Maga részéről szintén megkereste már az ország *főpásztorait*, kérve, hogy a kongresszusra *körleveleikben* hivják fel a papság és a hivek figyelmét, buzditsanak részvételre, emeljék a kongresszus fényét magas *megjelenésükkel*. A kongresszus ügyének minél szélesebb körben való ismertetése érdekében pedig farsang utolsó napjára a budapesti papságot ünnepélyes szentségimádással egybekötött értekezletre hivta össze.

*

Február 16-dika hatalmas lökést adott a kongresszus ügyének. E napon ugyanis d. u. három órakor a kongresszust előkészitő központi bizottság vezetése mellett a piaristák dísztermében Kohl Medárd püspök elnöklete alatt nyilvános előkészitő értekezlet volt, azon czélból, hogy már jóelőre felhivassék a papság és a világiak figyelme is a májusi országos kongresszusra. A kongresszusnak ugy is az a czélja, hogy minél szélesebb körben megmozgassa a katholikus társadalmat, hogy minél jobban megismerve az Oltáriszentség kultuszát, az eucharisztikus Jézus váljék a katholikus életnek, cselekvésnek éltető forrásává, benső erejévé.

Az értekezleten nagy számmal jelentek meg még a vidékről is. Az elnöklő püspökön s az előadókon kivül a notabilitások közül többek között ott voltak: Magyar Gábor rendfőnök, Molnár János praelatus-kanonok, Giesswein Sándor dr. apátkanonok, Breznay Béla dr. egyetemi tanár, Kánter Károly apát, König Gusztáv, P. Soós István, Hoffman Benedek szervita-perjel, P. Komárik, Hanauer István spirituális, Acsay Antal dr., Csaplár Benedek, Révay Tibor dr., Szölgyény János házfőnök, Kereszty Viktor dr., Purt Iván dr., Glattfelder Gyula dr. és más számos áldozópap és növendékpap a központi szemináriumból és a kegyesrendiektől.

Az elnöklő püspök Jeszenszky

Kálmánt kéri fel a jegyzőkönyv vitelére s ezután apostoli szellemü beszéddel nyitja meg az ülést. Reámutat a pap és az oltáriszentség közötti belső viszonyra s azután hangsulyozza, hogy a mint a konczerthez is, hogy jól sikerüljön, próbák szükségesek, éppen ugy szükséges volt a mai összejövetet is s különösen szükséges, hogy a papság — mint a vezető hang — fontos szerepet vigyen az előkészitő müködésben s majd a kongresszuson is. Ezután felkéri Andor György herczegprimási titkárt előadásának megtartására.

Andor György dr. azzal kezdi fejtegetését, hogy fölveti a kérdést: miért kell külön választani az eucharisztikus kongresszust a már ismert nagygyülésektől? — Fejtegetése során beigazolja, kogy külön kell tartani az eucharisztikus kongresszust.

A nagy tetszést aratott beszédet lapunk vezető helyén hozzuk.

A lelkes éljenzés csillapodtával P. Tomcsányi, a tudományossága mellett is népszerü szónok beszélt azon kötelességről, melyet az épülő Örökimádás-temploma ró a főváros papságára. Okát is adja a kötelességnek. Igy kell tenni, mert a pápák tekintélye s ősi magyarságunk igy követelik.

Ez előadást is hozni fogja lapunk legközelebbi száma.

Mielőtt az elnöklő püspök ur berekesztette az értekezletet, *Breznay* egyetemi tanár kért szót, hogy a jelenlevők háláját tolmácsolja az elnök püspök úr lelkesítő buzgósága iránt. E mellett szeretné az előkészitő-bizottság figyelmét felhivni arra is, hogy az országos eucharisztikus kongresszus keretébe illeszsze bele az Immaculata iubilaris ünnepségét is.

Kanter apát Breznaynak azt feleli, hogy ez az őszi katholikus nagygyülés keretébe van már beillesztve s igy ez az eucharisztikus kongresszussal nem valósitható meg.

Ezek után az elnöklő püspök megmegközönve a szép előadásokat, az ülést bezárja.

Erre a jelenvoltak átmentek a belvárosi templomba, hol óriási hivő nép jelenlétében folyt le a három napig tartó szentségimádás befejező ájtatossága. A szenbeszédet Kohl Medárd püspök tartotta, valamint a körmenetet is, mely az idén lehetőleg még impozánsabb volt, mint más években szokott lenni.

*

Főpásztoraink közül eddigelé hozzájárulását kijelentette a kongresszushoz mindenek előtt *Vaszary Kolos*, Magyarország biboros herczegprimása, kinek magas jóváhagyását már előre kikérte a személyesen nála járt egész elnökség. Lelkesen karolták fel továbbá a szent ügyet *Gr. Mailáth Gusztáv Károly* erdélyi püspök, ki a költségek fedezésére egyuttal *200 koronát* küldött, *Városy Gyula* székesfejérvári püspök, *Walter József* pécsi káptalani helynök.

A kiállitásban való részvételre már jelentkeztek az ó-budai Jó Pásztor zárda, a székesfehérvári és pécsi oltáregyesület.

*

Most pedig főleg az eucharisztikus papokon s a buzgó hiveken fordul meg a szent ügy sikere. S meg vagyunk győződve, hogy midőn a szenségi Üdvözitő dicsőségéről van szó senkisem fogja áldozatát sajnálni, hanem inkább versenyezni fogunk, ki tud szebb, eredetibb, lelkesebb módon imádatos hódolatának kifejezést adni. Karolja fel minden buzgó hivő a szent ügyet; jelentkezzünk minél tömegesebben részvételre Budapesten, a központi papneveldében egyszerüen e czimen: «*Eucharisztikus Kongresszus*»; buzditsuk részvételre és adakozásra ismerőseinket, vessünk fel gondolatokat, melyek megbeszélésre alkalmasak, találjunk ki módokat, melyekkel az eucharisztikus tisztelet az örökimádás, az oltáregyesületek stb. ügyét előre lehet vinni, szóval legyen találékony szivünk, hogy e kongresszus révén nagyban megközelitsük a czélt, melyet Szentatyánk a XX. század katholikus társadalma elé programmul kitüzött: Omnia restaurare in Christo, Mindent megujitani Krisztusban.

Oltáregyesületi ügyek.

A farsang három utolsó napján a budapest-belvárosi plebánia-templomban a szokásos fénynyel tartatott meg a *szentségimádás*. A hivek óriási serege tolongott állandóan az ősi boltivek alatt, főleg pedig az esti prédikációk alkalmával — melyet vasárnap *Kánter Károly* apát, hétfőn dr. *Glattfelder Gyula*, kedden dr. *Kohl Medárd* püspök ur tartott — volt zsufolva a templom. Az Ur Jézusnak valóban öröme telhetett benne, hogy e zürzavaros napokban is oly sok lélek vonzódik az Ő kegyelmi trónja elé, jeléül annak, hogy szeretete folyton ég a szivekben.

Budapest. *Választmányi ülése* volt *a központi egyesületnek* február 15-én. A gyülés fő- és tulajdonképen egyedüli tárgya a májusi nagy kiállitás ügye volt. *Kánter Károly* apát, igazgató jelentést tett, hogy a fölhivások adakozáson elkészültek már s legközelebb szétküldetnek. A különböző fölhivások fölolvastatván, jóváhagyatnak. A választmány elrendeli a szükséges nyomtatványok beszerzését. Végül pedig a jelenlevő hölgyek vállalkoznak a fölhivások szétosztására, a kiállitás s a kongresszus ügyének ismertetésére és tagok gyüjtésére.

A gyulafehérvári központi Oltáregyesületnek *Mailáth* püspök ő méltósága 400 koronát adományozott s az igazgató rendelkezésére bocsájt nyolcz kelyhet s ugyanannyi misekönyvet.

A kolozsvári Oltáregyesület megbizásából dr. *Hirschler József* szemináriumi és oltáregyesületi igazgató zárt körben, rendkivül intelligens közönség előtt *vallásbölcseleti konferenciákat* tart. Most van sajtó alatt és jelenik meg a napokban a kon-

ferenciák első pontja: «Vallás és tudomány». A következőkben szó lesz e témákról: «Tudomány és Szentirás», «Szentirás és Teremtés», «Teremtés és Ember» stb. Tehát egytől-egyig vitális kérdések. Czélja szerzőnek kimutatni, hogy a modern kulturába igenis beleállitható még a modern keresztény ember, szóval modern keresztény világnézetet akar harczba vezetni modern atheizmus ellen. A «Vallás és Tudomány» nak eszmemenete a következő: «Az ezüstszavu harangot, mely aetheri szférákban cseng és a magasba hiv...», a vágyat Teremtő után el nem némithatja sem filozófia, sem művészet, sem élet, sem tudomány. E «hazavágyó, anyja után siró érzés» kicseng költőkből, eget kér filozófusoktól. Ellenkezésbe hozták a tudományokkal, elsősorban a természettudományokkal, de helytelenül. Mert vallás és tudomány között ellentét nincs, nem volt és nem is lehet. Mert sok theologus geologus és a legtöbb geologus theologus akart lenni és temetni hitet; mert mesterségesen elsikkasztották a vallásosságot a tudomány elsőrangu csillagaival és rakétáztak efemér-tudósokkal, mert el nem választották a két kört, melyet az Isten és az ész irle és meg nem találták a szempontot, hol e két kör egymásba folyik: azért akarták széttépni Isten egyik könyvét a másikért. A tudományt diszkreditálni nem szabad. Köszönettel veszi kezéből a theologia óriási munkájának bámulatos gyümölcsét. Tágitja Isten képét, fogalmát és palaeontologia, zoologia, botanika csak lépcső lesz az oltárhoz, mely előtt térdre borul a modern ember. Tehát «nagyrabecsülés és fegyverbarátság vallás és tudomány között».

Dr. Hirschler József igazgató rendkivül érdekes fölolvasása után az «Oltáregyesület» szokott *választmányi gyülését* tartotta meg. Kiemelkedő pontjai voltak kegyes főpásztorunk gróf Mailáth Gusztáv püspök ur körlevelének ismertetése, melyből a hivőket is érdeklő részt az igazgató olvasta föl. Ugyancsak ő hirdette ki a farsang utolsó vasárnapján tartandó engesztelő Oltáriszentség-imádást, lélekemelő szavakban ismertetve ezen imádás fenséges czélját.

Örömmel hallgatták a jelenlevők özv. Imre Gerőné ruhatárosnő jelentését a márczius elején tartandó kiállitásra máris jelzett munkák hosszu sorozatáról. Jelentését buzditó szavakkal végezte, mely szép buzditás hatás nélkül nem maradt.

A minden izében üdvös konferenczia után buzgó közös imát tartva oszlott szét a gyülekezet.

*

Adományok az Oltáregyesület részére: özv. Rudnyánszky Ferenczné 1 bursa, 1 fehér stola corporaló és kéztörlők, viola selyem stolákra, Pálfy Mária 3 db. horgolt csipkét, gróf Zichy Nándorné egy himzett antipendiumot.

*

A budapesti központi Oltáregyesület részére alulirott veszprémi egyházmegyei megbizotthoz az 1903-ik évben befolyt tagsági dijakul: az akai tagok 34 k, az alsó-pahoki tagok 5 k, a batyki tagok 2.08 k, a genti tagok 20 k, a kovácsi, kupi és nórapi tagok 35.25 k, a lengyeltóthi tagok 25.96 k, a mezőkomáromi tagok 6 k, a salamoni tagok 10 k, a saintoni tagok 13.40, a szomajomi és kaposméröi tagok 31.48 k, a tapolczai tagok 32 k, a tótgyugyi tagok 2.88 k, a tüskevári tagok 15 k, a városberényi tagok 8 k, a zicsi tagok 12.24 k, a veszprémi angolkisasszonyok 20 k, összesen 273·29 korona.

A hissziási 4 k, a sziklási 2 k, a markoveczi 4 k, a greovaczi 2 k, a kistikványi 4 k, a zábrányi 2 k, a chizdiai görög katholikus hitközségek 4 korona, Bogsán esperesi kerülethez tartozó Német-Bogsán, Gerlistye, German, Raffna, Resicza, Szekas és Tirnova gör. kath. hitközségek s azok lelkészei 40. k, Pascu Vazul greovaczi lelkész 2 k, a paraczi gör. kath. hitközség 4 k, Gimca Joachim markoveczi lelkész 2 k, a kernyecsai gör. kath. hitközség 4 k, Petean József kernyecsai lelkész 2 k, Secosan Miklós szilasi lelkész 1.60 k, Barbus Miklós szilasi segédlelkész 1 k.

*

A budapesti közp. Oltáregyesület részére Endrefalva anyaegyház és Pilinyfelfalu fiókegyletekből 1903. évre tagsági dijakat következő hivek fizettek:

Pap Rozália 2 k, Laurencsik Apollónia 2 k, Bartus Julianna 1 k, Deák Judit 40 f, Puszta Mária 2 k, Bulyovszky Mária 1 k, Rigó Rozália 1 k, Fülöp Judit 1 k, Tőzsér Mária 1 k, Csóri Judit 1 k, Csóri Borbála 1 k, Csóri Borbála ifj. 1 k, Murányi Borbála 1 k, Pap Viktória 1 k, Bartus Julianna 60 f, Kuris Terézia 1 k, Deák Rozália 1 k, Borzák Mária 60 f, Vaszkó Rozália 60 f, Deák Terézia 60 f, Deák Terézia ifj. 60 f, Murányi Mária 60 f, Bujáki Mária 60 f, Sulor Veron 60 f, Bartus Klára 60 f, Bartus Rozália 60 f, Uj Erzsébet 60 f, Kuris Julianna 40 f, Deák Terézia 40 f, Kovács Erzsébet 40 f, Vanya Veronika 40 f, Kuris Borbála 40 f, Galo Mária 40 f, Deák Borbála 40 f, Kovács Erzsébet 40 f, Jónás Mária 40 f, Pintér Borbála 60 f, Szabó Anna 24 f, Deák Judit 24 f, Deák Rozália 24 f, Deák Rozália 24 f, Cziglédi Terézia 24 f, Döbrei Anna 60 f, Deák Karolina 60 f, Deák Mária 24 f, Fülöp Mária 1 k, Kalló Rozália 24 f, Tőzsér Ferencz 1 k, Tőzsér Mária 40 f, Tőzsér Borbála 24 f, Deák Borbála 24 f, Csóri Veron 24 f, Borzák Veron 24 f, Máté Anna 24 f, Bódi Emer 24 f, Kuris Emer 24 f, Veszelovszki Mária 24 f, Kereszti Veron 24 f, Bartus Veron 24 f, Berta Borbál 24 f, Huszák Rozália 24 f, Kovács Mária 24 f, Kovács Rozália 24 f, Müller Mária 2 k, Bona Borbála 24 f, Marton Terézia 24 f, Bollók Erzsébet 24 f, Puszta Anna 24 f, Kovács István 24 f, Bollok Mária 24 f, Zsidai Rozália 24 f, Csomán Mária 24 f, Bódi Rozália 24 f, Horváth Borbála 24 f, Horváth Rozália 24 f, Kuris Borbála 60 f, Bódi Veron 60 f, Kuris Éva 60 f, Bódi Borbála 60 f, Kuris Katalin 60 f, Kuris Judit 60 f, Kuris Mária 60 f, Baranyi Mária 60 f, Radvánszky Mária 60 f, Serfőző Veron 60 f, Kovács Borbála 60 f, Kuris Borbála 60 f, Traczinszki Judit 60 f, Kuris Terézia 60 f, Bódi Katalin 60 f, Vámos Veron 60 f, Kuris Rozália 60 f, Bódi Terézia 60 f, Csóri Terézia 40 f, Bartus Judit 30 f, Bartus Rozália 40 f, Kuris Veron 48 f, Kuris Rozália 24 f, Kuris Malvin 24 f, Dobos Veron 24 f, Kuris Borbál 24 f, Varga Amália 24 f, Kuris Terézia 24 f, Zsély Rozália 24 f, Kuris Julianna 24 f, Bódi Rozália 2 k, Bódi Rozália 1 k, Kovács Fáni 1 k, Bartus Judit 60 f.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1903 november hóban befolyt dijak. Ft.

Gyürki Endre plébános urtól a vámosmikolai tagok részéről:

Ft. Gyürki Endre 1 k, 20 f, Lőrincz Imre 24 f, Skagyer János 24 f, Dobrurka Imre 24 f, Bajtinger Ferencz 24 f, Dobra János 24 f, Megyer Péter 24 f, Szisz József 24 f, Rosik Imre 24 f, Barát József 24 f, Molnár György 24 f, Bák István 24 f, Dávid Pál 24 f, Dávid József 24 f, Gombay István 24 f, Sinkó Mihály 24 f, Bák János 24 f, Megyer György 24 f, Sinkó András 24 f, Lőrincz József 24 f, Istványik János 24 f, Turczer István 24 f, Szabó János 24 f, Stincsly István 24 f, Stincsli József 24 f, Varga Pál 24 f, Bák József 24 f, Balind József 24 f, Hurik Imre 24 f, Megyer István 24 f, Sinkó Pál 24 f, Dobra György 24 f, Janacs János 24 f, Vidra József 24 f, Vidra János 24 f, Kovács János 24 f, Pocs József 24 f, Vihor József 24 f, Jénczel István 24 f, Müller Katalin 1 k, Biró Erzsébet 1 k, Szabi Erzsébet 1 k, Danyi Katalin 1 k, Beleznai Erzsébet 40 f, Szabados Klára 40 f, Szabados Katalin 40 f, Hegyi Erzsébet 40 f, Veres Mihály 40 f, Seres István 40 f, Seres Mihály 40 f, Nagy Anna 60 f, Kis Katalin 30 f, Gog Borbála 60 f, Bagi Katalin 24 f, Bácz Erzsébet 24 f. Az esztergomi egyházmegyéből ft. dr. Csajka Ernő ur által: az tepoli Oltáregyesület 15 k, 12 f, a pöstyéni Oltáregyesület 40 k, a nyitra-egerszeghi 52 k, a garam-szöllősi 6 k, a pozsony-eperjesi 22 k, 24 f, a bakabányai 20 k, a moraváni 17 k, 16 f, hérelyi 27 k, 36 f, a nagy-eörvistyei 37 k, 10 f, a hédervári 20 f, a budajenői 12 k, 50 f, az alsó-peli 2 k, az endrefalvai 61 k, az Ohaji 20 k, a nógrád-pataki O. E. 20 k, özv. Blázsik Ferenczné 2 k, Molnár Andrásné 1 k, Cseri Erzsébet 24 f, Suhajda Mihály 2 k, Suhajda Mihályné 2 k, Sumayer Karolin 1 k, Kucsera Pál 1 k, Kucsera Ilona 1 k, Farkas Edith urhölgy ő nagysága által az I. ker. patronage leányaitól 14 k, Stoffer Miczi 4 k, Vadrinecz Mórné 4 k, Lukucz Anna 4 k, Cseh Andrásné 2 k, Farkas Edith 4 k, özv. Major Ferenczné urnő ő nagys. által Thán Lászlóné 1 k, Thán László 1 k, Rowurm Paulina 30 f, Rowurm Vilmosné 30 f, Rowurm Vilmos 30 f, Rowurm Károly 40 f, Rowurm Mari 30 f, Rowurm Rézi 30 f, Rowurm Ilonka 30 f, Parai Julia 30 f, Angle Miller 30 f, Stockinger Irma 1 k, Makos Róza 2 k, Grácser Mári 2 k, Szebehelyi Gyuláné 24 f, Fuksz Emil 40 f, Fuksz Emilia 40 f, Karlyi Mari 24 f, Rováts Anna 2 k, Bencsik Józsefné 1 k, Toht Arturné 2 k, Herjeg Mari 24 f, Feit Otilia 40 f. A békési tagoktól: Birkmajer Teréz 2 k, Fekete Rozália 2 k, Sal Katalin 2 k, Stfánovits Mária 2 k, Szilágyi Katalin 1 k, Szénási Katalin 1 k, Szőke Mária 1 k, Szedlacsek Antalné 40 f, Kancsár János 70 f, Kohut Ilona 70 f, Kálmán Istvánné 1 k, Borbély Jánosné 1 k, Kálmán Györgyné 50 f, Harazin Borbála 40 f, Jornyecz Vinczéné 60 f, Stark Mária 40 f, Kiss Józsefné 2 k, Pressinszky Erzsébet 1 k, Pressinszky Róza 1 k, Vrábel Mária 1 k, Jori Mária 80 f, Vrábel Erzsébet 40 f, Kaldin Anna 40 f, Bendek Ilona 40 f, Szlama Ilona 40 f, Bendek Verona 40 f, Zelenka Verona 40 f, Szubur Katalin 40 f, Rips Teréz 40 f, Ulinka Verona 40 f, Beles Mária 40 f, Konis Mária 40 f, Kanyik Mária 40 f, Szlama Erzsébet 40 f, Szmeski Mária 40 f, Pelikány Mária 40 f, Láng Erzsébet 40 f, Sztarkó Ilona 40 f, Pozsityka Erzsébet 40 f, Horváth Anna 40 f, Könis Katalin 40 f, Kajdássi Mária 40 f, Birnyák Borbála 40 f, Garduk Katalin 40 f, Horváth István 40 f, Hajdu Mária 40 f, Konis Katalin 40 f, Kálvin Éva 40 f, Borbély Alojzia 1 k, Borbély

István 2 k, Borbély Mária 2 k, Kis Mari 24 f, Mégyes Anna 24 f, Kis Erzsébet 24 f, Nyéki Anna 24 f, Pócs Mari 24 f, Lőrincz Ilona 24 f, Tenczel Örzsébet 24 f, Sinko Verona 24 f, Rák Ilona 24 f, Csikos Rózi 24 f, Kotrucz Katalin 24 f, Gasparik Mari 24 f, Vig Ilona 24 f, Turczer Ágnes 24 f, Janicsék Örzsébet 24 f, Barát Ágnes 24 f, Zisbrik Örzsébet 24 f, Rácz Örzsébet 24 f, Vig Örzsébet 24 f, Paraj Örzsébet 24 f, Baranyovics Teréz 24 f, Turczer Mari 24 f, Szmolka Teréz 24 f, Janitsek Ilona 24 f, Tariska Ilona 24 f, Hajdu Etel 24 f, Henzo Marta 24 f, Vékony Ágnes 24 f, Turczer Mari 24 f, Buzalka Julianna 24 f, Török Ilona 24 f, Magyar Örzsébet 24 f, Nagy Viktor 24 f, Andrékovitcz Örzsébet 24 f, Turczi Teréz 24 f, Buzás Mari 24 f. Ft. Hebrony Kálmán plébános ur által a jászfényszarui hivektől: Dávid Erzsébet 24 f, Berényi István 24 f, Urbán Rozália 24 f, Bak Rozália 24 f, Kovács K. Pál 26 f, Kurbicz Rozál 26 f, Hornyák Istvánné 2 k, Rácz Márta 24 f, Andrékovics Teréz 24 f, Turczer Örzsébet id. 24 f, Hlányiczki Ilona 24 f, Bajtinger Anna 24 f, Dávid Maris 24 f, Vidra Ágnes 24 f, Dávid Anna 24 f, Helner Örzsébet öregebb 24 f, Tenczel Mari 24 f, Konczi Mari 24 f, Barát Maris 24 f, Turszka Mari 24 f, Rák Maris 24 f, Helner Ágnes 24 f, Escher Örzsébet 24 f, Varga Katalin 24 f, Pocs Juliana 24 f, Lőrincz Örzsébet 24 f, Kovács Mari 24 f, Turczer Ilona 24 f, Borz Ilona 24 f, Mihalka Örzsébet 24 f, Gobáji Teréz 24 f, Hupka Mari 24 f, Borz Ágnes 24 f, Lodró Örzsébet 24 f, Helner Örzsébet 24 f, Krébetz Katalin 24 f, Kluha Ilona 24 f, Mikes Katalin 24 f, Hajdu Margit 24 f, Szisz Eszter 24 f, Turczer Örzsébet 24 f, Mészáros Ágnes 24 f, Zenko Mari 24 f, Nád Mari 24 f, Elias Rozália 24 f, Baka Mari 24 f, Koblok Mari 24 f, Dobruska Katalin 24 f, Hurik Mari 24 f, Genyes Örzsébet 24 f, Benc Örzsébet 24 f, Stenli Lajos 24 f, Szabó Imre 24 f, Rák Lajos 24 f, Perith Gyula 24 f, Skagyer János 24 f, Lőrincz Imre 24 f, Rák Ádám 24 f, Lőrincz János 24 f, Andrékovicz Ferencz 24 f, Helner Péter 24 f, Andrékovicz Imre 24 f, Bajtinger Ferencz 24 f, Megyer Ferencz 24 f, Klobnok István 24 f, Sinkó Mihály 24 f, Magyar Pál 24 f, Helner István 24 f, Német Julis 24 f, Rák Ágnes 24 f, Rajtinger Borbála 24 f, Rák Verona 24 f, Pálos Mári 24 f, Vidra Teréz 24 f, Hornok Viktor 24 f, Sagi Borbála 24 f, Rácz Lizi 24 f Madarász Erzsébet 24 f, Magyar Maris 24 f, Csanák Mari 24 f, Hatdager Örzsébet ifj. 24 f, Csikos Örzsébet 24 f, Pálos Maris 24 f, Rák Katalin 24 f, Csikos Örzsébet 24 f, Dobra Anna 24 f, Dávid Ágnes 24 f, Vékogy Anna 24 f, Rivájcsik Örzsébet 24 f, Lodró Katalin 24 f, Szisz Maris 24 f, Pintér Ágnes 24 f, Sinkó Ilona 24 f, Rák Anna 24 f, Turczer Mari ifj. 24 f, Molnár Mari 24 f, Perith Örzsébet 24 f, Rajtinger Örzsébet 24 f, Barát Mari 24 f.

Az örökimádás temploma.

A mint a hivő katholikusok várják a konkláve idején a szózatot: Habemus Papam, van pápánk, ugy várja már évek óta Magyarország eucharisztikus lelkeinek serege a szózatot: Van örökimádási templomunk. S e szózat végre elhangzott. Február 4-én döntött a jury a szükebb pályázatra fölhitt *Aigner Sándor* és *Hofhauser Antal* műépitészek pályaművei fölött s kimondta, hogy *Aigner Sándor terve a czélnak megfelelőbb, a ren-*

delkezésre álló összegből kivihető s ez itélet alapján a templom-egyesület választmánya Aigner Sándort bizta meg az Erzsébet-örökimádási templom kivitelével. A jury jegyzőkönyvét jövő számunkban fogjuk közölni, jelen számunkban a templom homlokrajzát, keresztmetszetét és alaprajzát hozzuk.

A nagy mű tehát a megvalósulás stádiumába lépett. Májusban letesszük az alapkövet s reméljük, hogy akadály nélkül fog folyni a munka egész a zárókő letételéig. Addig persze buzgó imára, kitartásra és lelkes áldozatokra van szükség. E téren följegyezhetünk már egy fejedelmi tettet. Nevet nem szabad még említenünk, csak jelezzük, hogy egy fenköltlélek 200.000 korona adománynyal biztositotta véglegesen művünk sikerét. Imádkozunk érte, a mint imádkozunk mindazokért, kik eddig sem sajnálták áldozatukat s imádkozunk, hogy az Ur Jézus szelleme minél több katholikus lelket ihlessen meg a szent ügy érdekében.

*

Az örökimádás templomára adakoztak:

N. N. 2 k., ft. Krich Mihály plébános ur Tisza-Dada 2 k., méltóságos Czyráky Almássy grófnő által Földeákról csanádmegyei gyüjtés 26 k. 40 f., a 76. számu gyüjtőiven Danczer Aloisia által Szabó Teréz 3 k. 40. f., N. N. 1 k., T. I. 1 k., Ausobsky Fanny 60 f., Huszák Guszti 2 k., Huszár Katalin 2 k., Girch Ferenczné Tata 2 k.

Szerkesztői üzenetek.

T. Angolkisasszonyok intézete Eperjes. Nincs előirva, hogy az oltár gyertyáit az örök lámpa lángjából kell meggyujtani. Ez csak nagyszombaton, a tüzszentelés után kötelező.

I. D. Temesvár. A levelében jelzett irányt teljesen helyeseljük. A lapot megindítottuk.

Ns. B. I.-né. Nyitra. Szives utánjárásáért és fáradozásáért fogadja hálás köszönetünket. Ha valami hiány van még, kérünk szives értesitést.

K. L. Pilis-Maróth. Az évfolyamot megküldettük. Eddigre bizonyára meg is érkezett már.

S. I. Az illető ügynök becsapta az oltáregyesületet. Fölhatalmazását rég visszavontuk már s jelenleg senkinek sincs ily felhatalmazása előfizetési dijak fölvételére.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTŐDÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák plehtokban való gyártása.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára:

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, hap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. orga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. **Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):**
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. **Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):**
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. **Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):**
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb borhe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapcsesal 20 kor.

IV. **Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):**
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. **Pótkönyv az első és második kiadáshoz:**
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket, Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

Stephaneum nyomása Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza 28a.

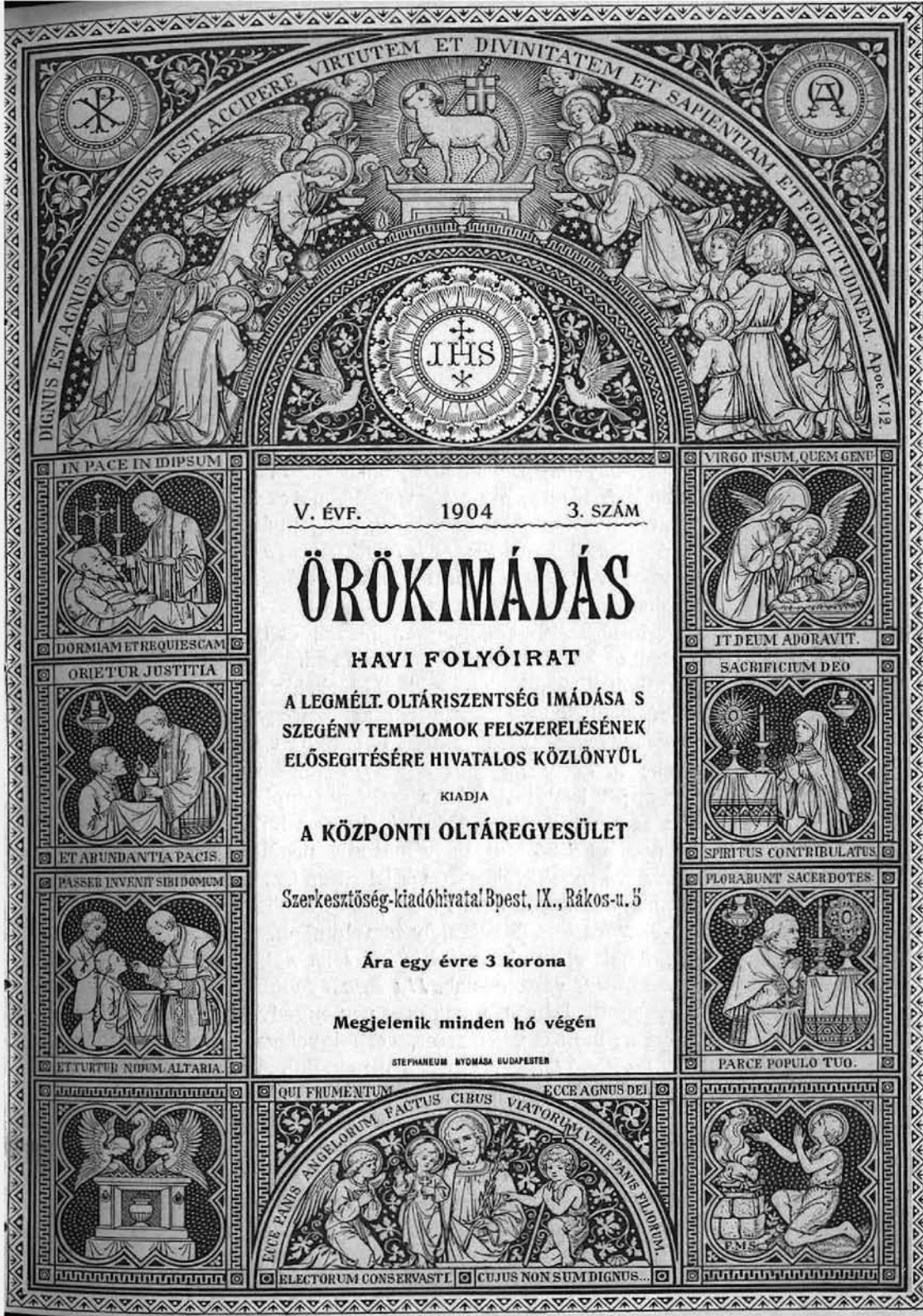
DIGNUS EST AGNUS, QUI OCCISUS EST, ACCIPERE VIRTUTEM ET DIVINITATEM ET SAPIENTIAM ET FORTITUDINEM. Apoc. V. 12.
IHS
IN PACE IN IDIPSUM
DORMIAM ET REQUIESCAM
ORIETUR JUSTITIA
ET ABUNDANTIA PACIS.
PASSER INVENIT SIBI DOMUM
ET TURTUR NIDUM, ALTARIA.
V. ÉVF. 1904 3. SZÁM
ÖRÖKIMÁDÁS
HAVI FOLYÓIRAT
A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL
KIADJA
A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET
Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5
Ára egy évre 3 korona
Megjelenik minden hó végén
STEPHANEUM NYOMÁSA BUDAPESTEN
VIRGO IPSUM, QUEM GENU
IT DEUM ADORAVIT.
SACRIFICIUM DEO
SPIRITUS CONTRIBULATUS
PLORABUNT SACERDOTES
PARCE POPULO TUO.
QUI FRUMENTUM ECCE AGNUS DEI
ECCE PANIS ANGELORUM, FACTUS CIBUS VIATORUM VERE PANIS FILIORUM.
ELECTORUM CONSERVASTI
CUJUS NON SUM DIGNUS...
EMS

V. ÉVFOLYAM. 1904. MÁRCZIUS. 3. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Aleluja (képpel). — Sirvirágok nagyszombatra. — Budapest és az Erzsébet-örökimádási templ. — Legalább husvét táján. — Uram tudod. — Alaptalan kifogások (képpel). — Legyen ünnep széles e hazában. — Az Eucharisztia zenéje. — Első áldozás a tengeren. — Egy protestánst megtérit az Oltáriszentség. — Ágnes. — Eucharisztikus kongresszus. — Oltáregyesületi ügyek. — Szerk. üzenetek. — Hirdetések.

ALLELUJA

Ha egy nagy hadvezér elesik a csatában, emléket állitanak porló csontjai fölé s arra reá vésik győzelmes csatáit, nagy tetteit, lelkének nemes tulajdonait. Igy akarja megmenteni az emberi hála a feledéstől a nagyok emlékét. Oh, de vajjon meddig áll az emlékmű s meddig hirdeti a hős dicsőségét? Tán egy századig. De mi ez az emberiség életében! Tán ezredévekig. De mi ez az örökkévalósághoz képest! S ha az emlékmű fönmarad is, vajjon megmarad-e a nagy hősök emléke az emberek szivében s lelkében is? Hányan vannak ma, a kik semmit sem tudnak a világverő aegyptusi pharaókról, a perzsa Cyrusról, a karthagói Hannibálról, a római Caesarról, de még talán a nagy Napoleonról sem. S hányan ismerik a tudomány nagy bajnokait: Socratest, Platót, Cicerót? Oh, az emlékművek, a sirkövek vajmi rövid ideig hirdetik a nagyok emlékét. A sir a feledésnek, a mulandóságnak helye, ahhoz zokogni járunk, de nem remélni.

S mégis ma a világ egy sir fölött ujjong. Tegnap még zokogtunk e sirnál, ma alleluját éneklünk mellette; tegnap könyek közt temettük abba hősünket, ma diadalt ülünk az enyészetnek e helyén; tegnap e sir hideg méhébe zárta a világ reményeit, ma e nyitott sir mint egy szótalan hirnök nők hirdeti az emberiség legszentebb eszményeinek diadalát. Mert e sir, Krisztus sirja, ma már üres. Hova vitték a hősnek holttestét? «Ne féljetek, mert tudom, hogy Jézust keresitek, ki megfeszittetett. Nincs itt, mert föltámadott, a mint megmondotta. Jertek és lássátok a helyet, hová tétetett vala az Úr. És hamar elmenvén, mondjátok meg az ő tanitványainak, hogy feltámadott.» (Máté XXVIII. 56.) Oh, siessünk, hirdessük az örömnek hangján az egész világ előtt, hogy Krisztus sirja üres. Hirdessük fenhangon, hogy az emberiség nem hiába remélt benne, mert ő él s életet,

örök életet nyujt nekünk is. Mutassuk meg az embereknek, Krisztus üres sirját, melyből kikelt a mi reménységünk. Mutassuk meg nekik az uj életre kelt Krisztust, az emberiség ragyogó napját.

Ne időzzünk többé az emberi mulandóság emlékműveinél, forduljunk

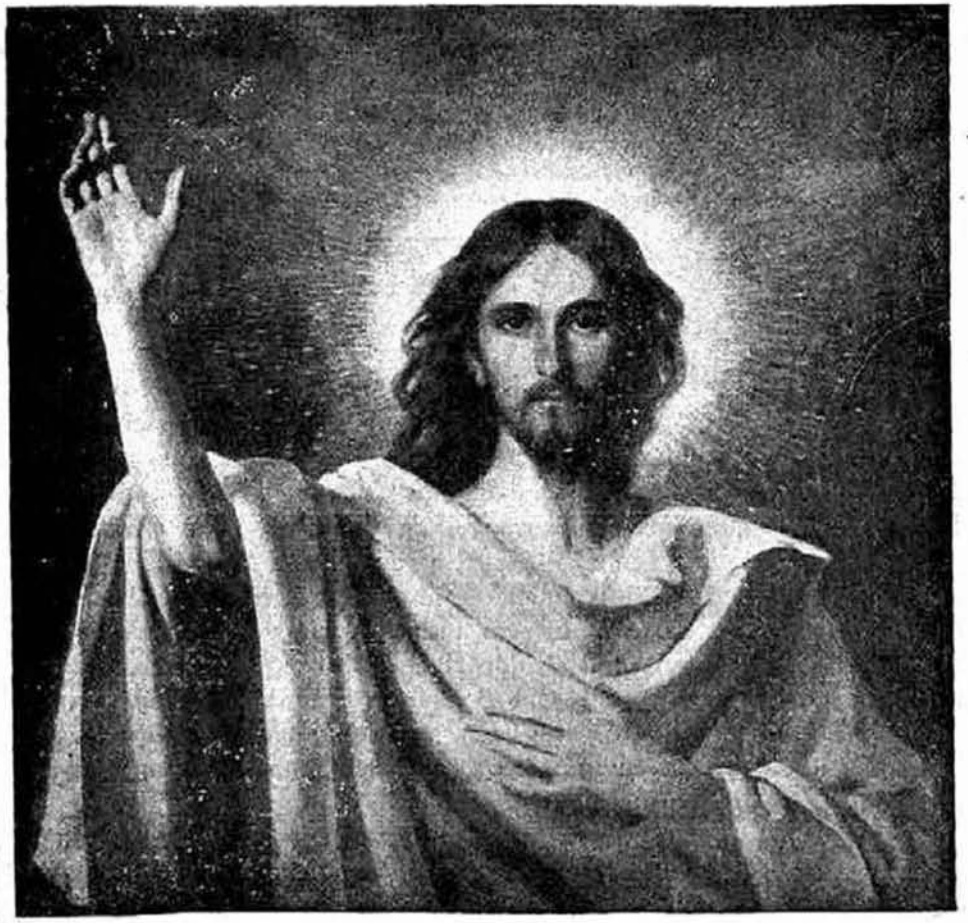

Alleluja!

lelkünk egész melegével, minden reményünkkel azon halhatatlan mű felé, melyet Krisztus emelt. A világ véges, mulandó és gyarló királyairól, vezéreiről és tudósairól vessük tekintetünket Krisztusra, erre a királyra, vezérre és tanitóra, ki örökké uralkodik, kit soha le nem győznek és sohase czáfolnak meg. Vessük mélyen szivünkbe, hogy Krisztus feltámadása az emberiség boldogságának megpecsételése, Krisztus üres sirja az emberiség reményeinek záloga.

Krisztus üres sírja azt hirdeti, hogy egyedül őt nem lehet megsemmisíteni s ezért egyedül ő vezethet az élet viharain keresztül a boldogság révpartjához, mert Ő a sarkpont, mely körül az emberiség reménye a multban, hite, szeretete s törekvése a jelenben, szóval mely körül az emberiség egész történelme forog. S a nemzetek boldogsága vagy boldogtalansága akként alakul, a mint őt követik vagy tőle eltérnek.

Midőn az anyagiasságnak, érzékiességnek, eszménynélküliségnek, szóval a bűnnek piszkos hullámai korunkban ismét végig hömpölyögnek a világon s elnyeléssel fenyegetik a keresztény czivilizáczió műveit, ne keressünk sehol máshol menekülést, csak Krisztusnál. A gonoszságnak, a sülyedésnek, a bűnnek tombolásán keresztül felhangzik a diadalmi ének: Föltámadt Krisztus e napon. Alleluja! A sirból kilépő Krisztus megszalasztotta az utjába álló őröket, legyőzte a lélek ellenségeit s fölszabadította a bün átkát nyögő nemzeteket. Álljunk mi zászlaja alá; kövessük őt, bárhova vezet, s győzünk és boldogulunk.

SÍRVIRÁGOK NAGYSZOMBATRA.

Cordula Peregrina után.

«És az ő sírja dicsőséges leszen.»
(Izaiás 11. 10.)

Ó vajha szivem sir lehetne,
A nagyszombatnak sirhelye,
A melyet Jézusomnak épit
Szerelmem édes lángheve.
S a sirt, hol lelkem üdve nyugszik,
Virágos kert venné körül,
A melybe' néki milliónyi
Kedves virág mosolyg, örül.

Gyöngéden, hün szeretve venném
E kertet gondjaim közé,
S naponta egy-egy szép virágot
Helyeznék a szent Sziv fölé.
Egy-egy virágot szivsebére,
Melyet szerelme átfütött; —
Szerelmemet hadd adja tudtul
Egy-egy virág a sok között.

Igen, csak mondjad néki, mondjad,
Szép hófehérke liliom,
Hogy mennyi boldogságot érzek,
Hogy Őt uramnak vallhatom.

Ah, szende rózsa, hogyha kérdez,
Ha kérdez hűségem felől,
Ó mondd, hogy hő szerelmi lángom
Oly fájó és — még tán megöl.

S te szép, szerényke gyöngyvirág, te
Uramnak azt meséljed el,
Hogy hű szivem ma nászra készül
Sok diszszel ékesítve fel!
Szelid virágja Máriának
Mondjad, hogy Mária gyermeke
Ma hálából a Szűz Anyának
Hókönt ösébe öltöze.

Ó szóljatok!... Köszöntse Őtet,
— Kiért szüneflen' lángolok —
Köszöntse Őtet mindegyiktek,
Kik sírhantján virágzotok!
Ő eltemettetésre kertet
Kivánt virágos sírhelyül:
Virágokat kiván ma sirján,
Sirján s a szíveken belül.

Milbich Tamás.

Budapest és az Erzsébet-Örökimádás-Templom.

Tomcsányi Lajos S. J. beszéde a február 16-án tartott papi gyülésen.

Föl kell hát vennünk, mélyen tisztelt uraim, a munka súlyos keresztjét vállainkra s ezt a keresztet ugy birjuk majd diadalra segiteni, ha szivünk telve lesz magasztos hittel, nemes elhatározással és a reménység boldogitó tudatával. Istenbe vetett bizalmunk s hitünk adhatja meg csupán azt az erőt, mely nélkül nem foghatunk a munkához, az Erzsébet-Örökimádástemplom fölépitéséhez.

Pedig ezt meg kell tennünk, mélyen tisztelt uraim, ez a mi kötelességünk.

Kötelességünk a templom felépitése; mert

a) ösztönöz rá bennünket a Vatikán szent aggastyánjának atyai intelme.

Istentelen harcz dult ugyanis a világban az egyház, az állam s az állam polgárainak megszentelt jogai ellen a boldogult XIII. Leo pápa uralkodásának kezdetén: s a pápa a bajok fő okát a bölcseleti rendszerek által okozott tájékozatlanságban látta, rámutatott az iskola bölcseletére s kiadván Aeterni Patris kezdetü körlevelét, a római Szentszék hagyományainak nyomán az akvinói tudósnak rendszerét érvényre juttatta s a tájékozatlanságot nagyrészt megszüntette.[1]

De a nagyon beteg társadalom betegségének más oka is volt s ez ok a nézeteltérésben rejlett, mely azon elvek értelmezése és alkalmazása körül merült föl, melyeknek vezérelniök kell a közszabadságok gyakorlását: XIII. Leo pápa ezen bajokra is megtalálta a kellő orvosságot s kiadta egyebek között Diuturnum illud, Libertas praestantissimum, Immortale Dei és Rerum rovarum kezdetü körleveleit s ezen körlevelek sok helyen egyetértést teremtettek ott is, a hol az iskola bölcselete érvényre nem juthatott.

S a mit teljes odaadással érvényre juttatni akart a boldogult, annak életbeléptetését sürgeti X. Pius szentatyánk is, midőn tudós elődjének az iskola bölcseletéről tett rendelkezéseit fentartja[2] s midőn az egész világhoz

[1] V. ö *Fisichella*. s. Tommaso d' Aquino, Leone XIII e la scienza, riflessioni. Catania 1880.; *Schneid*, Die Philosophie des hl. Thomas von Aquin und ihre Bedeutung für die Gegenwart. Würzburg 1881.; *Chocarne*, Saint Thomas d' Aquin et l' encyclique Aeterni Patris. Paris 1884.; *J. v. de Groot*, Leo XIII und der hl. Thomas von Aquino. Übersetzt von dr. B. I. Fuss. Regensburg 1897.

[2] Ő szentsége 1904. január 23-án a római Szent-Tamás-Akadémia ügyében kiadott apostoli levelében kimondja, hogy ő kötelességének ismeri, «ut quae decessor illustris de cultu philosophiae doctrinaeque Thomisticae constituisset, ea religiosissime servanda, atque etiam in spem uberiorum fructuum provehenda curemus».

intézett első körlevelében[1] a társadalom és az államok jólétének előmozditását ő is élete föladatának vallja.

De XIII. Leo egyik jubileumának alkalmával a gyakorlati kereszténységet is szivére kötötte a katholikus világnak, midőn a mai kor erkölcsi sebeire s a családok és a családtagok bűneinek forrásaira figyelmesekké tett és midőn egyszersmind az erkölcsi bajok gyógyszereinek használatára megoktatott bennünket.[2]

E gyógyszerek azonban csak azon föltétel mellett fogják — ugymond ismételten a pápa — behegeszteni a nemcsak meggyült, hanem fölfakadozott kelevényeket, ha szűz Máriának s Jézus sz. Szivének tiszteletére s ha a legméltóságosabb Oltáriszentség kegyeletes szeretetére szenteljük egész valónkat.

Mert «kegyelmet óhajtasz, mely a lelked bajaira alkalmazott gyógyszernek hatást biztositson? — ez isteni kegyelmet csak Mária által nyerheted meg; igy akarta ugyanis Az, ki Jézust, a kegyelmek szerzőjét, Mária által adta nekünk». Ez a szentatyák tana.[3]

Velük egyetért XIII. Leo és tizenhárom körlevelében sürgeti Mária tiszteletét.

S azután «Jézus szentséges Szive a forrás, melyből bárki meritheti azokat a csillapitó csöppeket, melyek az élet fájdalmainak enyhitésére biztos szerül szolgálnak». Ez a véleménye sok jeles tudósnak.[4]

S meggyőződésüket osztotta a boldogult pápa és az egész világot e sz. Szivhez utasitotta.[5]

Végre «az oltár szekrénye (a szentségház) az a gyógyszertár, melyből gyógyirt kapsz szivednek sajgó sebeire, ha az oltár zsámolyára leborulva alázatosan esedezel segitségért». Ezt tanitja a katholikus hittan.

S XIII. Leo gondosan oktatott bennünket a legfönségesebb Oltáriszentség kegyeletes szeretetére.[6]

És mindezt teszi X. Pius is, midőn pápaságának föladatául tüzi ki, hogy a keresztény elvek a köznapi életben is érvényesüljenek s minden megujuljon Krisztusban (ut instaurentur omnia in Christo). Ő is sürgeti a boldogságos Szűznek tiszteletét,[7] ajánlja Jézus sz. Szivének tiszteletét[8] s kiválóan szivünkre köti az Oltáriszentségnek kegyeletes szeretetét.

[1] Encycl. 4. Oct. 1903: «E supremi apostolatus cathedra».

[2] Encycl. 25. Dec. 1888: «Exeunte jam anno.»

[3] V. ö. *Terrien S. I.*, La mère de Dieu. Première parti tom. 2. (Poris) pag. 160 sq.

[4] V. ö. *Briaux S. I.*, Le Sacré-Coeur et la France. pag. 268.

[5] Encycl. 25. Maji 1899: «Annum sacrum».

[6] Encycl. 28. Maji 1902: «Mirae charitatis».

[7] Encycl. 2. Febr. 1904: «Ad diem illum».

[8] V. ö. Der Sendbote des göttlichen Herzens. Innsbruck. 1903. pag. 311; Difesa. Venezia 1899 pag. 213; Pro Familia. Venezia 1904. pag. 516.

Az örökimádás-szerzeteseinek a minap Bozenba azt irta,[1] hogy az a pap, a ki a legméltóságosabb Oltáriszentségben nem keresi mindazt, a mire papi hivatásának teljesitésében szüksége van, nem érdemli meg, hogy papnak hivassék.

Már most, mélyen tisztelt uraim, ki nem látja, hogy nekünk, magyar papoknak is szól a pápa tanitása? Ott állunk a világ zürzavarában: az elvek még sok tekintetben rendezendők, a gyakorlati élet utjainak erkölcsi göröngyei még eltávolitandók. S honnan meritsünk minderre erőt?

Szűz Mária és Jézus sz. Szivének tiszteletéből?

Onnan is.

De a Vatikán szent foglya szerint még s főkép az Oltáriszentség iránt táplált kegyeletünkből.

Minthogy tehát ezt a kegyeletet ápolnunk kell, szoros kötelességünk, hogy a Budapesten épitendő Örökimádás-templomának ügyét szintén szivünkön viseljük.

Kötelességünk továbbá a templom fölépitése, mert

b) őseink példája megköveteli azt tőlünk.

Mit nem tesz meg a magyar, ha az ősök a poros okiratokból megoktatják őt arra, a mit szerintük tennie kell? S nem vagyunk-e mi *magyar* papok?

Mire oktatnak hát bennünket az ősök?

Rupp[2] és Fuxhofer[3] azt mondják, hogy Magyarország palatinusa 1304-ben Diós-Győrött templomot épittetett az Oltáriszentség tiszteletére.

Fejér[4] a tanunk, hogy Pápóczon már 1359-ben a legméltóságosabb Oltáriszentségnek szentelt prépostság volt.

Uj-Budavárában 1375-ik évben kápolnát[5] s Ó-Budán a szerzetesnőknél 1380-ban oltárt[6] emeltek a Szentségnek.

A tudós Wagner[7] fölemliti, hogy Szepes-Váralján 1382-ben kápolnát szenteltek s Fejér[8] bizonyitja, hogy 1384-ben a Drugeth grófok családja Ungvárott monostort alapitott a sz. ostyában imádott Krisztusnak tiszteletére.

Ugyanazon Fejérnél[9] és Ruppnál[10] azt is olvassuk, hogy Esztergom

[1] V. ö. Neue Tirol. Stimmen. Innsbruck. 1904. Nro. 305.
[2] V. ö. *Rupp*, II. 58.
[3] V. ö. *Fuxhofer-Czinár*, Monasteriologia, tom. 2. pag. 224.
[4] V. ö. *Fejér*, Codex diplom. tom. 9. pag. 63.
[5] V. ö. *Rupp*, Budapest helyrajzi történ. 94.
[6] V. ö. *Katona*, Hist. crit. tom. 10. pag. 671.
[7] V. ö. *Wagner*, Analect. Scepusii II, 82.
[8] V. ö. *Fejér*, Codex diplomat. tom. 10. part. 8. pag. 148.
[9] V. ö. *Fejér*, Codex diplomat. tom. 10 part. 1. pag. 159—164. Fejérnél ezt olvasom idézve Dömötör érsek alapitó leveléből: «Capellam ad latus Ecclesiae nostrae Strigoniensis pro veneratione *speciali* memorati Sacramenti duximus reverenter construendam eamque sub dicti Sacramenti titulo salva dote consecrandam».
[10] V. ö. *Rupp*, I. 12.

biboros érseke, Dömötör, a Szentség iránt táplált *kiváló* szeretetének jeléül főegyházmegyéjének székhelyén 1385-ben kápolnát állitott s azt kellő alappal látta el.

Pozsonyban Rupp[1] szerint 1386-ban és Bácsban[2] ugyanakkor szintén szentélyt emeltek az ősök a kenyér színében rejtőzött Megváltó tiszteletére.

Midőn Mózas ipjának, Jetrónak, a madiáni papnak juhait legeltette a pusztában, eljutott az Isten hegyéig, Hórebig, hol Isten lángoló csipkebokorban megjelent neki. A mint Mózes a nagy látományt megtekintendő a csipkebokor felé közeledett, e szavak hangzottak feléje[3]: «Mózes! ne közelits, oldd le a sarut lábaidról, mert a hely, a melyen állasz, szent föld».

Szent volt a föld, mert a lángoló csipkebokorban az igaz Isten, Ábrahám, Izsák és Jákob Istene jelent meg Mózesnek, hogy népének az egyptomi fogságból való kiszabaditására adjon parancsokat; szent volt a föld, mert a lángoló csipkebokorból a nagy Istennek, a megbántott isteni Felség engesztelésre hajló szózata hangzott föl; szent volt a föld, mert a csipkebokor égő tüzében Isten bölcseségének fénye és lángoló szeretetének melege nyilvánult; a látomásnak azonban vége szakadt, a csipkebokor tűzzel égő lángja kialudt, Mózes ismét felkötötte lábaira saruit és a helyről távozott.

De ha a hórebi látomás helye szent föld, mert azt Isten tűzzel lángoló lábnyomai érintették, ugy még inkább szent földnek tartandók azok a magyar ősök által az Oltáriszentség tiszteletére fölállitott helyek, melyeken a hitben gazdag elődök a szórakozásnak szennyes saruit leoldva az ott folyton jelenlevő Jézus előtt órákat töltöttek az ujszövetség mennyei mannájának üdvöt adó jelenségei fölött elmélkedve.

Szent földnek tartandók e nevezetes helyek; mert *ezek* a templomok, kápolnák és szentélyek, melyeket a rövidség okáért csak *egyetlenegy* századról vettem fölhozott adataimnál figyelembe, arról tanuskodnak: hogy a minden nemesre hajló ősök, mig más ezer, meg ezer szentélyben is imádták az Oltáriszentséget (mert hisz minden templom többé-kevésbé[4] az eucharisztikus Jézusnak a háza s ily templomot sokat épitettek), addig a felhozott helyeken *kiváló módon* óhajtották tisztelni az eucharisztikus Jézust s azokat mintegy örökimádási helyekké avatták.

Fölemlitsem, hogy Lőcsén 1402-ben,[5] Szebenben 1435-ben,[6] Pozsony-

[1] V. ö. *Rupp*, I. 79.
[2] V. ö. Országos Levéltár, fasc. 47. num. 43.
[3] V. ö. II. Móz. 3. 1—5.
[4] «Többé-kevésbbé», mert minden templomban van ugyan szentmise; de nem minden templomban szabad állandóan tartani az oltáriszentséget.
[5] V. ö. *Wagner*, Analect. Scepusii tom. I. pag. 100.
[6] V. ö. *Wagner*, Diplomatorium Sarosiense pag. 474.

ban 1439-ben,[1] Eperjesen 1501-ben[2] s Beszterczebányán 1519-ben[3] már társulatot szerveztek az Oltáriszentség különös tiszteletére? Fölemlitsem, hogy 1460-ban a Lőcsén tartott zsinaton[4] az egybegyült egyházi férfiak azt határozták, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentség társulatának tagjai testületileg vegyenek részt az ünnepélyes körmeneteken? Fölhozzam, hogy Zsigmond, a magyar apostoli király is 1402-ben[5] egy ily társulatnak törzskönyvébe iratta be nevét? Fölhozzam, hogy bizonyos német az eucharisztikus papoknak is föltalálom az ősök tisztes soraiban?

Wagnernál[6] olvasom, hogy 1248-ban huszonnégy szepesvidéki magyar pap egyesült s társulatot alapitott az Oltáriszentség rendszeres imádására és a sz. szekrényben jelenlevő, de sokaktól elhanyagolt Krisztus megkérlelésére.

Igy tettek őseink s mi, kik Pray[7] szerint büszkék vagyunk arra, hogy az őseink nyomdokait el nem hagyjuk, nem tömörülünk-e társulattá? nem lépünk-e az eucharisztikus papok közé? s főleg nem teszünk-e meg mindent, hogy az Örökimádás-templom végre fölépüljön?

Vagy bőviben vagyunk tán az *ily* templomoknak?

Két század óta a magyar földön nem épült egy sem.

Nos, hát ösztönözzön jámbor eleink példája arra, hogy azt az Erzsébet-Örökimádás-templomot fölépitsük.

S épitsük azt föl *Budapesten.*

Mert ha a franczia nagyobbszerü terveit Párisban szereti érvényesiteni; ha a német büszke valamely találmányára, azt Berlinben mutatja be; s ha az angol Londonban, az olasz Rómában találja föl hazáját, nem csoda, hogy a magyar ember Budapest felé néz s ott akarja látni azt, ami mindnyájunk szivének főóhaja: ott kivánja fölépiteni az Erzsébet Örökimádás-templomot s nem másutt.

Lássunk tehát közös erővel hozzá, mélyen tisztelt uraim, a nemes munkához. Ez tartson beszédet, az irjon levelet, ez sürgesse az ügyet magánlátogatásai alkalmával, az a sajtó terén buzditson s mindenki pénzt gyüjtsön és tegye, a mire csak képes, hogy az ország szivében, Budapesten minél előbb legyen meg az Örökimádás-templom s e templom legyen nagyszerü, illő nagy nemzetünkhöz, a nemesen gondolkozó magyar nemzethez.

[1] V. ö. *Rupp*, I. 73.
[2] V. ö. *Wagner*, Diplomatorium Sarosiense pag. 241.
[3] V. ö. *Rupp*, II. 650.
[4] V. ö. *Péterfi S. I.*, Concilia Hungariae tom. 1. pag. 204.
[5] V. ö. *Fejér*, Codex diplomat. tom. 10. part. 4. pag. 155.
[6] V. ö. *Wagner*, Analecta Scepusii II. pag. 9 et 226 sqq.
[7] V. ö. *Pray*, Annales veteres. Vindobonae 1761. pag. 67.

Legalább husvét táján az Oltáriszentséget magadhoz vegyed.

Irta: KARKECZ LAJOS.

Köztudomásu dolog, hogy a hivek a legfölségesebb Oltáriszentséget nem csak a végső órákban, hanem egyébkor is tartoznak magukhoz venni, ha lelkük gondozását könnyelmüen elhanyagolni nem akarják.

A jámbor lélek előtt ezen kérdés körül nem kell parancsra hivatkozni, mert érzi, hogy nyughatatlan a lelke, mig Krisztusban meg nem nyugodhatik, mig a kenyér szine alatt az isteni Mestert magához nem ölelheti; mig nem érzi, hogy az egyesülésben a természetfölötti fölszivódás folytán isteni Mesterébe be nem olvadhat.

A jámbor lélek megérzi az isteni Mester intelmét és jóakaratát, ki iránt unk való végtelen szeretetből mondja: «*Ha nem eszitek az emberfiának testét és nem iszszátok az ő vérét, nem lesz élet ti bennetek*».

Ha az Egyház kizárólagosan csak «*Szentek fiai*»-ból állana, soha sem állott volna elő annak a szükségessége, hogy ezen szorgos lelki munka végzésének idejére nézve is tételes törvényt vezessen be a mi lelkünk üdvét aggályos lelkiismeretességgel munkáló gondos anya, az Egyház.

Mivel azonban az Egyházban vegyesen vannak a cselekvő szeretet bajnokai a lagymatag szivekkel, azért az Anyaszentegyház öt parancsai között ott találjuk ezt is: *Legalább husvét táján az Oltáriszentséget magadhoz vegyed*».

Mikor és mily szigorral állitotta föl az Egyház ezen parancsot legelőször, pontosan meghatározni nem lehet; annyit azonban mégis állithatunk, hogy e parancs nyomban megjelent, mihelyt az Egyház látta, hogy lelki gyermekeinek buzgalma a természetfölött való egyesülés iránt meggyengült.

Egyelőre e parancs a józan okosság sugalma szerint csak arra szoritkozhatott, hogy a hivek évenként többször az Oltáriszentség elé járulni kötelesek s ott a legfölségesebb vacsorában a kenyér szine alatt az isteni Mestert keblükre ölelni, a krisztusi szellemet a természetfölötti áthasonulás erejével megedzeni tartoznak. Látta ugyanis a gondos anya, hogy az élethivatással összeforrott szomoruságok sulya alatt a lélek ezen isteni táplálék nélkül igen könnyen elerőtlenedhetik.

Később az Egyház, mikor látta, hogy a létért való heves küzdelem sokakat elterel az oltárszekrénytől s mikor látta a rombolást, melyet ezen legszentebb táplálék élvezésének megvetése a lelkek világában véghez visz s mikor látta a sivár életet is, mely ilyen elcsenevészesedett lelkivilág ölében fakad: kénytelen volt parancsokba foglalni intelmét s a lateráni egyetemes zsinaton III. Incze pápa alatt az «*Omnis utriusque*» bekezdésü fejezetben kimondani, hogy az Egyház tagjai, ha már eszükkel élnek, nemre való

különbség nélkül a legfölségesebb Oltáriszentséget legalább husvét táján magukhoz venni tartoznak.

A hanyag, csetleg megátalkodottakkal szemben megtorlásról is gondoskodott, mikor kimondotta, hogy az ezen parancs ellen vétők, ha életben maradnak, az egyházi közösségből kizárandók, ha pedig meghaltak, tőlük az egyházi temetés megvonandó. — Ezen büntetés alól csak azok vétettek ki, kiket a lelkiatya valamely ok miatt a legfölségesebb Oltáriszentség fölvételétől egy bizonyos időre eltiltott.

A lateráni egyetemes zsinat ezen határozatát a tridenti szent zsinat is szentesitette, mikor a XIII. ülésben a 9. fejezet alatt ünnepélyesen nyilatkozik, mondván: «*Ha valaki azt mondja, hogy a keresztény hivek nemre való különbség nélkül, mikor már eszükkel élnek, legalább egyszer, husvét táján az Oltáriszentséget az Egyház parancsainak szellemében magukhoz venni nem tartoznak, kiközösitett legyen*».

IV. Jenő pápa a «*Fide digna*» kezdetü levelében az «*omnis utriusque*» kezdetü zsinati határozatban körvonalozott parancsra vonatkozólag kimondotta, hogy a hivek a husvéti szent áldozást a nagy héten vagy husvét nyolczada alatt tartoznak elvégezni. V. Pál pápa alatt 1616 november 19-én a «*Congregatio Conciliorum*» akként határozott, hogy a IV. Jenő pápa által szük korlátok közé szabott husvéti szent áldozásra szánt időközt a megyés püspökök és a plébánosok bölcs belátásuk szerint kiterjeszthetik.

Ma aztán ugy tudjuk, hogy a husvéti gyónás Böjt III. vasárnapjával kezdődik s tart Urunk mennybemenetele napját bezárólag. De ezen időközben aztán tényleg eleget is tenni tartoznak, egyébként reájuk is alkalmazandó azon kemény büntetés, mit III. Incze pápa a lateráni egyetemes zsinaton határozattá emelt s melyet az Egyház hatályon kivül még ma sem helyezett.

Álljunk meg egy kissé ezen kérdés mellett s kérdezzük meg: *mily nagy ma azon hivek száma, kik még husvét táján sem veszik magukhoz a legfölségesebb Oltáriszentséget? Hány katholikus érezheti magát ezen nyilt parancs áthágása miatt kiközösitettnek?* Ha az Egyház nem volna a legszeretőbb édes anya, ki a rakonczátlan gyermeket is ölelő karjai közé zárja, *hánytól kellene ma az egyházi temetést megvonni?*

Nagy kérdések ezek! Sokkal nagyobbak, mint a hogyan azt első tekintetre látni lehet. Nagyon sok élőhalott jár-kel tehát sorainkban!

Épen ezért a jámborabbaknak fokozottabb lelkesedéssel kell az oltárszekrényhez járulni, hogy a lagymatag lelkek a nyujtott magasztos példán fölbuzduljanak. A jámborabbak kötelessége a gyakori szent áldozás kegyelmeit ezekért is föláldozni, hogy az eltévelyedettek szivén is uralkodhassék a krisztusi szellem. Imádkozni kötelesség, hogy a végtelen szeretet fenséges ragyogásu napjának egy-egy forró sugara ezek szivébe is elhatolhasson;

hogy a lagymatag hitélet bevilágittassék, a hitközöny meggyengülhessen s az emberek Isten szeretetére fölmelegedhessenek: szóval, hogy Krisztus uralkodhassék a sziveken.

A jámborok hivatása a családban, a társadalomban, minden téren föllenditeni az embereket a szentséges Sziv szeretetére s a gyakori áldozással elégtételt kell szolgáltatni a haragos mennyei atyának, ki a szent áldozás elhanyagolása miatt igen érzékenyen sérül.

Fussunk azért lelkendezve az Oltáriszentséghez, hogy ott megtisztuljunk, de előbb hányjunk le lelkünkről minden szennyet a gyóntatóatya lábai elé. Ne feledjük soha, hogy semmi tisztátalan sem mehet be az Ur országába; ne feledjük, hogy az isteni Mester csak a penitenciatartás szentsége által tisztára mosott sziv környékén találja jól és fesztelenül magát. A bün bojtorjánjaival telitett utakon is áthalad ugyan a kenyér szine alatt, de nyomtalanul el is távozik onnan, még a port is lerázva szentséges lábairól, mi utközben esetleg reá tapadt.

Jó gyónás! Gyakori áldozás! Örökimádás kell nekünk, ha azt akarjuk, hogy a modern világ képe lényegesen megváltozzék.

URAM TUDOD...!

Uram tudod, hogy én szeretlek téged,
Hogy csak te érted dobban kis szivem ...
E sziv, mely annyi szenvedélyben égett,
Megtisztult végre lángérzelmiben.

Nem kell a földnek kincse, röpke fénye,
Mely gyötrelemben kinoz ezreket,
Hisz ez olaj sajgó keblem sebére,
Tüzét ezzel kioltni nem lehet!

Sziv kell a szivnek! — Én uram királyom,
Ezt add nekem s ne földi álmokat;
Szived legyen eszményem, ideálom,
Mert igy végzek csak a mennyért sokat.

Te mondád: «hogy mit ér, ha a világot
Nyerjük is meg, de lelkünk elbukik ...»
S mi gondozzuk a fonnyadó virágot,
Bár éltünk szédelgőn vonaglik itt.

Nem kell, oh nem! ez mind csak hiu álom,
Melynek nyomában hasztalan futok,
S ha vélt boldogságom föl is találom,
Szivem mégis üres, mégis sajog.

De ha szivedben élek, uj erővel,
Dicsőbb világban folyik életem,
Boldogságom napja ragyogva jő fel ...
Vészben is e sziv nyujt vigaszt nekem!

Faustinus.

Alaptalan kifogások.

Haladás a mai kor jelszava. Haladás mutatkozik minden téren. Igy például alig dolgozik már valaki mécses mellett, hanem manapság gáz-, villany- vagy Auer-fénynél vagy legalább is petroleumlámpánál dolgozunk. Még rövid utra is alig megyünk kocsin, hanem vasuton utazunk. A városban jártunkban-keltünkben is villamoson, automobilon vagy lóvonaton teszszük meg utunkat. Szóval, haladunk minden téren.

Sokszor halljuk e jelszót is: haladás legyen a vallás dolgában is, haladás az üdveszközök használatában!

Sajátságos a katholikusok bizonyos részének vonakodása a szentségekhez való járulástól. A régi keresztények valahányszor a misén résztvettek, a pappal együtt áldoztak. A lanyha katholikusok minden buzdítás daczára sem igen járulnak az Ur asztalához; még épülnünk kell, ha eleget tesznek a husvéti szent áldozás kötelezettségeinek, ha évenkint egyszer meggyónnak és áldoznak. Pedig épen modern korunkban, midőn oly tömérdek a bűnre vivő alkalom, oly rendkivül fenyegetők az erkölcsi veszélyek, oly vonzók a világ csábitásai s élvezetei, oly csábítók a rossz példák — sokan egyáltalán nem vagy csak alig-alig állhatják meg helyüket, hacsak az üdveszközöket nem akarják gyakrabban használni.

Igenis, legyen tehát haladás a jelszavunk! Haladás — a szentségek gyakoribb vételében. Tehát oda az Ur asztalához!

Ámde a lanyha lelkek számtalan kifogást találnak mentségükre. Csupán a leggyakrabban halható ily kifogásokra, mentegetődzésekre szándékozom rámutatni s azok alaptalanságát, tarthatatlanságát röviden föltüntetni.

1. Egyebek közt a gyakoribb szent áldozás ellen ezen kifogást emelik: «*Azelőtt gyakoribb szent áldozás nem volt szokásban*, mégis üdvözültek: most egyszerre mért nem mehetne ez igy». A felelet: ellenkezőleg, az első keresztény századokban a naponkénti áldozás általánosan szokásban volt. Tudjuk, hogy a szent áldozáshoz járultak a hivek, valahányszor a misén jelen voltak. A szentmisét pedig a világ minden kincseért sem mulasztották volna el. S nemcsak az «ájtatos női nem» tanusította e buzgóságot a szent áldozásban, hanem férfiak s ifjak egyaránt.

2. Sokat hangoztatott mentegetődzés ez is: «*Mit szólna a világ*, ha gyakrabban járulnék a szent áldozáshoz!» Én pedig azt kérdem: mit szólna hozzá Isten s mit szólna, ha egyáltalában nem járulnál a szentségekhez? — Attól félsz, mit mondanának az emberek, ha gyakrabban áldoznál. De kik is azok az emberek? A hitetlenek s vallásgunyolók bizonyára nem; ezek nincsenek ott a templomban, ezek nem látnak, mikor az Ur asztalához járulsz. De hát akkor kik csodálkoznak rajtad, kik botránhoznak meg azon, hogy a szent áldozáshoz járulsz? Ismerőseid. Tartok tőle, hogy nem azon ütköznek meg, hogy valaki a szentségekhez járul, hanem azon, hogy olyan botrányos élet mellett hogyan merészkedel a legméltóságosabb Oltáriszentséget gyakrabban magadhoz venned. Tehát előbb irtogasd ki szivedből a burjánt, a gazt, távolitsd el a botránykőt s akkor senki sem ütközik meg azon, hogy gyakrabban fogadod magadba a szentségi Jézust.

3. A lanyha lelkek azzal is mentegetődznek, hogy «*nincs idejük* a gyakrabbi szent áldozásra». Mily kicsinyes kifogás! Még akkor is, ha csakugyan annyira lekötné őket munkásságuk, hogy alig szakithatnak maguknak kis időt, rövid pihenőt. Alig hiszem, hogy néha napján, legalább egyszer a hónapban ne lenne valakinek kis szabad ideje, egy félórácska vagy egy óra, a mi elegendő, hogy a szent áldozáshoz járulhasson. Igazán bámulatos, mindenre van idejük némelyeknek: szinházba, estélyekre, mulatságokra, társaságba járnak, a kaszinóba, kávéházakba ellátogatnak, kirándulásokban részt vesznek stb., csupán arra nem jut idejük, hogy halhatatlan lelkük ügyével törődnének. De hát ők lássák!

Szenségimádás

4. Talán magad is azt fogod mondani, hogy «nem vagy elég jámbor, *méltatlan* vagy arra, hogy gyakrabban áldozzál». De gondold meg, hogy a gyónás és szent áldozás nem annyira a jámbor, mint inkább a bűnös emberekért lett behozva; ép ugy, mint az orvosság nem az egészségesekért, hanem a betegekért s a gyengélkedőkért van. Mi lenne velünk, ha nem táplálkoznánk? — Elernyednénk s előbb-utóbb éhen

halnánk. Honnét van az, hogy sokan a hitben erőtlenek, az erényekben annyira gyöngék? Mert nem táplálkoznak az erősek kenyerével, «a választottak gabonájával, a szüzek éltető borával, az angyalok eledelével, az elrejtett mannával».[1]

5. Némelyek azzal mentegetik magukat, hogy azért nem járulnak a szent áldozáshoz gyakrabban, «nehogy az *merő szokássá* váljék». Tényleg nagy baj volna, ha valaki tisztán szokásból járulna a szentségekhez, nem pedig áhitatból, buzgóságból. De ezen bajnak nem úgy kell elejét venni, hogy ritkán veszszük magunkhoz a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Teljes igyekezetünkből azon leszünk, hogy mindig jó előkészülettel, nagy összeszedettséggel, mély áhitattal vegyük magunkhoz Jézusunk szent testét.

6. Mások ismét ezzel a kifogással állnak elő: «De ha minden hónapban vagy még többször is járulok a szentségekhez, *nincs már mit meggyónnom*». Ha csakugyan igy van, akkor — gratulálok. Hiszen épen ennek kellene a gyakoribb gyónás és szent áldozás gyümölcsének lennie. Másrészt a gyakoribb gyónás által még a kisebb hibákra is annyira figyelmessé leszesz, hogy még többet gyónhatsz meg, mint azelőtt. A virágágyból csak ugy irthatjuk ki a dudvát, a gyomot, ha gyakran megvizsgáljuk; igy vagyunk bűneinkkel is.

7. Sokszor hallható kifogás ez is: «De én gyónhatom s áldozhatom, a hányszor akarok, *mindig csak ugyanoly bűnös maradok*». — Nos, meddig próbáltad meg s a helyes módon-e? Próbáltad-e félévig vagy egy évig? Ha ezen idő alatt gyakrabban járultál a szentségekhez, ugy lehetetlen, hogy a javulás be ne következzék; valamint lehetetlen, hogy a meleg kályhánál valaki föl ne melegedjék. — Mit tartanánk az olyan emberről, ki azt mondaná: «Én azért nem közeledem a meleg kályhához, mert fázom». Vagy pedig: «Nincs szükségem orvosságra, mert beteg vagyok». Ugyancsak furcsa fogalmat alkotnánk az ily emberről. Hasonlóan megütköznünk kell azoknak eljárásán is, a kik azért nem járulnak gyakrabban a szentségekhez, mert bűneiktől nem szabadulnak azonnal.

8. Számtalanon mentegetődznek igy is: «De én nem szivesen gyónom; *a gyónás, terhes, nehéz*». — Hát gyónjál kelletlenül. Ez igy van minden gyónóval; élvezetet természetesen senki sem talál a gyónásban. Hova jutnánk, ha ki-ki csak annyit dolgozna, a mennyit szivesen tesz? S ha az emberek a pénz kedvéért gyakran borzasztóan fáradoznak, sok dolgot megvonnak maguktól, nem kell-e halhatatlan lelkünk s örök üdvösségünk érdekében a gyakori gyónás és szent áldozás csekély terhét magunkra vennünk? Hát még mit szólnának azok, kik a gyónás terhes voltáról panaszkodnak, ha, mint a régi kereszténveknek, nyilvánosan kellene vezekelniök.

[1] Az Oltáriszentségről szóló letenye fohászai.

Tégy le tehát minden kicsinyes előitéletet, győzd le kényelemszeretetedet, siess oda, járulj gyakran a kegyelem forrásához, mely kimeríthetetlen bőséggel fakadoz Jézus legszentebb Szivéből a legméltóságosabb Oltáriszentségben.

De talán azt kérdezi valaki: «Hányszor kell az Ur asztalához járulnom?» Az 1848. évben halt meg Chinában Perboyre János hithirdető vértanuhalált Jézusért. Első szent áldozásától fogva, föltételéhez hiven, havonkint egyszer s a főbb ünnepek alkalmával magához vette a lelki eledelt s e mellett áhitata oly nagy volt, hogy az ember angyalt vélt látni az áldoztatópadnál. S épen az Oltáriszentség gyakoribb vételéből meritett erőt, hogy hithirdetővé legyen s vértanuhalált szenvedjen.

Ha te ily nagy dolgokra nem is vagy hivatva, mégis bármely állapotban élj, a gonosz lélek, a világ s a rosszra való hajlam ellen vivott harczban szerfölött nagy erőre, mennyei erőre van szükséged. Szerezd meg, mint ama szentéletü hithirdető a gyakoribb szent áldozásban.

A gyakoribb szent áldozás alatt nem csupán a hetenkénti, kétheti, hanem a havonkénti áldozást is értjük. Tüzd ki magadnak megváltozhatatlan szabályul, hogy legalább minden négy vagy hat héten közeledel az Ur asztalához; vagy ha ez nem mindig lehetséges, ne halaszd a szentségekhez való járulást nyolcz vagy tiz hétnél tovább. Halljad szalézi szent Ferencz szavait: «A következőket teljes meggyőződésemből mondom: azok, kik igaz jámborságra törekszenek, ne halaszszák soha a szent áldozást egy hónál továbbra.[1] Sőt talán lelki állapotod olyan, hogy a gyóntatóatyának még a hetenkinti vagy kétheti áldozást is sürgősen javasolnia kell.[2]

Till Kálmán.

Legyen ünnep széles e hazában!

Kinek tiszteletére? A királyok Királyának az ő dicsőséges bevonulásakor. Melyik napon? Fehérvasárnapon. Hová vonul be? Ártatlan, kedves gyermekszivekbe. Tudjuk, ugy-e, mennyire szerette édes Jézusunk a kisdedeket?! Gondolhatjuk, mily jól érezte magát közöttük, mily nyájas, mily szeretettel teljes volt hozzájuk, mennyi kedvesség, mennyi örvendezés látszott egész lényén, ha közöttük volt... És nem gondolt a hely, az idő alkalmatlan voltával, nem sokféle teendőivel, nem még kimerült fáradságával sem, ha arról volt szó, hogy édes-kedves kisdedeivel lehessen!... Engedjétek a

[1] Philothea, II. rész, 22. fej.

[2] V. ö. Cölestin *Muff*, O. S. B.: Hinaus ins Leben. Einsiedeln, 1902. S. 226. — *Tóth* Mike, S. J.: Lelki kalauz. Szatmár, 1896. 153. l. — *Tóth* Mike, S. J.: Lélekmentő. Szatmár, 1895. 202. l. — *Huguet:* Die Andacht zur heiligen Eucharistie in Beispielen. Regensburg, 1864. S. 225.

kisdedeket hozzám jönni, ne tiltsátok el őket tőlem, hisz' ilyeneké a mennyek országa!

Természetes, mikor az ő ártatlan szivecskéik legjobban hasonlitottak Jézus legszentebb Szivéhez! Mikor kedves szemeikből oly édesen sugárzott a lélek tisztaságának fénye! Mikor kicsi kezecskéiket oly szépen kulcsolták imára, a kezeket, melyeket a bűn be nem szennyezett! És a drága Jézus sietett e nemes, tiszta hajtásokat minél előbb magának lefoglalni, saját szőlőjébe átültetni. Jóságos Szivének egész szeretetével felölelte, magához szivta, egész odaadással oktatta, tanitotta, nevelte őket. S az ártatlan kisdedsziv mit sejt meg, mit vesz észre, mit érez meg előbb, mint a szeretetet? Főkép ha ez egy époly ártatlan, nem, végtelenszer szentebb, isteni Szivből jön?! Első pillantásra megérezték a szeretetnek e lehelletét, az ártatlanság és szentség ez égi illatát az Ur Jézuson és egész természetesen, majdnem ösztönszerüleg, a sziv egész bensőségével, a lélek teljes odaadásával simultak, tapadtak a jóságos, a szerető, a kedves édes Ur Jézushoz!...

Vonjuk le ezekből a tanulságot. Ha az Ur Jézus e földön jártában oly nagyon szerette a kisdedeket, nem szereti-e azokat most is épugy? Ha oly szives-örömest időzött közöttük, ha oly nagyon vágyódott utánuk, nem vágyódik-e most is épúgy? Ugyanaz a Jézus Krisztus, ki e földön jártában oly forrón szerette a kisdedeket, ugyanaz az Ur Jézus van jelen az Oltáriszentségben. Ugyanazon isteni Sziv dobog szeretettel a szent Ostyában, mely ugy vágyódott az ártatlanok után! Ki nem látná ebből, mennyire szereti a szentségi Üdvözitő a kisdedeket! Ki nem volna meggyőződve arról, mily forró vágygyal kivánkozik a szentségház isteni Királya az ártatlan-tiszta, gyermeki szivekbe! «Desiderio desideravi», óhajtva kivánja, hogy az ártatlan lelkekbe először bevonulhasson, hogy a tiszta szivekben trónját felüthesse, azokat magának meghódithassa, lefoglalhassa örök-hűséges szeretetre!...

S ha örömmel látta a drága Jézus azon jó anyák szorgoskodását, kik siettek kisdedeiket hozzája vinni, mily örömmel nézi az Oltáriszentségből azon jó lelkiatyák szorgoskodását, a kik semmi fáradságot nem kimélnek, hogy a kisdedeket Jézus köré gyüjtsék, hogy szivüket-lelküket minél jobban elkészitsék az Ő számára, hogy e szivek azután minél szorosabban egyesülhessenek vele, minél bensőbben forrhassanak vele össze holtigtartó, nem, örökkétartó szeretetre!

Ha megintette a jó Jézus a tanitványokat, mert nem akarták hozzáboesátani kedves kisdedeit, ebből világos, hogy szerette volna, rendkivül örvendett volna annak, ha a tanitványok akadályozás helyett ellenkezőleg megkönnyitették volna a gyermekeknek, kedvessé, emlékezetessé tették volna nekik a vele való találkozást. Nem természetes hát, hogy a legnagyobb örömére fog szolgálni a szentségi Ur Jézusnak, ha az ő választott barátai, az oltáregyleti tagok a kisdedek szivébe való első bevonulása ünnepét minél

szebbé, minél fényesebbé, minél emlékezetesebbé, minél dicsőségesebbé fogják tenni?!

Fogjunk tehát serényen a munkához! Az oltáregyesületi papok lássanak hozzá szivük egész buzgalmával az első áldozók előkészitéséhez! Nekik ez kétszeresen kötelességük. Ne kiméljenek időt, se fáradságot ez igen fontos czél érdekében! S ha czélt akarnak érni, ha munkájukra dús sikert, bő áldást várnak, tanuljanak módszert az édes Jézustól. Hozzá hasonlóan legyenek leereszkedők, nyájasak, odaadók, szeretettel teljesek a kisdedekhez! A mennyi kedvesség csak kitelik lelküktől, a mennyei szinező képesség képzelőtehetségüktől, a mennyi szeretet van szivükben, a mennyi élénkség, gyermekedség, lelkesülés csak van bennük, azt mind öntsék bele az Oltáriszentségről adandó tanitásukba, hogy a kisdedek kiérezzék szavaikból az Ur Jézus szeretetét. Akkor imponálni fog nekik az első szent áldozás, akkor vágyódni fognak epedő szivvel utána és ha egyszer a jézusi szeretet lángja bele kapott abba az ártatlan szivbe, nem alszik az ki onnét többé!

Krisztus fölkent szolgái, nemcsak, de legbizalmasabb barátai, oltáregyleti papok! lelkesitsen benneteket e fönséges munkára annak meggondolása, hogy ez a nap egyetlen lesz e gyermekek életében! Ugy-e, mennyire fáj az nekünk, ha mások közönyösek, nemtörődők, hánya-veti viselkedésüek azzal szemben, a mi ránk nézve életbevágó, nagyrabecsült, egyetlen!... Lám és e nap legfontosabb, legdrágább és egyetlen e kedves gyermekek egész életében! Ne közönyösködjük hát el, ne hányjuk-vessük össze-vissza, ne hamarkodjuk el az arra való előkészitését! Bizony fájna nekünk is, ha velünk ugy tennének és keserüen fájna e kisdedeknek is később, valahányszor később buzgó, jól elkészitett első-áldozókat látnának és a saját készületlen vagy felületesen elkészitett első áldozásukra vissza gondolnának!...

Nem rút érzéketlenségre, nem durva lelkületre vall az, ha valaki fitymálja, se teszi, se veszi azt, a mi másnak szent, kedves, drága? Lám, ilyen sajnálatos bizonyitványt állitanák ki magunkról, ha át nem éreznők munkánk fontosságát, ha egészen magunkévá nem tennők e gyermekek szent ügyét és lelkünk egész buzgalmával nem dolgoznánk érdekében! Annyival is inkább, mert soha az a gyermeksziv és lélek az Oltáriszentség megszeretésére oly fogékony nem lesz, mint most, midőn még ártatlan, midőn még az élet nehéz gondjai, sorvasztó terhei reá nem nehezednek! Ne engedjük elsiklani a kedvező alkalmat, mert lehetséges, hogy az soha többé vissza nem tér és sok gyermek talán épen e mulasztásunk miatt egész életére meg lesz fosztva az angyali eledel üdvös hatásaitól és tán el is kárhozik, pedig buzgó előkészitéssel egész életére megmenthető és az egész örökkévalóságra üdvözithető lett volna!...

Ti pedig, a kiket nem a fölszentelés tett Jézus papjaivá, hanem az igaz szivbeli szeretet avatott föl az Oltáriszentség apostolaivá, ti, az oltáregyesület

világi, főkép női tagjai, siessetek, buzgólkodjatok, hogy isteni Királyotoknak az ártatlan szivekbe való első bevonulását széppé, fönségessé, dicsőségessé tegyétek! Ne kiméljetek időt, se munkát, se fáradságot, semmi áldozatot, hogy a kisdedek első szent áldozása minél fényesebb, minél pompásabb legyen! Szép ruha, virágdísz, harangzugás, tömjénillat, de minek soroljam el? Mindaz, a mit figyelmes szeretet, gyöngéd találékonyság, szivélyes finomság csak kigondolhat, az mind halmozódjék föl az szentségi Ur Jézus dicsőségére.

S méltó dolog, hogy ez igy történjék? Gondolom, de mennyire illő! Mert ha fényes ünnepséget ül egy egész falu, város, midőn egyetlenegy ujonszentelt pap első szentmiséjét bemutatja, nem méltányos-e, hogy fényes és pompázó ünnep legyen az a nap, a midőn nem egy, de több, sok ártatlan szivbe először vonul be az ég és föld Királya? Nem annyi-e e gyermekeknek az első szent áldozás, mint az uj papnak az ő első szentmiséje? Hogy ez utóbbi ritka, amaz pedig évente van, ez semmit sem von le az első szent áldozás fönségéből és magasztosságából és az ünneplés jogosultságából. Avagy mert az édes Jézus ily módon gyakrabban tanusitja és többeknek az ő végtelen szeretetét és leereszkedését, azért talán kevesebb figyelmet és szeretetet érdemel?

Gondoljuk meg ehhez még azt, hogy mennyi áldással jár egy igazán fényes, pompázó első áldozás ünnepsége! A kisdedek lelkére mély, soha ki nem törülhető benyomást gyakorol! E behatás alatt egész életükben valami nagynak és fönségesnek tünik föl előttük a legméltóságosabb Oltáriszentség! E behatás eredménye lesz, hogy mindig élő lesz hitünk e nagy Szentség iránt, mindig mélységes lesz imádatuk, szeretettel teljes lesz szent áldozásuk! És ha talán a rossz utra tévednének, akárhányszor épen az első szent áldozásra való visszaemlékezés, a gondolat akkori buzgóságukra, az emlékezés akkori örömükre és boldogságukra, ez meglágyitja bűnös szivüket ez eszközli szivbeli megtérésüket. És még a halálos ágyon is mily édes örömmel gondol vissza a szegény beteg az ily első szent áldozásra, mennyi vigaszszal, mily szent békével tölti el szivét-lelkét a reá emlékezés!

Egy ily gyönyörü első áldozó-ünnep igen üdvös hatást tesz az egész népre. Igen sok emberben fölkelti az emlékezést saját első szent áldozására, akkori ártatlanságára és a jókat megerősiti a jóban, a rosszaknak pedig sokszor épen ez hozza meg, mint külső malaszt (gratia externa) az igaz szivbeli megtérést. Mindezen nagyszerü hatások azonban — épen mivel az érzéki behatáson alapulnak — csak ott vannak meg, a hol az első szent áldozást kellő fénynyel, diszesen ünneplik meg. A hol ellenben csak igyugy, közömbösen veszik, ott e nagyszerü eredményeknek a lelkek nagy veszteségére se hire, se hamva...

S mily nagy örömet szerez a gyermekek szüleinek egy ily ünnepség,

mily hálásak érte! Nincs az a fontos és nehéz szolgálat, melyet oly nagyra becsülnének, mint ezt!... Ha ellenben nem igy járunk el? Egy uri nő sirva panaszkodott nekem, hogy gyermekének egyszerüen, minden ünnepélyesség nélkül, vasárnap a második harangzugáskor nyujtották az első szent áldozást!

Legyen tehát ünnep széles e hazában! Minden város, minden falu ünnepeljen az első szent áldozáskor! Legyen e nap az egész nép közös ünnepe! Legyen ez ünnep a buzgó előkészités, oktatás folytán bensőséges, mély, áhitatos, legyen külsőleg fényes, pompás, dicső! Ne kiméljünk érdekében semmi fáradságot! Az édes Jézus szeretete, a gyermekek óriási lelki haszna, a hivek épülése, a szülők örök hálája lesz bőséges és édes jutalma fáradozásunknak!

Az Eucharisztia Zenéje

Irta: JÁROSY DEZSŐ.

V.

AHOL ketten, vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közepettök.»[1] Elhangzott hát az Üdvözitő ajkairól az ima liturgiája. Az utolsó vacsora igéretéhez, az örökáldozathoz járul még a nyilvános istentisztelet kifogyhatatlan gazdagsága. Belső lényegét az Üdvözitő precizirozta, de ruhája, szine, épülete és szava az Egyházra van bizva. Mennyi művészet, mennyi fény és pompa nyilatkozik meg e pazar külsőben, mely a természetfölötti belső fönségéből és szépségéből áradhat csak felénk. A belső ihletet, minden művészi momentumot: lendülettel, kifejezéssel, érzéssel látta el századok vallásos művészetét.

Nem tudom fölfogni az egységet, szabályszerüséget, a törvényszabta rendet, ha a liturgia keretébe nem illesztem az Egyház zenéjét is. Kezdetleges zenestil lehetett az első keresztények zsoltáréneke, hagyomány nem őrzi tartalmát; nem ismerjük tónusait, sem melódiáit; de annyi bizonyos, hogy e szerény énekforma is a liturgia közvetlen szolgálatába szegődött. Az eucharisztia középpontját, a szentmiseáldozatot szolgálták a hivők énekei; a hivők maguk is a liturgikus cselekmények közvetlen tanui és közreműködő faktorai voltak. Szent Tamás «Pange lingua»-ja nem létezett, a gregorián tizenkét módusa szintén ismeretlen volt, A liturgia története nem is keres anachronizmusokat letünt századok eseményeibe: mindazonáltal az egy és változatlan tanitás értelme nem változik, az Egyház nem ad föl elveket. Liturgia terén érvényesül a zeneművészet s történelme is csak annyiban méltó pozitiv

[1] Mát. 18., 20.

figyelemre, a mennyiben a liturgia cselekményeit szolgálta a zene minden életnyilvánulása: akár szent Gergely neumáit, akár a kontrapunktisták szövevényes polifoniáit, akár a XVIII-ik század romlott és prostituált concert-stiljét veszem figyelembe.

A liturgia tehát minden egyházzenei ihlet létrehozója, mely az Ur szolgálatára ajánlja föl erejét s tehetségeit. A liturgia bensősége hordozója tehát ama szeráfikus, tulvilági danának is, mely a mi Szeretetkirályunk trónusát veszi körül szüntelen. Eucharisztikus zenei univerzum: dallam, összhang, polifónia — ezek mind a liturgiáért vannak, a liturgia pedig végelemzésben: az oltár szeplőtelen Bárányának méltó megünnepléséért. A két fogalom tehát szorosan födi egymást: *a liturgia zenéjének szépsége és fönsége az eucharisztia kifolyása és követelménye.* A valódi egyházzenei intelligenczia tehát, mely a sziv hangjaival adorál, a mennyiben méltóképp akar részesülni az Egyház hivatalos istentiszteletében és eucharisztikus szolgálatában, annyiban fiui engedelmességgel viseltetik a «Musica Sacra» Istentől rendelt szabályozója és fölügyelője, az Egyház örök tekintélye iránt, mely Krisztus változatlan akaratán alapul. Az Egyház szertartásaiban és énekében a külső istentisztelet a jogfejlődésnek szükségszerü következményeiben alakul ki; isteni parancs nem szabályozza: innen a pápák, zsinatok rendeletei, a rituskongregáczó működése, a rubrikák parancsai és direktivái.

A liturgia tehát a papi hivatal folyománya, s mint ilyen, engedelmességre szólitja az eucharisztia zenéjének szerzőjét és énekesét. Mi az elsőt illeti, vallásos, mélyen érző sziv nélkül lehetetlen olyan művészi emoczió, mely a liturgia tekintélyére vezethető vissza. A legliturgikusabb és leghivatalosabb énekstil szerzői — szent Gergely és szent Ambrus — imádkozva irhatták csak azon elévülhetetlen zenei kompoziciókat, melyeket tisztán őrzött meg tizenhárom század változatlan zenei hite. A legenda nimbusa ékiti szent Gergely zenei ihletét, mely mint igaz mintakép, legközelebb állott a liturgia eredeti forrásához.

Az eucharisztia zenéjét tehát két fogalom alkothatja meg együttesen: liturgia és zeneművészet. E kettő olvad össze közös fogalomba s neve: liturgikus zene. S minthogy az eucharisztia zenéje föltétlen meghódolást követel a liturgia tekintélyével szemben, következéskép az eucharisztia liturgikus zenéjének szerzője is aláveti magát az Egyház mindazon pozitiv rendeleteinek, melyek a zenére, mint szorosan vett egyházi művészetre vonatkoznak.

Ez már más légkör, ez az engedelmesség szava, mely csak az eucharisztia imádójának természetfölötti kegyelme. Zenei ambiczió, ne légy vakmerő, a mi eucharisztikus templomunkban csak ugy lesz helyed, ha engedelmességgel keresztelt meg a zeneművészet. Nekünk nem elég a brilláns technika, nekünk kevés az élénk és szárnyaló zenei képzelet, csekély a mély és kifogyhatatlan invenczió, mitsem ér a lángész bámulatos szemfényvesztő

műve, hanem az engedelmesség e tulajdonságok állandó kiserője. Ha eucharisztikus akarsz lenni, előbb tégy lithurgikus hitvallást s ha a «Credo» legkisebb pontja ellen vétesz, már nem vagy méltó az eucharisztikus zeneszerző nevére, mert az Egyház az eucharisztia imádóitól és zenészeitől várja joggal az engedelmesség leghősibb fokát. Tehát imádd előbb lelkedben a tabernakulum királyát s ugy próbáld zenei ajkaidra venni az ő dicséretét: hidd el, többet művelsz, mintha az összhangzástan és zeneszerzés legkényesebb pontjait forgatod éjjel-nappal. Akkor nem hibázol, akkor önmaguktól mulnak a födött és nyitott ötödök és nyolczadok, akkor nem lesz monotonia, hanem kellemes harmónia, mert az eucharisztia melege adta a tehetségnek a szükséges emelkedettséget: a zenei inspiráció nélkülözhetetlen föltételét. Azért, ismétlem, liturgia nélkül el sem képzelhetni az eucharisztia zenei birodalmát, mert ez: contradictio in terminis.

A történelem tanulságai bizonyitják, hogy *a zeneművészet csak akkor járt az egyháztól számára kijelölt uton, mikor liturgikus volt s ezzel együtt engedelmes.* Az eucharisztia éneke is csak akkor felelhetett meg valódi rendeltetésének, mikor az Egyház törvényhozó testületének szavaira figyelmezett. A világi sziveknek mindig kemény volt a parancs. Zenei szabadságot és szabadosságot akartak élvezni még a templomban is. Azért odavittek a szinházból és concertteremből mindent, a szenvedélyt, a művészi önkényt, az érzelgősséget, a hatásvadászatot, a közömbösséget — szóval mindent, mi profán és léha. Csak az imádságot és eucharisztikus szivet, ezt nem ismerték s igy nem is lehetett liturgikus azon zene, mely csak a csapszéknek és szinház zajának volt hitvány paródiája. Mennyi félreértés, mennyi zenei bün?

Jövőnk eucharisztikus zenéje, neked elég volt a tanulságból. Látod, hová vezet az önfejü művész szubjektivizmusa, kinek fölfuvalkodottsága megveti és lenézi az egyháznak liturgikus szavát. De végre is önmagát végzi ki e meghasonlott irány, mely liturgikus alap nélkül nem lehet az Ur Jézus lakóhelyének állandó vendége. A hol áhitat és imádás honol, ott nem boldogulhat a zenei hitetlenség és megátalkodottság, a bünös liturgikus liberalizmus.

Félre tehát az öntelt zeneművészet keserü czukorkáival és abszurd ábrándjaival, mi az egyház igaz, engedelmes szellemében akarjuk virágoztatni az eucharisztia zeneirodalmát.

Az eucharisztia zeneprogrammjának ötödik pontja tehát: hitből és imádásból sugárzó föltétlen meghódolás és engedelmesség a liturgia tekintélyével szemben.

Első áldozás a tengeren.

A JERUZSÁLEMI eucharisztikus kongresszusra főleg a franczia egyház készült s képviselete valóban impozáns volt. Csak egy hajón két püspük, a tullei és a luxemburgi és 175 áldozópap indult a szentföldre. A hajó, melyen a zarándoktársaság a nagy utat megteendő volt, a «Poitou», már utrakészen állt Marseille kikötőjében. Huszonegy oltárt állitottak fel rajta, hogy a papok a tengeren is misézhessenek s tabernakulum is volt Szentséggel, hogy az Ur Jézust, kit dicsőiteni indultak, szünet nélkül látogathassák és imádhassák.

Utközben egy matrózinas, Jossik Péter, megvallotta beszédközben az egyik papnak, hogy még sohasem részesült a szentáldozásban, jóllehet szive vágya, hogy mint minden jóravaló katholikus ifju, az Ur asztalához járulhasson. A papnak tetszett a fiu modora, kikérdezte tehát tőrül-hegyre, hol született, kik voltak szülei, milyenek voltak életkörülményei. Megtudta tehát rövidesen, hogy a kis hajósuhancz Bretagneban, Jean de la Merben született. Anyja az elmult évben még élt s boldogan mutatta Péternek nővérét, ki virágvasárnapján hófehér ruhában, fején koszoruval, arczán boldog és ártatlan mosolylyal indult társnőivel a templomba, az első szent áldozásra.

— Mához egy évre te is oda járulsz majd első izben az Ur asztalához s te is oly szép és boldog leszel, mint nővéred — mondá örömtől repeső szivvel a szerető édes anya.

De bizony más volt megirva az élet könyvében. A jó asszony néhány hét mulva meghalt s Jossik Péter teljesen árván maradt. Azonban gondjába fogadta a fiát nagybátyja, Jossik Ferencz, a «Poitou» régi, jó matróza s a hajóra hozta Pétert, hol már néhány hónapja inaskodott.

Érdekkel hallgatta mindezt a fiuval társalgó pap s mivel látta, hogy védenczének vallási ismeretei vajmi gyarlók, elkezdte őt oktatni s előkészíteni az első szent áldozásra. Midőn partra szálltak, a fiut egy páter gondjaira bizta, hogy az még behatóbban foglalkozzék vele.

Három heti palesztinai tartózkodás után hazafelé indult a zarándoksereg. Közben a fiu eléggé ki lett oktatva s pártfogója elhatározta, hogy az első szent áldozáshoz bocsátja. A kapitánya mindent elkövetett, hogy az első áldozás napját ünneppé avassa s a hajót, mely huszonegy oltárával uszó székesegyházhoz hasonlitott, fényesen földiszitette. Közben a fiu nagybátyja, ki — mint afféle tengeri medve, első áldozása óta sohasem járult a szentségekhez — szintén elhatározta, hogy öcscsével együtt áldozni fog.

Valósággal elsőrendü ünnep volt az, midőn e két lélek magához vette Urát. Az egész hajón öröm uralkodott, midőn a seregek Ura ott künn a végtelen vizen megjelent gyermekei között s két igénytelen szolgájának lelkébe költözött.

A derék hajóskapitány az ünnepi alkalom örömére fényes lakomát rendezett s Péterünk, kit áldozása után a tullei püspök meg is bérmált, a két püspök között ült az asztalnál.

Délután a lehető legnagyobb pompa kifejtése mellett szentségi körmenetet tartottak a hajón, melyen a kapitány összes tisztjeivel teljes diszben vett részt s ez volt a bájos ünnep méltó befejezése.

Néhány hónap mult el azóta s október elején a marseillei hires bucsujáró templomnak, a Notre Dame de la Garde-nak főoltára előtt körülbelül husz ifju térdelt, kik Jeruzsálembe, a «fehér atyák» noviciátusába készültek. Ott térdel a fiuk között, kik az ég királynéjának, a «tenger csillagának», a «hajósok védasszonyának» ajánlják magukat, a mi Jossik Péterünk is. Az a páratlan első szent áldozás annyira megihlette szivét, hogy azóta nem tud Jézusától elválni. Neki ajánlja tehát egész életét, kinek köszönheti legfőbb boldogságát.

Odahaza a Bretagneban pedig a fiu nővére már azon töri a fejét, mily csipkét himezzen az alba számára, melyben öcscse az első szentmise-áldozatot fogja bemutatni.

Egy protestánst megtérit az Oltáriszentség.

JELES művész már jelenleg az illető, ki megtérésének történetét imigy mondta el: «Atyám kis hivatalnok volt s családjával együtt meglehetősen szerény viszonyok közt élt, azonban lassan bár, de mégis gyarapodtunk. Ekkor hirtelen, mint derült égből lecsapó villám, következett be mindkét szülőm halála. Árván maradtunk bátyámmal. Ez egy könyomatos műhelybe adott mesterségbe s attól fogva édes-keveset törődött velem. Keserves volt nagy elhagyatottságom. E szomoru órákban be-betértem a katholikus templomba, mely mindig nyitva állt. Letérdeltem itt az oltár lépcsőjére, mert — jóllehet senkivel sem beszéltem még e dologról — mégis éreztem, hogy Isten itt egészen máskép van jelen, mint a mi protestáns templomunkban, hova rendesen eljártam minden vasárnap a prédikáczióra, de a hol semmisem tartott vissza, ha a beszédnek s az éneknek vége volt. Egy szép napon bátyám átad néhány forintot s azután kijelenti, hogy ez örökségem s egyben tudtomra adja, hogy tovább nem viselheti gondomat s nem áldozhat többet rám. Én tudtam, hogy bátyám nem oly szegény, hogy igy kelljen velem bánnia, de visszaszoritottam elétörő könnyeimet, félrevonultam szegény padláslakásomba s ott tengettem életemet. Kenyéren és vizen kivül más alig jutott, de a vagyonomat tevő néhány forint igy is rohamosan fogyott. Egyszerre csak egy reggel azon vettem magam észre, hogy egynapi élelemre valóm van még, azután pedig elkezdhetem a koplalást. Arra, hogy

szivtelen bátyámhoz forduljak, gondolni se akartam, de nem is lettem volna képes magamat e lépésre elhatározni. Szorult helyzetemben eszembe jutott, hogy fölkeresem még egyszer kedvencz helyemet a katholikus templomban a tabernákulum előtt s azután örök bucsut mondok neki és világgá megyek. Be is tértem a templomba — senki sem volt ott. Letérdeltem az oltár lépcsőjére s elmondtam a jó Istennek, *kinek jelenlétét éreztem*, minden bajomat és keserüségemet. Ki se mondhatom, mily nyugalom szállta meg erre szivemet. Szinte boldogan mentem műhelyembe s munkához láttam. Néhány percz mulva behivat mesterem s mintegy megváltó kijelentés gyanánt tudtomra adja, hogy szorgalmam és ügyességem lehetővé teszik számára, miszerint ezentul hetibért fizessen nekem. Meg voltam mentve. Jövőm biztositva volt. Örömtől repeső szívvel tértem be munka után a templomba s könyek közt rebegtem el hálaimámat a szentségház előtt. De mindeddig nem gondoltam arra, hogy katholikussá legyek. Tizennyolcz éves voltam, midőn annyi megtakaritott pénzem volt, hogy kimehettem a müncheni festőakadémiára. Ott kinn egy ködös, nyirkos novemberi estén megszokott sörházamban az ablak melletti asztalnál ép szerény vacsorámat költöttem el. Egyszerre csilingelést hallok s kitekintve az ablakon, látom, hogy az Oltáriszentséget viszik beteghez. De meglepett, hogy senki sem kisérte a Szentséget vivő papot. A zord idő visszatartotta az embereket. Erre hirtelen az a gondolatom támadt, ha a katholikusok nem teszik meg, megtisztelem én az Urat s az asztalon hagyva sörömet, ugy hajadonfővel egy pillanat alatt az utczán termettem s kiséretébe szegődtem a beteget látogató papnak. Elkisértem egész a beteg házáig, hol a pap megfordult, hogy, szokás szerint, áldást adjon a Szentséggel a kiséretre. De látván, hogy csak egy ember kisérte, megzavarodott s néhány pillánatig felém nyujtva tartotta a Szentséget. Ekkor hirtelen szivembe markolt valami, a mint ott a sötét estében szemtől-szemben álltam Istenemmel. Hangosan zokogva térdre borultam s a mint néhány percz mulva föleszmélve fölkeltem, kész volt elhatározásom, hogy katholikus leszek. Mindjárt másnap fölkerestem egy papot, ki kellő oktatásban részesitett s azóta boldognak érzem magamat, hogy mindig jobban és jobban ismerem a szentségház Urát, ki előbb az anyagiakban segitett, azután pedig szivem békéjét is megteremtette.»

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, sziveskedjenek az előfizetési dijakat minél előbb beküldeni. A lap kiadása óriási költségeket hárit az Oltáregyesületre, s ha a dijak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent czéljainak rovására lehet pótolni. — Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzditani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégiteni.

—

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

○○○○ Angol regény ○○○○

Forditotta: FLUCK JOLÁN.

(Folytatás.)

A HÖLGY nem felelt. Volt valami a leányka arczán s mozdulataiban, a mi bánatos emlékeket keltett föl lelkében. Könyekre fakadt s csak akkor tért magához, mikor a frissitő-boltba ért. Itt egy asztal mellett ült Ágnes nagyanyja s a frissitők készitésével foglalatoskodott, miközben mosolyogva, gondtalan arczczal nézett maga elé. A falat szent képek, czitromgalyak és virágfüzérek diszitették, valamint apró lámpácskák is, melyek már meg voltak gyujtva s szent János-bogár módjára fénylettek. Az asztalra egy ládika jég, néhány üveg tiszta kutviz, czitromok és poharak voltak elhelyezve. A jó asszony megköszönte szives egyszerü modorában az urhölgynek, hogy kedvenczét hazakisérte s azután megkinálta üditő limonádéval. Lady Ozanmore pedig, mert igy hivták az urnőt, némi pénzadományt csusztatott Ágnes kezébe, azután felszállt kocsijába, mely őt a templomtól idáig követte, erősen föltéve magában, hogy ezt az érdekes ismeretséget fönn fogja tartani.

Hányszor jutott Lady Ozanmore-nak eszébe, mig otthonáig ért, a szegény világtalan gyermek eme mondása: «Ha szomoruság gyötri szivét, menjen egyenest Hozzá és Ő megvigasztalja». A lady nem volt katholikus, mert különben fölfogta volna e szavak értelmét és igazságát. Az, a ki lejött az emberi nemet megváltani, folytonosan köztünk is maradt szeretetét kiönti valamennyiünkre. Velünk van éjjel, nappal, velünk a zajos nagyvárosokban, valamint a csendes elhagyatott falvakban is; mindenhol és mindenütt föltaláljuk Őt az oltárokon, hogy a fáradtaknak pihenőt, a szomoruaknak vigasztalást nyujtson s a sziveket megtisztitsa. Ott van mindig és senki sem mondhatja, hogy kereste Őt, de hasztalan. Boldog az, a ki megérti hivását! Még boldogabb, a ki folytonosan, legalább is lélekben, oltáránál időzhet, erre azután ráillenek a Szentirás eme szavai: «Enni fog a mézből, megizleli annak édességét; könyei fölszáritatnak s gyönyörrel fogja szürcsölni ama tiszta forrás vizét, mely a Megváltó sebeiből fakad». Oh minő boldogság! Az ilyenekhez szól az Ur Jézus, mikor ezt mondja: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, a kik fáradtak és terhelve vagytok, én megkönnyitlek titeket!»

MÁSODIK FEJEZET.

Éjfél volt s lady Osanmore még egy perczre sem hunyta le szemét. Gondolatai ismét és ismét visszatértek a vak leánykához. Maga előtt látta a kis angol szépséget s lágyan csengő hangját vélte hallani. Nem birta megérteni, hogyan lehetett a koldus leányka oly boldog az előtt az oltár előtt, mely az ő szivét egészen hidegen hagyta. Mi tehát az igazság? kérdé magá-

ban tépelődve s nyugtalanul hánykolódva ágyán. Végre fölkelt s kiült az erkélyre, remélve, hogy a friss levegőn lecsillapodnak majd fölizgatott idegei. Gyönyörű éj volt, olyan, mint a minőről a próféta szól: «Az egek az Isten dicsőségét és nagyságát hirdetik». Lady Osanmore oly figyelmesen vizsgálta a sötétkék égen ragyogó csillagokat, mintha csak a fényes igazságot akarta volna belőlük leolvasni. Az éj titokzatos csöndje, az illatterhes levegő kábító lehellete megnyugtatta a hölgy fölzaklatott idegeit s kellemes zsibbadság vett erőt egész lényén; ekkor közeledő énekhangokra lett figyelmes; az Oltáriszentség himnusza hangzott föl. Itt egy nyitott ajtó, amott egy kivilágított ablak mutatta, hogy még sokan vannak ébren; némelyek a körmenethez csatlakoztak, mások erkélyükről gyönyörködtek az elvonuló hivek ájtatos énekében. Valamennyiüknek tiszta, szép hangja volt s a himnusz, melyet énekeltek, a breviárium legremekebb himnuszai közé tartozott.

E körmenet valóban feltünő s megható látvány volt; Lady Osanmoret egészen elragadta. A halványan tündöklő csillagok, a hold ezüst sugarai, a fölszálló virágillat, a tenger egyhangu, halk zugása, a föld és az égbolt némasága, az Istent dicsőitő emberi hangok: minden együttesen ajánlotta föl tiszteletét a titokzatosság fátyolával boritott szentségi Jézusnak. És lady Osanmore lelkében e pillanat hatása alatt oly csodálatos változás ment végbe, hogy most már ő is, mint valami buzgó katholikus, föltétlenül hitte az Ur Jézus valóságos jelenlétét a legfölségesebb Oltáriszentségben. Könyei sürün omlottak alá arczán, kezeit összekulcsolá s mivelhogy a himnusz szavait nem ismételhette, ekként kiáltott föl: «Oh, ha igy halhatnék meg, minő szép halál lenne! Istenem, milyen boldog az, a ki Jézussal szivében tér vissza hozzád!» Egyszerre csak az egyik erkélyen gyertyaláng ragyogott föl; a világosság erkélyről-erkélyre, ablakról-ablakra terjedt, mig az egész környék fényben uszott; nem maradt egyetlen zug sem kivilágittatlanul. A nép élő hitének eme látható jele olyan benyomást gyakorolt lady Osanmore szivére, ugy föllelkesitette őt, hogy szobájába sietett s égő gyertyákkal tért vissza, a melyeket az erkélyt diszitő virágok közé helyezett el, azután letérdelt, ugy imádván a háza előtt elvonuló Ur Jézust. Remek szép mennyezet alatt, a diszőröktől körülvéve, lépegetett a szentséget vivő pap; ezüst csengetyük jelezték érkezését, a segédlelkészek egyike tömjént füstölt előtte, a másik keresztet hordott, tarka zászlók lobogtak az esti szellőben s a tömjénillat fölszállt az ég felé. A papokat nagy néptömeg követte, sokan akarták látni vagy vigasztalni a haldoklót, mert hát a menet oda iparkodott. Voltak azonban olyanok is, a kik tisztán vallásos érzésből csak egy darabig óhajtottak az Ur Jézussal menni.

E pillanatban lady Osanmore Jézus diadalmas jeruzsálemi bevonulására gondolt; akkor is temérdek ember vette Őt körül s pálmaágakat és virágokat hintettek utjára, a gyermekek pedig a tömeg előtt szaladtak, kiáltozván: «Hosanna, Hosanna Dávid fiának!» és Őt igy a világ megváltójának hirdették. Lady Osanmore is ama föllángoló szeretetet érezte szivében az isteni Mester iránt, a mit akkor azok az emberek éreztek, de az ő hite is épen ugy, mint azoké, csupán csak szalmatűz volt, talán el is aludt volna rögtön, ha a menetet kisérő tömegben meg nem pillant egy gyermeket, a kiben a vak leánykára ismert.

Ugyan hogy járhatott a gyermek ily késő éjjel az utczán? Hitéből meritett volna bátorságot? Lady Osanmore nem volt sem fiatal, sem merész; s bár Nápolyt igen jól ismerte, nem mert volna utczáin éjjel bolyongani; de mikor a vak leánykát meglátta, nem gondolkozott: fölugrott helyéről, gallérját hirtelen nyakába keritette, lesietett a lépcsőn s az Oltáriszentség kis menyasszonya mellett haladva, követte a menetet.

A fényes utczát, a közteret elhagyták s szegényebb városrészbe kanyarodtak be, a hol a hozzájuk csatlakozó emberek kopottabbak, a házak pedig kisebbek és elhanyagolt állapotban voltak. De az ének még mindig hangzott s a sötét utczák Jézus közeledésére mintegy varázsütésre világosak lettek. Végre megálltak egy piszkos utczában, a minő Nápolyban igen sok található. Az ezüsthangu csengetyük elnémultak; az emberek megihletve az Ur jelenlététől, letérdepeltek az utcza porába s ajkaik imákat mormoltak.

A ház, melybe a pap belépett, igen egyszerü, szegényes épület volt s csak olyan lakhatott benne, a ki lemondásból, önként választotta a szegénységet vagy nyomorban élt. Máskor lady Osanmore nem mert volna ezen a helyen, ebben az órában tartózkodni, most azonban valami csodálatos érzés vett rajta erőt, a mit sem áhitatnak, sem kiváncsiságnak nem lehetett mondani. Önkénytelenül is vonzotta őt Ágnes s nem birván elhagyni a vak gyermeket, vele s a pappal együtt belépett a fájdalom és nyomor eme tanyájába. Hitvány szobában, még hitványabb ágyon beteg leány feküdt, a kit a gyötrő láz a sir szélére juttatott. A gyónást már előbb elvégezte volt s a fiatal teremtés elmondva élete történetét Isten szolgájának, megvigasztalódva hallotta annak ajkairól eme szavakat: «Menj békével, leányom, bűneid meg vannak bocsájtva».

Ekkor jött maga az isteni Megváltó, hogy gyermekének szivét reménynyel és boldogsággal töltse el. A haldokló megtört szemeiben valóban remény és boldogság ragyogott. A paradicsom örömeinek előérzete csak ugy meglátszott e halvány arczon, mint a betegség s a nyomor, melylyel küzködött. Az ágy előtt a leány zokogó anyja térdepelt s a föllobogó gyertyák világánál ugy tünt föl a lady erősen fölizgatott képzeletének, mintha az ágyban nem is halállal vivódó, nyomorult emberi lény feküdne, hanem valóságos angyal; nem kiszabaduló lélek, mely a menny felé csattogtatja szárnyait, hanem az égből alászállt szeráf.

(Folytatása következik.)

Eucharisztikus kongresszus.

Az országos oltáregyesületi kiállitás érdekében serényen folyik a munka. Az előkészitő-bizottság hétről-hétre megtartja gyűlését, melyen a kiállitás rendezésének különböző ügyei kerülnek megbeszélésre és elintézésre. Legutóbb az Erzsébet-Örökimádás-Templom képével ellátott nyomtatott fölhivások is megjelentek a már korábban használatba vett adománygyüjtő-ivek mellett. Figyelemre méltók az önállóan működő oltáregyesületekhez küldött fölhivások, melyek *a)* egyházi ruhák és szerelvények ajándékozását kérik, ugy, hogy az ajándékozott tárgyak fölött a központi Oltáregyesület rendelkezzék; *b)* a folyó oltáregyesületi év elosztásra szánt diszesebb tárgyaiból a legjavának (kiválóbb kézimunkák, érdemesebb érczművek) az országos kiállitásra való elküldését kérik, azzal a biztositással, hogy ezeket a tárgyakat a központi Oltáregyesület külön-külön csoportban fogja bemutatni s a kiállitás után azonnal visszaküldi. Mind az oltáregyesületeket, mind egyéb hitbuzgalmi és katholikus társadalmi egyleteket arra is fölkért a bizottság, hogy a kiállitásra a zászlójukat elküldeni s a körmenet alkalmából zászlóvivőről is gondoskodni sziveskedjenek. A kiállitás fényének emelésére még az is határozatba ment, hogy az egyházi szerek kereskedőinek módjukban lesz a legbecsesebb tárgyaikat bemutatni. Nagy örömet szerzett a bizottságnak a *kalocsai érsek* urnak s a *székesfejérvári püspök* urnak főpásztori körlevele; mindkettő a kiállitásnak teljes buzgósággal való fölkarolását sürgeti. Nagyobb pénzadományokról is lehet már megemlékezni. Vaszary Kolos biboros herczegprimás 500 K, Meszlényi Gyula szatmári püspök 400 K, Szmrecsányi Pál nagyváradi püspök 300 K, gr. Mailáth G. Károly erdélyi püspök 200 K, az esztergomi káptalan tagjai 170 K, a székesfejérvári káptalan 20 K, Kemenes Ferencz 20 K, Vécsey Eszter br. gyüjtése 50 K, Sujánszky Antal 20 K, Zundl Péter 5 K, egy ismeretlen 100 K, a nyitrai káptalan 50 K, a csanádi káptalan 20 K, a veszprémi káptalan 50 K, a nagyváradi latin szertartásu káptalan 100 K, a nagyszombati káptalan 5 K, a győri káptalan 50 K, a pécsi káptalan két tagja 20 K, Szuborics Jenő székesfejérvári kanonok ur 50 K, a szepesi káptalan 50 K, a beszterczebányai káptalan 40 K, az eperjesi káptalan 20 K. E helyütt fölemlitjük Vályi János dr. eperjesi püspök urnak azt a nagylelkü ajánlatát, a melylyel a huszéves püspöki jubileuma alkalmából neki ajándékozott értékes egyházi szereket a kiállitásra felküldeni hajlandónak jelentkezett. Végül csak azt tudatjuk még, hogy az országos oltáregyesületi kiállitás alkalmából bayloni szent Paschalisnak, a szentségi müvek égi védőjének életrajza is meg fog jelenni magyar kiadásban.

Oltáregyesületi ügyek.

Választmányi ülés. A budapesti központi Oltáregyesület választmánya 1904 márczius 14-én ülést tartott a Mária-Reparatrix apáczák zárdájában. A szokásos bevezető imádság után Kanter apát ur jelentette, hogy Schmitthen Katalin urnő 200 koronás mise-alapitványt tett. Tudatta azután a választmány tagjaival, hogy az Angolkisasszonyok templomában 26-tól 30-ig lesznek a szent gyakorlatok P. Riess S. J. vezetése mellett. Bemutatta erre a Kolozsvári Oltáregyesület meghivóját az egyházi készletek kiállitására, melyet a kolozsvári róm. kath. leányiskola emeleti termében épen márczius 14-én nyitott meg Majláth G. Károly gróf püspök ur. Örvendetes tudomásul szolgált, hogy Majláth grófné ő exczellenciája 720 koronát küldött 6 baldachin beszerzésére. A további jelentések során örömmel hallották a jelenlevők, hogy Herich Károlyné urnő az Erzsébet-Örökimádás-Templomra 1000 koronát ajándékozott; más valaki pedig 24 darab részint korporalét, részint lavabo-kendőt küldött az oltáregyesületnek. Dr. Kiss Aladárné jelentette még, hogy bold. Schwartz urnő, az Oltáregyesületnek a közelmultban elhunyt érdemes tagja, a Szentségi Üdvözitő érdekeiről végső rendelkezésében is megemlékezett. Legvégül Kanter apát úr az országos oltáregyesülcti kiállitás ügyének buzgó fölkarolására serkentette a szép számban megjelent választmányi tagokat. A gyülést a záró imádság fejezte be.

*

A kolozsvári Oltáregyesület kiállitása ez idén is méltó önmagához, mert tagjai egész lélekkel törekszenek megközeliteni a szent czélt, melynek szolgálatába álltak.

A kiállitási terem közepén, az oltáron gazdag ajándékul szent-edények csillognak, ezek gyönyörü központját egy szép müvü mostranczia teszi.

Két oldalt, állványokon csoportok teljes miseruhákkal, mint: kazula, dalmatika stb., a böjtidőnek megfelelően, lilaszinben a ministráns csoporttal együtt. Ezzel szemben fehér miseruhák nagyon szép kivitelben.

Az oltáron kivül templomhoz hasonlóvá teszi a kiállitási termet egy predikálószék-alak, befedve egy remek kivitelü szószék-takaróval, fölötte a békét jelző pálma-levelek alatt, a tavasz virágkoszoruja között egy föltámadási szobor áll.

Szemben az oltárral, szintén délszaki növények és nyilott virágok között a Krisztus Szive szobra; találó hátterül egy böjti szószék takaró aranyszinü, szép himzett szegélylyel.

Egy harmadik szószék-takaró is osztatlan elismerésben részesül. A gyönyörü kivitelü kézimunka-disz közepett a Szentlélek szálló galambképe oly sikerült kivitelben és kifejezésben, hogy a szemlélőt elragadia.

A lépcsőház vörös-fehér diszét a babérfák zöldje egészitette ki, közepett az egylet fenkölt jeligéjével.

Igy rendezte a kiállitást kiváló izléssel özv. Imre Gerőné ruhatárosnő segédjeivel: Mohl Ida és László Rózával.

A kiállitás megnyitásának napján hőn szeretett püspökét a tisztikar az elnökkel, gr. Kornis Bertával fogadta a kiállitás előcsarnokában.

A teremben a nagy közönség élén szép koszorut képezett a főurinők sora, kik közül vidékről is beutaztak ez ünnepély napjára.

A püspöki áldás előtt és után a róm. kath. leányiskola gyermekkara énekelt Papp Márton kántor vezetésével igen szépen.

Áldás után megszemlélve a kiállitott tárgyakat, emelkedett hangulattal hagyta oda a nagyközönség a termet, hogy helyet adjon ujabb és ujabb látogatóknak. *S. Á.*

A marosvásárhelyi Oltáregyesület f. évi febr. 6-án tartotta meg rendes évi közgyülését *Hatfaludy Istvánné* elnöknő és *Karácsony Márton* apátplébános igazgató vezetése mellett. A tagok nem teljes számban voltak ugyan képviselve, mindamellett jóleső megnyugvással tapasztaltuk, hogy társadalmunk minden rétegében egyletünk iránt rokonszenv, bizalom ébredt. Az a tudat, hogy mind többtöbb hivő csoportosul a zászló alá, melyet Istenbe vetett bizalommal bontottunk ki a legfölségesebb szentség imádására, fokozza munkaerejünket, munkakedvünket, mert látjuk, hogy habár lassan, de azért mégis biztos, szilárd léptekkel közeledünk egyletünk kitüzött szent czélja felé. Az egyesület titkára, *Falkenstein Mariska*, szép jelentést készitett a közgyülésről, de helyszüke miatt csak ily rövid értesitést adhatunk.

Szerkesztői üzenetek.

F. Gyulafehérvár. Lehetőleg a jövő számban hozzuk. A költemények tárgya — ha csak lehet — az Eucharisztia köréből vagy közeléből vétessék.

Egy érdeklődő. Az illető közlemény nem kerülte el az illetékes körök figyelmét, s folynak is a tárgyalások, hogy legalább egy, az elhunyt királyné emlékét megörökitő müalkotást juttasson a szoboralap templomunknak. Hogy a fölösleges pénzt egyszerüen ideadják, az aligha fog menni, bár a szükséges lépések mindenesetre meg fognak történni.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTŐDÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák pléhtokban való gyártása.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára:

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Mühimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

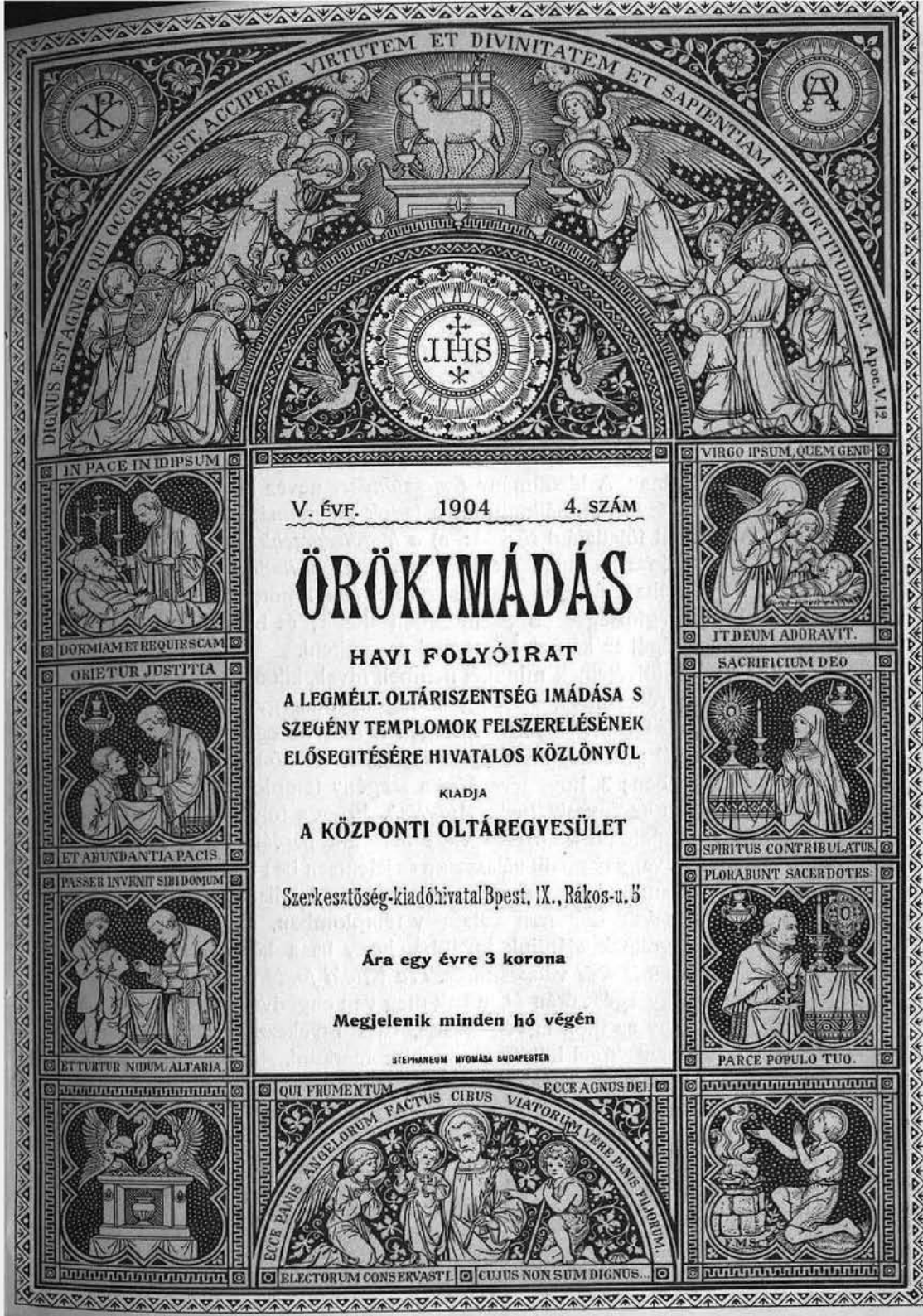

V. ÉVF. 1904 4. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMÁSA BUDAPESTEN

V. ÉVFOLYAM. 1904. ÁPRILIS. 4. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Fel az Eucharisztikus Kongresszusra! — Mikor teszünk eleget a szentáldozásról szóló egyházi parancsnak? — Fontos; Sürgős! — Szent Tharsicius. — Kettős megtérés az Oltáriszentség által. — Boldog Cousin Germána. — A német-rend lovagjának Ave-ja. — Az Eucharisztia Zenéje. — Vegyesek. — Ágnes. — Országos Eucharisztikus kongresszus. — Oltáregyesületi ügyek. — Halottaink. — Hirdetések.

Fel az Eucharisztikus Kongresszusra!

«Áldassék és vég nélkül dicsőittessék a legfölségesebb Oltáriszentség!»

Immár hatodik éve, hogy az országos gyásznak szomoru napjaiban az *Erzsébet-Örökimádás-Templom* vigasztaló gondolata megszületett. A nemzetnek szivét betöltő mélységes fájdalom nem elégedett meg a szeretetnek muló tanuságaival, hanem maradandó tettben kereste vigasztalását. Ezért az ősi szent hitnek s a koronához füződő hagyományos ragaszkodásnak törhetetlen erejével *Örökimádás-Templom* mellett határozott.

A vallásos buzgóságnak legmélyéből fakadt nagyszerü elhatározást lelkesült buzgalommal karolta föl az egész ország. Az imádsággal kisért áldozókészség csakhamar odajuttatta a keresztény kegyeletnek üdvösséges gondolatát, hogy az *Erzsébet-Örökimádás-Templom*-nak ügye hova-tovább a megvalósulás felé közeledik.

Ezt az örvendetes tényt tudatja velünk a május havában végbemenő *alapkő-letétel*, mely a királyi udvarnak legmagasabb jelenlétében fog megtörténni. Illő, hogy nemes fölbuzdulásunkból ez a magasztos eseméný mindenképen emlékezetessé váljék s méltó legyen imádkozó hitünkhöz, méltó a királyné-asszony megdicsőült emléke iránt táplált kegyeletünkhöz.

Ezért az alapkő-letételnek ünnepségét *Országos Oltáregyesületi Kiállitás* és *Országos Eucharisztikus Kongresszus* kiséri. Egyik is,

másik is, az Üdvözitőnek legszentebb ügyét tartja szem előtt s arra czéloz, hogy a természetfölötti élet minél mélyebbre bocsássa gyökérszálait s a társadalomnak minél szélesebb rétegeiben megismerjék és megszeressék Jézus Krisztust. Mindkét Szentségi műnek egy a czélja: kiterjeszteni az Isteni Megváltó birodalmának határait s a sebektől vérző társadalomnak kebelében lüktető szivvé, éltető erővé az ur Jézust tenni.

Első izben lesz az idén *Országos Oltáregyesületi Kiállitás* és ugyancsak első izben lesz a Katholikus Nagygyüléstől különvált *Eucharisztikus Kongresszus*. Az erősödő keresztény hitéletnek oly megnyilatkozásairól van tehát szó, a melyeknek jelentőség dolgában hazánk ujabb történetében nem akad párjuk.

Legyünk rajta, hogy az *Országos Oltáregyesületi Kiállitást* és *Eucharisztikus Kongresszust* tőlünk telhető siker koronázza! Tegyük meg, a mit az ügynek érdekében megtehetünk! Jöjjünk el minél többen, buzgólkodjunk minél lelkesebben s áldozzunk az Ur Jézus dicsőségére pénzt is, imádságot is! A keresztény hitélet felvirágoztatására közreműködni, nemzetünk közszellemének erkölcsi nemesitését jelenti. Ihlessen meg azért bennünket a Szentségi Üdvözitő tüzes szeretete s bizzunk benne, hogy áldozatra kész buzgóságunk jutalmául velünk lesz az Isten áldása!

Budapest, 1904 április.

PROGRAMM:

Május 17. Kedd. Délelőtt *kilencz* órakor *Veni Sancte* a belvárosi főtemplomban. *Tiz és fél órakor* ünnepi *Megnyitó-Gyülés.*
Délután *három* órakor az *Országos Oltáregyesületi Kiállitás* megnyitása. *Este* egyházzenei előadások.

Május 18. Szerda. Délelőtt szentmise s az *Erzsébet-Örökimádás-Templom* alapkövének letétele. Egész nap ünnepies Szentségimádás a belvárosi főtemplomban.
Délután az *Eucharisztikus Kongresszus* szakosztályainak gyülése.

Május 19. Csütörtök. Délelőtt *kilencz* órakor szentmise a belvárosi főtemplomban. *Tiz és fél órakor Diszgyülés.*
Délután *Szentséges Körmenet.*

Kedvezményes vasuti jegyekről s előre bejelentés esetén szállásról és ellátásról is gondoskodik az előkészitő bizottság. A kiállitásra, kongresszusra s a kettővel kapcsolatos ünnepségekre vonatkozó bárminemü fölvilágositásért *Eucharisztikus Kongresszus* (Budapest, IV. ker., Központi Papnevelő) czimre tessék irni. A körmenet fényének emelésére fölkéri az előkészitő bizottság az előkelőségeket, hogy a körmenet alkalmából diszruhában jelenjenek meg.

Mikor teszünk eleget a szentáldozásról szóló egyházi parancsnak?

Irta: KARKECZ LAJOS.

Az «*Omnis utriusque*» kezdetü zsinati határozat és a «*Congregatio Conciliorum*» többrendbeli elvi jelentőségü megnyilatkozásának értelmében a hivek a husvéti szent áldozás kötelmének saját plébániai templomukban tartoznak eleget tenni. Miből következik, hogy a hivek a husvéti szent áldozást saját plébánosuk vagy azok segédeinek kezéből kötelesek átvenni.

Ma sok esetben másképen áll a dolog.

Sokan azt hiszik, hogy az anyaszentegyház ezen parancsának eleget tesznek azzal, hogy husvét táján meggyónnak és megáldoznak; a helyre azonban, hol ez megtörténik, figyelemmel nincsenek. Szükségét látjuk azért figyelmeztetni a hiveket arra, hogy bárhol gyónhatnak és áldozhatnak, a hol a megyés püspök által joghatósággal felruházott világi vagy szerzetes lelkiatyák vannak, de a husvéti gyónást lehetőség szerint saját plébániai templomukban végezzék s ha lehetséges, saját plébánosuk vagy azok segédeinek kezéből vegyék magukhoz a legfölségesebb Oltáriszentséget, hogy a husvéti szent áldozásra szóló egyházi rendelkezésnek még ezen tekintetben is elég tétessék.

Tudni szükséges, hogy ha valaki azon elhatározott szándékkal megy valamely szerzetes templomba, hogy ott az egyházi parancs szerint a husvéti szent áldozást el fogja végezni, nem tesz eleget az anyaszentegyház idevonatkozó rendelkezésének, mert az «*Omnis utriusque*» kezdetü zsinati határozat és a több alkalommal megnyilatkozott kongregácziói elvi kijelentések határozottan kimondják, hogy a hivek a husvéti szent áldozást saját plébániai templomukban tartoznak elvégezni s hogy a legfölségesebbet saját plébánosuk kezeiből kötelesek átvenni.

Vajjon a kathedrális egyházak kivételt képeznek-e? Az egyháztudósok ezen kérdés körül különbözőképen vélekednek. Némelyek igennel, mások nemmel felelnek. Irányadó e tekintetben a püspöki intézkedés, kinek

jogában áll saját egyházának részére ezen kiváltságot biztosítani, de egyébként a plébánosoknak is megvan az a joguk, hogy hiveiknek erre — észszerű okok miatt — engedélyt adhatnak.

A szokás ugy látszik a mellett bizonyit, hogy a hivek a husvéti szent áldozást nem szokták a kathedrális egyházban elvégezni, hanem vagy saját plébániájuk templomába vonulnak vissza, vagy pedig a legközelebb fekvő szerzetesi templomokat keresik föl. Az aggályos lelkiismeret megnyugtatására azonban kötelességszerűen ki kell itt jelenteni, hogy az egyes plébánosok a plébániájuk területén fekvő szerzetesházak tagjainak és a saját hiveiknek is hallgatagon megengedik, hogy a szent áldozást a husvéti parancs szellemében a szerzetesi templomokban is elvégezhessék, illetve hogy a szerzetes atyák a legfölségesebb Oltáriszentséget a plébániai hiveknek is kiszolgáltathassák.

Leghelyesebben azonban azok cselekszenek, kik a husvéti szent áldozást saját otthonukban a plébániai templomban végzik s csak akkor keresnek föl más templomokat, ha arra elegendő észszerű ok forog fönn.

Példa világositsa a dolgot. — A XVII. században a Róma városában levő nem plébániai templomok lelkészei tudni óhajtották a Szentszék álláspontját, miért is fölvetették a kérdést: vajjon a szentváros falain belül eső templomokra kivétel nélkül alkalmazandó-e az «*Omnis utriusque*» kezdetü egyházi rendelkezés? XI. Incze pápa 1682. évben február 5-én fogadta a szentváros plébánosait, mely alkalommal élő szóval kijelentette, hogy a mindkét nembeli hivek, kik a szentvárosban tartózkodnak, kötelesek az anyaszentegyház parancsa szerint előirt husvéti szent áldozást saját plébániai templomukban, saját plébánosuk kezeiből átvenni. Kijelentette, hogy azok, kik hasonló szándékkal a laterani vagy a vatikáni bazilikában vagy bármely más nem plébániai templomban áldoznak, nem tesznek eleget az idevonatkozó egyházi parancsnak. Ezen szentszéki megnyilatkozást olyan határozottan körvonalazta a szentséges Atya, hogy nincs többé kétség az iránt, hol kell rend szerint a hiveknek a husvéti szent áldozást végezni?

Az egyház idevonatkozó intézkedése tehát szilárd és világos úgyannyira, hogy még a fölszentelt pap is, ha nem misézik, de a husvéti áldozást mise nélkül akarja elvégezni, ezt csak a plébániai templomban teheti, mert a parancs ezen esetben őt mint laikust tekinti csupán, ki kiváltságos jogaival ezen esetben nem élhet. Egészen másként alakul a kérdés, ha a fölszentelt pap a husvéti gyónását más helyen szándékozik végezni s a legszentebbet misézés alkalmával sajátkezüleg veszi magához. Ezen esetben kiváltságos helyzete az egyházi parancscsal szemben minden helyen fedi őt.

Az idegenek és utasok bárhol végezhetik a husvéti szent áldozást.

A harmadrend tagjai nemre való különbség nélkül, bármely néven nevezendő testvérület tagjai is legyenek, még ha saját otthonnal birnának

is, a husvéti szent áldozást az illetékes plébániai templomban tartoznak végezni és saját plébánosuk kezeiből kötelesek a legszentebbet átvenni.

Napjainkban igy is történik a dolog, mert Nagycsütörtökön a plébániákhoz tartozó kongregációk és egyéb testvérületek tagjai a plébániai templomban szoktak megjelenni, hogy az anyaszentegyház intézkedésének még az áldozás megejtésének helyére vonatkozólag is eleget tegyenek.

Azon cselédek, házhoztartozók, kik valamely szerzetesrenddel közös asztalt tartanak fönn, kivételt képeznek, a mennyiben ezeknek joga van a husvéti szent áldozást a többi rendtársakkal együtt a helyi elöljáró kezéből átvenni.

Ők ezen egyházi parancsnak eleget teendők, nem tartoznak a plébániai templomban megjelenni. Ez azonban a szerzetesrendek elöljáróinak adott kiváltság, melylyel csak saját rendtársaikkal, cselédeikkel s a velük egyébként közös háztartásban élő egyházi és világi hivekkel szemben élhetnek. Ezen kiváltság a rendház falain kivül levő s igy velük szakadatlan életközösségben nem élő hivekre nem terjeszthető ki, még azokra sem, kik egyes szolgálatokat végeznek a rendház körül, ha a kolostor falain kivül élnek és csak a kiszabott munka végzésének ideje alatt, habár mindennap is tartózkodnak a rendházban.

XI. Incze pápa 1679-ben márczius 2-án ünnepélyesen kárhoztatta azt a föltevést, mintha a szentségtörő áldozás, ha husvét táján történik, a parancs teljesitésébe betudandó. Ezzel indirecte kimondotta, hogy azok, kik nem tiszta lélekkel járulnak a szent áldozáshoz, nemcsak szentségtörést követnek el, de sőt, miután az ilyen áldozás egyébként is semmis, még az egyházi parancsnak sincs elégtéve.

Istenem! mily sok veszedelem rejlik egy-egy ilyen szentségtörő áldozásban! Az mondatik, hogy az ilyen «*kárhozatot és itéletet eszik magának*», az mondatik, «*hogy a mely lélek tisztátalan levén, eszik a békeáldozat husából, mely az Urnak áldoztatott, elvesz az ő népe közül*». S daczára ezen szigoru itéletnek mégsem okulnak az emberek!

Azt mondottam a mult alkalommal, hogy azokkal a hivekkel szemben, kik szándékosan vagy vétkes hanyagságból mulasztják el a husvéti szent áldozást, az egyház megtorló rendszabályokhoz is folyamodik, mikor kimondja, hogy azokat nem tekinti az egyház élő tagjainak; hogy azokat az egyházi közösségből törlendőknek véleményezi s ha meghaltak, azokat a szokott egyházi temetésben nem részesiti.

Itt az ideje, hogy fölemlitsek 1595-ből egy junius 24-én kelt kongregációi végzést is, melynek értelmében az ilyenek nem «*ipso iure*» azonnal esnek a kiközösités alá, hanem csak akkor, ha nyakasságuk miatt az egyházi tiltók fölöttük biróilag is kimondatott. Kivételek természetesen ezen intézkedés alul is vannak, de ezeket itt most ne vegyük figyelembe. Annyi azonban

tény, hogy a nyakasság vagy vétkes hanyagság, melylyel évről-évre elodázza valaki az egyházi parancs teljesitését, jelentékenyen alakitja a kérdést.

Lelkiismeretben tehát szigoru felelősség terhe alatt állunk a husvéti szent áldozás elvégzésének kérdése körül.

Vajha egy se találkoznék sorainkban, kiket egykor az Ur ezen egyházi parancs áthágása miatt is kérdőre fog vonni! Nagyban hozzájárulna ezen tényköriilmény a keresztény restaurációhoz; nem kellene akkor a mai hitetlen világnak a zsoltáros királylyal keseregni, ki mondá: «*Levágattam mint a széna és szivem kiszáradott ugy, hogy elfeledtem enni kenyeremet*», hanem inkább Kempissel igy kiáltana föl: «*Én Uram, én édes Jézusom, oh mi gyönyörüsége telik az istenfélő léleknek szent lakomádban, hol az asztalra nem kerül más étel, mint te magad, szerelmének egyetlen tárgya, szive minden vágyait meghaladó drága kincse*».

Akkor remélni lehetne, hogy rövid idő után minden téren érvényre fog jutni a krisztusi szellem; akkor hova-hamar Krisztus uralkodnék a szíveken. Faxit Deus, engedje az Isten.

Fontos! Sürgős!

Szentséges Atyánk, X. Pius mindig azt sürgeti, hogy a lelkipásztorok buzgó hitéletet ébreszteni igyekezzenek. Ennek legelső eszközeként jelöli meg a szónoklás-tanitást, leghatásosabb eszközeként pedig a szentségek kiszolgáltatását. Igy válik valóra a jelszó: «Mindeneket megujitani Krisztusban!»

Bennünket, oltáregyleti tagokat főképen érdekel az a második, a szentségek, főképen az Oltáriszentség buzgó és gyakori vétele. Ez imádandó nagy Szentség, ez isteni eledel erősiti, táplálja, pezsditi bennünk az igazvaló keresztény katholikus életet, általa valóban megujulunk Krisztusban. Valahogyan nem izlik nekünk az a parancs: «Legalább egyszer husvét táján...» A ki nem tengődni-vergődni, de élni, pezsgő, buzgó hitéletet élni akar, annak kevés az a «Legalább egyszer...» És mégis most, midőn rohamosan közeledik a husvéti szent idő vége, az áldozócsütörtök, már maga e név is folyton-folyvást sürgeti, sugja-bugja fülünkbe: «Legalább egyszer, legalább egyszer...!» Mert a ki még ezt sem teszi meg, annak lelke nem is tengődik, hanem eleven-halott...

Azért mi, az Oltáregyesület tagjai, az Oltáriszentségnek — mondanám — elkényeztetett, beczézett gyermekei, kik oly bőségesen élvezzük e mennyei manna áldásait, kik oly gyakran szivjuk szent áldozásainkban lelki édességét, legyünk azon minden erőnkből, hogy *lehetőleg minden keresztény katholikus elvégezze községünkben, városunkban husvéti szent gyónását és áldozását*, hogy igy mindenki részesüljön a husvéti Bárány kegyelmeiben.

Fontos ez, mert a legsulyosabb keresztény katholikus kötelességről van szó! Fontos, mert halálos bün, örök pokolbüntetés terhével kötelez a husvéti szent gyónás és áldozás elvégzése! Fontos kötelességünk ez érdekben buzgólkodni, mert az Oltáriszentség testőrei, kebelbeli, meghitt barátai vagyunk!

Sürgős a dolog, mert alig van már csak 10—12 nap e füzet megjelenésétől áldozócsütörtökig! Használjuk föl buzgón e napokat mi, az Oltáriszentség papi és nem papi imádói arra, hogy beszéljünk rá mindenkit a husvéti szent gyónásnak és áldozásnak elvégzésére. Meg ne türjük a világért se, hogy családunkban, környezetünkben valaki e nagy, sulyos kötelességet elmulaszsza. Már csak ki szeretne holt-eleven lélek környezetében lenni?! Sőt még másokat is, a kikről csak megtudjuk, hogy még adósak e nagy kötelesség teljesitésével, igyekezzünk rábeszélni erre! A kiknél pedig esetleg hajótörést szenvedne minden igyekezetünk, azokért engesztelésül ajánljunk föl egy-egy szent áldozást édes Jézusunknak! Igyekezzünk engesztelni az édes Megváltót főleg ezen időben ama sok szentségtörő, hideg, kénytelen-kelletlen áldozásokért, melyeket sokan végeznek, kik csak szokásból, vagy kényszerért, vagy mások megszólásától féltükben áldoznak és ezzel a jó Jézusnak szomoruságot szereznek...

A mi pedig főképen inditott e sorok irására, tulajdonképen most következik. Vannak helyek, hol megrögzött már a szokás, hogy *öregekhez és betegekhez*, kik nem birnak elmenni a templomba gyónni és áldozni, de még egészen a halál torkában nincsenek, nem hivnak papot. És ha az a szegény öreg vagy beteg 8—10 évig él is még, 8—10 éven át nem járul a szentségekhez! Elszorul az ember szive, ha meggondoljuk, hogy épen azok fosztódnak igy meg az édes Jézus vigasztalásától, kiknek arra legnagyobb szükségük van. Azok, kik környezőiktől csak bántalmakat hallanak; azok, kiknek fölpanaszolják még a száraz kenyeret is; azok, kiket fülük hallatára sirba kivánnak... Épen azok kénytelenek nélkülözni az Oltáriszentség erősitő és gyámolitó erejét, kik legforróbban vágyódnak utána, mivel fájdalmaik gyötrik, az öregség gyengiti, a gyermekek és unokák rút hálátlansága, keményszivü szeretetlensége kinozza őket!

Kénytelenek nélkülözni? Igen! Mert legtöbbször nem a szegény beteg vagy öreg az oka a mulasztásnak, hanem hozzátartozói, kik nem akarnak gyóntatót hivni hozzá. Kedves olvasóm, ha te is tudsz talán ilyeneket, kérlek az édes Jézus szeretetére, kérlek a szegény beteg lelki üdvére, menj oda és [illegible] a lelkükre! Mondd meg nekik, hogy sulyosan vétkeznek önmaguk ellen, mert a betegnek minden egyes husvéti gyónás mulasztása, ép ugy [illegible] egyes husvéti áldozás mulasztása az ő lelküket terheli, mivel ők e

mulasztások okozói; lelküket annyiszoros pokolveszedelemnek teszik ki, a hányszor elmulasztották, a hányszor alkalmuk lett volna e mulasztást helyrepótolni és nem tették. Sulyosan vétkeznek a beteg vagy öreg ellen is, kit megrabolnak a szentségek kegyelmeitől és kivánatos vigaszaitól és kiteszik a veszélynek, hogy esetleg szentségek nélkül hal meg. Legnagyobb vétket pedig Isten ellen követnek el, kinek Egyházának egyik legsulyosabb parancsát megvetik. Ártanak az egész községnek, mert hozzájárulnak maguk is ahhoz, hogy meggyökerezzék ott ily rossz szokás; mulasztásukkal másoknak is rossz példát adnak, ez fölbátorít másokat is hasonló mulasztásra.

Igen ám, de ők kifogásokkal állnak elő! No csak rajta, állunk elébe! Ki tehát azokkal a kifogásokkal! «A beteg nem rég gyónt.» Az anyaszentegyház parancsolja, hogy nagybőjt harmadik vasárnapjától áldozócsütörtökig (nálunk!) minden keresztény katholikus köteles a szentségekhez járulni sulyos bűn terhe alatt! A ki máskor talán minden hónapban gyónik és áldozik is, de ez idő alatt nem, az sulyos bűnt követett el, ép úgy, mint a ki a hétnek többi napjain nem ennék hust, de pénteken igen! A parancsot azon időben kell teljesiteni, mely ki van szabva annak teljesitésére. Későbbi gyónással ki van pótolva a hiba, de egy halálos bűnnel több van a lélek rovásán, meg kell azt gyónni: a husvéti időben nem gyóntam! Ime, nem ér semmit a kifogás: a beteg csak nem rég gyónt.

«De hiszen nincs is neki valamire való bűne!» Nagyszerű! Hát bántja a te lelkedet ez és mindenáron akarod, hogy legyen neki egy nagy bűne, a husvéti gyónás és áldozás elmulasztása! Lám-lám, milyen jóakarat! De kárba vész, mert e bűn nem a betegé lesz, hanem inkább a tied, ki az ő kérésére sem akarsz hozzá gyóntatót hivni! Azután meg lélekvizsgáló vagy-e te, hogy oly biztosan tudod, hogy nincs bűne a betegnek?! Nem tanultad-e a hittanban, hogy gondolattal is lehet halálosan vétkezni?! Egy tisztátalan gondolat, egy erős gyülölet, egy szándékos kételkedés a hitben: halálos bűn lehet! S végül — mondjuk — alig van bűne a betegnek, te még akkor is nagy kárt okozasz neki, mert megfosztod őt a szentségek malasztjaitól és vigasztalásaitól.

«Restelljük a papot idefárasztani.» Egy harangozó pláne igy kiáltott föl, midőn ismételten hivták a beteghez a papot: «Nem félnek az Istentől, odafárasztani a lelkiatyát, hiszen most gyónt?!» Pompás kifogás! Te sajnálod a papot, mikor ő maga nem sajnálhatja e tekintetben magát?! Sohase sajnáld!

A mit valaki szivesen tesz, az neki nem fáradság! Jó lelkipásztor pedig mindig fájó szivvel hallja, hogy valamelyik hive elmulasztá husvéti gyónását és ennek elkerülésére örömest fárad! Nem hogy sajnálná a fáradságot, de még meg is dorgál téged, ha megtudja, hogy ily hamis okkal kijátszottad az Egyház szigoru parancsát! No és végül fáradság ide, fáradság

oda, itt egy szigoru parancsról van szó, melyet teljesiteni kell! Ezzel szemben nincs alkudozás, ezt tudnia kell a papnak is, a hivőnek is!

«Még ugysem hal meg a beteg.» Igazán? Neked ezt az Uristen megjelentette? Nem esik meg sokszor, hogy a ki még éveket igért magának, néhány nap vagy óra mulva meghalt? Főképen a beteges, az öreg, kinek egy erősebb, hidegebb szél is elfujja sokszor életét! És ha szentségek nélkül talál meghalni, lelkedre veszed te azt?!

«Mit mondanak majd mások, hogy nem is halálos beteg, mégis gyónik!?» Vagy okos és vallásos ember látja, hogy betegedet gyóntatják, vagy ostoba és vallástalan. Az utóbbinak szavaira ne adj semmit, mások sem adnak; tudják, hányadán vagyunk ennél. Okos és buzgó ember pedig csak elismeréssel lesz irántad, hogy vallásod szigoru parancsát lelkiismeretesen teljesited.

És most, miután megczáfoltam hamis okaidat, megmondom én az igazi okot: azért nem hivsz betegedhez papot, mert restelled azt a kis fáradságot, mellyel ez jár: kissé kitisztogatni a szobát, leteriteni az asztalt, gyertyát gyujtani, szentelt vizet készitени, az udvart kissé rendbe hozni, a beteget is tisztába helyezni! Ez a főok legtöbbször!

Ám akkor gonosz a lelked és félj az Istentől, ha kis fáradságot sajnálsz, mikor ily sulyos kötelességről van szó és rokonod oly nagy lelki kárát okozod lustaságodból! Szégyeneld magad, ha készebb vagy évekig a bűn szennyében hagyni betegedet, ha készebb vagy őt évek során át elütni a szentségek üdvözitő és vigasztaló hatásától, mint egyszer kissé megerőltetni magadat!

Ilyenformán tegyük tönkre a renyheség ezerféle hiábavaló kifogásait. Fogjunk össze, oltáregyleti tagok! Papok, világiak, férfiak, nők, a hol csak meghalljuk, hogy van olyan, a ki még nem végezte el husvéti szent gyónását, főleg betegek és öregek, keressük föl őket! Beszéljük rá minden tehetségünkkel kötelességük teljesítésére. Némely beteg attól fél, hogy mindjárt meghal, ha meggyónik. Az ilyennek mondjuk el, hogy a szentségek ellenkezőleg épen lelkünk és testünk javára vannak rendelve és hivatkozzunk arra, mily sok beteg fölgyógyult már, kiknek betegágyukon a szentségeket föladták!

Apostolkodjunk a szent áldozás mellett! Menjünk a betegekhez, győzzük meg, beszéljük rá, biztassuk, ijeszszük őket! De még inkább hozzátartozóikat, mert legtöbbször ők a hibásak! Tegyük tönkre üres kifogásaikat meggyőződéses feleleteinkkel!

Nézzük az Oltáriszentség dühös ellenségeit, a *szabadkőmiveseket, a szociáldemokratákat!* Mily gonosz lélekkel, mily ördögi furfanggal igyekeznek *távol tartani a betegektől a szentségek fölvételét!* Ki fogja e pokoli munkát ellensulyozni, ha nem mi, az Oltáriszentség imádói?! Ne hagyjuk veszni Jézus ügyét egy léleknél sem! Föl a munkára! Fontos a dolog, mert lelkek üdvéről van szó és sürgős, mert közel az Áldozócsütörtök!

Szent Tharsicius

Mélyen, hova nem hatol nap sugára,
Elrejtett sirok otthonába' lent,
Mélyen, a katakombák csarnokába'
Szent hymnus ünnepélyes hangja cseng...
A gyönge mécsnek gyér világa
Az üldözöttek homlokára
Halvány fényt hinteget...
Agg férfiu emelkedik elé,
Az Úr szolgája, Róma püspöke;
— Száz szem sóvárgva, vágyva néz felé,
Arczán, szemén a Lélek ihlete...
Áldó jobbával int,
S elhal az ének,
Ujra az éjnek
Mély csöndje üt tanyát, —
A főpap széttekint.
S igy ejti szózatát:
«Áldás, imádás az egek Urának,
Ki nagy próbára tette gyermekit...
Békók csörögnek,
Testvéreinknek vére
Ömlik szomjas földjére
A szintereknek...
Rabláncz csörög... s zsarnok Valeriánnak
Szeretteink töltik be tömlöczit...
Szegények mint epednek, mint kivánják
Keblükbe zárni édes Jézusuk',
Hogy légyen lelkük oltalmára, — várják
Kenyér szinébe rejtőző Urunk',
Ki az, ki nékik elviszi
A drága titkokat?...»
Igy szólt az agg... szállt az ige...
Szent vágyra gyult százak szive,
De gyorsabban mint röpke szó,
Egy ifju áll elé
— Kitárva tartva karjait
Az áldozár felé —
Az árva, szende,
Kedves acolythus,
Harmat a lelke —
Neve: Tharsicius.
«Ó engedd nékem, szent atyám!...»
— «Ifju vagy még nagyon!» —
«Ifju korom lesz utamon
A legjobb oltalom!»
Könny áztatá gyermekded szűzi arczát,
Esdő szavában bátorság, erő,
A drága kincs felé kitárva karját,
Mint egy szeráf, mely égből földre jő. —
«Ne vond meg tőlem e kegyelmet!...»
— «Gondold meg hát, édes fiam,
Mit biztam gyenge karjaidra;
Áldjon az ég áldásival!...»

* * *

Róma utczáin lejtve
Egy ifju megy tova,
Feje lehajtva,
Szeme lesütve,
Keresztbe karja
Ifju keblére, —
Lelke nagy Istenével társalog:
«Oh, édes Jézus,
Szivem királya,
Neved lelkemnek
Legszebb imája.
Szeretve átkarollak,
Mert szeretsz engemet,
Imádva hőn imádlak
Örök Istenemet.
Ha fölvirrad a napnak hajnala,
S elömlik szerte szűzi bibora,
Neveddel ébredek. —
Ha rút kisértés bűnre ösztönöz,
Nyilzápora ellen karod födöz,
Te nyujtasz menhelyet.
S ha jő az est, a csönd, a nyugalom,
Hozzád száll föl hálaimám, dalom,
Tevéled álmodom.
Szép csillagos szent trónusodhoz
Elröppen lelkem túl a fellegen,
Szent országodba, hol Tenéked áldoz
A kérubok serege szüntelen,
Hol megdicsőült véreink
Éneklik
Tégedet áldva
A vértanuk dalát.
Hol szálldogálva
Angyalkar lengi át
A halmot, rétet, völgyet, berkeket,
S szellőhárfán zeng bájos éneket.
Oh hányszor gondolom,
Mikor jutok el Hozzád,
Én édes Jézusom?
De mig élek, a mig vagyok,
Érted élek, Érted halok;
S zúgjon bár a sátán hada
Mint az orkán forgataga,
Rendületlen hittel állok,
Száz halállal szembeszállok
Teérted...»
«Tharsicius! — hangzik egy durva hang —
Jöjj játszani velünk!»
Fölrezzen... áll... — «kérlek, bocsássatok» —
«Meg kell tenned nekünk!»
— «Most nem lehet, utam fontos nagyon...» —
«Mi az? mit rejtegetsz?... hadd láthatom!...»
— «Soha! mig élek!...» —
A vad pogány csapat
Közel nyomulva
Gyilkot, követ ragad
Az ártatlanra.
Óhajtva látni titkait
Krisztus hivőinek.
Szitokra nyitja ajkait,
De hősünk nem remeg.
— «Soha! soha! mig élek, Jézusom,
Szent testedet ebeknek nem adom!...»
Ömlik, folyik a vérpatak,
Jézus lelkével égbe száll —
Előttük a vérharmatos,
Letört, piros kis rózsaszál...

* * *

Mint röpke méh szállong olykor tova
Lelkem, távol messze vidéken át.
A hét halom ölébe száll, hova
Ezrek küldik keblük hő sóhaját.
Véráztatott mezők virágait,
Mit hős mártirok vére termele,
Meg-meglepi s epedő ajkait
Enyhiti a virág édes lehe...
A lágy szellő egy ifjuról susog
Ki éltét áldozá föl Krisztusért,
Kinek fejére mennyei karok
Öröm-hymnus közt tették a babért.
Kedves virág! örök szent példakép!
Rajongok érted mondhatatlanul!...
A késő fáradt, gyönge nemzedék
Hitet, bátorságot tőled tanul!

Cservenka Kálmán.

Kettős megtérés az Oltáriszentség által.

Két fiatal divathölgy, az egyik husz, a másik husz és egynéhány éves, egyik ismerős családjuk kiséretében hátat fordított Párisnak, hogy a [illegible] hullámok lehelletén üdüljenek. Miután néhány hetet töltöttek valami [illegible] tengeri fürdőben, haza akartak indulni. Utjuk Lourdes mellett vezetett el. Ők már sokszor hallottak ezen világszentélyről és azért betértek oda, hogy mint turisták megtekintsék a városkát hires barlangjával és templomaival. Az ájtatosság szikrája sem volt szivükben, midőn elindultak, ámbár vallási dolgokban nem voltak teljesen tudatlanok. Fiatal éveikben némi keresztény

tanitásban részesültek és később olvastak is egyet-mást az egyházról és vallásról. Hitük azonban valami egész bizonytalan volt. Ők sohasem igyekeztek legkevésbbé sem azon, hogy az olvasottakat az életben meg is valósitsák. Nagy gazdagságuk ellenére, melylyel minden szeszélyüket kielégitették, nagy ürességet éreztek szivükben, a minek folytán gyakran igen szomoruak voltak. Ezen érzelem a leányok egyikénél fokozott mértékben nyilvánult.

Lourdesi tartózkodásuk véletlenül a nagy franczia nemzeti zarándoklattal esett össze, a zarándoklatok legszebbikével, a melyek évenkint a lourdesi Madonna lábaihoz teszik hódolatukat. Az ebédnél azt mondották nekik: «Négy órakor lesz az Oltáriszentség-körmenet, a mai nap fénypontja, nagyszerü ünnepség, ezt nézzék meg». A kiváncsiság rávitte őket, hogy a fölszólitásnak eleget tegyenek. Hosszu sora a férfiaknak ünnepélyes lassusággal vonult el előttük, s ezeket égő gyertyát vivő papok követték. Ezután hozták a fehér és sárga selyemből készitett mennyezetet, a mely alatt az Oltáriszentséget vitték. A minden rangu és rendü ájtatos hivek beláthatatlan tömege zárta be a menetet. A papok éneke összevegyült a rózsafüzért ájtatosan imádkozó zarándokok hangos imájával. «Ez valóban szép — mondá a kettő — igazuk van azoknak, a kik bennünket ide küldtek.»

Valóban érdemes volt Lourdesbe betérni. Jobbra látták a régi várat, a mely fekvésénél fogva az egész városka fölött uralkodott; előttük feküdt egy békés kolostor; mögöttük kanyarodott a Gade-folyó, a mely mormolásával és locsogásával az emberi hangok moraját kisérte. Szebbet egész utazásuk alkalmával nem láttak.

A körmenet végre a betegekhez ért. A világ minden nyomoréka Lourdesba gyülekezik. Sánták, bénák, vakok, süketek, némák, aggok és ifjak, minden rangbeli beteg ide siet, a Massabielle-sziklákhoz, hogy itt gyógyulást találjon. Időről-időre megállt a pap, hogy valami beteg fejét a szentségtartóval megérintse. A betegek a legszentebb szentségben lévő Jézushoz fordulnak és kiáltanak: «Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtunk!» «Uram, ha akarod, meggyógyithatsz bennünket!» «Jézus, segits, hogy járni tudjak!» «Jézus, add, hogy halljak!» «Jézus, segits, hogy lássak!» «Jézus, gyógyits meg minket!» «Jézus, térits meg minket!» Ilyen kiáltásokat hallani folyton. A mi két nézőnk nem volt beteg, ellenkezőleg, virágkorukban voltak, tele élettel s egészséggel, hanem lelkük beteg volt és Isten az ő megmérhetetlen bölcsességével kiválasztotta a mai napot, hogy lelküknek, mely se nem látott, se nem hallott, visszaadja a látást s a hallást. Midőn a menet a bazilikához ért, teljes szivvel és lélekkel együtt kiálthatták a tömeggel: «Jézus, mi hiszünk benned!» És midőn mindannyian térdreborultak, hogy az igénytelen ostyában lévő Istent ezzel az énekkel dicsőitsék: «Adoremus in aeternum Sanctissimum Sacramentum». Akkor ők térdreborultak és könnyáradat boritotta el szemüket.

Az isteni kegyelem hangosan kopogtatott a szivükön és ők megnyitották ezt neki. Még ugyanaznap fölkerestek egy papot és hiven föltárták neki lelkiállapotukat. Komoly vizsgálat után a lelkész meggyőződött arról, hogy kellőleg ki vannak oktatva. Mind a kettő azonnal bűnbánó gyónást tett és a következő napon, a zarándoklat utolsó napján, részesültek Lourdesban a szent áldozásban.

A szó szoros értelmében testben és lélekben megerősödve tértek vissza hazájukba; Lourdes számukra életük fénypontja maradt örökre, valóságos Tábor-hegy, a melyen lelkük a szinváltozást látta.

Boldog Cousin Germána

(Boldoggáavatlatásának *félszázados* évfordulójára.)

1854-ben, husvét utáni harmadik vasárnapon iktatta IX. Pius pápa e jámbor pásztorleányt a boldogok sorába. Halljuk, mi inditotta erre az egyházat!

Toulouse közelében, Pibrac nevü kis helységben 1664-ben sirt ástak a templom kövezete alatt.* Egyszerre csak koporsóra akadtak, mely oly sértetlen állapotban volt, hogy mindenkinek feltünt. Fölnyitják a koporsót és sértetlenül találják az elhunytnak testét; inkább azt lehetett volna hinni, hogy édes álmot alszik az illető, minthogy a halálnak a martaléka. A még egészen piros arcz szokatlan szelidséget tükrözött vissza; a tagok megtartották hajlékonyságukat s midőn kis vágást eszközöltek a testen, vér serkent ki abból.

A hirre összecsődült a falu népe; mindenki ámul és csodálkozik. Évek hosszu sora óta senkit sem temettek el azon a helyen; hiába találgatták, ki lehetett az elhunyt. Végre egy töpörödött anyóka is odaér, a legöregebb asszony a faluban. Lassan közeledik s a koporsó fölé hajol. Szemeit könyek boritják el. «Ne kutassatok tovább — ugymond — fölismerem kificzamodott karjáról és a nyakán látható sebhelyről. Ez Cousin Germána, a jámbor pásztorleány, a kiről még most is hallhattok olykor-olykor. Virrasztói közt voltam, segitettem föllhuzni halotti ruháját s minthogy épen aratási idő volt, szegfüből s buzakalászból font koszorut tettünk fejére; a koszorut egészen épen láthatjátok.»

Ezen esemény után s e csodás jelek következtében összegyüjtötték a szerény pásztorleánykáról szóló hagyományt s elbeszéléseket. A következőket lehetett megtudni.

Germána nyomorban született. Anyja, kétségkivül a nélkülözés és ter-

* Akkor még szokásban volt a holtakat a templomban helyezni el örök nyu-

hes munka következtében, csak gyönge, vérszegény életet adhatott neki. Szegényesen és betegesen növekedett föl. Még kis gyermek korában kificzamodott egyik karja; nyakán sebek támadtak, a görvélykór előjelei. Nem volt megáldva testi szépséggel; ellenben lelke szelid volt és tiszta, szive őszinte és ártatlan, öntudatlanul is napról-napra gazdagodott erényekben. Rendkívüli szenvedései miatt nemsokára szüksége is volt az erények, kivált a türelem gyakorlására. Elvesztette legnagyobb kincsét e földön: hőn szeretett édes anyját. Mostohát kapott; ez durva volt és haragos természetü, szerető anya helyett kínzójára talált benne Germána. Hogy megszabaduljon az előtte gyülöletes leánytól, a nyáj őrzésére adta.

Itt, a mező békés magányában várakozott az Ur kiválasztott lelkére, hogy szivéhez szóljon és szép lelkével érezlesse szeretetének leheletét. Virradattól kezdve az ég felé irányitotta gondolatait s az Urral való társalgásban teltek el órái. Midőn esténkint hazament, keserü kínok vártak reá, de mindezen szenvedéseket békével elviselte a jó lélek, hiszen az Isten napközben mennyi örömmel töltötte el. Hallgatott ilyenkor s lehajtotta fejét; a keresztrefeszitett Istenre gondolt, boldognak érezte magát, hogy vele együtt szenvedhet.

E földről kitaszitva az angyalok lettek társai, azok jöttek, hogy a szelid és jámbor pásztorleánykát körülvegyék. S midőn a falu tornyában a szentmisére adott jelt a harang, rájuk bizta nyáját s elment a templomba, hogy Istent imádja és a szent áldozásban magához vegye. Nem mulasztotta el a szentmisét egy napon sem, ha mindjárt esős volt is az idő s noha az utak járatlanok voltak. Életiróinak egyike erre vonatkozólag ezt jegyzi meg: ennek talán inkább szabálytalanságnak kellene feltünnie, mint erénynek, mintha ezáltal állásának kötelmei ellen vétett volna, hiszen beérhette volna más ájtatossággal is. Őt azonban e buzgóságra Istennek különös biztatása vezette s Isten másként gondoskodott a nyáj őrzéséről. Midőn elindult, rokkáját a földbe dugta a boldog gyermek s a tanulékony és engedelmes báránykák a rokka köré gyülekeztek s nem is távoztak onnan, mig pásztoruk vissza nem érkezett; igy nem is okoztak kárt a közel vetésekben.

A közeli erdőben csapatostul tanyáztak a farkasok rejtekeikben; időnkint, kivált télen az éhségtől gyötörve, megrohanták a nyájakat s roppant mészárlást vittek véghez, noha a nyájakat jól őrizték és védték. Csupán Germána nyáját nem támadták meg s nem is nyugtalanitották, noha az magára volt hagyatva s néha még kutyák sem őrizték. Germána nyájából sohasem vesztek el juhok s nem is tévedtek el.

Isten még más uton is megmutatni akarta, mily kedves előtte szolgálójának buzgósága. Hogy a pibraci plébánia-templomba juthasson, mely egy dombnak ormán állott, kis erdei patakon kellett átmennie; a patak a magaslat lábánál folydogált s egyik dombot a másiktól elválasztotta. Az esőzések következtében sokszor nagyon megáradt a patak, ugy hogy csak bajosan vagy épenséggel nem lehetett rajta keresztüljutni. Germána nem esett kétségbe, Istenbe helyezte minden bizalmát. Midőn elsőt harangoztak, utnak indult, hogy idejekorán a templomba érjen — akár a patak lassitotta meg folyását s közeledtekor medre kettéoszlott, akár láthatatlan kéz vitte a tulsó partra — annyi bizonyos, hogy jövet-menet mindig fönnakadás nélkül és száraz lábbal kelt át.

Ime, boldog Germána buzgósága a szentmisehallgatásban és a szent áldozásban!

Huguet után: *Till Kálmán.*

A német-rend lovagjának Ave-ja.

A NÉMET lovagrend nagymesterének, bár nem volt pap, a pápa részéről meg volt adva ama nagy kitüntetés, hogy az Oltáriszentséget magával a csatába vigye és ennek megkezdése előtt vele magát és rendtársait megerősítse. Ez a lovagokat mindenkor vigasztalással és bátorsággal töltötte el. Bátran zenghették ezen éneket az Oltáriszentségben rejlő Istenüknek:

Érted harczolok hiven halálomig,
Adj nekem lelkesedést és bátorságot,
Érted török ellenségen és szükségen át,
Eltürök minden tüzet és minden lángot.

Érted, mily szépen is hangzik ezen szó,
Érted, mily üdvösség is ez nekem,
Érted vidáman szállok küzdelembe,
Te érted kedves minden küzdelem.

Épen azért csodával határosak azon hősi tettek, melyeket e bátor férfiak elkövettek. Egyszer azonban a litvánokkal folytatott harczban a német-rend lovagjait leghősibb bátorságuk ellenére a fölötte nagyobb erő legyőzte és az Oltáriszentség majdnem az ellenség kezébe került. Ekkor a nagymester azon kéréssel fordult Bühl Ottóhoz, ifjú lovaghoz, a ki korán reggel szent áldozáshoz járult, hogy az ellenséget egy Üdvözlégy Mária tartamán át tartóztassa föl. Mig ő az Oltáriszentséget biztos helyre juttatja. A rend e fiatal lovagja nem a szó, hanem a bátor tett embere volt. Azért csak fejével intett, hogy ugy fog tenni, a mint parancsolják és azonnal védelmi állásba helyezkedett az előnyomuló ellenséggel szemben, mialatt a nagymester gyorslován az Oltáriszentséggel ellovagolt. A litvánok most megtámadták a lovagot, ő azonban elkezdé az «Üdvözlégyet» imádkozni. De micsoda «Üdvözlégy» volt ez! Ilyet ritkán imádkoztak. Nemcsak ajkaival, hanem kardjával is imádkozott és minden szavánál egy-egy pogányt ütött le. Hiszen az volt a czéija, hogy az Oltáriszentséget és testvéreit megmentse. Igy szólott: «Üdvözlégy Mária» és levágta a vezér fejét, «malaszttal vagy teljes» és leteritette a zászlótartót, «az Ur van te veled» és leütött egy harmadikat, «áldott vagy te» és összeaprit egy negyediket. De a kemény küzdelemben ő is kapott néhány ütést; vérzett a sok sebtől és a végén összeroskadt alatta lova is.

S ezzel vége lett! — Nem! Csak most harczolt igazán, gyalog és bátran mondta tovább az «Üdvözlégyet», minden szavánál egy-egy pogányt leteritve, mig ezen szavakhoz ért: «Most és halálunk óráján». Ekkor véresen és halványan hullott le a hullarakásra, melyet maga körül alkotott. «Amen»-t is akart mondani, de föladatát már teljesitette, az Oltáriszentség el volt rejtve, sőt mi több, a litvánok hátráltak. Eleget szenvedtek ezen egy lovagtól, nem volt kedvük, hogy ezt a többiekkel is megkiséreljék. Ez volt a német-rend lovagjának Ave-ja.

E sorok irója magának és olvasóinak hasonló bátorságot kiván, nem a litvánok elleni harczban, hanem az üdvösség ellenségei ellen folytatott küzdelemben. Hogy azonban ily bátran harczolhassunk, nekünk is ugy kell cselekednünk, mint a német-rend derék lovagja tett; erősitenünk kell magunkat az élet kenyerével, gondolnunk arra, hogy Istenért és országáért harczolunk és szivből kell segitségül hivnunk kegyes isteni anyánkat.

Németből: *V—y D—l.*

Az Eucharisztia Zenéje

Irta: JÁROSY DEZSŐ.

VI.

AZ EUCHARISZTIA zenéjének egész rendszere tehát a legbensőbb módon forr össze az imádás tárgyával. Eucharisztikus zenét csak eucharisztikus szív, csak az eucharisztia természetfölötti kegyelemtárából rügyező malaszt virága fakaszthat. Azért állitottuk fejtegetéseinek három elsejének élére az «eucharisztia» fogalmát, mely énekfajunknak egyedüli megkülönböztető jegye. Ámde e tulajdonság nem ölthet látható testet a művész, illetve a zeneszerző konczepcziójában. Vannak az egyházi zenének oly általános tulajdonságai, melyek fogalmának, lényegének, értékének, czéljának és rendeltetésének egyedül felelnek meg. Az eucharisztia zenéje ugy viszonylik az egyházi zene fogalmához, mint a nem a fajhoz. Már pedig ez osztályozás mindenütt közös jegyeket mutat föl, hisz ezeken épülnek föl a fogalmak s a fajnak egyező tulajdonságaiból lesz a nem. Az eucharisztia zenéje, mint az általános értelemben vett «Musica Sacra» specziese szintén osztozkodni fog ezen közös jegyekben, melyeket a zene köznyelvén az *egyházi zene általános tulajdonságainak* szoktunk nevezni. *Ezek pedig: szentség, liturgikus jelleg, művészies ség.* E háromságban érvényesül az eucharisztikus zene is. Fejtegetéseink negyedik és ötödik pontjaiban láttuk az első kettőt, vegyük most bonczkés alá a művészies ség jegyét.

Kétségkivül áll, hogy az eucharisztikus zene hatványozott mértékben

követeli az igaz egyháziasság természetfölötti jellegét. Az egyházi zene fogalma sima, az eucharisztikus zene fogalma homoru tükör. Az előbbi megszabott, objektiv tulajdonságokat mutat, az utóbbi ezeket nagyitott alakban óhajtja a művészi világtól. Ismerkedjünk meg közelebbről e művészi világgal s keressük azon tényezőket, melyek végső kifejlésükben az igazi eucharisztikus zene létrehozói.

Három állomásra vezet a művészies ség jegye: egyik a teremtő erő, másik a reprodukáló illetőleg, előadó művészi lélek, harmadik a hallgató

Első szent áldozás után.

művész, a közönség. Vegyük e három tulajdonságot egyenkint s világitsuk meg mindhármat az eucharisztia misztikus fényében, hogy igy világos képzeteket alkothassunk az általános tulajdonságok harmadikáról is.

A teremtő erőt a zene köznyelvén *zeneszerzőnek* hivjuk. Föladata hogy művészi ténynyé, zenei gondolattá avassa mindazt, mit az eucharisztia liturgikus szövege kifejez. E tekintetben nem proklamálja az egyház a szabadság és szabadosság elvét, mert jól tudja, hogy a végletek nincsenek az ő javára. Ha a zeneszerző a templom kórusának, tehát a liturgia szolgálatának ajánlja föl tehetségét és erőit, az egyház nem zárja el utját, befogadja, de csak akkor, ha az abszolut művészi elem kézfogót tart az egyháziassal, a

liturgikussal. S ez természetes. Ha a profán művészieség is korlátokat állit a teremtő művész szabad röptének, akkor kell, hogy az egyház is állitson föl törvényeket, mert nála a művészi alkotás czélja a legfölségesebb, a legmagasztosabb: természetfölötti, örök életet szomjazik a művészi reprodukczió legjelentéktelenebb nyilvánulása is. Szüksége van az egyháznak e korlátokra még azért is, mert az egyházi zeneművészetnek alaki elemei nem lehetnek mások, mint a profán zenéé. Nézzük a dolgot közelebbről. Renan, Voltaire meg a Szentirásnak is ugyanaz az ábéczéje. Az egyházi és világi festő szinei és ecseljei ugyanazok, talán a vászon sem eltérő. Igy vagyunk a zenében is. A skála ugyanaz, az összhangzástan törvényei sem szenvednek változást. *A művészieség abban nyilvánul, hogy ezen külső alaki jegyeket, ugy kezeljük, mint azokat az egyház látni kivánja.* Itt tehát az emancziparól van szó. Arról, hogy a művészi lélek függetlenitse ihletét és erejét a profán kidolgozások és alkotások befolyásától s teljes erejéből szegődjék a természetfölöttinek szolgálatába. A gyakorlati élet nyelvére forditom e tényt: ne tévessze össze a művész a sugólyukat a tabernákulummal. Ne keressen gyönyörködtető, szentimentális hatásokat, ne tévessze meg a közönséget olyan effektusokkal, melyek a szinház- és koncert-terembe valók, hanem komponáljon az egyházi zene kettős czéljának megfelelően először az Isten dicsőségére, másodszor a hivők épülésére.

Az eucharisztia zeneszerzője tehát figyelmes szemlét tart a zeneművészet összes eszközei és vivmányai fölött s ezekből csak azokat választja ki, melyek nem ellenkeznek az egyházi zene czéljával. Innen van, hogy komoly, fönséges, ünnepélyes áhitatos jellege nem türi a tulgyors tempókat, a ritmika egyéb furfangjait, melyek csak érzékiséget és szenvedélyekei korbácsolnak föl. Innen van, hogy az eucharisztikus zenének is mások lesznek a dallamalkotó, harmóniakezelő szabályai. A profán művészieség forfélyait az eucharisztia földjébe ültetni annyi, mint azt állitani, hogy világi és egyházi zene egyenlők, mert czéljuk, eszközeik is közösek. Mindez másképen van: *az egyház engedelmes, korlátok közé szoritott zeneanyagot kiván s ebben van a hangok aszkézise; önmegtagadó, engedelmes, alázatos művészi tehetséget, ez jelszava.*

A második állomás, mely a művészieség pályáján szerepel: *az előadó, a reprodukáló művész*, tehát a kórus nyelvén karnagy, orgonista, kántor, énekesek. A művész papirosra veti alkotását s ezen holt betük megelevenitése az ő föladatuk. Ezen előadásra vonatkozólag kettős fölosztást veszünk igénybe, egyik annak külső tulajdonságait, másik a belsőket tárgyalja.

A külső szabályok elseje tilt minden hiuságot, fölösleges ékességet, továbbá iskolázatlan, nyers előadást, vad orditást stb. Halljuk csak, mit mond e pontra szent Ambrus: «Az éneknél a szerénység a főszabály; ez mérsékelje a hangot, nehogy fülsértő legyen a hallgatóra». Szent Bernárd pedig igy figyelmeztet: «Vannak egyesek, kik hangjukra képzelődők s ebből

kifolyólag másokat megvetnek. Azért énekelnek, hogy az embereknek, nem azért, hogy Istennek tessenek. Ha azért énekelsz, hogy mások dicsérjenek, eladod hangodat». Szent Bonaventura pedig: «Ne keresd hangoddal a fényüzést, mert Istennek annál inkább tetszel, minél egyszerübb a te éneked. Ha a hallgatók tetszésnyilvánitásaira vágyódol, akkor ez hiu dicsvágy. Ha énekeddel a hallgatók épülését keresed, annyival inkább léssz mások épülésére, minél inkább kerülöd a hiuságot».

A külső fölosztásnak második követelménye: mindent világosan, érthetően előadni. Minthogy az egyház a műéneknek, a sokhangu, polifon éneknek nem ellensége, folyton hangsulyozza: az éneknek olyannak kell lennie, hogy az a szöveget el ne homályositsa vagy értelmét teljesen el ne temesse. Ellenkezőleg a zenei kompozicziő ugy lesz megalkotva, hogy az hivatásának megfelelően a beszéd, a szöveg érzelmeit és gondolatait hatványozott mértékben juttatja majd kifejezésre. Az egyház szemében tehát fő a szent szöveg, éneke ima, nem pedig a művészieség hiu dokumentuma. Ezen két követelmény tehát iskolázott, képzett énekeseket sürget az egyház kórusa számára, kik ugy interpretálják a művész alkotásait, mint azt először az egyház, másodszor a zeneszerző kivánja.

A külső követelmények után következnek a belsők. Ezeknek első föltétele: az élő hit. Az eucharisztikus istentisztelet a legmagasztosabb hitnek, a legmélyebb imádásnak kifejezője. Megjeleniti a hitnek legnagyobb csodáját, szent tiszteletre, elmélkedésre, imádásra heviti a szivet a kenyér szinében elrejtőzött Isten iránt. A ki e fölséges titoknál közreműködik, annak kell, hogy hitből fakadó élete legyen, melyben maga az egyház van megtestesitve. Ezen élő, természetfölötti hit a többi követelménynek is alapföltétele. Hol hiányzik, ott a zenei hang szava nem dicsőitheti a tabernákulum lakóját, mert ki Istenhez akar közeledni szóban és énekben, annak először hinnie kell. Csak ilyen éneken épülhetnek a szivek, mert a mi nem jön szivből, nem is vezethez szivhez. *Hit nélkül nincs eucharisztikus lélek, eucharisztikus lélek nélkül nincs eucharisztikus zene.*

Ez első föltételből önként folyik a második: a tiszta szív. A hit cselekedetek nélkül holt. A belső és külső életet a hitnek kell áthatnia. Mit ér, szavakkal dicsérni az eucharisztikus Jézust, ha szivünk bűnökkel, szenvedélyekkel van telve. Mit ér hanggal dicsérni az Istent, ha könnyelmü, botrányos élettel csak káromoljuk. Azért mondja Aranyszáju szent János: «A mi [illegible] (az éneknél) szükséges, az egy fegyelmezett lélek, éber szellem, alázatos [illegible], tiszta szándék és lelkiismeret. Ha ezeknek birtokában vagy, bátran lépjél Istennek szent kórusába, akkor Dávid mellett is helyet foglalhatsz. [illegible] nem lesz szükséged cziterára, sem más húros hangszerre, sem művészetre, hanem ha ugy akarod, önmagadat teheted cziterává, midőn tested tagjait [illegible]d meg s a legékesebb harmóniába olvasztod össze testedet lelkeddel».

Az eucharisztikus énekes hitében és tisztaságában föleskiszik a «Castitas» ragyogó tollu szerzőjének szavaira s vele együtt vallja: «Föleskiszöm a botrányos világ legtüzesebb mestersége ellen. Ez a bűn zenéje. Semmiben sem tombol a bűn szenvedélye oly erőszakos dühhel, mint a hangok kicsapongásában... A bűn zenéjében nincs ész, nincs gondolat, csak megvadult érzés. Az érzések változó hullámverése megostromolja a tisztaságot. A szomoruság keserü hangjai, az elmerengő zsibongás, a féktelenül csapongó kedv az ember kedélyét beteges állapotba ejtik, ugy hogy vagy fáradtan, vagy hévvel nyujtja ki karját azon serleg után, melynek tartalma méreg. Az általa ébresztett érzés az akaraterőt számüzi, a gonosz érzelgéseket mint pokolbeli lelkeket fölidézi, a rosszat kivánatos és kellemes szinekbe öltözteti, a képzelmet fölizgatja, a vágyakat fölriasztja, hogy mint éhes tigrisek prédáért lihegve, a tisztaságot széttépjék. A hangok nyugtalan mozgása, a pajzán ütem lökései kizökkentik nyugalmából a keblet s az összhangok tobzódó váltakozásai föllázitják az érzelmeket. A zene beszéd. A bűn zenéje csábitó és izgató beszéd; beszéd, mely nem tanácsol, nem okoskodik, nem javall, hanem tétova nélkül megragadja az embert s viszi, a merre akarja...

A mint a pokol Áriust és Luthert egyaránt arra tanitotta, hogy vallási tévedéseiket énekekbe foglalva csempészszék az emberek sziveibe, a mint most is gonosz emberek ördöngős csordái énekekkel hevitik magukat gonosz és igazságtalan gyülölködő és vérszomjas szenvedélyekre: ugy a gonosz szellem az erkölcsi fosztogatás, a pokol öldöklő mérgének terjesztésére is az éneket használja föl».

Az eucharisztikus szív zenéje igy imádkozik: «Én égi hazába vágyakozom, lelkem Jézusért eped. Nemcsak a bűnnek, az égnek is megvan a maga zenéje. Ez hozzá vezet. Csendüljön meg tehát a tiszta ének, szürődjék lelkembe a mennyei összhangok édessége: az a zene, mely nem ismer elpuhult lágyságot, mely nem ingerel, hanem megnyugtat, melyben van igazság, hit, titok és gondolat, mely nem pajzánul emelkedik, hanem alázattal szárnyal. Szeretem a vallásos zenét, a melyet az egyház elfogad, művel és ajánl, a melynek védője szent Czeczilia, a tisztaszivü barátnőm, Jézus zsongó méhecskéje, ki orgonaszó mellett énekelte: «Legyen szivem szeplőtelen a te igazságaidban, hogy meg ne szégyenüljek». (118. Zs. 80.) Ezt a zenét ápolom, pártolom, ennek engedem át lelkemet, hogy fönséges tisztaságomat éltető eszmékkel gazdagitsam, hogy lelkem beteljék a mennyei érzések tiszta kellemével».

Harmadik kellék a hallgató művész, vagyis a hivő. Ha az énekes csak akkor emelkedhetik nemes hivatásának magaslatára, mikor igaz keresztény érzület hatja át, akkor ugyanazt kell állitanunk a hivőkről is, kik ezen liturgikus zenének fültanui. A mai ember zenei izlése megromlott, a világ

lármája elfojtotta benne a valódi egyházzeneinek legkisebb csiráit is. Nem tud különbséget tenni az egyházi zene javára, másrészről meg vétkes az egyházzenei tradiczió is, mely egyenesen hozzászoktatta az embereket azon zenéhez, mely teljesen ellenkezik a tabernákulum szellemével; csak az ujabb zenei reformmunkálatok biztatnak kecsegtetőbb jövővel.

A közönség zenekritikájáról jellemzően ir a protestáns Thibaut: «Ha egy kép erkölcstelen, a szemérem elforditja róla a néző tekintetét, legalább ha mások is jelen vannak. Ellenben a zene köpönyege alá minden tisztátalan szenvedély és a legvastagabb erkölcstelenség is elrejtőzhetik ugy, hogy zenei alakban zavartalanul élvezik az olyan dolgokat, a mit ecsettel vagy szavakkal festve a közszemérem miatt kénytelenek volnának visszautasitani... Mindez még hagyján, ha csak a koncert- és szinházi zenére vonatkoznék; mert ha már nagyon vastag a dolog, hát nem megy oda az ember. De legalább az egyházi zene ne kövessen el zenei halálos bűnöket; hisz művelőinek az ellenkező az erkölcsi kötelessége. Ha a templomban, a vallásosság és eszményiség otthonában is nemtelen, tisztátalan érzéki a zene, úgy ez teljességgel menthetetlen. Sajnos, hogy ma mégis jóformán mindenütt ez a valóság».

Az eucharisztikus zeneprogramm hatodik pontja tehát olyan művészi világ, mely hitből és malasztból meriti a zeneművészet legintimebb alkotásait.

(Folytatása következik.)

VEGYESEK

Egy magyar szent, mint az Oltáriszentség tisztelője. A dominikánusok győri kolostorában 1336 április 20-án elhunyt boldog Csáki Móriczról olvassuk, hogy egyszer Váczon egy Benedek nevü embernél volt éjjeli szálláson. Ez éjjel fölébredvén, kiváncsi volt, hogy vendége imádkozik-e. Nagy volt csodálkozása, midőn ezt nemcsak szobájában, hanem az egész jól elzárt házban nem találta s végre a kulcslyukon keresztül meglátta a templomban, mely szintén zárva volt; a szent benn imádkozott s a templom összes lámpái égtek. Benedek reggel megkérdezte a templom papját, hogy odaadta-e valakinek a kulcsot? Ez nemmel felelvén, megállapitották, hogy Móricz zárt ajtónál hagyta el Benedek házát, zárt ajtónál ment be a templomba s hogy belépténél ennek minden lámpája meggyult. Midőn halála után kiteritve feküdt a templomban s II. Miklós győri püspök érette gyászmisét mondott, a szent test és a szent vér fölemelésekor külön fölnyitotta a szemét, hogy a boldognak holt teste is üdvözölje azt, kit ő életében annyira tisztelt. (Bolland Act. SS. Mart. III. p. 254.)

Első szent áldozást kiosztó püspök. Fehérvasárnapon 308 gyermek járult Nyitrán, az irgalmasnénik templomában az első szent áldozáshoz. A templom tömve volt ájtatos hivőkkel, kiket az ártatlanok és tisztaszivüek főpásztori megáldoztatása vonzott az Isten házába. Mert ezt a szertartást maga a galambősz főpásztor, Bende Imre püspök ur kivánta végezni. Ő misézett, ő beszélt, ő áldoztatott. A szentmise után a püspök ur még meg is vendégelte az ő kis hiveit. A leánykák a nagy óvodában, a fiuk az elemi osztályokban kaptak reggelit. Megható volt egy kis leány köszönete a reggeliért. Ezek a kicsinyek sose fogják feledni első szent áldozásukat.

A kolozsvári elnöknő meghallotta, hogy a klinikán betegen fekszik egy vidéki oltáregyleti tag, azonnal ment, meglátogatta és vigasztalta a beteget. Igy van ez jól. Bennünket az Oltáriszentség közelebb hozzon egymáshoz.

Örvendetes hir. Komárom megyének egyik, a papi sematizmus szerint, 4506 lélekkel biró községében az idei Jézus szent neve ünnepe után való nap három kis gyermek deputációkép kiállott a katakéta elé s következő kérelmet intézte hozzá: «Kérjük szépen főtisztelendő ur, a karácsonyi szent gyónásunkat ugyan elvégeztük már, de engedje meg, hogy Jézus szent nevének hetében az egész osztály ismét gyónhassék és áldozhassék. Kellemes meglepetés volt ez a katekétára, s kiváncsi volt megtudni, vajjon mi volt az inditó ok, a mely az iskolás gyermekeket ily szép szándékra inditotta. Meg is kérdezte a kis deputációt és ezt a választ kapta: «Az édes Jézus szent neve ünnepén jelen voltunk a szentmisén és prékáczión, a melyből megértettük, hogy mily nagy kegyelmeket foglal magában Jézus legszentebb neve; hallottuk ez egyházi éneket:

Jézus a rád emlékezés,
Legédesebb örvendezés,
De birni téged meghalad
Minden gyönyört az ég alatt.

Ki téged izlel, éhezik,
Ki véred issza szomjazik,
Nem tudhat ő kivánni mást,
Csak benned érez ujulást.

Ezen szent igék inditottak bennünket, hogy kérjük főtisztelendő urat, engedje meg, hogy meggyónhassuk és az édes Jézust a szent áldozásban magunkhoz vehessük». A kérelem persze ezer örömmel meg lett adva.

Hasznos tudnivalók. 1. *A tömjénfüstölő belsejének tisztitása*, mi rendszerint oly fáradságba kerül, terpentinnel s egy kis kefével vagy bármivel bedörzsölve, könnyen eszközölhető, valamint 2. *a viaszfoltok a ruhából tiszta borszeszszel* bedörzsölve eltávolithatók, ugyszinte 3. *az üvegtányérkák* a gyertyatartókon, vagy bármi, minek a viz nem ártalmas és *viaszcseppek* vannak rajta egy ideig *hideg vizben tartandó*, azután *egy ruhával letörölhető*, mire a viasz szinte magától leválik az üvegről.

A halál órája bizonytalan. Krakkóban szent Borbála templomában márczius 2-án Péter atya fölment a szószékre, hogy a halál órájának bizonytalanságáról beszéljen hallgatóinak. De alig kezdett bele a beszédbe, elsápadt és összeesett a szószéken, a honnan holtan hozták le. No ez aztán hatalmas bizonyiték lehetett a hivekre nézve a halál órájának bizonytalansága mellett.

A közös ima ereje. Surinam helytartója azt kérdezte egy buzgó néger keresztény nőtől, hogy miért igyekezik mindig a közös imára keresztény társaival, hisz magányosan is imádkozhatnék. A keresztény nő azt feleli: «Nézze uram ezt az égő parázst, hogy lobog igy együtt az izzó halmaz. De rakja külön az egyes széndarabokat, csakhamar kialszik az mindegyik. — Régente együtt imádkozott a család minden tagja. De most magára marad mindegyik és kihülnek az ifjak szivei, nem imádkoznak többé.

***

Vigyázz saját hibáidra s nem jut időd gondolni másra.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo (Folytatás.) Forditotta: FLUCK JOLÁN.

A LADY a szoba egyik zugában térdepelt; nem látta senki s igy annál jobban megfigyelhetett mindent. Először is a pap hangját hallotta s az anya elfojtott sóhajait, azután látta, hogy a leány mily erőfeszitéssel iparkodik megérteni a hozzá intézett szavakat. Most az utolsó kenetet adták reá s lady Osanmore érdeklődő figyelemmel kisérte a katholikus vallás e megható szertartását, melyben az egyház haldokló gyermeke bűnei bocsánatáért könyörög, hogy az félelem nélkül, megtisztulva juthasson az Ur szine elé. Az imák latinul mondattak el, de a pap leforditotta azokat olaszra, hogy a jelenlevők mind megérthessék s szépségüket fölfogják. Senki sem volt ugy meghatva általuk, mint maga a beteg. Mindenre felelt s oly boldog volt, hogy az olaj érzékeit megtisztitotta. És midőn az Ur Jézust magához vette, szemei fölragyogtak, arcza kipirult s oly szép lett, mint alkalmasint életében soha sem volt. Lady Osanmore egy pillanatra sem vette le tekintetét róla. A pap eltávozott, a nép szétszéledt, csupán két irgalmas testvér maradt a haldokló leány anyjánál.

Mikor az angol nő ismét magához tért, eszébe jutott, hogy idegen emberek szegényes lakásában van s távoznia kell onnét; körültekintett és észrevette, hogy a gyermek, a kit ide követett volt, a szoba egyik sarkában térdepel s oly áhitatosan imádkozik, mint tegnap az oltár előtt, csak azzal a különbséggel, hogy kezében most szorosan tartott egy zsineget, mely a mellette fekvő kutya nyakáról lógott alá. A vak leányka néhány percz mulva fölállt, pénzt dobott a beteg ágyára s elhagyta a szobát. Lady Osanmore ismét követte őt az imént oly világos és népes, most sötét és elhagyatott utczán s csodálkozva nézte a gyermeket, a ki fényes nappal a templomajtó-

ban félt és remegett, a sötét éjben pedig bátran lépkedett hűséges kutyája mellett. És mivel csupán csak ez a gondolat uralkodott a lady egész lényén, elhatározta, hogy lakásáig kiséri Ágnest, a nélkül, hogy vele magát észrevétesse, ha ugyan valami váratlan esemény elő nem fordul. Gondolataiban elmélyedve követte Ágnest, mignem Nápoly egyik előtte teljesen ismeretlen zugába nem értek. Sok lépcsőn haladva föl, szűk szobácskába jutottak s a pirkadó hajnal halvány világánál meg lehetett látni annak egyszerű, szegényes butorzatát. Középen egy asztal, néhány szék s a sarokban egy ágy, melyen valaki feküdt, ennyi volt az egész.

— Ágnes! — szólalt meg egy hang, melyben a lady a kutnál áruló öreg asszony hangjára ismert.

— Nagyanyám! — válaszolá Ágnes s az ágy mellé térdelt.

— Hol jártál, gyermekem?

— Nála voltam, ő épen Rozália testvért látogatta meg.

— Ki az a Rozália testvér, Ágnes?

— A szent Ferencz vezeklők rendjének tagja. Egész Nápoly ismeri őt. A szegények közt élt s kiszolgálta őket, mint a hogy hajdan Mária és Márta az Ur Jézust kiszolgálták volt. Hallottam a csengő szavát s kitaláltam, hogy betegágyán őt keresi föl az Ur. Magamhoz vettem az idegen hölgytől kapott pénzt, mert tudtam, hogy Rozália testvér szegény, a mi kevese volt, azt mind kiosztotta a nyomorultak között.

— Igazad volt, leányom. És most feküdjél le, pihend ki magadat.

— Inkább ha feküdnék is, föl kellene már kelnem, anyuskám, mert ugy vélem, hajnalodik s reggelre ki kell mosnom a korporálékat, a mint azt Francesconak megigértem volt.

Az öreg asszony erre nem felelt, elaludt. Ágnes pedig hozzálátott a korporálék mosásához, oly ügyesen, mintha csak egészen jól látna.

Lady Ozanmore mindent a legnagyobb figyelemmel kisért, ugy szeretett volna ott maradni, de nem mert; félt, hogy az öreg asszony fölébred s meglátja őt; megfordult tehát s lesietett a lépcsőn. A harangok reggeli énekükbe fogtak s az utcza lassankint ismét benépesült. Lady Ozanmore annyira föl volt izgatva, hogy most már épen nem birt volna elaludni, hanem inkább Francescot óhajtotta fölkeresni, hogy tőle, kis védenczéről egyet-mást megtudjon. Előrendelte tehát kocsiját s az örökimádás temploma elé hajtatott. A sekrestyeajtón belépve kissé megzavarodott s az elébe sietö sekrestyésnek eleinte alig tudott mit mondani.

— Bizonyára csodálkozni fog azon — szólalt meg végre — hogy én csupán csak azért jöttem ide, hogy arról a vak lánykáról, a kivel tegnap önt beszélni láttam egyet-mást megtudhassak. Nagyon érdeklödöm iránta.

— Érdeklödése nem lep meg, asszonyom, mert magam is ugy vagyok vele.

— De hát ki ő? És miért olyan egészen más, mint a hasonló koru gyermekek?

— Hogy ki ő? A szegény vak Ágnes? Hogy miért más mint a többi gyermek? Azért, mert koldul s egyetlen öröme az, hogy a gyermekek az Oltáriszentség kis menyasszonyának nevezik. Nem tudom a lányka korán érett gondolkozását magamnak megmagyarázni.

— Biz ez nehéz is, asszonyom.

— És mindig ilyen különös gyermek volt?

— Igen mindig, legalább a mióta én ismerem. Talán ilyennek is született s a jó Isten már bölcsőjében reá adta áldását.

És ezt mondva Francesco hálás pillantást vetett az égre. Lady Ozanmore pedig azt gondolta, hogy ez az ember szintén olyan megérthetetlen és kifürkészhetetlen mint Ágnes.

— Mondja csak — kérdé a lady — mióta ismeri őt?

— Annak már bizony idestova egy éve, hogy Ágnest először láttam. Korporálékat s más apróságot kellett mosatnom, a templomba mentem tehát körülnézni, nincs-e ott olyan gyermek, a ki ezt megtenné.

— Miért épen gyermek? A felnőttek jobban kimosták volna.

— Meglehet, asszonyom, de ez nekem olyan különös eszmém; azt hiszem, hogy az isteni Megváltó nagyobb gyönyörüségét leli az ártatlan gyermekek munkáiban. A jó Jézus ugy szerette a gyermekeket! Bizonyára tudja, asszonyom, hogy maga köré gyüjtötte s megáldá őket ezeket mondván: «Bizony, bizony mondom néktek, ha olyan ártatlanok nem lesztek mint e kisdedek, nem mentek be mennyeknek országába».

Lady Ozanmore hallgatott. Ennek az egyszerü embernek az élő erős hite megszégyenitette őt. S mikor Francesco látta, hogy nem válaszolnak beszédére, igy folytatá:

— A mint már az imént emlitém, asszonyom, a templomba mentem s ott találtam Ágnest, ugy mint tegnap, az oltár előtt térdelve. Annyira el volt merülve imádságába, hogy sajnáltam megzavarni őt s visszamentem a sekrestyébe. Egy félóra mulva ismét benéztem a templomba s a leánykát ugyanazon helyzetben találtam. Ez feltünt nekem s érdeklődni kezdtem iránta. Vártam mig fölállt és távozott. Ekkor lépésről-lépésre követtem őt, a sorom át a kutig, a hol egy öreg asszony frissitőket árul. Ha arra jár nagyságos asszonyom, az árnyékos helyen kipihenheti magát és pompás czitromos vizet kaphat, sőt jót is tehet a vak leánykával, mert ő az öreg asszonynak tulajdonképen csak fogadott gyermeke.

— Jól ismerem azt az öreg asszonyt; Ágnes tehát nem unokája neki?

(Folytatása következik.)

Országos eucharisztikus kongresszus.

Minél közelebb jön a május 16—19. között tartandó eucharisztikus kongresszus és országos oltáregyesületi kiállitás, annál nagyobb érdeklődés nyilvánul országszerte ezen a szentséges Üdvözitő iránt tanusitandó fényes manifesztáczióval szemben. Főpapi és főuri körökben egyaránt nagy lelkesedéssel karolják föl a kongresszus és kiállitás ügyét s vezető köreink érdeklődését fokozza az a körülmény, hogy az ünnepségekre az udvar is lejön Budapestre. Különös fényt kölcsönöz az Erzsébet-Örökimádás-templom május 18-iki (szerda) alapkőletétele, melyre biztos kilátásba helyezték a felséges uralkodóház megjelenését. Hasonlókép országszerte készülnek az Oltáregyletek, zárdák, főpapok és alsópapság, főurnők és főurak a kongresszussal kapcsolatos oltáregyesületi országos kiállitásra, mely ez évben minden előzőnél fényesebbnek igérkezik. A vidéki Oltáregyletek kiállitott tárgyaik legjavát ezen kiállitásba fogják küldeni s már is többen, mint pl. a marosvásárhelyi, székesfehérvári, nyitrai, lőcsei stb. bejelentették részvételüket elnökségük s főbb tagjaik személyében. A kongresszuson és országos kiállitáson való minél gyorsabb jelentkezésre ez uton is fölkéri az előkészitő bizottság az érdeklődőket s ez ügyben fölvilágositást készségesen ad a központi bizottság (Eucharisztikus kongresszus Budapest, IV., Központi Papnevelő).

* * *

Nagyban biztositja a kongresszus sikerét, hogy főpásztoraink már mindnyájan lelkes hangu körlevelekben hitták föl papjaikat és hiveiket részvételre s nagyobb részük már is biztositotta a kongresszuson való személyes részvételüket.

* * *

Eddigelé már számos zárdaintézet jelentette be, hogy nagyobbszabásu egyháziszer-gyüjteménynyel emeli a kiállitás fényét.

A napokban ment el Rómába a kongresszus fényes kiállitásu hódoló föliratа a Szentatyához, mely eucharisztikus műveinkre legfelsőbb jóváhagyását és főpásztori áldását kéri.

* * *

Előadások tartására vállalkoztak már *Prohászka Ottokár, P. Tomcsányi Lajos, Dr. Andor György, Strommer Viktorin, Jeszenszky Kálmán, Mórocz Emilián, Mihályffi Ákos.*

* * *

Eddigelé a következő adományok érkeztek a kongresszus és országos kiállitás czéljaira: Vaszary Kolos herczegprimás 500 K, Meszlényi Gyula 400 K, Szmrecsányi Pál 300 K, Majláth Gusztáv Károly gróf 400 K, Bende Imre 50 K, Városy Gyula 40 K, Fehér Ipoly 100 K, Belopotoczky Kálmán 10 K, N. N. 100 K, nyitrai káptalan 50 K, csanádi káptalan 20 K, veszprémi káptalan 50 K, nagyváradi lat. szert. káptalan 100 K, nagyszombati káptalan 5 K, győri káptalan 50 K, a pécsi káptalan két tagja 20 K, Szuborics Jenő 50 K, szepesi káptalan 50 K, beszterczebányai káptalan 40 K, eperjesi káptalan 20 K, székesfejérvári káptalan 20 K, Kemenes Ferencz 20 K, Vécsey Eszter bárónő gyüjtése 50 K, az esztergomi káptalan tagjai Venczel Antal gyüjtése utján 170 K, Sujánszky Antal 20 K, Zundl Péter 5 K, Zubriczky Józsefné gyüjtése 14 K, Batthyány Vilmos gróf 19 K, Dessewffy Julia grófnő 20 K, Rott Nándor dr. 10 K, Giesswein Sándor ivén 9 K, Berger Ev. János 50 K, Székesfejérvári Oltáregylet 20 K, Skarda József 5 K, Egri szeminárium gyüjtése 20 K, Debreczeny János 20 K, Lőcsei Oltáregylet 10 K, Weicher Miklós 10 K, Krizsán Mihály 20 K, Nyitrai Oltáregylet 20 K, nyitrai szeminárium gyüjtése 52 K, Wagner József 20 K, Nyitrai Kath. Kör 20 K, kalocsai szeminárium gyüjtése 15 K, Zomora Dániel 20 K, Ziegler Jozefa főnöknő 10 K, Negyedi Kath. Kör gyüjtése 5 K.

* * *

Áldassék vég nélkül és dicsőittessék a legméltóságosabb Oltáriszentség. Adveniat regnum tuum Eucharisticum.

Oltáregyesületi ügyek.

Értesités. *Május 2-án* Mária-Reparatrix ünnepén teljes bucsut nyernek mindazok, ki a Mária-Reparatrix apáczák kápolnáját (IX., Rákos-u. 5.) meglátogatják s meggyónva és áldozva a Szentatya szándékára imádkoznak.

Választmányi ülés. A budapesti központi Oltáregyesület április 11-én választmányi ülést tartott dr. *Kiss* Aladárné elnöklete mellett. A tagok élénk érdeklődése mellett tárgyaltatott a májusi kiállitás ügye, mely előreláthatólag fényes és nagyszabásu lesz. Lelkes örömmel üdvözölte a választmány táviratilag elnökasszonyát, örgrófi Pallavicini Edénét és gróf Wenckheim Krisztinát az örökimádás-templom-egyesület társelnökét azon alkalomból, hogy Ő Felsége az I. oszt. Erzsébet-renddel tüntette ki őket.

A pécsi Oltáregyesület élénk tevékenységéről számol be az 1902—3. évről szóló kimutatás. Az egyesület tagjainak száma 2550. Bevétele 6464 kor. 20 fil. Kiadása 5708 kor. 74 fil. volt. Fényes kiállitást tartott, melynek tárgyaiból 27 templomot segélyezett.

A székesfehérvári Oltáregylet kiállitásának megnyitása. Márcz. 27-én délután nyitotta meg az Oltáregylet a Ferencz-József nőnevelde utczára

nyiló helyiségeiben rendes évi kiállitását. A megnyitásnak kiváló fényt kölcsönzött ez évben az a körülmény, hogy azon *Erzsébet Amália* főherczegnő férj. Liechtenstein Alajos herczegné is megjelent.

Dr. *Városy* Gyula megyés püspök háromnegyed 3 órakor érkezett udvari papjai kiséretében a kiállitás szinhelyére, hol az Oltáregylet igazgatója *Szuborics* Jenő apátkanonok rövid beszéddel fogadta.

A 3 órakor, udvarhölgye *Wensee* bárónő kiséretében érkező főherczegnőt dr. Városy Gyula megyés püspök üdvözölte, melyre a főherczegnő pár magyar szóval az ülést megnyitottnak jelentette ki. *Szögyény-Marich* Julia, az Oltáregylet elnöke ezután bemutatta ő fenségének az egylet jelenlevő tisztikarát és választmányát, nemkülönben a terjesztőnőket. Majd a püspök megáldotta a kiállitott tárgyakat, melyeket a főherczegnő az Oltáregylet elnökének kalauzolása mellett tekintett meg s a kiállitás eredménye fölött legteljesebb megelégedését fejezte ki. A kiállitas két napig volt nyitva s rendkivül sokan látogatták.

A veszprémi egyházmegye oltáregyesületi megbizottjává a Budapestre kinevezett Hanauer István spirituális ur helyébe báró Hornig Károly püspök dr. *Pályi* Józsefet nevezte ki. Meg vagyunk győződve, hogy hasonló buzgalommal fogja szolgálni az Eucharisztia ügyét, mint lelkes elődje.

A kézdivásárhelyi Oltáregyesület a szeplőtelen fogantatás dogma kihirdetésének félszázados jubileuma emlékére folyó évi május hó 6-án Kézdivásárhelyen méltóságos gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök ur védnöksége és részvétele mellett tárlatot és diszközgyülést rendez.

Az ünnepség sorrendje:

Május 5. Délután 6 órakor bevezető ájtatosság. Szentbeszédét tart gróf Mikes János, gyergyóalfalvi plébános.

Május 6. Délelőtt 8 órakor szentmise. Fél 10 órakor az Oltáregyesület által rendezett tárlatot megnyitja s a kiállitott tárgyakat megáldja püspök ur ő méltósága a főgimnázium földszinti termében. Fél 11 órakor az Oltáregyesület diszközgyülése a város uj disztermében a következő programmal: 1. Püspök ur ő méltóságát üdvözli báró Apor Jánosné alelnök. 2. Fohász, énekli az ifjuság vegyeskara. 3. Ünnepi beszéd. Tartja főtiszt. Soóthy Gyula, a gyulafehérvári központi egyesület igazgatója. 4. Salve Regina. Énekli harmoniumkisérettel Vajna Erzsi k. a. 5. Alkalmi szavalat. 6. Záróbeszéd, tartja az Oltáregyesület igazgatója. 7. Pápai himnusz. Délután 1 órakor közebéd (Jancsó-szálloda). Délután 3 órakor szent gyónás. Délután 5 órakor befejező ájtatossági szentbeszédet tart Zomora Dániel, székesegyházi kanonok. Ezután megkérlelő körmenet hálaadással.

Május 7. Délelőtt 8 órakor ünnepélyes szentmise, mely alatt közös szent áldozás.

Csanád. *Az Oltáregyesület évi jelentése.* — Az országszerte áldásosan működő *Oltáregyesületnek* az 1903. év folyamán egyházmegyénkben kifejtett működéséről nyert és az alábbiakban részletezett jelentése igen nagy örömömre szolgált. Az egyesületnek a lelki tökéletesség előmozditására hatékony befolyása és a jótékonyság gyakorlására irányuló nemes rendeltetése ugyanis ismét sok hivőt vonzott az egylet kötelékébe. A lefolyt évben az egyházmegyében négy uj fiókegyesület alakult: Mária-Radnán 1903 augusztus hó 20-án 72 taggal, Arad-Szent-Mártonban 1903 október hó 8-án 308 taggal, Uj-Aradon, 1903 november hó 22-én 126 taggal és Lippán 1903 deczember hó 16-án 32 taggal. Van tehát összesen 35 egyházmegyei fiókegyesület 2665 beirt taggal, a kik az egyesület magasztos czéljától áthatva buzgóan és odaadással lelkileg és anyagilag annak megvalósitásán fáradoznak.

Tagsági dijak fejében ezen fiókegyesületek részéről 1903 január 1-jétől a következő adományok folytak be az egyesület szent czéljainak előmozditásához: Német-Bogsán 22 kor. 10 fil., Ürményháza 19 kor. 48 fil., Ernestháza 7 kor. 68 fil., Végegyháza 45 kor. 90 fil., Temesvár-Józsefváros 22 kor. 82 fil., Dörner József esperes adománya 3 korona, Ó-Bessenyő 1900—1901 re 37 kor. 35 fil., Ó-Bessenyő 1902-re 32 kor., Probst Janka adománya 1 kor., dr. Bálintné Dettáról 2 kor., Gocklerné adománya 1 kor., Német-Czernya 6 kor. 70 fil., Wolfsberg 11 kor. 68 fil., Uj-Arad 31 kor. 84 fil., Mária-Radna 3 kor. 52 fil., Lippa 7 kor. 24 fil., összesen tehát 255 kor. 31 fil.

Az egyházmegyei papság az elmult évben 1740 intencziót vállalt el az Oltáregyesület javára, mig viszont 10 csanádegyházmegyei szegényebbsorsu templom részesült az egyesület részéről különféle egyházi készletekkel való segélyezésben.

Midőn a jelentést tudomásvétel és tájékozás végett a nt. papsággal közlöm, az egyesület «Örökimádás» czimü közlönyét (szerkesztősége: Budapest, IX., Rákosi-ut 5.), melynek előfizetési ára egy évre 3 korona, a nt. papságnak terjesztése czéljából pártolásába ajánlom, egyuttal az 1896. évi 1076. sz. körlevél 2. pontjában az egyesület anyagi támogatására adott engedélyt megujitom.

San-Remo (Italia), 1904. évi január hó 12-én. *Sándor*, püspök.

*

A budapesti Oltáregyesület részére a következő tagdijak folytak be:

Szuhin és jakubjáni egyházak illetékei 4 k, mikóházai egyház és az oltáregyeleti tagok illetéke 10.34 k, várgonyi és miklósvágási egyházak illetékei 3.96 k, heőkereszturi egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 14 k, Varannói esp.-ker. egyházainak illetéke 16 k, miinaróczi egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 9.66 k, gyöngyösi egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 7.26 k, felsőzsolczai egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 43.56 k, makoviczai esp.-ker. egyházainak illetéke 18.06 k, felsőszepesi esp.-ker. egyházainak illetéke 5 k, Szmandray szemin. lelkiigazgató 24 növendékpap oltáregyleti tag illetéke fejében 5.76 k, sajó-pálfalvi egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 7.96 k, falucskai egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 10.86 k, kassai egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 28.56 k, mucsonyi egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 43.40 k, mirossói egyház és az

oltáregyleti tagok illetéke 9.96 k, kéttyi egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 20.24 k, heőkereszturi egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 19.06 k, sajószögedi egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 20.56 k, mikóházai egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 10.65 korona.

*

Fiókegyletek részéről a következő tagdijak folytak be:

Szabó Jánosné Csákányból 2 k, Strémből 18.48 k, Rumból 52.20 k, Kis-Unyomból 19.20 k, Rohonczról 14.16 k, Zala-Tárnokról 3·74 k, Felső-Szénégetőről 40 k, Óri-Szent-Mártonból 10 k, Felső-Lendváról 45.40 k, Sámfalváról 18.20 k, Keszthelyről 47.06 k, Szombathelyről (Kaposi nővérek) 6 k, Szerdahelyről 6 k, adomány névtelentől 2 k.

*

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1903 november hóban befolyt dijak.

Járossy Biri 2 k, az egerbácsi tagoktól 16.28 k, a bátori tagoktól 8.46 k, Hebronay Kálmán pleb. ur által a jász-fényszaruji tagoktól 13.68 k, Kolosváry Ödönné 2 k, Orh Julianna 30 f, Kurapatka Mari 4 k, Pallmann Péter 1 k, Cziráky Luiza grófnő 6 k, Joubert Julia 2 k, Weiser Krisztina 2 k, Kozma Teréz 2 k, Kaszás Ignáczné 2 k, Dávid Andrásné 1 k, Lőrincz Julcsa 1 k, Farkas Antal 1 k, dr. Lámné 40 f, Forgács Istvánné 40 f, Nazarcsik Zsuzsánna 2 k, Nazarcsik Gizella 2 k, Frann Julianna 3 k, Bielerch Emma 1 k, Metz Irma 4 k, Kaufmann Matild 4 k, Neogrády Jozefa 4.24 k, Szüts Julianna 2 k, Ivanits Éva 2 k, Merl Ilona 2 k, Králik Beatrix 10 k, özv. Pitzl Jánosné 1 k, Gyurkóczi Éva 2.20 k, Hanura Magdolna 1 k, Deák Istvánné 2 k, özv. Táborszky Nándorné 2 k, Taborszky Andrea 2 k, Merat Anna 2 k, a horváthi-i gör. kath. tagok részéről 10.18 k, Tuszkai Ödönné 2 k, Turner István 2 k, Turner Istvánné 2 k, Turner Teréz 1 k, Lukács Géza 1 k, Gaube Krisztina 2 k, ifj. Gaube Krisztina 1 k, Hermanek Albertin 1 k, Kaiser Nándor 4 k, Morzsányi Józsefné 2 k, Aranyos Ida Géza 2 k, Klár József 2 k, Szukob Jánosné 4 k

(Folytatása következik.)

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai

Imádkozzunk egyesületünk elhunyt tagjaiért, hogy az Ur Jézus, ki a földön kenyér színében volt reményünk, a menynyei dicsőségben szinről-szinre látható fönségében legyen örök boldogságuk.

1903-ban: Krikler Józsefné Budapesten, Csordás Gáborné Bökény, Ekker Józsa, Hackl Ferenczné Budapest, Kelemen Emera Bussa, id. Lengyel Ferencz, Lengyel Pál, Miczinkó Julianna Levelek, Szabados Ágnes Békés, özv. gróf Vay Dánielné Budapest. 1904-ben: Ágócs Viktória, Dányi Mária Gyula, Deme Mária, Farkas Zsuzsanna, Kutók Emerenczia, Karczay Esther Ipoly-Bolyk, Kovács Julianna Bátor, Megyeri Mária, Mónár János Ipoly-Bolyk, Pfanzelt János Bpest, Rubint József, Szabó Rozália, Telek Rozália Ipoly-Bolyk, Tóth Zsuzsanna Acsád, Vinterkon Sándor Budapest.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körtelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTŐDÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák plehtokban való gyártása.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, hap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. erga s. á 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett müvészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor.,
c) ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona,
b) tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

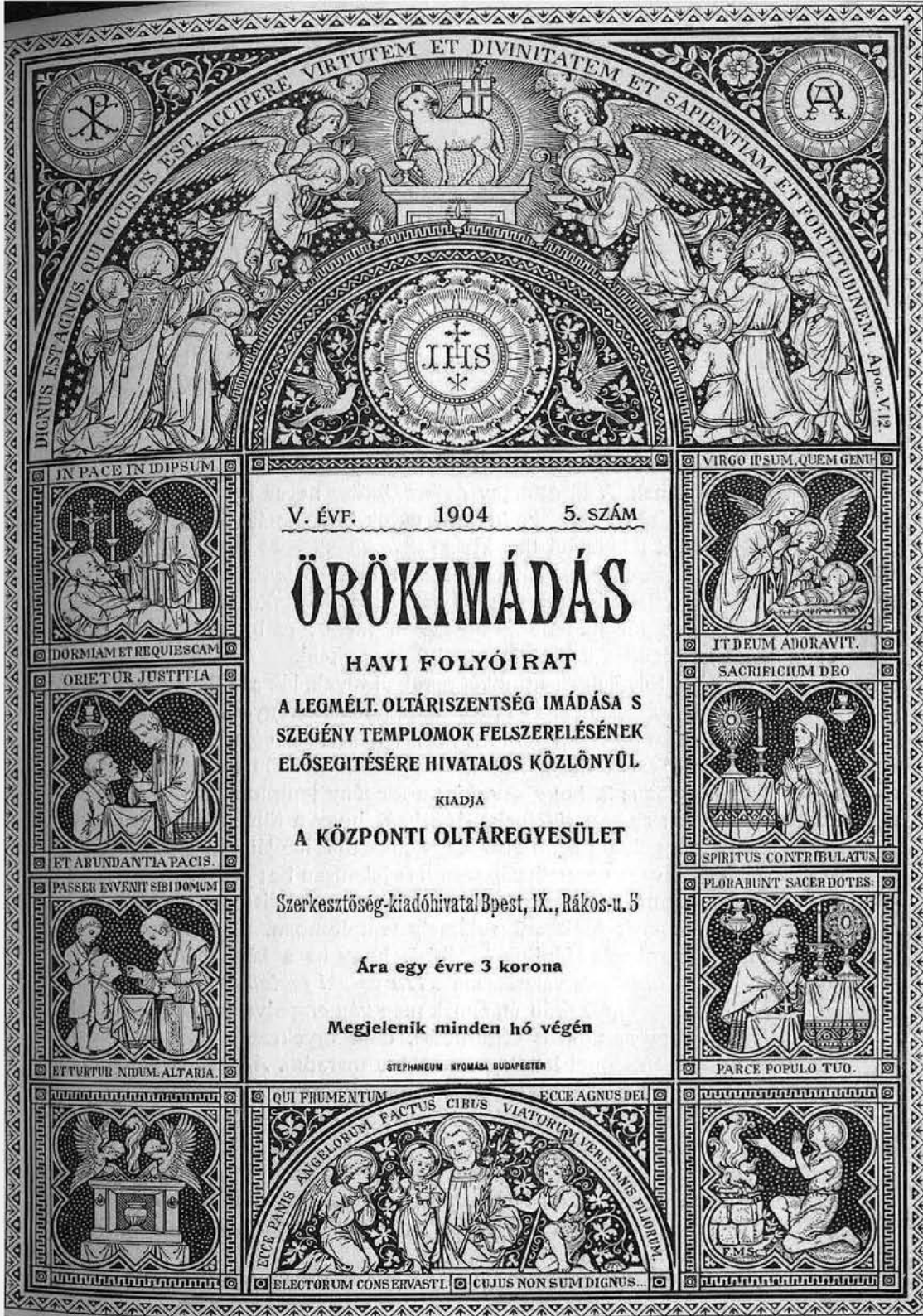

V. ÉVF. 1904 5. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMÁSA BUDAPESTEN

V. ÉVFOLYAM. 1904. MÁJUS. 5. SZAM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: A mi ünnepünk. A kongresszus megnyitása. Szmrecsányi Pál beszéde. Mihályi Viktor beszéde. Az országos oltáregyesületi kiállitás megnyitása. Az Erzsébet-Örökimádás-templom alapkőletétele. A délutáni értekezletek. A diszgyülés. Városy Gyula dr. beszéde. Prohászka Ottokár beszéde. Zichy Nándor gróf beszéde. A körmenet. — Fohász Jézushoz. — Az Oltáregyesület és a katholikus ájtatossági gyakorlatok. — Hogyan tehetjük a szentségimádás napját lehetőleg fényessé és épületessé? — Templomépités és restauratio. Többet észszel, mint erővel. — Ágnes. — Oltáregyes. ügyek.

A MI ÜNNEPÜNK

Könybe borult szemekkel gondolunk vissza az elmult szép napokra. Hálát rebeg ajkunk, hogy az Ur Jézus megdicsőittetett. Reménnyel telik szivünk, hogy a lelkesedés, mely e szép ünnepnapok alatt kitört a keblekből, eredményes, termékeny lesz s az a sok üdvös mag, melyet Istentől ihletett férfiak elhintettek, termékeny talajra hullott s kikel a Jézus Szive szerint való dicső tettekben. Hiszszük, hogy a hitbuzgóság, melyet az eucharisztikus kongresszus felszított, nem fog kialudni ebben a hazában, hanem állandóan fogja lelkesiteni a gyengéd sziveket tevékeny buzgalomra, meleg szeretetre, résztvevő érdeklődésre a szentségi Jézus személye és minden szent ügye iránt. Szeretnők az impozáns kongresszus minden mozzanatát megörökiteni, de csak néhány nagy vonással lehet a hely és idő szüke miatt azt a lélekemelő képet reprodukálni, mely felejthetetlen marad reánk nézve s emlékezetes a magyar katholiczizmusra.

A kongresszus megnyitása.

Az ország püspöki karának majdnem teljes részvételével, a mindenfelől összesereglett papság és hivők jelenlétében kezdődött a kongresszus. Reggel kilencz órakor a belvárosi plébániatemplomban püspöki mise vezette be az ünnepség sorát, melyet *Dessewffy Sándor* csanádi püspök mondott.

Nagymise után a nagy számban egybegyült hivek s a papság a Budapesti Katholikus Kör nagytermébe vonultak a megnyitó ülésre. A püspöki kar tagjai közül ott volt *Samassa József* egri érsek, *Mihályi Viktor* gyulafehérvár—balázsfalvi érsek, *Dessewffy Sándor* csanádi püspök, *Szmrecsányi Pál* nagyváradi, *Radnai Farkas* beszterczebányai, *Mailáth Gusztáv* gróf

erdélyi, *Városy Gyula* székesfehérvári, *Kohl Medárd*, *Radu Demeter* görög katholikus nagyváradi, *Hosszu Vazul* lugosi püspökök, továbbá *Fehér Ipoly* pannonhalmi főapát, *Klinda Teofil* esztergomi prelátus-kanonok, *Steinberger Ferencz* nagyváradi kanonok, a központi papnevelő intézet rektora, *Molnár János* prelátus, *Boromisza Tibor* és *Boromisza István* kalocsai kanonokok, *Szmrecsányi Lajos* egri kanonok, *Kiss János* pápai prelátus, egyetemi tanár, *Margalits Ede*, a Pázmány-egylet elnöke, *Kánter Károly* apát, várpalotai plébános, *Várady Árpád* kultuszminiszteri osztálytanácsos, *Fraknói Vilmos* czimzetes püspök, *Giesswein Sándor* győri kanonok, *Pongrácz Adolf* gróf vágujhelyi prépost, *Vézinger Károly* prelátus, *Jeszenszky Kálmán* hittanár. A világi kitünőségek sorában ott volt *Zichy Nándor* gróf, *Zichy János* gróf, *Simonyi-Semadam Sándor* és *Kovács Pál* orsz. képviselők, *Szegedy György* cs. és kir. kamarás. A diszes hölgyközönség sorai közt ott voltak: *Pallavicini* őrgrófné, *Győry Teréz* grófnő, *Barkóczy Ilona* bárónő, *Cziráky Lujza* grófné, *Korniss Berta* grófné, *Cziráky Jánosné* grófné, *Rudnyánszky Ferenczné*, *Szögyény Julia*, *Kiss Aladárné*, az Oltáregyesület alelnőkneje, *Heinrichné*, *Fellmayer Vilma*, *Tauferné*, *Aigner Lajosné* és még számosan. A vidéki közönség és a nép teljesen megtöltötte a karzatokat.

A kongresszus megnyitó ülését a központi papnevelő növendékeinek énekkara vezette be egy az Oltáriszentség tiszteletére irott latin himnusz előadásával. Az ének elhangzása után *Szmrecsányi Pál* nagyváradi latin szertartásu püspök lépett az emelvényre, hogy a betegeskedő bibornok herczegprimást helyettesitve, a megnyitó beszédet elmondja.

Szmrecsányi Pál beszéde.

Nagyméltóságos érsek urak! Méltóságos püspöki kar! Mélyen tisztelt kongresszus! A főmagasságu bibornok herczegprimás egészségi állapota nem engedte, hogy a kongresszuson személyesen megjelenve, annak ülésein elnökölhessen. Nekem jutott ő eminenciája megbizásából a megtisztelő feladat, hogy a kongresszust megnyissam és tárgyalásait vezessem s én a megtisztelő megbizásnak, bármennyire érezzem is elégtelenségemet, annál készségesebb odaadással, annál bensőbb áhitattal teszek eleget, minél mélyebben hatja át lelkemet a kongresszus czéljának fensége s minél nagyobb örömmel s vigasztalással tölti el mindnyájunk szivét az ünnepélyes alkalom, a várvavárt esemény, a szentségi Jézus dicsőségére és örökimádására s ezzel szorosan egybekötve megdicsőült Erzsébet királynénk emlékének megszentelésére és megőrökitésére épülő templom alapkövének letétele, mely összes szentségimádási műveink és egyesületeink jövőjére messzire kiható fényt árasztván, a kongresszus összehivására okot adott.

Összejövetelünk tárgya: a szent Eucharistia, a legfölségesebb Oltáriszentség, melyben az Ur Jézus szentséges megtestesülését titokzatos módon folytatva, lelkesült természetfölötti életét a földi tápanyag fátyola alatt saját testével és vérével táplálja és szentségi jelenlétével reánk árasztja megtestesülésének áldásait. Megtestesülésében életet hozott a világnak: az Oltáriszentségben minden egyes ember lelkének megnyitja az élet forrásait. Megtestesülésében leszállt a földre, hogy saját emberi természetében az emberiséget Istenhez emelje. Az Oltáriszentségben átszellemült testével leszállt sziveinkbe, hogy bennünk éljen, sziveinket saját szive hasonlatosságára átalakitsa, a halhatatlanság és feltámadás csiráját lelkünkbe oltsa s megérlelve bennünk az örök élet gyümölcseit, mindnyájunkat saját isteni életének, saját isteni dicsőségének részesévé tegyen. Megtestesülésének tehát minden áldása, az üdvösség minden kegyelme, az Oltáriszentség mennyei lélköréből árad szét lelkeinkre. Ott érintkezik a végtelen a végessel, az isteni az emberivel, Isten szive a gyarló emberi szivvel. Ott van az egység jele s a szeretet köteléke, melyben az egyház minden élő tagja fejével, Krisztussal és a testvértagokkal egyesült. Ott van a keresztény hitélet központja, ott van a szív, melyben az egyház természetfölötti szent élete lüktet, onnan indul ki az ő egész malasztélete, oda irányul összes tevékenysége. S a mi csak titokzatos és isteni, fenséges és boldogitó van a keresztény vallásban és egyházban, az mind a legfölségesebb Oltáriszentségben, mint mindennek közös gyúpontjában összpontosul. Épen azért az egyháznak, mely Krisztus szentségi jelenlétéből merité minden erejét és dicsőségét, kezdettől, a katakombák idejétől fogva legfőbb gondját képezte, hogy a hivő lelkeket nemcsak tanitásával, hanem az istentisztelet a szertartások fényével és méltóságával is a szentségi Jézussal való legbensőbb egyesülésre vezesse.

Ezen állandó gondoskodás fényes jelét adta a megdicsőült *XIII. Leo* pápa, midőn nagy szellemének tiszta fényével a világot a megváltó Krisztus iránti hódolatra buzditva, Jézus legszentebb szivének különös ünnepélyességgel felajánlotta az egész emberiséget, midőn az eucharisztikus kongresszusokat és a szentségimádó társulatokat és gyakorlatokat annyi figyelemmel kisérte és szorgalmazta, midőn részükre mennyei védnököt adott, midőn élete alkonyán az emberi társadalmat fenyegető veszélyekkel s az osztályharcokkal szemben a társadalmi béke s a keresztény testvériség és egyenlőség jelvényeként ünnepelte a szeretet szentségét, melyet Krisztus földi élete végháta*ra a világ életéért* hagyott.

Ez képezi legfőbb gondját dicsőségesen uralkodó *X. Pius* szentséges atyánknak is, a ki a buzgalom és szeretet hevétől lángoló szivvel Krisztusban mindeneket megujitani óhajtván, mindenek előtt a szentségi istentisztelet fényét és méltóságát felvirágoztatni s legelső nagy intézkedésével annak egyetemes kiegészitő részét, az egyházi éneket és zenét az Oltáriszentségben elrejtett Ur Jézus fenségével összhangzásba hozni igyekszik. Krisztus földi helytartóinak ezen gondjaiban szerény erőnkhöz és tehetségünkhöz képest

mi is részt akarunk venni, az ő akaratukhoz és utasitásaikhoz gyermeki hódolattal s engedelmességgel alkalmazkodva, a szentségi Jézus dicsőségének előmozditásához legjobb igyekezettel mi is hozzá akarunk járulni.

A kongresszus programmja az Oltáriszentség megismertetésére és tiszteletére, a szentségi társulatokra és gyakorlatokra, az Oltáriszentség tiszteletének áldásos hatásaira vonatkozó sok fontos kérdést ölel fel s emellett az országos oltáregyesületi kiállitás s az egyházi ének és zeneelőadások által gyakorlatilag is bemutatja szentségi társulataink munkásságát.

Istenbe vetett bizalommal remélem, hogy a kongresszusnak áldásos hatása lesz s üdvös eredményének biztató zálogát látom a nagyméltóságu püspöki kar tagjainak jelenlétében is. Fogadják különösen azok, a kik a kongresszus működésében ténylegesen is részt venni kivántak, valamint azok, a kik a szertartási és fegyelmi eltérések daczára megjelenésükkel és részvétükkel hitünk egységét hozták kifejezésre, a kongresszus hálás köszönetét.

De fogadják köszönetünket szentségi társulataink is, melyek egyesitett erőikkel és törekvéseikkel a kongresszus várható üdvös eredményéhez nagy mértékben hozzájárultak. Üdvözlöm különösen a szentségimádó papi egyesületet, a mely Krisztus szolgáit és Isten titkainak sáfárait a szentségi Ur Jézus igazi apostolaivá igyekszik képezni, hogy a testvéri szeretet és kölcsönös példaadás kötelékeivel egybefüzve az Ur házának s mindenekfölött a Szentlélek élő templomainak diszét és ékességét lángoló hévvel és lankadatlan kitartással gondozzák, hogy ne érezzenek sem nagyobb szomoruságot, mintha *a pusztulás utálatosságát látják a szent helyen*, sem nagyobb boldogságot, mintha buzgalmuk jutalmául Krisztus szivét érezhetik dobogni sziveikben s papi lelkük alázatosságában elrebeghetik az apostollal: *Élek én, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem.*

Szivem egész melegével üdvözlöm az Oltáregyesületeket s első sorban azok budapesti központját. A szentirásban olvassuk, hogy Krisztus feltámadása után az apostolok állhatatosak valának az imádságban Máriával, Jézus anyjával és a szent asszonyokkal. A szentirás ezen szavait alkalmazhatom én a szentségi Jézus szolgálatára. Mint a szent asszonyok, a kik Krisztus kisérői és szolgálói voltak nyilvános életében és az egyház megalapitása után az apostolokat segitették az istentiszteletben, oly szent szeretettel szolgálják a szentségi Ur Jézust, oly buzgó odaadással segitik és támogatják az ő szolgáit Oltáregyesületünk hölgyei. Máriával az isteni mester lábainál, szentségi jelenlétéből világosságot, erőt és szeretetet meritenek, hogy Márthával buzgólkodva, az öt megillető tisztelet eszközeiről gondoskodhassanak.

Tisztelet és hála az Oltáregyesület buzgó hölgyeinek, kik az Ur Jézus szentségi életének példája szerint elrejtve, zajtalanul árasztják szét kezük munkájának gazdag áldásait s kik sok lelkipásztor könnyeit letörülve, sok szegény hitközséget megvigasztalva és bátoritva, egykor nem a mi hálás

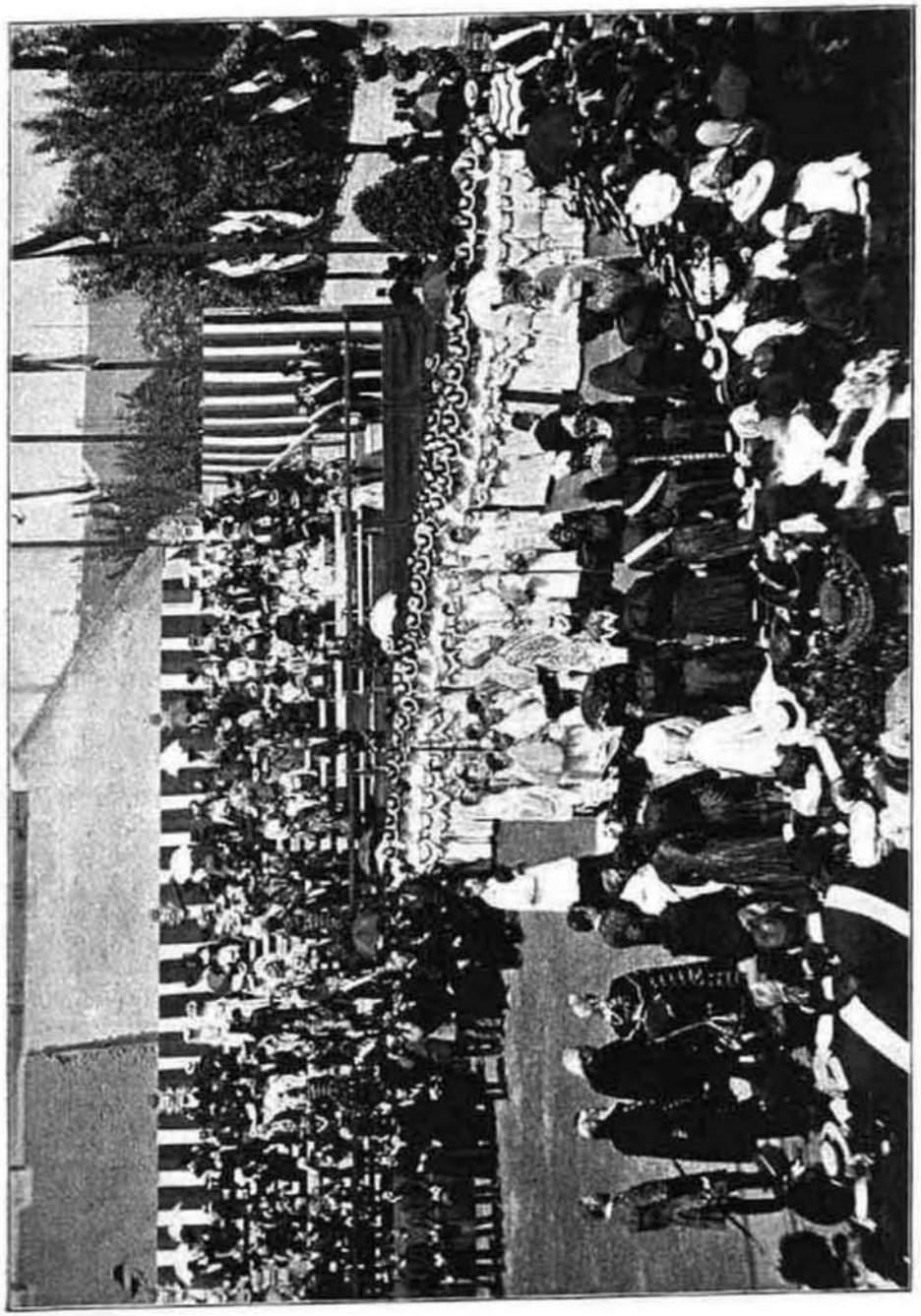

Ő felsége fogadtatása az Erzsébet-örökimádási templom alapkőletételi ünnepélyén.

elismerésünket, de hallani fogják az Ur Jézus ajkairól az üdvözletet: *Jöjjetek, mert ruhátlan voltam és ruháztatok engem.*

De üdvözlöm kedves katholikus ifjuságunkat is, mely a kongresszussal közre akar működni, hogy szintén hitvallást tegyen Krisztus jelenlétéről a legfölségesebb Oltáriszentségben. Nem is maradhattak távol azok, kiken a jövő reménye nyugszik, midőn az élet erőforrását s a jövő zálogát ünnepeljük.

Üdvözlöm végre a kongresszus összes tagjait, a kik a szentségi Jézus hivására közelből és távolból összejöttek, tanuvallomást teendők arról, hogy mint az ősegyház keresztényeinek, nekünk is egy a szivünk, egy a lelkünk, mert velük együtt, az apostol szavai szerint, *egy kenyér, egy test vagyunk sokan, mindnyájan, kik az egy kenyérből részesülünk.*

A keresztény testvéri szeretet érzelmeiben egyesülve, mielőtt Isten segitségével szent munkánkat megkezdenők, engedje meg a tisztelt kongresszus, hogy ez ünnepies napok egyik fénypontjának, az örökimádási templom alapkőletételének küszöbén egy pillanatra megállva, megindult szivvel mindnyájunk hálás kegyeletének koszoruját tehessem le azon sirhantra, melyben a szentségi müvek egyik apostoli lelkü előharczosa, az Oltáregyesület alapitóelnöknője, *özv. Cziráky Jánosné* grófné halandó porai várják a boldog föltámadást. Ő volt az, ki egészen az Oltáriszentségnek élve, egész életét az Oltáriszentségben jelenlevő Ur Jézus ügyének szentelve, áldott emlékü Erzsébet királynénk gyászos elhalálozása fölött érzett mélységes, keresztény fájdalmában tervbe vétette s lelke lángoló buzgalmával a megvalósulás felé vezette az Erzsébet királynéról nevezett Örökimádás-templomának felépitését.

Midőn holnap felséges Urunk, apostoli királyunk jelenlétében az alapkő letétele után a szentély helyén az első szent áldozat illata szálland fel az Éghez, imáinkban emlékezzünk meg róla is s lelkünkbe vele egyesülve könyörögjünk az Urhoz, hogy ne késsék sokáig az a nap, a melyen a fehér ruhába öltözött égi karokkal versenyre kelve zenghessük az Örökimádás énekét, hogy ne késsék sokáig az a nap, melyen az Oltáriszentségben mérhetlen szeretetével jelenlevő Ur Jézus oltalma alá helyezhessük nemzetünk elköltözött békeangyalának lelkét, örökké áldott emlékét.

E klasszikus beszédre mintegy visszhang gyanánt hangzott a görögkatholikus testvéreink nevében történt felszólalás, melyet *Mihályi* Viktor balázsfalvi érsek adott elő.

Mihályi Viktor beszéde.

Hosszu századok előtt történt, hogy a gyászos emlékü egyházszakadás elválasztotta a nyelv, a szertartás és a fegyelem dolgában egymástól a latin és a görög egyházat. Nem volt hiány oly törekvésekben, melyeknek czélja az egyházak között felmerülő ellentétek kiélesitésére, szétválásuk szakadássá

fejlesztésére irányult. Azonban Istennek legyen hála, e sötét törekvéseket nem koronázta siker. Épen az a szent motivum, mely a mai napon kongresszusra gyüjtötte egybe az ország püspökeit, papjait és hiveit, az Oltáriszentség imádó tisztelete azon közös vonások leglényegesebbje, mely törhetlenül egybekapcsolja a szertartásban, fegyelemben különböző egyházakat. A görög egyház századok óta ismételteli az oltárnál áldozó papjaival azon fohászt, melyben Isten kegyelmét kéri, hogy a szentségi Jézussal ne mint Judás, a csókkal árulóvá lett apostol, ellenkezésbe kerüljön, hanem, mint a keresztén megtérő bünös, Isten látására méltattassék. Ez az ima legékesszólóbb kifejezése a görög szertartásu egyháznak az Oltáriszentség iránt táplált érzelmeinek. A görög egyház Aranyszáju szent János ezerötszáz évvel ezelőtt leirt szavaival hódol az Oltáriszentségnek, mig a római aquinói szent Tamásnak hasonló gondolatot kifejező hatszázéves himnuszával imádja az eucharisztiát. Ebből is látszik, hosszu századok folyamán, mennyire egyek voltak a csupán lényegtelenekben különböző egyházak az Oltáriszentség tiszteletében és imádásában. Ép ezért örömmel engedett az érsek és püspöktársai annak a meghivásnak, mely öket a latin szertartásu egyházzal együtt az eucharisztia hódolatára szólitotta. Az érsek beszéde végén köszönetet mondott a maga, valamint szufragáneus püspökei nevében a meghivásért s a szives fogadtatásért.

Az elnöklő püspök felszólitására ezután *Kánter* Károly apátplébános felolvassa a kongresszus előkészitőinek, az Örökimádás-templom szervezőinek a pápa ő Szentségéhez intézett hódoló feliratát. A felirat szövege a következő:

«Szentséges Atya!

Ha van remény arra, hogy e szomoru napokban az Egyház diadalmasan kerül ki a küzdelmekből, az abban leli magyarázatát, hogy a keresztény nyájnak pásztorai eucharisztikus gyüléseket tartván a meglazult fegyelemnek s a romlott erkölcsöknek megjavitására, a szent hitnek teljes tökélyében való visszaállitásán fáradoznak s igy mindent Krisztusban megujitani törekszenek.

Kedves lesz ennélfogva Előtted, Szentséges Atya, ha látod, hogy mi is nyilvános könyörgést rendezünk az Oltáriszentségben valóban, igazán és és állagilag jelenlévő Jézus tiszteletére s kérjük öt, a legfőbb Pásztort, hogy kegyesen tekintsen le arra, mit nyájunk érdekében tettünk, áldja meg azt és növelje; nekünk pedig és segédeinknek adjon erőt, hogy legyőzvén az akadályokat, eloszlatván a nehézségeket, bő aratásnak örvendhessünk.

Tudtuk ezt, ezért mi is, az eucharisztikus testületeknek s az örökimádás papjainak előljárói, egyesülve azokkal, kik Krisztusban atyáink s kiket a Szentlélek bizott meg lelkünknek kormányzatával, elhatároztuk: hogy május 17-ikére, szent Babylon Paskhálisz ünnepére, a katholikus Magyarország hivő népét az Oltáriszentség nyilvános imádására, közös gyülésre összehivjuk s ez időt tüztük ki arra is, meghivatva az Oltáregylet előljárói által,

hogy apostoli királyunknak kilátásba helyezett jelenlétében leteszszük az alapját azon templomnak, melyet a pár évvel ezelőtt szomoru véget ért feledhetetlen királynénknak emlékére emelni óhajtunk.

E templom kiválóan eucharisztikus templom lesz, melyben örökimádást fognak végezni az Istennek szentelt szerzetesnők s azok, a kik időszerint eszközölt beosztásban velök s velünk, kik Krisztust szeretjük, egyesülve őt imádni törekszenek.»

X. Pius ő Szentsége sajátkezüleg felelt a feliratra, a melynek magyar fordítása a következő:

«Olvastuk leveleteket, melyből értésünkre esett, mily nagy buzgalommal készültök szent Babylon Paskhálisz ünnepére, hogy az Oltáriszentségben jelenlevő Jézust megdicsőitsétek. Hogy a Megváltó dicsőségének megvédelmezésére s terjesztésére szerencsés siker koronázza törekvésteket, atyai jóindulatunknak bizonyságául és az isteni kegyelmeknek biztositékául rátok, kedves fiainkra, a gyülés előljáróira s mindazokra, kik a gyülésen megjelentek, szeretettel az Urban apostoli áldásunkat adjuk. Kelt a Vatikánban, május 6-án, 1904. *X. Pius pápa.*»

Az utóbbi leiratot a kongresszus tagjai viharos éljenzéssel fogadták és állva hallgatták végig. Az elnök pedig a leiratot hódolattal veszi tudomásul a kongresszus nevében és erőt merit belőle az Oltáregyletek további munkásságára, a minek záloga a Szentatya áldása. Majd inditványozza, hogy ő Szentségéhez, ő Felségéhez, valamint a gyengélkedő herczegprimáshoz a kongresszus hódolatteljes üdvözlő táviratokat intézzen, mi megtörténvén, a gyülés berekesztetett.

Az országos oltáregyesületi kiállitás megnyitása.

Délután 3 órakor érkezett meg *Kohl* Medárd fölszentelt püspök az Angolkisasszonyok váczi-utczai templomába, melyben fogadtatására már egybegyültek a kongresszus papi résztvevői. A bevonuló főpapot az Angolkisasszonyok növendékeinek énekkara fogadta. A pontifikáló püspökön kivül még *Mailáth, Városy* és *Radnai* megyés, *Mihályi* Viktor balázsfalvi érsek, *Radu* Demeter nagyváradi és *Hosszu* Vazul lugosi görög szertartásu püspökök is megjelentek.

Kohl Medárd segédpüspök a szószékre lépve elmondta alkalmi szentbeszédét, mely után az összes segédkező és egyébként jelenlevő papság kiséretében fölvonult az Angolkisasszonyok zárdájának első emeleti helyiségeibe, hogy az ott berendezett kiállitást beszentelje. A beszentelés megtörténte után a püspök megnyitotta a kiállitást, rövid pár szóban szivből köszönetet mondva mindazoknak, a kik az Oltáregyesület czéljaira áldoztak és igy a fényes képet nyujtó kiállitás rendezése körül tevékenykedtek. A beszentelést követő megnyitó után *Kohl* Medárd s a jelenlevő egyháziak a

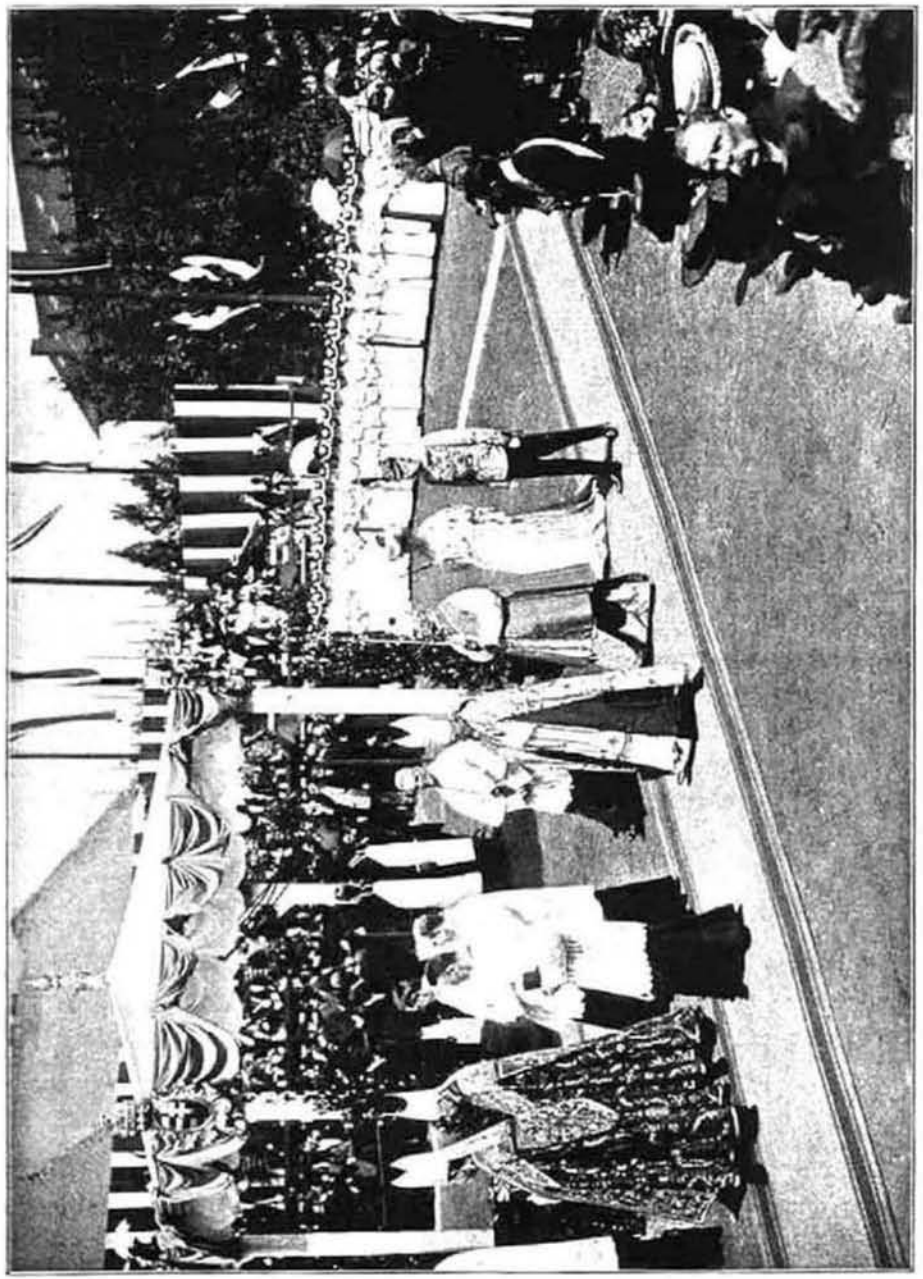

A papság ő felségét a diszsátorba vezeti.

páratlanul sikerült kiállitás megtekintésébe fogtak. A megnyitáson jelen voltak az emlitett püspökök és csaknem mindazok, a kik az eucharisztikus kongresszus délelőtti megnyitó ülésén részt vettek. A világi előkelőségek közül *Esterházy* Miklós herczeg, *Csekonics* Endre gróf zászlósur és neje, *Cziráky* Antal neje és leánya kiséretében, özv. *Almássy* Kálmánné, a *Zichy* grófi család több tagja, *Győry* Teréz grófnő, *Cziráky* Jánosné grófnő és még számosan a katholikus arisztokráczia legjobbjaiból jelentek meg. Ott voltak még a vidéki Oltáregyesületek vezetőségei is.

Felületes megszemlélés után bizony nehéz, sőt nem is lehet a kiállitásról csak némileg is kimeritő képet adni. Csak azokat emlitjük a kiállitott tárgyak közül, a melyek hamarjában különösen szemünkbe ötlöttek, de hangsulyozzuk, hogy ezzel egyáltalában korántsem emlitettük mindazt, a mi szépet és figyelemreméltót láthattunk a kiállitáson.

Az egyesület jótevői között első helyen szerepel *Izabella* főherczegnő, a ki aranyhimzéssel diszes fehér selyem miseruhát ajándékozott. Remek munka, mely a pozsonyi háziipariskola készségét dicséri, az a szinpompás teljeshimzésü miseruha, melyet *Zichy* Nándorné grófnő készittetett az Erzsébet-Örökimádás-templom számára. Föltünő az a görög szertartásu ornátus, melyet *Vályi* János eperjesi püspöknek jubileumi ajándékul hivei készittettek. Különösen szép a fehér selyem homoforion és érdekesek a diszes mitra selyemhimzésü képei. *Wenckheim* Frigyesné grófnő egy fehér ripszselyem miseruhát adott, melynek akantuszdisze stilszerüségével tünik ki.

Az Erzsébet-Örökimádás-templomnak szánt ajándék *Forgách-Révai* grófnő gyönyörü veluma, mely velenczei selyem és görög crèpe de Chine alapon készült. *Cziráky* Lujza grófnő, *Mailáth* Györgyné, *Zichy* Sarolta, *Barkóczy* Ilona bárónő, *Csáky* Klára grófnő, *Zichy* Livia grófnő, *San Marco* herczegnő, *Wenckheim* Krisztina grófnő, románfalvi *Fejérváry* Celestine, *Károlyi* Gyuláné grófnő, *Almássy-Gyürky* grófné, *Orczy* Tekla bárónő, *Rudnyánszky* Ferenczné és még számos előkelő hölgy neve szerepelt mint adományozóé a többi remekszép liturgikus ruhán, melyek mindegyike több, a legalaposabb szakértelemmel rendelkező egyházi műtörténészt is kielégitené.

A vidéki oltáregyesületek közül a *nyitrainak* és *győrinek* kiállitása tünt ki, ugy a kiállitott tárgyak számát, mint művészi értéküket tekintve.

Több intézet is jelentékenyen hozzájárult a kiállitás teljes sikeréhez. Igy a soproni Orsolyaszüzek, a Miasszonyunkról nevezett iskolanővérek ó-kanizsai háza, a nyitrai, pécsi és székesfejérvári apáczazárdák állitottak ki szebbnél-szebb dolgokat. Gyönyörü volt a budapesti Mária-intézetnek fehér moirée-selyem albája stb.

A szép napot este fényesen sikerült egyház-zenei előadás fejezte be.

Az Erzsébet-Örökimádás-templom alapkőletétele.

Az országos eucharisztikus kongresszus második napjának legkiválóbb eseménye az *Erzsebet-Örökimádás-templom* alapkőletétele volt. Bátran mondhatjuk, hogy ezen emlékezetes esemény egész Magyarország részvétele mellett folyt le.

A legfőbb udvar, a főpapi kar jelesei, egyházi, katonai és világi nagyjaink, karöltve a katholikus társadalom szegényével gazdagjával, egy szivvel, egy lélekkel egyesültek, hogy az épitőbizottság és a rendezőség által már hetek, hónapok óta előkészitett napját nagyszabásu, feledhetetlen ünneppé avassák, melynek emléke mindnyájunkat méltó örömmel és megelégedéssel tölthet el.

Magyarország legelőkelőbb társaságának szine-java töltötte meg a gyönyörüen dekorált díszsátort és tribünöket s várta a legfelsőbb udvar megjelenését.

Pont tiz órakor az utvonalon végigzugó «éljen» kiáltások zaja hirdette a király kocsijának közeledtét.

Samassa József egri érsek s a segédkező papság, a keresztet vivő *Bogisich Mihály* püspökkel az élén, a felség elé vonult, mig a bejárónál az épitési bizottság elnökeivel, *őrgróf Pallavicini Edénével* és *Zichy János* gróffal várta az érkezőket. Az első udvari fogaton Ő Felsége ült *Mária Valéria* főherczegasszonynyal. A királylyal együtt érkeztek meg: *Frigyes*, *Ferencz Salvátor*, *József* és *József Ágost* főherczegek, *Mária Jozefa* főherczegnő, *Izabella* főherczegnő leányával, *Henriette* főherczegnővel és *Klotild* főherczegasszony. A főherczegek és főherczegnők teljes udvari kiséretükkel jelentek meg.

Zichy János gróf a következő beszéddel üdvözölte a királyt:

«Császári és apostoli királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk!

Hódolatteljes tisztelettel fogadjuk Felségedet e helyen, hol alapköve fog letétetni azon templomnak, melyet Magyarország katholikusai Isten dicsőségére, Felséged megboldogult, nemes hitvesének, Magyarország védőangyalának, szeretett királynénknak emlékére épitenek.

A végtelen szeretet gondolata, melyet az örökimádásban akar kifejezésre juttatni a katholikus vallás, legyen Fölségednek és hü katholikus alattvalóinak ez esetben különösen nagy vigasztalása és egyuttal kifejezése a megboldogult királyné iránt érzett határtalan hűségnek, ragaszkodásnak és hálánknak, melyet e templom beláthatlan időkig hirdetni fog.

Engedje meg a Gondviselés, hogy azon buzgó imák, melyekkel az épitendő templomban a felséges királyné lelkiüdveért ezer és ezer katholikus szív Istenhez állandóan fog fohászkodni, egyuttal szorosabbakká tegyék azt a kapcsot is, mely a rendithetlen vallási meggyőződést a dinasztikus hűséggel egybekötött hazafisággal forrasztja össze.

Midőn köszönetet mondunk Felségednek magas megjelenéséért, arra kérjük, engedje meg Felséged, hogy az alapkő letételének ünnepélye megkezdődhessék.»

Erre a király, a kit mélyen meghatottak a szónok szavai, igy felelt:

«Igen szivesen jelentem meg felejthetetlen hitvesem, Erzsébet királyné emlékének szentelt ezen örökimádási templom alapkőletételének ünnepélyén és már ezen alkalommal köszönetet mondok mindazoknak, a kik lankadatlan buzgalommal fáradoztak és a kik nagylelkü adományaik által lehetővé tették, hogy magyar székesfővárosomban az Isten dicsőségére és a hivek lelki javára egy ujabb diszes egyház épüljön. Az Ég áldása kisérje mindvégig ezen épitkezést!»

Ezután Samassa érsek odanyujtotta a keresztet, melyet a király megcsókolt s a szenteltvizet, mire keresztet vetett. Azután a papság fölkisérte a királyt a sátorba, mire az érsek az oltár lépcsőjén állva, nagyszabásu alkalmi beszédet mondott.

Az eszmékben gazdag beszéd befejeztével kezdetét vette az alapkőnek s a templom helyének beszentelő szertartása. A terméskőből faragott alapkőben érctokban elhelyezték a jelenleg forgalomban levő érczpénznek egy-egy példányát s az alapitási oklevelet. Az oklevél szövege a következő:

«A teljes Szentháromság nevében. Amen. Az üdvösségnek egyezerkilenczszáznegyedik esztendejében, május hó 18-án a boldogságos szüz Mária, Magyarország Nagyasszonya szeplőtelen fogantatása hitágazatának ünnepélyes kihirdetése ötven éves jubileuma esztendejében a szentháromságu egy Isten dicsőségére, a szentségi Ur Jézus örök imádására, Istenben boldogult Erzsébet királyné, a magyar nemzet anyja emlékére tette le Samassa József dr. egri érsek az «Erzsébet örökimádási templom» ezen alapkövét, mikor X. Pius pápasága első esztendejében kormányozta az Egyházat, I. Ferencz József apostoli királyunk uralkodásának ötvenhatodik esztendejét töltötte, Vaszary Ferencz Kolos biboros-herczegprimás igazgatta az esztergomi főegyházmegyét, néhai gróf Cziráky Jánosné és Almásy Mária a budapesti Angolkisasszonyok főnöknője kezdeményezésére, Pallavicini Mailáth Etel őrgrófné, Wenckheim Frigyesné grófné, Zichy Nándor gróf, Zichy János gróf, Kanter Károly királyi várpalotai apátplébános, Glattfelder Gyula fővezetése mellett, Aigner Sándor műépitész tervezete szerint O Felsége az apostoli király, a királyi ház több fenséges tagjának, a méltóságos püspöki kar, a magyar királyi kormány, a főrendiház, képviselőház s a székesfőváros előljáróságának számos tagja és a hivők nagy seregének jelenlétében.

Hirdesse ez a templom Isten dicsőségét, boldogult Erzsébet királyné emlékét s áraszsza belőle a szentségi Jézus nemzetünkre bőségesen az ő kegyelmét. Kelt Budapesten, 1904 május 18-án. Ferencz József, Vaszary

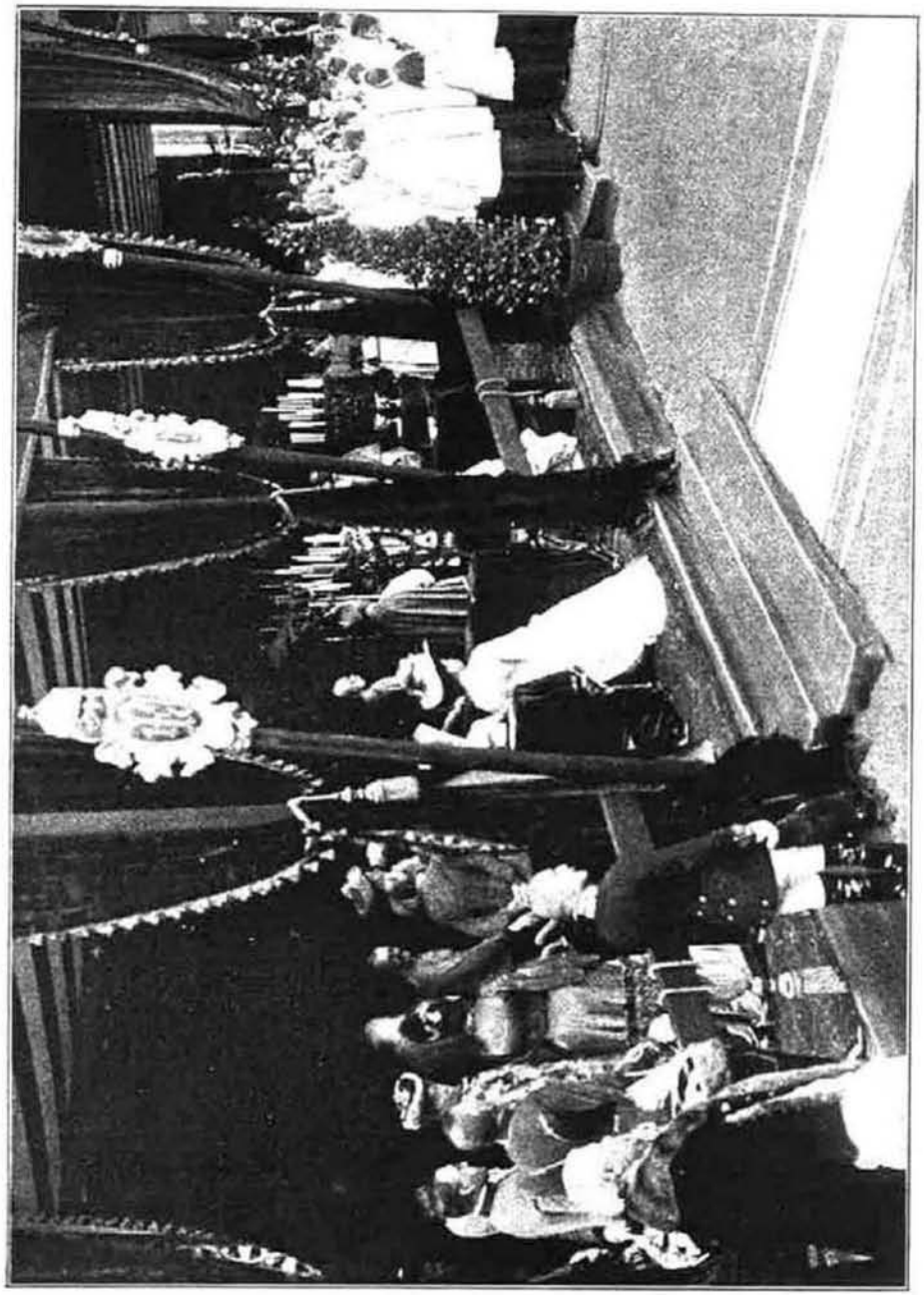

A díszsátor az udvarral és a fölséges vendégekkel.

Kolos biboros-érsek, Samassa József dr. egri érsek, Szmrecsányi Pál nagyváradi püspök, Almásy Mária főnöknő, őrgróf Pallavicini Edéné Majláth Etelka, Zichy Nándor gróf, Wenckheim Frigyesné szül. Wenckheim Krisztina grófnő, Zichy János gróf, Kánter Károly, Glattfelder Gyula dr., Aigner Sándor műépitész.»

A szertartás alatt a *Budai Dalárda* kitünően képzett énekkara *Beethoven* «Isten dicsősége» czimü egyházi énekét, majd a beszentelést követő *mise* alatt *Volkmann* Róbert férfikarra szerzett miséjét adta elő *Stojanovits* Jenő karnagy mesteri vezetése alatt.

Mielőtt *Aigner* Sándor épitész az elkészitett mélyedésbe bocsátotta a megszenteli alapkövet, a király, a főherczegnők, a miniszterek és a főpolgármester megtették a szokásos háromszoros kalapácsütést.

A szertartás végeztével Ő Felsége megszólitással tüntette ki az épitőbizottság minden egyes tagját.

A délutáni értekezletek.

Május 18-án délután 3 órakor az oltáregyesületek, 5 órakor pedig a szentségimádó papok tartottak értekezletet. Az itt előadott, kiválóan sikerült beszédek közül jelen számunkban egyelőre *dr. Andor György* és *Mórocz Emilián* előadásait közöljük.

A diszgyülés.

A május 19-iki diszgyülést ünnepélyes szentmise előzte meg a belvárosi plébánia-templomban, a melyen fényes segédlettel *Fehér* Ipoly pannonhalmi főapát pontifikált. Utána a hatalmas számu közönség a Katholikus Kör diszteremébe vonult. Az óriási terem szüknek bizonyult a tagok befogadására; sokan a folyosókra szorultak, mig a vidékiek a karzatokon szorongtak, miután számosan nem jutottak helyhez.

Féltizenegy óra után *Szmrecsányi* Pál püspök, mint elnök, *Városy* és *Radu* püspökök, mint alelnökök, *Jeszenszky* Kálmán hittanár, mint jegyző elfoglalták helyüket a dobogón és az elnöklő püspök megnyitotta a diszülést.

Elnök mindenekfölött örömének ad kifejezést az Erzsébet-Örökimádás-templom alapkőletételi ünnepségének szép sikere felett. Köszönetet mond a kongresszus nevében Samassa József dr. egri érseknek, a ki lelkes és mély hatásu szónoklatával és pontifikálásával oly nagy mérvben növelte az ünnepség fényét. Kifejezést ad azon biztos reményének, hogy a templom, melynek alapját tegnap letették, a hivek közadakozásából nemsokára fennen hirdetheti Isten dicsőségét, feledhetetlen királynénk emlékét. Hálásan emlékezik meg azokról, kiknek áldozatkészsége mozditotta elő eddig e szent ügyet; s mindenkinek lelkére köti, hogy filléreivel áldozzon a templomra; különösen köszönetet mond fáradhatatlanságáért *Pallavicini* Ede őrgrófnénak, az Erzsébet-Örökimádás-templom épitő-bizottság érdemdus elnöknőjének.

Az elnöklő püspök szavait általános helyeslés követte s erre *Városy* Gyula dr. székesfejérvári püspököt szólitotta fel az Oltáriszentség szocziális jelentőségéről szóló beszédjének elmondására.

Városy Gyula dr. beszéde.

Méltóságos Püspöki Kar! Mélyen Tisztelt Közgyülés!

Szinte tiszteletlenségnek tünik fel előttem, hogy én ezen alkalommal a legméltóságosabb Oltáriszentségről szocziális szempontból akarok szólani, hogy hitünk legfönségesebb titkát, szivünk legbensőbb szeretetének tárgyát mintegy levonom a napi kérdések tömkelegébe. Azonban, mélyen tisztelt közgyülés, ezen vád ellen megvéd engem maga az eucharisztikus Krisztus. Ő itt állandóan közöttünk van, velünk akar állandóan lakni, nemcsak azért, hogy tétlenül éljen ott a tabernakulumban, hanem, hogy részt vegyen az emberiség egész életében, hogy központja legyen az emberiség miden mozgalmának, minden törekvésének.

Rafael világhirü képén, a Disputában az Oltáriszentség van az emberiség központja gyanánt föltüntetve; a körülötte csoportosuló gyönyörü alakok mind az Eucharisztia felé néznek, mind oda iparkodnak szellemi tekintetükkel fordulni, mintegy abból akarják az összes igazságokat levonni, Ő rája akarják vonatkoztatni az egész tudományt.

És csakugyan, mélyen tisztelt diszgyülés, az Eucharisztia központja az egész katholikus theológiának, mert összfoglalatja az egész katholikus dogmáknak. A ki hisz az Eucharisztiában, az hisz a megváltásban; mert hiszen az Eucharisztia nem más a megváltás betetőzésénél. A ki hisz az Eucharisztiában, az hisz a Szentháromságban; mert hiszen azon igazságnál fogva, hogy a Szentháromság három személye egymástól elválaszthatatlan, az Eucharisztiában az u. n. circumincessio alapján mind a három isteni személy jelen van. A ki hisz az Eucharisztiában, az hisz az Istenben, mert hiszi az Eucharisztia-Isten végtelen szeretetének, végtelen jóságának, mindenhatóságának és többi isteni tulajdonságainak legfényesebb tanubizonyságát. A ki hisz az Eucharisztiában, az hisz az egyházban, mert hiszen a katholikus egyháznak szolgái azok, a kik az Eucharisztiát létrehozzák, a kik kiosztják, a kik körülötte foglalatoskodnak; az egyház tabernákulumai őrzik az Eucharisztiát, az egyház gondja, áhitata őrködik az Eucharisztia épsége és méltó tisztelete fölött.

Az egyház buzgósága szakadatlanul lelkesen hirdeti az Eucharisztia istenségét. A ki hisz az Eucharisztiában, az hisz az örök életben, a melynek az Eucharisztia mintegy előképe; mert ime már tizenkilencz század óta él a

megtestesült isteni szeretet ott az Eucharisztiában, nemcsak Istenségével, hanem emberségével együtt.

A ki hisz az Eucharisztiában, hisz a testnek föltámadásában, mert hiszen a föltámadt Üdvözitőt tiszteljük az Eucharisztiában; az hisz az örök boldogságban, mert hiszen miben másban áll az örök boldogság, mint Isten szine látásában. Az Eucharisztiában pedig nem ugy a test szemeivel, de hitünk szemeivel látjuk folytonosan köztünk levő Istenünket.

De nemcsak a theologiának központja az Eucharisztia, mélyen tisztelt diszgyülés, hanem az egész liturgiának, az egész egyházi életnek. A katholikus egyháznak minden nyilvános szertartása, a hivőknek minden magánájtatossága közvetve vagy közvetlen az Eucharisztiára vonatkozik.

Az egyházi rend különböző fokozatainak annál nagyobb a méltósága, a lelki hatalma, minél közelebbi viszonyban állanak az Eucharisztiával.

Az Eucharisztia központja az egész világtörténelemnek, nemcsak olyan értelemben, a mint Krisztust a világ központjának szoktuk nevezni, hanem azért is, mert kétségtelen, hogy tizenkilencz század óta a világtörténelmet mozgató nagy fejlemények forrásukat a vallási eszmékben birják. Vallás dolgában pedig az Eucharisztia az egész emberiséget két nagy táborra osztja. Az Eucharisztia központja az egész erkölcsi világnak, a jogrendnek, jognak.

Jól mondja egy szellemes franczia iró, hogy egyedül a katholikus egyház őrizte meg az erkölcsi törvények tisztaságát, mert egyedül ő őrizte meg az Eucharisztiát.

A középkorban a szent áldozás, az Eucharisztia vétele egy neme volt az istenitéletnek: a kinek esküt kellett tenni saját ártatlanságára, szavahihetőségére, igéretének beváltására, az előbb a legméltóságosabb Oltáriszentséghez járult; annak tanusitásául, hogy esküjét csakugyan meg akarja tartani, mert különben szentségtörő áldozást követne el, a melytől pedig minden hivő lélek irtózott.

Ma már az istenitélet megszünt, de azért kétségtelen, hogy ma is az Eucharisztia leghatalmasabb őre a törvénynek, a rendnek, az erkölcsi világnak; mert a ki hisz az Eucharisztiában és a ki tudja azt, hogy neki örök üdvösségének veszélyeztetése alatt kötelessége az Eucharisztiához gyakrabban járulni, az rettegni fog a szentségtörő áldozástól és azért, midőn esküt tesz, midőn esküvel kötelezi magát akár a hitvesi hüség megtartására, akár az idegen vagyon kezelésének hüségére, akár szavainak igazsága mellett, mindannyiszor meg fogja gondolni, hogy az Eucharisztia előtt már itt a földön számot kell neki adni, egykor pedig az örök Biró előtt.

Nagyon helyesen mondja tehát az előbb idézett franczia iró, hogy az Eucharisztia a leghatalmasabb őre a tizparancsolatnak.

Mindebből pedig, mélyen tisztelt diszgyülés, önként, szükségszerüen

következik, hogy az Eucharisztia központja egész közéletünknek, a társadalmi életnek, hogy már következőleg az Eucharisztiának megbecsülhetetlen jelentősége van a társadalmi kérdések kialakulására, azok méltányos és helyes megoldására.

Nincs tökéletesebb szabadság, nincs nagyobb hatalom, mint Istennek szolgálni — mondja szent Prosper. De mit tesz Istennek szolgálni? Istennek szolgálni annyit tesz, mint értelmünket, akaratunkat az isteni akaratnak alávetni, akaratát teljesiteni és iránta való hódolatunkat külső cselekedetek által is tanusitani.

A ki Istennek él, annak akarata mindig teljesül, mert akaratát mindig azonositja Isten akaratával és igy bármi történjék vele, mindig az ő akarata teljesül. Képzelhető-e ennél nagyobb szabadság, mint a kinek akarata mindig teljesül?

De az is tagadhatatlan, hogy Isten szolgálatának legszebb alakja az Oltáriszentségnek kultusza. Az Eucharisztia szolgálatában értelmünket alávetjük Isten végtelen felsőbbségének; hitünk, elménk megalázása által alávetjük akaratunkat Isten törvényeinek, parancsainak. Az Eucharisztiában a legszebb külső hódolatot tanusitjuk az Isten végtelen fölsége iránt és csakugyan nincs szebb módja az Isten szolgálatának, mint az Eucharisztia.

Az Eucharisztia tehát biztositéka emberi szabadságunknak.

De más szempontból is biztositja az Eucharisztia emberi szabadságunkat.

Képzelhető-e nagyobb kitüntetés az emberre, mint az, hogy ő a legméltóságosabb Oltáriszentség által egy testté lesz Krisztussal. «A ki eszi az én testemet és issza az én véremet, az én bennem marad és én ő benne», mondja maga Krisztus.

Gondoljuk el, hogy milyen végtelen nagy méltóságot kölcsönöz ez a körülmény. Gondold meg — mondja Aranyszáju szent János — hogy milyen tiszteletben részesül emberi méltóságodnak ez a fölmagasztaltatása. Nemcsak saját önérzetünket emeli, hanem egyszersmind arra kötelezi embertársainkat, hogy tiszteletben tartsák ezt a mi méltóságunkat, hogy ne korlátozzák jogtalanul, méltatlanul szabad elhatározásunkat, különösen hogy akadályt ne gördítsenek elénkbe, midőn a legmagasztosabb dologra, lelkünk üdvösségének biztositására törekszünk.

De nemcsak a külső korlátok ellen biztositja az Eucharisztia a mi egyéni *szabadságunkat*, hanem annak belső korlátait is legyőzi, eltávolitja. Nincs nagyobb veszedelme az ember szabad elhatározásának, mint a rossz szenvedélyek, a gonosz indulatok. Nem áll ugyan azon bölcsek tanitása, a kik azt állitják, hogy az embernek épen azért nincs is szabad akarata. Ez nem áll. De annyi bizonyos, hogy szabad elhatározásunknak igen nagy akadályai az eredeti bűnnek eme következményei. De az is kétségtelen, hogy

az Eucharisztiában birjuk leghathatósabb óvszerét ezen korlátoknak. Ha már nem annyira uralkodnak rajtad szenvedélyeid, ha nem érzed annyira az irigység, a harag, a tisztátalanság és más rossz indulatok ostromait, adj hálát az Ur szent testének s vérének, mert a szentség ereje működik benned — mondja szent Bernát. Maga a gonosz lélek is távol marad tőlünk, mikor a legméltóságosabb Oltáriszentséghez méltóképen járulunk s itt Krisztussal mintegy egy testté válunk. Mert hiszen ugyancsak Aranyszáju szent János tanusága szerint, a szent áldozás után ugy fél tőlünk a gonosz lélek, mint a tüzet lehelő oroszlántól. Minél nagyobb buzgósággal járulunk tehát az Eucharisztiához, annál inkább fogjuk emberi méltóságunk, egyéni, belső és külső szabadságunk azt a mértékét élvezni, melyet a szocializmus apostolai szüntelenül hangoztatnak ugyan, de sem magának, sem követőiknek megszerezni nem tudnak.

Ugyanaz áll a szocialisták másik kedvencz jelszaváról, az egyenlőségről. Teljes egyenlőséget diktál, a mi magában lehetetlen. Mert igaz, hogy természetünkre egyformák vagyunk, de tulajdonaink annyira különböznek, hogy szükségképen egyeseknek bizonyos fölényt adnak, akár külső, akár szellemi, erkölcsi értelemben. S a társadalomban sem lehet teljes egyenlőség, mert maga az Isten ugy akarta, hogy az fölebbvalókból és alattvalókból álljon. Dicsőn uralkodó szentséges Atyánk, X. Pius pápa a keresztény tevékenységről kiadott manupropriójában azt mondja, hogy a tökéletes egyenlőség a társadalom különféle tagjai között csak három szempontból létezik. Először, mindnyájan Isten gyermekei, az Ő teremtményei vagyunk, mert Isten teremtett mindnyájunkat; mindnyájunkat megváltott Krisztus és mindnyájan egykor Isten itélőszéke elé fogunk járulni, hogy számot adjunk cselekedeteinkről és azok szerint elvegyük örök jutalmunkat, vagy büntetésünket.

Az emberi egyenlőség ezen hármas forrásához nálunk katholikusoknál még egy negyedik is járul és ez az Eucharisztiában való egyenlőség. Krisztus ezt a szentséget nem egyes kiváltságos embereknek, osztályoknak szerzette, hanem mindnyájunk számára kivétel nélkül. A gazdagok ép ugy kapják, ép annyit kapnak az Eucharisztia kegyelméből, mint a szegények, ép oly gyakran járulhatnak az Eucharisztiához. Tehát az Eucharisztia szempontjából teljes egyenlőség van közöttünk. Ehhez járul, hogy az Ur Jézus az Eucharisztiában testvérünk s mi az ő testvérei. A megváltás, a megtestesülés által emberi természetünket vette magára s ezáltal testvérünkké lett. De viszont bennünket fölemelt bizonyos értelemben az isteni természethez, annak részeseivé tett, Isten fogadott gyermekeivé s igy testvéreivé tett. Ez a testvériség sehol oly nyilvános kifejezésre nem jut, mint épen az Eucharisztiában. Az Ur Jézus az Eucharisztiában az ő megdicsőült emberi testét őrzi. Ugyanaz a Krisztus, a ki fölment a mennybe s az Atya jobbján ül, ugyanaz

az Eucharisztiában is nemcsak istenségében, hanem emberségében is. Tehát itt is emberi természetünk részese, itt is testvérünk s viszont a szent áldozás által folyton részesit bennünket isteni életében, tehát folytonosan fölemel bennünket önmagához s igy kettős szempontból testvérünk az Eucharisztiában. Ámde kell-e nagyobb egyenlőség, mint az, mely testvérek között van? Hiszen a legszorosabb barátságnál is némi akadályul szolgál a születés- és rangkülönbség, mig testvérek közt e korlátok teljesen megszünnek. Azáltal, hogy tehát Krisztus testvérei vagyunk, egymás testvérei és egyenlők is vagyunk. Ez az egyenlőség pedig nemcsak elméletben, de a gyakorlatban is folyton szemünk előtt áll.

Az a nagy ur, az a gazdag gyáros, a ki a szegények közé vegyül, hogy az Ur szent testében és vérében részesüljön, a ki ezáltal azoknak testvérévé lesz, az bizonyára a templomon kivül, az utczán sem feledkezik meg arról, hogy ez a szegény testvére neki és vele szemben testvéri kötelmei vannak. Viszont az a szegény ember, a ki látta, hogy az a gazdag ur ép oly mély alázattal borult le az eucharisztikus Isten előtt, mint ő, hogy ép ugy meg kellett tisztulnia bűneitől, mint neki — az a szegény többé nem tekinti ellenségének, zsarnokának azt a gazdagot, hanem kedvező anyagi viszonyok közt élő testvérének, kinek jólétét annál kevésbbé irigyli, mert megvan az a boldogitó tudata, hogy van néki is oly kincse, gazdagsága, mely felülmul minden emberi kincset; ez a legméltóságosabb Oltáriszentség.

Testvériség, egyenlőség — ezen fogalmakból önként következik a társadalmi béke és jólét harmadik, legfontosabb föltétele: a felebaráti szeretet. Ez igaz testvéri érzelem, a felebaráti szeretet magában elégséges az összes szocziális bajok orvoslására, hogy igy békét és egyenlőséget létesitsen az emberek között. Ez a testvéri szeretet pedig ismét az Eucharisztiában birja legdusabb forrását.

A kik egy kenyérben részesülünk, mindnyájan egy testté leszünk. Az Eucharisztia tehát, mintegy egy testté forrasztja azokat, kik benne részesülnek.

A felebaráti szeretet nem más, mint más jólétének előmozditására őszintén törekvő akarat saját érdekeink föláldozásával, saját önszeretetünk lealázásával. S mi az Eucharisztia? Magának a végtelen szeretetnek szüntelen megnyilatkozása, folytonos önmegalázása. Szépen fejtette ki az este egy fiatal papnövendék Krisztus folytatólagos életét az Eucharisztiában. A mit ő itt a földön az emberek iránti szeretetben tett, azt folytatja az Eucharisztiában. Ő most is imádkozik, közbenjár érettünk, naponkint föláldozza magát a szentmisében bűneinkért elégtételül, elfogadja hódolatunk és tiszteletünk nyilvánulásait, meghallgatja panaszainkat, bensőleg oktat, buzdit, vigasztal bennünket, eltüri a szentségtöréseket, melyekkel a gonoszság illeti, eltüri, csakhogy a jók ne legyenek megfosztva az Eucharisztia végtelen vigasztalásától. Tehát az Eucharisztiában az Ur Jézus most is a folytonos szeretetet

gyakorolja. Ez a szeretet például szolgál a felebaráti szeretetre, melyet folytonosan gyakorol. De nemcsak példájával buzdit bennünket az Eucharisztia a tevékeny felebaráti szeretetre, hanem egyenesen parancsolja. Az Ur Jézus ép az Eucharisztia szerzése alkalmával mondta ki a felebaráti szeretet törvényét: Szeressétek egymást ugy, a mint én szerettelek titeket. Az Ur Jézus ezt a parancsolatot kétségkivül azért adta ezen alkalommal, hogy valahányszor az Oltáriszentségben részesülünk, mindannyiszor emlékezzünk meg e parancsról s ujra fölbuzduljunk a felebaráti szeretet gyakorlására.

Az Ur Jézus ezt az akaratát más módon is nyilvánitja. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre — mondotta — kivánja tehát, hogy mint ő és apostolai, mi is ugy járuljunk ezen isteni asztalhoz; az asztaltársaknak pedig békében, szeretetben, egyetértésben kell élniök. Kétségtelen tehát, hogy maga az Eucharisztiának fogalma, lényege a felebaráti szeretet leghathatósabb eszköze.

Az a bámulandó, csodálatos felebaráti szeretet, melyet az első keresztények egymás iránt tanusitottak, mely fölkeltette a pogány világ bámulatát, hogy fölkiáltott: Nézd, hogy szeretik egymást! — ennek a nagy szeretetnek forrása kétségkivül az Eucharisztia.

Egész általánosságban, de különösen is rá akarok mutatni a szeretetnek azon megnyilatkozásaira, melyek szorosabb viszonyban vannak az Eucharisztiával. Legyen elég e tekintetben az őskereszténység gyönyörű intézményére, az «agapék»-ra, a szeretetlakomákra rámutatni, melyek az Oltáriszentség kiszolgáltatásával egybekötött, szeretettől sugalt vendégségek voltak, melyeken szegények, gazdagok közösen ültek egy asztalhoz s táplálkoztak ugyanazon ételekből, a melyeknek költségét a gazdagok viselték. De az agapék nem csupán az irgalmasság testi cselekedeteinek gyakorlására szoritkoztak, hanem szellemi táplálékkal is egybe voltak kötve, mert azokon mindenkor üdvös oktatásokat adtak a püspökök vagy helyetteseik a jelenlevőknek. Tertullián tanuskodik róla, hogy mindenkor a Szentirás megfelelő szakaszát olvasták és magyarázták. A pogány Plinius is tanuskodik erről. Tertullián továbbá azt is mondja, hogy az agapék alkalmával buzgón imádkoztak a fejedelmekért, azok tanácsosaiért, a közjóért, a béke föntartásáért és az apostolok konstituczióinak tanusága szerint még ellenségeikért s a bűnösök megtéréséért is. Valóban gyönyörű megnyilatkozása volt ez az intézmény a felebaráti szeretetnek.

Mélyen tisztelt diszgyülés! Ma már agapék nincsenek, de kétségtelen, hogy az Eucharisztia ma is a felebaráti szeretetnek, az irgalmasságnak leghatalmasabb élesztője, a társadalmi jólétnek s békének legfontosabb záloga. A zárdák falainak lakói, kik a tabernakulum tőszomszédságában élnek, a társadalom tehetséges osztályainak azon tagjai, kik az Oltáriszentség iránti tiszteletükben kiválóak, mily buzgók a felebaráti szeretet gyakorlásában és mily önfeláldozással fáradnak a társadalom bajainak enyhitésén.

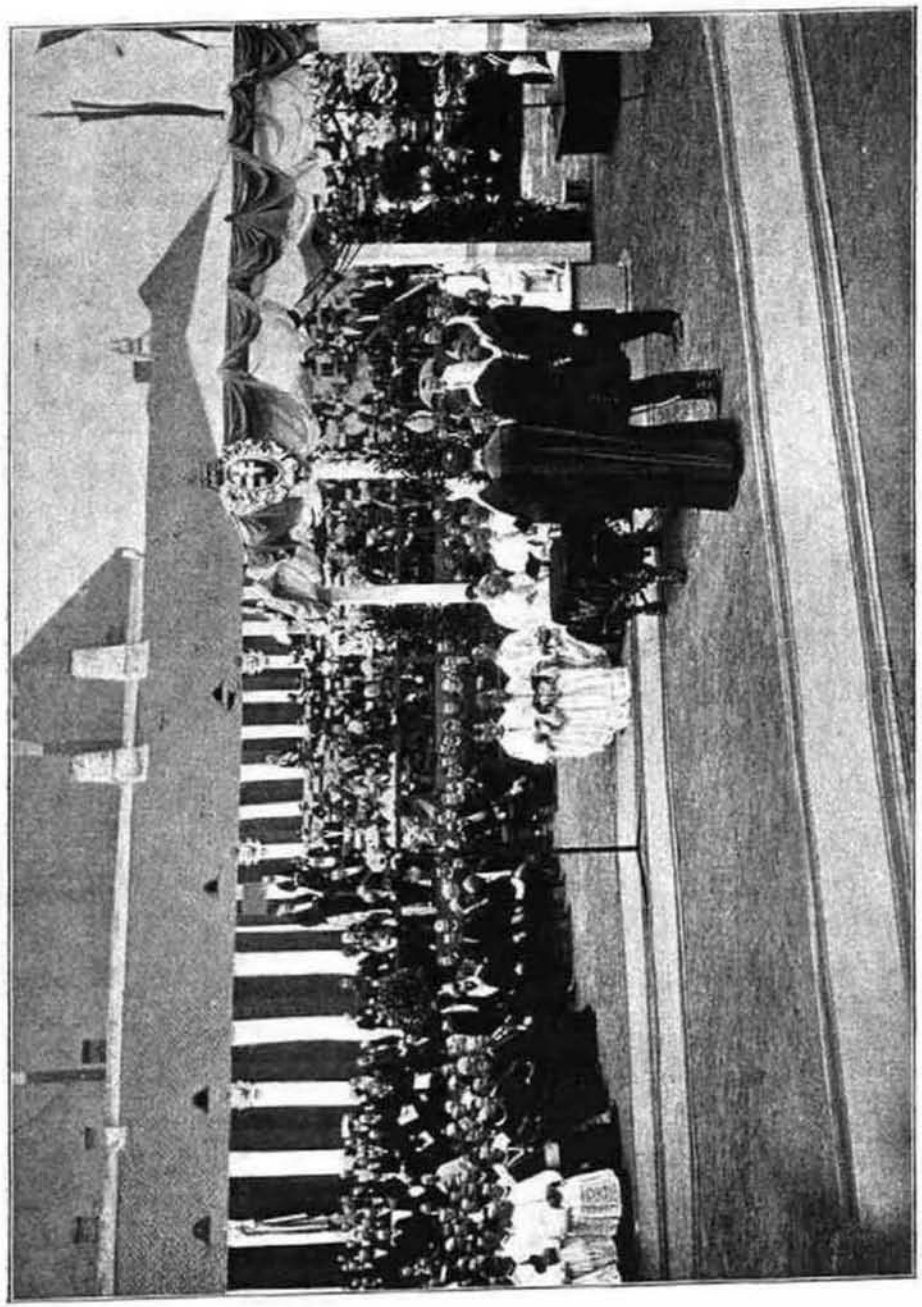

Az alapkő-okmány elhelyezése.

Szólhatnék még az Eucharisztia sokféle hatásáról, melyek a társadalmi jólét emelésére irányulnak, de nem akarom szives türelmüket tovább próbára tenni.

Azért csak azon meggyőződésemnek akarok még kifejezést adni, hogy minél bensőbb, minél intenzivebb valamely országban az Eucharisztia tisztelete, annál jobban van ott biztositva a társadalmi béke, a szociális jólét, annál főbb dolguk van ott a szegényeknek, mert ott van meg legjobban az emberi szabadságnak, méltóságnak azon mértéke, mely a társadalmi béke föntartására szükséges; ott leghelyesebben van rendezve az emberi egyenlőség, mely a rend és béke virágzására szükséges; ott van kifejlődve legnagyobb mértékben a testvériség azon foka, mely a társadalmi béke legbiztosabb záloga.

Azért nem csupán a lelkek üdveért, hanem a haza és a társadalom boldogságáért is buzgó szivvel kérjük a tabernakulum Istenét: Adveniat regnum tuum.

A püspök beszéde mély gondolataival feledhetetlen hatást tett a kongresszus tagjaira, a kik a beszéd közben több alkalommal adtak kifejezés lelkes helyeslésüknek.

Az elnöklő püspök pedig a kongresszus nevében köszönetet mondott Városy Gyula püspöknek mélyen járó, eszmékben gazdag beszédjéért s megemlékezett arról, hogy a ki ma az Eucharisztiáról mondott mélyértelmü beszédével oly nagy hatással volt a kongresszus figyelmes hallgatóságára, már kispap korában társainak gyönyörüsége volt azon tiszta, áhitatos kegyeleteért, melylyel az Oltáriszentség iránt viseltetett.

Erre *Prohászka* Ottokár gyönyörü beszéde következett.

Prohászka Ottokár beszéde.

Antiochiai szent Ignáczot a régi Egyház christophoros-nak, Krisztushordozónak hívta; minden tiszta, nemes lélek az; de a legelső s a legkiválóbb christophoros az Anyaszentegyház. Az Egyház hordozza Krisztus lelkét s evangéliumát, az Egyház hordozza Krisztus hatalmát, erejét s érdemeit s lelken, szellemen, érdemen tul és felül hordozza egy szent, imádandó titokban Őt magát.

A coenaculumból indul ki a világba a «Christophora Ecclesia»; megbüvölve a szeretet bájától, megittasodva a «kitünő kehely» borától; ajkain a szóval: «ez az én testem»; szivében az Üdvözitőnek boldogitó megbizásával: «ezt cselekedjétek az én emlékezetemre»; jár, vándorol apostoli utakon, vértanui nyomokon, századok alkotásai, forradalmak romjai, krizisek kínjai közt, egy nagy örömtől áthatva, egy édes élvezettől telitve, hogy birja az Urat. Harczok, kínok, szenvedések, sőt kudarczok sem birják vele feledtetni az örömöt, hogy birja az Urat; kínjaiban, bajaiban is azt ismétli: «tenui eum, nec dimittam».

S az Egyház tudja, miért szorongatja kezeiben, mint Tharsicius akolythus s miért fekteti keblére, mint Lucian presbyter, miért födözi és takarja testével, mint Urbanus pápa? Tudja, hogy ez az ő legjellemzőbb titka, melyet megőriznie, megismételnie, megbecsülnie kell.

Igen, az Eucharisztia az Egyház legjellemzőbb titka, mert végső, remeklő kifejezése a természetfölötti rendnek a földön: az Isten leereszkedésének diadala, az Ádámmal társalgó, a pátriárkáknak megjelenő, a prófétákkal viziókban érintkező, a zsidó népet tüzoszlopban kisérő, a sechinában jelenlétével boldogitó, a köztünk lakozni akaró Istennek titokzatos odadása, az Emanuel-névnek, az «Isten-velünk»-nek páratlan megvalósitása. Mi a természetfölötti rend alapjában más, mint az «Isten-velünk» utolérhetlenül? S hol s miben valósul meg az «Isten-velünk» mélységesebben s igazabban mint az Oltáriszentségben? Ime tehát a természetfölötti rend betetőzése s kivirágzása e nagy szent titokban: a supernaturalizmus non-plus-ultra!

E virágzásnak gyökere elnyulik az ősi, régi korba. «Multfariam, multisque modis» mondja erről szent Pál, sokféleképen ereszkedett le hozzánk az Ur, leereszkedett a természet körébe kinyilatkoztatásában a századokon át Ádámtól Ábrahámig, Ábrahámtól Mózesig, Mózestől Dávidig, Dávidtól Malachiásig, végre leereszkedett élő képében, lényegének megszemélyesitőjében s velünk lakozott, köztünk járt és? és nálunk maradt. Itt az Isten; ez az ember az Isten, mondták régen s most azt mondják: itt az Isten, e reális kenyérszinben lappangó valóság maga a Krisztus, az Isten-ember, az Isten... Ez a merész, ez a vakmerő, ez a felséges szupernaturalizmus a kereszténység. A világ borzad, rémül; Gibbons-szel, a római birodalom bukásának történetirójával mondogatja: «rettenetes titok, félelmetes közelség: itt az Isten!» A világ borzad, elképed; majd tagadja, majd Lavaterrel mondogatja, hogy «ő mindig térdenállva imádná az Urat, ha hihetné, hogy az Oltáriszentségben jelen van». A szent kereszténység pedig hiszi e rettenetest és nem rémül; hiszi s ép ezért térdenállva imádja: nézzétek, örök imádásnak épit templomot; lelke hipnotizálva van e mysteriumtól; utána eped, feléje vágyik, közellétét keresi, együttlétét élvezi; a természetfölötti titok iránt a sziv természetes s természetfölötti szenvedélyét s a szeretetét éleszti fel; tudja, hogy az az ő kincse, létének értelme, filozófiájának kulcsa, hitének gyöngye; felkiált szent Ágostonnal: O Eucharistia, Sacramentum pietatis, odaadásnak, bensőségnek titka, centrum unitatis, lelkek szinhelye és találkozó otthona, vinculum caritatis, szeretet forrása!

S mivel ilyen az Eucharisztia az Egyházban, azért három nagy érdek három nagy gonddal tölti el az Egyház szivét: az első, hogy az Eucharisztiát

megőrizze; a második, hogy sokszorositsa; a harmadik, hogy megdicsőitse. Nevezetesen: első gondja mindig és mindenütt az, hogy legyen Eucharisztiája; nélküle nem lehet.

E nagy igényre Krisztus nevelte; mert az Egyháznak szülőháza s iskolája az Ur Jézus édes jelenléte volt. Jézus nevelte s az Egyház függött rajta; szelleme a Krisztussal való együttlét öröme. Ez a szeminárium három évig tartott. Midőn azonban az első zöld-csütörtökön ez apostoli gyülekezet megértette, hogy az Ur elmegy s lelkére rávetődtek a Mester elköltözésének árnyai, sötét éjek, vigasztalan árnyak, az Ur Jézus e lelki elborulásba vigasztaló csillagként a szent titkot tüzte, mely azt hirdeti, az együttlét folytatódik, a Mester velünk marad. Az együttlét szenvedélyét a föltámadt Ur Jézus is szította; meg-megjelent nekik negyven napon át s az Ecclesia a dicsőséges Krisztus sebeit tapogatta, lábait átkarolta, szeme sugárzását, ajka édes szavát élvezte s bizott benne, hogy vele marad. De megjött a hetedik csütörtök s a dicsőséges Krisztus fölment az égbe, a krisztusi Egyház fölnézett az égre s miután ott a Krisztust többé nem látta, szemeit a földre szegezte s végleg is az Eucharisztián pihentette; szive vágyott ugyan Krisztust látni, de lelke a hitben megnyugodott: itt van az Ur, itt van közöttünk! A mint Krisztust átkarolta, nézte, élvezte földi életében, ugy őrzi s jár vele az Oltáriszentségben. Nézzétek, mint jár a világban s mint megy végig a történelem századain! Mihelyt valahol megveti a lábát s templomot épit, oltárakat állit, sátrakat emel az Oltáriszentségben jelenlevő Krisztusnak. Európának első misszionáriusai, őserdőinek irtói, lápjainak száritói az első lakóházat mindig s mindenütt az Eucharisztikus Krisztusnak emelték. Kivágták a friesek szent tölgyeit, széthányták a druidák oltárait; az oltárlapokból templomot, a szent tölgyekből haranglábakat állitottak, melyekről az őserdők fölött először hangzott el a csilingelő harang szava: gyertek, itt az Ur, cselekedjük azt, a mit ránk bizott, az ő emlékezetére. A modern misszionáriusnak nem az a főgondja, hogy mi lesz vele, hogy jól fogadják-e a vadak, hogy lesz-e türhető élete: az ő gondja az, hogy legyen kenyere és bora, az a kenyér s az a bor, melyből Krisztus szent titka lesz. Ha a tűzföldre vonul, viszi hordozható oltárát, ha Alaszkába, az örök jég és hó zónáiba vándorol, magával viszi kelyhét, a «kitünő kelyhet» s azzal melegiti fel lelkét. Mikor hatalomra jut, épit kathedrálisokat, dómokat, templomokat, de mindent csak az Eucharisztiáért.

Mik volnának a legszebb kathedrálisok e szent titok nélkül? Minek hatolna be a napsugár a templomok üvegein át, minek reszketne aranyon, ezüstön, minek sziporkáznék érczen, drágakövön, minek ragyogna selymen s patyolat-vásznon, ha az imádkozó léleknek szemében nem tudná kiváltani az öröm fénysugarát, azét az örömét, hogy itt van az Ur? Minek gyujtanánk lámpát, minek örök világosságot, ha az örök szeretet itt hagyta volna a föl-

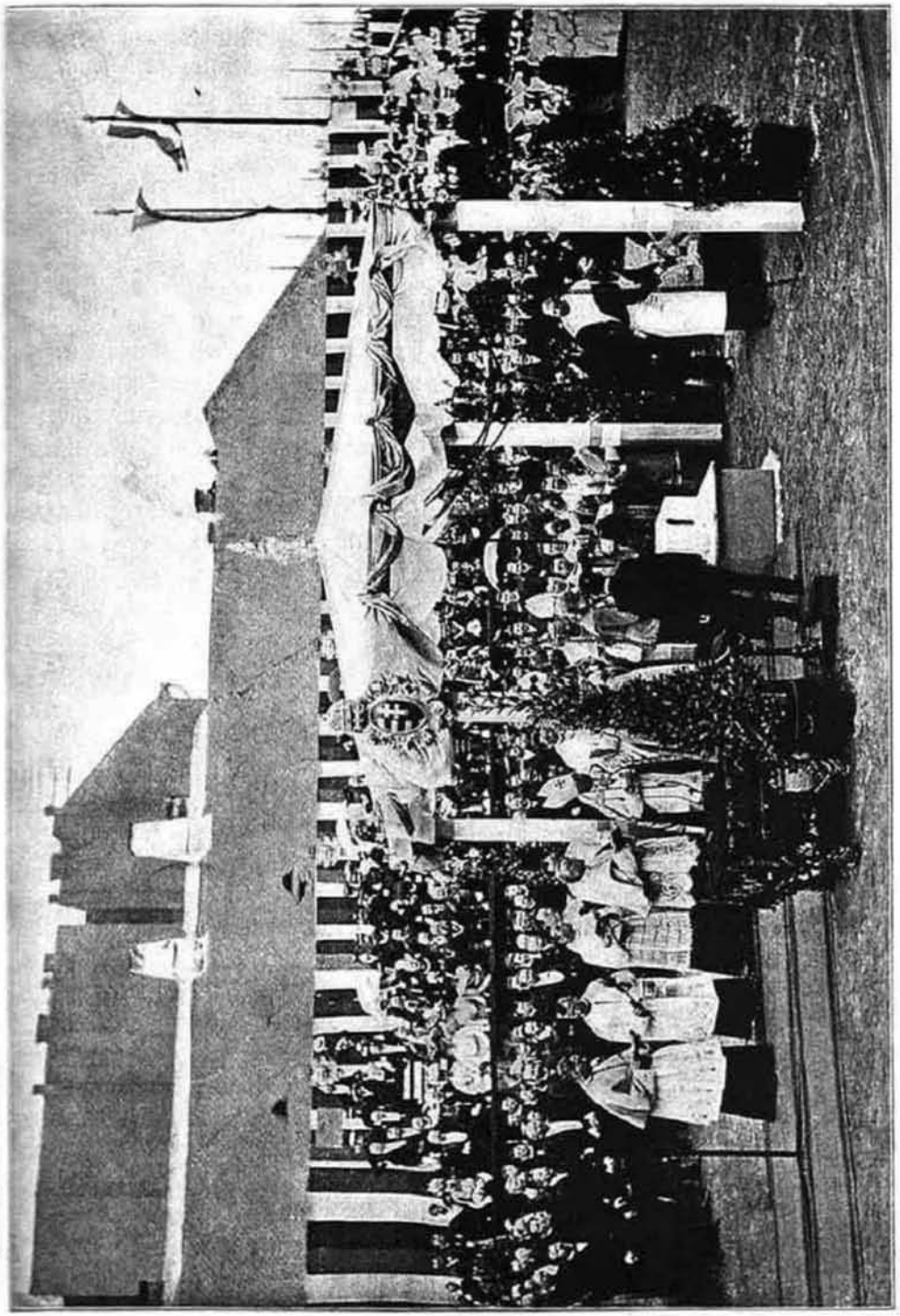

Ő felsége megteszi a három kalapácsütést.

det s az utolsó vacsora mécse minek égne minden templomban, ha az örök emlékezet csak borongó vágy, csak a bucsuzás sajgó emlékezete lenne?! De az örök mécses azt hirdeti: Itt van az Ur. Minek zúg a harang a templomok tornyáról? áhitatra hiv; igaz; de mily áhitatot ébreszt az most, mikor tudom és érzem, hogy hullámain a torony lábánál jelenlevő Ur Jézus üdvözlete és kegyelme árad szét az istenfeledett földre?!

Ime az Egyház gondja és öröme: Krisztus van vele, őt őrzi, gondozza, hordozza az Oltáriszentségben.

De az Oltáriszentség természetét tekintve őrzéssel, gondozással, hordozással, templomokkal, oltárokkal, tabernákulumokkal be nem érhetjük, az idők hosszu századán át az utolsó vacsora asztaláról való kenyér elporladna, a kehelyben a szent vér kiszáradna s a nemzedékek kenyér helyett már csak szent port tisztelnének. Hogy az Egyháznak Oltáriszentsége legyen, kellenek neki a kenyeret megszaporitó próféták — kellenek neki tüzeslelkü szentek, kiknek szavára a kehelyben ismét felforr az Ur Jézus vére; más szóval az «örök emlékezethez» papság kell, a szentségi Krisztusnak szentségi papsága. Papság, természetfölötti erővel, hatalommal, küldetéssel felszerelve, mert ha kell, hogy ő köztünk legyen mysztériumában, kell, hogy ugyancsak ő legyen köztünk e mysztériumot megteremtő erejében. Erő kell, természetfölötti erő, melyet Isten közöl, melynek forrása ki ne apadjon, melynek közvetitése meg ne szakadjon, melynek ereje, mint a lemetszett törzsnek gyökere egyre hajtson. S hajt-e a Krisztus gyökere?

Ime az apostol kiterjeszti kezeit Antiochiában, Korinthusban, Thessalonikában a választott férfiak fölé s mondja: a mint engem küldött az Ur Jézus, ugy én küldlek titeket; menjetek, cselekedjétek azt, a mit rátok bizok, az ő emlékezetére. Az apostolok utódjai ugyanezt teszik Alexandriában, Massiliában, Coloniában. Sabariában, Sirmiumban s a természetfölötti küldetésü papság ki nem hal. S mi mindent tesz a későbbi Egyház is; kiválasztja, neveli, megszenteli fiait, imádkozik, bőjtöl értük, sir, szomorkodik fölöttük; albába, stólába öltözteti, sirjaikba is igy fekteti őket s ha lefoszlik is róluk a ruha, a föltámadásban a papi karakterről, erről a lélekbe nyomott, természetfölötti jellegről akar rájuk ismerni, nem hogy szégyenkezzék, hanem hogy örvendjen.

S ugyan miért szorgoskodik, miért féltékeny annyira az Anyaszentegyház papjaira? Szent papságot akar, mert kezéből veszi az Oltáriszentség titkát. Krisztust akarja látni bennük, kik neki az élet kenyerét, magát az Urat nyujtják.

Igy őrzi s hordozza tehát az Egyház Krisztus Urunkat az ő szentségében — igy biztositja őt magának az ő papságában. De neki még ez nem elég! Ő meg akarja dicsőiteni az urat!

Jézus mondotta: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre; de emlékezni

többet tesz, mint megőrizni — emlékezni többet tesz, mint megismételni: az emlékezet élet; az emlékezetet életben kell kialakitanunk. Jézus oly emlékezetet kiván, mely életünkben nyert kifejezést, oly életben, mely, kegyelmeinek eleven emléke, erejének apologiája legyen.

Értsük meg. Ha az Ur Jézus az Oltáriszentséget azért rendelte, hogy bűn gyógy-irja legyen, hogy elfojtsa a szenvedély lángját s a test és vér lázadását; ha az Oltáriszentség kegyelme segit legyőzni a világ csábitásait, nemesiti szivünk vágyait; kialakitja a nemesebb érzést; ha az Ur azért jön hozzánk, hogy adjon növekedést, virágzó ifjuságot, lendületet, kenetet: kell, hogy számtalan szent áldozásaink után a szentségnek kihatásai érvényesüljenek rajtunk s hogy a világ lássa a kegyelem sikereit. Életté vált Eucharisztiát, sürget az Anyaszentegyház. Hivek — mondja nekünk — egyétek az én testemet s fejtsétek ki erejét magatokon, hogy a világ lássa: ezek Krisztusból élnek; igyátok az én kelyhemet s száljon belétek szivem melege, hogy a világ meggyőződjék, hogy e kehelyben isteni vér forr. Lássa a világ, hogy a hivek alázatosak, önmegtagadók, önzetlenek, tiszták, hűségesek, igazak; s ha kutatja okát, vegye észre, hogy az isteni életnek isteni forrása az Oltáriszentség. Az isteni élet az emberben az Urnak legszebb memoriája, leghathatósabb apologiája!

Igy hordozza, igy dicsőiti meg az Egyház az Eucharisztiát! Igy lesz az «Ecclesia Christophora» Krisztus eleven szentségtartója, élő koszoruja, örök dicsősége! Igy lesz Krisztusévá!

Mint «Christophora Ecclesia» áll elénk ma, ez ünnepélyes alkalommal s örök imádásra épit templomot az ország szivében a szentségi Jézusnak. Épit templomot, ott, hol tudomány, müvészet, kultura épit hajlékokat, melyekből nem mindig az élet szelleme, hanem sokszor a romlás mételye száll szét az országra; oltárt emel ott, hol a szellem oltárairól sokszor a pusztulás tüzcsóvái repülnek szét az intelligenczia világára, oltárt emel, hogy e tüzhelyről, Jézus szivéből pünkösdi tüz áradjon ki a lelkekre.

Ez emlékezetes alkalommal azzal a vágygyal s fohászszal fordulunk a Krisztust-hordozó Anyaszentegyház felé: prospere procede et regna!

Vonulj szerencsésen kincseddel, szentségi kegyelmeiddel végig ez országon is! Tudom, ki nem fáradsz! Kezedben a miszterium, ajkaidon az evangélium! Sok ut kigyózik körülötted; te Krisztus utjain jársz s mikor a törtető szellemek utjai kriptákba vezetnek, te akkor is boldogságba s dicsőségbe eltalálsz szentséged erejében.

Vonulj szerencsésen; tudom, hogy kitartasz erőben s örömben; mert kenyered a halhatatlanság élete s borod a vidámság itala, van tested, mely liliomtiszta test s mégis aczél és erő s van véred, vértanui vér, csupa tüz és hősiesség!

Ifjuságod örök, nem öregszel. Szenvedélyeidnek, bensőségednek, buz-

dulásodnak forrásai kiapadhatatlanok. A mi szentjeiben égett s buzgott Dávidtól az emausi tanitványokig, az emausi tanitványoktól Ágostonig, Ágostontól Assisi szent Ferenczig, szent Ferencztől szent Alfonzig, szent Alfonztól az arsi plébánosig, az mind a te örökséged. Ecclesia, te gazdag, erős, tüzes vagy s mi szegények, gyöngék, betegesek legyünk?! Vulkánok égnek körülöttünk s mi megfagyjunk — oázok viritanak körülöttünk s minket a puszták homokja temessen el, — himnuszok zengnek füleinkben s mi a sakálok éji üvöltéseitől féljünk?

Oh nem, ne haljunk meg mi, kiket az élet táplál. Azért te papság, szítsd fel magadban a lelkeket s egyél a kenyérből, Illés kenyerénél jobb, biztositlak, hogy felérsz általa hivatásod magaslataira.

Te község, ne csüggedj. Gyere, borulj le az oltárokhoz. Éhezzél s egyél, szomjazzál s igyál s imádkozzál, ugy hogy a hely is rengjen imádtól, mint az Irás mondja. S biztositlak, ismét szentek járnak majd hiveid közt; erényeid liliomerdők lesznek s szelleme kiárad, mint a balzsam.

Oh Ecclesia Christophora adj tehát a kenyérből, hogy éljünk, adj a kenyérből, hogy bizvást meghaljunk s kegyelmed erejében örökké Krisztust dicsőitsük!

Szmrecsányi elnök-püspök meleg hangon mondott köszönetet Prohászkának s méltán emlitette föl, hogy a kongresszus feszült figyelme és osztatlan lelkesedése volt a szónok legméltóbb jutalma.

Utolsónak beszélt a diszgyülésen *Zichy* Nándor gróf. Közéletünk ezen történeti nevezetességü alakja lelkének legbensőbb melegségével ragadta el hallgatóságát.

Zichy Nándor gróf beszéde.

Méltóságos Püspöki Kar! Mélyen tisztelt Diszgyülés!

Azzal akarom kezdeni, hogy megkérdezzem, vajjon az a lelkesedés, mely e helyről ma is, tegnap is szólott, igazán visszhangra talált-e a katholikus közönségben, e teremben és azonkivül az egész országban? De nem teszem fel ezt a kérdést, mert előttem nem a szónoknak volt jutalma az a taps, hanem saját jutalmunk: az a mi lelkesedésünk volt. Istenért s az Ő Egyházáért. Nekem, mint laikusnak nem lehet más feladatom, mint bizalmasan szólni laikus hitfeleimhez. Mert hogy vennék bátorságot, hogy a tanitó Egyház tagjai és kiválóságai után a legméltóságosabb Oltáriszentségről szóljak? Az én feladatom csak az lehet, hogy visszatükröztessem azokat a benyomásokat, melyek e napok után édes mindnyájunk lelkében felébrednek.

Nem arról van szó, hogy csupán ideig-óráig fontos czélokat szolgáljunk, hanem arról, hogy lelkünk üdvösségét müveljük, hogy átérezzük Isten iránt tartó kimondhatatlan hálánkat, a miért megengedte, hogy a katholikus Egyházban szülessünk, nevelkedjünk és éljünk; mely Egyház egyedül birja

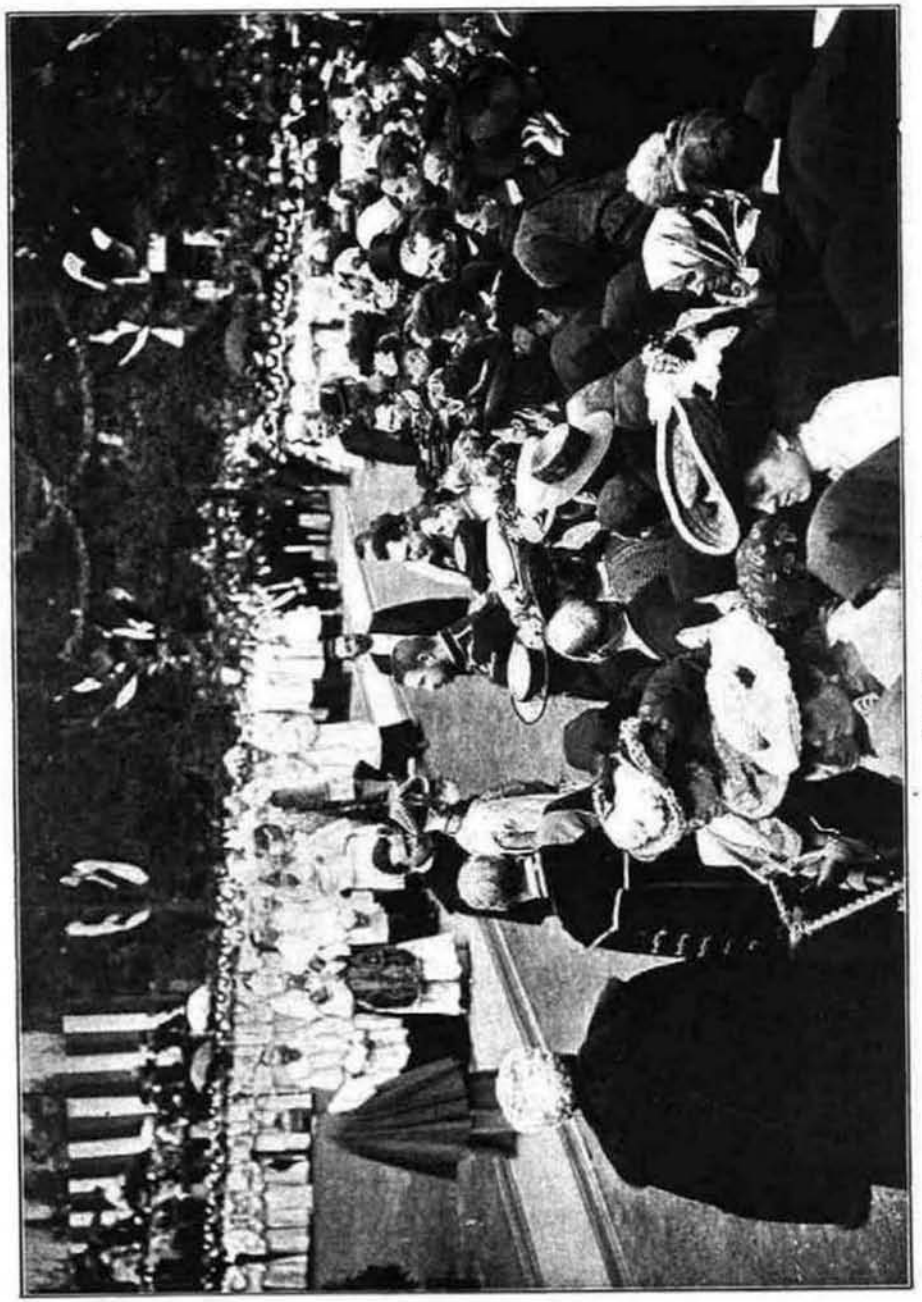

Ő felsége cerclet tart.

s közvetiti Istennek, Isten fiának, Krisztus Urunknak szüntelen jelenlétét, életét, melyet közöttünk s bennünk él; mely Egyház arra erősit, hogy magunknak, keresztény testvéreinknek, polgártársainknak, hazánknak szolgálhassunk.

Midőn nehéz időkben legelőször sereglett össze itt Pesten a katholiczizmus, hogy szót emeljen Egyházáért, akkor az a gyülés abban kulminált, hogy kifejeztük azt, miszerint az Oltáriszentségben köztünk lakó Istenfia minket el nem hagyhat. Midőn hallottam azt a lelkesedést, melylyel a gyülés közönsége azt a nyilatkozatot fogadta, akkor meg voltam győződve, hogy Magyarországon a katholika Egyház s az ő igazsága él és élni fog, mig a nemzet él.

Nem bölcsekben szükölködünk, hanem igazán — keresztényekben. Adjon Isten nekünk szenteket a katholikus ügy vezetésére s akkor boldog lesz a haza.

A nemzet is akkor volt legerősebb, mikor az Egyház és a szent királyok vitték zászlóját. Tanuljunk — mint tegnap és ma és tanuljunk mindig az Egyháztól, hogy miképen kell működnünk, hogy Isten tisztelete, Isten imádása s a vallásosság gyarapodjék. Én csak azt ajánlhatom, fogadjuk meg, hogy mikor hazatérünk, e törekvést minden erőnkből előmozditjuk. De nem elég csak a templomban, a családban, saját lelkiismeretünk előtt, a közéletben is harczolnunk kell az Egyházért, az Eucharisztiáért, küzdenünk kell azért, hogy igazán keresztény, boldog és szép ország legyen ez a Magyarország és ebben dicső és magasztos Egyház és király!

Lelkes taps honorálta az igaz katholikus szivből fakadt beszédet.

Erre az elnöklő püspök első sorban köszönetet mond *Zichy* Nándor grófnak gyujtó beszédéért. Majd emlékezteti a kongresszus tagjait a délutáni szentségimádásra; kedvezőtlen időjárás esetén a körmenetet csak a templomban magában fogják megtartani; végül buzditja a résztvevőket, hogy a kik a lefolyt napok alatt annyi szépet és meghatót éltek át a kongresszus folyamán, igaz szivből fakadó lelkesedésük lángjával lobbantsák lángra rokonaik és ismerőseik szivét is; igy a kongresszus fölemelő hatása minél szélesebb körökre fog kihatni.

A lefolyt napok összes eseményeiért ismételten köszönetet mond mindazoknak, kik azoknak létesitésén tevékenykedésükkel közreműködtek. Arra inti a kongresszus tagjait, hogy délután az eucharisztikus Krisztus imádásában egyesülve, erőért és kitartásért esedezzenek, hogy eddigi fáradságuknak az Ég kegyelme minél bővebben gyümölcsöző termését érlelje. Erőt és kitartást kell kérnünk, hogy a mit föltettünk magunkban e jelentőségteljes napok alatt, azt egészében végre is hajthassuk és jó szándékunktól semmi külső befolyás, semmi akadály vagy elénk gördült nehézség hatása alatt el ne forduljunk. Vigyük magunkkal az eucharisztikus Krisztus kegyelméből a szeretet lelkét, mely egymással és Istennel egyesitsen, kitől semmi se válaszszon el bennünket.

Végül az elnöklő püspök áldását adta a kongresszusra, a melyet tagjai térdenállva fogadtak.

A diszgyülés déli negyed egy órakor ezzel befejeződött.

A körmenet.

Már négy óra tájban erősen megélénkült a belvárosi főplébánia-templom környékének képe.

A társadalom minden rétegéből vegyesen láttunk a templom felé sietőket, a kik az országos eucharisztikus kongresszus ünnepélyes és nagyszabásunak igérkező befejezéséhez, a körmenetre siettek. A templom környékén és a körmenet tervbevett utvonalát szegélyező házak ablakaiban, habár a borus ég kétségessé tette a körmenet kivonulását, igen sok helyen gyertyákat, mécseket készitettek, szőnyegeket aggattak ki. Különösen szépen volt diszitve gróf Cziráky Jánosné váczi-utczai háza s az angolkisasszonyok intézete.

Öt órakor a belvárosi templom harangjainak szava hirdette, hogy a szentségi Jézus megindult diadalutjára, melyen három püspök, több száz pap és ezernyi ezer hivő tömeg kisérte. Harsogva szólt az ének s hirdette mindenfelé, hogy mi magyar katholikusok, hivek vagyunk Krisztusunkhoz s készek vagyunk megvallani Őt a világ előtt, hogy Ő is megvalljon bennünket mennyei Atyja előtt.

A templomba visszatérve, fölhangzott az ajkakon a Te Deum öröméneke, mely bizalmat, szent meggyőződést hirdetett, hogy Krisztus, ki él e hivő sereg szivében, élni és uralkodni fog Magyarországon. A hivek ezrei pedig a kongresszus e lélekemelő befejezése után szerte mentek az ország minden tájékára, kedves emléket, szent érzelmeket s azt az erős elhatározást hordva szivükben, hogy rajta lesznek, fáradni és küzdeni fognak, hogy mindenütt áldassék és dicsőittessék vég nélkül a legméltóságosabb Oltáriszentség.

FOHÁSZ JÉZUSHOZ

az Örökimádás-Templom alapkövének ünnepélyes letételekor.

Dicső templomodnak
Legelső kövére,
Ráhull hiveidnek
Izzó verejtéke,
Áldd meg ezt a követ
S harczainkat, Jézus,
Ne legyen szivünk a
Szenvedő hitért bús.

Fényes bizonysága
Ez alapkő annak,
Hogy érted a földön
Sokan élnek-halnak,
Kik előtt örök kincs
Szent szivednek vére
S méltóképp kivánnak
Megjizleni érte.

Áldz elleniddel
Tele a világ még,
Ostorral, epével
Üldöz a galád nép.
Ide Veronikák
És Simonok gyülnek,
Vigaszára lenni
Meggyötrött szivednek.

Áldjuk a jóságod,
Hogy idáig értünk,
Hogy a vészek árján
Szilárd pontra léptünk.
Dönthetetlen várba
Toppant be a lábunk,
Kivivhatjuk onnan
Sok szép ideálunk.

Ebben a templomban
Nem léssz elhagyott rab,
Imád itt az éj majd
És a ragyogó nap.
Megadja az ember
Mi csak méltó hozzád,
S teljes irgalommal
Néz feléje orczád.

Áldd meg e templomnak
Első kövét, kérünk,
Hozzon dús gyümölcsöt
Ráhullt verejtékünk.
Tedd ezt küszöbévé
Dicsőséges kornak,
Mikor a szivek majd
Ujra érted forrnak.

A tűz, melyet itten
Szent buzgalom ápol,
Az egész hazának
Küldjön sugarából.

Gyuljon szeretetláng
Nemzetünk szivében,
S oltáridon, Jézus,
Egy szivvel, lélekkel
Örökké dicsérjen ...

Fridrich Sándor.

Az Oltáregyesület és a katholikus ájtatossági gyakorlatok.

Aki az ájtatossági gyakorlatok sokféleségét a katholikus Anyaszentegyházban gáncsolná, az nem ismeri sem *a katholikus hit eleterejének bőségét, sem az emberi sziv gyöngeségét.*

A katholikus hit az az evangéliumi mustármag, mely nem marad elrejtve a szivben, hanem előtör, kihajt, felnő, ágakat bocsát és a legváltozatosabb tevékenységekben iparkodik kifejteni erejét.

A katholikus ájtatossági gyakorlatok az élő hitnek hajtásai, kiágazásai, működései.

De e mellett tény az, hogy a hitnek mustármagja gyönge, száraz, hamar kimerülő talajt talál az emberi szivben. Ezt a talajt szorgos gondozásban kell részesiteni, öntözni, ápolni, termékenyné tenni, hogy benne a hit életereje tevékenységben maradhasson. Csak ilyen *sokszoros külső segitség* fejleszt-

heti a benső vallásos életet. És ezen külső segitséget a katholikus ájtatossági gyakorlatok nyujtják az emberi szivnek.

A benső vallásosságot fokozni, a hitet erősíteni és eleveníteni, a lelket mindig közelebb hozni Istenhez — ez a katholikus ájtatossági gyakorlatok czélja. Miként Isten Fia azért lett emberré, hogy az érzékek által restaurálja a hitet, a látható emberi természet által emeljen a láthatatlan Istenség tisztább ismeretére, a test által gyógyitsa a szellemet: ugy katholikus ájtatossági gyakorlatainkban is azért végezünk külső cselekedeteket, azért használunk érzékelhető jeleket és tárgyakat, hogy benső életünket gyarapítsuk, hogy mindig gazdagabb lelki, kegyelmi életünk legyen.

A mig ájtatossági gyakorlataink e czélnak szolgálnak, a mig a benső hitélettel szoros kapcsolatban és összhangzatos vonatkozásban vannak, addig azok egészséges, ép, tiszta katholikus szellemtől vannak áthatva.

A milyen indokolatlan tehát a katholikus ájtatossági gyakorlatok sokfélesége ellen emelt kifogás, épen olyan alaptalan az a vád, melyet széltében hallunk hangoztatni, hogy ájtatossági gyakorlataink a vallásosságot külsőségekben keresik, külsőségekbe fojtják és babonaságra vezetnek.

Ki tagadná, hogy e téren tulzások, visszaélések történnek, korcshajtások lehetségesek. Az volna a csoda, ha az emberek kezében az eszmék, a gyakorlatok a maguk eredeti tisztaságában sértetlenül maradnának meg. Az volna a csoda, ha az emberek mindenben mindig a helyes középutat, a tökéletes egyensulyt tudnák megtartani. Nem tapasztaljuk-e, hogy a legideálisabb politikai és szocziális törekvéseket is eltorzitja az emberek nagy tömegében az önzés, a szenvedélyesség. A vallási eszmék és gyakorlatok sem kerülhetik el e sorsot.

Nem a katholikus vallás lényegéből és szelleméből származnak az ájtatossági gyakorlatokhoz tapadó fogyatkozások, hanem az emberek hibájából, tudatlanságából és érzékies fölfogásából. Maga a katholikus Anyaszentegyház sohasem szünt meg az áhitat fattyuhajtásainak kiirtásán fáradozni. A hivek vallási gyakorlataiban mindig megvalósitani iparkodott alapelvét: lex credendi, lex orandi, a hitnek törvénye az áhitat szabálya.

Igy járt el például a tridenti szent zsinat. Mikor magához az Oltáriszentséghez és a szentmiséhez férkőztek babonás szokások, mikor nem annyira a kenyér és bor szine alatt bemutatott uj-szövetségi áldozat erejétől remélte a babonás könyörgések meghallgatását elérni, hanem a szentmiséknek, az oltáron égő gyertyáknak, a miséhez mondott imáknak bizonyos meghatározott számától, az oltárra helyezett tárgyak jelenlététől, egyes szertartások hozzáadásától: akkor ez ellen a tridenti zsinat a legerélyesebben emelte föl tiltakozó szavát. (Sess. 22. decr. de observ. in celebr. Missae.)

Mikor elterjedt az a meggyőződés, hogy a ki pénteken keresztet hordoz,

a ki ezt, vagy azt a szentet tiszteli, bizonyos lehet a felől, hogy szentségek és penitenczia nélkül nem válik meg a földi élettől: akkor e babonaságot tartományi zsinaton kárhoztatta az Anyaszentegyház. (Lásd: Decr. et Statuta Dioeces. Syn. Colon. a. 1662 p. I tit. 4. c. 5. §. 1.)

Manapság nyomatékosan sürgetik katholikus irók, szónokok és theologusok a bensőségnek vallását (die Religion der Innerlichkeit). Szükségesnek tartják a kereszténységet, a katholiczizmust bensőséges vallásosságra inteni. Nem azért teszik ezt, mintha külső vallási gyakorlatoknak kártékony hatást, vagy kevés jelentőséget tulajdonítanának, hanem azért, mivel azoktól távol akarják tartani *a merő külsőlegességet, a formalizmust.*

Korunkat nem jellemzi a gondolatok, a szellem mélységébe való vonulás. A külső sikert és hatást keresi mindenben és ez felszinessé teszi; a kényelmet szereti mindenekelőtt és az energiáját, tetterejét lohasztja. Ezért fenyegeti napjainkban ájtatossági gyakorlatainkat *a formalizmus* veszélye.

A formalizmus felejti, hogy a külső vallásos gyakorlatoknak alapja, értelme, czélja a benső lelki élet előmozdítása. A formalizmus a kegyelemnek eszközeiben, a szentségekben nem lát energia-forrásokat, melyek lehetővé és kötelezővé teszik a kegyelmekkel való közreműködést, a nagyobb erőmegfeszitéseket, az erényre való intenzivebb törekvést, hanem intézményeket lát bennük, melyektől mintegy automatice várja a tökéletesség kialakulását, a bűnös hajlamok és szenvedélyek végleges legyőzését.

A formalizmus a különböző ájtatossági gyakorlatok végzése által fölmentve érzi magát az éberség, az önmegtagadás parancsaitól és azt véli, hogy egy csodálatos éremnek, egy övnek, egy skapulárénak viselése, novenáknak tartása, fogadalmak tétele, bucsujáró helyek fölkeresése a legkényelmesebb és legrövidebb út az üdvösség eléréséhez.

A formalizmus ájtatosságot gyakorol, szentet tisztel nem azért, hogy ettől a lélek gazdagitására meritsen ösztönzést, hanem hogy önző anyagi érdekeket mozditson elő. Jót tesz, alamizsnát ad nem azért, hogy kérésének meghallgatását, mint Isten kegyelemadományát alázatos bizalommal várja, hanem hogy e cselekedetek által mintegy kierőszakolja az óhajtott eredményt.

A formalizmus egyszóval, mint többé-kevésbé burkolt babonaság, a helyett, hogy segitené s emelné a benső hitéletet a külső ájtatossági gyakorlatok által, ürügyet talál ezekben a benső vallásosság elhanyagolására.

Ezen veszedelem ellen, mely már sok hivőnek romlását okozta, Anyaszentegyházunk korunkban egy társadalmi intézményben, egy társulatban — *az Oltáregyesületben* nyujtja a legalkalmasabb korrektivumot, a leghatásosabb óvóintézkedéseket.

Az Oltáregyesület azon ájtatosságot karolja föl és propagálja, mely a leghatalmasabb módon fejleszti a benső életet. Hogy a szentségi Jézus éljen szivünkben és hassa át bensőnket: ez az Oltáregyesületnek főfeladata.

És ezzel az Oltáregyesület azon sarkalatos ájtatossági gyakorlatot képviseli, mely körül a többinek mind forognia kell. Lehet-e valamely ájtatosság, valamely jámbor társulat valóban katholikus, ha végső czélja nem azonos az Oltáregyesületével? Nem kell-e szükségképen minden ájtatosságnak formalizmusra vezetnie, ha a szentségi Jézustól eltekint?

«Az Eucharistia — mondja Aranyszáju szent János — a földi paradicsomot öntöző vizek forrása; belőle fakadnak a kegyelmeknek és áldásoknak ama folyamai, melyek az Anyaszentegyházat termékenyitik.

E folyamok partjain gyönyörü növényzet virágzik és pompázik; ott nőnek a magasba ama óriási fák, melyeknek teteje az eget érinti, s a melyek a megfelelő évszakban romolhatatlan gyümölcsöt teremnek» (in Joan. hom. 46. n. 4.)

Az Oltáregyesület az Eucharistia e kegyelemforrását törekszik mindig jobban megnyitni, hogy áldásthozó vizei minden egyéb ájtatossági gyakorlatot fölfrissitsenek és képessé tegyenek a lelki élet virágainak, óriási fáinak megtermésére.

Az Oltáregyesület ezenfölül nem veszi körül az Oltáriszentséget tétlen imádással, nem tekint reá passziv elragadtatással, nem vár a szentségi Jézustól csodákat: hanem a szentségi kegyelmekkel való közreműködésre int, erőmegfeszitésre serkent, munkára s küzdelemre hí föl, energiakifejtést és áldozatkészséget kiván. Nézzünk végig az eucharisztikus műveken, azokban mindenütt az aktiv szellem, a tevékeny buzgólkodás megnyilatkozását tapasztalhatjuk.

Az Oltáregylet minden formalizmusnak nyilt hadat üzen.

Nem hat-e ezáltal is ösztönzőleg, irányitólag egyéb ájtatossági gyakorlatainkra?

Vannak emberek, a kikből ugyan teljesen hiányzik a benső zenei érzék, de azért mégis zenei műértőknek kivánnak föltünni; ott vannak minden klasszikus zeneelőadásnál, noha a hangok harmóniái ép oly kevés benyomást tesznek reájuk, mint a sziklára az aláhulló esőcsepp. Ilyenek azok a katholikusok, kik részt vesznek a különböző ájtatossági gyakorlatokban, a szentségekhez is járulnak, de hiányzik belőlük a benső vallásos élet érzéke. Megcsodálják az igazságnak és erkölcsi tökéletességnek istenileg kinyilatkoztatott ideálját, az Anyaszentegyházban kereszténynek vallják magukat, de a krisztusi ideált nem tudják lelkükbe fölvenni. Nem is értik meg azt, hogy az a krisztusi ideál és az a vallás, mely kivülük van, csak arra való, hogy életre keltse a lelkük mélyén rejlő Krisztust és fejlessze a bensejükben lappangó vallást.

A zenei érzék hiányát nem lehet pótolni. De az Oltáregyesület a szentségi Jézus ismeretének és szeretetének terjesztése által képes a vallás és a krisztusi ideálnak benső felfogására és megértésére vezetni. Czéljául épen

azt tüzi ki, hogy az ájtatossági gyakorlatokat gépiesen, mélyebb értelem nélkül végző kereszténynt hozzáértő és a krisztusi vallást bensőséges lélekkel fölfogó hivővé alakitsa át.

Az Oltáregyesület végül kiterjeszti befolyását ájtatossági gyakorlatainkra főleg azáltal, hogy körébe vonja nagy számmal az ájtatos élet vezetőit, a papokat. A formalizmus elleni küzdelemre, az áhitat fattyuhajtásainak kiirtására ki volna inkább hivatva, mint a pap? De megérti-e ezen hivatását, képes lesz-e ezen föladatra, ha maga sem folytat bensőséges életet? Az Oltáregyesület épen e bensőséges életet ápolja a papban, midőn az Eucharisztiához törekszik őt mindig szorosabban füzni. Az Oltáregyesület a papban azon eucharisztikus élet öntudatát kivánja ébrentartani, melyre a szentségi Jézushoz való közelsége amugy is kötelezi. És az eucharisztikus papok szellemet, lelket, bensőséget tudnak lehelni a hivőknek minden ájtatossági gyakorlatába.

Igy, ezen módon segiti az Oltáregyesület katholikus ájtatossági gyakorlatainkat eredeti üdvös föladatuknak teljesitésére. Igy járul hozzá az Oltáregyesület a formalizmus veszélyének elháritásához.

Azért valamint az előhit, a helyes katholikus érzék mindig össze szokta kötni a különböző ájtatosságokat az Oltáriszentség imádásával, mindig az Oltáriszentségtől kiván áldást venni: ugy az Oltáregyesület is kell, hogy minden egyéb ájtatos, szent czélu társulatnak czentruma legyen.

Dr. Andor György.

Hogyan tehetjük a szentségimádás napját lehetőleg fényessé és épületessé?

Mondotta: Mórocz Emilián 1904. május 18-án, délután 5 órakor.

Az a találékony szeretet, mely nagy invenciójával mindig uj eszméket termel s melegével megérlel, az Oltáriszentség imádása módjainak megállapitásában is hű maradt magához. Szebbnél-szebb ritusok köszönik neki létüket, melyeket az egyház tekintélye konstruált meg és zsinórmértékül állitott föl a szentségimádás alkalmaira; ez a szeretet, gyengéd áhitat, odaadó kegyelet működik termékenyitőleg azon változatos ájtatossági gyakorlatban, melyeket egyesek buzgalma végez az adoratio szent perczeiben. Ujat e téren, melyet az excentrikus tulhajtás kinövései se diszkvalifikáljanak, ujat, mely magában véve és czélját tekintve helyes, megfelelő és az Oltáriszentséghez némileg is méltó legyen, azt hiszem, nehéz volna mondani; bizonyára én se fogok mondani; a rendelkezésemre álló e néhány percz alatt tömören össze óhajtom foglalni, a mit e téren majd a tapasztalat, majd buzgó paptársakkal való érintkezés utján összegyüjtöttem, s a mit

konzideráczióm czélszerünek, megvalósithatónak itél. S midőn ezeket vagyok bátor előadni lelkes főpásztoraink és buzgó paptársaim ezen illusztris társaságában, a kik hivatásszerüleg, de egyéni lelkületük szerint is benső viszonyban állanak a legméltóságosabb Oltáriszentséggel, oly meggyőződéssel teszem, hogy a miket elmondani fogok, ily tekintélyek által szentesitést nyernek s közkincsesé válnak.

Hogyan tehetjük tehát a szentségimádás napját lehetőleg fényessé és épületessé?

Külső disz és bensőséges áhitat által.

Sorrend szerint legyen első a külső disz; a lehető külső disz, ugy a templom, oltár, szentruhák s egyéb fölszerelések, mint a hivek részéről. A templom, oltár, szentruhák s egyéb fölszerelések legyenek épek és tiszták. Mindig tisztáknak kell ugyan ezeknek lenniök, de még inkább a szentségimádás napjaiban. Mindig sérti ezek szennyes volta az Urunk, királyunk iránt tartozó tiszteletet, de mégis sértőbb akkor, mikor egy-egy község nyilvánosan, hivatalosan rójja le ezen tiszteletet s mikor az Ur Jézus is bizonyára nagyobb kegyelmeket kész osztogatni hódoló hiveinek.

Mindenkor sérti a szenny, a gondatlanság a jámbor hivek érzületét is, de mégis fokozottabb mértékben akkor, mikor indokoltabb a tisztaság — hitünk legszentebb titka előtt való ünnepélyes hódolatkor. Legyen tehát e napon különösebben ép és tiszta a templom, oltár, ruházat s egyéb fölszerelés. A mint a foltos, de tiszta ruha nem szégyen az emberek előtt, a jó Isten előtt bizonyára még kevésbbé szégyen az egyszerübb, a szegényesebb fölszerelés; csak a mi van, az legyen ép és tiszta. De legyen ugy a papnak, mint a hivő léleknek gondja arra, hogy a fölszerelés tehetségeik és körülményeik szerint minél tisztességesebb, méltóbb és czélszerübb legyen.

Az oltáron legalább a rubrikaszerü 12 gyertya égjen. Kevés, de ne hulló virággal fölékesitendő az oltár, ha a körülmények és időviszonyok engedik. Sok virág ne kerüljön az oltárra, de csinált virág vagy semmi vagy igen kevés.

A külső disz emelésére a község, a hivek is közremunkáljanak. A hivek ránevelendők arra, hogy különböztessék meg a szentségimádás napját más napoktól. Nyilvánuljon ezen különbségtétel a munka részleges szünetelésében, szebb ruha felöltésében, az utczáknak és a templom környékének tisztábahozásában.

A külső diszesebb keret kitöltendő értékes tartalommal. A gyermekek és felnőttek instruálandók az imádás módjáról; alkalmas kézikönyvek, folyóiratok ajánlandók megszerzésre. (Ligouri—Nogáll: Vezérkönyv, Walser—Varga: Imaórák, Reménységünk, Örökimádás, a Kalocsai Hirnök folyóiratok felnőtteknek; magyar imádási könyv szerkesztendő a gyermekek számára. A németben van már «Kinder-Walser» czimü adorácziós könyv.) Iskolában

és templomban a hitoktató praktikusan bemutatja, előimádkozza, előcselekszi az imádást. A lelkész ugyanezt megcselekszi hiveivel.

Urnapján — dicsérettel és elismeréssel kell érte itt is adóznunk — a politikai és katonai hatóság is emeli megjelenésével az ünnepélyes theophoria fényét; kivánatos, hogy ezen részvét, ha szerényebb alakban is, de biztositassék a szentségimádás alkalmára is. De ha megvolna, ha nem volna megnyerhető erre a nevezett két hatóság, a plébános minden lehetőt elkövessen arra nézve, hogy az intelligenczia minél nagyobb számban belevonassék az adorálásba.

Az egész község bevonására alkalmas módnak kinálkozik kor- és állapot szerint való csoportosítása és igy fölvonultatása a hiveknek. Idő és hely tüzendő ki a kor- és állapot szerint való osztályok számára: az iskolás fiuknak, leányoknak, felnőttebb leányoknak, a legényeknek, nős embereknek, férjes nőknek, de csak fiatalok nem hagyandók magukra. Ezekből egy-egy pár kiválasztandó félóráig terjedő adoráczióra. Az ugyanazon osztály többi tagja az adoráló két képviselőjük mögött foglal helyet. Idő tüzendő ki a jámbor társulatoknak, intelligenciának, iparosoknak, kereskedőknek, gyári munkásoknak, az alsóbb- és fölsőbbfoku iskolák katholikus hallgatóinak, legényegyesületeknek, katholikus köröknek. A velük szemben éreztetett figyelem és a számukra kijelölt idő lelkesitőleg hat az illetőkre.

Nagymise tartandó, melyen külön-külön gyermekek és felnőttebb ifjak énekelhetnének, ha nem az egész misét, legalább alkalmi darabokat. Legyen Oltáriszentségről szóló szentbeszéd a nagymisével kapcsolatban; a szentbeszédet lehetőleg idegen pap tartsa. Délután litánia — esetleg szentbeszéddel — este ünnepélyes szentségbetétel. Nagyon kivánatos, hogy a környékbeli papság is jelenjék meg s végezzen adorácziót, gyóntasson, áldoztasson.

A szentségimádás napjául főpásztori engedélylyel oly nap választandó, a mely legjobban megfelel a helyi viszonyoknak; bucsu- és vasárnap épen nem alkalmas adorácziónapul.

Ezekben voltam bátor röviden előadni, hogyan lehetne lehetőleg fényessé és épületessé tenni a szentségimádás napját. Ha talán soknak látszanék valakinek mindez, vagy keresztülvihetetlennek, ám válogassa ki ezek közül azokat, a miket megvalósithat az ő körülményei közt. Accendas in nobis Domine ignem tui amoris et flammam aeternae caritatis.

Templomépités és restauratio.

Az eucharisztikus kongresszuson mondta: P. Soós István.

Előadásom tárgyáról beszélgetvén a minap egyik joviális paptársammal, azt tanácsolta, hogy tekintettel az idő rövidségére és a letárgyalandó nagy anyaghalmazra, mondjam röviden azt, a mit — ha jól tudom — Napoleon mondott a hadjáratról, hogy t. i. a templomépitéshez és restauratióhoz először pénz, másodszor pénz, és harmadszor is pénz kell.

Hiszen egyrészt igaz ez, de másrészt az is bizonyos, hogy a templomépitéshez és restauratióhoz a pénz egymaga, ha még oly sok volna is, nem elég. De hát a hol pénz nincs, mi szükséges ott, hogy pénz legyen? Mitévő legyen a pap ott, hol a templomépités vagy restauratio napról-napra égetőbb, kiáltóbb szükség, de a hol a hiányzik a nervus rerum, — a pénz?

Mélyen tisztelt uraim! az én szerény véleményem az, hogy a templomépitéshez nem annyira pénz, mint inkább hit, szeretet és tisztelet szükséges a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt, s a mi ezekből önként fakad: bizalom az isteni Gondviselésbe.

Ha megvan bennünk a hit, ha át vagyunk hatva a legméltóságosabb Oltáriszentségnek fönséges, magasztos voltától, ha templomunkat igazán annak tekintjük, a mi az valójában: tabernaculum Dei, melyben a szentek szentje lakik, akkor mindenesetre azon leszünk, hogy ez a hajlék méltó legyen kivülbelül lakójához, a végtelen fölségü, habár az igénytelen kenyérszine alá rejtőzött Istenhez. Ha ez a hit, ha ez a meggyőződés bennünk él, ez képes lesz akár a hegyeket megmozgatni, a szükséges templomépitésnek vagy restauratiónak magas hegyekként utjában álló akadályokat eltávolitani.

Ámde ezzel a hittel nemcsak önmagunknak kell birnunk, hanem életre kell azt ébresztenünk azoknak szivében is, a kiknek segitségére, támogatására a templomépités és restauratio körül rászorulunk, utalva vagyunk: a nép szivében. A mely népnek szivében egyszer él a hit, a vallásos buzgóság, az Oltáriszentség iránti tisztelet és szeretet, azzal nem lesz nehéz megértetni a templomépités vagy restauratiónak szükséges voltát, nem lesz nehéz rábirni arra, hogy ha kell a személyes vagy anyagi áldozatot hozzon Isten házára, Isten dicsőségére, kivált ha azt látja, hogy az ő papja ugyanezt teszi, s fordit legalább is annyi gondot a templomára, mint a saját házára, annak berendezésére, mint a saját kényelmére.

Ez tehát a mi első teendőnk a templomépités és restauratio körül *a hitnek, vallásos meggyőződésnek és buzgóságnak ébresztésére önmagunkban és hiveinkben.*

A pénz miatt azután, a mi a templomépitéshez és restauráláshoz szükséges,

ne aggódjunk olyan nagyon, jön az magától. Ha a hiuság gyanujától nem kellene félnem, saját tapasztalásomra hivatkozhatnám, de még közelebb találok rá fényes bizonyitékot, hogyha megvan a tetterős akarat mibennünk Isten dicsőségét, az ő házának diszét előmozditani, az ehhez szükséges eszközökről ő maga gondoskodik.

Emlékezhetnek még rá, mélyen tisztelt Oltártestvéreim, mikor két évvel ezelőtt az Örökimádás templomának épitését sürgetve azt mondottam, hogy «a mig nem épitünk, addig nem lesz pénzünk». S ime szavaim beigazolást nyertek, mert nagyméltóságu elnöknőnk ugyanazon az ülésen, a melyen a tervek elfogadása és az épités megkezdése fölött határoztunk, egy kétszázezer koronás adományt jelenthetett be az épités czéljaira, hogy kitől, azt talán fölösleges mondanom, de annyi bizonyos, hogy e nagylelkü adományban az isteni Gondviselés kezének működését kell látnunk annak igazolására, hogy az Ur maga épiti az ő házát, csak azt várja, hogy mi készségesen szegődjünk szolgálatába.

Az igaz, hogy az adományok nem mindenütt folynak ilyen mértékben, de hisz nincs is mindenütt ennyi pénzre szükség, hogy megfelelő templomokat épithessünk vagy a meglevőket illendően restaurálhassuk. A menynyire pedig szükség van, azt az Isten megadja, a honnan sokszor nem is gondoljuk.

Ne ijesztgessük magunkat népünk szegénységével, a rossz gazdasági viszonyokkal, a legtöbb templom nem akkor épült, nem akkor szépült, mikor a népek leggazdagabbak, hanem akkor, mikor a hitben, vallásosságban legerősebbek, legbuzgóbbak voltak. Ne dudolja nekem senki a fülembe a költő dalát: «Nem ugy van már, mint volt régen!» Ha nem ugy van, legyünk rajta, hogy ugy legyen, hisz csak rajtunk mulik. Egyébként is én tagadom, hogy nem ugy volna, sőt azt mondom, hogy jobban van, mert a mi népünk talán sohasem hozott annyi áldozatot Isten dicsőségére, talán sohasem mutatott akkora áldozatkészséget Isten házának, tiszteletének fényeért, pompájáért, mint épen napjainkban. Csak menjen előtte a vezér, a nép akár tűzbe megy utána; az igaz apostolok lábaihoz ma nem kevesebb alamizsnát raknak le, mint hajdanában.

Ámde a szükséges pénznek megszerzésével még nincsenek kimeritve a papnak teendői a templomépités és restaurálás körül. Ez inkább csak mellékes. Dávid király összegyüjtötte a pénzt a templomra, de annak fölépitését az Ur a bölcs és szelidlelkü Salamonra bizta.

A templomok épitésénél és restaurátiójánál a legtöbb hiba onnan származik, hogy a tervezés, épités vagy restaurálás nem szakavatott papnak vezetése és fölügyelete alatt történik. Hogyan is várhatnók világi férfiaktól, hogy az előttük sokszor ismeretlen egyházi törvényeknek és kivánalmaknak megfelelő templomot épitsenek? Erre csak egyházi férfiu képes, de ő is

csak ugy, ha erre a kellő képzettséget megszerezni iparkodik, részint szakbavágó munkák olvasása, részint mintaszerü templomok tanulmányozása által; s azután alkalomadtán ismereteit érvényre juttatni is igyekszik. Tartsuk e kettőt folyton szem előtt, ha azt akarjuk, hogy Istenhez méltó templomok hirdessék mindenfelé szent hitünk magasztos voltát és emeljék, fokozzák népünknek vallása iránt való nagyrabecsülését, áldozatkész hitbuzgalmát.

Mi sem ingatja meg ugyanis a népben a bizalmat, mi sem lohasztja le annyira adakozó kedvét, mintha azt látja, hogy papja a templomépités vagy restaurálás ügyétől távol tartja magát s az teljesen avatatlan, világi kezekre van bizva. Ne, ezt ne engedjük meg soha. Az Isten házának őrei, tisztelete fényének hivatott föntartói mi papok vagyunk, ismerjük azt egyik legfontosabb teendőnknek és iparkodjunk annak legjobb tudásunk szerint megfelelni.

Csakhogy a magunk tudása sokszor nem elég, hanem szakavatott mesterekre, művészekre volna szükségünk, a kik a mi vezetésünk, utbaigazitásunk mellett valami szépet, Istenhez méltót előteremteni tudnának. Ámde itt állunk a legnagyobb baj előtt, mert bizony bármennyire fájjon hazafias szivünknek, kénytelenek vagyunk bevallani, hogy mi magyarok az egyházi művészet terén szakavatott mesterekben bizony még nem bővelkedünk. Szegények ugyannyira, hogy akárhány plébános, a ki már a templomépitésre vagy restaurátiójára szükséges pénzt megszerezte, akkor van a legnagyobb zavarban, mikor arról van szó, hogy pl. a templom épitését, kifestését, berendezését kire bizza. Pedig ha ezek a dolgok a szokásos «épitőbizottságok» révén sokszor a szakavatott plébános ellenkezése daczára is protezsált kontárok kezébe jutnak, akkor ugyan befellegzett a művészetnek, mely elsősorban Isten dicsőségét van hivatva hirdetni és szolgálni. Hát még a hol a templomnak diszitése, belső fölszerelése a papnak nemtörődömsége folytán a hivek buzgóságára és változó izlésére bizatik! Mi lesz ott? Nem csoda, ha sok templom belseje olyan, mint az olvasóárusok bódéja, tele aggatva százféle, kisebb-nagyobb ájtatossági tárgyakkal, szentképekkel, melyeknek legtöbbje alá nem ártana odairni: «Nolite timere, ego sum!» Akárhány uj templomban találunk még ma is tiz-husz Mária-képet, két-három szent Antalt és más szenteket különféle alakokban, a mi bizony kevésbbé válik az áhitat emelésére, mint inkább az igaz vallásos érzületnek sértésére. Ismerjük el tehát egyik legfontosabb papi teendőnknek a templomok épitésénél és restaurátiójánál tevékeny részt venni, a minket, mint Isten házának hivatott őreit, megillető befolyást érvényesiteni, a művészeket, mestereket helyes egyházi irányba terelni, templomainkból távoltartani vagy onnan eltávolitani mindent, a mi nem odavaló és emeljük ezzel is népünknek jó izlését. S meg fogjuk látni, hogy mekkora örömünk lesz

nemcsak magunknak, hanem népünknek is egy ilyen méltó és megfelelő Istenházában, hisz megmondotta a próféta az Urnak dicső templomáról: «Áldottak lesznek, kik téged épitenek». (Tob. 13, 16.)

Többet észszel, mint erővel.

Egy szerzetes fráter a közeli falvakban gyüjteni volt a zárda számára. Visszatérőben, vállán a gyüjtött adományokkal, jól megtömött zsákkal, zsebében az öröklámpa olajára gyüjtött néhány koronával egy dombon haladt fölfelé.

Mivel azonban már esteledni kezdett, a zárda harangja épen az esti Ave Máriára szólt, hogy mielőbb otthon lehessen, elhagyta a járt hosszabb utat és nekivágott az erdőnek. A mint igy olvasót imádkozva haladna a magányos erdőben, egyszer csak egy vastag fa mellől előugrik egy sötét alak, torkon ragadja és elfojtott hangon fülébe dörgi: «Pénzt vagy életet!» A szerzetes fráternek sehogy sem volt inyére a többnapos fáradsággal gyüjtött alamizsnát odaadni, de még sem tehetett mást, mert az utonálló egy revolvert tartott homlokának irányitva. Erőszak itt nem használ, gondolta, hát könyörgésre fogta a dolgot.

— Édes barátom, legyen irgalmas és ne vegye el a gyüjtött alamizsnát tőlem, mit eszünk akkor a héten a zárdában?

A szép szó nem használt semmit. A jól megtömött zsák az utonálló vállára került. De még az öröklámpa olajára gyüjtött koronákat is kikutatta a gonosz és a maga zsebébe csusztatta. Ezt különösen fájlalta a szerzetes fráter. Hogyan? erre a szent czélra kapott pénzt ez a gézenguz a legközelebbi csapszékben eligya? Ezt csak el nem türheti? De hogyan vegye el tőle?...

— Uram — kiáltott a zsákmánynyal távozó rabló után — ön volt oly nemes lélek, hogy meghagyta az életemet, de elvette tőlem a zárda számára gyüjtött alamizsnát; már most hogy menjek én üres kézzel haza? mit szól majd a páter guardián; ha semmit sem viszek haza, el sem hiszik, hogy megtámadott és megrabolt az uton valaki. Tudja mit, legyen olyan jó és lőjje át néhányszor a csuhámat; a lőtt lyukak bizonyságul fognak szolgálni arra nézve, hogy csak a végső erőszaknak engedve adtam oda a gyüjtés eredményét.

— Ha csak az kell, nagyon szivesen; fogja föl a csuha szélét és terjeszsze ki, hogy belelőjjek.

Háromszor lőtt a rabló. A fráter keveselte.

— Nagyon aprók a lyukak, alig lehet meglátni; ugyan ne sajnáljon még néhány lövést.

— Nem lehet, mert már nincs több golyó a forgópisztolyomban; ez a három volt az utolsó.

— Talán van önnél egy másik pisztoly?

— Nincs.

— Micsoda, nincs? és kend ezzel a nyomorult három golyóval mert utonálló lenni? Majd megtanitom én kendet emberségre. — Ezzel galléron ragadta az utonállót, a földre teperte, aztán elvette tőle a zsákot és a koronákat is. Tehát a gyüjtött koronák mégis az öröklámpa olajára mentek.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo (Folytatás.) Forditotta: Fluck Jolán.

Tudja Isten, kinek az unokája szegényke! — válaszolá Francesco. — Megkértem a jó öreget, mondaná el őszintén a leányka történetét s ő a következőket beszélte el: A mint egy napon dolgai miatt a városban járkált, az egyik utczaszögleten halaványfiatal nőt pillantott meg. A szegény teremtés nagyon beteg lehetett, mert ülőhelyzetében egészen meg volt görnyedve. Az öreg asszony szánalomtól áthatva némi frissitővel kinálta meg, a mit mohón el is fogadott, de mielőtt ajkaihoz vihette volna, ájultan rogyott össze. Szerencséjére az öreg nőnek nagyon jó szive volt; gyorsan lakására szállitotta a szegény beteget s ott a leggyöngédebb ápolásban részesitette, de hasztalan, eltünt minden remény és a fiatal asszony a sir szélére jutott.

— Meghalt tehát? — kérdé a lady remegő hangon. — Oh mondja kérem, mi okozta halálát?

— Szegény teremtés éhen halt, de az öreg asszony azt hiszi, hogy inkább a bánat ölte meg őt. Mert, bár nem soká lehettek együtt, mégis elmesélte neki élete történetét.

— És ez a történet?

— Oh asszonyom, ez nagyon-nagyon szomoru. A szegény nő messze országból került ide. Az ő hazájában üldözték a katholikusokat, sőt most is üldözik s ha valaki annak meri magát vallani, azt börtönre vetik és halálra is itélik.

— Nem, nem, ez már nincs igy — igazitá ki lady Ozanmore. — De folytassa kérem, rendkivül érdeklődöm e történet iránt.

— Nos tehát az idegen nő anyja áttért a király vallására; e vallás törvényeinek egyik pontja szerint meg kell vetni mindazokat, a kik nem ezt a hitet követik.

— Igy beszélt anyjáról? — tudakozódott lady Ozanmore.

— Oh nem, asszonyom, csak szeretettel és tisztelettel emlegette őt.

— Az ő szive mindig olyan jó és szelid maradt? — kérdé a lady, alig birván visszafojtani könyeit.

— Ismerte őt asszonyom?

— Folytassa, barátom. Mi történt azután?

— Szegény asszony, az ő története épen olyan rövid, mint szomoru. Hosszu gondolkozás után férje vallását követte s ezáltal magára vonta anyja haragját. Ez fájt ugyan érző szivének, de bőségesen kárpótolta őt férje gyöngéd, odaadó szeretete. Boldog is volt nagyon addig a pillanatig, mig egy ujabb törvény ki nem mondta, hogy a fiatalabb testvér elveheti bátyja vagyonát, ha az át nem tér az uralkodó hitére. A vak leányka születését követő éjjelen megjelent a gonosz öcs, kizavarta bátyját családostól otthonából s elfoglalta a birtokot.

E szavaknál a lady fájdalmasan fölsóhajtott.

— Jó szive van, asszonyom — folytatá Francesco. — Át tudja érezni e szegény család sorsát. Tehát földönfutókká lettek s ha nincs egy jó asszony, a ki fölajánlja egyszerü gunyhóját hajdani uraságának, a szegény, beteg nőnek két kicsiny gyermekével együtt Isten szabad ege alatt kellett volna az éjet töltenie. Másnap azonban futniok kellett, mert az öcs nem elégedvén meg azzal, hogy bátyját családostól koldusbotra juttatta, most felségsértés miatt akarta üzőbe vétetni. A fiatal asszony tudatta anyjával a szerencsétlenséget, mely őket érte. Igazságosnak kell lennünk s meg kell vallanunk, hogy a lady szives szavakkal hivta magához leányát, de ennek férjét kellett követnie, mert hiszen megesküdött reá s mindnyájan hajóra szálltak, hogy más országban keressenek oltalmat és menedéket.

— És mi lett az idősebb gyermekből? — tudakozódott a lady.

— Ah — válaszolá Francesco — ez volt a halálos beteg legnagyobb gyötrelme is. Futásuk közben vesztették el őt s csak akkor vették észre, midőn hajójuk már indulófélben volt. Szegény asszony, sohasem emlegette ezt a rettenetes pillanatot a nélkül, hogy hallgatóit könyekre ne inditotta volna. Férje halála sem hatott rá ennyire.

— Férje halála! Oh Istenem! szegény Edward meghalt volna? — Francesco fürkészőleg nézett az idegen hölgyre.

— Bizony, sok baj érte őket — folytatá. — Már-már Olaszország közelébe jutottak, midőn tengeri rablók támadtak hajójukra. A szegény nemes bátran harczolt ellenük s neje szemeláttára esett el.

— Oh jaj, szegény Mayom ugy-e a rablók kezei közé került?

— Igen, de nem sok időre, mert a gazemberek észrevették, hogy egy hajó közeledik, erre megijedtek, összeszedték az értékesebb tárgyakat s az angol hajót fölgyujtván, elmenekültek. Az égő hajóroncson maradt anyát pedig, picziny gyermekével együtt megmentették az olaszok és partra tették.

Szerencsére a fiatal asszony tudott valamennyit olaszul, mert férjétől megtanulta volt zengzetes nyelvünket és igy nagy ügygyel-bajjal, igazán magam sem értem, hogy miként, végre Nápolyba jutott.

— Folytassa kérem, folytassa — türelmetlenkedett a lady — nagyon szeretném történetének végét megtudni.

— Midőn halálát érezte közeledni — folytatá Francesco — ki akart békülni Istennel és papot hivatott, a ki vallásunk szent vigaszaiban részesitette őt. Sokszor emlegette az öreg asszony és megsiratta szegényt. Minő nyugtalan volt, ha gyermekét nem látta maga mellett, egy perczre sem vált meg tőle, még abban az órában sem, mikor a szent utravalót magához vette. És azt hiszem, hogy a jó Jézus már akkor beköltözött a kis leányka szivébe.

— És azután? — sürgeté lady Ozanmore.

— Azután — válaszolá Francesco — azután meghalt békében. Isten megsajnálta őt s magához vette. Vak gyermekét előbb Jézusnak ajánlotta s azután sokat zaklatott lelke nyugodtan és boldogan szállt föl az égbe.

— Nem hagyott hátra semmi levelet, semmi emléket?

— De igen, asszonyom, erről majd megfeledkeztem. Pedig tudom, hogy egy csomagot adott át Benitának, valamint azt a gyürüt is, melyet rendesen ujján viselt. Szegény asszony azt hitte, hogy majd valaki az övéi közül érdeklődni fog iránta s vak leánykáját esetleg magához is veszi. De ebben is csalódott, mert azóta sok, sok esztendő telt el és Ágnes nem ismer más rokont, mint azt az öreg asszonyt, a kit a Gondviselés az ő támaszául rendelt.

— Oh ne vádoljon engem! ne vádoljon engem! — nyögé lady Ozanmore kezeit tördelve; én vagyok annak a szerencsétlen nőnek az anyja.

— Igen — folytatá némi szünet után, mert a nagy zokogástól nem birt egy darabig megszólalni — én vagyok az, én haragudtam meg reá hitéért, én raboltam el tőle nagyobb gyermekét, de a legjobb szándékkal, mert jóvá akartam tenni azt, a mit ellene vétettem, oly módon, hogy leánykáját fölnevelve, őt egész vagyonom örökösévé teszem. A gyermek alig volt nálam félévig, midőn hirtelen eltünt; Isten a tanum, hogy nem voltam ebben bűnös; gonosz nagybátyjára gyanakodtam, azt hittem, hogy ő tette el a leánykát lábalól, hogy a galádul szerzett vagyont annál nyugodtabban élvezhesse. Ne gondolja, hogy nem törődtem szerencsétlen Mayom sorsával, sőt inkább éveken át tudakozódtam felőle, megtettem minden lépést föltalálására, de hasztalan. Végre elhatároztam, hogy Olaszországba jövök s magam kutatom föl őt. Két éve már, hogy Itália minden zugát bejártam és fáradságomnak eddig semmi sikere sem volt.

Francescot az idegen hölgy bánata nagyon meghatotta.

— Az Isten kegyelmébe vette önt, asszonyom — mondá vigasztaló-

lag. — És végre elvezérelte ahhoz a helyhez, a hol megtalálhat mindent, a mi elvesztett leányáról fönnmaradt.

— Oh, mondja meg kérem, hol vannak azok a drága ereklyék? — könyörgött a lady. — Talán az öreg asszonynál? Vezessen hozzá azonnal.

— Nem, asszonyom, nincsenek nála, ő jobbnak vélte az «örökimádás» apáczáira bizni a csomagot. Zárdájuk itt van közel, majd elvezetem oda.

(Folytatása következik.)

Oltáregyesületi ügyek.

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1903 november hóban befolyt díjak.

Singer Erzsi 1 k, Lévainé 1 k, Mohos Margit 1 k, Takácsné 1 k, Szvetavichné 1 k, Lukáné 50 f, Rózsáné 50 f, Szalay Juli 1 k, Jekl Teréz 1 k, Kvasay Jenöné 4 k, Eigen Margit 2 k, Mag Julianna 1 k, Bencs Magdolna 4 k, Meixner Emilné 2 k, Szabady Elza 2 k, Scholz János 1 k, Barczy Istvánné 6 k, Fischer Ferenczné 2 k, Bakos Jánosné 2 k, özv. Bacskay Endréné 2 k, Péntek Anna 8 k, ft. Bősz Emil Plébános ur a jobbágyi tagoktól 4 k, Lipóczi József és neje 2 k, Burdet Eugenia 2 k, Minye Ilona 6 k, Galba Józsefné 2 k, Becsey Istvánné 2 k, Mészáros Tiborné 2 k, Luby Gézáné 2 k, Koncsek Hermina 1 k, Takács Karolin 4 k, Márton N. 2 k, Bodnár Christina 1 k, Barabás Ágnes 1 k, Pántsi Mária 2 k, Pimperl Györgyné 2 k, Szabó Teréz 2 k, Tamko Mária 1 k, Kozma Berta 2 k, Cseplák Amália 2 k, Tóth Julianna 2 k, Komáromi Erzsébet 2 k, Pásztory Győzőné 6 k, Dekleva Adél 2 k, Dlugolinszky Mária 2 k, Vaga Julian 1 k, Bohne Frigyesné 24 f, a kishirdi tagok részéről 6.64 k, virjei megyerek Antal 2 k, Szabó Erasztné 2 k, Hadviger Matild 2 k, Hoffmann Teréz 2 k, ft. Budisán János gör. kath. lelkész ur által a perjei tagoktól 6 k, Spánitz Ilona 2 k, Gazder Józsefné 1 k, Beniczky Franciska 2 k, Manherdt Klára 1 k, Kutkovics Ágostonné 2 k, Perner Ferenczné 2 k, Pirk Rozina 20 f, Varga Ágoston 2 k, Ádám Juli 40 f, Mihályek Matild 2 k, Agrikola Mária 2 k, Pészabó Andrásné 72 f, özv. Hanzel Mihályné 40 f, özv. Kléner Józsefné 40 f, Csapiczky Istvánné 24 f, Keviczky Jánosné 80 f, Kohajda Rozália 48 f, Nocker Andrásné 60 f, Keviczky János 80 f, Reitinger Pálné 72 f, Simon Éva 24 f, Jónás Mári 50 f, Baburka Borbála 24 f, Jónás János 50 f, Fazekas Rozália 50 f, Benedek Mari 24 f, Buza Anna 40 f, Bakonyi Mártha 4 k, Molnár János 2 k, Schustrovics Katalin 1 k, Rosinger Erzsébet 2 k, Diósy Jánosné 2 k, Messik Gyuláné 2 k, Elek Rozália 2 k, Gyurosovits Antal 10 k, Gyurosovitsné Szlavek Antónia 10 k, özv. Várady Károlyné 4 korona.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTŐDÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák plehtokban való gyártása.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, hap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle **Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.**

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett müvészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) fűzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) fűzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor.,
c) ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocsesal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona,
b) tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

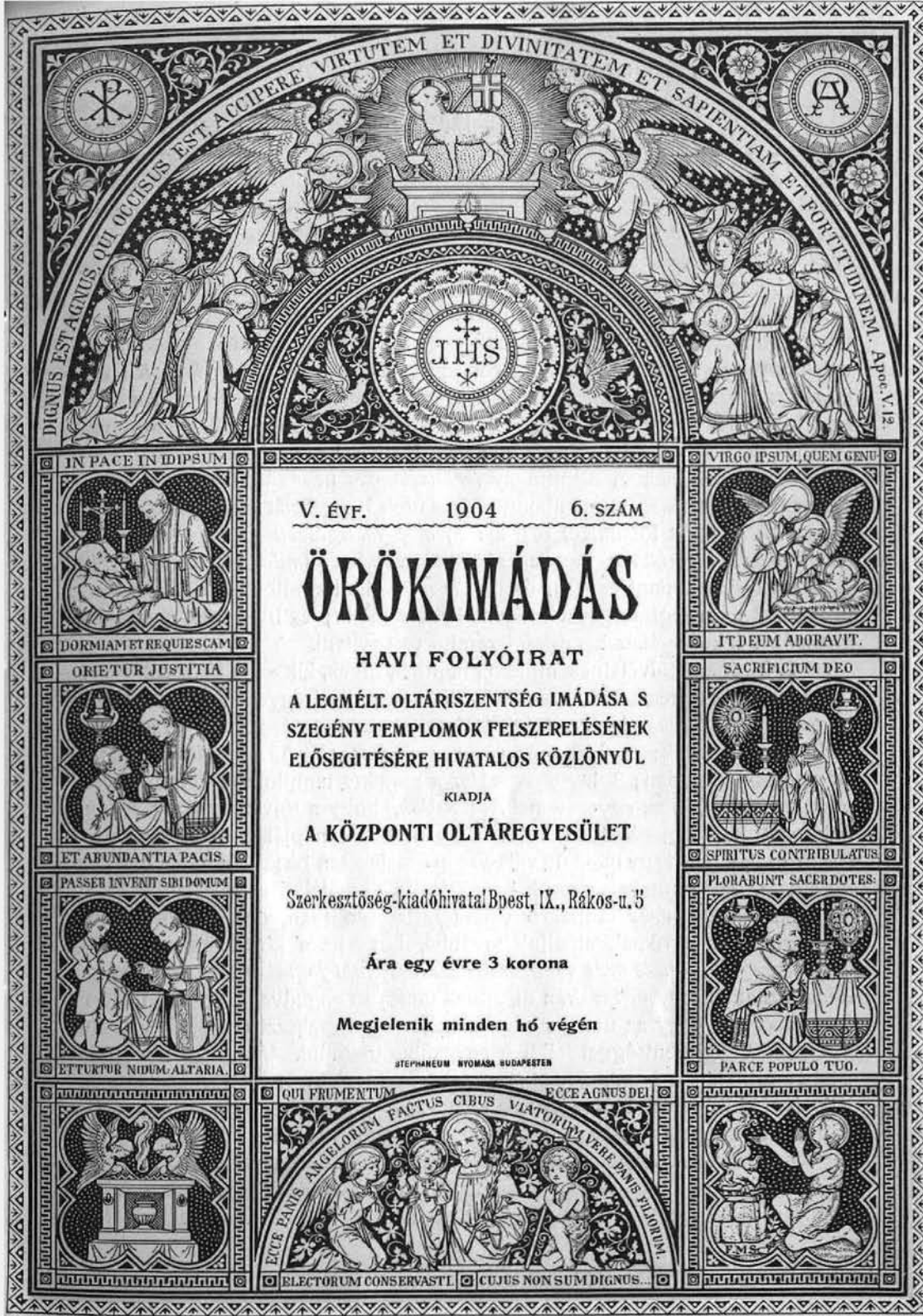

V. ÉVF. 1904 6. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMASA BUDAPESTEN

V. ÉVFOLY... 1904. JUNIUS. 6. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Imádjuk őt mélységes hittel! — A szentmise hallgatása. — Az oltár. — Oltáregyesületi szentgyakorlatok. — Az Eucharisztia Zenéje. — A lélek világa. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Mire jó a pap? — Kimutatás a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról. — Oltáregyes. ügyek. — Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Irodalom. — Az Oltáregyesület elhunyt tagjai. — Hirdetések.

Imádjuk Őt mélységes hittel!

Van egyik nagy költőnknek egy kedves költeménye. Uton van hazafelé s az egész uton azon gondolkodik, hogyan köszöntse rég nem látott édes anyját? Mi szépet, mi jót mondjon annak, kit e földön legjobban szeret. S mikor megérkezik otthon, csak ölelő karjai közé zárkózik és csak a szerető, a hálás gyermekszív érzelmeivel csüng rajta, mint szilva a fán.

Eszembe jut sokszor: vajjon mi is igy készülünk-e, vajjon mi is igy rendezzük-e érzemeinket, valahányszor annak földi trónusa elé járulunk, kit teljes szivvel és egész lélekkel kell szeretnünk? S ha mi sem találunk szavakat a meghatottságtól és szent félelemtől, melyet közelében éreznünk kell, miként a költő nem talált szavakat a tuláradó, gyermeki örömtől, — vajjon legalább oly igaz, oly szinarany érzelmekkel vagyunk-e eltelve előtte s oly bensőséges áhitattal «csüggünk-e» rajta, mint a költő az ő édes anyján?

Ha fontolóra vesszük, hogy a legfőbb Ur elé lépünk, valahányszor az oltáriszekrény előtt leborulunk, — bizony be kell látnunk, hogy szivünknek minden erénynyel illik ékeskednie, mert csak igy méltó, a Legszentebb közelében lenni.

A sok erény közül csak egyet akarok most emliteni, melyet a legfontosabbnak tartok, mert elengedhetlenül szükséges és alapja, forrása a többinek.

Imádjuk Őt mélységes hittel!

Ez a lényeg! Hinnünk kell, hogy Isten előtt állunk! Hinnünk kell, hogy isteni légkörbe léptünk! Hinnünk kell, hogy a mindentudó és mindentlátó Isten előtt vagyunk! A ki lát, bár nincsen itt oly szeme, mint nekem van. A ki hall, bár fülei sincsenek. A ki beszél hozzám, titokzatos nyelven;

szól hozzám, bár szavát nem hallom. De lelkem elérti s Ő is megért engem, ha nem is szólok hozzá. Igy hiszem én ezt erős, mélységes hittel!

Ez az én hitem nem csal! Ez az én hitem nem is megszégyenitő vakhit!

1. Hiszem, mert Ő maga mondotta, hogy itt van közöttünk a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Kell-e ennél nagyobb bizonyiték?

Alig van tan, melyre nagyobb gonddal oktatta volna életében tanitványait, mint épen az Oltáriszentség tana. Lassan tárta föl előttük e legfölségesebb hittitkot. Apránként adta be nekik, hogy meg birják emészteni. Még igy is sokan megbotránykoztak benne és elhagyták. «Kemény beszéd ez — mondák — és ki hallgathatja azt?» (Ján. 6, 61.) S lám az Ur Jézus még sem változtatott a mondottakon egy jótát sem. Hagyta őket menni, mert a ki ezt nem hiszi, nem lehet az ő tanitványa.

Világos ebből, hogy azok a tanitványok jól értették meg Őt, midőn valóságos testéről és véréről magyarázták szavait.

De igy értették azokat a megmaradt tanitványok is. Igy az első hivők, mert igy hirdette azt kezdettől fogva az egyház. S hogy mily erős volt bennük ez a hit, eléggé bizonyitja a kereszténység első három századának története, mikor milliók pecsételték azt meg vérükkel, kik inkább lemondtak a legfőbb földi kincsről, az életről, semhogy megtagadták volna hitüket, melylyel Jézus Krisztusnak a legméltóságosabb Oltáriszentségben való lényeges jelenlétét vallották. Amikor pedig ütött a szabadság órája s az egyház kivonulhatott földalatti rejtekhelyeiből, egymás után épültek a magasztos dómok, hogy állandóan figyelmeztessék az embereket az Ur Jézus jelenlétére. Ide zarándokoltak azután az emberek milliói minden időben, miként napjainkban is, hogy porba hullva imádják az ostya szinei alatt valósággal jelenlevő Ur Jézust.

Kérdem már most: megengedhette-e volna az a mindentudó Isten Fia, ki előre látta a mélységes hitet és imádást, melylyel az emberek e szentség iránt mindenkor viseltetni fognak, — megengedhette-e volna, hogy bálványimádást végezzenek, a mit Isten mindenkor a legborzasztóbban sujtott, ha a szentség nem volna az Ur Jézus valóságos szent teste és vére? Nem és ezerszer nem! Ily végzetes tévedést Isten meg nem engedhetett volna, mert Ő végtelen szent, ki meg nem csalhat senkit sem!

2. Józan eszem is belátja tehát, hogy az a kis ostya nem lehet puszta ostya, hanem hogy valóban imádandó ostya, mert alatta lényegesen és valóságban rejtőzik az Ur Jézus Krisztus!

3. De a történet is jegyzett föl eseteket, melyek kézzel foghatóan bizonyitották és bizonyitják az Ur Jézus titokzatos, de valóságos jelenlétét a legméltóságosabb Oltáriszentségben. A sok közül csak egy-kettőt akarok fölemliteni.

A nagy Raffaelnek van egy hires freskója a Vatikánban. Ez a kép egy 1204-ben történt csodát örökit meg, mikor is vér hullott alá a szent ostyából a miséző pap szeme láttára, igy győzvén meg ezt az Oltáriszentségről szóló tan igazságáról, a miben kételkedett. Szent Lajos franczia király idejében is történt egy izben, hogy mindnyájan, kik jelen voltak a templomban, megpillantották az imádásra fölemelt ostyában az Ur Jézust csodaszép kisded alakjában. Futottak a szent királyhoz, jöjjön ő is, csodát látni. De Lajos király nem ment.

— Ezt a csodát — mondá nyugodtan — azoknak mutatta a jó Isten, a kik kételkednek. Én azonban erősen hiszem és vallom, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentségben valóságosan jelen van az Ur Jézus!

Ki merne tehát még kételkedni abban, a mit Krisztus Urunk mondott, a mit a józan ész is sugall s a mit a történet is tényekkel bizonyit?! Járuljunk tehát mélységes, erős hittel a legméltóságosabb Oltáriszentség elé. De vonjuk le a következtetéseket.

Ha Jézus Krisztus van itt jelen, akkor illik-e, szabad-e jelenlétében mással foglalkoznom? Illik-e, szabad-e ott beszélgetni, fecsegni? Összeszedem tehát gondolataimat, fékezem érzelmeimet és egész valómat Ő belé meritem el.

Ha Jézus Krisztus van itt jelen, fogok-e szégyenkezni előtte földre borulni akár a templomban, akár az utczán, ha beteghez viteti magát vagy ünnepélyes körmenetben vonul körül?... 1852-ben történt deczember 8-án Bécsben a Praterben. Ott hullámzott a világváros egész lakossága, ki gyalog, ki kocsin. A nagy tömegben egy pap is halad, előtte a ministráns, csengettyűjével figyelmeztetvén a járó-kelőket, hogy az Ur Jézus halad el mellettük — beteghez viteti magát. S ime, a diszes kocsisorban hirtelen megáll egy. Udvari hintó volt. S nyilik a kocsi ajtaja s kilép belőle — I. Ferencz József, az ifju császár. És leborul mindkét térdére és ugy fogadja a pap áldását a legméltóságosabb Oltáriszentséggel!

Tanuljunk fölséges királyunktól hitvalló bátorságot! Valljuk meg mindig bátran hitünket, hogy egykor Jézus Krisztus is magáénak valljon minket mennyei Atyja előtt! *Dr. Babura László.*

A szentmise hallgatása.

Hogyan legyünk jelen a szentmisén? Megfelel e kérdésre a kath. erkölcstan. Tanitása szerint a szentmisét *illő tisztelettel, figyelemmel, áhitattal* és *gyakran* kell hallgatnunk. A szentmise-áldozat természetéből és méltóságából folynak ezen erkölcstani szabályok.

Hogyan hallgassunk tehát szentmisét?

1. A szentmisét *illő tisztelettel (digne)* kell hallgatnunk. A szentmise-áldozat titokteljes megjelenítése, megismétlése Krisztus Jézus áldozatának, melyet a keresztfán szenvedése és halála által mutatott be Istennek. A szentmisén Krisztus maga mint pap és áldozat valósággal jelen van. Nem kell-e tehát a szentmisén a legnagyobb tisztelettel jelen lennünk?!

Ismeretes dolog, hogy a pogány rómaiaknál a szent áldozat bemutatásakor az áldozati barom consecralása előtt a be nem avatottakat tisztes távolmaradásra intették: «procul este profani»; majd pedig istenfélő csöndre intették őket: «favete linguis». Igy voltak jelen a szent áldozat bemutatásán a pogány rómaiak.

Bizony nem ártana, ha a templomba lépő katholikusok a próféta szavait idéznék elméjükbe: «Az Ur pedig az ő szent templomában vagyon; az ő szine előtt hallgasson az egész föld». (Hab. 2, 20.)

2. Legyünk jelen a szentmisén *kellő figyelemmel (attente)*. A pap értünk mutatja be a szentmise-áldozatot s mi ő általa áldozunk. Szükséges tehát, hogy lelkileg csatlakozzunk ahhoz, mi az oltárnál történik. Fordítsuk tehát figyelmünket a szent cselekményre, vagy legalább általában Istenre s Isten tiszteletére gondoljunk.

Guillois egy jámbor családfőről említé, hogy az, nagy elfoglaltságának daczára is, kötelességének tartotta, hogy a szentmisén mindennap jelen legyen. Hogy lélekben a pappal együtt mutathassa be a szentmiseáldozatot, négy részre osztotta a szentmisét: *a)* a mise kezdetétől a praefatióig Istenhez fohászkodott; *b)* a praefatiótól urfelmutatásig hálát adott az Urnak; *c)* urfelmutatástól a pap áldozásáig Jézus Krisztus érdemeire hivatkozva kérte Istentől bűneinek bocsánatát; *d)* a pap áldozásától a mise végéig az örök boldogság elnyerésére szükséges kegyelmekért könyörgött saját maga s mások számára; továbbá imádkozott a megholt hivekért, hogy az örök boldogság honába jussanak.

3. A szentmisét *mély áhitattal (devote)* kell hallgatnunk. Áhitattal, összeszedettséggel, magunkbaszállással pótolhatjuk a figyelmet is, melyet a pap egyes cselekedeteire kellene fordítanunk.

Egy jámbor leány panaszkodott gyóntatóatyjának, hogy nem a kellő módon hallgatja a szentmisét. «Hát mit csinálsz a mise alatt? Mivel foglalkozol?» kérdezte a lelkiatya. A hajadon igy felelt: «Az egész mise alatt nem teszek egyebet, csak bűneimet siratom». «Folytasd igy, leányom — viszonozta a gyontató — csak folytasd; a kellő módon hallgatod a szentmisét».

4. Hallgassuk a szentmisét *gyakran (frequenter)*. Semmi kétség sem lehet abban, hogy nemcsak vasárnapokon s ünnepeken vagyunk kötelesek a szentmisén megjelenni, hanem egyébkor is, hacsak tehetjük. Kivált oly helyeken, a hol több templom van és sok pap misézik, vagyunk kötelezve a szentmisét gyakrabban hallgatni; hiszen kényelmesen beoszthatjuk magunknak, mikor és hová menjünk misére, a mint nekünk épen alkalmas. Igyekezzünk tehát a szentmisét minél gyakrabban hallgatni. Ha pedig legjobb akaratunk mellett sem mehetünk mindig a templomba, iparkodjunk legalább lélekben résztvenni a szentmisén.

Példát nyujtanak nekünk a szentmise gyakoribb hallgatását illetőleg a nagy szentek és kiváló férfiak megszámlálhatatlan csapata, továbbá az első keresztények. Az utóbbiakról mondja a Szentirás: «És mindennap egyakarattal a templomban valának és házankint szegdelvén a kenyeret, örvendezéssel és egyenes szivvel vevék az eledelt». (Apost. cs. 2, 46.) Az első keresztények tehát mindennap jelen voltak a szentmisén s mindannyiszor a szent áldozáshoz is járultak.

Ha a jeleztem szabályok szerint vagyunk jelen a szentmisén, bizonyára részesülünk annak gyümölcseiben.

A felsoroltam kellékek azonban egyenkint nem elegendők. Egyesitenünk kell valamennyi kelléket. Példával * akarom ezt bizonyitani.

Egy parasztasszonyról szól a történet. A jó lelkületü asszony, hogy egy nagyon kivánatos kegyelmet elnyerjen, föltette magában s megfogadta, hogy az év folyamán gyakran ellátogat a szentmisére. Mihelyt jelt adott a harang, abbahagyta munkáját s haladéktalanul utrakelt a templomba. Oda se nézett az esőnek, hónak s az idő viszontagságainak; pedig meglehetősen távol lakott a templomtól. Hazaérve gondja volt arra, hogy számontartsa, hány misét hallgatott s vajjon pontosan teljesiti-e fogadalmát. E czélból egy kis skatulyába minden mise után egy babszemet tett s a skatulyát mindannyiszor gondosan elzárta. Az év elmult s ő nem kételkedett benne, hogy fogadalmának mindenben eleget tett s ez által nagy érdemeket szerzett magának s nagyban közreműködött Isten dicsőitésében. Kinyitotta a skatulyát, de mekkora volt meglepetése, midőn csak egy szem babot talált benne; pedig hát ő mindig betett egy babszemet, midőn a miséről hazaért. E fölfedezésre nagy aggodalom szállta meg s könyek között panaszkodott. «Uram Istenem! — ugymond — honnan van az, hogy annyi misét hallgattam és csak egy van jelezve? Pedig hát nem ismertem akadályt, esőben, hidegben, akármilyen rossz időben is elmentem a misére.» Bizonyára isteni sugallat által eszébe jutott, hogy egy nagy tapasztalattal biró, szentéletü paptól kér fölvilágositást. A pap megkérdezte tőle, mily előkészülettel megy a templomba s mily áhitattal szokott jelen lenni a legszentebb áldozaton. Erre beismerte az asszony, hogy őt bizony utközben házi dolgai s más apró-cseprő dolgok foglalkoztatják, a mise alatt pedig el-elfecseg egyik-másik szomszédjával s hogy a templomban is a háztartás s mezei munka gondjai aggasztják. «Ebben

* A példákat e műből vettem: Huguet, Die Andacht zur heiligen Eucharistie in Beispielen. Regensburg, 1864.

rejlik az oka, hogy hiába hallgatott annyi szentmisét — válaszolt a pap — a hiu s nem oda való beszélgetés, az áhitat hiánya s a szándékos elszórakozás megfosztották magát a szentmise-hallgatás gyümölcseitől. A hallgatott misék számának jelzésére használt babszemek pedig azért tüntek el, hogy Isten tudomására adja, hogy a jócselekedetek érdemeiben csak akkor részesülünk, ha a kellő módon végezzük azokat. Adjon hálát Istennek, hogy legalább egy misét ugy hallgatott, hogy becsületére válik.»

Kérem a szives olvasót, ne mosolyogjon, e régi történet nem is olyan «bizarr», mint némelyek első pillanatra vélnék, de mindenesetre csak okulhatunk rajta, mert fontos igazságokat tartalmaz. Bizony, egy csöppet sem fog ártani, ha olvasóim megszivlelik e dolgokat, ha mindjárt «furának» is találná valaki magát a történetet.

Till Kálmán.

AZ OLTÁR

Mily boldogság az, oh mi szent öröm
Oltárhoz lépni reggelenkint,
Letépni oltan a bűn láncait,
A bánatterhet, égető kint.
A szivem megalázkodik
Térdemmel együtt a porig,
S malasztot kérek esdekelve
Gyakorta sebzett, bús szivemre.

Kietlen éjjel erről álmodom,
Epedve várok pirkadásra,
Mikor lelkemmel égbe szállhatok,
Az oltár zsámolyához állva.
Napom legfényesb pontja ez,
Melynél szebb nem is tünedez
Az én bünterhelt életemnek;
Ez áld, vigasztal, szentel is meg.

Ha párnáim közt fel-felvirradok,
Busongó lelkem rája gondol,
Emlékezésem hosszú nap során
Felé száll búból, vigalomból.
Kisértések, gondok között
Lelkem miként az üldözött
Galamb már ismert menhelyére:
Ugy száll az oltár szent kövére.

Szivem remeg, ha hozzá járulok,
Érzelmim fölmagasztosulva,
Lépcsőin járva el-elgondolom:
Győzelmi út ez, égnek útja.

Igy megy a Golgotára föl,
Hol szent szivéből vér ömöl,
Megváltásunkra a szent Bárány,
Hogy ég nyiljon meg vére árán.

Felejtek mindent, a mi bánt:
A rossz világ nem áll előttem,
Malaszttal látom ékesen,
Jézus vérétől öntözötten.
Szivemben édes érzetek,
Hogy a lelkekkel jót teszek,
Mert azok áldására lészen
Buzgó imám s szent ténykedésem.

Ki a világban nem lelek
Egy szikra kis való örömre,
Oh itt az üdv lehelletén
Szivem szent kéjben elmerülve.
Itt sejtem azt a szent gyönyört,
Melyet már érez odafönt
Választott lelkek nagy családja,
Az Istent szinről-szinre látva.

Az áldott Jézust rejti el
A szinbor s a fehér kenyérke.
Oltárunk hószin leplein
Az égnek minden kincse, fénye.
Nehéz lesz könyektől szemem,
Sok édes érzés lelkemen,
És váltig hajt egy röpke sóhajt:
Atyád jobbján is lássalak majd!

Fridrich Sándor.

Oltáregyesületi szentgyakorlatok.

Dr. Strommer Viktorin előadása az eucharisztikus kongresszuson.

Méltóságos Elnök Ur!
Igen tisztelt Értekezlet!

Az előkészitő bizottság kitüntető meghivásának teszek eleget, midőn e helyről szót emelek s kérem Önöket, szenteljenek egy kis időt, a szó szoros értelmében mindösze néhány pillanatot annak a fontos tárgynak, melynek én vagyok az előadója. Az oltáregyesületi szentgyakorlatot értem.

Megujhodásról, keresztény renaissanceról beszélünk, a divatját multa, régen elfeledett, sokak szerint régen el is temetett igazi, eleven, lüktető keresztény katholikus életről álmodozunk. Mindnyájan jól tudjuk, hogy ennek a keresztény hitigazságok talajából kell kinőnie. *Lucerna pedibus meis verbum tuum.* Az Isten igéjének világító fáklyája nélkül sötétben botorkálunk, utvesztőbe tévedünk, hol *életet* szomjazó lelkünkre rablánczként szorul, ólomként nehezedik a tudat: se előre, se hátra! Nem theória ez, m. t. kongresszus, nem szürke elmélet, hanem kétségtelen tényeknek, a mi modern életünknek ellesése szomoruan érdekes nyilvánulásaiban.

Haladunk. Hála az Alkotó jóságának, ki az emberi lélekben meggyujtotta az értelem fáklyáját, haladunk minden téren, soha nem sejtett, szinte képzelhetetlen sebességgel. Messze elhagytuk a kort, melyben a mi tudásunk, a mi művelődésünk bölcsője ringott. A szédületes vágtatásban elvesztettük a fejünket s betegeknek érezzük magunkat inkább, mint valaha. Soha annyi zavar, soha annyi ideges kapkodás, annyi bizonytalan, sötétbe való ugrás; soha annyi vigasztalan, komor ember, annyi beteg, szenvedő lélek, annyi tépett szárny, kihalt remény, mint manapság. Mintha siralomházban járnánk, olyan sötét, pesszimisztikus a lelkek élete, a harmonikus, diadalmas világnézet sphaerák zenéje nekik; mintha temetőben járnánk korhadó sirkeresztek között, olyan rémes halotti csend vesz körül, csak a sirhalmok fölé boruló szomorufüzek ágait rázza meg közbe-közbe dermesztő őszi szél, csak elcsukló fohászok, megtörni kész lelkek haláltusája hallik felénk.

Hová megyünk, hová jutunk igy, m. t. kongresszus? Az Istentől elszakadt, a hittől függetlenitett ész is fölvetheti e kérdést, föl is kell vetnie. A tényeket ő sem tagadhatja s a halotti szemfödőben ő sem láthat menyasszonyi fátyolt; sárguló falevelekre, letört száraz ágakra, kopár, kietlen vidékre, melyen hátborzongatóan sivit keresztül a szél hóval, esővel vegyest, ő sem foghatja rá: itt a kikelet! Kérdezi tehát a hitetlen világ is: hová megyünk, hová jutunk? Neki ez probléma, nekünk nem az. Mi tudjuk a feleletet: egyre távolabb a boldog, szép élet forrásától s egyre közelebb a boldogtalansághoz itt és odaát.

A ki nem hiszen, elkárhozott, nemcsak a másvilágon, hanem ideát is.

Mi pedig nem akarunk elkárhozni sem itt, sem ott. Azért imádkozunk, azért dolgozunk, hogy legyen hitünk, legyen másoknak is s csüggedetlenül, a czinikus világ gunykaczaja mellett is keltegetjük magunkban, másokban is a hitet, abban a reményben, hogy a leányzó nem halt meg, csak alszik.

Az ut és mód, melylyel czélunkra törünk, sokféle. Én itt az *elevén* s ennek következtében *éltető* hit egyik forrását jelölöm meg csupán: az Isten igéjét, az Isten örök gondolatait, még pedig lelkigyakorlatok alakjában.

A vallás örök igazságait *szeretni* kell, ha minden körülmények között, áldozatok árán is szerintök akarunk berendezkedni. Hogy megszeressük őket, nem elég csak ugy futtában, általmenőben megismerni. Szembe kell nézni velök, vagyis elmélyedni bennök, szépségök csak akkor tetszik meg igazán. Hatásukat, lelket átalakitó, a legsötétebb rejteket megvilágitó hatásukat is csak akkor fejtik ki igazán. A dolog természetében van ez. Láttak már tikkasztó nyári napon virágos kertet, pázsitos rétségeket? Látták azokat a szomjas virágkelyheket, azokat a lekonyult, hervadásnak indult fűszálakat? Reggelre ujra éled mind valamennyi. Azok a harmatcseppek művelték a csodát, melyeken a fölkelő nap első sugara megtörött. Ámde tartós tenyészethez, állandó élethez a harmat, bármily hasznos, bármily szükséges is különben, nem elég. Eső is kell néha-néha, hogy az éltető nedvesség a növények gyökeréhez férkőzzék. Lelki élethez, igazi keresztény élethez e világ futóhomokján, a szenvedélyek perzselő hevében nem elég a harmat; nem elég egy elkapott csepp a végtelen tengerből; nem elég Isten igéjének olyan hallgatása, a minőt a világi gondok, az élet ezernyi ezer elfoglaltsága rendesen megengednek. Eső is kell közbe-közbe, hogy ez az életadó természetfölötti nedvesség a szivek gyökeréig jusson. Elmélkedések, lelkigyakorlatok kellenek, melyeknek ideje alatt megindulnak az egek csatornái. Igy születnek a szent elhatározások, a komoly, egész életre szóló föltevések, igy születnek, m. t. kongresszus, a törhetetlen, erős lelkek, igy születnek a szentek. Nekünk pedig parancsolatunk van: *Szentek legyetek, miként én szent vagyok!*

A praktikus keresztény katholikus életnek ezt a kiváló erőforrását, m. t. kongresszus, nekünk az eddiginél nagyobb mértékben kell igénybe vennünk. Ez a kiaknázhatatlan kincsesbánya, a vigasztalásnak, a lelki megvilágosodásnak, a tökéletesedésnek ez a kimerithetetlen tárháza ne legyen monopóliuma, szinte kizárólagos tulajdona a papságnak és a mindkét nemü szerzeteseknek. Tegyük hozzáférhetővé mindenkinek, meritsen belőle egyházi és világi egyaránt.

Módokat kell erre keresnünk s fogunk is találni. Egy szinte hangosan kinálkozik. Itt vannak az oltáregyesületek. Olyan lelkek társulásai, a kik már az egyletbe való belépésükkel dokumentálják, hogy *élni* akarnak, élni keresztény katholikus életet, az eucharisztikus Jézus közelében, az ő vezetése, igazgatása mellett. Jól tudom, hogy több helyen az oltáregyleti tagok számára eleddig is tartottak ilyen lelkigyakorlatokat. Legyen kongresszusunknak egyebek között az a gyakorlati haszna is, hogy ezt a sok helyen már alkalmazásba vett, teljesen bevált s mindenütt szükséges eszközét a lelki életnek általánositsuk s fokozott mértékben, kitartó lelkesedéssel fölhasználjuk. Az oltáregyleti tagok szivesen belemennek, vezető is akad mindenütt, tehát csak a jóakaraton mulik. Idő szempontjából véleményem szerint legalkalmasabb a nagyböjt, ott is a nagyhét első napjai. Ekkor jóformán minden szünetel, mi különben a figyelmet leköti s a vallási dolgoktól elvonja; másrészt pedig, mintha azokban a napokban a levegőben is volna valami: olyan hangulat szállja meg a lelkeket, melyben Isten szava iránt a legfogékonyabbak. Az Istennel való társalgásnak, a lelki nagy takaritásnak, egészséges szellőztetésnek ezek a legalkalmasabb napjai. Ez volna szerintem egyuttal a legjobb előkészület egy főbenjáró keresztény katholikus kötelesség teljesitésére: a jó husvéti gyónásra és áldozásra.

A mondottak alapján a következő határozati javaslatot bátorkodom előterjeszteni: Mondja ki a kongresszus, hogy ismerve a lelkigyakorlatok nagy fontosságát, az oltáregyesületi lelkigyakorlatokat szükségeseknek tartja s ilyenek megtartására, illetőleg rendezésére az összes hazai oltáregyletek vezetőit nyomatékosan kéri.

Az Eucharisztia Zenéje

Irta: JÁROSY DEZSŐ.

VII.

Fejtegetéseink során eljutottunk az eucharisztikus zene azon fontos tulajdonságáig, melyet az esztethika *zenei alaknak* nevez. Fontos e tulajdonság, mert benne ölt testet a művészet teljessége, általa nyer formát és szint a művész vágya és koncepcziója, végre ezt fogadja és approbálja az egyház a szerint, a mint megfelel az általános kellékeknek, melyeket az előbbi pontokban felállitottunk. *A zenei alaknak korszakonkint nyilvánuló tartalma a zenei stil.* A zenei stil fogalmát e szerint a történelem adja, a mennyiben ennek váltakozó, ujuló folyamatai teremtik meg a stil különböző válfajait. Az eucharisztikus zene üvegén át akarjuk tehát vizsgálni *e stilek fokozatait s jogosultságát általában*, különösen pedig *azok szerepét és összefüggését a történelemmel és viszonyukat az egyházhoz.*

A stileknek vannak fokozataik: van időbeli, tehát történelmi fokozat s van olyan is, mely inkább megfelel az egyházi zene objektiv tulajdonságainak s igy liturgikusabb, tehát alkalmasabb is, mert a czélnak s rendeltetésnek inkább megfelel. E stilek teremtője tehát a történelem. Érdekes viszony

játszott szerepet az egyházi zene történelmében: a profán zene befolyása az egyházi zene alakulására. Hogy e történelmi jelenséget teljes mivoltában fogalmazhassuk, keressünk olyan tényezőket, melyek pszichologiai szükségességgel kívánják a világi zene determináló befolyását. Vegyük sorra a zene alkotó elemeit, a skála hangjait, vagy a szimfónia legtitkosabb összhangzattani formáit, keressük a XVI-ik század jól kimüvelt polifon stiljét, vagy menjünk vissza egy évszázaddal s vizsgáljuk ugyanazon ellenpontozattani műformák legkezdetlegesebb alakjait, rögtön látjuk, hogy az egyházi zene nem volt néma művészet; megszólaltatta a profán zene összes vivmányait, fölvette a világi zene alaki kellékeiből mindazt, mit szükségesnek és hasznosnak ismert. Azt már nem vehetjük rossz néven, ha e formák, vagy eszthetikai nyelven e stilek fölvételei az egyház szándéka szerint történnek. A czél ugyanis, melyet szolgálnak, nem helyezhető egy vonalba s igy másoknak kell lenniök a föltételeknek is, melyek mellett az egyház helyt enged a profán zene ezen alaki befolyásainak.

Az egyházi zene történelme beszél arról, hogy e párhuzam megfestése nem volt mindig szerencsés. Mint mindenütt, itt is a szigoru irány mentheti meg a helyes álláspontot. Mikor az egyház önmaga fejlesztett éneket, akkor a legliturgikusabb is volt; mikor leginkább állott a világi motivumok és befolyások hatása alatt, akkor feledkezett meg önmagáról legjobban. Mert a profán zene fölvétele erős rostát sürget az egyházi zene művelőjétől. Effektusai nem állanak mindig a legtisztább művészi szépnek jegyében. Sokszor, igen sokszor jutnak diadalra a nemtelen vágyak és indulatok s a zene is ezek mögé szegődik czégéresnek, sőt mi több, átkos szava csak fölkorbácsolja az ösztönöknek még talán szunnyadó erőit.

Mennyi kiméletre, elővigyázatra, körültekintésre van szükség, hogy ilyen zene aspirácziói meg ne fertőztessék az egyház sértetlen «Musica Sacra»-ját. Mennyi óvatosságra akkor, ha e «Musica Sacra» gondozói, a zeneszerző és előadó már megittasodtak a világi befolyásoktól s már csak azzal kinálják meg az egyházat, mi e profán zenéből — mint utolsó maradvány — tapadt lelkükhöz. Szórványosan akadtak csak a történelem folyamán a hangok művészetének igaz aszkétái, kész apostolai, kik az «ad maiora» elvnek misztikus értelmét felfogták s erős éket tudtak verni szinház, concert és templom kórusa közé. A stilek ezen fejlődő korszakaiban tehát vagy eltérés észlelhető a józan utról, vagy annak ellenkezője. Reformácziő és dereformácziő egymást váltják föl s ha más nem, az eredmények tanulságai fokmérői annak, megfelel-e a kor zenéje az egyház által szentesitett álláspontnak.

Mindezekből tehát világos, hogy az egyházi zene alaki elemei egyeznek a profán zenéével; az eltérés, mely itt-ott észlelhető, nem lehet egyéb, mint eleven kifejezője azon igazságnak, hogy az egyházi zenének valóban egyháziasnak kell lennie s igy meg kell tisztulnia mindazon salaktól, mely

profán szüleitől rája tapadt. Másodszor áll az igazság, hogy e beolvasztás nem sikerült a történelem folyamán mindig s ezen körülménynek megfelelően egyszer a reformácziő, máskor a dereformácziő küzdenek a történelem időpontjaiban.

Nem marad tehát más hátra, minthogy emlitenünk kell egyházzenei tényeket. Lássuk tehát ez igazságokat a történelem lapjain s vonjunk belőlük tanulságokat az eucharisztikus zene javára.

Az egyház első stilje a gregorián. Nem egyéb, mint a zsidó és görög elem szerencsés összeolvasztása. A görögöktől vettük a hangrendszert, tőlük a görögös elnevezésü hangnemeket (dór, frig, lid, miszolid, aeol, ión); a zsidóktól a tartalmat, a zsoltárok poezisét. Egységesen, tervszerüen járt el az egyház e dallamok kialakitásában, levetette minden előitéletnek sallangját s oly stilt teremtett, melynek dicsőségét hirdeti immár tizenhárom századnak hagyományos szelleme. Szent Gergelytől napjainkig él az egyház eme büszkesége, emlőin fejlődött s igy lett az egyedüli eminenter liturgikus ének.

Jött a polifon korszak, változott izlése rontott ellenpontjai unalmasak lettek. Ez tehát dereformácziő, mely nem felelt meg az egyház szellemének. Agyonkinozták a gregorián dallamok tisztaságát. Föltámasztotta e stilt Palestrina, ki örök eszményképe a figurális egyházi zenének s a XX-ik század is hozzája fordul még, mint az egyházi elemnek legpregnánsabb kifejezőjéhez. Ezek után következett a változó zenei látókör tágulásával az operastil, mely tönkretette az egyház legtisztább tradicziőit s teljes mértékben prostituálta a liturgikus zenének még hirét is. Jobb idők csak a mult század végén mutatkoznak, mikor Witt megalapitja a német Cecilia-egyesületeket, melyeknek áldásos működése uj stilt teremtett, a cecilián-stilt, mely a régi klasszikus formákhoz való visszatérésben találja fel az igazi haladás alapköveit. Irodalmat létesitett, minővel egy nemzet sem dicsekedhetik, zeneszerzőket és előadókat nevelt, kik az egyház legtisztább szellemében juttatták érvényre az egyházi zene művészetét. Ezek munkáját szentesiti most X. Pius, midőn pápai paranes erejével teszi kötelezővé az egyházi zene általános megujhodását az egész vonalon.

E rövid keretből is láthatjuk, mi a történelmi, mi a helyes egymásután az egyház szellemében.

Az eucharisztia zeneprogramjának hetedik pontjában tehát annyiban fogadjuk be a történelem folyamán fellépő stileket, a mennyiben azok eleven kifejezői az egyházi zene általános elveinek.

(Folytatása következik.)

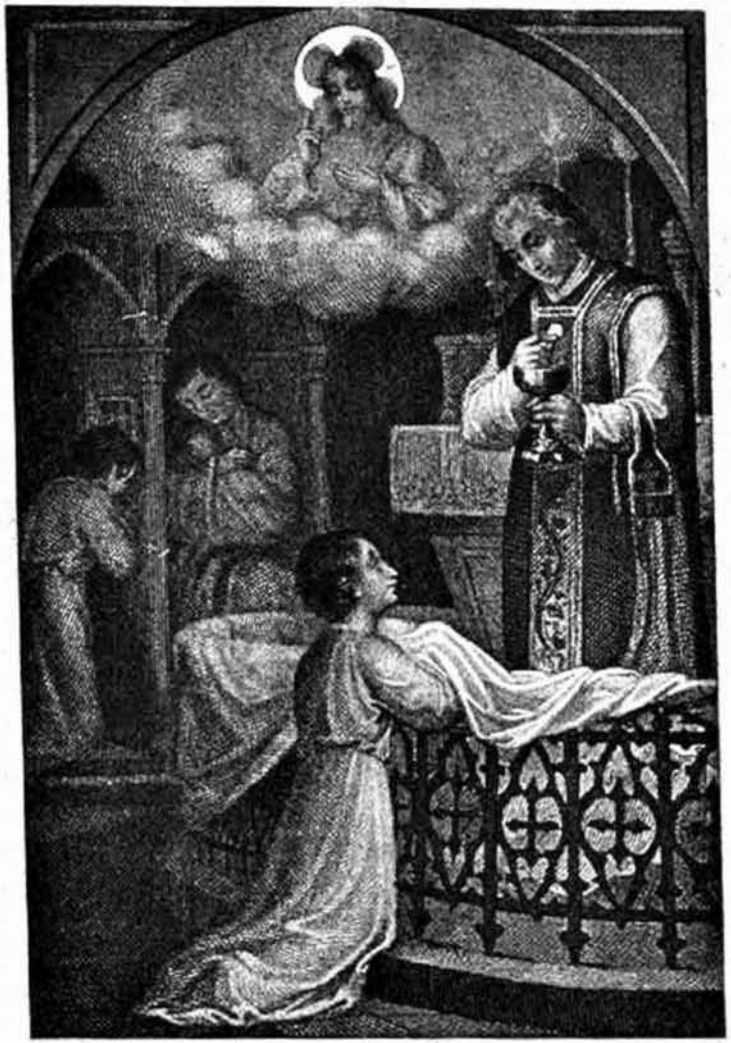

Zengedező énekszóval,
Keresztények jöjjetek,
A bünbánat szentségében
Kik kegyelmet nyertetek;

Meg van terítve az asztal,
Rajta az üdvös étek,
Az Istennek szolgájától
Krisztus testét vegyétek.

A lélek világa.

I.

«Ime én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig...»
(Máté XXVIII. 20.)

MEGDOBBANT a tanitványok szive: a bucsu órája elközelgetett. Az Üdvözitő végbe vitte a megváltás nagy munkáját, tehát Atyjának jobbjára akart visszatérni. Oh, szegény tanitványok! Kit forrón szerettek, kin szivük, lelkük forróságával csüngtek s kiért életüket annyiba vették, mint a rét virágát, mely fakad, illatozik és elhervad, Ő tőle kellett érzékeny bucsut venniök. S az Ur mit tett? Ő könyeket hullatott az önvesztébe rohanó Jeruzsálem fölött; ellenségeiért Atyjához fordult, bárha ők átdöfték az a jósággal csordultig telitett Szivet, náddal verdesték, tövissel koronázták azt a szelidségtől sugárzó krisztusi arczot. Hát tanitványai hogyne indultak volna meg! Dobogó szivéhez szoritotta, homlokon csókolta őket, mint szerető atya szokta édes gyermekeit és édes vigasztalás lengett ajkain: «Ne lankadjatok... ime én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig».

Itt a homályos oltáron, a csendes eucharisztiában ül, csakhogy Szive közel jusson az ember lelkéhez. Mert a bucsuzás neki is nehezére esett. Ő e földön akart lenni, melyet vérével harmatozott be; azt kivánta, hogy olyan virágok illata lengjen körülötte, mely életét vércsöppjeiből szivta. Az ember is e földhöz ragaszkodik, melyre első könycseppje gyöngyözött — hiszen könnyel születik és tünik az emberi élet — a földhöz, melyen egyszerü bölcsője ringott. S ezt a sziv érzelme sugja!

De csak szivből áll-e az ember? Oh, akkor igazán boldog sohase lehetne, mert a sziv sajátja a vágyódás, a sóvárgás; a boldogság az elért vágy élvezésében gyökerezik... Nemcsak szivből, hanem lélekből is áll az ember. A sziv lakása a föld, azért tapad hozzá, mint a folyondár támasztójához; a lélek hazája a menny. S mily kevés lélek vágyódik ezen örökre verőfényes hon után!

Harcz van e két alkotó elem: a sziv és lélek között s rendesen azé a győzelem, mely otthonában él. Régi görög rege vessen fényt e harcz megértésére: Heraklész viaskodott a föld fiával, Anteüszszel. Soká tartott a viadal, mert valahányszor földhöz mérte Heraklész ellenfelét, az mindannyiszor ujabb erőt nyert anyjától, a föld istennőjétől. Végre gondolt valamit a hős: felkapta Anteüszt a levegőbe és — minthogy már nem volt otthonában — megfojtotta... Föl tehát a lélekkel! s ha ott támad meg a sziv sóvár vágyaival, bizton győzni fog a lélek, mert mindaz, a mi magas: fönséges, a mennyhez közelebb jár; a mi alacsony: a röghöz tapad.

Harcz! viadal! de van bátoritó szózat is: az Oltáriszentségből hangzik

az Ur Jézus lelkesitése... Ime én veletek vagyok! «Jertek hozzám, kik fáradtak vagytok... és én megenyhitelek titeket!» A tabernakulum a mennybe vivő ut. Nem föld, nem ég az eucharisztia, hanem lépcső, mely a földre támaszkodik és föl az égbe tör. Nem a sziv országa az eucharisztia, mert a sziv csak az érzelem székhelye, az érzelem pedig nem a menny, hanem a föld szülöttje; nem az ész birodalma az eucharisztia, mert az elme élét eltompitotta a hiu lelkesedés s azért fényt szórni e mélységes titokra nem tud. Ugy van, mint ha a nap sugarait a felhőfátyol takarja, észrevenni valamit a ragyogásból, de a fény, a tisztaság, a derültség homályba vész.

Nem az ész, nem a sziv birodalma az eucharisztia, hanem a léleké. Ennek érzelme más, mint a szivé; tudása ragyogóbb, mint az elméé; szerelme, vágyódása az egyedüli, a mi megilleti e nagy szentséget. Lélek kell az Ur Jézusnak, ezért rejtőzik el e csendes oltárszekrénybe; ezért hangoztatja forró lelkesüléssel: «ime... én veletek vagyok mindennap!»

S a lélek... az emberi lélek? az messze jár, imbolyogva, lihegve futkos a világ pillangói után. Mint nyári délutánon, mikor apró felhőfoszlányok ringanak az égen és a nap elé kerülve, homályos árnyukat rávetik a földre, aztán száll, száll az árny, illan tova, mint a pille virágról-virágra és egy játszi gyermek lihegve futkos, hogy megragadja a száguldó árnyat: ugy tesz a lélek is a hiuságok árnyaival.

Szépen mondja Ligouri szent Alfonz: «...Fájdalom! a legtöbb lélek megfeledkezik rólad és szeretetedről; szivesebben tartózkodik az embereknél, kiktől valami — ha még oly csekély — mulandó hasznot vár és te, Uram, egyedül elhagyatva maradsz!»

Csodálatos! idegen hazában jár a lélek és mégsem szállja meg a honvágy a menny után, mert ez az ő hazája; nem vágyódik az eucharisztia után, holott ez az ő világa a földön. A porszem, a váz, az emberi test hadd tapadjon a porhoz, melyből vétetett; a lélek azonban — ez az isteni szikra, isteni lehellet, mely ugy ragyog, ugy rezg a poralkotáson, mint hajnali sugár a harmatos virágon — ez térjen oda, honnan létét nyerte, az Urhoz.

Föl tehát a lélekkel! ide az eucharisztiához, hol sóvárogva vár az Ur Jézus, a ki látta, hogy eddig csak a szivnek volt világa a földön, a lélek pedig árva szamüzöttként nyugalmat nem talált sehol. Azért szerzette az Oltáriszentséget, hogy legyen világa, derüs, mosolygó világa a léleknek is; azért hangoztatja szüntelen: «ime, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig», hogy térjenek hozzá a lelkek s az ő imádásában leljenek megnyugvást, örömet — boldogságot.

Faustinus.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo (Folytatás.) Forditotta: FLUCK JOLÁN.

— Köszönöm — válaszolá a lady — s fölállva helyéről indulni készült, de lábai annyira remegtek, hogy elesett volna, ha Francesco meg nem fogja karját.

— Rosszul érzi magát, asszonyom, talán jobb lenne e látogatást máskorra halasztani.

— Nem, nem élhetek tovább ebben a bizonytalanságban. Ágnes kétségkivül unokám, szegény May leányom gyermeke.

Fransescot ismerték a zárdában s kérésére a főnöknő a legnagyobb készséggel vette elő a csomagot.

— Igen — mondá a bánatos anya — ez az ő irása; ezt a gyürüt pedig esküvője napján ajándékoztam neki. E tárgyakra föltétlenül szükségem van, ezeknek az alapján fogom a gyermeket rokonaival a May árvájának elismertetni, föltéve, hogy ők kételkednének benne.

— Bocsásson meg, asszonyom — válaszolá pirulva a főnöknő — nem szándékom önt sérteni, de mivel igazolnám azt, hogy jogos tulajdonosának adtam át a rám bizott iratokat?

Lady Ozanmore ekkor tárczájából egy szőke hajfürtöt s néhány elsárgult papirlapot vett elő, melyeket nem az idő, hanem az olvasó könyei sárgitottak meg.

— Szerencsétlen gyermekemből csupán ennyi maradt meg nekem. Lássa, ez a keresztlevelének másolata, az eredeti bizonyára e csomagban van, ez pedig az a levele, melyben katholikusnak vallja magát; kegyed nem tudja ezt elolvasni, mert angolul van irva, hanem itt van egy másik, ezt már megérti, ebben sógora gazságait panaszolja el s azért irja olaszul, hogy ha avatatlan kezekbe esnék, árulója ne legyen. Olvassa, olvassa kérem!

A főnöknő remegő kézzel vette át a feléje nyujtott papirt s könyek hullottak alá arczán, midőn a szegény fiatal teremtés szánalomraméltó sorsát, menekülését, picziny gyermekének a hófuvás következtében való megvakulását, üldöztetéseit, hajóra szállását olvasta. Végül anyja beesánatát és utolsó áldását kéri.

E levél hitelességében nem lehetett kételkedni; az irás, a pecsét, az aláirás minden olyan volt, mint a főnöknő kezében levő csomagon; most már nyugodt lélekkel adhatta át azt az idegen nőnek. Lady Ozanmore azonnal fölbontotta s csakugyan megtalálta benne Netterville May és két gyermeke keresztlevelét, valamint szent János evangeliumának kezdetét is, melyet ir szokás szerint a keresztelendő gyermekek nyakába akasztanak. A drága emlékek láttára a lady hangos zokogásban tört ki.

Mikor a főnöknő látta, hogy a kivánt hatás bekövetkezett, némi habozás után igy folytatá:

— Most még egy másik látogatás is van hátra, a mit tudom, szivesen meg fog tenni, mielőtt zárdánkat elhagyná.

Lady Ozanmore összerezzent, sejtette, hogy nincs messze leánya sirjától.

— Igaz — szólalt meg remegő hangon — meg akartam még kérni jó anyám, mondaná meg, hol nyugszik szegény gyermekem.

Az apácza megfogta a lady karját s elvezette őt a zárda temetőjébe. Hársakkal körülvett szép kis helyecske volt ez; minden siron egy-egy kereszt emlékeztett arra, a ki alatta pihen, de név egyiken sem volt följegyezve, minek, hiszen mindnyájan egyaránt a megfeszitett Jézus menyasszonyai voltak.

Az egyik sir azonban diszesebb volt a többinél, mirtus és narancsfa vetette rá árnyékát's keresztjén megható, rövid ima könyörgött Netterville May lelke nyugalmáért.

Nagy kitüntetésben részesitették őt, midőn az Ur Jézus jegyesei közé temették. A főnöknő szó nélkül mutatott a névre s azután csendesen eltávozott, gyöngéd szive azt sugta neki, hogy most legjobb lesz magára hagyni gondolataival gyermeke sirjánál a szerencsétlen anyát. És ezek a gondolatok valóban nagyon keserüek lehettek, mert a ladyt igen bánthatta lelkiismerete s midőn egy félóra elteltével az apácza visszatért, észrevette, hogy a szegény asszony szemei nagyon ki vannak sirva, sőt még öltözete is rendetlen, a miből azt következtette, hogy bizonyára leánya sirjára borulva zokogta el bánatát.

— Ne sirassa leányát, asszonyom — vigasztalá őt jósággal a főnöknő — boldogan halt meg s békében nyugszik. Lássa, a legszebb helyet jelöltük ki itt számára és sirját legpompásabb virágainkkal ékesitjük föl. Nem tudtuk, hogy az anyja még él, de igaz szeretettel fogadtuk be hozzánk gyarló porhüvelyét, mert hát hitünkért küzdött életében és ez nekünk elég, hogy a legnagyobb tiszteletben részesitsük őt.

Lady Ozanmore nagy meghatottságában nem birt megszólalni s igy nem is nyilvánithatta köszönetét. Mielőtt azonban a zárdát elhagyta volna, hálásan nyomta forró ajkait Mathild anya kezére s megkérte őt, gondoznák továbbra is azt a sirt, a melyben boldogsága pihen. Azután letört a hantra bomló mirtusról egy galyat emlékbe és Francesco karjára támaszkodva elhagyta a zárdát.

— És most, asszonyom, hová kiván menni? — kérdé a sekrestyés. — Nagyon kimerültnek látszik, legjobb lesz, ha haza kisérem és otthon kipiheni magát.

— Nem, én nem birok addig pihenni, mig unokámat össze nem csókoltam. Kérem, keressük föl a jó öreg asszonyt sátrában.

— Oh szegény Benita — mondá Francesco fejét csóválva — minő keservesen fog neki esni kedves kis Ágnesától megválni, talán még a szive is megszakad belé.

— Én is sajnálom őt, igazán nagyon sajnálom — szólalt meg a lady — mit gondol, talán eljönne velünk, olyan jó dolga lenne neki házamban.

— Ön valóban nemesszivü, asszonyom, de nem hiszem, hogy Benita másutt is boldognak érezze magát — vélekedett Francesco — ő már öreg arra, hogy uj ismeretségeket kössön s hogy más országban megszokjék. Inkább meg kellene neki igérni, hogy a gyermek majd hébe-korba meglátogatja őt.

— Ezt könnyen megtehetem — válaszolá az urnő — mert leányom sirja ugy is csak vissza fog engem Nápolyba vonzani.

A fasoron áthaladva hamarosan elérték Benita sátorát. Oh bár oly jó szerető nagyanyát találna a büszke angol nőben a szegény vak gyermek, mint a minő jó és szerető nagyanya az egyszerü öreg Benita volt!

Lady Ozanmore egyre halványabb és halványabb lett, a mint Ágnesé-hoz közeledett. Anyai szive megérezte, hogy leányának, Netterville Maynek lelke nyugodtabb, ha gyermekét a legegyszerübb szegény asszonynál tudja, mintsem olyannál, aki, bár gazdagsággal s fényüzéssel veszi őt körül, de hitétől akarja megfosztani.

— Ah, félre a sötét gondolatokkal, mit bánja már szegény May, hogy leánya milyen vallást követ — iparkodott magát megnyugtatni a lady. — Vallás vallás, keresztények vagyunk, egy Istent imádunk s ez a fő. A gyermek pedig engem illet, a törvény is nekem itélte őt s ha katholikus maradna, nem csupán a Netterville javakra vesztené el igényét örökre, de még az én birtokaimra is. Azonban hasztalan; minden okoskodása sem volt képes helyre billenteni lelkének elvesztett egyensulyát.

Néhány nap mulva Ágnes utoljára térdelt kedves templomában a legfelségesebb Oltáriszentség előtt. Francesco mellette állt. A gyermek nagyon sirt, mert aznap reggel bucsuzott el a jó öreg Benitától, a kit mindig nagyanyjának ismert és szeretett. Francescótól is el kellett válnia, meg ettől a kedves kis templomtól is, a melyben ő az édes Jézussal oly sok boldog órát töltött. Francescónak nem tetszett egészen lady Ozanmore viselkedése, gyanakodott reá s féltette tőle kedvencze vallásos érzelmeit. De nem mert minderről Ágnesnek szólani s bizalmatlanságot kelteni föl lelkében az iránt, a kit ezentul anyjának kellett tekintenie. Azon gondolkozott tehát, hogy miként figyelmeztesse a gyermeket a veszélyre, mely őt környezi, midőn a templomba lépő inas lady Ozanmore megérkezését jelentette neki. A lady kocsijában ülve várta unokáját. Ágnes fölállt, hogy nagyanyjához siessen, Francesco azonban a kis vak vállára téve kezét, ünnepélyes hangon igy szólt hozzá:

— Maradj még néhány perczig, gyermekem s hallgasd meg utolsó szavaimat. Ágnes! Jézus ezen az oltáron van, innen néz és hallgat reád; ha te itt, ezen a szent helyen, megigérted neki, hogy hű leszel hozzá s őt fogod szeretni mindenek fölött, ujitsd meg ezt az igéretet és kérd meg a boldogságos szűz Anyát, hogy támogasson téged s ajánlja föl jó szándékodat az Ő isteni fiának.

Francesco eme szavai Ágnes lelke mélyéig hatottak, térdre borult s ünnepélyes hangon rebegé:

«Igérem, Jézusom, tied leszek halálomig!»

— Igen halálodig! — ismétlé Francesco. Ezek a vértanuk szavai is. Légy Jézusé halálodig s ő tied lesz az örök életben. Ágnes, ha isteni vallásunkról el akarnának téríteni, ne higyj nekik, ne higyj semmit abból, a mit mondani fognak, gyermekem és soha se imádkozzál olyan templomban, a hol ő nincs jelen.

— Oh Francesco, Isten ments meg ettől, hitemet a világ minden kincséért sem adnám oda. De hogyan fogom megtudni, hogy Jézus melyik templomban van és melyikben nincs jelen?

Francesco ugy felelt e kérdésre, mintha felülről sugalmazták volna őt.

— Kérdezd meg, hogy ég-e lámpa az oltár előtt? ha nem, ugy hagyd el azonnal azt a templomot, mert ott Jézus nem tartózkodik.

— Jól van Francesco, köszönöm.

— Most már nyugodtan válok meg tőled, gyermekem. Mehetsz. Fogadd e képet a mai nap emlékeül. Az Ur Jézus és a szűz Anya töviskoszoruval egybefont szivét ábrázolja.

Ágnes megcsókolta a képet és keblébe rejté.

— A tövis — ne feledd el Ágnes — szur és megvérez, de a legszebb és legillatosabb virágokat védeimezi. Ah! melyik sziv tisztább és édesebb, de egyszersmind fájdalmasabb, mint Isten Anyjának szive? Ő az, a kiről igy irnak: Tövisekkel takart liliom. Gondolj reá, gyermekem s majdan ha töviskoszorut tesznek homlokodra, fogadd azt örömmel és köszönettel, mert az Isten Anyjához tesz hasonlóvá tégedet.

Ágnest annyira elszomoritották Francesco utolsó szavai, hogy most már a válás keserüségére nem is gondolt s csupán a jövő félelmetes képe lebegett előtte. Meg akarván lelkét edzeni a rá váró nehéz életre, letérdepelt s ugy kérte Francesco utolsó áldását. Egyszerre csak két kar körülölelte s lady Ozanmore kiragadta őt abból a boldog világból, a hol az Ur Jézus az Oltárszekrényben lakozik.

Nehány percz mulva az Oltáriszentség kis menyasszonya szomoruan huzódott meg az utazókocsi egyik zugában s fejét Perletta nyakára hajtva, sürün aláomló könyei között igy suttogott föl: «Oh vajha leszállna hozzám a galamb s nekem adná őt, kiért szivem oly igen eped».

III. FEJEZET.

Az ozanmore-i templom.

«Oh, bár leszállna hozzám a szelid galamb!» igy imádkozott Ágnes, midőn Nápolyt elhagyta s ezek voltak ozanmore-i uj otthonában is első szavai. Az ő keserves szenvedései, ellentétben a regényhősnők szenvedéseivel, csak most kezdődtek meg, midőn második anyára és nagy jólétre tett szert. Utközben még nem érezte magát szerencsétlennek; körülményeinek váratlan gyors megváltozása egészen elszéditette s szinte hihetetlennek látszott neki mindez, a mi vele történt. Ő előkelő gazdag urnőnek az unokája lenne, ő, a ki eddig mindig egy szegény asszonyt szólitott a nagyanya néven. Nem is képzelte, hogy ez a csere mennyire eltávolitja majd attól, a mit e földön mindenekfölött szeretett. Hiszen megigérte neki a jó lady, hogy visszatérnek majd Olaszországba s hogy a narancsfák hüvös árnyékában fölkeresheti kedves Brigittáját, letérdepelhet Francescoval az oltár elé s imádhatja Jézust, kitől nem fogja elválasztani senki sem. Egyébként mindenütt vannak oltárai és szentségházai. Ha utjokban valahol megálltak pihenni, Ágnes azonnal a templomba sietett.

Lady Ozanmore még aludt s a vak leányka gyors léptekkel haladt a város vagy falucska temploma felé. Szerencsére vele volt Perletta s az okos állat tüstént kitalálta urnője óhaját; csupán ennyit kellett mondania: «Perletta keress» és Perletta jobbra-balra tekintgetve, füleit hegyezte s arra szaladt, a merről harangozni hallott, igy azután hamar eljutottak a templomba. Ágnes az oltár elé térdelt, a hűséges Perletta pedig nyugton aludt, mig kis urnője imáját elvégezte.

Már beesteledett, midőn lady Ozanmore Ágnessal Dowerben partra szállt. Másnap reggel, bár a vak leányka erősen érezte a hosszu ut fáradalmait, mégsem akarta a templom látogatását elmulasztani; e végből korán fölkelt, kiment az utczára s megfogva Perletta kötőfékét, a szokott módon igy kiáltott föl: «Keress, keress, Perletta!» De a hűséges állat most hasztalan figyelt, hiába szaladt jobbra-balra, sehonnan sem hallott harangszót. Végre egy templomra akadtak, de annak kapui be voltak zárva, harangjai elnémultak s oszlopos bejáratánál egy lelket sem lehetett látni. Perletta nem volt elhagyatott templomhoz szokva, elfutott tehát mellette s egyenest a piacznak tartott. Itt igen nagy gyülekezet volt, zsibongtak, beszéltek, de Perletta észrevette, hogy nem imádkoznak. Ez tehát nem az a hely, melyet kis urnője keres. Innen is elfutott s egy szinházhoz ért. A szinház előtt nagy néptömeg tolongott, mindenki iparkodott jegyet szerezni magának, mert estére nagy művész föllépték hirdették a lapok. Szegény Perletta már-már azt hitte, hogy a kivánt helyen van, midőn egy türelmetlenkedő ur oldalba lökte, ebből tisztán látta tévedését s nagynehezen utat törve a sokaságon,

a szabadba jutott. Most már annyira rohant, hogy Ágnes alig birta követni. Ismét templom mellett haladtak el s mivelhogy annak tornyában épen temetésre harangoztak, Perletta megállt, minő különös lenne, ha megint csalódott volna. Azután fölszaladt a lépcsőn, de mivelhogy a kaput zárva találta, lefeküdt elébe, mintha jelezni akarta volna, hogy küldetése immár véget ért s ő tovább nem keres. Ágnes megértette Perlettáját, leült a lépcsőre, hogy bevárja ott, mig kinyitják a kaput. De multak a perczek, az órák és senki sem mutatkozott. A vak leányka remegni kezdett, de nem a szokatlan hűs levegő miatt. Valami kimondhatatlan félelem szállta meg. Oly különös hatással volt rá, hogy itt senki sem jár templomba, hogy nem harangoznak s hogy kérdéseire választ nem nyer! Maga sem tudta, mitől, de egészen megrémült. Kicsiny karjaival átfonta hű Perlettája nyakát s keservesen sirt. Idegenszerü viselete, könytől ázott arcza föltünt a járó-kelőknek s rövidesen nagy népcsoport vette őt körül. Vajjon ki ez a kis leány, honnan jön? mit csinál itt? kérdezgették egymástól, sőt magától Ágnestől is. A gyermek érezte, hogy sokan vannak mellette, hallotta beszédjüket, de nem értette meg. Oly rosszul esett neki mindez, szeretett volna elfutni tőlük messzire, föl is ugrott, de eszébe jutott nagy nyomorusága, ismét leült s még hangosabban és keservesebben zokogott.

— Mit csináltok itt? — szólalt meg most egy hatalmas alak. — Mire való ez a sok beszéd, nem látjátok, hogy egészen megfélemlititek vele e szegény gyermeket. Miért sirsz, kis leány? — fordult Ágnes felé.

A vak gyermek megértette a hozzá intézett szavakat, de válaszolni reájuk nem tudott s csupán csak ennyit mondott: «church, church» (templom, templom).

— Alkalmasint idegen — magyarázá egy tengerész — mert az idegenek ahhoz vannak szokva, hogy templomaik mindig nyitva legyenek.

— Valószinüleg a tegnap este érkezett hajó egyik utasa — tette hozzá a másik.

— Bizonyára pápista — vélekedett a harmadik — legokosabb lenne ezt a kis ügyefogyottat kórházba szállitani.

— De még okosabb lenne hozzátartozóit fölkeresni — szólalt meg Ágnes védelmezője. — Mi a neve annak a hajónak, mely tegnap érkezett?

— Csillag — válaszolá a matróz — nem tudom azonban, hogy e gyermek csakugyan utasai közül való-e?

— Jó, jó, majd meglátjuk. Gyere velem, kis leányom — s a jólelkü ember megfogta a vak gyermek kezét.

Ágnes megnyugodott s teljesen pártfogójára bizta magát.

Nemsokára a szállodához értek s az idegen átadhatta Ágnest nagyanyjának.

(Folytatása következik.)

Mire jó a pap?

Franczia országnak Bordeaux nevü városában egy szabadgondolkozásu (más szóval hitetlen) kereskedő szállt be a gyorsvonatnak egy másodosztályu szakaszába, nyomban utána egy utas, a gyári munkások ruhájában.

A vonat megindult. A vonat többi között egy kisebb állomáson megállt vizfölvétel végett. A perronon egy pap állott, a ki másik vonat érkezésére látszott várni. A kereskedő az ablakon át megpillantva a papot és rögtön ilyen szavakra fakadt:

— Ugyan mire való az ilyen naplopó?

Ez volt a bevezetés, a melyet nyomban a vallás, a templomok és papok elleni gyalázkodások egész özöne követett; végül hozzátette, hogy legjobb volna a papokat az országból kiüzni.

A munkásruhába öltözött utas szó nélkül hallgatta a piszkolódások özönét.

Egyszer csak fölkelt és a kereskedő elé állt. Hatalmas alak volt, széles vállakkal és mellel, feje majdnem a kocsi tetejét érte.

— Nézze uram — igy szólt a kereskedőhöz — a vidék, melyen haladunk, néptelen; az előbbi állomástól már messze vagyunk, a következőt pedig még soká érjük el. Az esetben, ha magaménak akarnám az ön pénzét, nem kellene egyebet tennem, mint önt torkon ragadni, jól megszorongatni, a pénzt magamhoz venni s az ön hulláját az ablakon át a mélységbe ledobni és még a kakas sem kukorékolna róla.

— De mit beszél ön, kedves barátom? — hebegte a kereskedő halálsápadtan. — Hiszen nálam nincs is pénz, tehát az én meggyilkolásom által mit sem nyerne.

— Micsoda? önnél nincsen pénz? Ugyan ne tréfáljon; hiszen ott álltam ön mellett, mikor a pénzintézetben 30.000 frankot fölvett, a melyet tárczájába téve, a mellénye belső zsebébe helyezett el.

A kereskedő erre nem tudott mit szólni, csak remegett, mint a nyárfalevél. A munkás azonban nyomban hozzátette:

— Uram, ne féltse se pénzét, se életét, mert tudja meg az ur, hogy én papok vezetése alatt álló iskolába jártam, a hol megtanitottak Istent félni, a mását nem kivánni. És most ebből megtanulhatja az ur, ha eddig nem tudta, hogy mire jók azok a naplopó papok, a mint őket az elébb nevezte.

KIMUTATÁS

a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról.

1. Az esztergomi egyházmegyében.

Hrádek:
1 füstölő tömjéntartóval
1 szenteltviztartó hintővel.

Bajna: Epől filia részére:
1 fehér vecsernyepalást stolával
1 mennyezet két ruddal
1 viola-fehér magánstola
1 szenteltviztartó hintővel
1 misekönyvállvány
3 canontábla.

Kis-Levárd:
1 fehér vecsernyepalást stolával
1 misekönyv
2 vörös ministransruha
2 ministransing.

Selmeczbánya: a kórházi kápolna részére:
1 monstrancia 44 cm.
1 vörös miseruha
1 öv.

Budapest: a vakokintézeti kápolna részére:
6 oltárgyertyatartó 50—55—60. sz.
1 fekete miseruha
1 szenteltviztartó hintővel.

Ó-Lehota: az uj-lehotai fióktemplom részére:
1 kehely patenával
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 misekönyv
1 alba
2 corporale
2 vállkendő,
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla
1 öv
1 oltárteritő 350—75 cm.

Pozsony-püspöki:
1 ciborium
1 oltárlámpa (g.)
1 beteglátogatási szelencze
1 olajtartó (I.)
1 ciboriumköpenyke
1 fekete miseruha
1 viola-fehér magánstola.

Soós-Hartyán:

I. A mater részére:
1 ünnepi fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 fehér vecsernyepalást stolával
1 burza
1 füstölő tömjéntartóval
2 vörös ministransruha
2 ministransing.

II. Kis-hartyáni fióktemplom részére:
1 fehér miseruha
1 pacificale
1 misekönyv.

Kis-Apáthi: Ebedeczki filia részére:
1 ünnepi fehér miseruha
1 misekönyvállvány
2 palla.

Nagy-Csalomja:

I. A kovári fióktemplom részére:
1 ünnepi fehér miseruha
1 burza
1 pacificale.

II. Ipolykeszi fióktemplom részére:
1 ünnepi fehér miseruha
1 alba
1 karing.

III. A mater részére:
1 fekete palást.

Nyitra-Egerszeg:
1 fehér miseruha
1 diszes fehér vecsernyepalást
1 velum.

Léva: a házi kápolna részére:
1 fehér miseruha.

Udvard: a baromlaki fióktemplom részére:
1 fehér miseruha
1 fekete palást stolával
1 burza
1 misekönyv.

Ngy-Kereskény: Varsány fióktemplom részére:
1 fekete miseruha
3 canontábla.

Vámos-Mikola:
1 vörös miseruha.

Endrefalva:

I. A mater részére:
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 burza
1 pacificale
1 hármas sz. olajtartó
1 alba
1 karing.

II. Piling filia részére:
1 fekete miseruha
1 burza
1 karing.

III. Főfalu fióktemplom részére:
1 kehely patenával
1 ciboriumköpenyke
1 burza
1 alba
1 karing
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 ministransing.

Alsó-Várad:
1 vörös miseruha
3 canontábla
1 imatábla
2 fekete ministransruha.

Bakabánya: Uhliszkó fióktemplom részére:
1 tabernaculum
2 taber-gyertyatartó
2 taber-corporale

Morován:
1 vörös miseruha.

Héregh:
1 szenteltviztartó hintővel
1 szelencze chrisma és sz. olaj számára.

Ung:
1 mennyezet 4 ruddal
1 ünnepi fehér miseruha
1 füstölő tömjéntartóval.

Léva:
1 vörös miseruha
1 fekete miseruha
1 fekete palást
2 fekete dalmatica.

Pozsony-Eperjes:
2 felső oltárteritő 339-79.
2 ministransing.

Cs.-Kürth:
1 monstrancia
1 öröklámpa
3 canontábla.

Érsekujvár: a szent Ferenczrendiek temploma:
1 fehér miseruha
1 fehér palást stolával
2 alba
2 karing.

Tópatak:
1 fehér miseruha
1 viola miseruha
1 viola-fehér magánstola
1 velum
1 alba
1 karing
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla.

Besse:
1 viola miseruha
1 fehér vecsernyepalást stolával
1 fekete palást stolával
1 velum
1 alba
1 karing
4 corporale
4 vállkendő
12 kehelytörlő
12 kéztörlő
2 ministransing
1 oltárteritő
1 antipendium 196—48.

Alsó-Nyárasd:
1 velum
1 misekönyv
1 szenteltviztartó hintővel
1 alba
1 karing
2 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő.

Nagy-Ölved:
1 ciborium
1 velum.

Helemba:
1 szenteltviztartó hintővel
2 vörös ministransruha
2 ministransing.

Budapest: a philippinum káp. részére:
1 fehér miseruha.

Budapest:
2 viola magánstola
2 corporale
2 kehelytörlő.

Budapest-Zugló : a sz. Domonkos rendi uj káp. részére :

1 nagy ciborium
1 ciborium köpenyke.

Budapest : a szent Ferencz leányai házikápol. :

1 fehér miseruha
1 antipendium
1 karing
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla.

Budapest : a budai Mária-kongreg. kápol. :

1 viola miseruha
1 fekete miseruha
2 viola magánstola
1 antipendium
1 kézmosó edényke
2 alba
4 corporale
4 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
4 palla
2 öv
2 oltárteritő.

2. A nyitrai egyházmegyében.

Riecsnicza.

1 menyezet 4 ruddal
1 monstrancia
1 öröklámpa
1 kehely aranyozása
1 ciborium aranyozása
1 vörös miseruha
1 fehér vecsernyepalást stolával
1 velum
1 burza
1 alba
1 karing
4 corporale
4 vállkendő
12 kehelytörlő
12 kéztörlő
4 palla
1 ostyasütővas
1 feltámadási szobor.

Facskó :

1 ünnepi fehér miseruha
1 beteglátogatási szelencze
1 szent olajtartóval (I.)
1 misekönyv
2 viola ministransruha
1 burza.

Nagy-Divina :

1 ciborium
1 beteglátogatási szelencze
1 szent olajtartóval (I.) és
1 burzával
1 alba
2 vállkendő
2 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
1 öv.

Driethoma :

2 alba
1 karing
6 corporale
6 vállkendő
12 kehelytörlő
12 kéztörlő
2 palla
1 öv.

Uj-Kraszno :

1 fekete miseruha
1 misekönyv
3 canontábla.

Vácz egyházmegye :

1 hehely
6 oltárgyertyatartó
1 fehér miseruha
1 alba,
1 karing
2 ministránsing
6 corpolale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla
1 oltárteritő.

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, szíveskedjenek az előfizetési díjakat minél előbb beküldeni. A lap kiadása óriási költségeket hárit az Oltáregyesületre, s ha a díjak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent czéljainak rovására lehet pótolni. — Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzditani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégiteni.

Oltáregyesületi ügyek.

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1903. november hóban befolyt dijak.

Keylinger Ágostonné 2 k, Adametz Anna 2 k, Szalma Péterné 2 k, Radován Antal 4 k, Radován Antalné 4 k, Madarász László 1 k 20 f, Mészáros József (Gutta) 60 f, Sturka Mária 2 k, Juhász Amália 1 k, Máder Mária 2 k, Deutsch József 1 k, Mayer Julia 1 k, Csapó Róza 1 k, özv. Kremer Samuné 4 k, Sára Irma 1 k, Gregor Andrásné 1 k, Karnisch Hermina 2 k, ft. Kiss Imre plébános ur által a kecskeméti tagoktól 6 k, gróf Esterházy György (Oszlop) 10 k, Schorecz Lajosné 2 k, Gábor Teréz 2 k, Kóczán Jánosné 2 k, Kóczán Jusztina 2 k, Deák Gáspár 2 k, Deák Erzsébet 2 k, Komora Johanna 2 k, Nagy Julianna 4 k, tagdijak Rákos János által Nográd-Bussáról 8 k 82 f, Tóth Julianna 1 k, Tóth Rozália 1 k, Balogh Károlyné 2 k, Tavaszi Róza 6 k, Briteska Jánosné 60 f, Szüke Antalné 60 f, Schmied Jánosné 60 f, Barna Istvánné 60 f, Gammel Irma 5 k, Kritzmann Istvánné 2 k, Otlik Károlyné Puszta-R.-Sz.-M. 60 f, Benkofszky Julianna (Péczel) 80 f, Péczel: Kiss Örzsi 80 f, Kiss József 80 f, Dankó Györgyné 80 f, özv. Sas Istvánné 80 f, Fiala Antalné 1 k, Fiala Róza 1 k, Benke Bertalanné (Jászberény) 2 k, Gosztonyi Ilona 4 k, ft. Grőne Lajos ur által a beszterczebányai tagoktól 26 k 36 f, Borbély Kornél ur által Pannonhalmáról és pedig Kiss György és Czeglédi Borbála tagoktól 4 k, Prém Adrienne 2 k, Schiefner Aranka 2 k, Mészáros Mari, Schäffer Ádám 1 k 20 f, Barna Paulina 4 k, Juhász Teréz 1 k, Géczy Károlyné 2 k, Baros Erzsébet 1 k, Vikás Ágoston gör. kath. lelkész Hidvégről a tagsági dijak fejében 25 k, Molnár Józsefné 4 k, Névery Mária 4 k, Remiás Mari 24 f, Dobrovits Dezső 40 f, Domián Veronika 40 f, Kégl Gizella 2 k, Török Hermin grófnő 4 k, Miczka Jánosné 2 k, Miczka Mária 2 k, Patay Istvánné 2 k, ft. Barbolovicin Alimp gör. kath. plébános ur által tagdijak Szilágysomlyóról 30 k, Kovacsics Teréz 60 f, Csuvara 2 k, özvegy Fridrik Antalné 2 k, Szabó Mária 2 k, Jakabovics Jánosné 2 k, Kugler Izabella 4 k, Nagy Erzsébet 1 k, Adler Hedvig 24 f, Pummer Johanna 4 k, Krug Teréz 4 korona.

Deczember hóban befolyt dijak:

Özv. Wida Anna (Rákos-Szent-Mih.) 2 k, ft. Ranko Andor plébános ur által a tagok részéről Nemes Rádon 5 k 4 f, ft. Bányai Gábor plébános ur által a batéi tagoktól 5 k 60 f, ft. Lahocsinszky Béla pléb. ur a remetei tagoktól 10 k, özv. Práry Antalné által Márkus-faluról 8 k 24 f, Niessenberger Irma (Ujpest) 4 k, Párducz Mária (Rimaszombat) 2 k, Katona Mária 2 k, Mallér Mária 40 f, özv. Kecskeméti Kormos Ödönné 1 k, özv. Péterffy Józsefné 1 k, ft. Miok Efrem (Mercsina) 5 k, főtiszteledő Leukanich Viktor a Szepesszavadkai gör. kath. tagoktól 32 k 40 f, Miok János gör. kath. tagok adománya (Mercsináról) 1 k 40 f, ft. Repák Jenő Eperjes gör. szer. kath. egyházmegye részéről 100 k, Vayand Miklós (Rákos-Szent-Mihály) 20 f, Vayand Károlyné (Rákos-Szent-Mihály) 20 f, Mokros Kati 20 f, Székely János lelkész utján a nyirabrányi gör. szer. kath. tagoktól

8 k 14 f, Csizmadia Anna 4 k, Kamenczki Ilona 2 k, Mária Radnáról Szakszonné által 1 k 68 f, Széchy Sára (Pécs) 1 k, Siposné Kovács Borbála 2 k, Kozma Erzsébet 2 k, Marthon Mariska 4 k, Száder Apollónia 4 k, P... 5 k 20 f, Pirk Rózina 50 f, Rubel Mária 1 k, Szabó Mária 1 k, özv. Magyar Györgyné 40 f, Csáky Evelina grófnő 2 k, Csáky Irma grófnő 4 k, báró Hrabovszky Izabella 4 k, báró Skerleczné Sarolta 6 k, báró Skerlecz Mária 2 k, báró Skerlecz Cara 2 k, Soóky Józsefné 2 k, Bóna Rozália 1 k, Korbély Róza 1 k, Fiali Borbála 24 f, Glatz Nándorné 2 k, özv. Probst Teréz 2 k, Pfeifer család 9 k, Pálffy Gizella 40 f, Szüts Erzsébet 2 k, Messner Julianna 2 k, Kunert Ilona 60 f, Karácsonyi Ignáczné 3 k, Droppa Margit 2 k, Droppa Gizella 2 k, Groszdits Klára 48 f, Groszinger Ida 4 koronát.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Az Oltáriszentség: romlás és föltámadás.

I.

Jézus az Oltáriszentségbe sokak romlására és feltámadására tétetett.

*

Senki két úrnak nem szolgálhat.

Ime, a nagy gondolat, a mely az embernek Istennel való összeköttetésében teljesen érvényesül.

Én is megértem fáradság nélkül az öreg Simeon szavait és hiszem, hogy ő bizonynyal az Oltáriszentség titkára gondolt, midőn az isteni kisdedet megáldván és megölelvén, homloka elkomorodott, a melyen eddig egyedül az annyira tiszta és teljes öröm sugárzott — mivel beletekintett a jövőbe, a melyben a rémület vegyült a vigasztaló örömökbe.

E gyermek — mondá Máriának — sokak üdvözítésére és romlására tétetett; jelül fog szolgálni, melynek ellene mondanak.

Ez a emberré lett Jézus, irántunk való szeretetből az Oltáriszentség szine alatt elrejtőzve az oltári szekrényekben fog tartózkodni sokak romlására és feltámadására, szeretete czéltáblája lesz az ellenmondásoknak.

Mikép történhetik ez meg?

Lehetséges-e, hogy létezzenek szivek, a melyek ámbár szeretetre teremtvék, Istenük túláradó szeretetét mégse ismernék?

Mert, hogy őt teljesen megértsük, mondja Bossuet az ő kenettel teljes és mélységes nyelvén, csak szeretetét kell megérteni.

Ugy szerette Isten a világot!

A megfoghatatlan szeretet viszont szeretetet szül.

Mért kivánjátok ezt Istentől?

Mért lett az Isten emberré?

Krisztus megmondta nektek, mért szerette Isten annyira a világot.

Tartsátok magatokat ahhoz; a hálátlan emberek nem akarják elhinni, hogy Isten őket annyira szereti, a mint azt tényleg tanusitja.

De a kedves tanítvány eloszlatja minden kételkedésüket, mondván:

Mi hittünk a szeretetnek, a melylyel Isten irántunk viseltetik.

Isten annyira szerette a világot, mi marad tehát ezután, mint hinni a szeretetben, hogy higyünk minden titokban?

Ti érzéketlen lelkek, az isteni szeretettel szemben mily elfogultak vagytok.

Miért adja nekünk testét és egyesiti a mi testünkkel, ha nem azért, hogy egyesitse lelkét is lelkünkkel.

Ugy szerette Isten a világot! mondja Jézus.

Szent János pedig mindnyájunkért felel:

Mi hittünk a szeretetben, a melylyel Isten irántunk viseltetik.

Ez lenne azonban a megfoghatatlan? Hiszen ép azért akarok abban hinni és benne elmélyedni: csak ez méltóbb Istenhez.

Ezután nem kell sokat vitatkozni, hanem szeretni.

Miután pedig Jézus mondotta:

Isten annyira szerette a világot; nem kell több, mint azt mondani: a kárpótolt világ annyira szerette Istent.

De fájdalom, nem igy áll a dolog: az ellenmondás feltünik a szeretet imádandó szentségével való bánásmódnál.

Meaux nagy püspöke megmagyarázta nekünk, mikép jő izgatottságba a büszke emberi ész a titokkal szemben. Bocsátkozzunk előbb a részletekbe és lássuk, hogy az élet kenyere mikép válhat pusztulás és omlás forrásává.

II.

Romlására azoknak, a kik nem tudván megbecsülni Jézus Krisztus testét, itéletet esznek és isznak.

*

Ime az ihletett szavak:

A ki méltatlanul eszik e kenyérből, vagy iszik a kehelyből: vétkezik az Úr teste és vére ellen. Vizsgálja meg magát az ember és ugy egyék e kenyérből és igyék a kehelyből.

Mert a ki méltatlanul eszik és iszik: itéletet eszik és iszik magának, meg nem különböztetvén az Úr testét. (II. Korinth.)

Ime a lelkek, a melyeken a szent aggastyán jövendölése teljesül.

Hány oly sziv van, a mely, mivel nem vizsgálja meg magát, mielőtt az imádandó testet enné, saját itéletét eszi.

Sohasem lehettem jelen közös szent áldozásnál anélkül, hogy szivem össze ne szorult volna e gondolatra:

Ki tudja, hánynak válik e szent ostya feltámadására!

Hányan fogják benne talán romlásukat feltalálni!

Aquinói szent Tamásnak, az Oltáriszentség költőjének szavai is eszembe jutnak:

Veszi őt a jó s a vétkes,
De gyümölcse, ah, mi kétes!
Örök üdv, vagy kárhozat.

A gonosznak leszen átka
És a jónak boldogsága,
Az egyenlő áldozat.

És mégis mily ritka visszásság! Halált lelni ott, a hol az élet honol. Meghalni az élet kenyerétől.

Megfoghatatlan ellenmondás!

Oh, emberi örültség, mennyire nem juthat a te eszeveszettséged!

III.

Feltámadására azoknak, a kik előkészülnek, a mint kell ama kenyér vételéhez, melyről irva van: A ki eszi e kenyeret, élni fog és én feltámasztom őt az utolsó napon.

*

De hagyjuk el gyorsan e leverő gondolatokat, hagyjuk szomorú sorsukra e Judásokat, a kik mesterüket a szentáldozás bizalmas csókjaival árulják el.

Jézus — ugymond Simeon — sokaknak üdvösségére és feltámadására is lesz.

Az igéret fel van jegyezve és azt senki meg nem másithatja.

A ki eszi e kenyeret: élni fog. Ha nem eszitek az ember fiának testét és nem iszszátok vérét, nem lesz élet tibennetek.

Ti tehát, betegek, fussatok mindnyájan e legelévültebb bajaitok gyógyitására mindenkor kész orvosságotokhoz. Nyuljatok bátran e gyógyitó kenyér, az üdvösség kelyhe után: a gyógyulás pillanat alatt fog bekövetkezni... új vér fog összes ereitekben csörgedezni, kegyelemmel és erővel teljes életet fogtok nyerni.

Ti pedig, halottak! Oh! jertek ti is a bűnbánat üdvösséges fürdőjén keresztül. Az Oltáriszentség az elvesztett kegyelembe visszahelyez és a ti életetek megujul.

Milyen ez az élet?

Nem az-e, a melyről az Üdvözitő mondá:

A ki e kenyeret eszi: örökké él és én őt feltámasztom?

Oh! mint szeretnék gondolatban a legfőbb itélet ama napjára térni, a mikor a rettenetes harsona a sír porában nyugvó összes halottakat fölkelti.

Az üdvösség jele ragyog az arczokon és e ragyogó választottak kétségkivül homlokukon viselik az örök élet pecsétjét, halhatatlanságuk zálogát, a feláldozott Bárány vérét, a melyet életükben ittak.

Kérve kérlek, oh üdvözitő Jézusom, fogadd el szivemet, alakitsd olyanná, rendelkezzél vele ugy, a mint neked tetszik, messd, vágd isteni ollóddal ezernyi szenvedés béréül; de tedd kipróbálttá, méltóvá elfogadásodra, hogy a legfőbb itélet utolsó napján, ama boldogok számába soroltassam, a kiket az Oltáriszentséged dicsőségesen feltámaszt és Isten gyermekeinek jelével megjelöl.

Meditator.

IRODALOM.

Zászlónk. Második évi pályafutását fejezi be most megjelent junius havi számával a Zászlónk. Mintha csak eddig vallott programmját akarná ujólag összefoglaltan olvasói szivébe vésni: czimképén a kereszttel és a magyar szent koronával röpülő angyalokat mutat, kik mögött a turul viszi csőrében a honvédő ősi szablyát. Ime: vallásosság és hazafiság. Ez volt az a két kincs, melyeket a Zászlónk lapjának és betüinek minden rezdülésével őrzött eddig és bizunk Istenünkben, hogy őrizni is fog ezután is bátran és hiven, a mint a turul és szablya a czimképen oly szépen jelzik. A jelen számhoz van csatolva az egész második évfolyami tartalomjegyzéke is, melyből megtudjuk, hogy a Zászlónk tiz száma 300 oldalas, 430 képpel ékes, pompás könyvet tesz ki, melyhez a kiadóhivatal 1 K 05 fillérért egy diszes bekötési táblát (piros, kék vagy zöld) is küld. Kész örömmel ajánljuk ezt a lapot családi olvasmányul is, igen jól odaillik a keresztény családok szentélyének asztalára. Az uj előfizetők az első évfolyamot megkapják, füzve két koronáért, augusztus 1-től kezdve pedig diszesen bekötve bérmentes szállitással 4 K 32 fillérért, a kiadóhivatalban 3 K 80 fillérért. Mutatványt is szivesen küld a *Zászlónk szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, VII., Damjanich-u. 50.*

A „Religio-Vallás" junius hó 18-iki vagyis ezévi I. félévi 49-ik száma a következő közérdekü, tanulságos tartalommal jelent meg: Vezéreszmék és Tanulmányok: Koldulásról és koldusokról. Irta: dr. Zubriczky Aladár. Egyházi Tudósitások: Budapest: A katholikus központi kongrua-bizottság legutóbbi négyévi működéséről. — Budapest: A Keresztény Szövetkezetek Országos Központjának közgyülése. — Tárcza: Szalézi missiók Amerikában. — Kath. Egyesületi Élet és Köztevékenység: A Budapesti Keresztény Munkásegyesület. — Irodalom: Colombière Kolos S. J. élete és lelki naplója. — Vegyesek: A gregorián-ének vatikáni kiadása ügyében. — A magyar királyné kanczellárja. — A szentemlékü Hám János püspök boldoggá avatásának ügye. — A szegedi fogadalmi templom. — A miniszter köszönete. — Templomszentelés a pécsi egyházmegyébe kebelezett Ófalun. — A III. keresztény szocziális kurzus. — Thaly Kálmán és Incze pápa. — Őszinte szabadkőmüves vallomás. — Villanyos világitás a pécsi szent Ferencz-rendiek templomában. Meghivó. — Felhivás. — Gyászhir.

Az „Egyetemes Kritikai Lapok" ezidei 6-ik száma a következő nagy figyelemreméltó gazdag tartalommal jelent meg: Vezéreszmék: Három magyar szellemóriásunk a XIX. század derekából. Dudek János dr.-nak Acsády «A magyar birodalom története» cz. munkájáról irt birálatából a XXVII. fejezet. — Könyvek Birálata: I. Az Olajfák hegyétől a Golgotáig. Nagybőjti szentbeszédek, az 1904. év nagybőjtjén a budapest-belvárosi főplébánia-templomban elmondotta Ruschek Antal. Bir.: dr. Rézbányay József. — II. Spencer Herbert Synthetikus Filozofiájának Kivonata. Irta: Collins F. Howard; Spencer Herbert előszavával. Az ötödik angol kiadásból forditották dr. Jászai Oszkár, dr. Pekár Károly, dr. Somló Bódog és dr. Vámbéry Rusztem. Bir.: dr. Stuckner János. — III. De vete-

rum Romanorum ludis grammaticis. Scripsit: Julius Horváth. Bir.: Donatus. — Szemlék Szemléje: Természettudományi Közlöny. Havi folyóirat közérdekü ismeretek terjesztésére. 1904. febr. 414. füz., 97—124. l.: Az «életerő» elmélete, Francé Rezsőtől. Bir.: Eőri. — Különfélék: I. Az Akadémia uj jutalomtételei. II. Széchenyi István emléke.

Előfizethetni mind a két lapra, az év bármely szakában, együttvéve a kettőre évi 22 koronával, egész évre, félévre, negyedévre szóló törlesztéssel. Az «Egyetemes Kritikai Lapok»-ra külön előfizethetni egész évre négy korona, *Bpesten a «Religio-Vallás» szerkesztőségében, VI. Bajza-utcza 14.*

Katholikus körök és olvasó-egyesületek, tan- és nevelőintézetek, szerzetes rendházak és papi kuriák, ne mulaszszák el e két lap járatását, a melyek több oly tájékoztatást nyujtanak az isteni és az emberi dolgokról minden hitbuzgó katholikusnak, de különösen a papságnak, a minőt más lapok nem szoktak adni.

A hol az egyházmegyei hatóság, ugy a mint ez a főt. esztergomfőmegyei hatóság folyó évi április hó 14-én 1278. sz. a. kelt kegyes intézkedésével történt, megengedte, hogy e kettős lapot a templompénztár terhére is lehessen járatni, ott a járatás nagyon meg van könnyitve, vagyis a lap mintegy ajándékba megyen és csakis azzal a kötelességgel van összekötve, hogy a példányokat évről-évre be kell köttetni és a plebániai könyvtárba, mint annak tulajdonát, el kell helyezni.

Az «Egyetemes Kritikai Lapok»-ról csak egy vélemény van az országban: az, hogy «ilyen még nem volt irodalmunkban», tekintve különösen egyetemes jellegét és kritikájának alapos szigoruságát. Kiáltó szükséget szüntet meg, tátongott hézagot kezd betölteni, annak a reménynek keltésével, hogy mihamarább minden tudományosan mivelt magyar ember egyetemes kritikai tájékozódást a magyar tudományosság és irodalom terére kitekintőleg e lapnál fog keresni és találni.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai

Bényi Julianna Felső-Gagy, Éles Mária, Geberle Edéné Kelenföld, Juhász Mária Nyomár, Karthe Katharina Nagykikinda, Martinek Thekla Bpest, Ráczné Fok Anna Budafok, Bus Erzsébet Budapest.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÓNTŐDÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák plehlokban való gyártása.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. crga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal- egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

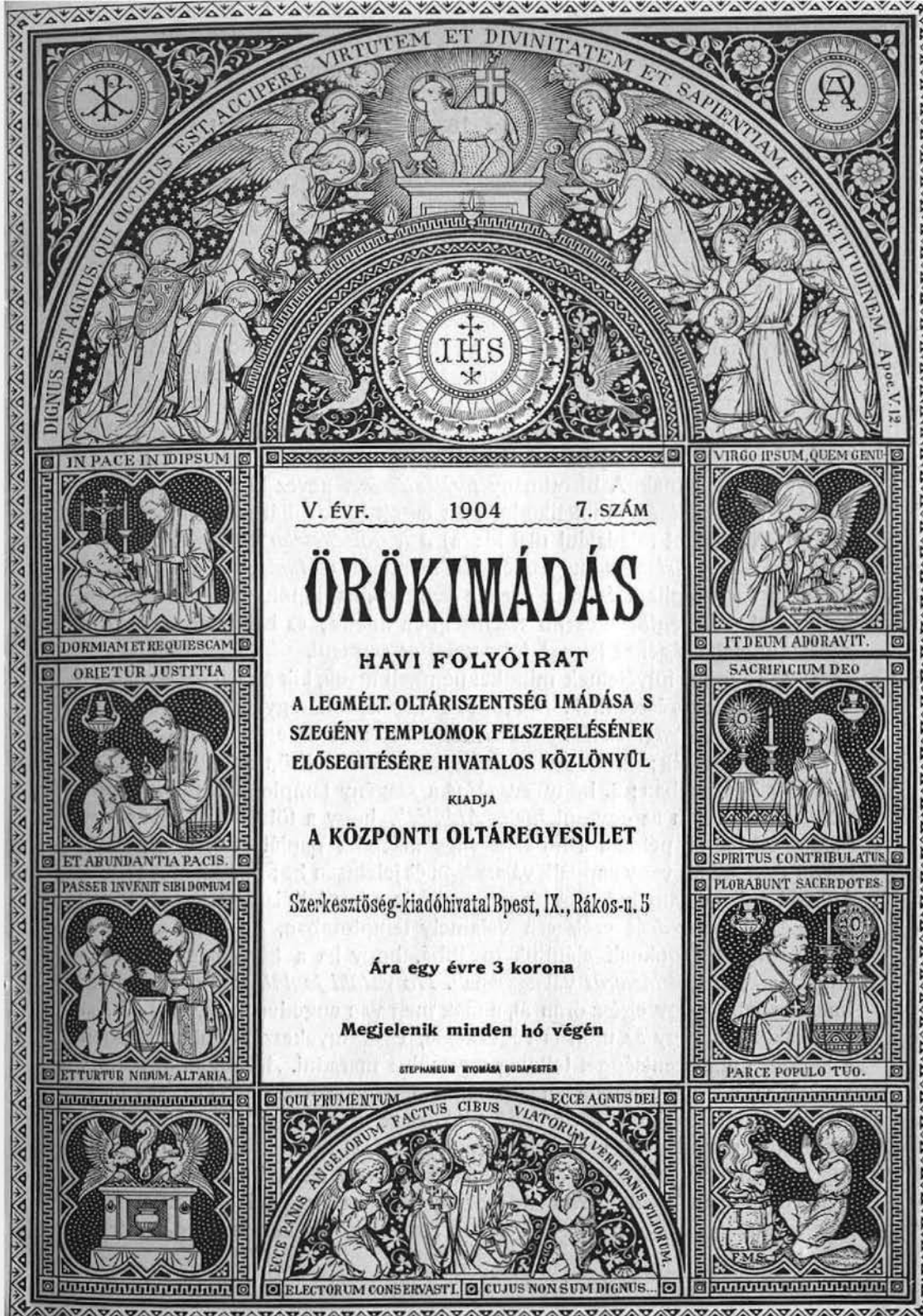

V. ÉVF. 1904 7. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMÁSA BUDAPESTEN

V. ÉVFOLYAM. 1904. JULIUS. 7. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Az igaz élet titka. — Éjjeli szentségimádás. — Buzditás. — Leányiskolák az oltáregyesületek szolgálatában. — Helyes fogalom a szent áldozásról. — Régi történet. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Kimutatás a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról. — Oltáregyesületi ügyek. — Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Az Oltáregyesület elhunyt tagjai. — Hirdetések.

Az igaz élet titka

Most hogy kiszabadultam a főváros forgatagából s itthon vagyok a csendes vidéken, sokat barangolok, bolyongok a határban. Nem egyszer kitüzött tervvel megyek el hazulról, de legtöbbször nem teszem meg a kitüzött utat, mert csupa gyönyörüség minden a szabad természét látásától elszokott szememnek. Az aczélos buzatábla, mint játékos tenger hullámzik előttem, hátrább a hegyoldal, mintha hamvasszürke agyagföld volna, pedig csak a [illegible]rmetezett szőlő levele üz velem csalóka játékot. Jobbra sötétzöld alagyom ékkel himzett szőnyeg terül el, nyiló lóheretábla telistele zümmögő méhecskékkel. Balra a világoszöld szint fehér foltok tarkitják. A rét az, teli gágogó libákkal és hanczurozó pásztorgyerekekkel. Kissé távolabb az Ipoly kényelmeskedik és sekélyes vize ezüstös szalagként folydogál lassan, mint a kinek soha sincs sietős dolga; partja és medre pedig hangos a fürdőző gyerekektől. S az egész képet beszegik a hegyek, a távolság miatt kékbe játszó erdőikkel. Valahányszor nézem, ugy elfog varázsa, hogy megfeledkezem kitüzött utamról és séta helyett kis gyerek módjára bámészkodom, gyönyörködöm mindaddig, a mig csak le nem bukik a nap s nem terül a tájra borongos félhomály.

Ekkor lassan összefolyik minden s én lehajtott fővel indulok vissza, mert hánytorgatva a dolgokat, látom, hogy az élet is ilyen. Kitüzött czéllal indulunk neki és sokszor csak szürkületkor vesszük észre, hogy a napok, hónapok, évek hiába multak el fölöttünk s mi haladás, előbbre jutás helyett csak állunk visszamaradva. Szivünk próbál ugyan valami mentegetődzést, fel is sóhajt tán, de annál rosszabb, mert nyomon hangzik lelkünkben az evangeliumi szó: «Nem minden, a ki mondja nekem: Uram! Uram!

megyen be mennyeknek országába, hanem a ki Atyám akaratát cselekszi, ki mennyekben vagyon, az megyen be mennyeknek országába». (Máté 7. r. 21.)

Tenni kell és fáradni, mert cselekedet az élet, tétlenség a halál. «Minden fa, mely nem hoz jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzre vettetik». (Máté 7. r. 19.) Minden lélek, mely nem termi meg az igaz élet gyümölcseit, az a pusztulásé. Minden lélek, a mely nem éli a krisztusi életet, az elkárhozik.

Ám ha igy kell élni, nemde fontos dolog, sőt szükséges is, tisztában lenni azzal a kérdéssel: mi is tulajdonképen az igaz élet? a krisztusi élet? Mi az igaz, a krisztusi élet titka? Fontos és szükséges ez annál is inkább, mert őszintén bevallhatjuk, e téren még rendkivüli összevisszaságokkal találkozhatunk a lelkek felfogásában.

Ime...

Látom a tudós embert. Megfeszíti agyát. Bujja a régi könyveket. Belehatol a föld mélyébe, a világegyetem nagy megmérhetetlenségébe. Elemezi a parányokat s kutató szeme megtalálja a felbonthatatlan, a már részekre nem osztható elemeket. Figyelemmel kiséri az életerők fejlődését, gátat állit sok mindennek, a mi e fejlődéssel ellenkezik. Majd gépeket alkot, melyek, ugy látszik, 20 év alatt előbbre viszik a világ sorát, mint az annak előtte 100 esztendő alatt haladt. Utjában nem szolgál akadályul a tenger, lassan a levegő sem. Szóval sokat tesz, sokat alkot a tudós ember s olyan dolgokat, melyeket megérteni is nehéz. Mégis, ha kérdezi tőlem valaki: ez-e az igazi élet? — azt kell felelnem, hogy nem és hogy téved mindenki, a ki az igaz élet titkát a zsenialitásban, a tudásban keresné.

Meg is okadatolom állitásomat. Akarhatta-e Isten, hogy igaz életet csak kevesen éljenek a földön? Akarhatta-e, hogy az emberek 90 százalékának ne legyen része a krisztusi életben? Az lehetetlen. A ki azt hangsulyozta, hogy «jöjjetek Hozzám mindnyájan», a ki azt akarta, hogy mindannyian igazi életet éljenek, azt az emberek egy tizedrészének igazi élete nem elégitheti ki. A ki minden népekhez küldötte tanitványait, annak kevés az, ha nehányan fogadnák csak meg apostolai szavát. A kinek az egész világ kell, annak nem elég a világnak egy kis része.

Vagy tulsulyban volnának számra nézve a tudós és tanult emberek? Kézzelfoghatóan nem. Sőt annyira vagyunk, hogy az emberiség legjavarésze oly körülmények között él, hogy talán jóakarata daczára sem igen tudna a tudás mezején boldogulni. Lehetetlen tehát, hogy a tudás és tudomány volnának azok az eszközök, a melyek által igaz életet élhetünk.

Nem lesz különben a tudás az igaz élet titka akkor sem, hogy ha az emberek nagyobb része lenne a tudós. Mert bizonyos, hogy a lélek nagyobb, értékesebb a világnál s ennélfogva a léleknek mindig lesznek magasabb vágyai, kivánságai, mint a minőt a tudomány kielégithet...

Ha másfelé tekintek, a munkás embert látom. Egyik a mezőn izzad a

nap perzselő hevétől, a másik üzletében hajlong, a harmadik iparával fárad. Kérges kezü, hajlott dereku ember mind. A térdük is roskadt. Mert lelkiismeretesen dolgoztak nemcsak fényes nappal a munka idején, hanem sokszor éjszaka is a pihenés idején. De ha igaz is, a mit egy régi irónál olvastam, hogy «a munkát a természet szükségessé, a polgári társaság kötelességgé, a megszokás pedig gyönyörré teszi», azért a munka mégsem lehet az igazi életnek, a krisztusi életnek titka. Nem pedig azért, mert a munka önmagában nem boldogithat, lévén ez fönmaradásunknak, megélhetésünknek eszköze és nem a boldogságnak. Nem lesz a munka a krisztusi élet titka akkor sem, hogyha vagyonnal és gazdagsággal párosul. Hisz Purgstaller mondja hires «Erkölcstan»-ában: «a vagyonnak becse csak föltételes, mert eszközül szolgál czéljaink elérésére. A vagyon közönyös dolog, melynek becsét czélszerü használása határozza meg». És szent Bernát: «A szegénység nagyobb gazdagság a világ összes javainál s kincseinél». (Sermo in Vig. Nativ. Chr.)

Másfelé kell tehát szemünket forditani, hogy kielégitő feleletet kapjunk. S e felelet nem lehet más, mint az, hogy a krisztusi, az igazi életnek egyedüli titka, egyedüli forrása: a hitből való jócselekedetek. Erények, melyeket minden melléktekintet nélkül, minden önző gondolat háttérbeszoritásával Isten iránt való szeretetből viszünk véghez.

Nemcsak a szentek, nemcsak az egyházi férfiak, hanem bölcs világiak is ezt hirdetik. Egy régi neves magyar politikus czikkében olvastam a következőket: «Be kell látnunk és elszomorkodva be kell vallanunk, hogy az emberiség még mindig csak tapogatódzik, és hogy nincsen iránytű, mely az óhajtott czélhoz vezető utat biztosan megmutatná; mert az emberi nézetek s ezekből fakadó vágyak és remények ingadozó követ mindenfelé a csalódás ege födi be, mely többnyire oly gonoszul játssza meg embereit, hogy épen midőn kivánataikat teljesiti, akkor elégiti ki őket legkevésbbé, csak akkor értetvén meg velök, mennyire különbözik az eredmény a valóságban attól, mi után ők képzeletükben esengtenek. Csak egyetlen alap van, mely csalhatatlanul igaz s melyen kivül semmi állandót fölállítani nem lehet s ez az erény». (Somssich P. Magy. Polg. 1872. évf. 86. sz.)

Erény, jócselekedet szükséges tehát ahhoz, hogy igaz életet éljünk s nem a tudás, munka meg gazdagság. Erényre, jócselekedetre van szükségünk, hogy életünk krisztusi élet legyen a földön.

Igen ám, de már Hesiodus mondotta, hogy «az erény küzdelmet kiván», mert «kezdetben meredek s hosszas pályája». S a hol küzdelem van, ott erő is kell. Hisz' a hol erő nincs, ott küzdelem sincs, csak leveretés, meg legyőzetés. Hogy küzdhessünk tehát s megszerezzük magunknak az erényt, erőnknek kell lenni, erőt kell szerezni.

Nem találod az erőforrást, a honnan merits? Itt van pedig közel mind-

egyikünkhöz, itt van a legméltóságosabb Oltáriszentségben! Itt van, mert itt van jelen Jézus Krisztus, kiről méltán hirdeti János apostol: «Mindent az ő kezébe adott az Atya» s a ki ily módon nyert hatalmával a legbiztosabb erőforrás számunkra. S hozzá még milyen készséggel van jelen. «Ime az ajtó előtt állok és zörgetek; ha ki hallja az én szómat és megnyitja nekem az ajtót, bemegyek hozzája» — olvasom róla a «Titkos jelenések könyvé»-ben. (3. 20.)

Az igazi élet titka tehát végelemzésben az eucharisztikus Jézus. Tiszteljük, imádjuk, vegyük magunkhoz őt s az Énekek énekéből hangoztassuk: «Megtaláltam, kit szeret a lelkem; megleltem őt s el se bocsátom». (3. 4.) Ekkor élhetünk krisztusi életet egész életünkön keresztül. *Jeszenszky Kálmán.*

Éjjeli szentségimádás

TEMPLOMAINKBAN éjjel-nappal pislog a mécs a legmélt. Oltáriszentség előtt. S ugyan mire oktat bennünket az örök lámpa? Hogy mi se szünjünk meg dicsőiteni a mi Urunkat Istenünket, ki a kenyér szine alá rejtőzve oltárainkon jelen van. «A solis ortu usque ad occasum, laudabile nomen Domini. Napkelettől nyugatig dicsértessék az Ur neve.» (Zsolt. 112., 3.) S a föld minden táján, a merre csak szent hitünk fönséges tanai ismeretesek, teljesitik is a hivők a zsoltáros kivánalmát. S a hódoló tisztelet ezen általános megnyilatkozásában részt kérnek, sőt vezető szerepet visznek az eucharisztikus lelkek, a legmélt. Oltáriszentség tisztelői.

Nem szükséges bővebben fejtegetnem, hogy különféle társulatokba csoportosulva mi mindent tesznek a hivek a legmélt. Oltáriszentség dicsőitésére széles e világon; hiszen eucharisztikus lelkeknek irok, kik mindezt nagyon jól tudják s nagyrészt gyakorlatból is ismerik. Jelen alkalommal csak arra szoritkozom, hogy egyet-mást elmondjak az éjjeli szentségimádásról, minthogy nálunk ezen ájtatossági gyakorlat kevésbbé ismeretes s nincs is szokásban.

Máshol, főleg *Franciaországban* általánosan gyakorlatban van az éjjeli szentségimádás, kivált városokban s népesebb helységekben.* De hála Istennek! épül már az *Erzsébet-Örökimádás templom* s igy idővel alkalmuk lesz megismerni az éjjeli szentségimádást székesfővárosunk lakóinak is.

Szomszédságunkban, *Ausztriában* s az örökös tartományokban is egyre terjed az éjjeli szentségimádás áhitat gyakorlata. Lássunk néhány adatot!

* Egyházi társulatok is alakultak az éjjeli szentségimádás szorgalmazására.

Haller, *Salzburg* biboros érseke egy alkalommal igy nyilatkozott: «Valóban sajátságos, mily meglepő lendületnek indult korunkban az Oltáriszentséghez való ájtatosság. Egyházmegyémben például sok ifju és férfi kér, hogy az egész éjt az Oltáriszentség előtt tölthessék, hogy ott imádkozhassanak.»

Feldkirchben, Vorarlberg ezen elsőrendü városában, még 1895-ben jött létre az éji imádás. 50 részvevő azonnal jelentkezett. De alighogy jobban megismerkedtek a dologgal a város lakói, már 90-en ünnepelték a szent éjt; igy nevezték az imádási időt. Mindnyájan pontosan megjelentek s 2, 3, sőt 5 órai imába merültek. Pedig ezek mind oly férfiak, kiknek a kemény napi munka után ugyancsak jól esnék az éjjeli pihenés. Nyiltan bevallották, hogy oly szépnek nem képzelték volna ezt az intézményt. De persze az asszonynépség nem szokott tágitani. Ha a férfiak éjjel imádnak — ugy okoskodtak — akkor ők is követelik a maguk részét, tehát nappal végzik imádásukat. A szót a tett is követte, vagy 200 buzgó nő jelentkezett mindjárt első alkalommal a nappali szentségimádásra.*

Nagyszerü jelenetek ismétlődnek egy-egy ilyen éjjeli szentségimádás alkalmával. Mennyi kegyelmet nyernek el a hivek az éji imádás által! Mennyi kérés teljesül s mennyien adnak hálát a nyert kegyelmekért! Mily bensőséggel végzik áhitatukat az alázatos lelkek, hogy hódolatukat mutassák ki Uroknak Istenüknek, ki a szeretet szentségében az alázatosság mezébe rejtőzve van jelen. Mennyi épületes dolog történik itt! A világ édeskeveset tud mindezekről, de az angyalok csodálkoznak fölötte s bizonyára bevezetik az élet könyvébe. A sok szemenszedett példa közül közlök egyet-kettőt mindannyiunk épülésére.

Egy szegény falusi asszony, az örökimádás társulatának tagja, ki már 70 éves volt s hozzá nagyon gyönge s folyton beteges, éjfélutáni egy órától kettőig tartotta meg imádási óráját. Fölkelt ilyenkor betegágyáról s az egész órán át térdenállva imádkozott, bármennyire nehezére esett is. Bizony, az Istent szerető lelkek nem ismernek fáradságot, sem nehézséget, mikor arról van szó, hogy Urokat dicsőitsék.

Franciaországban V. plébániatemplomban szentségimádást tartottak. Szokás szerint már az előestén kitették a szentséget s óráról-órára uj imádók jöttek, hogy a mély titok homályába burkolt Istennek hódolatukat bemutassák. Éjfél után két óra volt. Egy öreg hadfit, ki már egy óránál tovább imádkozott, kellett volna másnak fölváltania. Negyedet üt, majd fél háromra jár az idő és senki sem jön őt fölváltani. Ekkor fölemelkedik katonánk s a nélkül, hogy a szentélyt elhagyná, nagy léptekkel s egyenes testtartással

* Átvéve Pinzger Ferencz S. J. czikkéből: «Ébresztő hangok». V. ö. «Jézus szentséges Szivének Hirnöke» 1898. évf. 264. l.

le- s följárkál, mint az őrálláskor szokás; azonban kopasz fejét lehajtotta, a mint az imádóknak illik. Minthogy nem volt nála fegyver s igy tisztelegni nem birt, kezeit összekulcsolta. Egy fiatal pap, ki vele együtt imádkozott a templomban, fölemelkedett s feléje tartott. «Az ön órája már régen elmult», igy szólt hozzája, «a miséig egy keveset pihenhetne». «De Főtisztelendő Uram!» viszonozta a derék katona, ujjával a szentségre mutatva, «csak nem hagyom magára a jó Istent». «Én fogok őrködni; ön bátran elmehet, nekem az egész éjet itt kell töltenem s később majd csak jönnek imádók.» «Ha igy lesz, ugy megyek; különben szivesen maradtam volna itt reggelig, mert — tette hozzá emelkedett hangon — ismétlem, hogy a jó Istent nem hagytam volna magára.» Mig az öreg katona eltávozott, hálát adott Jézus ifju harczosa a seregek Urának, hogy még a katonák között is akadnak ily élő hitü, férfiak.*

Lyonban történt, hogy 40 katona, csupa kispap, arra kértek engedélyt az előljáró tiszt uraktól, hogy egy egész éjszakát tölthessenek a kaszárnyán kivül. A tisztek vallástalan szabadgondolkozók létükre ujjongtak örömükben e kérelem fölött; mert hát a szabadkőművesek arra utasitották őket, hogy kövessenek el mindent az ifjak papi hivatásának elfojtására. Érthető tehát, hogy szives örömest megadták az engedélyt. Azonban alighogy kiszabadultak a legények a kaszárnya falai közül, szent Nazarius templomába mentek. S valjon mit csináltak ott? Egyikük másnap igy irta meg a dolgot atyjának küldött levelében: «Mind a negyvenen az egész éjszakát az Oltáriszentség imádásában töltöttük. Meggyóntunk, reggel felé megáldoztunk. Mily boldog pillanatok voltak ezek, midőn az éj ünnepies csendjében a seregek Ura Istene előtt mi negyvenen imádkoztunk. Mily szeliden szólt ekkor a mi sziveinkhez! Mennyire elütő volt az Ő hallgatása, szemben a mi tisztjeink durva, szivtelen, katonai parancsszavával. Mennyire bátoritott, erősitett minket az Ur Jézus! E fönséges éjjeli őrállás után megujult lelki erővel tértünk vissza a kaszárnyába, hogy a haza jó katonáivá s Krisztus derék harczosaivá legyünk.»**

Ugy hiszem, a fölsorolt adatokból s példákból kivált a lanyha lelkek merithetnének kissé nagyobb buzgóságot, lelkesedést. *Till Kálmán.*

* Huguet: Die Andacht zur heiligen Eucharistie in Beispielen». Regensburg 1864; S. 462 u. 465.

** «A legszentebb Rózsafüzér Királynéja», 1895. évf. 349. l.

BUZDITÁS

Most lelkem föl, föl a magasba! szárnyalj...
A verőfényes menny a te hazád —
Szállj szembe földi fénynyel, árnynyal,
Görnyedve mit járod a föld porát!
Elég soká kellett kesergeni,
Oldódjatok lelkem bilincsei!

A győzelemnek utja nyitva, tárva,
Lépj rá, s haladj bátran a czél felé!...
Milljó szentet megnyugtatott a vágya,
Ha fáradozva ezt elérheté.
Lenézés közt vágyjál küzdeni ..
Oldódjatok lelkem bilincsei!

A mártyrok, szüzek véráldozatja
Zsendit e mesgyén rózsaszálakat...
Föl lelkem, a küzdelemre ... rajta!

Ily rózsákká szőjed a vágyakat...
Mit nyujtanak az élet perczei?...
Oldódjatok lelkem bilincsei!

Oldódjatok!... s ha mégis fogva tartnak
A földi csáb, ember igérete,
Fontold meg jól: ezek mind elapadnak
S a győzelem is eltünik vele —
Csak az marad meg, a mi isteni:
Oldódjatok lelkem bilincsei!

Föl, rajta! föl a csillagos egekbe,
Oft nyertél létet, halhatlan erőt...
S ki leheletével oltott testembe,
Borulj le Isten-alkotód előtt.
Oft béke leng, nem kell majd küzdeni:
Nem kinzanak a föld bilincsei!

Faustinus.

Leányiskolák az oltáregyesületek szolgálatában.

Jeszenszky Kálmán előadása az eucharisztikus kongresszuson.

Méltóságos Püspök Ur!
Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A női lélek buzgóságának, munkásságának, áldozatkészségének annyi dicsőitését, magasztalását hallottam, hogy előadásom megkezdésekor zavarban vagyok. Zavarban vagyok pedig azért, mert meggyőződésem szerint az elhangzott magasztalások tulzottak, a mennyiben általánositanak, holott csak az itt jelenlevő, illetve az oltáregyesületekben működő hölgyekre vonatkozhatnak. Mert hányan, nem százan, hanem tizezren vannak még az igy munkálkodó hölgyeken kivül, a kiknek munkásságára, buzgólkodására számit a szentségi Üdvözitő s a kik jelenleg semmit sem tesznek? Csak kivülre kell tekintenünk, e terem falain tul s minden erőlködés nélkül láthatjuk, hogy bizony még a katholikus nők közül is sok százezer azoknak száma, a kiket meg kell hóditanunk a szentségi Üdvözitőnek, meg kell nyernünk az eucharisztikus mozgalmaknak, az Oltáregyesületnek.

Módot kell rá keresnünk és találnunk annál is inkább, mert meggyőződve vagyok róla, hogy a női lélek tartalmassága rendkívül fontos irányitója a társadalmi fölfogásoknak. Ha az a női lélek tiszta erkölcsi gondolatokkal s hitből való érzésekkel van telitve, ily gondolatokkal és érzé-

sekkel lesz telitve a társadalom; ha pedig alantjáró a gondolataiban és züllött az érzelmeiben a nő, alantjáró és züllött lesz a társadalom is. A világtörténelem nem egy helye igazolja a fölfogásomat s meg is kisérelném igazolni, ha nem tudnám, hogy azzal fölösleges munkát végzek, mert ugyis tudják. Inkább példa, mint bizonyitás kedvéért legyen szabad hivatkoznom Boleyn Annára, kinek nagyravágyása és erkölcsi fogyatékossága szakadásba vitte VIII. Henriket «a hit védőjét», a defensor fideit — mig szent Monika imádkozó lelke a leglelkesebb és leglángolóbb hittudóssá változtatta a tévedések utján járó Ágostont.

Amde, mélyen tisztelt Kongresszus! található-e alkalmasabb nevelőeszköz a női lélek eszményi telitésére, mint az az Eucharistia és annak az Eucharistiának bensőséges tisztelete, a mely egyházunk sok százados tanusága szerint nevelője volt az apostoloknak, hittanitóknak, szenteknek, vértanuknak és szüzeknek?! Kell-e jobb eszköz, mint az eucharisztikus Jézus, a ki a gyengéből erőset, a hivalkodóból alázatost, a hitetlenből hivőt nevelt? Kell-e biztosabb nevelőeszköz, mint a szentségi Üdvözitő szive, a mely Colombier jézustársasági atya szerint «ma is lángol az emberek szeretetétől, mindig nyitva áll, hogy áldásainak és kegyelmeinek kincseit kiárassza; részvéttel van telve nyomoruságaink iránt és semmit se óhajt inkább, minthogy bennünket kincseiben részesitsen, hogy magát teljesen nekünk adja. Ez az isteni Sziv mindig kész bennünket magába zárni, menedékünk, nyugalmunk, gyönyörüségünk lenni ebben az életben.* A mint hogy az eucharisztikus mozgalmak égi védőjének, Baylon szent Paskalisnak élete is ezt bizonyitja. Hisz pásztor volt és az Oltáriszentség s az abban rejlő isteni Üdvözitő gyakori imádásából a lelki gyönyörök mellett még annyi bölcseséget, éleslátást is meritett, hogy méltán lett a jámbor, istenfélő lelkiéletnek egyik hivatott mestere.**

És mert igy van a dolog, azért tartom fontosnak az eucharisztikus Jézus iránt való munkás, áldozatkész szeretetnek csiráit iparkodjunk bele vinni, belelopni a női szivbe, a női lélekbe minél előbb s azért tartom fontosnak, hogy az Oltáregyletek vonják szolgálatukba, illetőleg a szentségi Üdvözitő szolgálatába már a leányiskolák növendékeit is.

De hogyan? fogja tőlem a mélyen tisztelt Értekezlet kérdezni. Felelek reá. Ugy, hogy juttassunk nagyobb szerepet az Eucharistiának a leányok nevelésében. Nagyobbat, mint a hogyan eddig tettük a közös iskolákban.

Eddig ugyanis a legszükségesebbeken sem megyünk túl. Megelégszünk a gyakorlati nevelésben annyival, hogy a vasárnapi szentmisére visszük a leánynövendékeinket s gondoskodunk arról, hogy karácsonyi, husvéti

* Hattler: Colombier Kolozs élete és lelki naplója. 197. lap.

** Dr. Bellesheim: Szentek követése. 277. lap.

gyónásukat és áldozásukat elvégezhessék. Igaz, hogy ez megtörténik minden iskolában. De ez kevés ahhoz, hogy a leánynövendékek lelkében öntudatos ragaszkodás és a gyakorlati életre alkalmas buzgóság fejlődjék ki a szentségi Jézus iránt. S még inkább kevés ahhoz, hogy a leánysziv lelkesen érdeklődjék az eucharisztikus mozgalmak iránt s áldozatosan munkálkodjék érvényesülésük érdekében.

Többet kell tehát tennünk, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Elsősorban azt, hogy mi hitoktatók ragadjunk meg minden alkalmat, a mely közelebb hozza növendékeinket az isteni szeretet fönséges titkának, ha nem is megismeréséhez, legalább megsejtéséhez utaljuk növendékeinket a gyakoribb templom- és szentséglátogatásokra. Adjunk alkalmat, hogy e szentséglátogatásokat buzgón s lelki haszonnal végezzék, fölvilágositván őket ama kegyelemmel teljes életről, melyet a kenyér szine alatt rejtőzött Istenember folytat az utolsó vacsora óta mind a világ végezetéig. A leánysziv érzékenysége és fogékonysága ismeretes annyira, hogy bizonyitás nélkül állithatom: az isteni Sziv titokteljes szentségi életére való ezen utalás nem lesz hatástalan, nem lesz eredmény nélkül való. Sőt tapasztalásból mondhatom, ezen utalás gyakran oly kapcsolatot hoz létre az Eucharistia és a gyöngéd leánylélek között, a mely mérsékli a tulcsapongó örömet s fájdalmat egyaránt, a mely tehát egyensulyozó erővé lesz a leánylélek szélsőségre hajló kedélyvilágában.

Nemcsak nagy segítő, hanem szükséges eszköz volna még ennek eléréséhez szerintem az, hogyha a leánynövendékek munkásságát is belevonhatnák az Oltáriszentség iránt való tiszteletük keretébe. Persze nem egyszerre, hanem fokozatosan. A mikor a kis lány a kötés után horgolni tanul, nem volna-e szép dolog, ha az első méter szépen horgolt csipkét fölajánlaná az Oltáregylet czéljaira? Aztán mikor szegni tanul, mindenféle haszontalan rongydarabok beszegése helyett nem volna-e helyesebb, ha egy kéztörlő kendőt szegne be? Vagy a mikor azurozni tud, nem az volna-e a legillendőbb, ha ebbeli tudását egy kehelytörlő kendőn vagy egy korporalén mutatná be? S ha már himezni is tud szépen, finoman, ugy-e mennyire jól esnék az eucharisztikus Jézusnak, ha látná, hogy ez is az ő otthonának diszitésére szolgál.

Igen mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! a leánykéz munkásságának a legelső foktól való ilyetén bevonását szükségesnek tartom. Szükségesnek tartom: mert ha az a leánynövendék kézügyességének zsengéjétől kezdve véges-végig iparkodik hozzájárulni az Isten háza csinosságának emeléséhez, akkor ilymódon kitörülhetlenül beleuevelődik abba, hogy a mig egyrészről az eucharisztikus Jézus iránt vannak kötelességei, addig másrészről kötelességei vannak azon ház iránt is, a mely ház az Eucharisztiának otthona. S igy belenevelődik abba, hogy az Isten házának fénye, tisztasága, szépsége ne csak a pap aggodalmának és gondoskodásának legyen tárgya, hanem

minden katholikus nőnek is. Vajjon nem-e óhajtandó, nem kivánatos volna-e ennek elérése, meggondolva, hogy mostanában mily kevéssé érdeklődnek még a tehetős és jóizlésű nők is az Isten háza iránt s mily keveseknek él öntudatukban, hogy nekik az Isten házáért még munkálkodniok is kell!

De szükségesnek tartom a dolgot az Oltáregyesületek szempontjából is. Csak méltóztassanak elgondolni, mit hozhatnak létre az Oltáregyesületek, hogy ha fölszabadulnak azon apróságok elkészitése alól, a melyek jelenleg az év legnagyobb részét lekötik és lefoglalják? Meg vagyok róla győződve, hogy apró tárgyak elkészitésének terhe alól felszabadulva sokkal inkább munkálkodhatnának a nagyobb erőt és kitartást kivánó müvészi föladatok megoldásán is, a nélkül, hogy ezáltal a szegény templomok elesnének a szokott támogatásoktól.

Ám hogy e tervek valóra váljanak, az az oltáregyleti tagok buzgólkodásától függ. Mert megvallom, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, e terveknek a megvalósulása az édes mamákon mulik. Mi hitoktatók ugyanis e tekintetben nem léphetünk föl parancsolólag. Mi kérhetünk, beszélhetünk sokat, hogy igy legyen és igy történjék, de a kivitelhez a szülők engedélye szükséges. Erre pedig, hogy a szülők engedjék meg leányaiknak az ilyetén való munkálkodást és buzgóságot, önöknek kell rábirni a szülőket.

S hogy az a panasz se legyen, mintha talán anyagi áldozatot követelnénk, a növendékektől, kijelenthetem azt, hogy az Oltáregyesület készségesen ad anyagot, ha jelentkeznek és fölajánlják az egyház szabályainak megfelelő munkálkodást. Mint az én tanitványaimmal történt, a kik az idén a központi Oltáregyesület által rendelkezésükre bocsátott anyagból 30 drb purifikatoriumot, 30 pallát és 30 korporálét készitettek.

Ezek után vagyok bátor a következő határozati javaslatot ajánlani elfogadásra.

Az országos eucharisztikus kongresszus ismerve az Eucharisztia nevelő erejét, szükségesnek tartja, hogy ez a nevelő erő fokozottabb mértékben alkalmaztassék a nőnevelés terén. Alkalmaztassék pedig nem csak az eucharisztikus ájtatossági gyakorlatok ismertetése által, hanem az által is, hogy a leánynövendékek kézi ügyességük révén az Oltáregyesületek áldozatos munkásságába is belevonassanak.

Helyes fogalom a szent áldozásról.

Mgr Ségur.

Ami Urunk Jézus Krisztus valóságosan és egészen jelen van a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Ezt tanitja a katholikus hit; és ez volt kezdettől fogva minden keresztény katholikus hitének és imádásának tárgya. Az ő szentséges, megdicsőült és mennyei teste miértünk van jelen a szent Ostya szine alatt és ott nyugszik szünet nélkül oltárainkon, hogy ott az istentisztelet központja legyen és a szent áldozásban a mi lelkünknek erőt adjon, hogy az Istennel való egyesülésben állhatatosan megmaradjon.

A szent áldozásnak tulajdonképen nem az a rendeltetése, hogy minket Jézus Krisztussal egyesitsen; ezen egyesülés létrejön már a megszentelő malaszt által, melyet a Szentlélek a keresztség és penitenciatartás szentségében önt a mi lelkünkbe. Ily módon Ő mibennünk van, a mint erre minket a Szentirás majd minden lapján tanit.

A szent áldozásnak az sem rendeltetése, hogy minekünk a kegyelem életét, az u. n. lelki életet adja, a mi Istennel való egyesülésünk következménye. Hogy megáldozhassunk, már ilyen életet kell élni; és szükséges, hogy már előbb a kegyelem által Jézussal egyesüljünk, különben a mi szent áldozásunk szentségtörés lenne.

Mi tehát az igazi rendeltetése, igazi czélja a szent áldozásnak? A szent áldozás rendeltetése és czélja az, hogy a mi lelkünknek Istennel való megszentelő és éltető egyesülését táplálja, nevelje; az a rendeltetése és czélja, hogy a benső lelki életet bennünk fentartsa és erősitse; továbbá, hogy minket megakadályozzon, nehogy a földi élet rögös utján és küzdelmeiben elgyöngüljünk, és igy az életszentséget, melyet Isten a keresztségben és bérmálásban adott, elveszitsük.

Az Oltáriszentségben nyert különös kegyelem tehát: lelkünket táplálja és a jóban állhatatossá teszi. Az Üdvözitő is azt mondja, mikor a legméltóságosabb Oltáriszentségről beszél, hogy szent áldozás nélkül keresztény életet élni lehetetlenség. «Bizony, bizony mondom nektek, ha nem esztek az ember fiának testét és nem isszátok az ő vérét, nem leszen élet tibennetek.» (Ján. VI. 54.)

Hogy igazi keresztények lehessünk, hogy mi Istennel egyesülve maradhassunk: a szent áldozáshoz kell járulnunk. A lélekkel ugyanaz történik itt, a mi a testtel; az ember nem élhet a nélkül, hogy ne egyék; de az étel nem adja a mi testünknek az életet, hanem csupán fentartja azt, és megadja a mi testünknek azt az erőt, a mit mi egészségnek nevezünk. A léleknek is megvan a maga élete, mely az Istennel való egyesülésből ered; ezt az életet, ezt az egyesülést megszentelő malasztnak nevezzük; hogy azonban ez a mi

lelkünkben tovább is megmaradjon, táplálékra van szüksége, és ez a táplálék nem más, mint maga Jézus Krisztus a legméltóságosabb Oltáriszentségben, a mint ő maga mondja: «Én vagyok az élet kenyere; az Én testem igazán étel és az Én vérem igazán ital; a ki eszi az En testemet és issza az Én véremet, az Én bennem marad és Én őbenne.» (Ján. VI. 48, 56, 57.)

A lélek ép oly kevéssé bir szent áldozás nélkül megmaradni a kegyelem állapotában, a mint a test étel nélkül nem maradhat életben. A mint a test egészséget és erőt a táplálóktól kap: ép ugy a léleknek szentséget és életerőt egyedül a szent áldozás adhat.

A szent áldozás tehát — ezt jól jegyezd meg — nem *jutalma* a már elnyert szentségnek, hanem *eszköz* arra, hogy a kegyelmet megőrizzük, gyarapitsuk és igy életszentségre jussunk; a szent áldozás sohasem tekintendő másnak, mint ilyen eszköznek. A test táplálékának ugyanez a tulajdonsága. Senki sem eszik azért, mert már egészséges, hanem hogy egészséges maradjon, vagy hogy azzá legyen.

Továbbá valamint a természetes táplálkozás ugy ad erőt a testnek, ha azt elég gyakran vesszük magunkhoz; ép ugy a szent áldozás is csak akkor élteti és teszi állhatatossá a jóban lelkünket, ha elég gyakran élünk vele.

Ez a helyes fogalom, ez azon tanitás, melyet a legméltóságosabb Oltáriszentségről a katholikus Anyaszentegyház elénk ad. Az 1562-ik évben tartott tridenti zsinat, hivatkozva valamennyi keresztény századok tanubizonyságára és a szentatyákra, világosan azon óhajának adott kifejezést, hogy a hivők valahányszor jelen vannak a szentmisén, ne csupán lelkileg áldozzanak t. i. a szent áldozás utáni vágyat önmagukban felinditva: hanem szentségileg is megáldozzanak, az Oltáriszentséget magukhoz véve; hogy ezen legszentebb áldozat gyümölcseiben minél bőveben részesülhessenek. (Conc. Trid sess. XXII. c. VI.)

A római katekizmus, mely a tridenti szent zsinat megbizásából lőn szerkesztve és a Szentszék által hivatalosan közrebocsájtva (1566); melyet továbbá számtalan apostoli irat megerősitett és sok tartományi zsinat ajánlott — örök tekintélyével még ezen nagyjelentőségü szavakat füzi hozzá: melyek döntő érvénynyel birnak: «a hivők iparkodjanak azon erős meggyőződésre jutni, hogy a szent áldozáshoz minél többször kell járulni. Hogy azonban mi üdvösebb, havonként, hetenként vagy mindennap áldozni, erre nézve nem lehet határozott és mindenkire nézve érvényes szabályt előirni: mégis azon szabály a legmegbizhatóbb, mit szent Ágoston adott: «*Élj ugy, hogy minden nap megáldozhassál*».

Ez az igazság, ez az Isten akarata, ez azon szabály, melyet csalatkozhatlan Anyaszentegyháza által elénk ad. Bárcsak mindenki ilyen meggyőződésben volna; ha pedig még nincsen, az ő személyes meggyőződését ezen tévmentes tanitás szerint megjavitaná!

Régi történet

Hiteles följegyzések alapján tudjuk, hogy számtalanszor megtörtént, hogy a szent ostya a tűzben sértetlen maradt. Ily esetet beszél el *Rupert apát*; ő szemtanuja volt a régi történetnek.

1128 augusztus 25-én nagy tűzvész pusztitott *Euy* városkában. A Rajna partvidékét, Köln városát s az egész környéket megvilágitotta a tűz. A szent Lőrincz tiszteletére emelt kolostornak lakói siettek a helyszinre, hogy az oltásnál segédkezzenek. Egyikük a sekrestyéből egy corporálét vitt magával, melyet aznap használt a szentmisénél. S ugyan mit csinált vele? Fogott egy rudat s annak végére erősitette. Midőn ezzel elkészült, odasietett, a merre a tűz tovaterjedt. — Azt hitte, ha a corporálét a tűzbe tartja, a lángok más irányt fognak venni. Csakhogy a tűz mindinkább tovaharapózott.

Midőn a szerzetes észrevette, hogy a rud már félig elégett, levette a corporálét s a tűzbe dobta, azon meggyőződésben, hogy az sértetlen marad.

S ime, mi történt!

A lángok visszavetették s a szél elvitte a város azon részébe, a hol nem pusztitott a tűz.

Ezenközben a tűz mindjobban elterjedt. A szalma az udvarokban s a gabona a csűrökben nagyszerü táplálékot nyujtottak a tűznek. A tűz már a szent Márton tiszteletére emelt plébánia-templomig haladt előre, közel a kolostorhoz, melyben Rupert apát lakott. A templomban, közel az oltárhoz a falba illesztett szekrény volt; maga a szekrény s ajtaja is fából készült. A szekrény tartalma: szintén fából való doboz a szent ostyák számára, továbbá füstölő s néhány más készülék a szertartásoknál való használatra. Mindent megemésztett a tűz, csak a doboz maradt sértetlen, melyben az Ur testét tartották.

Rupert apát, ezen csodák szemtanuja, a corporálét s a dobozt, melyeket a tűz megkimélt, drága ereklyéknek tartotta; megszerezte s templomának főoltárára helyezte azokat ezen fölirással: «*Hoc corpus Domini flammas in piscide vicit.*»

Nem kell ahhoz valami nagy latin tudomány, hogy e föliratot megértsük.

Körülbelül azt mondja a fölirat: az Ur szent teste, melyet a ciboriumban őriznek, meggyőzte a tüzet, vagyis, hogy az ott őrizett ostya sértetlen maradt a tűzben.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo (Polytatás.) Fordította: FLUCK JOLÁN.

— Asszonyom — mondá meglepő szigoru hangon — magyarázza meg e gyermeknek, hogy mi iparkodó, dolgos emberek vagyunk, nem szaladgálunk minduntalan templomba s csak a hetedik napot szenteljük Istennek, hat napon át pedig szorgalmasan munkálkodunk. Nem pazarolhatjuk sem időnket, sem pénzünket.

Lady Ozanmoret sértette e rideg beszéd s e miatt nem is köszönte meg ugy ennek az embernek a szivességét, mint a hogy meg kellett volna köszönnie. A jó angol egy csöppet sem törődött a ladyvel; megsimogatta Perlettát s Ágnes köszönő szavaira imigy válaszolt:

— Nem értesz meg, minket gyermekem, sebaj, de azért jobban tennéd, ha visszatérnél oda, a honnan jöttél, ott azután akár egész nap bujhatnád a templomot s elvesztegethetnéd Istenre egész idődet, ha ugyan szabad igy beszélni Róla, a ki az időt teremtette, s a ki maga az örökkévalóság.

És midőn távozni készült, kezét Ágnes fejére tette; ez a mozdulat eszébe juttatta a vak gyermeknek az ő kedves Francescóját s keserves zokogásba tört ki. Az idegen szánakozó pillantást vetett a kis leányra, meghajtotta magát a lady előtt s elhagyta a szobát. Lady Ozanmore aztán mindenképen iparkodott megértetni unokájával, hogy uj hazájában hasztalan keres köznap nyitott templomot, az angolok csak vasárnap szoktak Isten házába járni. Ha azt mondta volna, hogy a nap örökre letünt az égről, nem ejtette volna ily csodálkozásba a gyermeket. Elmagyarázta neki, minő szükséges a munka, hogy a családatya reggeltől estig kénytelen dolgozni, mert családját el kell tartania s annak bizonyos jólétet szerezni; Ágnes azonban minderre csupán annyit válaszolt:

— És Őt magára hagyják, senki sem szereti, senki sem imádkozik oltárai előtt, a hol Ő valósággal jelen van? Oh Istenem, mennyire elhagyatottnak érzem magam, hogy nem társaloghatok Vele!

Lady Ozanmore észrevette, hogy minden érvelése hasztalan, más módon igyekezett tehát unokáját megvigasztalni.

Elmondta neki, hogy minő szép temploma van Ozanmorenak, a hova minden vasárnap el fognak majd menni s ha öröme telik benne, imádkozhat ott, a mennyit akar.

Ágnes azonban nem vidult fel s szomoruan kezdte tapasztalni, hogy nagyanyjának vallásos érzelme igen különbözik az övétől. Oh, Francesco ezt bizonyára tudta már s azért kötötte elválásukkor szivére, hogy soha az Ur Jézusról meg ne feledkezzék. A vak gyermek világosan látott immár lelki szemeivel, de még sejtelme sem volt arról, hogy a ladynek minő tervei vannak vele. Ozanmore urnője át akarta téríteni az angol vallásra unokáját, mert ez sok anyagi haszonnal járt volna rá nézve, nem képzelte, hogy egy gyermek szivében annyira ki legyen fejlődve a vallásos érzés, hogy vallás és vallás között különbséget tudjon tenni. Legalább ő gyermekkorában közönyösen vett minden szertartást s szivesen tagja lett volna bármelyik felekezetnek. Elsősorban tehát közönyössé akarta Ágnest is tenni, oly módon, hogy mikor már Ozanmoreban elhelyezkedtek, minden vasárnap talált ki valami okot, mely miatt templomba nem mehettek; hol esett, hol hideg szél fujt, hol pedig egyéb akadály merült föl. Ilyenkor Ágnes nem szólt semmit, csendesen eltávozott s a lady azt hitte, hogy ügye már-már meg van nyerve, nem látta, hogy a kis leány toronyszobácskájában mily keservesen sir és imádkozik.

Mindennap elmondta megszokott imáit s azután lekisértette magát Perlettával a tenger partjára, ez volt legkedvesebb sétahelye.

Oly boldog volt ezeken a magános kirándulásokon; órákhosszat is elbolyongott a tenger zugását hallgatva s ha elfáradt, leült egy sziklára és elgondolkozott a kedves mult fölött.

Valami titkos ösztön vezette őt mindig vissza oda. Talán bizony azért, mert e helyen egy templom romjai állottak s a düledező falakat a természet mohával diszitette föl, a körülötte levő régi temetőben pedig a legtarkább és legillatosabb virágok pompáztak. Ágnes nem gyönyörködhetett ugyan bennük, de édes illatuk eszébe juttatta a nápolyi narancsfa-ligeteket. Még éjjel is e bájos helyről álmodott, melyet «Jézus földjének» nevezett.

Az ájtatos leányka nem sejtette, hogy egy elhagyatott, bezárt kapuju templom mellett is el szokott haladni, még pedig egy olyan templom mellett, melyben az Ur Jézus sokáig lakozott. Azt sem tudta, hogy kedvencz pihenőhelye egy sir, melyben talán valamely szent csontjai porladnak. Naponkint megtette e sétát s mind több időt töltött ottan. Ha sokáig nem tért vissza a kastélyba, a szolgák már tudták, hogy hol kell őt keresni s egyenesen a saint-bride-i romok felé tartottak.

A környék lakói e helyet lady Ozanmore vak unokája pihenőjének nevezték el. Ágnes vallásos hajlamai itt még sokkal inkább kifejlődtek, mintha Olaszországban maradt volna s a folytonos elmélkedés és vágyódás apródonkint aláásta amugy is gyönge egészségét. Még alig töltött három hónapot Ozanmoreban s már is meglátszott rajta a nagy változás, olyan volt, mint egy átültetett virág, mely sinyli a helycserét s előbb-utóbb elvész belé. Lady Ozanmorenak feltünt unokája lázban égő orczája, különös fényben ragyogó szeme s remegett szeretett Ágnese életéért; de nem birta elgondolni, mi okozhatja betegségét, mert nem volt annyira vallásos, hogy megértse, mennyire epedhet a leányka, forrón szeretett Jézusa után. Nem ismerte a

gyermek mindennapi fohászát, mely igy hangzott: «Bár leszállna hozzám is a szelid galamb s ideadná Őt nekem!» Gyakran megjelent álmában a galamb és teljesitette kérését. Lady Ozanmore olyankor sem látta Ágnest, midőn a sziklán ülve szegény világtalan szemeiből a könyek sürün omoltak alá.

Valaki azonban mégis ismerte az olasz leányka bánatát, valaki, a ki mindig körülötte járt, még akkor is, mikor a leányka teljesen egyedül gondolta magát. Néha lépéseket is hallott, egy-egy sóhajt, de nem tudta, honnan jönnek. Sőt egy alkalommal nevén szólitották. Erre egész testében megremegett, fölugrott helyéről s ijedten kérdé, ki az? de nem nyert választ. Ágnes ekkor ismét leült, nem birt volna lábain megállni s szive hallhatólag dobogott. Nemsokára megszólalt mellette lady Ozanmore s azt az örvendetes hirt közölte vele, hogy a következő napon, vasárnap lévén, mindenesetre el fognak menni a falu templomába. Ágnes megköszönte nagyanyja jóságát, de szomoru arcza még ekkor sem derült föl, mert körülbelül bizonyos volt benne, hogy a lady nem katholikus. Fájó szivvel és izgatott kedélylyel készült tehát a vasárnapra.

Ha őrangyalunk láthatatlan közbenjárásával csakugyan megoltalmaz minket minden veszedelemtől, a mit erősen hiszünk, ugy Ágnes is valamely titkos sejtelem folytán, a mint a templom felé közeledett, megérezte azt a veszélyt, mely ott reá várakozott. Az Istentisztelet már megkezdődött, a gyermek néhány percig megállt a kapuban, hogy a belülről jövő édes ének hangjaiban gyönyörködhessék, de annak sem dallamát, sem szavait nem hallotta még soha. Ah, ezek nem a katholikus mise énekei voltak, hiszen ezek a világ minden részében egyenlők. És most Francesco utolsó szavai jutottak ismét eszébe. Nem, nem, Ő nincs itt! mondá magában s kihuzva kezét vezetője kezéből, kérte őt, mennének el mindenekelőtt az örök lámpához. «Itt nincs lámpa», mondá lady Ozanmore, unokáját magához vonva és belépett vele együtt a családi padba. Ekkor Ágnes szivében valami különös bátorságot érzett, mert tudta, hogy most fog eldőlni jövő sorsa.

Mit fog lady Ozanmore mondani? mit gondol majd a világ? legelőször is ez ötlött eszébe, de hite a vértanuk erejét kölcsönözte neki. Fölállt, kinyitotta a pad ajtaját s Perletta kötőfékét megfogva, elhagyta a templomot mielőtt lady Ozanmore meglepetéséből magához tért volna. Ágnes egy perczig sem imádkozhatott olyan oltár előtt, melyen az Ur Jézus nincs jelen, hogyan tehette volna ezt az Oltáriszentség kis menyasszonya? A templomból kilépve, kedvencz tartózkodási helyére, a romok felé indult, és mikor oda ért, leült egy kőre s keservesen zokogott. De azután megnyugodott és elszenderült. Álmában ismét a lefolyt jelenetet látta s hangosan igy kiáltott föl:

— Jézus nincs itt! De hát hol van? Oh Istenem, hol tartózkodik?

— Ezelőtt itt volt — suttogta egy hang Ágnes fülébe.

A leányka fölugrott, azt hitte, hogy ezt is álmodja, de meggyőződött a valóságról, midőn a hang imigy folytatá:

— Volt idő, hogy az Ur Jézus itt tartózkodott, az ő temploma állt e helyen, de istenkáromló kezek földulták e szentélyt s oltárait lerombolták; most csalán és bogáncs nő kövei között s a róka itt keres magának buvóhelyet, itt, a hol azelőtt a Megváltó szent teste a legfölségesebb Oltáriszentség képében lakozott.

— Hol vagyok? Hol vagyok? — kérdé Ágnes, alig merve füleinek hinni, mert az, a ki megszólitá, zengzetes olasz nyelven beszélt vele.

— Hol vagy? — folytatá a hang — a saint-bridę-i templom romjai között, azon a helyen, a hol a hagyomány szerint szent Patricius az angol földön az első oltárt emelte s rajta a legelső szentmisét mondotta.

— Nem is sejtettem, hogy Jézus templomában vagyok — csodálkozott a gyermek.

— Igen, de csak a romjai között. A temetőn keresztül széles utat vezettek, de a természet gyöngédebb érzésü az embereknél, mert legszebb virágaival ékiti őseink sirjait, melyben azok nyugodtan várják a dicsőséges föltámadást.

Ágnes ámulatában meg sem birt szólalni, a titokzatos beszélő pedig igy folytatá:

— Oh, minő kár, hogy te ezeket a vadrózsákat, tarka árvácskákat, harangvirágokat és valamennyinek királynőjét, a boldogságos Szűz virágát, a tiszta fehér liliomot nem láthatod! Mindegyikből szedtem egy-egy szálat neked, vidd magaddal e csokrot ereklye gyanánt e szent helyről.

— Jöjj közelebb hozzám — szólalt meg végre Ágnes — én vak vagyok, nem látlak tégedet, jöjj közelebb, kérlek, ha ugyan nem a sirok védő szelleme vagy, fogd meg kezemet, engedd, hogy fejemet válladra hajtsam és beszélj nekem Jézusról. Ugy vágynék róla valamit hallani; mióta szép hazámat elhagytam, nevét se mondta ki soha senki.

A leányka megérezte az idegen közeledését s észrevette, hogy kezét egy gyönge kis kéz fogja meg.

— Én sem szellem, sem olasz nem vagyok — mondá a hang — bár nyelveteket tökéletesen birom.

— Te nem vagy olasz? — szólt csalódottan a szegény vak gyermek — ugy hát nem ismered a mi gyönyörü templomainkat örökké égő lámpáikkal, pedig csakis azokban lakik az Ur Jézus.

— Nem ismerem, de mindig örömmel hallgattam, ha valaki nekem e boldog országról beszélt — tette hozzá a hang s kimondhatatlan szomoruság érzett meg rajta. — Gyermekem, az én ereimben nem olasz vér csörgedez, de azért legszivesebben laknék Itália kék ege alatt, mert az lehet a világ legszebb pontja.

— És a legvallásosabb — egészité ki Ágnes.

— Hé, leányzó, nem láttál erre menni egy embert? — szakitá félbe beszélgetésüket egy durva hang s a bokrok közül magas termetü férfi lépett elő. Ir nyelven beszélt, azt hitte, hogy igy jobban megértik. A fiatal leány azonban angolul válaszolt, s hangja, mely előbb lágy, szelid volt, most ridegre változott.

— Netterville ur korán kelt ma — mondá gunyosan — micsoda különös vad vonzotta ide, valami lázongó, vagy talán bizony pap?

— Azokért nem fáradtam volna ily messzire; minden pápistát, férfit, asszonyt, gyereket, meg kellene elevenen nyuzni.

— Valóban, még pedig Netterville ur örömmel megtenné sajátkezüleg ugy-e?

— A kérdésemre felelj! — rivalt a leányra az ujonan érkezett — mert különben megismértetem veled korbácsomat.

— Jézus! Mária — sikoltott Ágnes, a ki annyira mégis értett angolul, hogy tudja, miről van szó.

De társnője csupán ennyit válaszolt:

— Megütni egy védtelen leányt, az Netterville urhoz méltó hőstett lenne!

— Majd meglátod! — szólt a férfi s a leányra akart támadni, de megbotlott s elterült a földön. Sárosan, tövisektől megtépve tápászkodott föl.

A fiatal leány e látványra fölkaczagott.

— Netterville ur bepiszkolta magát — gunyolódott tovább — de ha igaz, a mit mondanak, ugy ez nem az első eset, régen bemocskolta ő már nemesi nevét.

Netterville ruhája tisztogatásával volt elfoglalva, de az utóbbi megjegyzésre fölemelte lovaglóostorát. Megfontolta azonban a dolgot s megfogva Ágnes karját, igy szólt hozzá:

— Mondd meg nekem, kis koldusleány, nem láttál erre menni valakit?

— Uram, én vak vagyok! — válaszolá a gyermek egész testében remegve.

— Hazudsz, kis lázadó! — dörmögte a gonosz ember s káromkodva, ostorával suhintott, hogy az a leányka füleit érinté, kétszer is megcselekedte ezt, harmadszor azonban Ágnest átölelte ismeretlen barátnője s az ütést ő fogta föl. Ez a gyöngéd teremtés egy tizenhatéves, virágzó hajadon volt.

— Netterville ur ma fölülmulja önmagát — szólalt meg hidegen, bár arcza lángolt a fölindulástól. — Nem volt elég, hogy egy szegény aggastyánt üzőbe vett, hanem most e nyomorék gyermek bántalmazásával megkoronázza tetteit.

— Lám, lám, tehát mégis csak láttad őt? Nos tudd meg, szép leánykám, hogyha meg nem mondod tüstént, hogy merre ment, ugy elcsufitom arczocskádat, hogy senki emberfia meg nem ismer többé.

— Ezt már körülbelül meg is cselekedte — válaszolá a leány, fehér homlokáról törülgetve a vércsöppeket.

— Még egészen máskép bánok el veled, ha nem felelsz tisztességesen.

— Netterville ur — folytatá büszkén a csodálatos teremtés — hallgasson jól meg! Bárhogyan verjen is, tőlem ugyan sohasem fogja megtudni, hogy merre ment, a kit keres, arról biztosithatom.

— Mind a kettőtöket megostorozlak! — kiáltá dühösen Netterville. — Szólj, te kis nyomorult, hol láttad őt? — kérdé Ágnes karját durván megrázva.

— Vak vagyok, uram, vak vagyok! — sikoltá a megrémült gyermek, oltalmazójába kapaszkodva.

— Ne félj, kis leányom, nem fog téged bántani! — csititá őt emez.

— Nem-e? Majd meglássuk! — dühöngött Netterville, miközben ismét fölemelte ostorát, de az czélt tévesztve a hű Perlettát érte, mely urnője védelmezésére sietett.

— Átkozott dög! — káromkodott Netterville, oldalba rugva a kutyát. — Ide, Rover, ide!

— Uram, ne uszitsa a szegény állatra kutyáját, mert szét találná tépni.

— Hiszen épen ezt akarom — válaszolta a gonosz ember. — Ide, Rover, fogd meg, Rover!

Ugy hát majd adok én neki — fenyegetődzött a leány s miclőtt Netterville megakadályozhatta volna, fölkapott egy követ s oly ügyesen czélozta, hogy az a kutyát épen szemen találta. A félig megvakult Rover keserves vonitással szaladt el a harcz szinhelyéről.

Gazdája ezt látva, rettenetes szitkokban tört ki:

— Meglakolsz te ezért, gyönyörűséges leányzó!

És Isten tudja mi történt volna, ha a következő pillanatben a sirok közül egy ember nem emelkedik ki s magára nem vonja a dühöngő figyelmét.

— Mit csinál, uram? — kérdé — a pap, a kit keres, körülbelül félórája a part felé távozott s embereink tudják, hová rejtőzött el. Hagyja most e gyermekeket, őket megtalálhatja máskor is.

— Igen, igen, meg is fogom őket találni — mondá Netterville vadul kaczagva — mert nem vagyok olyan ember, a ki valamit elfelejt. Ezt megjegyzem magamnak!

Azután megforgatva Ágnest, igy szólt hozzá:

— Elhiszem, kis lányom, hogy vak vagy, fogd e pár fillért s vegyél belőle tapaszt a kutyád sebére.

— Dobd el magadtól messzire azt a pénzt — parancsolá a gyermeknek a fiatal leány — gyilkosnak az alamizsnája soha sem hoz szerencsét. És maga hitvány, gonosz, élvezze összeharácsolt vagyonát, ha tudja, mert

özvegyek és árvák könye van reá tapadva. De Isten büntető keze utól fogja önt mielőbb érni. Menjen már, folytassa hajszáját, mert ha idejét vesztegeti, az üldözött vad megmenekül.

Netterville haragtól szikrázó szemekkel nézett a vakmerő leány arczába, de vezetője megfogta karját és magával vonszolta őt.

A vak gyermeket annyira fölizgatta a lefolyt jelenet, hogy hangos zokogásban tört ki.

Barátnője szeretettel iparkodott őt megnyugtatni.

— Ne sirj, drága gyermekem, már elmentek; a kutyádnak sem esett nagy baja, most is haza fog vezetni a kastélyba, mint máskor.

— Oh ne hagyj el engem — rimánkodott Ágnes. — Nem merek nélküled haza menni.

— Ha kivánod, a kert rácsáig szivesen elkisérlek.

De mikor oda értek, Ágnes oly nagyon könyörgött a leánynak, hogy az még a kastélyba is bekisérte.

A lépcsőn szembe jött velük lady Osanmore, a ki midőn unokája halvány arczát meglátta, elfelejtette reggeli viseletét s nyugtalanul tudakozódott a történtek felől. Az idegen leány vérző sebe sem kerülte ki figyelmét.

— Csekélység, asszonyom — válaszolá a leány. — Netterville ur igen gyöngéden bánt velünk.

— Ismét Netterville! — kiáltott föl a lady — gonosztetteit tehát mindig ujabbakkal tetézi? Mit cselekedett már megint?

— Semmi ujat, asszonyom; csupán nagyobb igyekezettel üzi régi mesterségét mint valaha. A katholikusoknak és papjaiknak legelkeseredettebb üldözője, gyülölete nem ismer határt.

Lady Osanmore testén hideg borzongás futott végig. Ezelőtt ő sem volt jobb e tekintetben Nettervillenél; de a legujabb időben megváltoztatta nézetét. Fölszólitotta unokája oltalmazóját, hogy jöjjön be a kastélyba s majd ott kellő ápolásban részesül. A leány azonban nem válaszolt s idegenül nézett a ladyra, a miből ez zavart és félénkséget olvasott ki; megfogva tehát a kis sebesült kezét, bevezette őt a szobájába, a hol csak legbizalmasabb barátait szokta fogadni.

Alig hogy beléptek, az idegen megállt, elhalványodott s különös tekintetet vetett maga körül. Meglátszott rajta, hogy nem a fényes berendezést csodálja, mert, bár ruházata nagy szegénységet árult el, azért észre lehetett rajta venni, hogy mind e pompát nem először látja életében. Egyáltalában arczában s mozdulataiban volt valami, a mi uri származásra vallott.

Ez a körülmény nem kerülte el Osanmore urnőjének figyelmét s csodálatos gondolat villant át agyán.

— Nem találkoztam én már veled? — kérdé hirtelen. Olyan ismerősnek tetszel nekem; mintha már akkor is láttalak volna, mikor még anyád karjain hordozott.

A fiatal leány mélyen felsóhajtott s szemeit az ódon karosszékre függesztve igy válaszolt:

— Oh, asszonyom csak most vesz ilyesmit észre? Gyakran némely vidék bizonyos emlékeket támaszt fel az ember lelkében, miért ne lehetne igy egyes arczok hasonlatosságával is?

— Különös gyermek! Hogy hivnak?

— Grace-nek — válaszolá a leány..

— Grace-nek! de csak van ezenkivül más neved is?

— Nincs asszonyom, és ha lett volna is, elvették volna tőlem az emberek, a kik a katholikusokat rangjukért, vagyonukért s főként vallásukért üldözik.

— Tehát katholikus vagy s hitedért szenvedsz te is?

— Igen szenvedtem azokban, akiket szerettem. Atyámnak volt egy testvéröcscse, ki az állam vallását vette fel; a törvény értelmében joga volt ezért bátyja vagyonára és ő könyörtelenül élt e jogával, elvette tőlünk minden birtokunkat.

— Nagy Isten, kinek a gyermeke vagy? — kiáltá lady Osanmore módfelett felizgatva s megragadva a leány karját.

— Az elnyomatásnak gyermeke, asszonyom.

— Értem, miért használod e nevet. Történeted valóban igen szomorú lehet — hebegé a lady.

— Csakolyan mint annyi más elnyomottnak a története e szerencsétlen országban, a hol semmirekellő idegenek békében bitorolják a mások vagyonát.

Ha igaz, a mit beszélnek, ugy az ön családjában is volt erre eset.

Lady Osanmore elbocsájtotta a leány karját és felsóhajtott.

— Maradj nálam, gyermekem — mondá részvéttel — ha semmid és senkid sincs e világon, az én házamnál mindent feltalálsz, sőt még többet mondok, szerető jó édes anyád leszek.

A fiatal leány erre elérzékenyült, térdre vetette magát lady Osanmore előtt, s kezét csókjaival árasztotta el. E mozdulat nem a szolgai lélek mozdulata volt, hanem a hálás sziv fölbuzdulása.

— Maradj nálam — ismétlé még gyöngédebben lady Osanmore, mert érezte a kezén a leányka könyeit.

— Köszönöm jóságát asszonyom, de Isten nem felegkezett meg rólam s van még barátom és pártfogóm; a mi lakásomat illeti, az is elég kényelmes, sőt még ennél is kényelmesebb, mert itt nem pihenhet meg az Udvözitő.

— Igazán miért nem is fogadod el nagyanyám ajánlatát? — kérdé Ágnes, a ki eddig szó nélkül hallgatta a beszélgetést.

— Te ugy bántál ma velem, mint a hogy az isteni Megváltó bánt hajdan az emberekkel.

— Oh ne mondj ilyet, gyermekem — válaszolá a leány — én nem vagyok méltó e hasonlatra. Ő imádkozott ellenségeiért és én nem bocsátok meg annak az embernek, a ki engem árvaságra juttatott.

— Maradj nálam, maradj nálam — ismétlé a könyekig meghatott lady.

— Nem tehetem, asszonyom, várnak reám; de engedje meg, hogy unokájára vonatkozólag megjegyezhessek valamit. Ne legyen kegyetlenebb e gyermek iránt Nettervillenél is; ő megölheti a testet, de a léleknek nem árthat. Kérem kimélje meg ennek az ártatlan gyermeknek a lelkét. Ágnes katholikus, hagyja meg őt a katholikus egyház kebelében.

— Megigérem neked — válaszolá lady Osanmore — sohasem fogom őt hitében megzavarni.

— Köszönöm asszonyom, köszönöm annak a nevében is, a ki a gyermekek iránt való véghetetlen szeretetében igy szólt: «Jaj annak, a ki a kicsinyeket bántalmazza, jobb volna neki, ha követ kötnének a nyakába és a tengerbe dobnák őt!»

(Folytatása következik.)

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, sziveskedjenek az előfizetési díjakat minél előbb beküldeni. A lap kiadása óriási költségeket hárit az Oltáregyesületre, s ha a díjak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent czéljainak rovására lehet pótolni. — Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzditani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégiteni.

KIMUTATÁS

a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról.

3. A veszprémi egyházmegyében.

Fajsz:

I. A mater részére:

1 magánstola (himzett)
2 vörös ministransruha.

II. A pusztakovácsi filia részére:

1 fehér miseruha
1 vörös miseruha.

Aka:

1 füstölő tömjéntartóval
2 vörös ministransruha
2 viola ministransruha
2 fekete ministransruha
1 alba
2 vállkendő
2 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő.

Vaszar: takácsi filia részére:

1 öröklámpa
1 szenteltviztartó hintővel
1 gyászmisekönyv.

Lengyeltóti: a thótgyugyi filia részére:

1 menyezet 2 ruddal
1 sárga vecsernyepalást stolával.

Bakony-Nána:

1 viola miseruha.

Balaton-Földvár: a fürdőtelepi káp. részére:

1 ünnepi fehér miseruha
1 ciboriumköpenyke
1 misekönyv
1 alba
1 karing (csipkére figy.)

Keszthely: a cserszegtornai fióktemplom részére:

1 fehér miseruha
1 gyászmisekönyv
2 vörös ministransruha
2 fekete ministransruha.

4. A beszterczebányai egyházmegyében.

Beszterczebánya:

1 kis monstrancia 40—45 cm.

Nagy-Lócsa:

1 négyrudu menyezet
1 fehér miseruha
1 vörös miseruha.

Badin:

1 négyrudu menyezet
1 fehér miseruha
1 viola miseruha
1 vörös miseruha
1 fekete palást
1 velum
1 burza.

Vichnye-Peszerény:

1 fehér miseruha
1 vörös miseruha
1 viola vecsernyepalást
1 füstölő tömjéntartóval
1 szenteltviztartó hintővel.

Felső-Lehota:

1 füstölő tömjéntartóval,
1 só- és hamutartó
1 pacificale
1 misekönyv
1 gyászmisekönyv.

Znióváralja:

1 négyrudu menyezet
1 misekönyv.

Bábaszék:

1 fehér miseruha
1 fehér vecsernyepalást
2 vörös ministransruha
2 ministransing
1 hármas szent olajtartó
1 misekönyvállvány.

Lazan: a porubai fióktemplom részére:

1 kehely patenával
1 öröklámpa.

Benesháza:

2 burza
1 szenteltviztartó hintővel
1 alba
1 karing.

Gyetva: a gyetva-szalánczi fiókkáp. részére:

1 kehely patenával
1 riborium
1 kis öröklámpa
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 viola miseruha
1 alba
1 karing
1 öv

Koós:

1 kehely megaranyozása
1 ostyasütővas késekkel
1 zsinor az oltárlámpára
1 oltárteritő 400.

Liptó-Szent-Miklós:

1 viola vecsernyepalást
1 fehér casulajavitás

Zólyom-Miklósfalva:

2 miseruhajavitás.

5. A székesfehérvári egyházmegyében.

Moór: a házi kápolna részére:
1 ciborium
6 oltárgyertyatartó 50—55—60.
1 kis oltárkereszt
1 örökiámpa
1 füstölő tömjéntartóval
1 ünnepi fehér miseruha.

Tököl:
1 kehely megaranyozása
1 füstölő ezüstözése tömj.
1 pacificale ezüstözése
1 fekete palást
4 fekete ministransruha
4 ministransing
4 oltárteritőhöz 300 cm. csipke 12 cm.

Perbál:
1 diszesebb fekete miseruha
1 misekönyvállvány
6 ministransingre való csipke
1 ün. albára való csipke.

Lovasberény: a zsámbéki uj novitiatus kápolna részére:
1 monstranczia
1 öröklámpa
1 fehér miseruha
1 fehér antipedium (Szőgyény)

Győr-Szent-Márton: a házi kápolna részére:
1 fehér miseruha.

6. A kalocsai egyházmegyében.

Zenta: a szegényházi kápolna részére:
1 vörös miseruha
6 vállkendő.

Ó-Kanizsa: a szegényházi kápolna részére:
1 fekete miseruha
6 oltárgyertyatartó 50—55—60.
1 viola-fehér magánstola
3 canontábla
1 pulpitus
1 szenteltviztartó hintővel
2 ámpolna tálczával
2 vörös ministransruha
1 karing

7. A szombathelyi egyházmegyében.

Körmend: az uj kórházi kápolna részére:
1 kehely patenával
1 ciborium
1 ciboriumköpenyke
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 misekönyv
1 alba
1 karing
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla
2 öv.

Város-Szalonak:
1 fehér miseruha
1 vörös miseruha
1 burza
1 oltárteritő 300—85.
2 ministransing
3 vállkendő.

Felső-Eőr:
1 monstrancia
1 pacificale.

Szarvaskend:
1 kehely megaranyozása
1 vörös miseruha
1 viola vecsernyepalást,
1 burza
2 vörös ministransruha
1 alba
1 öv.

Zala-Tárnok:
1 fehér vecsernyepalást
1 viola vecsernyepalást
1 ciboriumköpenyke
3 méter alba csipke
2 vörös ministransruha.

Alsó-Szölnök:
1 négyrudu menyezet
1 monstrancia megaranyozása
1 fehér miseruha
1 alba
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla.

Nagy-Rákos:
1 füstölő tömjéntartóval
1 misekönyv
1 misekönyvállvány
1 alba
1 karing
2 öv
2 oltárteritő 375—150, 278—50.
1 kehely
1 ciborium
1 monstrancia
1 öröklámpa
1 viola casula
1 ciboriumköpenyke

Kercza:
I. A mater részére:
1 kétrudu menyezet.

II. Veleméri fil. részére:
1 fehér miseruha.

III. Domonkosfalvi filia részére:
1 viola miseruha
4 kisebb gyertyatartó.

Kethely:
1 vörös miseruha
1 viola vecsernyepalást
1 misekönyv
1 gyászmisekönyv
1 alba.

Kupfalva:
1 öröklámpa.

Sámfalva:
I. A mater részére:
1 öröklámpa
8 mtr. lámpazsinor.

II. Az ujfalvi fióktemplom részére:
1 fehér miseruha.

Kemenes-Mihályfa: a nemes-magasi fióktemplom részére:
1 kehely patenával
1 monstrancia
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 ciboriumköpenyke
1 velum
1 fehér magánstola
1 viola magánstola
1 füstölő tömjéntartóval
1 alba
2 karing
4 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
2 öv.

Eöri-Szent-Márton:
2 himzett dalmatica
4 corporale.

Oltáregyesületi ügyek.

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1903. deczember hóban befolyt dijak.

Thinschmidt Gyuláné 4 k, Podhorczky Anna 40 f, ft. dr. Tóth József ur által Szombathely 284 k 64 f, ns. és ft. Borcs János kanonok ur által (Lugos) 82 k 64 f, Kubesch Miczi 2 k, Mihályi Mariska 1 k, Nagy Karolin 1 k, Therean Emma 2 k, özv. Kocsi Sándorné 2 k, Rezsó Erzsébet 2 k, Jankovics Ilona 24 f, Gregorovics Nándor (Jálna) 2 k, ft. Plent István ur által Kassa egyházmegyéből 200 k, Majzik Jolán és Sári (Eger) 4 k, Tekautz Anna 2 k, Erdélyi Józsefné 2 k, Urge Antalné 40 f, Nagy Jánosné 40 f, Bartalos Jánosné 1 k, Bakó Margit 1 k, ifj. Vimmer Józsefné 1 k, Hitczlberger Ilka 2 k, Póór Mariska 40 f, Bakó Ferenczné 1 k, Vimmer Károly és neje 4 k, Nagy Józsefné 2 k, Dénes Ferencz 1 k, Kováts Amália 2 k, Schwindt Fanny 5 k, Láncz Auguszta 10 k, Janik Mária 2 k, Juhász Gáborné 4 k, Bosoky Paula 24 f, Goda Ferenczné 2 k, Schmiedt Josefa 2 k, Martinek Tekla 4 k, Koch

Julia 24 f, Marasztoni Mária 24 f, Keováry Gizella 24 f, Zwirna Anna 24 f, dr. Emmer Kornélné 24 k, Lubinczky Györgyné 2 k, dr. Kakucsy Györgyné 4 k, özv. Anderlik Edéné 4 k, Hamvasy Mária 4 k, Karl Magdolna 2 k, Melcher Terézia 1 k, Melcher Irma 1 k, özvegy Tabermann Gusztávné 5 k, Fésli Mária 1 k, Fábry Sarolta 2 k, Rosor Borbála 1 k, Gervay Luiza 2 k, Tuszovszky Gyuláné 2 k, Lustig Borbála 24 f, Perger Mária 26 f, Perger Juliska 24 f, Ballon Márkné 4 k, Ballon Eleonna 1 k, Kralovanszky Katalin 2 k, Bokros Katalin 1 k, Meiszner Mária 24 f, Molmáni Mária 1 k, Józsa Márton 2 k, Józsa Anna 2 k, Müller Katalin 24 f, Szekeres Róza 2 k, Hollik Mária 24 f, Tóth Mária 40 f, Márinovits Szilárdné 2 k, Rácz Antal 40 f, Rácz Rozália 40 f, Balázs Teréz 1 k, Polákovits Teréz 1 k, Somoda Paulin 40 f, Kuntser Erzsébet 2 k, Katona Anna 1 k, Kappenstein Zsuzsanna 2 k, Mátzek Borbála 2 k, Haszman Rozália 2 k, Dvoreak Eliz 2 k, Gebhardt Erzsébet 2 k, Gigler Anna 2 k, Gebhardt Rezsőné 6 k, Linczenpolcz Jánosné 2 k, Fallenbüchl Katalin 2 k, Weiser Rezsőné 2 k, Kauzzil Anna 2 k, Schäffer Istvánné 6 k, Walliczky Pálné 2 k, Maly Lajosné 1 k, Edvi Illés Gyuláné 10 k, Vrasich Jenőné 4 k, Palugyay Ignáczné 1 k, Farkas József 40 f, Farkas Terézia 40 f, Egyén Jolán 2 k, Gergely Vilma 2 k, Egedy Ilona 2 k, Babják Károly 2 k, Kuzman Anna 2 k, Juhász Mari 1 k, Krumperger Mária 1 k, Locher Anna 24 f, egy csikmegyei tag 50 f, Konkoly Pálné 4 k, Felsmann Anna 2 k, Parizek Teréz 1 k, Éberling József 2 k, Éberling Jenő 2 k, Éberling Irén 2 k, Éberling Józsefné 4 k, özv. Bockelberg Ernőné 2 k, Grosz Erzsike 2 k, Tihanyi Laura 2 k, Forcher Adolf 4 k, Imre Róza 2 k, dr. Herold Ferenczné 4 k, Tomor Róza 4 k, dr. Pinsker Emil 4 k, Kubics Anna 4 k, Ryba Johanna 2 k, Tschöke Hedvig 2 k, Csombay Gizella 2 k, Gosztony Kálmánné 10 k, Hornyák Istvánné terjesztőnő által Budapestről 36 k 70 f, Heinrich Kornélia 4 k, Jálics Kálmánné 10 k, Jálics Ferenczné 10 k, a csolnoki Oltáregyesület által gyüjtött alamizsna 32 k 68 f, Hangl Anna 4 k, Heinrich Mária 4 k, Heinrich Aladárné 4 k, Heinrich Béláné 4 k, Heinrich Gábor 4 k, Tömöry Vilma 200 k, Szeviczey Ilona 4 k, Szerb Györgyné 4 k, Adler Hedvig 4 k, Tőry Gusztávné 4 k, Bieber Mária 2 k, özv. Heinrich Ferenczné 200 k, Körömy Róza 2 k, Vuk Alajosné 20 k, Barabás Sándorné 4 k, Rötzer Ferenczné 10 k, özv. Brsenfeldné 4 k, Bayer Arnoldné 10 k, Konopy Kálmánné 4 k, Heinrich Ferencz 4 k, Heinrich Aladár 4 k, dr. Heinrich Dezső 4 k, Bohrer Irma 1 k, Skajnek Katalin 2 k, Nedelko Éva 2 k, Szabó Mari 3 k, Pfiszter Erzsébet 1 k, Dittrich Károlyné 4 k, özv. Hládek Hilda 2 k, Greger Anna 1 k 60 f, Szarka Hermina 2 k, Svoy Böske 2 k, özv. Major Ferenczné terjesztőnő által 16 k 72 f, Schlauch Gézáné 10 k, özv. Szulyovszky Ignáczné 10 k, Schné Constanczia 2 k, Tóth Borcsa Réoffyné 2 k, özv. Rudnyánszky Ferenczné 20 k, Mussard Franciska 2 k, Gergelyi Margit 1 k, Király Juliska 8 k, Greft Matild 2 k, Verzár Ilona 2 k, Zisselberg Eliz 4 k, Lengyel Lászlóné 8 k, Keszenszky Josefin 4 k, Pataki Ferencz 2 k, Berger Anna 1 k 40 f, Eránusz Mária 10 k, Pál Joachimné 4 k, Mészöly Mária 10 k, Brand Teréz 4 k, Veszely Mária 2 k, Lázár Jánosné 2 k, Hockfelner Imre 4 k, Hockfelner Imréné 2 k, Csiki Rozália 2 k, Magos Mária 6 k, Varga Teréz 4 k, Varga Rozália 2 k, Nagy Mária 2 k, Szongod Gyuláné 6 k, Balla Károlyné 2 k, Cseh Béláné 10 k, özv. Bányai Miklósné 5 k, Takács Pálné 2 k, Fricsek Antónia 8 k, Mezza Gerőné 1 k, Ottlik Károly (Rákos-Szent-Mihály) 24 f, Ottlik Mária 24 f, Ottlik Alice 24 f, Ottlik Árpád 24 f, Smelovszky Emma 2 k, Bónis Lajos 2 k, Kollmann Jánosné 1 k, Benus István 4 k, Pap Julia 2 k, Szombati Erzsébet 2 k, Gazder Józsefné 1 k, Hermann Ferencz 80 f, Gregorits Jánosné 2 k, Csémi Béláné 1 k, Hirsch Anna Matild 1 k, Ottlik András 24 f, Csermák Antónia 24 f, Skupien Matild 24 f, Schnierer Mária 2 k, Kleineixel Jakabné 70 f, Csörgey Julianna 6 k, Waisbecker Teréz 1 k, Borbély Irma 2 k, Rabi Katalin 2 k, Beniczky 48 f, Czinger Mihályné 1 k, Czinger Mihály 1 k, Porpáczi Anna (Kis-Oroszi) 2 k, Mika Mihály ur által a felső-lehotai tagok részéről 16 k, Paksak Mihályné 1 k, Wohlgeschaffen Mária 1 k, Brunkala Mátyás 1 k, Péteri Józsefné 1 k, Péteri Imre 1 k, Pirk Rozina 20 f, Kövér Mária 1 k, Molnár Jánosné által a jobbágyi tagok részéről 48 k 12 f, Pacher Mária 1 k, Hirschberger Magdolna 2 k, Koller Magdolna 1 k, Dvorzsák Mária 40 f, Szabó János 2 k, Rodiczky Teréz 1 k, Bagyula Francziska 1 k, Janicsek Ágnes 1 k, Bozóky Bonaventura 2 k, Bozóky Bonáné 2 k, ft. Varga Tivadar a bagolyfalusi tagok részéről 11 k, ft. Geiger Alajos megbizott ur által, Szeged-Alsóváros 60 k, Pusztaföldvár 9 k 96 f, Wolfsberg 11 k 90 f, Klekk 7 k 96 f, Gyorok 1 k 44 f, Párdány 4 k, érneszthéza 7 k 38 f, Gattája 15 k 72 f, Nagy-Szent-Miklós 8 k, Magyar-Bánhegyes 6 k 22 f, Pécska 38 k 50 f, Német-Bogsán 22 k, Ürményháza 19 k, 48 f, Erneszthéza 7 k 68 f, Véghegyháza 45 k 90 f, Temesvár-Józsefváros 22 k 82 f, dr. Bálintné 2 k, ft. Dorner József esperes 3 k, Ó-Bessenyő 37 k 35 f, 1900—1901-re: Ó-Bessenyő 1902-re 32 k, Probst Janka 1 k, Gocklerné 8 k, Német-Cseznya 6 k 70 f, Wolfsberg 11 k 68 f, Uj-Arad 49 k 92 f, Mária-Radna 3 k 52 f, Lippa 7 k 24 f, Csanád egyházm. részéről adakoztak: Csorvásról Földl Mária, Földl Borbála Majercsák Katalin és Lindenberger Sándor részéről 1 k, Csiz Mária 2 k, Csiz Katalin 4 k, Takács Mari 2 k, Simon Imréné 2 k, özv. Magyari Kálmánné 2 k, Richter Ludmilla 2 k, Perger Stefania 24 f, Nepper Paula és Eleonora 48 f, Matheidesz Istvánné 10 k, Fábián Jánosné 2 k, Kubinyi Dezsőné 2 k, Gerstenbrein Erzsébet 8 k, Steiner Mártonné 4 k, Rezanka Albine 4 k, Petrányi János 80 f, Hunkár Ilona 10 k, Bárányi Adalberta 2 k, Kerekes Ida 1 k, Szüts Anna 1 k, özv. Reichardt Pálné 2 k, Kulcsár Ágnes 2 k, Pálfi Mária 2 k, Kerékgyártó Katalin 4 k, Frenko Irma 2 k, Kaizer Antal 1 k, Kaizer Antalné 1 k, Varga Teréz 10 k, ft. Miller György ur által a hidasnémethi tagok részéről 30 k, özv. Polóka Józsefné 2 k, Holló Györgyné 2 k, Szlobu Zsuzsanna 1 k, Eckhardt Mária 24 f, Érdy Lajosné 4 k, Tóth Katalin 1 k, Nyarai Anna 4 k, özvegy Méhes Jánosné 4 korona.

*

Az örökimádás templomára adakoztak:

Doletsko János orvos Budapest 10 k, dr. Bálint Cornél ügyvéd Detta 25 k, özv. Iskolás Jánosné Vácz 50 k, Parej Hermin 2 k 40 f, Varga Erzsike 1 k, Mátrai Sándorné 12 k, Kövér Kálmánné 20 k, Zimányi Gyula 10 k, N. N. 2—70, gróf Somssich Eszter 12 k, Kapitán Johanna 2 k, Tauffer Emilné 3 k, Meszlényi Pálné 6 k, Solymosy Janka 10 k, özv. Pecz Józsefné 4 k, Budai Teréz 1 k, Merat Anna 1 k, Gregorits János és neje 40 k, Rismayer Erzsébet 2 k, Petrovics

Anna 1 k, Hárczky Dénesné 10 k, Molnár Erzsébet 20 k, N. N. 200 k, Ujlaki István káplán Kisbér 10 k, Sturm Nővérek 2 k, özv. Kubinyi Tamásné 1 k, Csuri Imréné 4 k, Bozóky Paula 2 k, N. N. az Ö. I. T. építéséhez 200 k, N. N. a bold. szűz Mária tiszteletére 10 k, N. N. gyüjtőivén 56 k 70, V. Nagy Mária 2 k, Székely Miklósné rendes tagja a templomépitő egyesületnek 4 k, H. I. az örökimádási templom egyesület rendes tagja 20 k, Krčmarč 10 k, Lehner Teréz 4 k, Boda Klotild 40 k, N. N. 2 k, Hugai Mária az Ö. I. T. egyesület pártoló tagja 12 k, Gregoreczné pártoló tag 2 k, dr. Fuhrmann Ferencz 20 k, özv. Hokk Józsefné 5 k, N. N. 5 k, Pirk Rozina egy ezüst gyürüt.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Az elrejtett élet.

I.

Jézus az Oltáriszentségben az oltáriszekrény mélyébe rejtőzik, mint egykor a názáreti házban.

*

Az első szót, a melyről itt elmélkedhetem, mondja egy jámbor szerző — szent Lukács irta meg.

Miután elmondta Jézus megtalálását a templomban, csodálatos egyszerüséggel mondja ez evangelista: «Lement Názáretbe». (Luk. II. 51.)

A szent történetiró által használt kifejezésnek itt mélységes az értelme.

A Szentlélek, a ki ezt sugalta, nyilvánvalóan sokat akart mondani.

Jézus lemegy Názáretbe, azaz a homályba merül.

Látjátok az alsórangu Galileának eme kis városát, a melyet Jeruzsálem büszke lakosai megvetnek!

Oly jelentéktelennek tekintik, hogy jő majd idő, mikor nem merik hinni az Üdvözitő isteni küldetését egyedül azért, mert Názáretből származott.

«Jöhet valami jó Názáretből?»

Ebben a nagyon kis városban, a melynek utczái keskenyek és sötétek, nézd: ott van egy házikó, a melyben ismeretlen kézmüves szegény családja lakik. Senki se beszél róluk, a jómódu családoknak semmi gondjuk rájuk.

Ott a szegénység, a hallgatás, az imádság és a munka uralkodik.

Ime, e városnak, ez utczának, e lakásnak homályába száll le ma Jézus.

Ott fog az isteni Üdvözitő, az Istenember az egész világ előtt ismeretlenül élni.

Nagyobb homályban lesz, mint Keresztelő szent János, a kinek szigorusága és különös élete a pusztában a népek csodálatát kelté föl.

Jézus élete csak rendes, látszólag közönséges lesz.

Senki se fog róla beszélni, senki se fog vele foglalkozni; legfölebb, hogyha egész nap dolgozni és fáradni látják e fárasztó foglalkozásban, részvéttel azt mondják: Szegény gyermek, szegény ifju, nagyon fájdalmas életre van kárhoztatva.

De, hogy Jézus Krisztus homályának eme nagy titkát jól megértsük: össze kell hasonlitani azt, a mit tehetett, azzal, a mit valósággal tett.

Nem igaz-e, hogy az, a ki mély bölcseségével Jeruzsálem tanitóit csodálatra ragadta: a magány, a hallgatás, a homály hosszu évei alatt az összes nép tiszteletét és becsülését vivhatta volna ki?

Nem igaz-e, hogy az egész világ által csodálttá, megtapsolttá, dicsérté lehetett volna?

Hogyan!

Hogy Atyja dicsőségét előmozditsa, nem beszélhetett volna-e az emberekhez azon a magasztos nyelven, a mely őket lélekben és igazságban igazi imádóivá tehette volna?

Oh igen, kétségkivül megtérithette volna a bünösöket, a bálványozást az igaz Isten tiszteletévé változtathatta volna!

A világosság folyamát az egész világon elterjeszthette volna, a lelkeket az igazsággal és kegyelemmel elárasztathatta volna.

Jézus Krisztus mindebből semmit se tett.

Életének 30 évét Názáretben töltötte, a hová lement, hogy ott falusi kézmüves nyomoruságos házikójában ismeretlenül, félreismerve, szegényen, hallgatagon, homályban éljen.

Oh Isten bölcseségének és tudományának mélysége!

Kevélységem lesujtva érzi magát, eszem megsemmisül, bölcseségem megzavarodik.

II.

Jézus nyilvános életének három éve a názáreti elrejtett életének 30 éveiben és a tabernakulumbeli elrejtett életének századaiban szétfoly.

*

Közöttünk itt a másik Názáret!

Ide szállt le Jézus, hogy magát mély homályba rejtse és megalázza.

Oh! Midőn a pap naponkint kimondja a szent titok szavait, ugy látszik nekem, mintha az evangelista szavai hangzanának füleinkben, midőn pedig az oltáriszekrény ajtaja bezárul az imádandó Oltáriszentség mögött, ismétlem: Lement Názáretébe, magányába, rejtett életébe. *Descendit Nazareth.*

Ott pedig, ez oltáriszekrényben, mily homály!

A Kedves jelenlétének jelzésére az egyház kegyelete lámpát gyujt, a melynek rezgő fénye nekünk megmutatja a helyet, a hol a titok és hallgatás ölén pihen.

Itt fogja átélni oltáriszentségi életét egész a világ végeig.

És lám, mint tetszik neki ott, mily édesen nyugszik ott.

Sohase gondoltatok ama nagy fölosztásra, a mely az Ige életét megtestesülése óta két részre osztja?

Először a rejtett élet Názáretben.

Ez a teljes férfikorig terjed és ez csak a 30 évvel végződik; a mikor létének második része kezdődik, a nyilvános élet.

Ez alig tart három évig és reá nézve uj élet kezdődik: az oltáriszekrényi élet, a mely századokon át fog tartani.

III.

Nem mondatik-e nekünk, hogy a rejtett élet a legjobb?

*

A názáreti, a judeai, az oltáriszentségbeli názáreti csend nem szól-e fölötte ékesszólóan szivünkhöz?

Oh Jézus! oh jó Mester! az örök élet igéi nálad vannak és te nem mondhatnád nekem hangosabban, hogy a rejtett élet a legjobb az összes életek között.

E csendben és e nyugalomban halad előre a jámbor lélek.

Hogy nem fogják föl, nem értik a lelkek az igazságnak eme nyelvét?

Állásunknál fogva kötelesek vagyunk a nyilvánosság elé lépni, ott megjelenni és müködni, hogy állapotunk kötelességeit teljesitsük.

Ekkor semmiképen se tudunk magunknak belső magányt épiteni, a hová visszavonulhatnánk, hogy meghalljuk a Jegyes szavát, a mely sohasem hangzik a zajban, mert az Ur nem lakik a zajongásban.

Non in commotione Dominus.

Ellenkezőleg, a homály és a magány ölén vagyunk szerencsések élni!

Képzeletünk ezer módon azon tépelődik, hogy minket a nyilvánosság elé léptessen és a gyertyatartón láttasson, a hova nem hivattunk.

Fussunk a szent oltárhoz! Figyeljük meg názáreti Jézusunk magányát és jól megértjük egy szent tanitónak eme mélységes szavait: oh boldog magány, te vagy itt a mi egyedüli boldogságunk!

O beata solitudo, sola beatitudo!

Fischer Ágoston.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai

Imádkozzunk egyesületünk elhunyt tagjaiért, hogy az Ur Jézus, ki a földön kenyér színében volt reményünk, a menynyei dicsőségben szinről-szinre látható fönségében legyen örök boldogságuk.

Az oltáregyesület elhunyt tagjai 1903. évben.

Farkas Katalin özv. Németh Istvánné Zalaszentlászló, Bichter Jánosné Bpest.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.

A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.

Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTODÉJE.

VII., Munkás-utcza 6. sz.

Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák pléhtokban való gyártása.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

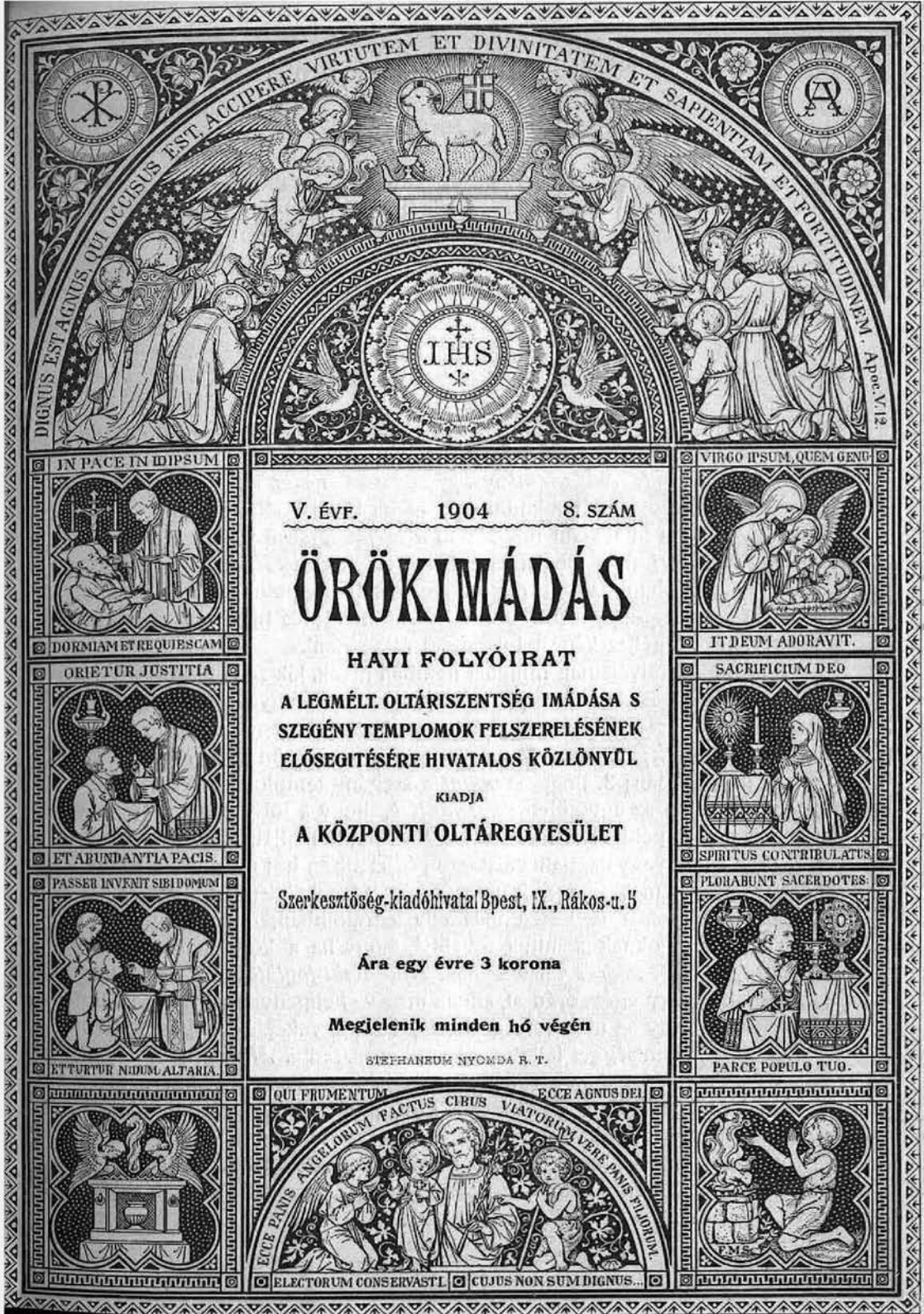

V. ÉVF. 1904 8. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

V. ÉVFOLYAM. 1904. AUGUSZTUS. 8. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Isten felé. — Imádjuk Őt áldozatos lélekkel! — Engesztelő szentáldozás a tanuló ifjuság körében. — Lambertini Imelda. — Szűz Mária nevenapján. — A franczia egyházüldözés és az Eucharisztia. — Szent Paczifik. — A szegény templomok segitése dicsőitő áldozat. — Istennel nem lehet tréfálni. — De én is tudok ám! — Erős akarat és hősi bátorság. — Kései gyümölcs. — A gyakori szentáldozás azoknál, kik testileg vagy lelkileg szenvednek. — Ágnes. — Kimutatás a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról. — Oltáregyesületi ügyek. Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Hirdetések.

ISTEN FELÉ

A MADÁR az ég felé repül, az emberi lélek az Isten felé száll. Vágyik Istenhez, szomjuhozza Istent, mint a föld az esőt, mint a szarvas a patak vizét. «A mint kivánkozik a szarvas a vízforráshoz, ugy kivánkozik a lelkem hozzád, Isten!» — mondja a zsoltáros. (41. zs. 2. v.) S tagadhatatlan az emberi lélek eme, Istenhez való vágyódása. Olthatatlan a lélek eme szomjusága, mert semmi sem olthatja el, csak maga az Isten. Az Isten birása. A visio Dei. A zsoltár is ezt mondja tovább: «Szomjuhozik a lelkem az erős, élő Istenhez, mikor jutok el s jelenek meg az Isten szine előtt?» (3. v.)

S annál jobban vergődik a lélek e szárnyalásában az Isten felé, minél sulyosabb a teher a szárnyain. A bánat, a fájdalom, szenvedés, a köny, az élet nyomora, a bünök örvénye, a lélek szomorusága mind-mind terhek a lélek szárnyán. Egyuttal növelik a lélek szomjuságát, dagasztják Istenbe törő vágyát. «Az én könyhullatásom kenyerem nekem éjjel s nappal, midőn naponkint mondják nekem: hol vagyon a te Istened?» — ezt is érzi a zsoltáros. (4. v.)

A lélek vergődésében elfárad, szomjuhozásában eltikkad, szomoruságában ellankad; alig birja már magát. Biztatja önmagát, éleszti bizalmát. Igy tesz a zsoltáros is: «Miért vagy szomoru, én lelkem és miért háborgatsz engem? Bizzál az Istenben». (6. v.) Ha örvények tátongnak a lélekben, ha viharok tombolnak a szivben, ha villámok czikáznak az agyban, ha vér forr az erekben, mind elmulik, minden megcsillapul. A zsoltáros is érezte ezt: «Az örvény az örvénynek kiált a Te felhőszakadásaid zugásában. Magas hullámaid és habjaid, Istenem! mind átmennek rajtam». (8. v.)

«De nappal hozzám parancsolta az Úr irgalmát. Éjjel az ő énekét: az én imádságomat életem Istenéhez.» (9. v.) «Átmenék a csodálatos hajlék helyéhez, az Isten házáig az *öröm* és *hála* szavával, a vigan lakozók zengésével.» (2. v.) A zsoltáros lelke tehát a csodálatos hajlék helyén, az Isten házában pihent meg. Elzengte lelkében az Isten énekét: az én imádságomat életem Istenéhez. Egyszerre hála és öröm kél szivében. A vigan lakozók zenéje üti meg lelkét. Maga is örvendezik s énekli: «Miért vagy szomoru, én lelkem és miért háborgatsz engem? *Bizzál Istenben.* Még hálát fogok adni neki: ő orczám szabaditója, én Istenem!» (12. v.)

A lélek megcsillapitásához tehát csodálatos hajlék kell, az Isten háza kell. Imádság kell az élet Istenéhez s a lélek szomjusága kezd csillapulni. Terhei kezdenek könnyebbülni. Imádságában magasabbra szállt. Istenhez közelebb ért. Az Isten házában Istenre talált.

Ha az ó-szövetség zsoltárosa igy tudott megcsillapulni, sőt örömre ébredni; ha a csodálatos hajlékban az Istenre tudott találni; ha imádságában az élet Istenéhez tudott szállani: az uj-szövetségben a lélek miért szomoru, miért szomjuhozik? Nekünk van igazán csodálatos hajlékunk, mely az Isten háza. A tabernaculumban csodálatosan lakik az Istenember. Isten, a ki már közelebb jött hozzánk a megtestesülés által. Az élet Istene, a kiből életünk fakad. Természetfölötti életünk, mely Krisztusban fogant és nevelődött.

Az Istent szomjuhozó lélecknek e csodálatos hajlékban forrás nyittatott. Mondá az Ur a szamariabeli asszonynak: «A ki pedig ama vizből iszik, melyet én adok, nem fog szomjuhozni örökké. A viz, melyet én adok neki, ő benne szökőkut vize lesz az örök életre». (Szent János IV, 14.) S biztat az egyház: haurietis de fontibus Salvatoris, meritsetek az üdvösség vizéből. Minél többször kell meriteni az Üdvözitő forrásából, melyet a csodálatos hajlékban, az Isten házában nyitott, ha a lélek szomjuságát enyhiteni akarjuk. Meriteni kell, ha a lelket felüditeni kivánjuk.

A tikkadó léleknek üditő forrásviz kell. A természetfölötti élet bőséges forrását Krisztus nyitotta meg. A lélek szomjuságát ő csillapitotta. Az Istenbe való vágyát ő töltötte be, midőn emberré lett, megváltott s minket Isten fiaivá, testvérévé fogadott s mikor az örök életnek szökőkutvizét nyitotta meg bennünk. Az életnek tápláléka, növelője önmaga lett. Nemcsak a Szentlélek kegyelmével, de testével, lelkével. Az Eucharisztika élete által a mi életünk lett. Az Istenbe vágyó lelket, melynek szomját csak maga az Isten birása csillapithatja egészen, megnyugtatta saját szivén. Az emberi lélek minden élete, reménye, öröme az Isten áldásától függ, melyet az ő könyörülettel gazdag jelenléte önt ki. A csodálatos jelenlét az Eucharisztiában mindezt fokozta, az áldást gazdagabban szétöntötte. A szépséget, mely a teremtményre a Teremtő jelenlétéből árad, megnövelte s mindent az örök élet fényébe vont bele.

Mikor az Eucharisztikus Jézus igy éltet, igy oltja a lélek szomját, igy tölti be a szent Ágoston szive vágyát, mely nem nyugszik, mig meg nem nyugszik Benned, Uram, akkor keressük föl azt a csodálatos hajlékot, az Isten házát. Ha — mint a szarvas — a forráshoz kivánkozik a lélek, az Istenhez, menjünk mi át, mint a zsoltáros, a csodálatos hajlékhoz. Ha szomjuhozik a lélek az erős, élő Istenhez, menjünk oltani szomjunkat az Üdvözitő forrásához. Meritsetek az üdvösség vizéből. S ha szomoru a lélek, ha tikkadt, éleszszük fel, üditsük fel. Mondjuk az Isten énekét: «Az én imádságomat az élet Istenéhez». Öröm és hálaérzelmek kelnek majd a csodálatos hajlék előtt. Imádjuk a vigan lakozók zenéjével az Urat. «Miért szomoru az én lelkem? Miért háborgatsz engem? Bizzál az Istenben!» «Átmenék a csodálatos hajlék helyéhez, az Isten házáig, az öröm és hála szavával, a vigan lakozók zengésével.» *Túri.*

Imádjuk Őt áldozatos lélekkel!

Kiontotta vérét az utolsó cseppig s a megváltó vérrel teleivakodott a paradicsomi átokkal terhelt föld. Termett is szép, illatos virágokat, melyeknek illata engesztelő áldozatként szállt fel az égbe, hogy megörvendeztesse az igazságosan haragvó Istent.

De mult az idő és a Golgotha megrendítő tragédiája kezdett veszíteni hatásából, melyet addig az emberre gyakorolt. A szeretet lángja elaludt és csak kiváltságos lelkek őriztek meg belőle egy-egy szikrát. Hideg szél süvitett végig a lelkek birodalmán, a közönyösség, a ridegség dermesztő szele és hidegek lettek a szivek. Pedig az édes Üdvözitő mi másért jött a földre, mint hogy lángra gyuljanak a szivek, a szeretet tüzétől égjenek a lelkek?

Mit csinált tehát?

Panaszkodott, mint a hogy a megvetett szeretet szokott. Szemrehányást tett a hálátlan emberiségnek, mert érezte, hogy ehhez joga van. Elhagyta a kibeszélhetlen boldogság helyét, lejött a földre; egy gazdátlan barlangban talált szállást. Azon a deczemberi éjszakán nem találtatott meleg szoba, puha párna, mely a didergő kisdedet megóvta volna az időjárás kiméletlen volta ellen. A legnagyobb nélkülözés között köszöntött be a testté lett Istenfiu a világba és ugyanoly nélkülözések között nevelkedett is a csendes názárethi házban. A választott népet mannával táplálta az Isten, de ezt a választott családot nem részesité tuláradó szeretetének csodaajándékaiban. A bün, melyet ősszüleink reánk zuditottak, fogva tartotta a jótéteményeiben pazar Atya kezeit! — S mikor nyilvánosan fellépett, gyülölettel környezték, kisérték minden utain, s bár nap-nap után élvezték megváltó munkáinak édes-

ségét, mindjobban gyülölték s végre halálra keresték. Hazugsággal, rágalommal, pokoli gonoszsággal ki is csikarták a halálos ítéletet. Akkor aztán nagy keresztet ácsoltak össze, durva, faragatlan gerendákból, reá tették vállaira és kivonszolták Őt a vesztőhelyre. El sem távoztak onnét, mig rettenetes haláltusájában ki nem örvendhette magát gonosz lelkük.

És az édes Üdvözitő mindebben megnyugodott, nem tiltakozott, nem ellenkezett, hanem mint a bárány, szó nélkül türte a halálos kegyetlenséget, még bocsánatért is esdve értük, mert hisz' nem tudják mit cselekszenek.

Volt-e joga ezek után hálánkra számitani? Elvárhatta-e a mi hálánkat ily áldozat fejében? S a mikor csak hidegséget, durva hálátlanságot tapasztalt az emberiség részéről, nem volt-e joga panaszkodni és elégtételt sürgetni, követelni?

Valóban megható, mikor az Isten panaszkodik. Valóban fölemelő, mikor az Isten kér tőlünk valamit. Hát van valamink, a mit Neki adhatunk? S a kinek mindene van, igényt tart-e a mi ajándékunkra?

Igazán ugy van!

Az Úr Jézus akarja, hogy Őt engeszteljük. Akarja, hogy a Kálvária engesztelésének folytatása legyen a mi engesztelésünkben. Hidegségről panaszkodik, — legyünk hát buzgóak! Ridegség és közönyösség sebzi szentséges Szivét, — engeszteljük meg tehát és adjunk neki elégtételt, örvendeztessük meg őt a mi bánkodó szeretetünkkel, szeretetünkből eredő bánatunkkal!

De ha megjelenek földi trónusod előtt, Uram! oly szegénynek, koldusnak érzem magam. A kegyelem drága kincseit könnyelmüen elprédáltam sokszor és csak a tudat, hogy végtelenül kegyes, irgalmas és elnéző vagy, képes visszatartani oltárod zsámolyánál. Tudom, hogy végtelen nagyságod kicsiségekkel is beéri, csak fakadjanak jószándéku lélekből. Kimerithetlen gazdagságodban nem veted meg a szegénység ajándékait, csak nyujtsa azokat parancsaidra készségesen hallgató szív!

Ime hát felajánlom neked mind az én csekély érdemeimet, melyeket a te kegyelmeddel hiven közremüködve e világéltemben bármi módon szereztem.

Bár sokszor lanyha voltam imámban, bár sokszor el is mulasztottam fölemelni hozzád szegény lelkemet, — mégis voltak szivemnek oly fölbuzdulásai is, melyek örömet szereztek lanyhaságomon évődve szomorkodó Szivednek. Gondolj, Uram, e kis örömre, melyet kis szolgád neked többször szerzett és légy irgalmas irántunk.

Gondolj ama boldog napra is, mikor először fogadtalak a bűnbánat szentségében megtisztult lelkembe és ha örömöd telt bennem, vedd engesztelésül bűneinkért.

Hányszor méltattál arra is, hogy a legszentebb áldozat bemutatásán

jelen lehessek? S adtál lelkemnek összeszedettséget és szivemnek lángoló érzelmeket, melyek imába olvadtak, hogy örömet szerezzek bűneinken sanyarkodó Szivednek. Uram, ha kedved telt szolgálatomban, emlékezzél meg róla és könyörülj rajtunk!

Hallgatom isteni igéd hirdetését is, mert igy parancsoltad apostolaidnak s igy akarod, hogy hiveid ünnepeidet megszenteljék. Ha engedelmességem örömet szerzett szent Szivednek, gondolj erre és légy elnéző ebbeli mulasztásaink iránt!

Szegényeid látása sokszor könyörületre hangolta szivemet és a kevésből, a mi volt, szivesen nyujtottam alamizsnát, mert megmondottad nekünk, hogy bármit teszünk a legkisebbnek atyádfiaid közül, neked tesszük. Ha a szeretet e megnyilatkozásában, miként parancsolád, örömet leltél, Uram, vedd szivesen, mint gyenge elégtételt mindama vétkekért, melyekkel a szeretet ellen vétettünk!

Örömöd telt bennem — tudom — mikor a keresztség szentségével egyházad tagjává avattál és akkor is, mikor a bérmálás szentségével ujból és erősebben magadhoz füztél, mert magad tanitottál imádkozni Isten országának eljöveteléért, az egyház pedig Isten földi országa. Gondolj, Uram! ez örömre is és bocsásd meg minden hütlenségünket, melylyel hálátlanul megbántottunk.

Kevés, a mit igy adok. De te, Uram, ki a veséket vizsgálod és ismered a szív összes érzelmeit, az elme minden gondolatát, tudod minden egyéb érdememet is, melyet a te tuláradó kegyelmeddel szerezni szerencsés voltam. Fogadd mind azt engesztelésül az én és az egész emberiség bűneiért!

S hogy ez áldozatom kedvesebb legyen szemedben, ime összekapcsolom mind amaz érdemekkel, melyeket az emberek az egész földkerekségén a világ kezdetétől fogva máig szereztek és mától kezdve a világ végezetéig még szerezni fognak. Mennyi fájdalomkönny szántott barázdákat, hány nehéz sóhaj tört fel bánatos szivből, mennyi lemondás, áldozat jelzi azt az utat, melyet az emberiség az ő bölcsőjétől eddig megtett?

Már az ó-testamentumban mennyi kiváltságos lélek s ennek mennyi reménye, hite, bizalma volt a jövendő Messiásban? S a kereszt tövében mily ritka virágok fakadtak! Szentséges véred öntözte ez áldott talajt, melyet kereszténységnek, katholikus egyháznak nevezünk: nem csoda, ha valóságos paradicsomává lett a szép, a kiváltságos lelkeknek.

Ott látom mindenekelőtt a mártiromság vérpiros rózsáit viritani! Mily csodás virágok és mennyi! Tertullián itt igazat mondott, mikor az ő vérüket a kereszténység termő magjának nevezte, mely százszoros termést hozott. Ez a kimondhatatlan kín, ez a sok gyötrelem, mit e hős lelkek kiállottak irántad való szeretetből, szolgáljon örömödre és a mi bűneink engesztelésére!

Azután ott viritanak a szüzesség érintetlen liliomai. Uram! mennyi lemondás, mennyi önlegyőzés — a legdicsőbb győzelem! — mennyi önmegtagadás és önsanyargatás árán őrizték meg e szép lelkek ártatlanságuk hófehér köntösét! S mint örülhetett szent Szived, látva ezt a nemes törtetést utánad, ki a szüz tanitványt kebleden engedted nyugodni? Oh bocsásd meg ez öröm kedvéért gyengeségünk, gyarlóságunk minden botlásait!

S a mikor e két erény egyesül, midőn a mártiromság pálmája koszoruba fonódik az ártatlanság liliomával, mikor az érted föláldozott élet piros lelke, a vér festi pirosra e halvány liliomokat: óh Uram, mily örömre gerjed akkor szent Szived! De lám, mind ezek testvéreink voltak, tudd be tehát — kérünk — nekünk is az ő érdemeiket és engesztelődjél meg bűnös gyermekeid iránt!

Ezek közvetlen közeledben vannak mind. Éneket énekelnek, minőt mások nem tudnak énekelni. Pathmosz ihletett látnoka látta őket, hallotta őket. De soraikon tul egy beláthatatlan tengere az üdvözült lelkeknek, az Isten boldog szenteinek, az ég örvendező lakóinak! Ezek is szenvedtek, ezek is hüen követtek azon az uton, melyet életszentségnek nevezünk. Ezek is mártirok, kik nem vérüket, de akaratukat áldozták neked. Törhetlen hüséggel követtek a kereszt nehéz utján, melyen tüskék hevernek és szuró tövisek sebzik a lábat. Abban a mártiromságban volt részük, a mely oly hosszu, mint az élet, a mely oly lassu, mint az elmulás, a melynek annyi vérontása van, a hány áldozattal ékeskedett életük. Egyedül te tudod, Uram! mily jól szoktak volt ők imádkozni, dolgozni, böjtölni. Te olvastad meg egyedül a vezeklő övek szurásait, az ostor csapásait. Te tudod egyedül, hány lelket mentett meg buzgóságuk közvetlenül, hányat közvetve ama szent intézmények révén, melyeknek alapitói voltak. Hány szentmisét mutattak be ezek, hányat szolgáltattak? Hány olvasót imádkoztak el buzgó lélekkel? Hány alamizsnát nyujtottak, hány szegényt gyámolitottak? Hány irgalmassági cselekedetet — lelkit, testit egyaránt — vittek ők végbe? Nagy örömöd telhetett bennük, Uram! De gondolj, kérlek, arra a szent igazságra, mely oly vigasztaló reánk nézve: a szentek egyességének tényére! Testvéreink voltak tehát ők mind, közösek tehát érdemeik és az öröm, melyet ezekkel neked okoztak. Legyen tehát szereteted, irgalmad is közös mindnyájunkra nézve!

Igy akarlak engesztelni, igy vigasztalni, igy neked elégtételt nyujtani. Vedd kedvesen e jó szándékomat s ird azt bele Szivedbe, hogy megtudja abból mindenki, miszerint *áldozatos lélekkel kell téged a legméltóságosabb Oltáriszentségben imádni!*

Dr. Tardos.

Engesztelő szentáldozás a tanuló ifjuság körében.

Az ENGESZTELŐ szentáldozás szövetsége 1854-ben keletkezett, alapitója: P. *Drevon* S. J. 1865-ben szabályszerüen fölállittatott e társulat *Paray-le-Monial* városkában, a látogatásról nevezett apáczák templomában; s e társulat mintegy főtársulattá lett.[1] A szövetség maga tehát még nem nagyon régi: mindössze félszázados multja van; de az eszme visszanyulik boldog Alacoque Margit látomásainak idejére.

Az engesztelő szentáldozás szövetsége hetes vagy harminczas csoportokból áll. Heten vagy harminczan összeállnak és elhatározzák, hogy a hét vagy hónap minden napján valaki közülök a szentáldozáshoz járul.[2]

De nem akarom e társulat történetét adni, ismertetni sem akarom, hanem csupán rámutatni arra, mit tesz máshol e tekintetben a tanuló ifjuság s mit tehetne nálunk is.

Franczia országban a *lillei* kath. főiskola ifjusága körében 1896 táján Didiot, a theologiai kar tanára, megalakitotta az engesztelő szentáldozás egyesületét. A tagok csoportokra osztva hetenkint egy-egy kijelölt napon áldoznak s minden hónapban közös áldozást végeznek.[3]

Előindiában *Trichinopoly* városában évek óta virágzik az engesztelő szentáldozás egylete a Jézus-társasága vezetése alatt álló nevelőintézetben.[4] Bámulatos dolgokat irnak Trichinopolyból a tagok buzgóságáról. Közülök vagy kétszázon felül naponkint járulnak a szentáldozáshoz, a többiek hetenkint háromszor-négyszer. 1901. jan. 9-én kelt levelükben tudósitanak Sundara Rajam, Xav. Ferencz, Ananthya Ferencz és Teyanathan Viktor növendékek épületes haláláról; mindhárman az engesztelő szentáldozás szövetségének voltak buzgó tagjai.[5]

Legnagyobb örömömre szolgál, hogy hazai példát is mutathatunk föl. A *budai* középiskolai Mária-kongregációban divik az engesztelő szentáldozás; csoportonkint végzik a tagok a szokásos havi szentgyónást és áldozást.

Sajnálom, hogy más adatot nem közölhetek jelenleg; bár sejtelmem szerint több helyütt van szokásban nálunk is, a tanuló ifjuság körében az engesztelő szentáldozás.

[1] Fr. *Beringer: Die Ablässe.* XII. Aufl. Paderborn 1900. S. 595.

[2] *Tóth* Mike S. J.: *A szeretet lángjai.* Kalocsa 1901. 116 l.

[3] *Mihályfi* Ákos dr.: *Katholikus egyetemek.* Budapest 1898. 60 l.

[4] A kalocsai főgymn. Mária-kongregáczió levelezésben áll a trichinopolyi ifjusági Mária-kongregáczióval. E levelezésből meritettem adataimat. A Trichinopolyból érkezett levelek egy része magyar forditásban meg is jelent a kalocsai *Congregatioi Értesitő* különböző füzeteiben.

[5] Nekrologjuk megjelent a «*Congregatioi Értesitő*»-ben. XIII. füzet. Kalocsa 1901. 20. l.

Hol maradunk mi e tekintetben is a külföld mögött? Vagy talán nálunk nem lenne szüksége az ifjuságnak a gyakoribb szentáldozásra?!

A szentségekhez való járulás a legtöbb tanintézetben ugyis a minimumra van redukálva. Évenkint mindössze csak háromszor-négyszer van közös szentáldozás. Sok helyütt pedig csak épen husvétkor járulnak a tanulók a szentségekhez. Bizony nem valami ragyogó állapotok!

Mondhatnók fehér holló számba megy az az intézet, a hol havonkint van közös szentgyónás és áldozás. Pedig hát a gyakoribb szentáldozás elkelne minden intézetben. Kell-e ezt indokolni? «Ha már a széptudomány képes nemesíteni a lelket, mennyivel inkább és gyorsabban teheti ezt az Istennek Fia, ha mindennapi (vagy mondjuk gyakrabbi, pl. havonkinti) vendégünk és tanitónk!» — irja a trichinopolyi nagyobb Mária-kongregáczió praefectusa 1899 okt. 18. kelt levelében.[1] Egyszerü szavak, sajátságos okoskodás; de igazán találó! Bizony, nálunk sem ártana a gyakoribb szentáldozás az ifjuság körében! S ha már gyakrabban vezetjük az ifjuságot a szentáldozáshoz, mért ne végezhetnének engesztelő szentáldozást, mért ne ajánlhatnák föl szentáldozásaikat engesztelésül azon bántalmakért és tiszteletlenségért, mikkel kivált a legmélt. Oltáriszentségben illetik a mi édes Üdvözitőnket?!

De talán azt kérdezhetné valaki, miért sürgetném épen a Jézus szentséges Szive tiszteletét szorgalmazó engesztelő szentáldozást.

Ismeretes, hogy Istenben boldogult *XIII. Leo* pápa több izben adott kifejezést azon óhajának, hogy terjeszszük Jézus Szivének tiszteletét az ifjuság között. Atyai szavainak hatása alatt *Olaszországban* és *Franciaországban* mindkét nembeli ifjuság részére külön-külön társulatok is alakultak Jézus szentséges Szivének tiszteletére.[2] (Folyt. köv.)

Lambertini Imelda.

Rövid volt ezen gyönge szűznek földi pályafutása, de erényei oly ragyogó fényben tündököltek, hogy a halála óta lefolyt hosszu idő sem volt képes erényes életének emlékezetét elhomályositani. 1324-ben született Bolognában, Olaszországnak e tekintélyes városában. Zsönge korától kezdve szokatlan szellemi fejlettséget tanusitott s oly jámborságot, hogy mindenkit meglepett. Tizéves korában már megelégelte e világot, ott hagyta a szülői ház kényelmét s engedélyt nyert a szent domonkosrendi szerzetesnők szent Magdolnáról nevezett kolostorába való belépésre, hogy itt a keresztény erények gyakorlása által teljesen Istennek szentelje magát.

A mily boldognak érezte magát, hogy a világ csábitásai elől biztos helyre menekült, ép oly lelkesedéssel haladt előre a tökéletesedés utján. Pontossága még a lényegtelen rendi szabályok megtartásában is, készsége az önmegtagadásra, szorgos és folytonos őrködése a szívnek indulatai fölött, bensősége az imában, állhatatossága még a legkelletlenebb kötelességek teljesitésében, is nemsokára a kolostornak példányképévé avatták. A jó nővérek bevallották, hogy valamennyiüket felülmulja az erények gyakorlásában.

A legfölségesebb Oltáriszentség iránt nagy tisztelettel viseltetett boldogságos Imelda. Naponkint a szentmise alatt a titkos mély Szentségről elmélkedett s a könyzápor, mely ilyenkor arczát elboritotta, bizonyitotta, mennyire meginditotta a legméltóságosabb Oltáriszentségben jelenlevő isteni Üdvözitőnk irántunk tanusitott végtelen szeretetének megszivlelése. Egy dolog azonban semmiképen sem volt inyére; tudniillik nem volt szabad még a szent áldozáshoz járulnia, ellenben társnői gyakran járultak a szent áldozáshoz. Gyóntatója, ki nem annyira jámborságát s lelki érettségét, mint életkorát vette számitásba, czélszerünek tartotta, hogy őt még ne bocsássa az Ur asztalához. Az Ur azonban nem késlekedett fiatal szolgálójának hő kivánságát teljesiteni. Csoda által akarta Isten kinyilvánitani, hogy ő nem annyira az életkorra, hanem inkább a szív készségére van tekintettel. Midőn Imelda egy alkalommal, társnőinek közös szent áldozásakor, arról gondolkozott, hogy ő meg van fosztva azon kegyelemtől, hogy a szent áldozásban részesüljön s e fölötti fájdalmában könyeket ontott és sóhajokban tört ki — szent ostya szállott alá az égből s ott lebegett a feje fölött. Elképzelhetjük, hogy ezen csodajel láttára mennyire fokozódott vágyakozása a szent áldozás után. A nővérek, kik a csodát hamar észrevették, csodálkozással teltek el s nem akartak hinni szemeiknek. Ezalatt értesült a dologról a kolostor lelkiatyja s eljött, hogy tanuja legyen a csodának. Patena segitségével fölfogta a szent ostyát s megáldoztatta vele Imeldát, minthogy az Ur ily rendkivüli módon adta tudtul, hogy azon ártatlan szívbe óhajt betérni. Imeldának legfőbb vágya tehát teljesedésbe ment, de a különben is gyenge testalkatu gyermek nem birta tulélni a nagyszerü jelenet okozta izgalmat, behunyta szemeit, mintha édes álomba szenderült volna s visszaadta tiszta lelkét Teremtőjének; meghalt 11 éves korában.

Boldog halálának hire csakhamar mindenfelé elterjedt; a hivek legott tisztelni kezdték. Neve a hivek tisztelete folytán s a kérésükre Imelda közbenjárására történt számos csoda által megdicsőittetett. XII. Leo pápa 1826 deczember 16-án szent Domonkos rendjének megengedte, hogy évenkint *szeptember 16-án* boldog Imelda ünnepét megüljék s a róla szóló zsolozsmát mondhassák. Huguet szerint: *Till Kálmán.*

[1] «*Congregatioi Értesitő.*» Kalocsa 1899. X. füzet; 24. l.

[2] Ilyen társulat a többi között a P. Basile S. J. által alapitott: «*Jézus szent Szive leányainak egylete*». Az egyletet megalakithatja bármely áldozópap, természetesen megyés püspöke engedélyével. Az egyletre vonatkozó egyházi határozatok fölelhetők: «*Acta S. Sed.*» I. 387. és 435. (V. ö. *Beringer: Die Ablässe.* S. 615.)

SZŰZ MÁRIA NEVENAPJÁN.

Van-e szebb név a világon,
Mint az édes anya neve?
Van-e hűbb szív a világon,
Mint az édes anya szíve?
S lehet-e jobb édes anya,
Mint az áldott szűz Mária?

Van-e, kit oly sok keservvel
Látogatott meg az Isten,
Mint őt, a ki vérző sebbel
Látta Fiát a kereszten
Haldokolva, nagy kinokban
Mindenkitől elhagyottan.

Van-e, kit oly boldogsággal
Árasztott el a jó Isten,
Mint őt, a ki koronával
Látja Fiát fönt az égben
Vég nélküli örömökben,
Hiveitől környezetten . . .

Oh, te legjobb édes anya,
Örömmel és búval áldott!
Boldogságos szűz Mária,
Ne felejtsd el a világot,
Neved napján hiveidre
Szeretettel mosolyogj le!

Szállj le közénk tündér-módra,
Látogasd meg a bús földet,
Lépj be minden kis kunyhóba,
Töröld le a hulló könnyet,
Hogy e napon minden árva
A te édes neved áldja!

Bán Aladár.

A franczia egyházüldözés és az Eucharisztia.

A SZERZETESI iskolák száma, a melyeket a franczia kormány bezáratott, meghaladja a 2400-at. Mintegy 400.000 franczia családtól vonja meg ezen intézkedés azon jogot, hogy gyermekeiket lelkiismeretük szerint neveltessék. Ily sulyos viszonyok között tartották meg az idén jul. 20. és következő napjain Angoulêmeben a XV. nemzetközi eucharisztikus kongresszust. Egy igen elterjedt franczia kath. hetilap, a «Pèlerin» a következő szép szavakat füzi jul. 24.-diki számában a fényes kongresszusról hozott beszámolójához:

«Valóban itt az óra, ugy látszik, felhivni a kereszténveket, hogy folyamodjanak az erősek Kenyeréhez. Mikor a mi hitünk ellenségei bezárnak egy kápolnát, jól tudják ők, hogy nemcsak egy imádkozásra meg éneklésre szolgáló helyet zárnak be, hanem, hogy bezárnak egy tabernákulumot, hogy kiüritenek egy áldoztató kelyhet, hogy kiszáritanak egy életforrást: a lelkek életének forrását. Talán nagyon sokan a katholikusok közül meg se várják a templomok bezárását, hogy eltávolodjanak a szent asztaltól és ez eléggé megmagyarázza, miért van annyi gyenge akarat és oly kevés bátorság napjainkban. Hogy tehát mindenkit, a buzgókat épugy, mint a langyosakat figyelmeztessék az Eucharisztia mindenhatóságára, azért tartanak püspökeink a régi főpapok példája szerint ünnepélyes gyüléseket, körülvéve nagy és kiváló kereszténvektől».

Szent Paczifik

Szent Paczifik 1653-ban született San-Severinóban. Szülei nemesi származásuak voltak. Általánosan ismeretesek voltak a szülők erényes életükről s abbeli buzgalmukról, hogy gyermekeiket is jámborságra s erényes életre neveljék. Szentünk a keresztségben Károly Antal neveket nyerte. Paczifik nevet akkor kapta, midőn szent Ferencz rendjébe beöltözött. Hősies erényei folytán a rendnek kiváló diszére vált. Meghalt 1721 *szeptember 24-én* 68 éves korában. VI. Pius pápa boldoggá nyilvánitotta, XVI. Gergely pedig szentté avatta.

Életrajzát megirta a hirneves Wiseman biboros. Ebben olvashatunk néhány jellemvonást szentünk életéből, melyek mind arra vallanak, hogy ő buzgó tisztelője volt a legméltóságosabb Oltáriszentségnek.

Ezen nagy szent annyira ment a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletében, hogy sebes lábai daczára, mindkét térdére borult le, valahányszor azon oltár előtt ment el, melyen a szentséget tartották. Nyugodtan, mozdulatlanul térdelt ott ilyenkor, mintha érzéketlen lenne a fájdalom iránt. Sőt, midőn betegsége ágyhoz szegezte, gyakran fölkelt, a templomba vánszorgott s ott térdre borult a Legszentebb előtt. Mindannyiszor előljárójának kellett ráparancsolnia, hogy menjen vissza ágyába. Ez aztán hatott; előljárója iránt mindenkor engedelmes volt. Az ágyban fekve mellét verte és szabad folyást engedett szivéből előtörő érzelmeinek. Betegségében tanusitott magatartása környezetét csodálatra keltette, de szivüket egyuttal szeretettel töltötte Isten iránt.

Különösen a szentmisénél mutatkozott élő hite és mély tisztelete a nagy Szentség iránt. Az egész templomban hallatszottak sóhajai, záporként omlottak könyei. Messze földről is özönlöttek a hivők, hogy szemtanui lehessenek jámborságának. Számosan látták őt a szentmise bemutatása közben néhány ujjnyira az oltár lépcsőzete fölött lebegni; ilyen helyzetben szokott lenni főleg a credónál, de sokszor órákon keresztül. Időnkint szinte elragadtatásba esett; azon gyönyörüséget izlelte ilyenkor, melyet Jézusnak a legfölségesebb Oltáriszentségben való jelenléte okoz az Őt szerető lelkeknek. Az áldozáskor, de kivált akkor, mikor a kelyhet tartotta, élvezte az angyalok kenyerének ezen édességét; e pillanattól kezdve a mise végéig élénk pir boritotta egyébként halvány, szintelen arczát.

A fölsorolt vonások Paczifik szenttéavatási pörének adatai közt is föllelhetők.

A szegény templomok segitése dicsőitő áldozat.

P. Boone S. J.

1. A munka, melyet rájuk forditunk, áldozat, az alamizsna áldozat, a szorgoskodás áldozat, mert munkába, adományba, fáradságba kerül a szegény templomok segitése.

2. Mindez dicsőitő áldozat, mivel a munka, pénz, gond Jézus Krisztus dicsőségére szolgál, iránta való figyelemből, szeretetből.

3. Dicsőitő áldozat, mivel hitünknek és szeretetünknek megnyilatkozása s mindazokra vonatkozik, a kik e munkát végzik, a kik megnézegetik a kiállitáson s a kik plébániájuk számára megkapják e munka alkotásait.

Mindez dicsőitése Jézusnak ez intézmény keretében.

Szünet nélkül dicsőitő áldozattal áldozok neked, Uram, és azon fáradozom, hogy mások is fölajánlják neked ezt az áldozatot. Igyekezem a társulat tagjainak szaporitásán, különösen buzgó és tevékeny tagokat szerzek, hogy ők is ugyanazt a dicsőitő áldozatot mutassák be szent szined előtt.

Megnézem az oltáregyesületi kiállitást, a szegény templomaiban szegény Ur Jézus iránt való szerelem gyümölcseit. Mily szépen emelkedik buzgóságtok, egyre jobban, jobban, milyen áldozatos, együttmüködő jó szellem éltet mindnyájatokat! Az alamizsnátokhoz, a munkátokhoz, a járás-keléstekhez, melylyel e szent ügyben fáradoztok, mindig is füzzétek hozzá, a mi őket élteti: az imádságot, az imádást.

Istennel nem lehet tréfálni.

— Asszonyom — mondá az orvos — valamivel jobban vagyunk.

— Valóban? — kérdi némi aggodalommal az anya.

— A láz apadt, az egyik tüdőszárny tisztul, csak folytassa este és holnap a langyos fürdőket, ne adjon a gyereknek semmit se enni s vigyázzon, hogy inkább ülő, mint fekvő helyzetben legyen. Reménylem minden jóra fordul. Isten önnel, asszonyom!

A férj kikisérte az orvost s a lépcsőházba érve, reszkető hangon kérdezi:

— Csakugyan jobban vagyunk, doktor ur?

— Hisz ép az imént mondtam, hogy igen.

— De nyiltan szóljon. Én férfi vagyok, a tiszta igazságot akarom hallani.

— Csakugyan?

— Valóban!

— Nos tehát tudja meg, hogy gyermeke menthetetlenül elveszett.

Az apa körül forogni kezdett a világ, mig az orvos még egy szánakozó tekintetet vetve reá, lassan lefelé indult a lépcsőn.

Sápadtan és remegve tért vissza az apa a betegszobába. Gyermeke kis ágyán fekszik, ütere lázasan ver, feje forró, arcza tüzvörös, szeme lázas. Az apa alig képes visszatartani a szemébe tóduló könyeket, mikor halálra itélt magzatára, élete veszni induló kincsére tekint.

Az anyát sem voltak képesek megnyugtatni az orvos vigasztaló szavai. Szerető szive megsejtette a fejük fölé tóduló veszedelmet s inkább csak férje vigasztalására rebegte folyton: Mégis csak igazat beszélt az orvos. De a veszedelemmel mindkét szülő aggodalma csak növekedett. Az éj álmatlanul telt el, mindketten érezték a halál angyalának közeledtét.

Másnap az apa aggódó szivvel ment hivatalába. Hazatérve borzadva látta, hogy a katasztrófa veszedelmesen közeledik. A kesergő anya térden állt a betegágy mellett. Egyszerre csak leborul a megtört apa is, a nélkül azonban, hogy tudná, mit szóljon, vagy tegyen. Tizenhatéves kora óta szakitott a szkeptikus ember minden vallással, sőt gúnyolódott a jámbor lelkeken, nem kimélte nejét sem. De vannak alkalmak, midőn a legerőszakosabb természet is megtörik s a leghidegebb sziv is meglágyul s befogadja az Isten kegyelmét és visszhangot ad ennek az őszinte, buzgó imádság. A «föl-világosodott» szabadgondolkozó Barsy Géza is egyszerre csak ugy érezte, hogy mint nejének, neki is Istenhez kell fordulni s mint egy régi visszhang csendült fülébe, a mit egyszer szentbeszéd alatt hallott, Krisztus igérete: Bármit kérendetek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. S a zokogó anyával együtt sóhajtott a megtört atya: Add Uram, hogy elmuljék tőlem e pohár.

E pillanatban a meggyötört atyai sziv ugy érezte, hogy Istennek valamit igérnie s önmagát valamire köteleznie kell.

— Ha gyermekem meggyógyul, ugy én — s idegesen kutatott, mit is lehetne fogadnia. Nem is könnyü föladat egy vallástalanságban eltöltött élet után.

Egyszerre csak megszólal:

— Asszony, ha a gyermek meggyógyul, ezentul minden évben elvégzem husvéti gyónásomat és áldozásomat.

Másnap eljött az orvos azon biztos meggyőződésben, hogy a beteg gyermek meghalt, vagy haldoklik; s részvéttel kérdezé az elébe jövő szolgától:

— Nos, mi ujság?

— Hála Istennek, jobban van! sokkal jobban van!

— Lehetetlen!

És mégis ugy volt. Két hét mulva egy verőfényes tavaszi napon a városliget árnyas fái alatt egy élénkszemü, sápadt kis fiuczka játszadozott.

Kis betegünk volt s vele volt az atyja, kinek arczáról még élénken tükröződött az utóbbi hetek izgalma.

— Valóban idegbontó izgalom volt. S magamon kivül is kellett lennem — mondá magában — hogy ily fogadalmat tudtam tenni. Nevetséges! Oh! azok a gyerekek; mire is nem képes miattuk az ember!

Gondolkozni kezdett fogadalma felől, s minél többet foglalkozott vele, annál nagyobb képtelenségnek tartotta teljesitését. — Hogy én áldozni menjek? Egy fölvilágosodott ember és egyetemi tanár? Lehetetlenség!

Lassanként elérkezett a husvéti áldozás idejének utolsó hete. Megmagyarázhatatlan nyugtalanság vett rajta erőt. Egy hang mintha folyton azt sugta volna neki: Igéretet tettél, meg kell tartani! De ő rögtön azt kérdezte: Kinek tettem fogadalmat? Krisztusnak? Abban ugy se hiszek. Hogy én egy gyóntatószékben térdeljek nagy tömeg jelenlétében? Lehetetlen! Mit szólna a világ: az ünnepelt tudós, a nagynevü akademikus igy megalázza és nevetségessé teszi magát?

De a lelkiismeret mégsem hagyott nyugtot neki. A husvéti idő utolsó vasárnapján elment a templomba. Hátha egy félreeső kápolnában egy magányos gyóntatószékre akad és suttyomban eleget tehet fogadalmának?!

De a templom tele van néppel s a tagadás szelleme még nagyobb erővel szólal meg, sarkon fordul és elhagyja a templomot.

Egy baráti kör felé tart, hogy víg társak körében esetleg vallásgúnyoló élczek közt, végét szakítsa aggodalmainak.

Egyszerre csak az utczán nyüzsgő tömeg közepén megpillantja egyetlen Elek fiát. Int neki, hogy hozzá jöjjön. A kis fiu tétovázva tekint körül, neki iramodik a forgalmas utnak; egyszerre csak egy szekér robog arra; a fiu belé szalad, egy sikitás hallatszik s azután vége mindennek.

Barsy Gézának nincs már fia...

És most már csakugyan csodálkozik rajta az egész város, mert minden perczben félbeszakitja a beszédet s zavarodottan néz körül és tör ki e fájdalmas szavakban: Fiam! fiam! én öltelek meg téged!

***

Ki a megtérést halasztgatja,
Lelkét az ördögnek adta. *Pf.*

De én is tudok ám!

Egy plebános azért keresett föl egy kereskedést, hogy a ház asszonyának 30 dollárt adjon át, mint a mely összeget egy valaki visszatérítésül küld neki tolvajlással okozott kár fejében. Az asszonynak, mint katholikus nőnek tudnia kellett volna, hogy a gyóntatónak a gyónásban hallottakat soha senki-

nek sem szabad elárulnia, mégis szertelen kiváncsiságtól vezéreltetve, tudni akarta a pénzküldő nevét. Hogy czélt érjen, nem az egyenes útra tért, hanem furfanggal akarta kitudni a titkot.

— Plebános úr — igy kezdte beszédjét — a pénz engem nem érdekel; azt a 30 dollárt akár el is engedném az illetőnek, de tudnom kell a nevét. Lássa, mig meg nem tudom, addig gyanakodni fogok többekre, bizonyosan ártatlanokra is és igy hasztalanul bűnökkel terhelem lelkemet. Azért, plebános úr, mondja csak meg a küldő nevét, legalább gyaníttassa velem az illetőt, vagy csak annyit áruljon el, hogy milyen koru vagy állásu az az én megkárositóm; higyje el, ezzel nagy hálára kötelez, mert sok fölösleges gyanusitástól megment. A kérdés föl volt téve; válasz kellett reá.

— Asszonyom, tud-e kegyed hallgatni?

— Senki jobban, mint én — válaszolt örömmel Éva kiváncsi leánya — ugyan azt szokás mondani, hogy asszonyra nem érdemes titkot bizni, de mondhatom, hogy én kivétel vagyok; ismétlem, hogy hallgatni fogok, mint a sir.

A pap szünetet tartott, mintha a titok elárulása fölött tanakodnék.

— Tehát kegyed tud titkot tartani?

— Kétség kivül.

— Ha tehát kegyed, asszonyom, tud titkot tartani, ez nagyon szép, de legyen róla meggyőződve, hogy én is tudom ám! Isten vele! — És ezzel a faképnél hagyta a kiváncsi asszonyt.

Erős akarat és hősi bátorság.

Az utóbb lezajlott amerikai háboruban történt, hogy az őrnagy elrendelte, miszerint a tábori pap eltemesse az elesett katonákat. Épen mikor ott állt a pap a sirnál, hogy beszentelje a csatában elesett bajtársakat, odatéved egy golyó és összezuzza a pap kezét, melyben a szertartásos könyvet tartotta. Erre a pap szó nélkül lehajol, fölemeli könyvét az épen maradt kezével és nyugodtan folytatja a temetési szertartást.

Ez mindenesetre katonás magaviselet, mely nyilván tanuskodik a pap egészséges idegeiről és erős akaratáról.

Egy másik papról még hősiesebb cselekedetet olvasunk följegyezve.

Egy káplán a Szentséggel megtartott körmeneten segédkezett a plebánosnak. Az utóbbi épen áldást készült adni a népre. Már rajta volt a vállkendő, a Szentséget kezében tartva kifordult a nép felé. A segédkező pap ekkor észreveszi, hogy egy züllött külsejü, sötét tekintetü alak fegyverével a szent Ostyára czéloz. A következő pillanatban már ott áll a pap a szentségmutató előtt, hogy saját testével fedezze azt. Épen jókor, mert a fegyver eldördül és a szent Ostya helyett halálra talált pap a Szentséget kezében tartó plebános lábai elé rogyott.

A hőslelkü pap mindössze addig élt, mig társa föloldozásban részesitette és ellátta az Utravalóval.

Nemde, szép, valóban hősi egy cselekedet volt ez? Nemde, ezzel az önfeláldozó tettel megérdemelte az a pap, hogy az Ur Jézus kegyesen fogadja a szine előtt megjelenő szolgáját?

Mi talán soha sem jutunk olyan körülmények közé, a mikor vérünkkel pecsételhetjük meg a szentségi Jézus iránti szeretetünket, de arra bizonyosan nyilik alkalom, hogy gúny, káromlás és gyalázás ellen megvédjük a legméltóságosabb Oltáriszentséget. *Emmanuel.*

KÉSEI GYÜMÖLCS.*

Kis áldozó
Nem sok idő mulva,
Már a deszkát
Erősen gyalulja.
Még egy-két év
S megyen a városba . . .
A sok iszap,
Hej, itt elsodorja!

Imádságban,
Napról-napra lanyhább;
A templomba
Csak ugy megy — ha hajtják.
Áldozni meg
Husvétkor se látják;
Megtagadja
Leghivebb barátját.

A dolog is,
Nincs igen inyére.
De nem unná —
Sőt egyéb se kéne! —
Csak szünetlen:
Dáridó, tivornya,
Heje-huja,
Dinom-dánom volna.

Édes anyja
Levelet ir néki:
Javuljon meg,
Szépen inti, kéri.
És a fia?
Szive lágyul, érzi;
Mégis, mégis:
Csak marad a régi!

A jó anya
Utána mén erre,
Könyes szemmel
Forrón megölelte.
És a fiu?
Megjavul — igéri.
Mégis, mégis:
Csak marad a régi!

Édes anyja
Ihol mit is külde:
Kis képecske,
Ugy veszi szemügyre!
Nézi, nézi,
Sokáig a képet,
S gondolatja
Messze multba réved.

Eszébe jut —
Hisz irva is látja —
Ő kapta ezt
Első áldozásra . . .
Megforditja;
Itt az ő irása,
Istennek tett
Jámbor fogadása.

Sőt még több is!
Szivének hű képe,
Egy kis versből,
Im ragyog feléje:
«Én Jézuskám,
Hadd haljak meg, engedd,
Semhogy ismét
Elhagyjon kegyelmed!»

Az őrangyal
Ott terem mellette,
S beszédes lesz
Lelkiismeretje:
Angyal voltál!
Kimondhatlan boldog!
Mért is kellett
Szived bemocskolnod? . . .

Könye pörög,
Gurul arczán végig,
S felolvasztja
Szive kemény kérgit.
A képecskét,
Ime, csókja éri;
Érzi, érzi:
Többé nem a régi!

Imádságra
Nyilik meg az ajka;
Szive, lelke
A templomba hajtja.
Bűnbánólag
Istennel kibékül,
S a képecskét
Őrzi, szent emlékül!

* Mutatvány Pap bácsi: Fehérvasárnapi Nefelejts cz. füzetéből. Megrendelhető: Tatán plébániahivatalban.

A gyakori szentáldozás azoknál, kik testileg vagy lelkileg szenvednek.

Mgr. Ségur.

Bármily sorsban vagyunk is, szükségünk van az Ur Jézusra; de különösen akkor érezzük, hogy rá vagyunk szorulva, midőn gondok, inség és szenvedés látogatnak meg bennünket.

Az oltárról hangzik, sőt lehet mondani kiált hozzánk az isteni vigasztaló szava: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtok és terhelve vagytok és én megenyhitlek titeket». Egyedül Ő száritja föl a könyeket, vagy legalább is egyedül Ő képes azokat megédesiteni; csakis ő tölti be a mi szegény, szenvedésektől megtört sziveinket békével, reménynyel és ama benső egészen természetfölötti örömmel, melyet csak a keresztények ismernek és mely csodálatos módon megfér a könyekkel.

A keresztény élhet fájdalomban és szorongatásban, de sohasem lehet boldogtalan. «Sirok — mondá nyugodt lélekkel egy anya, ki épen egyetlen leányát vesztette el — sirok és mégis elégedett vagyok.» Ezen anya naponként szokott áldozni.

Jézusban megtaláljuk az örökkévalóságot, a mennyországot. Menjünk hozzá, ha nagyon keserűnek találjuk ezen földi számkivetést, ha élet nagyon terhes. Járuljunk az ő legszentebb testéhez, mely elfeledteti velünk e siralom völgyét minden megpróbáltatásával, keresztjével és igazságtalanságával. Maga Jézus fog megtanítani minket arra a titokra, hogyan kell béketürően szenvedni; Ő megszünteti fájdalmainkat, megerősiti szivünket és betölti mennyei békével.

Ha betegséggel látogat bennünket az Isten, hogy próbára tegye hitünket és hűségünket, akkor meneküljünk Hozzá; Ő a legjobb orvos és az Ő látogatása testünknek könnyebbülést, szivünknek örömet okoz. Minden beteg kereszténynek hetenként legalább is egyszer meg kellene áldoznia és pedig rögtön, betegségének kezdetétől fogva. A testi orvost mindig csak a lelki orvos után kellene hivni, először az égre kellene gondolni és csak azután a földre, először az örökkévalóságra, azután a mulandóságra; Rómában ez a szokás. Ezen szent áldozások azt eszközlik, hogy a te szenvedéseid napjai reád nézve a megszentülés napjai lesznek, melyek jövendő lelkiéletedre rendkivül nagy befolyást gyakorolnak. Ha pedig a betegségnek áldozatául esel, akkor előkészitenek arra, hogy méltóan fölvedd az utolsó kenet szentségét és az isteni szeretet által egészen megtisztulva jelenjél meg az üdvösség Istene előtt.

Gondoskodjál arról, hogy kisebb gyermekeid is, ha betegek lesznek, szintén részesüljenek ezen kegyelemben. Mily szomoru tévedés vagy meggondolatlanság a szülőktől, kik 8—10 éves gyermekeket is hagynak kimulni szentségek nélkül. Az anyaszentegyház egész világosan tanitja, hogy szabad, sőt kell is a gyermekeknek megáldozniok, ha elérték azon kort, melyben a jót a rossztól megkülönböztetni tudják; és XIV. Benedek pápa azt mondja, hogy elégséges, «ha a gyermek ezen mennyei táplálékot a közönséges eledeltől meg tudja különböztetni».

Mily áhitattal szoktak áldozni a beteg gyermekek? A szent keresztségben nyert kegyelem csodálatos erővel működik bennök és jobban előkészíti őket a legméltóságosabb Oltáriszentség vételére, mint a mi összes fáradozásunk.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

○○○○ Angol regény ○○○○ (Folytatás.) Forditotta: FLUCK JOLÁN.

NEGYEDIK FEJEZET.

Egy irországi katholikus templom Cromwell idejéből. — A nővér.

«Üdvözlégy Mária! Az est árnyéka reáborul a földre és vizekre, minden élő lény nyugalomra tér, de lelkünk előbb felemelkedik Hozzád. A gyermek, a felnőtt, az agg, egyaránt kérik oltalmadat; s szenvedéseikben és bajaikban csak téged hivnak segitségül, téged, kinek anyai gondjaira bizott az isteni Megváltó haldoklása nehéz pillanatában is. Oh, mennyivel édesebb a te szenvedéseidet megosztani, mint a világ hiu örömeit élvezni. Üdvözlégy Mária!»

— Kérlek, folytasd énekedet, édes Grace — könyörgött Agnes, midőn a fiatal leány elhallgatott. — Kérlek, folytasd!

Mióta szegény Rozália elköltözött e földről s jóságos lelke a mennybe szállt, azóta nem gyönyörködhettem ily szép énekben.

Ágnes, mint rendesen, kedvencz helyén üldögélt, most azonban nem volt egyedül; védője, kivel immár gyakran találkozott, mellette állt. A leányka ugyan sohasem ment a szammori kastélyba, de azért sokszor órahosszáig sétált kis barátnéjával a saint-bride-i temetőben s szebbnél-szebb énekekkel s érdekesebbnél érdekesebb történetekkel mulattatta őt. Szeretetteljes és gyöngéd modorával teljesen megnyerte Ágnes szivét, s a vak gyermek hamarosan arra a meggyőződésre jutott, hogy soha még senkit sem szeretett úgy, mint Gracet, Lady Ozanmoret, sőt Francescót sem véve ki; de még Benitát sem, gyermekségének hűséges támaszát. Hogy kicsiny barátnőjének örömet okozzon, Grace imigy folytatá: «Oh, Irhon, drága hazám, a tenger kedves leánya te, mert hullámai szebb partokat nem csókolgathatnak, mint a te partjaid, elsoroljam-e mindazt, a mivel az Úr téged felékesitett? Sirjak-e vagy örüljek-e a felett, hogy az édes Jézusért szenvedhetsz?

Mosolyogva és boldogan vetted fel vállaidra a keresztet, melyet még most is a legnagyobb megadással és türelemmel viselsz.

Áldassék e föld, a melyet soha martyrvér nem öntözött, mely úgy vette fel a keresztény hitet, hogy annak hófehér ruháját egyetlen vércsepp sem mocskolta be, s a legcsekélyebb bánat sem vetette rá árnyékát».

— Nem, e dalt nem folytathatom — mondá Grace hirtelen elhallgatva. — A szent Patricius által dicsőségesen hozott és ide leszúrt keresztet évek hosszú során át vér áztatja. De nem a mi kardunk ontja e vért az ő nevében, mert a mi vérünk az, s boldogok vagyuk, ha odaadhatjuk érte életünket is.

— Édes Grace, te oly különös vagy. Többnyire gyöngéd, kedves, alázatos, néha pedig...

— Olyan büszke és szenvedélyes, ugy-e, testvérkém? — egészité ki a fiatal leány.

Mindég testvérkének szólitotta a vak gyermeket, mióta közelebbről ismerte őt.

— Nem, nem épen azt akarom mondani, — mentegetődzölt Ágnes, — hanem valami titokzatost találok rajtad. Lady Ozanmore is ezt mondja.

— Lady Ozanmore! Mit akarna ő rólam megtudni?

— Semmit, de veszem észre, hogy rendkivül érdeklődik irántad.

— Hát az én kis testvérem minőnek tart engem? — kérdé Grace félig tréfásan, félig komolyan.

— Oh, ő téged nagyon, de nagyon szeret. Először is önmagadért, másodszor azokért a szép énekekért, melyekkel lelkét felviditod; de mindenekfelett azért, mert te is azt szereted és imádod teljes szivedből, akit ő.

— Nem, nem egészen úgy, mint te, édes Ágnes, mert te a valódi alázatosság szellemében valóban imádod őt, én pedig elkeseredett szivvel, s csupán csak Isten tudja, mennyi erőmbe kerül ez érzést leküzdenem.

— Igen, de velem senki sem bánt ám igazságtalanul, s ezért nincsenek is ilyen harczaim. A vakok nem látják, ami körülöttük folyik, s alkalmasint ez az oka annak, hogy türelmesebbek is.

És mint mindig, valahányszor nyomoruságáról beszélt, Ágnes hangja igen meglágyult s bizonyos mennyei szelidség ömlött el egész lényén.

— Bár én is vak lennék! — sóhajtott fel Grace. — Talán nyugodtabb érzés szállná meg szivemet.

— Ha a vakságot óhajtod, a te számodra is létezik ilyen. Hunyj szemet mindarra, a mi e világon történik, s forditsd tekintetedet Jézus felé. Szemléld az Ő szenvedéseit és felejtsd el a tieidet, igy azután vak leszel te is.

— Ezt már magam is megpróbáltam, de látod, édes testvérkém, én olyan vagyok, mint a szembekötősdit játszó gyermek, bekötöm a szememet, de azért a kendő alól gyakran ki-kitekintgetek.

— Mégis csak boldog érzés lehet az Úr Jézusért szenvedni.

— Igen, Ágnes — válaszolá élénken Grace; — igazad van, boldog az, kiérte szenvedhet; boldog az, ki igy szólhat: Gazdag lehetnék és szegény vagyok; a nagyvilágban kényelemben élhetnék, s mint hajléktalan koldus, gyakran még azt sem tudom, hogy hol hajtom pihenőre fejem. Istenem! — tette hozzá hirtelen felugorva helyéről s ragyogó tekintetét az égre vetve. — Minő édes éretted szenvedni! Csupán szent neved tiszteletéért is; de egyszersmind minő fájdalmas azokat szenvedni látni, kiket életünknél is jobban szeretünk! És milyen nehéz lelkünknek ama kimondhatatlan gyülöletét legyőznünk, melyet a minden rossznakokozója iránt érzünk!

— Elhiszem kedves Grace, pedig azt le kell győznöd.

— Igazad van Ágnes, e gyülölködéssel többet ártok magamnak, mint ellenségemnek.

— Bocsáss meg neki tehát, talán az édes Üdvözitő is igy szólt volna róla: «Nem tudja, hogy mit cselekedik».

A fiatal leány pár perczig hallgatott, mintha csak átgondolta volna mindazt, amit ellene vétettek, azután igy szólt:

— Jó, megbocsátok neki teljes szivemből és minden este és reggel imádkozni fogok érette és azokért, a kik üldöznek bennünket, pedig nagy az ő számuk.

— Imádkozni fogsz? Oh, mondd meg, édes Grace, hogy hol? Lady Ozanmore azt mondta, hogy most már semmiféle törvény sem tiltja vallásunk nyilvános gyakorlását.

— Úgy van, Ágnes, de gyülekezni sehol sem szabad, mert tudod, hogy a zendülések országunkban napirenden vannak, s bölcs katonáik nem képesek megkülönböztetni egymástól a vallásos és politikai összejöveteleket.

— Igen, de a templomokban bizonyára megengednék a gyülekezést.

— Templomban, templomban — ismétlé Grace türelmetlen hangon. Csak annyit mondok neked, hogy husz mértföldre sem találhatsz templomot s ha közös imádkozásra akarunk összegyülni, ugy csupán a tenger partján, a szabad mezőségeken, vagy a barlangok mélyében tehetjük azt. Jöjj velem s megmutatom neked, hogy bántak el templomainkkal; és akkor nem fogsz többé csodálkozni, ha azt mondom, hogy a templom a sziget e részén valóságos fényüzés, mi pedig üldözött jövevények vagyunk. Erre megfogva Ágnes kezét, kövecses meredek uton fölvezette őt a romig, mely a hegy tetejét festőileg diszitette.

— Látod Ágnes? Ah de el is felejtettem, hogy te nem látsz. E düledező fekete falak valaha templom falai voltak.

— Templomé? Igazi templomé? — csodálkozott a vak gyermek.

— Igen, templom falai — ismétlé Grace — és bizvást megcsókolhatod e földet, mert martyrok vére öntözte azt.

Alig száz éve remek templom emelkedett e helyen. Mint hajdan a zsidók, kik idejüket s kincseiket föláldozták arra, hogy Istennek méltó házat épitsenek, ugy hozták létre e templomot is, a hol a katholikus hivek lélekben és valósággal kivánták imádni az Urat. Nemsokára befejezték müvöket. Vasárnap reggel volt. Az Atlanti tenger kék hullámai a felkelő naptól tündökölve törtek meg a sziklákon; a virágok szebben nyiltak mint valaha, mintha csak a természet különös pompát akart volna kifejteni. A környék lakói összesereglettek, senki sem maradt otthon. Férfiak, asszonyok, öregek, gyermekek, szegények, gazdagok mind megjelentek; még pedig boldogságtól ragyogó arczczal, mert a püspök e napon a bérmálás szentségével akarta megerősiteni a már üldözött lelkeket. Örömmel jöttek s mindenki, a ki eddig még nem volt Isten harczosává avatva, az utolsó gyermekig, mind óhajtotta a Szentlelket magába fogadni, mert apraja, nagyja buzgó katholikus volt.

A templom megtelt hivekkel s belsejében a legnagyobb szeretet, remény, béke és boldogság honolt... kivül azonban... No de ne előzzük meg az eseményeket.

A polgári előljáróságot azonban valaki értesitette a miséről s a készülődő egyházi ünnepségről és igy a szent ténykedést egyszerre csak trombiták zaja zavarta meg. A hivek ijedten figyeltek, a püspök abbahagyta beszédét, a harangok elnémultak s a trombitahang folyton közeledett, mignem ugy tetszett, mintha csak a templom faláig ért volna. Ekkor hirtelen elnémult. Helyette azonban a vadászkürt éles átható, hangja csendült meg. Némelyek kitekintettek az ablakon. És oh Istennek szent Anyja! rémülten vették észre, hogy Cromwell katonái által vannak körülvéve. Mi lesz most a fegyvertelen tömeggel? Nem lehetett sem önvédelemre, sem menekülésre gondolni, mindenki tudta sorsát, mely üldözőik kezében volt.

Nem remélhettek kegyelmet, ha Isten házát elhagyják; bezárták és eltorlaszolták tehát a kapukat s az oltár köré csoportosultak.

Ha ezek az emberek lázadók lettek volna, ugy semmi sem természetesebb, mint hogy a katonák betörnek hozzájuk, szétzavarják a tömeget s a bűnösöket börtönbe hurczolják; ha veszedelmes vadállatok, ugy tüzet raknak köréjük s felpörkölik őket. De ezek csak pápisták voltak, mint a hogy itt a katholikusokat nevezik.

Cromwell szivében áldáz gyülölet élt e szegény ártatlan lelkek iránt s tüzzel, vassal iparkodott a saját hitét, az evangelikus vallást terjeszteni. Katonái tehát körülrakták a templomot magasan fával, szalmával s mindenféle égető anyaggal, azután meggyujtották s a vörös lángnyelvek fölcsaptak az égre. A bennszorultak hamarosan észrevették ezt és tisztában voltak sorsukkal.

(Folytatása következik.)

KIMUTATÁS

a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról.

8. A csanádi egyházmegyében.

Csukás:
1 kehely patenával
1 fekete miseruha
1 viola vecsernyepalást
1 fehér magánstola
1 fekete magánstola
1 ciboriumköpenyke
1 burza
1 szenteltvizhintő
3 canontábla
1 gyászmisekönyv
1 karing
1 öv.

Nagy-Szent-Miklós, a kórházi kápolna részére:
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 viola-fehér magánstola
1 füstölő tömjéntartóval
2 vörös ministransruha
1 alba
1 karing
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
1 öv
3 oltárteritő
1 antipendium. 300—50.

Daruvár, a szinérszegi fióktemplom részére:
1 tabernaculum
2 tabern. gyertyatartó
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
3 canontábla
1 alba
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
2 palla
1 öv
2 oltárteritő 150—80
2 tabern. corporale
1 antipendium 162—80.

Józsefszállás, az uj plébániatempl. részére:
1 fekete miseruha
1 viola miseruha
1 fehér magánstola
1 fekete magánstola
1 viola magánstola
1 oltárlámpa
1 oltárlámpa zsinórral
1 füstölő tömjéntartóval
1 alba
2 karing
3 vállkendő
3 corporale
2 ministransing
1 oltárteritő 330—78
1 kétrudu mennyezet.

Német-Bencsek:
I. Mély-Nádas fióktemplom részére:
2 vörös ministransruha
2 fekete ministransruha
2 ministransing.

II. Román-Bencsek fióktemplom részére:
2 vörös ministransruha
2 fekete ministransruha
2 ministransing.

III. Aranág fióktemplom részére:
2 vörös ministransruha
2 fekete ministransruha
2 ministransing.

Német-Csernya:
1 fehér himzett vecsernyepalást
1 fehér himzett magánstola
1 burza
1 beteglátogatási szelencze
1 olajtartóval (I.)
1 pacificale
2 misekönyv
1 alba
1 öv.

Zsombolya, a «Jesuleum»-int. káp. részére:
1 kis monstrancia
1 füstölő tömjéntartóval
1 világos vecsernyepalást.

9. Az egri egyházmegyében.

Görömböly, a borsodcsabai fióktempl. részére:
1 ciborium
4 oltárgyertyatartó 50—55
1 oltárkereszt
1 fehér miseruha
1 misekönyv
2 corporale

2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla
1 oltárteritő.

Szuhogy:
1 monstrancia
1 ün. fehér miseruha
1 ün. viola miseruha
1 fehér vecsernyepalást
2 vörös ministransruha
2 ministransing.

Bükkszenterzsébet:
1 vörös miseruha
1 viola vecsernyepalást
1 misekönyv
2 vörös ministransruha.

Recsk:
I. A mater részére:
1 ün. fehér miseruha
1 viola vecsernyepalást
1 viola-fehér magánstola
1 lavabotálcza.
II. A mátraderecskei fióktemplom részére:
1 fehér miseruha
1 viola-fehér magánstola
6 oltárgyertyatartó 50—55—60
1 gyászmisekönyv
1 lavabotálcza.

Tibold-Darócz, a kácsi filia részére:
1 kétrudu mennyezet.

Tisza-Dada:
1 fehér miseruha
1 viola vecsernyepalást.

Felső-Nyárád:
1 négyrudu mennyezet
1 kehely megaranyozása
1 fehér vecsernyepalást
1 viola-fehér magánstola
1 velum
4 vörös ministransruha
2 karing
4 ministransing.

Ároktő, a tiszakeszi filia részére:
1 oltár
4 fagyertyatartó
1 pacificale
1 fehér magánstola
1 viola magánstola
2 vörös ministransruha
1 karing
1 oltárteritő
1 antipendium 325—50
2 tabern. gyertyatartó.

Kis-Várda:
1 négyrudu mennyezet
1 viola-fehér magánstola
1 szenteltviztartó hintővel
1 misekönyv
1 gyászmisekönyv
1 tálcza ámpolnával
1 alba
6 vállkendő
6 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
6 palla
1 öv.

Magyar-Szirák, a finkei fióktemplom részére:
1 monstrancia
1 fekete miseruha
1 viola magánstola
1 cziboriumköpenyke
1 velum
1 misekönyv
1 gyászmisekönyv
1 alba
1 karing
3 vállkendő
3 corporale
6 kehelytörlő
1 öv.

Apátfalva:
I. A borsod-szent-mártoni fióktemplom részére:
2 alba
1 karing
2 vállkendő
2 corporale
6 kehelytörlő
1 oltárteritő 300—150.

II. A monosbéli fióktemplom részére:
1 kétrudu mennyezet
1 viola vecsernyepalást.

Erdő-Kövesd:
I. A mater részére:
1 fekete palást.

II. Az istenmezei fióktemplom részére:
1 velum
2 fekete ministransruha
2 ministransing.

III. A várasszói filia részére:
1 kétrudu mennyezet
1 monstrancia
1 velum
2 ministransing.

Gyöngyös, a mária-tanodai irg. nőv. káp. rész.:
1 velum.

Dombrád, a kécskei fióktemplom részére:
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 alba
2 corporale
2 vállkendő
2 kéztörlő.

10. A nagyváradi egyházmegyében.

Ilosva:
1 viola miseruha
1 fehér vecsernyepalást
1 velum
2 karing.

Belényes, az uj kórházi kápolna részére:
1 kelyhet mindennel
1 ciborium
1 fehér miseruha
1 fekete miseruha
1 világos felon
1 ciboriumköpenyke
6 oltárgyertyatartó 50—55—60
1 oltárkereszt
1 burza
1 misekönyv
1 alba
1 karing
2 vállkendő
2 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla
1 oltárteritő
1 antipendium 330—42.

Asszonyvásár:
1 köznapi feh. miseruha
1 fehér vecsernyepalást
12 stolastráf.

11. A rozsnyói egyházmegyében.

Losoncz: a kórházi kápolna részére:
1 alba
1 karing
4 corporale
4 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
1 oltárteritő 200—72
4 palla.

Alsó-Sztregova:
1 fekete miseruha
1 fekete palást.

Murányhosszurét:
1 zöld miseruha.

Antalfalva:
1 tabernaculum (tölgyfából)
2 tabern. gyertyatartó
2 tabern. corporale.

Tiszolcz:
1 sárga vecsernyepalást
1 ciboriumköpenyke
4 vörös ministransruha.

Nagy-Rőcze:
I. Murány-Zdihava fióktemplom részére:
1 fekete palást
1 fehér magánstola
1 szenteltviztartó hintővel
1 karing.

II. Kis-Rőcze fióktemplom részére:
1 fekete palást
1 fehér magánstola
1 szenteltvizt. hintővel
1 karing.

Rozsnyó, a szent Ferenczrendiek templomának:
2 fehér miseruha.

Csetnek:
1 kehely megaranyozása
1 ciboriumköpenyke
1 burza
6 corporale
6 kehelytörlő
2 oltárteritő 350.

Süvete:
1 kehely patenával
1 ün. fehér miseruha
1 viola miseruha
1 fehér vecsernyepalást
1 fekete palást
1 viola magánstola
1 velum
1 ciboriumköpenyke
1 burza
1 beteglátogatási szelencze
1 olajtartóval (I.)
6 oltárgyertyatartó 50—55—60
1 öröklámpa
1 oltárkereszt

1 pacificale
2 vörös ministransruha
2 fekete ministransruha
2 alba
2 karing
6 corporale
6 vállkendő
12 kehelytörlő
12 kéztörlő
3 palla
4 ministransig
3 oltárteritő

1 antipendium 335—50
1 füstölő tömjéntartóval
1 oltárkaró (védő) 290—70.

Méthi:

1 ciboriumköpenyke
1 burza
4 kisebb gyertyatartó
1 öröklámpa 45 cm.
1 lámpaláncz
1 pacificale
1 füstölő tömjéntartóval
1 fehér magánstola
1 öv.

Stoósz:

1 fehér miseruha
1 fekete palást
1 ciboriumköpenyke
4 vörös ministransruha
2 karing.

12. A szatmári egyházmegyében.

Mátészalka:

1 fehér miseruha
1 vörös miseruha
1 fekete palást
1 fehér magánstola
1 fekete magánstola
1 viola magánstola
1 alba
1 karing
1 öv.

Fehér-Gyarmat:

6 oltárgyertyatartó 50—55—60
1 burza
1 ünnepi alba
2 karing
10 corporale
10 vállkendő
12 kehelytörlő
12 kéztörlő
10 palla.

Józsefháza:

6 oltárgyertyatartó 50—55—60
1 pacificale
1 fekete palást
1 burza.

Madarász:

1 viola vecsernyepalást
1 velum
1 szenteltvizt. hintővel
2 fekete ministransruha.

Daral:

1 fekete miseruha
1 fekete palást
1 ciboriumköpenyke
2 fekete ministransruha
2 ministransing
1 füstölő tömjéntartóval.

Sáros-Oroszi:

1 viola-fehér magánstola
1 burza
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I.)
1 keresztségi szelencze
1 hamu- és só-edény
3 canontábla.

Mezőkászony:

1 kehely megaranyozása
1 uj patena
1 fekete miseruha
1 viola miseruha
1 világos vecsernyepalást
2 fekete ministransruha.

Fancsika:

1 kehely patenával
1 köznapi feh. miseruha
1 világos vecsernyepalást
1 velum
1 alba.

Felső-Remete-Vasgyár:

1 ünnepi vör. miseruha
1 öröklámpa
2 alba
3 karing
2 felső oltárteritő
2 alsó oltárteritő.

Lapos-Bánya:

I. A mater részére:

1 fehér vecsernyepalást
1 pulpitus
2 fekete ministransruha
12 kehelytörlő.

II. Misztótfalu fióktemplom részére:

1 kétrudu mennyezet
1 vörös miseruha.

III. Miszbánya fióktemplom részére:

1 fehér miseruha
1 viola miseruha
1 világos vecsernyepalást.

Visk:

1 ünnepi fehér miseruha
1 fekete palást.

Szerednye, az uj temető kápolna részére:

1 fekete miseruha
1 fekete palást
1 karing
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla
1 öv.

Szatmár:

4 kehely megaranyozása
2 ciborium megarany.

Oltáregyesületi ügyek.

A kolozsvári oltáregyesület gyásza.

A Kolozsvári Oltáregyesület mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett, fáradhatatlanul buzgó elnöke, Göncz-Ruszkai *Kornis Berta* grófnő brünni alapitványi hölgy Ilosván folyó hó 16-án szép lelkét Teremtőjének visszaadta. Az egyesület tagjai augusztus hó 19-én délelőtt 10 órakor a Szent-Mihály templomban tartott szentmisén küldtek buzgó imát feledhetetlen elnökükért az egek Urához. Az örök világosság fényeskedjék néki!

*

Az Örökimádás templomára adakoztak:

Marek József 1 k, N. N. egy aranygyürüt, Morovits Fanni 4 k, Niessenberger Irma 5 k, Gregorits János 10 k, Gregorits Jánosné 10 k, N. N. 1 k, N. N. 24 k, Cséri Mihályné Galga-Hévizről 2 k, Fodor Gyuláné 3 k, Herich Károlyné 1000 k, Berger Anna 10 k, N. N. 2 k, Petky István 2 k, az, «Alkotmány» utján a rozsnyói egyházmegyei hivataltól a következő plébániákról: Divény-Oroszi 1 k, Dobora 2 k 50 f, Jászó 9 k, Losoncz 5 k, Osgyán 1 k, Szomolnok-Hutta 1 k, Gorova 2 k, Rimaszécs 1 k, Rimaszombat 20 k, Stoósz 5 k, Vereskő 3 k, a rozsnyói közp. Papság 36 k, összesen 86 k 50 f, Herzer Mária Bpest 10 k, N. N. 2 k, ft. Spuller Gyula garamszőllősi plébános ur 5 k, Bernáth Ignácz és neje 100 k, Lafrankó Jánosné urnő 89. számu gyüjtőivén 110 k, özv. Adamovits Józsefné ivén 150 k 60 f, Komáromy Erzsébet 2 korona.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1904. junius hóban befolyt dijak.

Dobrovszky Mária 2 k, Komora Johanna 3 k, Csölle Czeczilia 2 k, Gerlits Anna 80 f, Achel Irén 1 k, Kubinyi Tamásné 2 k, Lénárd Teréz 6 k, Szabó Mária 1 k, Zmertich Imre 5 k, Zmertich Imréné 4 k, a Békés-Csabai tagoktól 3 k 50 f, Peruchon Teréz 2 k, Kohányi Jánosné 1 k, Papp Apolónia 24 f, Besenyei Veronika 24 f, Sipos Borbála 24 f, Oszlánczi Erzsébet 24 f, Papp Anna 24 f, Stücz Anna 24 f, Szekanina Viktória 2 k, Siposné Kovács Erzsébet 1 k, a Szemináriumi tagoktól 72 k, Tuschl Vilma 4 k, Bakosné 2 k, Farkas Ágnes 54 f, Magdalik Mária 24 f, Német Luiza 4 k,

Pernel István 6 k, Pernel Mária 4 k, König Anna 1 k 24 f, Tóth Istvánné 1 k, Karf Józsefné 2 k, Kováts Jánosné 2 k, Füll Lipót 24 f, ft. Moldován János ur által Alsó-Bánról 51 k, Stromm Mária 2 k, Kosztolányi Károlyné 4 k, Végh Rozália 10 k, ft. dr. Tóth József ur által Szombathely egyházmegyéből 59 k 72 f, Marks Józsefné 48 f, ft. Kintli György plébános ur a Zala-Szent-László tagoktól 6 k 36 f, Riha Ferencz 2 k, Riha Ferenczné Anna 2 k, Stankovszky Mária 2 k, Újváry Miklósné 30 f, Újváry Etelka 30 f, Biró Ferenczné 40 f, özv. Medveczky Mihályné 2 k, Dobros Ilona 2 k, Bresztyák Mária 4 k, Kopp Józsefné 4 k, özv. Büchler Mórné 4 k, Marzsó Elvira 2 k, Dominek Sándor 2 k, Tyukos Alajosné 2 k, Kocsi Gizella 4 k.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

A lelki növekedés.

I.

Jézus názáreti rejtett életében Isten és az emberek előtt bölcseségben és kedvességben növekedett. E bölcseséget és e kedvességet az Oltáriszekrény foglalja magában.

*

A kisded — ugymond az evangelium — növekedett és a bölcseségben teljesen megerősödött és Isten malasztja vala benne.

Nem imádandó-e a kisded Jézus, a ki mint Isten, a bölcseséggel egészen el volt telve, de magát az emberi állapotba lealázva, fokozatosan fejlődött és anyja mellett Názáretben elrejtőzve, mind a bölcseségben, mind pedig a kedvességben növekedett, azon fokban növekedett, a mint nőtt a korban, arra várva, hogy férfiuvá fejlődvén, a benne levő tudomány és bölcseség kincseit a világnak egészen kinyilatkoztassa.

Ha Názáretben Jézusnak emez alázatos és csodálatos fejlődésénél jelen lettünk volna és ha, mint Mária és József, a magasságból e gyermek kilétét illetve fölvilágositást nyertünk volna: kétségkivül vajmi gyakran térdre borultunk volna, hogy a nyomoruságunkhoz való ily nagy leereszkedését megköszönjük.

Oh jó Mester — igy szóltunk volna hozzá — mikép hálájam meg azt a végtelen irgalmadat, a melyet azzal tanusitasz, hogy belső kimondhatatlan fényességedet csak fokonkint leplezed le?

Ő pedig azt felelte volna, hogy mi ezt neki jobban nem hálálhatjuk meg, mint azzal, ha e szüntelen előhaladását követjük és példáját javunkra forditjuk.

Oh jámbor lélek, az Oltáriszekrényben imádásodra maga a názáreti Jézus áldoztatik föl.

Borulj lábaihoz, a mint azt a názáreti alacsony házban tetted volna.

Kérj tőle némi részt e bölcseségéből és e kedvességéből, a melyet ez uj Názáretben rejteget; hogy belőle, mint kimerithetetlen forrásból meriteni hozzá járulhassunk.

Igen, Jézus az Oltáriszentségben bölcseségét elrejti.

A világiak, a gonoszak a szeretetnek eme tuláradásán nevetnek, a mely Istent ily megsemmisüléseig megalázta; de mi, mi Isten terveinek mélységét imádjuk és az Oltáriszentség szerzésében csodálatos bölcseséget ismerünk el, a mely minket Üdvözitőnk megsemmisülésével gyarapit.

De főleg azt a kegyelmet, a mely Jézust Oltáriszentségébe zárta.

Itt a gyöngeségem támasza, szeretetem szomjának csillapitása; könyeim vigasztalása, kételkedésem tanácsa; szenvedélyeim legyőzése; a rám támadó gonosz lélek megfutamitása; kevélységem megalázása; lelkem kenyere; szóval, a kegyelem a saját szerzőjében és kutfejében, azaz teljességében.

II.

Az Oltáriszekrényi rejtett életben mi is gyarapodunk; viszont pedig a világi zajos életben napról-napra fogyatkozunk.

*

Jézus példájára növekedni, a lelki uton előre haladni akarok.

Bölcseségemet mindennap gyarapitani akarom; magamnak több kegyelmet akarok szerezni; mert tudom, a mire a szentek egyező tanitása, valamint saját tapasztalatom tanit, hogy t. i. az erény utján megállapodni nem lehet.

Folytonosan előre kell haladni, különben visszaesik az ember. Középut nincs.

Jól jegyezzük meg. Jézus a benne rejlő bölcseséget és kedvességet a világban csak lassan-lassan nyilatkoztatja ki.

E bölcseségének és kedvességének közöttünk való jelenlétét még kevésbbé feltünő szinpadon örökité meg.

Ha tehát a Mestert előhaladásában és lelki növekedésében követni akarjuk: nekünk is ily kedvező helyet, középpontot kell választanunk, mint ez, a hol ő élt és még most is él.

A lélek a világban fogy, hanyatlik, mint ama forró égövi fák, a melyek távol hazájoktól elcsenevésznek.

Oh Oltáriszekrény, oh elzárt kert; a hová engem Jézusom oly gyakran kegyeskedik bevezetni!

Az ő életét akarom élni; belső magányt akarok magamnak alkotni, a hol magamat megismerhetem, szerettemet láthassam, szavát hallhassam és kegyelmét élvezhessem.

Az «Énekek éneke»-beli jegyes keresi szeretetének szeretetreméltó tárgyát. Kéri őt az utasoktól; de a nyilvános utak zajában nem találja.

Visszatér házába, keresi házának legelrejtettebb zugában és ime kedves hangok ütik meg fülét, a mint azokat a jegyes kecsességgel és szépséggel fölruházza.

Utána járásunkban az isteni Kedves tökéletességét utánozzuk!

Hagyjuk el a világ zajos életét, a hol lelki életünk gyászosan tönkremegy és elhervad, mint a nagyon finom forró égövi virág, a mely nem

viselheti el, ha más égtáj alá ültetik.

Az Oltáriszekrény életét éljük!

A mint csak lehet, árnyékában éljünk!

Mindennap és napjaink minden pillanatában csendes kertje szellemében éljünk.

Ott, a kedvező talajon, a jótékony nap tüze alatt tökéletességének isteni nedve lelkünk minden rostjába üdvösséges harmatot fog szétárasztani.

Előmenetelünk oly gyors lesz, hogy minden este, az Oltáriszentség látogatása után szivünket az Oltáriszekrényben hagyva, elmondhatjuk:

Jézust ma jobban szerettem, mint tegnap.

III.

Mostanáig az Oltáriszentség növelt-e minket; avagy inkább a világ kisebbitett?

*

Most pedig, názáreti isteni kisded, magamba szállok és bátran e kérdést intézem magamhoz:

Mostanáig az Oltáriszentség növelt-e engem?

Vagyok-e alázatosabb?

Az elrejtett életet szeretem-e jobban?

Boldogabb vagyok-e magányomban?

Tisztább-e, könyörületesebb-e, buzgóbb-e, mint utolsó szent áldozásom előtt?

Lelkemben volt-e állandó haladás egyik szent áldozásomtól a másikig?

Az Oltáriszekrényi életet szerettem-e eléggé, hogy ott lelki gyarapodást találjak, a melyet Isten és az emberek észrevehettek?

Oh, nem!

Nagyon szerettem a világot, annak a zaját és zsivaját.

Lelkem boldogságát ott véltem föltalálhatni; pedig az ott tönkre ment.

Reméltem, hogy ott vágyaim kielégitését föl fogom lelni, pedig szivemet kimondhatatlan búskomorság foglalta el.

Erkölcsi sülyedést találtam ott; a melyből, ugy érzem, hogy csak az Oltáriszentség képes engem kiemelni.

Ott kisebbedtem, pedig én gyarapodni akarok.

Oh te zajos és szórakoztató világ, én tőled elválok.

Te pedig, Jézusom Oltáriszekrénye! többet ér a te tornáczodban eltöltött egy nap, mint a világi palotákban egész századok.

Fischer Ágoston.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.

A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.

Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTODÉJE.

VII., Munkás-utcza 6. sz.

Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák pléhtokban való gyártása.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle **Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.**

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranczlák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

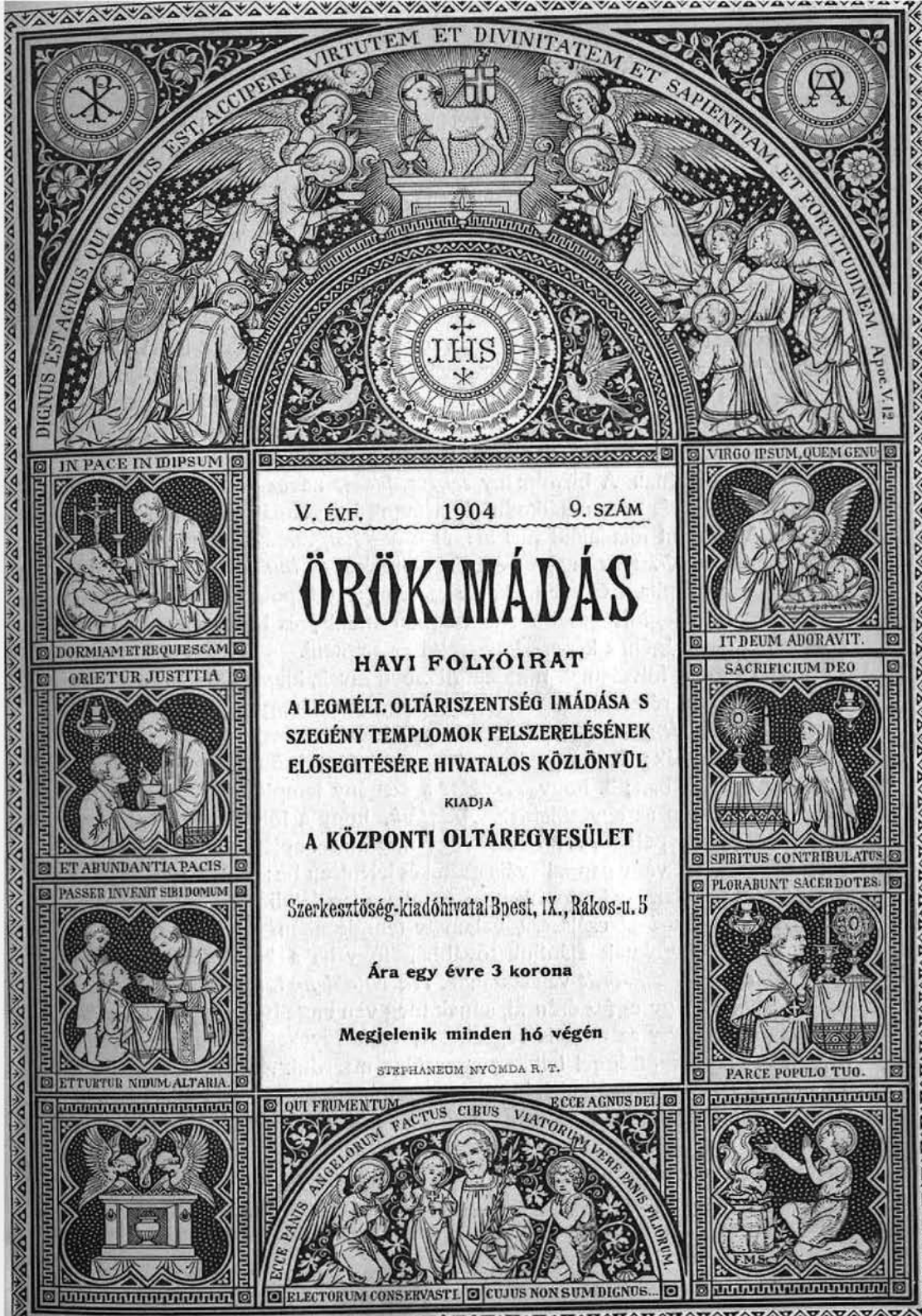
DIGNUS EST AGNUS, QUI OCCISUS EST, ACCIPERE VIRTUTEM ET DIVINITATEM ET SAPIENTIAM ET FORTITUDINEM. Apoc. V. 12.
IHS
IN PACE IN IDIPSUM
DORMIAM ET REQUIESCAM
ORIETUR JUSTITIA
ET ABUNDANTIA PACIS.
PASSER INVENIT SIBI DOMUM
ET TURTUR NIDUM, ALTARIA.
V. ÉVF. 1904 9. SZÁM
ÖRÖKIMÁDÁS
HAVI FOLYÓIRAT
A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL
KIADJA
A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET
Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5
Ára egy évre 3 korona
Megjelenik minden hó végén
STEPHANEUM NYOMDA R. T.
VIRGO IPSUM, QUEM GENU
IT DEUM ADORAVIT.
SACRIFICIUM DEO
SPIRITUS CONTRIBULATUS
PLORABUNT SACERDOTES.
PARCE POPULO TUO.
QUI FRUMENTUM
ECCE AGNUS DEI
ECCE PANIS ANGELORUM FACTUS CIBUS VIATORUM VERE PANIS FILIORUM.
ELECTORUM CONSERVASTI.
CUJUS NON SUM DIGNUS...
F.M.S.

V. ÉVFOLYAM. 1904. SZEPTEMBER. 9. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Az Oltáriszentség szerzésének emléknapja. — Engesztelő szentáldozás a tanuló-ifjuság körében. — Anyai áldozat. — A fájdalmas Szűz ünnepén. — Az Eucharisztia zenéje. — Érdekes megtérés. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Oltáregyesületi ügyek: A váczi Oltáregylet kiállítása. — Kimutatás a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról. — Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Hirdetések.

Az Oltáriszentség szerzésének emléknapja.

TUDVALEVŐLEG *Nagycsütörtök, Urnapja s az év minden csütörtökje* képezik a legmélt. Oltáriszentség szentségének *emléknapjait. Nagycsütörtökön* van az Oltáriszentség szerzésének évfordulója s emlékünnepe. Mint tudjuk, kínszenvedése előestéjén, az utolsó vacsorán, szerzette a mi jóságos Üdvözitőnk ezen isteni lakomát. Nagycsütörtök napja tehát nevezetes emlékünnep.

De minthogy Nagycsütörtökön, a mély, végtelen egyházi gyász idejében nem lehetne kellő fénynyel megünnepelni az Oltáriszentség szerzésének emlékezetét, s mivel akkor Krisztus Urunk kínszenvedése s halálának megszivlelése annyira igénybe veszi az időt, hogy az Oltáriszentség dicsőitésére kellő figyelmet nem fordithatna az Egyház: azért külön ünnepet rendelt el az Egyház, Szentháromság vasárnapját követő csütörtökre: *Urnapja ünnepét.* Ezen ünnepet IV. Orbán pápa 1264 augusztus 11-éről keltezett, «Transiturus» kezdetü bullájával az egész kath. Egyházban kötelezővé tette. Ezen emlékünnepet teljesen a legfölségesebb Oltáriszentség dicsőitésére forditja az Egyház.

De ezeken kivül *az évnek minden más csütörtökje is emléknapja* a legmélt. Oltáriszentség behozatalának.

A hétnek napjai közül a vasárnapot az Urnak szenteli az Egyház, a hétfőt az apostolok, keddet a szent angyalok s ujabban Páduai szent Antal, szerdát szent József, *csütörtököt* a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletére s Jézus szentséges Szivének tiszteletére, a szombatot pedig ősidöktől fogva szűz Mária tiszteletére szánta ugyancsak az Egyház.

Tehát csütörtök a legmélt. Oltáriszentség napja. Emléknapja ez a legmélt. Oltáriszentség szerzésének. S az Oltáriszentség emléknapjai közül főleg

a közönséges csütörtöki napnak megszenteléséről szándékozom egyet-mást elmondani.

Egyházi parancs szabja meg, hogyan szenteljük meg az Ur napját, a vasárnapot. Hogyan ülik meg a hivek pl. a szombati napot, mint a boldogs. Szűznek tiszteletére szentelt napot, ezt mindannyian jól tudjuk. Az a kérdés már most: mit tegyünk, hogy a csütörtöki napot, az Oltáriszentség szerzésének emléknapját, méltóképen megüljük? Mit tegyünk ilyenkor a legmélt. Oltáriszentség tiszteletére?

Szentek és szentéletü hivek nagy gonddal szentelték meg a csütörtöki napot, mint a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletére rendelt napot. Igy — hogy csak egy példát emlitsek — a szentéletü Sanchez, Jézus-társasági atya, naponta ötször látogatta meg a templomban a legmélt. Oltáriszentséget; csütörtökön pedig, mint szerzése emléknapján, nyolczszor. Azonkivül csütörtökön megostorozta magát s vezeklő övet viselt.*

Ne ijedjünk meg, nem kell ily nagy áldozatot hoznunk. De mit tehetnénk mégis, hogy a csütörtöki napot kellőképen üljük meg, elmondom a következőkben.

a) Mindenekelőtt igyekezzünk csütörtöki napokon szentmisét hallgatni. Vagy, ha mulhatatlan teendőink akadályoznának bennünket, hogy a templomba menjünk, legalább képzeljük magunkat oda s lélekben vegyünk részt a szentmisén.

Hassunk oda, hogy a szentmise alatt fölhangzó énekek közül legalább egyik a legmélt. Oltáriszentségről szóljon.

b) Milyen szép volna, ha a szentmise alatt vagy azonkivül egyuttal a szent áldozáshoz is járulnánk. De ha templomba nem is mehetünk, lelki szent áldozást végezhetünk otthon is a nap folyamán bármikor, sőt többször is.

c) De ha sem a szentmisében részt nem vehetnénk, sem az Ur asztalához nem járulhatnánk, annyit talán megtehetünk, hogy a nap folyamán a templomba ellátogatunk, s ott a szentségház Királya előtt elmélkedésben s imában töltünk egy órát, félórát, vagy legalább negyedórát.

Napközben, jártunkban-keltünkben, fohászimákat is mondhatnánk a legmélt. Oltáriszentség dicsőitésére.

d) Ha csütörtökön az Oltáriszentséget a beteghez vivő pappal találkoznunk, szegődjünk a szentségi Ur Jézus kiséretébe, kisérjük el a beteg lakásáig.

Ezek mind oly jámbor gyakorlatok, melyek az eucharistia körébe vágnak. Szándékosan soroltam föl csupán ilyeneket, mert mégis csak illő és méltó, hogy az Oltáriszentség szerzésének emléknapján az eucharistia körébe

* *Huguet:* «Die Andacht zur heiligen Eucharistie in Beispielen». Regensburg, 1864. S. 516.

tartozó jámbor gyakorlatokkal dicsőitsük a végtelen felségü Istent, ki oltárainkon valósággal jelen van.

De tetszésünk s belátásunk szerint s talán gyóntatóatyánk tanácsát s helybenhagyását kikérve, végezhetünk más ájtatosságokat s erénygyakorlatokat is. Esetleg ugyanazt tehetjük csütörtökön a legmélt. Oltáriszentség tiszteletére, mint a mit kedden szent Antal, vagy szombaton a boldogságos Szűz tiszteletére szoktunk végezni.

Az Egyház bucsukat is engedélyezett azok számára, kik a legmélt. Oltáriszentség emléknapjain, ugymint Nagycsütörtökön, Urnapján vagy az esztendő többi csütörtöki napjain a legmélt. Oltáriszentség tiszteletére bizonyos jámbor gyakorlatokat végeznek. A bucsuk azon közös föltételhez vannak kötve, hogy a templomban vagy otthon a legmélt. Oltáriszentség szerzésének emlékezésére egy órát szentelünk s ezen időt elmélkedésben, imában stb. töltjük el. Ezen jámbor gyakorlat *«szent óra»* néven ismeretes a hivek körében.

A *bucsuk* egyébként következők: a) *teljes bucsu*, ha *Nagycsütörtökön* bánatos szivvel végezzük ezen áhitatgyakorlatot, az ugynevezett «szent órát». A föltételek: gyónás és áldozás Nagycsütörtökön vagy a nyolczad bármely napján; b) *Teljes bucsu* nyerhető *Urnapján*, ugyanazon föltételek mellett; c) *300 napi bucsu* nyerhető *a többi csütörtökön*. Ezen bucsukat a memorialiák titkári hivatalának 1815 február 14. és 1816 április 6-iki reskriptumai szerint VII. Pius engedélyezte, IX. Pius pedig a szent bucsuk bizottságának 1876 junius 18-iki reskriptuma értelmében helybenhagyta.*

* * *

Ezen ájtatossági gyakorlatot azonban nem szabad összetéveszteni a Jézus szentséges Szive tiszteletére tartatni szokott «szent órával», mely czimen külön társulat is alakult. A kellő tájékozás végett rövid vonásokban ismertetnem kell a *«szent óra» társulatát* is.**

A «szent óra» áhitatgyakorlatának eredete visszanyulik bold. Alacoque Margit látomásainak idejére. Maga bold. Margit s az ő utmutatása szerint mások is buzgón végezték ezen jámbor gyakorlatot. Mindazonáltal a társulat csak 1829-ben jött létre; P. Debrosse, S. J. alapitotta Paray-le-Monial városában, a «Látogatásról nevezett zárdaszüzek» zárdájában; VIII. Pius pedig 1829 deczember 29-én megerősitette. XIII. Leó pápa 1886-ban ezen társulatot főtársulattá emelte, azon fölhatalmazással, hogy a Francziaország és Belgium területén alakuló társulatokat bekebelezhesse.

* *Fr. Beringer*, S. J.: «Die Ablässe.» XII. Aufl. Paderborn, 1900. S. 270.

** Részletesebben ismerteti a társulatot *Tóth Mihé*, S. J. «A szeretet lángjai» cz. müvében. Kalocsa, 1901. 122. l.

A társulat czélja s egyuttal a «szent óra» mibenléte abban áll, hogy a tagok csütörtökről péntekre virradó éjjel egy órát töltenek imádságban, részvétből az Isteni Üdvözitőnek az Olajfák hegyén szenvedett keserves haláltusája iránt, hogy ez által az Isten haragját némikép csillapítsák s a bűnösök számára irgalmát kiesdjék. Az imaórát már csütörtökön délután is meg lehet tartani, azon időtől kezdve, mikor a péntekre szóló matutinum már elmondható.

A társulat tagjai a «szent óra» végzéséért teljes bucsut is nyerhetnek a szokásos föltételek mellett. Az imaapostolkodás tagjai minden külön beiratkozás nélkül, megnyerik a szóban forgó teljes bucsut, valahányszor a «szent óra» társulatának szokása szerint végzik ezen imaórát.

A társulat tagja lehet kivétel nélkül minden hivő, ki nevét a főtársulat törzskönyvébe beiratja. Szerzetesházak, egész társulatok s egyletek egyszersmindenkorra beirathatók s ez esetben az illető társulat vagy zárda valamennyi tagja megnyerheti a társulatnak engedélyezett bucsut, habár névszerint nincsenek is a társulatba beirva. (IX. Pius 1866. október 19.)

Ezeket tartottam czélszerűnek függelék gyanánt elmondani, nehogy valaki az azonos nevü, de czéljukat s mivoltukat illetőleg különböző áhitatgyakorlatokat esetleg összetéveszsze. *Till Kálmán.*

Engesztelő szentáldozás a tanuló ifjuság körében.

Dicsőségesen uralkodó Szentatyánk, *X. Pius* pápa föladatává tüzte ki: «mindent megujitani Krisztusban». S ugyan mi által véli czélját elérhetni? A boldogságos Szűz és Jézus Szive tiszteletét s az Oltáriszentség kegyeletes szeretetét sürgeti, mivel ezek segitségével reméli föladatát megoldhatni.

S lám, az engesztelő szentáldozásban egyesül Jézus szentséges Szivének s a legméltóságosabb Oltáriszentségnek tisztelete; hiszen e két dolog szinte elválaszthatatlan.

Tudjuk, mily nagy szeretetet tanusitott Jézus e földön jártában a kisdedek iránt. Mennyire vágyódott, hogy közöttük lehessen! A mi édes Üdvözitőnk ugyanazon szeretettel viseltetik ma is a gyermekek iránt. Kivánsága ma is az, hogy velük lehessen, szeretetében részesitse őket. Teljesitsük tehát Jézus Krisztus óhaját! Vezessük az ifjuságot a szentségi Jézushoz! Vezessük őket gyakran a szentáldozáshoz!

S midőn ezt teszszük, feleljünk meg egyuttal szentséges Atyánk kivánságának: egyesitsük Jézus szentséges Szive s a legméltóságosabb Oltáriszentség tiszteletét. S e czélra legalkalmasabb az engesztelő szentáldozás.

S hozzá, mi sem akadályoz bennünket abban, miért ne végeztetnénk az ifjusággal engesztelő szentáldozást, vagy miért ne alakithatnók meg a tanuló ifjuság körében az engesztelő szentáldozás szövetségét.*

Szép példát olvastam e dologra vonatkozólag. Meg nem állhatom, hogy záradékul ide ne iktassam a tudósitást a hitbuzgóság ama nagyszerü megnyilvánulásáról.

A *bécsi* katholikus családanyák egylete 1901-ben, virágvasárnap, engesztelő szentáldozást végzett, még pedig megkövetésül azon hallatlan és orczátlan sérelemért, melyet a bécsi országházban követett el néhány hitehagyott liberális képviselő, kik a katholikus Egyház, különösen pedig a szent gyónás intézménye ellen hevesen kikeltek. A gyönyörü szent István-templomban folyt le a lélekemelő ünnepély. 2000, mondd kétezer katholikus nő — legnagyobb részt családanya — járult az Ur asztalához. Valóban megható, megindító megnyilatkozása ez a katholikus hithüségnek!**

Istenem! mikor fogják nálunk a szülők hitüket ily nyiltan megvallani és védelmezni, mikor fognak már egyszer nálunk is ily szép példát nyujtani gyermekeiknek?! A mit elmulasztanak a szülők otthon, pótoljuk, a mennyire lehet, az iskolában.

Hitoktatók! Tanférfiak! Nevelők! Előljárók! Illetékes tényezők! — *Vezessük a tanuló ifjuságot a szentségi Jézushoz, Jézus szentséges Szivéhez.*

Anyai áldozat

A hegység lábánál szegényes kunyhóban élt egy hetvenéves anyóka egyetlen fiával. Azaz jobban mondva, fia helyett kellemetlen vendég, a gond, aggodalom, mélységes fájdalom ütött tanyát a hajlékban. A fiunak már évek óta nem volt nyugta odahaza. Megsokalta szülőjének kis gazdaságát kezelni, pedig mindössze egy tehénből s két kecskéből állott az egész gazdaság. Fölcsapott vadorzónak s éjjel-nappal a hegyeken barangolt. Hasztalan volt jó anyjának minden kérése, rimánkodása. Gallus — igy hivták a fiut — csak vadászszenvedélyének élt. Lassankint fölhagyott még az imádkozással is s kerülte a templomot. Igy nem csodálhatjuk, ha a rózsafüzért későn-korán ott látjuk az anya kezében. Folyton imádkozott rajta, könyei-

* Ne feledjük, hogy a ki az engesztelő szentáldozás szövetségének tagja akar lenni, annak már tagjának kell lennie Jézus Szive társulatának. Már pedig *Jézus Szive társulata* nálunk is be lett hozva több tanintézetben. Ily helyeken tehát semmi nehézség sem forogna fenn az engesztelő szentáldozás szövetségének megalakitására s tagok toborzására nézve.

** *Legsz. Rózsafüzér Királynéja»*, 1901. évf. 153. l.

vel áztatta azt. A jó anya irgalomért esdekelt tévelygő fiáért. Egy napon egy vadász jött az anyókához s röviden tudtára adta, hogy fia fönt egy hegyszakadékban fekszik, golyóval keblében s eltört lábbal.

— Fiát aligha fogja élve viszontlátni — tette hozzá s el akart menni.

Az anyóka kérve-kérte, hogy hivjon segitségül embereket a faluból s elsősorban menjen a papért.

— Fia még tudni sem akar a gyónásról — felelt a vadász. — Ne hivass hozzám papot, ezt hangoztatta s hozzá szörnyen káromkodott.

E szavak hallatára összeroskadt a jó anya. S a mint kissé összeszedte magát, mégis arra kérte a hirhozót, legyen olyan jó, siessen papért.

Midőn a vadász eltávozott, azon töprenkedett az anya, hogy mitévő legyen. Nem sokat gondolkozott, egy pillanat műve volt elhatározása:

— A mennyire tőlem telik, vezekelni fogok haldokló fiamért. Ámbár fáradságos az út, fölsietek fiamhoz. Két óra alatt csak fölérek.

Egy csuprot keresett elő, hogy friss vizet adhasson a sebesültnek s utra indult. Legelőbb a hegyi legelőn vitt keresztül utja, majd kopár tájakon át haladt fölfelé, kőgörgetegeken s kiálló sziklákon keresztül. Nemcsak szive vérzett, szive fájt a jó anyának, hanem kezein s lábain is kiserkent a vér, midőn esés közben bokrokra akadt s hegyes köveken ütötte meg magát. Melle zihált; a veriték csak ugy csurgott homlokáról. Ereje már-már elhagyja s a szegény öreg asszony nem képes tovább haladni. Pedig már csak félórányira lehet haldokló fiától!

Valami kimondhatatlan érzés űzi mégis fölfelé; az anyai szeretet készteti fölfelé. Minden kínját, gyötrelmét elégtételül ajánlja föl fiáért. Kezeiben most is ott szorongatja a vérrel behintett olvasót. A jó mennyei Anya — e gondolatok foglalkoztatják — bizonyára megszerzi neki a megtérés kegyelmét, ha az anyának vérétől pirosló olvasót látja.

E gondolat feledtet vele minden fájdalmat, uj erőt önt bágyadt tagjaiba. Tovább vonszolja magát fölfelé. Ekkor megpillantja a papot, a mint sietve kapaszkodik föl a sziklába vájt ösvényen. S ez uj reményt, uj erőt önt beléje. S igy mászik fölfelé, lassan, nagy fáradsággal s egyre közelebb ér fiához.

Fia ezalatt kínos fájdalomban szörnyen dühöngve fekszik a hegynyilásban. Átkozza a vadászt, ki megelőzte őt a lövésben s kinek golyója a mélységbe sodorta őt. Szidalmazza az egész világot, a jó Istent s a papot, ki még utolsó órájában is hiába figyelmezteti őt a megtérésre. Szomoruan üldögél a lelkipásztor egy szikladarabon; imádkozik s egy pillanatra sem veszi le tekintetét a haldoklóról.

Hirtelen elcsöndesedik a vadorzó. Szemeit merően a szakadék bejárata felé szegezi. Istenem! Ott nagy ügygyel-bajjal törtet előre valaki. Ugyan ki lehet az illető? A sebesült sejti, hogy ki az?

Majd szakadozott hangok ütik meg fülét: «Istenem... Mindent... Gallusomért! Utolsó csepp véremet! Minden csepp veritékemet! Minden fájdalmamat! Elégtételül ő érette! Rózsafüzér királynéja, könyörögj érette!»

Mig az anya tovább vánszorog s könyei s vére hullása öntözik a sziklát, ugy érzi a fiu, mintha valami melegség járná át szivét. Lázas állapotában ugy tünik föl előtte, mintha anyjának minden szava fölszállna az égbe s onnan sziklatömb gyanánt esnék le s nehezednék az ő szivére.

Végre odaér az anya. Könyelt s véres szemeivel oly kimondhatatlan szeretettel néz rá; itallal kinálja s megborzadva kiált föl: «Oh, egyetlen Gallusom!»

Mint megannyi villámcsapás sujtották e szavak a fiut. Nagyokat sóhajt. Könyek törnek elő szemeiből, ajkairól pedig ellebben a szózat: «Ah, jó anyám!...» Sir, zokog. De e sóhajokat már a bánat facsarta ki szivéből.

Közbe pedig fölhangzik az anya imája: «Jóságos Isten! Kegyelmezz szegény Gallusomnak!»

Végre nyugodtabb lesz a fiu s az anya megkérdezi tőle, hogy érzi magát és sajnálkozik szerencsétlensége fölött. Szerivel-módjával megemliti előtte, hogy nincs mentség számára, fölépüléséről szó sem lehet; de megnyugvással teszi hozzá: «Legyen meg Isten akarata! Belenyugszom, ha Isten kegyelmében mulsz ki, szeretett fiam!»

Majd közelebb ült hozzá, ölébe vette fejét s elbeszélte neki élete történetét. Beszélt neki keresztelőjéről, első áldozásáról s a régi jó időkről, midőn még együtt imádkozták a rózsafüzért. Mily szép is volt mindez! «De később — igy folytatta az anya — eljött az idő, mikor az én Gallusom már nem imádkozott többé. S ime, a jó Isten véget vetett ezen időnek is; elüzte ezt a felleget a mi egünkről. Az én Gallusom ismét imádkozik velem s irgalomért esdekel a mennyei Atyához.»

Mialatt az anya beszélt, Gallus összekulcsolta kezeit. Anyja erre odaadta neki a véres olvasót, csókra nyujtotta a rajta függő keresztet s igy szólt:

— A jó Isten bizonyára kedvesen veszi fiamnak bánatát. Hiszen a fiunak töredelme egyesül az anya vezeklésével! S az én Gallusom Isten iránti szeretetből türelemmel fogja viselni szenvedéseit, elégtételül bűneiért s ezáltal kiérdemelheti a mennyországot. S az ő öreg szülője nemsokára követi őt oda s örökre együtt lesz Gallusával.

Sajátságos mosoly sugárzott arczvonásain s fia — őszintén mosolygott. Hiszen olyan különösen jóleső érzés töltötte el szivét.

Erre odalépett a pap. Gallus töredelmesen meggyónt. Majd utravalóul a szent áldozásban s az utolsó kenetben részesült, végül pedig az általános föloldozásban.

Ezalatt az anya, kinek kisebesedett lába s keze égett a fájdalomtól,

ujból fölajánlotta minden szenvedését elégtételül fia bűneiért. Kínjai daczára is örömkönyeket hullatott.

Végre megérkeztek a faluból a legények s emberek a hordágygyal. Megilletődve állottak meg a jelenet láttára. Gallus törte meg a csendet s e szavakkal fordult hozzájuk:

— Jó anyám megmentett engem. Hálát adok Istennek, hogy meghalhatok, mert sokkal édesebb a jó halál az istentelen életnél. — Gyengéden megszorongatta anyjának kezét s igy szólt hozzá: «Édes anyám! Rózsafüzéredet köszönhetem megtérésemet! Vezeklésednek örök üdvösségemet! Isten fizesse meg!» — E szavak után hörögni kezdett, sürü, fekete vérfolyam tört elő szájából, mire visszahanyatlott. «Anyám!» — e szót susogta még s kiszenvedett.

Az anya sokáig sirdogált a holttetem mellett; részint örömből, részint fájdalomtól eredtek könyei. Az emberek ezalatt még egy hordágyat tákoltak össze s földiszitették mindkettőt repkénynyel, havasi gyopárral s alpesi rózsával. Aztán az egyikre a fiut fektették, a másikra meg az anyát ültették s óvatosan elindultak lefelé. A hegy lábánál, a kunyhó előtt ravatalra helyezték a fiut s a törvényszabta idő elteltével a temetőben végső nyugalomra kisérték.

Az anya nem sokkal élte tul fiát. Csendesen elszenderült az Urban. Fia mellé temették. Az ismerősök egyszerü kőkeresztet állittattak a közös sírra. A sírkövön két név: az anya és fiu neve van kivésve s a nevek körül keresztként a szent olvasó van ábrázolva. «Paradieses-Früchte» után *Till K.*

A fájdalmas Szűz ünnepén.

Sok, kimondhatatlanul sok áldozat szükséges ahhoz, hogy valaki az Eucharisztiához, az Eucharisztiában rejtőző Ur Jézus Krisztushoz állandóan ragaszkodjék. Nagy lelkierővel kell annak birnia, a ki az Eucharisztia tiszteletében lanyhulni nem akar, hanem mindig buzgólkodni, mindig lelkesedni, mindig szorgoskodni. Mert ha a szentségi Üdvözitő szerez is sok örömet a Vele foglalatoskodó, az Érte hevülő, az Érte fáradozó léleknek, ha vigasztalást nyujt is a Benne bizóknak, azért mégis az Ő szolgálatában kitartani, véges-végig hűnek maradni áldozatosság nélkül lehetetlen.

Lehetetlen pedig azért, mert ehhez a véges-végig kitartó hűséghez hit kell meg kegyelem. Hit kell, a melyik sohase téveszsze el se gondolatban, se kivánságban, se szóban, se cselekedetben, hogy Krisztus az Eucharisztiában épen ugy munkálkodik lelkünk természetfölötti czéljának elérésén, mint munkálkodott annak idején itt lenn földi életében. És kegyelem, a mely a

szentségi Üdvözitő átkarolására késztesse a természetfölötti czélja után járó embert. Ámde a léha korszellem, a hit nélkül való könyvek és olvasmányok, a szemünk előtt járó-kelő sok rossz példa, a tudásunkban való hebehurgya elbizakodottság nem mind arravalók-e, hogy koptassák az Eucharisztiában való hitünket? hogy lerontsák-e hitünk éberségét, erejét, elevenségét? Csak egy rövidke és futólagos lelkiismeretvizsgálatra van szükség, hogy saját szomoru tapasztalatunkra hivatkozva ellent ne mondjunk. S vajjon mernők-e állitani, hogy a bennünk működő kegyelem ereje nem gyöngül meg a természetünk gyarlóságából eredő hibák, bocsánatos vétkek miatt? Semmiképen. Ám, ha nem, akkor be kell látnunk, igaznak kell tartanunk, hogy ha véges-végig hűek akarunk maradni az Eucharisztiához, akkor előbb a hitünkön esett csorbát kell kiküszöbölni és a bennünk működő kegyelem elől kell a vétkek és hibák gátjait fölszaggatni. Lehetséges-e ez áldozatosság nélkül? Nem.

Érdekünkben áll tehát az áldozatosság erényét lelkünkbe vinni s ott meggyökeresiteni. Érdekünkben áll az, hogy ennek révén erősödjék, elevenedjék hitünk és akadálytalanabbul működjék az Istentől nyert kegyelmünk. Persze csak az a kérdés, hogyan?

Megvallom, zavarban volnék, ha maga az egyház nem jönne segitségemül a feleletadásban. Áldozatos lelkü akarsz lenni, azt akarod, hogy nyiljék szivedben a hit virága és működjék szabadon a kegyelem ereje? Emeld föl szemedet. Emeld a fájdalmas szűz Mária alakjára s ő megtanit téged az áldozatos, a kegyelemmelteljes hitre. Emeld föl szemedet, de ne a fájdalmaktól vergődő testet nézd, de azt, hogy ő az a szent asszony, kiről hirdeti Isten: «Az Ur megáldott téged az ő erejével, mert általad semmivé tette ellenségeinket. Áldott vagy te, leányom, a fölséges Uristentől minden asszonyok fölött a földön. Áldott az Ur, ki az eget és földet teremtette, mert ma a te nevedet ugy fölmagasztalta, hogy el nem távozik dicséreted az emberek szájától, kik megemlékeznek az Ur erejéről mindörökké; mivelhogy nem kimélted életedet a te nemzetséged szorongatásáért és sanyaruságáért, hanem elejét vetted a romlásnak a mi Istenünk szine előtt». (Judith k. 13, 22—25.) Igen, ő az a szent asszony, ki önfeláldozásával példaképünkké lett; ő az a szent asszony, ki belemerült áldozatos lelkével a fájdalmak tengerébe csak azért, hogy ily módon édes anyánkká legyen; ő az a szent asszony, ki nem kimélte lelkét a kétségek támadásaitól, csak hogy a mi kételyeinket eloszlassa s igy ő az, a ki valóban elejét vette a mi romlásunknak és pusztulásunknak.

Vagy más egyéb-e Mária élete, mint a fájdalmak és kisértések lánczolata? Nem. Hisz az angyal, ki Názáretbe küldeték hozzá, imigy beszél: «Fiat szülsz és az ő nevét Jézusnak hivod. Ez nagy leszen és a magasságbeli Fiának fog hivatni; és neki adja az Uristen Dávidnak, az ő atyjának székét és

országlani fog Jákób házában mindörökké és az ő országának nem lesz vége». (Luk. 1, 31—34.) S ime a várva várt isteni gyermek istállóban születik s bibor, selyem helyett szalmán fekszik. Gyermeke részére hódolatot vár és imádást s a hódolók helyett Heródes katonái jelennek csak meg villogó fegyverekkel és gyülöletes kegyetlenséggel. A templomba is elviszi a gyermeket, hogy fájdalmában ott vigaszt kapjon Istentől, de vigasz helyett Simeon szól hozzá igy: «Ime tétetett ez sokak romlására és föltámadására Izraelben és jelcül, melynek ellene mondatik; a te lelkedet is tőr járja át, hogy kinyilatkoztassanak sok szivből a gondolatok». (Luk. 2, 34—35.) Ám ezek hamar elmultak. Utána az évek is. És ez évek alatt mintha kitörlődött volna Mária lelkéből a fájdalmas szenvedés. Legalább külsőleg nem árulja el semmi a szenvedést. De ez ne téveszszen meg. Mária lelke ez idő alatt is sajgott. Nem a mult, de a jövő miatt. Hisz ő tudja, hogy isteni gyermekének a megváltás nagy művét kell végrehajtani s tudja azt is, hogy ez isteni fiának föláldozásával jár, tehát szenvedéssel, halállal. Nos és Mária szerető anyai szive fájdalom nélkül gondolt volna erre? Nem hiszem. Sőt meg vagyok győződve, hogy minden muló pillanat, mely az Ur Jézust öregebbé tette s közelebb hozta a megváltás művének kezdetéhez, egyben Mária szivében is öregbitette az anyai sziv aggodalmas szenvedését. Ugy hogy Mária szive Jézus gyermeksége és serdülő kora alatt ahhoz a tengerhez hasonlit, a melynek felülete csendes és hullámnélküli való, de a belseje tele van zajló forgatagokkal, örvényekkel. Az ő külsején se árulta el semmi azt, a mi örvények belül marczangolták szivét.

Hát még mikor a kereszt alá kellett állnia s nézni szent Fiának emberfölötti szenvedéseit. Csoda, hogy meg nem hasadt a szive. Hisz mindenik seb, mindenik csepp vér, mely Jézus testéből kiomlott, Jézus drága testének mindenik rángása uj meg uj oka volt anyai szive keserüségének, fájdalmának. A fölhangzó kalapácsütések az ő szivét is érték. A könyörtelen emberek kaczagó gunyja az ő lelkét is méregként marta...

De hiába. A fájdalom nem győzte le. A szenvedésben rejlő alattomos kisértés nem fosztotta meg hitétől. Mária, a fájdalmak emberének anyja, azzal az erős meggyőződéssel áll haldokló fiának keresztje alatt, hogy fia az Isten fia s hogy ennek halála a világ váltsága. Térde megcsuklik, arczát is szántják a testi fájdalom keserü könyei, kezei mereven kulcsolódnak össze és szive dobbanása meg-megakad, de a lelke erős, hite megingathatatlan, ugy hogy csodálkozva mondjuk: ő az erős asszony, kinek hite a mi példaképünk ugyan megkisértetésünk idején, de a kinek fájdalma egyuttal penitenciát, bűnbánatot gerjesztő a mi lelkeinkben.

Lám igy lesz a fájdalmas Anya képe hitünk erősitője, bánatunk fölgerjesztője. Forduljunk hozzá tehát akkor is, ha emberi kevélység és gunyolódás rontani készülnek az Eucharisztiában való hitünket és szitani a bűnökben való megátalkodottságunkat. Hisz bármilyen piczi legyen is az Eucharisztia kenyere, nem látjuk meg benne Jézust még sem annyira istenségétől mintegy megfosztva, mint látta Mária a kereszt alatt. S ha ő hitt, ha őt nem ejtette meg a kisértés, ez csak erősitheti, elevenné teheti a mi gyöngülő hitünket s lángra gyujthatja buzgóságunkat. Mig ha testi fájdalmát nézzük Máriának, az részvétre gerjeszt s ennek révén bűneink bánatára is indit.

Oda a fájdalmas Anyához tehát, hogy igazolva legyen az Eucharisztia tiszteletében is, Mária tisztelete hoz minket közel Jézushoz.

Jeszenszky Kálmán.

Az Eucharisztia zenéje

Irta: JÁROSY DEZSŐ.

VIII.

Nem káprázat és szemfényvesztés, hanem igaz, benső hit szólitotta világra az egyház művészeteit. Valláserkölcsi befolyásuk közvetlensége és hatékonysága volt azon alap, melyen tizenkilencz százados multjuk pihen. S az egyház, mely oly kérlelhetetlen dogmatikai szigorral hangsúlyozza a katholikus vallás változatlan igazságait, a művészetek terén utat enged a változónak, szerepet juttat a történelemnek. Utóbbinak hivatása lesz a különböző stilek megteremtése. Az egyházban is megszületik a művészi szabadság, de bizonyos korlátok megjelölésével, az alapul vett egyházias momentum sérelme nélkül. Már eddig is láttuk, hogy ezen pont közé sorakozott a legtöbb tévely. Az egyház tehát szemlét tartott a művészeti stilek különböző produkcziói fölött s végitéletet mondott, hogy melyiknek van legtöbb egyházias tartalma.

Ha tehát az egyház ezen eljárása jogosult és való, ugy legjogosultabb az mindenesetre az egyházzenei művészet terén. Itt az egyház nemcsak elfogadta a művészetek pozitiv eredményeit, hanem egyikét lefoglalta. Erről a zenéről kell most szólanunk, mely a legegyháziasabb, mely tehát nem lehet más, mint a *gregorián korális.*

Születése, élete összeforr az egyházzal. Innen vette mindenét. Az egyház adta a liturgikus szöveget a liturgikus költészet és próza tárházából. Hangrendszerét, a zenei tartalmat, annak tárgyi kellékeit nem vette ugyan az egyháztól, de a földolgozás ismét csak az egyházé. A liturgia szükségszerű bővülésével karöltve érte el a tökéletességnek mind nagyobb fokát s tizenöt százados multja után mai napig is *az egyház legsajátosabb zenéje.* Nevét szent Gergely pápától kölcsönözte, ki «Antiphonarium»-ában a korális létalapjaival ajándékozta meg az egyházat. Szent

Ambrus négy főhangneméhez még négyet csatolt s így az ujonnan keletkezett négy hangnemmel nyolcz lett a gregorián tónusok száma. Ezen erősbödő hangrendszerbe foglalta a gregorián dallamokat s ezeket a meglevőkkel összegyüjtötte. De szent Gergely nemcsak gyüjtő volt, hanem dallamszerző is. A liturgia nagyobb keretei ujabb dallamokat sürgettek, ezek szerzője volt szent Gergely. Kifejtett munkásságának óriási terjedelmét hálás szivvel bámulja az utókor, mert a korális létét valóban neki, az egyházi zene nagy regenerátorának köszönhetjük leginkább. Alakját a legendák egész sorával vette körül a jámbor közszellem, sőt isteni inspiráczió művének tulajdonították általánosan szent Gergely alkotásait. Innen a művészeti szimbolika is, mely vállán a fehér galambbal, a Szentlélek jelképével ábrázolja nagy szentünket.

Szent Gergely ezen alapvető munkája volt a törvény és zsinórmérték a későbbi századok korális életéhez. Igaz ugyan, hogy a korális történelme nem maradt mindig hű a tradiczionális elvekhez, mindazonáltal nem ölte ki életét sem az emberek gyarlósága és feledékenysége, sem az egyház egyéb zeneműfajainak egyeduralma és túltengő befolyása. Messze vezetne, ezen elváltozások eltérő részleteit venni bonczkés alá, végső tanulságul elég annyit tudnunk, hogy a gregoriánt a pápák és zsinatok mindenkor törvényes védelemben részesítették s azon esetben, ha az a gyakorlati használatból kiszorult, bűnös hanyagsággal, sőt különféle követelésekkel és tilalmakkal sujtották az illetékes tényezőket. Ismeretes az is, hogy a történelem folyamán kettős harcz dúlt a korális authenticzitása érdekében. Egyik a solesmesi, másik a regensburgi tábor. X. Pius erélyes egyházzenei intézkedései az előbbit tették az első helyre s az ennek alapján készülő uj hiteles korális kiadás lesz most a jövő korális életének törvénykönyve.*

Ezen rövid történelmi szemle után tehát fölállitjuk a tételt: *a gregorián korál az egyház legsajátosabb zenéje, mert az egyház zeneliturgikus szellemének legmegfelelőbb kifejezője.*

A korális a liturgiából fejlődött, vele alakult, belőle él. Századokon át ez volt a kereszténység egyedüli zenéje. A liturgikus könyvek ezt tartalmazzák, minden liturgikus istentiszteletnek ez a lényeges kiegészitője. S a mi századokon át az egyház szelleméből táplálkozott, a mi sohasem jött ellentétbe az idők változásával, annak kell, hogy változatlan és hasonlithatatlan belső értéke legyen. Ilyen a korális. *Hármas szempontból* taglaljuk tehát fölállitott tételünket: 1. *a korális a legliturgikusabb zene, tehát leghivebben szolgálja az Isten dicsőségét,* 2. *a korális a legszentebb zene, tehát leghatalmasabban mozditja elő a hivők épülését;* 3. *a korálisnak van zeneművészeti becse s esthetikai értéke, vagyis megfelel a művészeti követelményeknek is.*

* V. ö. szerzőnek a «Kath. Egyházi Zeneközlöny»-ben megjelent tanulmányát: «*X. Pius és a korális reform.*» XI. évf. 6. sz., hol a történelmi részletek egész terjedelmükben vannak megvilágitva.

Liturgikus becsére vonatkozólag a nagyhirü Kienle igy ir: «A korális szorosan simul a liturgiához, szervesen összefügg a liturgikus cselekménynyel, bevezeti és kiséri azt, fellépte pedig nem szakitja meg a liturgikus cselekmény fonalát. Egész lényege alkalmazkodik a liturgia méltóságához... A liturgia éneke imádság; csak a korális éneklésénél imádkozik minden énekes teljes szivvel, minthogy mindegyik énekli az egész éneket, a teljes dallamot szabadon, az ütem békója nélkül, ugy a mint a szivben fekszik... S minthogy az ének imádság, azért legfontosabb szerep jut a szövegnek. Pedig csak a korális adja meg a teljes szöveg éneklésének lehetőségét. Először halljuk a szöveget, a dallamot csak másodsorban.»

A korálisnak ezen magasztalt kiváltságai tehát megadják a szükségszerü előnyöket is. Megvannak benne a liturgia megkülönböztető ismérvei: *az egység, a szentség, a katholiczitás. Egységes* a liturgia, mert egységes az anyaszentegyház és nyelv, melyen kifejezésre jut a liturgikus ima. Igy a korális ima is. Egységes ez is mindenben. Nem nemzeti művészet és szubjektiv érzelmek nyilvánulnak benne, hanem a közös egyház hangja és szive. Másodszor *szent* a liturgia, mert a Szentlélek segitségével jött létre annak rendje. Ugyanez áll a korálisról is. Egyedül és kizárólag az egyházat szolgálja, profán czélokra nem alkalmas, távol van a világi zene minden bűnétől. A liturgiához hasonlóan *katholikus* a korális, mert nemcsak az egész katholikus világ számára előirt zenei nyelv, hanem alkalmas arra is, hogy mindenki értse és énekelje nyelvét, kor- és rangkülönbség nélkül. A korális tehát a liturgia legilletékesebb kisérője — ez kizár minden kétséget.

Második alapvető kérdés, miként illeszkedik a korális a hivők vallás-erkölcsi életébe? A kérdésre a feleletet az előbb érintett gondolatok adják meg. Azon ének, mely az egyházias érzület és tökéletesség ily nagy fokával rendelkezik, okvetlenül kell, hogy hű kifejezője legyen a hivő nép imádásának és valláserkölcsi életének. A keresztény ember templomba jön, otthagyja a világ bűnös és zajos forgatagát, szive nyugalmat keres az Istenben. Mily nagy vétket követ el tehát azon zene, mely a helyett, hogy istenes lélekhangulatot teremtene, összes effektusaival ismét a világ lármájához lánczolja a gyarló embert? Már pedig ilyen zenét hallunk manapság legtöbb helyen. *Azért van a korálisnak szivnevelő és nemesitő hatalma.* Krisztusi sziveket nevel. Szent Pállal figyelmeztet, hogy keressük az égieket, nem azokat, mik a földön vannak. S ezt mind igazolja a gyakorlat és tapasztalat. A hivő nép, mely imádkozni jön a templomba s nem szórakozás és hiuság czéljából, szivesebben hallja a szép és egyszerü gregorián melodiákat, mint a hangszeres zene lármás hangulatait. A külföldi benczések templomait —

hol csak korálist hallani folyton — legszivesebben látogatják a hivők. Igen, a korális csak azok számára fanyar és rideg, kik élvezni akarnak a templomban. A korális megtisztitja a templomokat, mert szent szelleme csak jámbor és istenfélő embereknek való.

Harmadik kiválósága: a művészeti befejezettség. A zeneliturgia kettős fogalom, számolni kell a zenével mint liturgiával és mint művészettel. A kérdésre vonatkozólag Kienle ezeket irja: «Zenei szempontból is megvannak a korális szükséges jó tulajdonságai. Dallamai gazdagok és szépek, e mellett alázatosak és magasztosak». Ezen dicséret mellett szól még a korális gazdag zenei hangrendszere, tizenkét hangnemének meglepő változatossága, a szabad ritmus fölénye, vokális előkelősége, finoman váltogatható dinamikája. Érdemeit elismerték a nagyvilági zeneóriások is: a szabadkőműves Mozart, a protestáns Thibaut, Ambros a zenehisztorikus stb.* Mindezek alapján világos előttünk, hogy a gregorián liturgikus becse ép oly nagy, mint művészi befejezettsége.

Végitéletet kell tehát alkotnunk. Az eucharisztikus zenének legmegfelelőbb stilje az eddigiek alapján a korális lesz, mert a misztikus test imádásának nagy gondolata fokozottabb mértékben kivánja tőlünk azon lelki hangulatot, melyet a korális számunkra biztosit. Itt vannak a szép himnuszok, melyek remek korális dallamai legmegfelelőbb keretei e szentségimádásoknak. Itt van a «Cibavit» mise tökéletes, kerekded és áhitatos dallamaival. Lépjenek ezen zenei tényezők az agyonczifrázott és rossz népének helyébe. Legyen a korális az Eucharisztia imádóinak legjobb barátja, Krisztus teste ünnepeinek állandó zenéje. Ha az eucharisztikus szivek legszebb erényeit a korális nyelvébe olvasztjuk, akkor erős a meggyőződésem, hogy a korális csak bensőséget és buzgóságot valósít meg az Eucharisztia nagy birodalmában.

Új ének zendüljön hát ajkainkon, szent Gergely éltető szelleme szálljon vissza az Eucharisztia imádóinak szivebe s akkor ismét Isten dicsőségére és a hivők épülésére szólal meg a korális!

Az Eucharisztia nyolczadik programmpontja tehát a gregorián korálist fogadja el, mint az egyház legliturgikusabb és legszentebb zenéjét!

(Folytatása következik.)

* L. ezekről bővebben a szerzőnek «*A Katholikus egyház sajátos zenéje*» cz. czikkét a «Kath. Egyházi Zeneközlöny»-ben. XI. évf. 3., 407.

Érdekes megtérés.

Németországnak egyik katholikus városában élt egy jámbor család; a család tagjai idejüknek s vagyonuknak javarészét a szegények támogatására s vigasztalására forditották. Blum Lajos, a gyermekek idősbike, egy banknál volt alkalmazásban s hivatalbeli kötelességeit ép oly buzgósággal, mint ügyességgel teljesitette. A világ fölfogása szerint kifogástalan férfiu volt. Életmódját illetőleg azonban a jámbor családnak volt még kivánni valója: a fiatal ember ugyanis rossz társaságba keveredett s barátainak befolyása megingatta hitbeli meggyőződését.

Egy napon husvéti szent áldozását végezte a család, de csak hárman járultak az Ur asztalához; Lajos semmibe sem vette az Egyháznak parancsát. E viselkedése mélyen szomoritotta a jámbor családot. Mindent elkövettek, hogy rávegyék, tegyen eleget a husvéti szent áldozás kötelezettségének; azonban a plébános figyelmeztetése, a család ismerőseinek kérése, anyja könyei, atyja rosszalása, nővérének jóakaró szavai — mindez hasztalan volt; nem voltak képesek a hitetlenségben megátalkodptt lelket a jó utra terelni. Szent Monika, a keresztény anyák példaképének eljárását követve, az imához fordult a jó anya azon reményben, hogy a jóságos Isten meginditja fiának szivét, mint egykor szent Ágostonét.

A város plébánosa, kinek józan életfölfogása kiváló jámborsággal párosult, nagy kedvelője volt a zenének, elsősorban a klasszikus egyházi zenének. Miért is temploma számára saját költségén énekkart szervezett válogatott tagokból. Husvét ünnepén szerepelt először az énekkar. S attól fogva — mellékesen legyen közbevetve — a templomot aránytalanul többen látogatták. 1778-ban történt ez. Mozart akkor teljes dicsőségében ragyogott; e lángelmének utolsó egyházi szerzeménye, az «Ave verum», egész Németországnak, sőt egész Európának csodálatát fölkeltette. A plébános e kedves szerzeményt gondosan betanittatta az énekesekkel s első előadását Urnapra tüzte ki.

Minthogy az öreg Blum uton volt, Lajos kisérte anyját és nővérét a templomba. A vecsernye után szentbeszédet tartott a plébános; a fiatal ember látható türelmetlenséggel hallgatta a pap atyai szavait. Épen valami ürügygyel el akart menni a templomból, midőn a pap befejezte beszédét s az orgona rákezdett Mozart remekművére. Az orgona hangjaira mintegy megkövülve állott meg s midőn az énekesek harmonikus hangja a sokváltozatu orgonával elegyedett, ugy érezte, mintha keble hullámzanék s olyanféle érzelem hatása alatt, milyet réges-régen, első szent áldozása alkalmával tapasztalt, könyekig megindult, leborult a földre s mozdulatlanul maradt ott. A legméltóságosabb Oltáriszentség fölséges hymnusa még nem zengett el

teljesen, midőn bánatos szivébe már bevilágitott az isteni kegyelem sugára. Elmélyedve térdelt ott Lajos, nem is vette észre övéinek távozását, kik magára hagyták lelki harczában, hadd fejezze be munkáját az isteni kegyelem. A templom csakhamar kiürült s ő, ki legelőször szándékozott elhagyni a templomot, épen ő maradt ott utolsónak. Nemde, mily csodálatosak az Urnak utjai; kifürkészhetetlenek az ő tervei!

Midőn a plébános a sekrestyéből kijött, hogy a karzatra menjen, a félhomályban észrevett egy alakot, azt hitte, valaki elaludt a templomban. Odament, a térdelőben fölismerte Lajost s meglepetve szólt hozzá:

— Mit csinál itt, fiam? Elérkezett már a távozás pillanata.

Könyes szemeit a papra vetette a fiatal ember s igy felelt:

— Önre várakozom; gyónni szeretnék.

Midőn Lajos a tiszteletreméltó pappal a templomból eltávozott, haza sietett anyjához. Leborult előtte s igy szólt:

— Bocsássatok meg, hogy oly sok szomoruságot okoztam nektek! És.. akart még valamit mondani, de hangja megtagadta a szolgálatot.

— Áldják meg a tékozló fiut! — tette hozzá a plébános, ki kevéssel Lajos megérkezése után lépett a szobába.

Tuláradó örömében együtt könyezett az anya fiával s a plébános urral. A boldogság ismét visszatért e jámbor család hajlékába.

Mozart, ki e megtérésről tudomást vett, hálát adott Istennek, hogy közvetett uton okozója lett egy megrögzött hitetlen megtérésének. Összes egyházi szerzeményeit megküldte a derék plébánosnak azon kéréssel, hogy imádkozzanak érette, hogy a mennyben a szeráfok karával zengedezhesse az örök hosannát.

***

Lám, milyen hatással lehet a kitünő zene! Pedig Mozart nem volt az igazán egyházi szellemü zene mestere. Korunk az ő egyházi szerzeményeit felületeseknek, mélyebb érzés hijával levőknek találja.

Az elmondott eset is buzditson bennünket arra, hogy kiváló gondot forditsunk templomainkban a szorosan egyházias szellemü énekre. Mi a teendőnk e tekintetben s mihez alkalmazkodjunk, utbaigazit a folyóiratunkban megjelenő jeles dolgozat: «Az Eucharisztia zenéje».

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo (Folytatás.) Forditotta: FLUCK JOLÁN.

Először némán néztek egymásra, azután ösztönszerüleg térdre estek a püspök előtt és kérték, hogy mentse föl őket bűneik alól. Azok a gyermekek, kik az imént még örömmel és boldogsággal voltak eltelve, most kétségbeesetten tördelték kezeiket, hangosan jajgattak s könyörögtek a püspöknek, hogy mentse meg életüket. Isten szolgája pedig sirt és megáldotta a hiveket. De szürke szakállára pergő könyei nem olthatták el a tüzet.

A forróság megrepesztette az ablakokat s a láng becsapott a templom belsejébe is. Rettenetes pillanat következett. A szerencsétlen áldozatok ugy vélték, hogy a katonák mégis csak könyörületesebbek, mint a dühöngő elem s félig megfulva, a füsttől megvakultan, eszeveszetten menekültek volna kifelé.

Oh ezt a borzasztó jelenetet nem lehet leirni. A katonák lándzsáikkal zavarták vissza a lángoló, füstben megfeketedett örjöngő alakokat a tűz közé. A jajgatást és sikoltozást végre halotti némaság váltotta föl. A püspök, a ki eddig az oltár zsámolyára volt leborulva, most fölállt s kimondhatatlan fájdalommal nézett körül a holtakon és haldoklókon. Mindenki, a ki még életben volt, tudta, hogy hűséges pásztoruk most értük imádkozik s eltalálva gondolatát ismét letérdeltek, hogy rájuk adhassa utolsó áldását. Ugy is lőn; de mielőtt megáldotta volna őket, lelkes szavakat intézett hozzájuk s szivükbe öntötte reményét ama végnélküli boldogságnak, mely a jövő életben a hitéért meghalt keresztényre várakozik. Kezeit még kinyujtva tartá kedves nyája fölött, midőn halva rogyott össze. Néhány pillanat mulva a templom óriási recsegéssel beomlott s romjai alá temette az áldozatokat.

Ez csak egy példája, édes Ágnes, ama kegyetlen üldözéseknek, melyeket a katholikusok hitükért elszenvedtek, sőt szenvednek felvilágosodott napjainkban is. Még alig három hónapja, hogy három kápolnánk leégett, mert felgyujtották azok az emberek, a kik magukat Cromwell utódainak nevezik. Ebből láthatod, édes testvérkém, hogy miért keresték őseink mindig a magányt, valahányszor Isten imádására összejöttek. Csodálkozol-e még tehát, hogy mi, gyengeszivü utódok nem cselekszünk máskép?

— Édes Grace, nekem ugy rémlik, mintha most az egyház régi vértanuiról hallottam volna.

— Az első századok vértanui boldogabbak voltak mint mi — folytatá Grace. — Ők hitükért szenvedtek, ezt még ellenségeik is elismerték; a mieink azonban okosabbak, elveszik tőlünk a martyrság dicsőségét. Mint pápistákat üldöznek s mint lázadókat fölakasztanak. Ilyen világot élünk most; nem azért vonják kínpadra vagy itélik halálra az embereket, a miért katholikusok,

hanem azért, mert megtagadják tőlük azt az esküt, melyet nyugodt lélekkel egy katholikus sem mondhat el.

— Az ozanmori kastélyban pedig gyakrabban hallottam — jegyzé meg Ágnes — hogy tulajdonképen mi vagyunk az üldözők és ők az üldözöttek.

— Valóban ők a szegény ártatlan báránykák és mi a kegyetlen farkasok — gúnyolódott Grace könnyein át mosolyogva. — Mindig csak a lelkiismeret szabadságát hirdetik, azonban máglyákra és bitófákra mutatnak. No de nem zugolódom e törvények ellen, mert nekik köszönhetem, hogy nagyatyám katholikussá lett.

— Csodálatos, inkább azt hittem volna, hogy a protestantizmusban erősitették meg.

— És mégis ellenkezőleg történt, még pedig a következő módon. Egy napon nagyatyám, ki Angolországban nevelkedett volt, északra utazott; bolyongása közben egy nagy puszta mezőségen embergyülekezetet pillantott meg, közelebb menve látta, hogy azok szentmisét hallgatnak s a zuhogó hideg, ólmos esőben födetlen fővel, térdenállva imádják az Urat. Ez annyira meghatotta őt, hogy szüleihez visszatérve imigy nyilatkozott: Katholikus leszek, mert meg vagyok győződve a felől, hogy egyedül az az isteni vallás.

— Ezen már egy cseppet sem csodálkozom — vélekedett Ágnes. — Oh mennyire szeretnék én is ily jelenetnek tanuja lenni!

— És most érted ugy-e kis barátnőm, miért kerüljük mi a nyilvánosságot? Ezenkivül azonban még más okunk is van reá. Papunkra, a ki az egész környék egyetlen katholikus papja, ráfogták, hogy lázitó s mint ilyent üldözik.

— De csak nem lehet igazán lázitó?

— Dehogy, sőt a lázadást Isten és a társadalom elleni merényletnek tekinti s neki köszönhető, hogy Irhon, melyen már északtól délig zúg az elégedetlenkedők moraja, még fel nem támadt. A tisztelendő atya tudja, hogy üldözik, már több izben el is menekülhetett volna, de nem hagyja el nyáját. Pedig minő könnyen elfoghatnák, mikor száz meg száz ember előtt misézik. Akkor is, midőn veled először beszéltem, Netterville már a nyomában volt s ha nem tartóztatom fel, a szegény jó atyát már rég elfogták volna.

— Ah, hát azért voltál te oly bátor! — jegyzé meg Ágnes mosolyogva.

— Igen, de azt nem is képzeled, hogy mennyire megpirongatott érte, azt mondta, hogy nem kellett volna Nettervillet magam ellen haragra ingerelnem, ha mindjárt a hóhér kezei közül is mentettem volna meg őt vele. Most már tudod, hogy hasztalan szenvedtem el ama kegyetlen ostorcsapást.

— No nem egészen, mert sikerült őt megmentened, kedves Grace.

— Igazad van! Atyánk gyakran óva int bennünket, de végre mégis csak ő lesz az első áldozat. «A jó pásztor szivesen oda adja nyájáért életét.» És Ferencz atya a mi önfeláldozó jó pásztorunk.

— Ferencznek hivják őt? — kérdé Ágnes, kinek lelkében e név hallatára sok emlék idéződött fel. — De az én Francescom még sem lehet — nyugtatá meg magát — mert ő nem pap.

— Vezetékneve sincs, Olaszországban tartózkodott, midőn az Assisi szent Ferencz rendjébe lépett. Oh milyen szivesen vinnélek téged magammal, ma a mi sziklatemplomunkba, de nem merek, mert attól tartok, hogy lady Ozanmore kerestetni talál s igy rejtett helyünknek nyomára akadnak.

— Értelek, édes Grace, és megnyugszom akaratodban, — mondá Ágnes s arczát kezeibe rejtve zokogott.

— Ne sirj, édes testvérkém, olyan rosszul esik ez nekem. Szerencsétlennek érzed magadat?

— Hogyne, mikor olyan messze vagyok hazámtól és Jézusomtól. Mi boldogithatna egy szegény vakot e földön, ha nem Jézus? A te számodra virágok nyilnak, látod ragyogni a kék eget, gyönyörködhetsz a végtelen tenger sima tükrében vagy borzas hullámaiban, szóval tied a világ minden szépségével, az enyém pedig csupán Jézus! Oh de az Ő birhatása mindenért bőségesen kárpótol engemet! Jól tudod te ezt én édes Istenem, sötét életem egyetlen vigasza s jövendőm tündöklő reménye. Oh miért is nem szállhat le hozzám a galamb s miért nem adhatja Őt nekem!

— Nagyanyámhoz? Hogyan értsem ezt drágám?

— Igen, Ágnes, nagyanyánkhoz. A három fivér anyja még él s végtelen fáj nemes szivének, hogy legifjabb gyermeke hitszegő áruló. El is hagyta a család ősi fészkét, hogy oda többé soha vissza ne térjen.

— És azután? — tudakozódott Ágnes.

— Azután mint legidősb fia egy parasztkunyhóban talál menedéket, később Ferencz fiához költözött, kit anyai szive egész szeretetével vett körül. És valóban, kedves testvérkém, nagybátyánk kárpótolja őt mindenért. Úgy szereti fiát, mint valami szentet s martyrként tiszteli őt. Bár szegény öreg és tehetetlen, azért gyakran igy sóhajt fel: «Oh mennyivel boldogabb vagyok most egyszerü magányomban, mint hajdan fényes kastélyomban».

— És te, édes Grace? Ugy sajnállak, hogy ily szegény vagy s annyit nélkülözöl, mig én bőségben töltöm napjaimat.

— Ne busulj kedvesem, én választottam ezt az életet. Midőn megkértem nagybátyámat, vinne engem a kolostorból nagyanyámhoz, hogy öreg napjaiban ápolója és vigasztalója legyek, ő iparkodott lebeszélni tervemről, sőt nagyanyám is ezt tette, irt nekem s levélben elmondta a sorsot, mely oldalán reám várakozik. De én minderre igy válaszoltam: «Abban az országban akarok élni és meghalni, a hol születtem, a ti Istentek az én Istenem,

minket csak a halál választhat el egymástól». Azóta egy perczre sem bántam meg elhatározásomat. Feladatom nemsokára veget ér, mert szegény nagyanyám már igen öreg s a sors csapásai már nagyon megtörték őt, talán még jobban mint az idő, mely fehér havával egészen behintette fejét. Minden nap kialhat élete gyönge szikrája és én kérem is az Urat, hogy ez mielőbb megtörténjék.

— Oh képzelem, mennyire eped Jézus után! — mondá Ágnes.

— Nem ezért kivánom halálát — magyarázá Grace, megfogva a vak gyermek kezét — hanem azért, mert Ferenczet rövidesen elfogják s ha ellenségei kezeibe kerül, azonnal elitélik és kivégzik őt. És akkor... Oh mennyire óhajtom, hogy eszer encsétlenséget meg ne érje. Képzeld el Ágnes, minő rettenetesen fájna anyai szivének, ha látná, hogy az egyik fia a másikat vérpadra juttatja.

— Nagy Isten! Tehát Netterville lovag tulajdon testvérét üldözi?

— Ugy van. Ő maga jelentette be a hatóságnál, hogy egy pap lázitja a népet s ez a pap a környéken tartózkodik. De Ágnes, én mégsem hihetem, hogy tulajdon testvére ellen folytatná e borzasztó hajszát, gyakran azon a ponton vagyok, hogy fölkeresem őt s megmondom neki, hogy ki az a pap, a kit üldöztet. De nem, nem merem drága nagybátyám életét ilyen emberre bizni.

— Oh Grace, ne beszélj igy róla! Igaz, hogy bűne igen nagy, de Istené az itélkezés. Ő Jézust megtagadta s Jézus is meg fogja tagadni őt. Rettenetes büntetés várakozik reá.

— Igen, rettenetes — hagyta helyben Grace s leülve a kőre, arczát kezeibe rejté.

— No látod, ne is beszéljünk róla, legalább mi, olyan kegyetlenül — folytatá a vak leányka — inkább szánjuk őt s kérjük a jó Jézust, keltse föl szivében a bűnbánat érzetét.

— Kedves Ágneskám, te valóságos szent vagy — mondá Grace, nővérét átölelve. — Oh mennyire szeretnék hozzád hasonlitani!

— Holnap tengerparti kápolnánkban különösen érte fogunk imádkozni. Igen, igy sóhajtunk majd fel szivünk mélyéből az Urhoz: «Istenem átadom neked mindenemet, testemet, lelkemet, rád bizom egész lényemet s mindazokat, a kiket hozzám a szeretet láncza fűz. Fölajánlom neked összes reményemet, aggodalmamat, szeretett nagybátyám életét és szegény nagyanyám megtört szivét. Nem kérek tőled semmit sem számukra, sem számomra; csupán csak annyit, hogy téritsd meg őt, a ki minden bajnak és szerencsétlenségnek az okozója». és az Ur bizonyára meg fogja hallgatni az Oltáriszentség kis menyasszonyának a kérését. Az édes Jézus senkitől sem tagadja meg irgalmát, akár a magunk, akár a mások részére kérjük azt.

— Te megszégyenitesz engem, Ágnes; én már rég megbocsájthattam volna neki és tehettem volna azt, a mit te most teszel. Majd meglátod, holnap mily ájtatosan fogok én is azért az emberért imádkozni.

— Ne nevezd őt igy, kedves Grace, hisz nagybátyád, érte is meghalt az édes Jézus.

— Igazad van, Netterville lovag atyánk öcscse és a mi nagybátyánk. Oh mily boldog vagyok, drága kis Ágneskám, hogy föltaláltalak; mennyből alászállt angyalka te.

— Megkaphatod, a tied lesz — iparkodott Grace a vak leánykát megvigasztalni. — Ne sirj, édes kis testvérem, hanem jöjj el holnap megint a saint-bride-i temetőbe.

— Nem, nem, édes Grace, a világ minden kincséért sem tenném ki veszélynek jó pásztortok életét.

— Nem is teszed ki — nyugtatá meg Ágnest a fiatal leány. — Menj most haza és mondj el lady Ozanmorenak mindent, a mit tőlem hallottál, azután vedd becsületszavát arra, hogy titkunkat megőrzi és figyelmeztesd őt, hogy hallgatásától legközelebbi rokonaid élete függ, mert a pap nagybátyád, atyád édes testvére. Oh szentséges szűz Anyám, nem birom tovább titkomat elrejteni, én Ágnes, a te egyetlen testvéred vagyok...

Alig mondta ki e szavakat a vak leányka, Grace karjai közé repült s az egymástól elszakadt s most ily véletlenül találkozott két testvér boldogan és zokogva ölelkezett össze.

— Igen, édes Ágnes — folytatá Grace — az a magas ember, a ki téged Doverban haza kisért s nem beszélt veled olaszul, a te nagybátyád volt. Mikor atyánk hazájából elmenekült, öcscse könnyen elnyerhette volna összes vagyonát, ha vallását megváltoztatja, de ellenkezőleg, még a saját csekély vagyonáról is lemondott s elhatározta, hogy pap lesz s ily módon segit szorongatott honfitársain. Olaszországi utja előtt azonban még egy kis rablást is akart elkövetni.

— Rablást! — kiáltá ijedten Ágnes. (Folytatása következik.)

Oltáregyesületi ügyek.

A váczi Oltáregylet kiállitása.

A keresztény charitas legnemesebb, legideálisabb megszólalását láttuk abban a fényes kiállitásban, melyet szeptember 2-án gróf Csáky Károly püspök Ő méltósága a székeskáptalan, a központi és nagyszámú vidéki papság jelenlétében a polgári leányiskola termeiben megnyitott.

A helybeli és vidéki érdeklődők zsufolásig megtöltötték már a megyés főpásztor megérkezte előtt a termeket. Midőn az apostolutód diszhelyét elfoglalta, Galcsek György dr.

a szentségi társulatok fáradhatatlan központi igazgatója lépett a főpásztor elé s elmondotta magasan szárnyaló beszédét, melyben fölajánlja Ő méltóságának, a kegyes mesternek és uttörőnek azokat a tárgyakat, melyek a szivek szeretetének gyümölcsei, melyek, ha megszólalnának, számos álmatlanul átvirrasztott éjszakáról tennének tanuságot; sok szórakozás megvonásáról, melyet a nemes urhölgy magának Krisztusért megtagadott; még több gunyról, melyet az egyszerű gyári lánykának társnőitől el kellett szenvednie, mikor a munkaközti szabad időkben, mig mások pihentek, ő nem pihent, hanem fáradott Krisztusért! — És az Ur meg is áldotta munkájukat és imáikat, mert mig két esztendővel ezelőtt csak kilencz tagot számlált, ma már büszkén mondhatja a váczi Oltáregyesület, hogy 20.000-re megy az Ur Jézus imádóinak és ruházóinak a száma! Áldja meg tehát a főpásztor is áldásával azt, a mit az Ur megáldott.

Erre a Krisztus szive szerinti főpásztor, az igazán eucharisztikus püspök, választott nemes egyszerüséggel párosult s a szivszeretettől megaranyozott fönséges szavakban. Kezében tartja a megfeszitett keresztjét s látja azon a mezitelen Ur Jézust, ki irántunk való szeretetből megfosztotta magát mindenétől, odaadta érettünk mindenét. Most a viszonszeretet azt kivánja, hogy mi ezt a megfosztott Üdvözitőt fölsegélyezzük, beruházzuk. Hogy adjuk neki azt, amink van. Annak a Veronikának csak egy kendője volt s milyen szives-örömest odaadta annak a jó Jézusnak, hát mi miért ne követnők őt? Megtévesztett fölfogása az a világnak, melyet lépten nyomon hallunk, hogyha annak a papnak ruhára van szüksége, vegyen magának! Hiszen nem annak a papnak van szüksége arra a ruhára, egy pap sem akar az oltárnál a szép ruhákban tetszelegni, hanem szüksége van azokra a szeretete miatt szegény Üdvözitőnek, hogy ne legyen az kénytelen rongyok között lenni akkor, midőn szeretetének legnagyobb művét viszi véghez. Az a pap tudja az ő kötelességét és az Urnak szeretetéért viszontszeretetből vesz is azt, a mi tőle tellik. De az a pap nem akar önző lenni. Az a pap a hivővel együtt az isteni kegyelmek közös nagy tányérjáról eszik, kell tehát, hogy ne zárja ki azt a népet az érdemszerzésből sem, melylyel az megszerzi a jogot a kegyelmek tányérjához! Majd atyai áldását adta az egybegyültekre s a kiállitást az eucharisztikus Ur Jézus nevében megnyitotta.

Ezután sorra nézegette a püspök az egyes kiállitott tárgyakat, melyek két nagy termet töltöttek meg s jó szive örömének, elismerésének és köszönetének s számos megnyilatkozását adta a nemesszivü kiállitók előtt, kik minden igaz katholikus embernek s főleg minden eucharisztikus léleknek elismerését bőven kiérdemelték.

KIMUTATÁS

a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról.

13. A szepesi egyházmegyében.

Teplicska:
1 viola miseruha
1 fekete miseruha
1 viola vecsernyepalást
1 fekete palást
2 viola ministránsruha
2 fekete ministránsruha.

Felka:
1 ünnepi fehér miseruha
1 viola-fehér magánstola
1 velum
1 burza
2 viola ministránsruha
12 corporale
12 kehelytörlő
2 palla.

Holló-Lomnicz.
I. A mater részére:
1 fehér miseruha
1 vörös miseruha
1 velum
1 ciboriumköpenyke
1 burza
1 beteglátogatáshoz olajedény (l)
1 alba
1 karing
2 vállkendő
4 corporale
6 kehelytörlő
1 öv
1 oltárteritő 400.
II. Szent-György fióktemplom részére:
1 kétrudu mennyezet
1 fehér miseruha
1 viola miseruha
1 ciboriumköpenyke
1 burza
1 beteglátogatási szel.
1 velum
1 alba
1 karing
2 vállkendő
4 corporale
6 kehelytörlő
1 öv.

Topporcz:
1 viola miseruha
6 vállkendő
6 kéztörlő
12 kehelytörlő.

Paraszt-Dubova:
1 vörös miseruha
1 burza
1 velum
2 alba
2 karing
6 vállkendő
6 corporale
12 kehelytörlő
2 ministránsing
2 oltárteritő 250—75.

Lethánfalva, arnóthfalvai filia részére:
1 vörös miseruha
1 alba
1 karing
6 vállkendő
6 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla.

Sztankován:
1 kehely megaranyozása
1 ciborium «

15. A kassai egyházmegyében.

Hilyó.
I. A mater részére:
1 vörös miseruha
1 viola miseruha
1 világos vecsernyepal.
II. A bukóczi fióktempl. részére:
1 vörös miseruha
1 misekönyv.

Sátoralja-Ujhely, a házi-kápolna részére:
1 fehér miseruha
2 viola magánstola
2 kis gyertyatartó 35 cm.
1 szenteltviztartó hintőv.

Szinye.
I. A mater részére:
1 velum
1 misekönyv.
II. A kajathai fióktempl. részére:
1 viola vecsernyepalást
1 velum
1 szenteltviztartó hintőv.

III. Szinye-Ujfalui fióktemplom részére:
1 kétrudu mennyezet.
IV. A lászkai fióktempl. részére:
1 ciborium
1 vörös miseruha.

Pósfalu, az azguthi fióktemplom részére:
1 kehely patenával
1 fekete miseruha
1 misekönyv
1 alba
1 karing
2 vállkendő
2 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
1 öv.

Hidas-Némethi.
I. A mater részére:
1 tabernaculum
2 tabern. gyertyatartó
1 ün. fehér miseruha
2 vállkendő
2 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
1 öv.

II. Tornyos-Némethi fióktemplom részére:
1 ün. fehér miseruha
2 vállkendő
2 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla
1 öv.

Koksó-Mindszent:
1 négyrudu mennyezet
1 viola miseruha
1 szenteltviztartó hintővel.

Szilvás-Ujfalu:
1 alba
2 vállkendő
2 corporale
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
1 oltárteritő 353
1 antipendium 352—40.

Ináncs:
1 misekönyv
2 fekete ministránsruha
2 corporale
2 vállkendő
2 palla.

Kassa, a házikápolna részére:
1 zöld miseruha.

Bárcza, a zsebesi fióktemplom részére:
1 fehér miseruha
1 viola miseruha
1 fehér magánstola
1 fekete magánstola
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 palla
1 öv.

16. Az erdélyi egyházmegyében és a missziók.

Erzsébetváros:
1 ün. fehér miseruha
1 fehér vecsernyepalást.

Marosvásárhely, a názánfalvai fióktemplom részére:
1 kehely patenával
1 fehér miseruha
1 misekönyv
1 hármas sz. olajtartó
1 alba
1 karing
2 corporale
2 palla
1 kis antipendium.

Csik-Szent-Simon.
I. A mater részére:
1 kehely patenával
2 vörös ministránsruha.
II. A csikcsatószegi fióktemplom részére:
1 viola miseruha.

Oláh-Lapos, a tőkesgereblyei filia részére:
1 fehér miseruha.

Kloster-Nazareth.
A házikápolna részére:
8 kisebb oltárgyertyatartó 45 cm.

Zenica.
A házikápolna részére:
1 kehely patenával.

17. A munkácsi egyházmegyében.

Dunkófalva, a dubinai fióktemplom részére:
világos felon.

Batár:
1 világos felon
1 pacificale
1 kanál
1 lándsa.

Pazony:
1 fehér felon.

Fekete-Ardó:
1 világos felon
6 oltárgyertyatartó 50—55—60.
1 alba
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
1 oltárteritő
2 corporale.

Volócz, a kanorai fióktemplom részére:
1 tabernaculum
2 tabernac. corporale.

Százfalu:
6 oltárgyertyatartó 50—55—60
1 fehér felon
1 füstölő tömjéntartóval
1 alba
6 kehelytörlő
1 oltárteritő
6 kéztörlő
2 corporale.

Szőllős-Vég-Ardó:
1 ciborium
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I)
1 füstölő tömjéntartóval
1 fekete felon.

Bökény:
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval
1 burza
1 füstölő tömjéntartóval
1 oltárteritő.

Lasztócz:
1 vörös felon.

Tekeháza:
1 kehely mindennel
1 ciborium
1 fekete felon.

Nagyleányfalu.
I. A mater részére:
1 kehely mindennel
6 oltárgyertyatartó 40—45—50.
1 ün. világos felon
1 alba
1 oltárteritő 200—115.
II. A fogarasi fióktempl. részére:
1 kehely mindennel
1 fekete felon
1 füstölő tömjéntartóval
1 alba
1 oltárteritő 186—165
2 corporale.

Tolcsva:
1 világos felon.

Sárköz-Ujlak:
1 világos felon
1 fekete felon
1 szenteltviztartó hintőv.

Debreczen, az uj plébánia részére:
1 fehér felon
6 oltárgyertyatartó 50—55—60
1 oltártakaró 400—85 (védő).

Bező, a viszokai fióktemplom részére:
1 világos felon
1 fekete felon
1 alba
2 vállkendő.

Nyir-Bakta.
I. A mater részére:
1 k — — — — —
1 fekete felon
1 füstölő tömjéntartóval.
II. Petneháza fióktempl. részére:
1 fekete felon
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I)
1 alba
6 kehelytörlő
2 oltárteritő 250—130.
2 corporale.

Sárospatak, a vajdácskai fióktemplom részére:
1 kehely mindennel
1 ciborium
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I)
1 alba
1 oltárteritő 400—200.

Bubuliska:
1 kehely mindennel
1 világos felon.

Lakárt:
1 ün. sárga felon
1 ciborium
1 alba
2 corporale
2 vállkendő

6 kehelytörlő
6 kéztörlő.

Mármaros-Sziget:
1 ciborium
1 világos felon
1 füstölő tömjéntartóval.

Iványi:
1 világos felon.

Lask:
1 K — — — — —
1 világos felon
1 füstölő tömjéntartóval
1 alba
2 vállkendő
6 kehelytörlő.

Kis-Almás, a nagy-almási fióktemplom részére:
1 világos felon.

I. Nagy-Kálló:
1 világos felon
1 fekete felon
1 kehely mindennel
1 füstölő tömjéntartóval
2 vállkendő
6 kehelytörlő.

II. Kis-Kálló fióktempl. részére:
1 világos felon
4 oltárgyertyatartó 45—50
1 füstölő tömjéntartóval
1 alba
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 vállkendő
2 corporale.

Levelek:
6 oltárgyertyatartó 50—55—60
1 pacificale
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I)
1 burza
1 világos felon.

Tisza-Kirva:
1 fekete felon
1 öröklámpa
2 ámpolna
1 olaj- és chrismatartó.

Antalócz:
1 kehely mindennel
1 öröklámpa
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I).

Holubina:
1 sárga felon
1 fekete felon
1 burza
1 alba
6 vállkendő.

Felső-Németi:
1 vörös felon.

Vásárhely:
6 oltárgyertyatartó 50—55—60.
1 kettős szent olajtartó
1 tálcza ámpolnával
1 alba
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
1 öv.

Fekete-Patak.
I. A mater részére:
1 kehely mindennel
1 világos felon
1 füstölő tömjéntartóval
1 alba
1 oltárteritő 184—120.
II. Az oláh-csertészi fióktemplom részére:
6 oltárgyertyatartó 50—55—60.
1 füstölő tömjéntartóval
1 oltárteritő 150—190.
2 corporale.

Nagy-Ruszka:
1 világos felon
1 fekete felon
1 pacificale
1 alba
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 öv
1 oltárteritő 260—180.

18. Az eperjesi egyházmegyében.

Mátyáska:
1 ciborium
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I)
1 szenteltviztartó hintővel
1 ciboriumköpenyke
1 burza
1 alba
2 corporale
2 vállkendő
6 kehelytörlő
1 oltárteritő 190—190.

Rudlyó:
1 kehely mindennel
1 szenteltviztartó hintővel
1 világos felon.

Sajó-Szöged:
1 világos felon
1 szenteltviztartó hintővel
1 alba
6 kehelytörlő
4 kéztörlő.

Falucska:
1 fehér felon
1 oltárteritő (rajz).

Lomna:
1 kehely mindennel
4 oltárgyertyatartó 35—40 cm.

Gyórgyös:
1 világos felon.

Agyagos:
1 ciborium
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I.)
1 hármas sz. olajtartó

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1904. junius hóban befolyt dijak.

Özv. Király Jánosné 4 k, Rothfischer Nándorné 2 k, Pabst Józsefné 1 k, özv. Dietrich Elemérné 10 k, Heiberger Rezső 2 k, Meixner Emilné 2 k, Szabady Elza 2 k, Farkas József 40 f, Farkas Terézia 40 f, Manndorff Károlyné 8 k, dr. Kéry István 10 k, Lechner Mária 2 k, Bárczy Istvánné 2 k, Dolisch Anna 2 k, Adda Istvánné 2 k Kheyl Elemérné 6 k, Halász Sándorné 2 k, Baráth Krisztina 4 k, Henberger Antalné 2 k, Edvi Illés Aladár 2 k, Gyulay Béláné által Baltanyáról Bugyi Mátyásné, Czuth Ferenczné, Czuth Piroska, Fazekas Lucza, Gorácz Viktor, Gyulay Béla, Gyulay Béláné, Halápi Erzsébet Kovács Gertrud és Szirbik Sándor részéről 2 k 40 f, Gertner Aloizia 2 k, Malindovszky Gyuláné 1 k, Zupkay Mária 1 k, Held Hedvig 2 k, Renelt Terézia 2 k, Baross Istvánné 2 k, Unger Marianna 4 k, Wachtl Mária 2 korona.

*

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Engedelmes volt nekik.

I.

Jézus Názárethben Máriának és Józsefnek volt engedelmes; az Oltáriszentségben pedig mindegyikünknek engedelmeskedik.

*

A templomban való megtalálás után Jézus, ugymond az evangelista, szüleivel Názáretbe ment és engedelmes volt nekik!

E három utolsó szó ama 18 évet foglalja magában, a melyet az Istenembernek a magányban kellett eltölténie, mielőtt tanitását hirdetni kezdte volna.

Hogyan!? Üdvözitőm!

Ezért jöttél a földre?

Hivatásodnak megfelelően munkálkodol-e a mindenség üdvösségén ez engedelmes, alázatos életeddel, midőn lemégy, hogy Atyádnak, Máriának és Józsefnek szolgálj?

Nem lenne-e jobb, ha e kis városkát elhagynád, ha magadat az engedelmesség alól felszabaditanád, a

mely Istenhez teremtményeivel szemben nem is illik; ha az eget és aföldet leigáznád, ha mindenhatóságod kincseit, erejét, mely előtt minden térd meghajol, mindenütt ragyogtatnád?

Mennyire különböznek a te gondolataid és itéleteid az emberek itéleteitől és véleményeitől!

Engedelmeskedni! Ez volt szived vágya.

Engedelmeskedni!

Azt mondhatnók, hogy ez itt az Oltáriszentségben jelenlevő Isten legforróbb vágya.

Lám! Kimondhatatlan szentségének gondozását kire is bizta!

Apostolainak, e galileai szegény bünösöknek, a kiket asztalához méltóztatott engedni és összes utódainak mondja:

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!

Hogyan! Uram!

Te engedelmeskedni akarsz a teremtményeknek; a gyarló embereknek, a kik bünökkel födvék és a kik keresztelő szent Jánosnál sokkal méltatlanabbak saruidnak sziját feloldani!

Egy ember, alig lép ki az ifju korból, a püspök lábaihoz borul; felveszi az egyházi rendet és holnap ez az ember titokszerü ruhába öltözve, az oltárhoz megy, néhány szót mond és megnyilnak az egek, a templom bolthajtásai megindulnak, az angyalok leborulva kérdik, vajjon valóban igaz-e, hogy ez az ember náluknál alantabb állónak teremtetett-e, mert ime Jézus Krisztus jő, hogy rendeleteinek engedelmeskedjék.

Ez az engedelmesség pedig folyton ismétlődik mindannyiszor, valahányszor ennek a fiatal embernek, a kit papjául hivott, e mindenható szavakat kimondania tetszik.

A pap az imádni való testet kezeibe veszi, az Oltáriszekrénybe zárja; Jézus Krisztus pedig engedelmeskedik,

Pár pillanat mulva ez a pap visszatér, az isteni fogoly előtt az ajtót ismét kinyitja, a város utczáin végig hordozza, szegény lakásba viszi és Jézus Krisztus engedelmeskedik.

Nincsenek többé indulatai; szolgájának rendelkezése alatt áll; ő, a ki az egész mindenséget teremté; ő, a ki nélkül semmi se létezik; ő, a ki által lett minden, a mozgás és az élet.

Nem elégszik meg azzal, hogy csak papjainak engedelmeskedik, a kiket titkai sáfárjaiul választott. Jézus Krisztus hivei mindegyikének engedelmeskedik; ő magát nekünk teljesen átadja.

Mért az engedelmességnek eme szeretete?

II.

Jézus csak azért engedelmeskedik, hogy minket engedelmességre tanitson.

*

Miért az engedelmességnek eme szeretete?

Oh, ez a kérdés, ez az álmélkodó megjegyzés bch jól illik az elsülyedt és elesett ember ajkaira, a ki bukása által semmivé vált mind személyére, mind szabadságára nézve.

Az emberek, a keresztények, sőt a jámbor lelkek között ki gyakorolja oly jól ezt az erényt, a mely pedig

Istenünk engedelmes szivének annyira kedves?

A gyermekek fellázadnak atyjok ellen; a nő megtagadja az engedelmességet férjének; az alattvaló ellenszegül a fellebbvalójának.

Mindenki a saját szerepében folytonosan a másiknak fölforgatására törekszik; a rangfokozatok számba nem vétetnek; mindenki parancsolni akar, de engedelmeskedni senki se.

Oh Jézus! Te engedelmes voltál egészen a keresztha lálig.

Halandó életedben étked: Annak az akaratát teljesiteni volt, a ki téged küldött.

Hogy Mária szüz ölébe vonulj, megvártad, mig ez az alázatos Szüz a «fiat» — «legyen»-t kimondotta; a melynek nem kisebb az ereje, mint a teremtésé.

Papjaid szavára mindennap leszállsz.

Elfogadod ama lélek meghivását, a ki e legimádásra méltó titokban veled egyesülni kiván.

Mivel mentegetőzhetik ezután büszkeségem?

Te lemondtál akaratodról. Te, az Isten; én ellenben a saját akaratomat kivánom teljesiteni; én, a föld férge.

A te gyönyörüséged mindenkinek engedelmeskedni, én pedig másoknak parancsolni akarok.

Oh, Uram! Nem vagyok-e hát a te rabszolgád?

Törd meg kevélységemet engedelmességeddel és tedd, hogy kövessem az engedelmesség példáit, a melyeket Názáretben és az Oltáriszekrényben szemlélek.

III.

Mikor őt az Oltáriszentségben magunkhoz fogadjuk, főleg e kettőre figyeljünk: a hatalomra, melyet fölötte gyakorolunk és az engedelmességre, a melylyel neki tartozunk.

*

Két érzelemnek kell szivünk gerjedelmeit áthatnia, mikor az Ur asztalához járulunk: élénk csodálkozásnak a hatalom miatt, a melyet Jézus Krisztuson gyakorolunk — és komoly figyelemnek, hogy neki ugy engedelmeskedjünk, a mint azzal neki tartozunk.

Mint egykor Eszter mondá Urának és mesterének, mi is Jézushoz közeledve mondottuk neki: Kérve kérlek, jöjj, mert a vendégséget elkészitém.

Engedve meghivásunknak, dicsősége trónjáról leszállott, megalázta magát egészen a szolgájáig és nálunk töltötte a husvétot.

Oh, mikor őt a pap kezeiben láttuk, a mint oda fordult, a hol mi térdeltünk: élénk megindulás látszott egész valóján.

Ő jön, mondottuk, ő jön, *ecce iste venit.*

Miért is jön?

Jön, mert őt hivtam.

Belép a lakoma termébe, mert meghivtam.

Átadja magát nekem, mert felszólitottam.

Azután ajkainkra szállt és nekünk szabad volt őt táplálékul vennünk.

Kezeinkkel egymás kezét megfog-

tuk és egymást átölelve mondhattuk: Itt van, tartom őt és nem is válok meg többé tőle.

Ő nálam van, ki ragadhatja el őt tőlem?

Átadta magát alázatos szolgájának ki választhat el tőle?

Ne szoritkozzunk csupán üres csodálkozásra, a mely egészen jogos; e nemes büszkeségére a teremtménynek, a ki Istenét birja.

Ha leereszkedik: ez szeretetből történik, ne veszithesse el elidegenithetetlen jogait minden munkái, a mi szavaink és gondolataink fölött.

Rabszolgaságát rabszolgaságunkkal, szolgálatát szolgálatunkkal viszonozzuk.

De kövessük őt: ő a szeretet rabja, hódoljunk hát neki a szeretetnek ugyanez érzelmeivel.

Szivünk forró gerjedelmével mondjuk neki:

Oh Jézus, a ki annyira megalázódtál, hogy teremtményeidnek engedelmeskedjél: életem minden napján neked akarok szolgálni és ezt ma el is kezdem.

Szólj tehát, Uram, mert hallgat a te szolgád.

Szólj! És kevély akaratom ellenszegülései elmulnak.

Szólj! És önszeretetem ellenkezése eltünik.

Szólj! Te tápláltál. Belőled akarok élni. Táplálékomul annak az akaratát választom, a ki oly önmegtagadón és önzetlenül egyesült velem.

Fischer Ágoston.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ŐNTODÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák piéhtokban való gyártása.

GRÜNBERGER IGNÁCZ
Király-utcza 4. szám.
Vesz a legmagasabb áron régiségeket, arany, ezüsttárgyakat, szőnyegeket és képeket; magas egyházi ajánlatokat felmutathat.

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, sziveskedjenek az előfizetési díjakat minél előbb beküldeni. A lap kiadása óriási költségeket hárit az Oltáregyesületre, s ha a díjak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent czéljainak rovására lehet pótolni. — Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzditani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégiteni.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle **Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.**

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérneműek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstranciák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

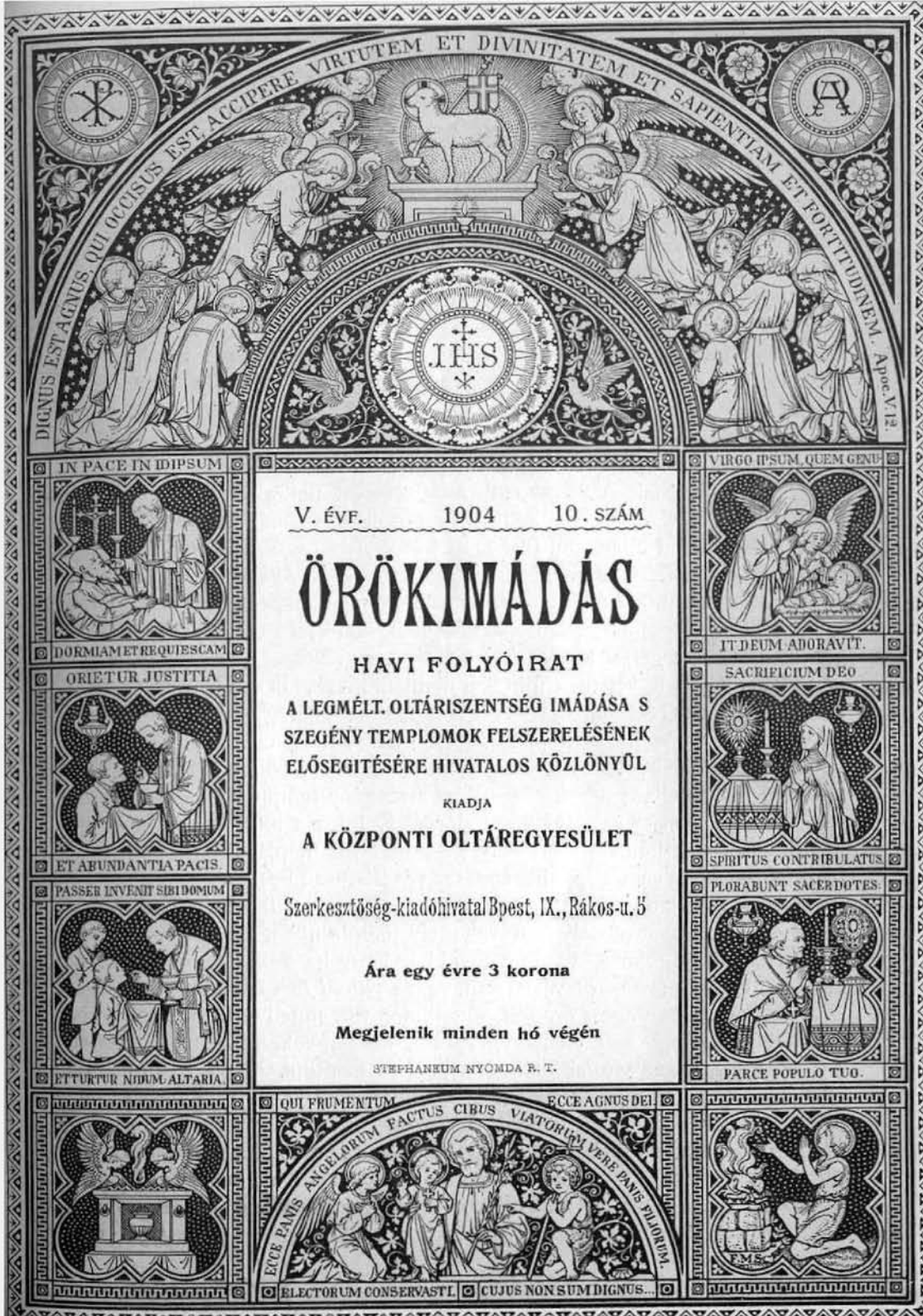

V. ÉVF. 1904 10. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

V. ÉVFOLYAM. 1904. OKTÓBER. 10. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Az erősek kenyere. — Kisérjük a beteghez a szent utravalót! — A nürnbergi öröklámpa. — Eucharisztikus mozgalom Konstantinápolyban. — Mindenszentek. — Hogy tért meg egy lelkes anglikán. — Mária-évre. — Megható jelenet. — Az összeesküvés. — Vegyesek. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Kimutatás a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról. — Oltáregyesületi ügyek: A váczi Oltáregyesület Értesitője. — Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Irodalom. — Hirdetések.

Az erősek kenyere.

Élv szellemre valló, igazán találó nyilatkozatot mondott egy a katholikus hitigazságoknak megnyert khinai bölcselő. A katholikus vallás története — ugymond ő — az égben a teremtő Isten ujjával, e földön pedig Jézus Krisztus vérével van megirva, megörökitve. A hitetlenek hiába mártogatják tollukat epébe, hogy Egyházunkat gyalázzák, tönkretegyék; czéljukat sohasem fogják elérni, ha mindjárt éjjel-nappal olvassák is műveiket léprement emberek. Jézus vére szakadatlanul fönntartja vallásunkat, Egyházunkat a maga eredeti frisseségében, épségében, erejében.

Jézus vére folydogál az Oltáriszentség közvetitésével jegyesének, az Egyháznak ereiben. E vér az Eucharistia révén életet visz a legfélreesőbb, ismeretlen tájakra. Ez békiti ki az Egyházzal a szakadárokat. Tényezője az Egyház minden irányu csodálatos működésének. Jézus vére szenteket nevel; ez képezi a «vértanuk erősségét»; ez a «szüzek éltető bora». S e vér — ott folydogál a bakó bárdja alatt, melynek csapása hitünknek valamelyik vértanuját éri; s e vér vegyül a lelkek üdvén munkálkodó hithirdető veritékébe. Igy tehát igazat kell adnunk Tertulliánnak s nem is csodálkozhatunk állitása fölött, hogy vértanuink s hitvallóink vére, veritéke képezi a kereszténység magvát. Hiszen mindenüvé magukkal viszik az Eucharistiát!

A Golgothán kiontotta vérét az emberiségért az isteni Megváltó. Áldozatot, kiengesztelő, megváltó áldozatot mutatott be mennyei Atyjának ott a kereszten. S ez a nagyszerü áldozat naponként ismétlődik oltárainkon. A katholikus Egyházban kétféle áldozat szakadatlanul folytatódik: az egyik az oltáron, a másik a vesztőhelyen, a vérpadon. S épen e két jelenség kétségbevonhatatlan megkülönböztető jele a mi Egyházunknak, vallásunknak a többiekkel szemben. Azok nem birják Krisztus vérét áldozatul az emberek üdvéért;

ez csak a «Christophora Ecclesia» kiváltsága. S ép ezért ereikben nincs is vérük kiontásul — viszontszeretetből Isten iránt; ez ismét csak a vértanukat nevelő Ayaszentegyházunknak jellegzetes vonása.

A katholikus Egyház immár 19 évszázadon keresztül szemtanuja volt a kebelében lefolyt nagyszerű, hősies jeleneteknek. Az isteni és felebaráti szeretet az Üdvözitő tanitványainak szivében annyira fokozódott, hogy fölülemelkedett az addig ismert határokon, s oly vonásokban nyilatkozott meg, hogy abban a végtelen isteni szeretetnek művét kell keresnünk. Igen, csakis az égből eredt tűz, melyről Üdvözitőnk tett említést, volt képes a «szeretet vallása» hű követőinek szivében ennyire felszítani a szeretet lángját.

Bámulatos vértanuinknak ugy az Egyház első századaiban, az üldözések viharaiban, mint későbbi időkben az elnyomatás s egyéb viszontagságok alkalmával tanusitott hősiességük. De hát épen Jézus vére adott erőt, bátorságot nekik, hogy tulajdon vérüket áldozzák, ontsák őérette.

Tudták ezt nagyon jól az egyházüldöző zsarnokok, s azért kiadták a parancsot a börtön őreinek, hogy vigyázzanak, nehogy valaki becsempészsze az elitéltek közé a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Az elmult század közepén lefolyt anami egyházüldözés alkalmával pl. szigoruan meghagyta a zsarnok király a poroszlóknak: «Vigyázzatok, nehogy valaki Jézus tanitványaihoz juttassa azt a varázskenyeret, mely őket a fájdalmak iránt érzéketlenné teszi».

De talán azt hiszi valaki, hogy a vértanuk, a hithősök kora már lejárt?! — Korántsem! Egy pillantás a katholikus missiókra s meggyőződünk az ellenkezőről.

Hithirdetőink önfeláldozása kiterjeszkedett az egész földkerekségre. Elviseltek minden fáradalmat, végigszenvedtek mindenféle halálnemet. Ott látjuk őket, a mint Kosntantinápoly börtöneiben fulladoznak; vagy a mint Afrika benszülöttei dobják őket a folyóba; vagy a mint Japán dombjain ontják ki az Üdvözitőnek ereikben folyó vérét; vagy a mint Amerika őserdeiben hálaéneket zengedezve lehelik ki életüket a vadak csapása alatt; vagy a mint Ausztrália bélpoklosai közt emésztődnek lassu haldoklással. Ugyan van-e sivatag. őserdő, sziklaszirt az Oczeán mentén, melyen — ha még oly jelentéktelen is a politikában s kereskedelemben — ne mutogatnák a keresztény szeretet vértanuinak sirját?!

S mig ez az önfeláldozó szeretet, Egyházunknak ezen éltető eleme, a sok vérontás által kiapadni látszik, ott látunk az Egyház ölén különféle szerzetesrendeket alakulni, melyeknek tagjai a testi-lelki nyomorban sinylődő emberiség szolgálatára áldozzák fel magukat. Szép és dicső dolog a vértanuság; de ezeknek önfeláldozása nem közeliti-e meg a vértanuk hősiességét? Sőt talán bizonyos tekintetben fölül is haladja. Mert, ha nagyfoku bátorságra van szükségünk, hogy vérünket ontsuk ki hitünkért: nem kell-e

nagyobb hősiesség arra, hogy egész életünket áldozzuk föl — szüntelen égő áldozatként.

S honnan ered a hősies önfeláldozás emez önzetlen szelleme? Megfelel rá a nagyhirü Wiseman biboros. «A katholikus hősiesség nagy eszméi az oltáron születnek, vagy jobban mondva az oltárnál adatnak fölülről. Ott mond le a világról csendes imáiban az előkelő hölgy; ott tünődik a fiatal áldozópap Tonking kardjai és tüzes fogói fölött és határozza el magát, hogy megszerzi a vértanuság koronáját. Ott könnyüek lesznek az áldozatok, melyek bármely más helyen nehezek volnának.»

Vértanuink hősiessége, hitvallóink bátorsága s buzgalma, szerzeteseink önfeláldozása tehát bámulatba ejt ugyan bennünket, de érthető előttünk, ha meggondoljuk, hogy azok a «vértanuk erősségével» vértezték föl magukat, az «erősek kenyerével» táplálkoztak: más szóval az Eucharisztiából meritettek erőt, bátorságot, lelkesedést — életet.

Csupán néhány példával* szeretném igazolni, mily nagyra becsülték hithőseink a legmélt. Oltáriszentséget.

1. Egy nemeslelkü hithirdető érkezik Karthagenába, hogy Jézus Krisztus tanait hirdesse. A néger rabszolgákat megpillantva, föléled szivében a vágy, hogy e szerencsétlen fajnak vigasztalására szentelje magát. De honnan veszi a lángot, mely képes volt szivét a szeretet tűzhelyévé szítani? Az oltárról. A szentmise bemutatása közben, a szent áldozás után, az eget és földet hiván tanuiul, olvassa föl hősies fogadalmát: «Én, Claver Péter, a négerek szolgálatára szentelem magamat...» Barátjuk, atyjuk, megváltójuk lett. A «rabszolgák rabszolgája» lett; igy neveztette magát. Még életének utolsó leheletében is ott találjuk a porondon, melyet hősies önfeláldozásának szinterül választott.

2. India apostola, Xavéri szent Ferencz is az Eucharisztiából meritett erőt s boldogságot. «Elég, Uram, elég!» kiáltotta föl több izben elragadtatásában azon boldogsága fölött, melyet az oltár zsámolyánál talált. «Kész volnék a világ végére elmenni, hogy egy lelket megmentsek, ha mindjárt életembe kerülne is» — ezt hangoztatta. Apostoli működésében nem ismert fáradalmat, a veszélyek és szenvedések sem nyugtalanitották. Az isteni szeretet tüze lobbantotta föl szivében ennyire az önemésztő buzgóság lángját.

Keletnek ezen apostola mondotta azon nevezetes szavakat: «A hithirdetőnek legnagyobb nélkülözése az, hogy nem ünnepelheti mindig a szent titkokat, s hogy a mennyei kenyeret sokszor nélkülöznie kell; pedig az Eucharisztia erősiti az emberi szivet s ez a hithirdető egyetlen vigasza az életnek szenvedései és viszontagságai közepette».

* V. ö. Huguet: Die Andacht zur heiligen Eucharistie in Beispielen. Regensburg 1864; S. 326, 271—272, 328.

3. Még egy történetet az ujabb időkből! Börtönbe került egy Cochinchinában működött hithirdető. E nemes gondolkodásu hitvalló beszélte el, mily nagy volt öröme, midőn börtönében körülbelül két évi kínlódás és nélkülözés után abban a szerencsében részesült, hogy az Ur testét magához vehette. De halljuk magát ezen hithősünket!

«Oly látogatásra lettünk méltatva, mely végtelenül drága, becsesebb, mint a világ nagyjainak látogatása. Maga Jézus Krisztus jött börtönünkbe, hogy bennünket, az ő ügyének harczosait, az erősek kenyerével tápláljon. Az előestén meggyóntattuk hitbuzgó társainkat. A következő napon, hajnalhasadáskor egy benszülött pap, kit erre titokban fölkértünk, jött a börtönbe s teljesitette legfőbb vágyunkat; azon ürügy alatt nyert bebocsátást, hogy ismerőseit látogatja meg. Mindenkor nagy szerencse ugyan a hivő lelkekre nézve, ha Krisztus testét magukhoz vehetik: de a szent áldozásban részesülni, mikor oly régóta voltunk távol az oltártól; bilincsekbe verve áldozni lánczok csörgése közben, melyeket Jézus kedvéért hordozunk; a börtönben, üldözőink felügyelete mellett, de az ő tudtukon kivül s határozott parancsuk ellenére, áldozni, mikor a halálos itéletet várjuk napról-napra — ez oly szerencse, hogy azt szavakkal nem lehet kifejezni».

Igy folytathatnám a szebbnél-szebb, szemenszedett történetek fölsorolását; de legyen elég ennyi.

Ime, mire képesiti a «vértanuk erőssége», az «erősek kenyere» az eucharisztikus lelkeket! Nem csoda! Hiszen már a nemzetek apostola megmondotta: «Mindent megtehetek az által, ki engem megerősit». (Filip. 4, 13.)

Hitetlenek! Ne huzzátok meg a lélekharangot Egyházunk fölött! — Kishitüek! Ne aggódjatok Egyházunknak sorsán! — A meddig velünk van a «szeretet szentségében» Jézus teste és vére s ily hősöket nevel — addig nincs okunk csüggedésre, aggodalomra, pláne kétségbeesésre. Már pedig az Üdvözitő megigérte az ő Egyházának: «Ime én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig». (Máté 28, 20.)

Till Kálmán.

Kisérjük a beteghez a szent utravalót!

I.

Lelkem elmereng rég letünt időkről, szebb korról; a képzelet szárnyán elröppen idegen tájakra, nevezetesen Spanyolországba s Franciaországba, lelkesedést meriteni a nép élő hitéből ott, hol most az üldözés vihara szeretné tönkretenni az Egyházat, jeges fuvallatával letarolni mindent, mi Egyházunk intézményeiben oly szent, oly üdvös, oly fönséges...

Tessék velem tartani!

Allapodjunk meg utközben s térjünk be *Francziaország* egyik nagyobb városába!...

Hallga! Micsoda zaj? A hadi trombita harsog s a dob kimérten pereg. Hallod-e a vezénylő tiszt szavát: «tisztelegj! térdre!» Látod-e, a mint e parancsszóra a legénység egytől-egyig leborul s a tiszt kardjának hegyével a földet érinti?

Micsoda hatalmasság az, ki előtt a franczia hon büszke védelmezői ennyire megalázzák magukat? Talán egy franczia tábornok, vagy talán táborszernagy az illető? Vagy talán a köztársaság feje? Korántsem. A polgári s katonai hatóság legfőbb képviselői előtt állva marad a sereg. Hát akkor mi történik itt?!

Egy csengetyűnek hangja tette az őrséget figyelmessé; igénytelen menet tünt föl az uton; néhány lámpa és gyertya pislog, egyszerű mennyezet alatt egy pap lépdel, aranynyal bevont ezüst edénynyel kezeiben. Az emberi szem nem vesz észre többet. Azonban szent Mauritius, N. Károly, szent Lajos stb. hite áthatol a leplen s a ciboriumban fölfedezi a kenyér szine alatt a seregek hatalmas Urát! A menet megáll, a pap áldást ad az Oltáriszentséggel a térdreboruló őrségre. Fölebbvalójuk parancsára kilép közülök két katona; közrefogják a papot s elkisérik a legfölségesebb Oltáriszentséget a beteg házáig.

Igy követelte ezt a franczia hadseregben régi idő óta a napi parancs. S ha már a katonák is ily nagy tiszteletet tanusitottak a szentségi Ur Jézus iránt, képzelhetjük, mi mindent követtek el a polgárok, hogy a szentségi Jézusnak a beteg házába való bevonulását minél fényesebbé s emlékezetesebbé tegyék.

Ime, ily ragyogó állapotok voltak Francziaországban! S a forradalmak ismételt lezajlása sem igen volt képes csökkenteni a nép hithűségét. De a mit maga a forradalom el nem ért, azt elvégezte a nyomában járó vallásbeli indifferentizmus s a törvényileg védett atheizmus vésztjósló, szomoru korszaka. Lényegesen megváltoztak ott azóta az állapotok. Tudjuk jól, milyen sorsra jutott Francziaországban a kath. Egyház.

Spanyolországban, ha a hadsereg a szent utravalót vivő pappal találkozott, ugy szokásban volt, hogy a zászlót keresztbe fektették az uton s a pap azon haladt keresztül. Ha esetleg egy spanyol grand, vagy maga az uralkodó kiséretével szembejött a szentséget vivő pappal, akkor mindnyájan leszálltak kocsijukról vagy lovukról és gyalogszerrel követték a szent utravalót rendeltetési helyére. Nemde szép szokás?! De mit ér, ha manapság már divatját multa! Tisztelet a kivételnek!

Régen-régen az ily megható jelenetek napról-napra ismétlődtek a nagyobb városok utczáin, az emberek épülésére s angyalok gyönyörűségére.

De nemcsak egyes vidékeken divott e szép szokás, hanem *az egész*

kath. világban ismeretes volt. Mindenfelé körmenetileg, nagy pompával, zászlók elővitele mellett, égő gyertyával kezükben kisérték a jámbor hivek a beteghez a szent utravalót. Néhol kiváló pompát fejtettek ki ilyenkor, hogy a hivek tiszteletét és szeretetét a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt még inkább fokozzák. S az ily menetekben a társadalom minden rétegéből résztvettek a hivek, főranguak ugy mint az egyszerű nép; valamennyien vetélkedtek, hogy hódolatukat a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt kimutassák.

A hódolatos tiszteletnek eme nagyszerű nyilvánulását szemlélve, meglepődve állottak meg a járó-kelők. Legtöbben áhitattal letérdeltek vagy legalább lehajtották fejüket s ugy imádták a Legszentebbet. Mások a hit és emberi félelem közt ingadozva szemmel láthatólag zavarban voltak, levették ugyan kalapjukat, de kettőzött léptekkel igyekeztek a helyszinéről tovajutni. Ismét mások s ezeknek száma elenyészően csekély volt, közönyösséget szinleltek, de nyugtalan tekintetük elárulta lelkiismeretük furdalását. Az ajtók s ablakszárnyak kinyiltak mindenfelé a menet közeledtére; s a ki tehette, csatlakozott a menethez, a többiek áhitattal imádták a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Az üzlethelyiségeket becsukták s mig a menet elvonult, néhány pillanatig ünnepies csend honolt.

Hogy minél ünnepélyesebben lehessen a szent utravalót a beteghez kisérni, a legtöbb városban megalakitották *a szent utravaló társulatát.* E társulat tagjai, égő gyertyával kezükben, követték az isteni Bárányt, a merre csak ment. S mily öröm töltötte el szivüket, midőn látták, hogy buzgólkodásukat siker koronázza!

Talán fölösleges is még külön szólani arról, mily nagyszerű benyomást tehetett a hithűség ilyen páratlan megnyilatkozása, hitüknek ilyen bátor megvallása a nép minden rétegére. Vallásos meggyőződésüket bátran kinyilvánitották, nem ismertek emberi félelmet.

Mennyi megkapó jelenet ismétlődött ilyenkor! Mennyi kegyelemben részesültek a hivek a legméltóságosabb Oltáriszentségnek ily ünnepies menetben való nyilvános vitele folytán!

Tudták ezt nagyon jól az istentelenek; miért is, fáradságot nem kimélve, mindent elkövettek, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentségnek nyilvános és ünnepies vitelét meggátolják. S fáradozásuk, aknamunkájuk — sajnos — sikerrel járt. Lassan-lassan, kénytelen-kelletlen beletörődtek a hivek ebbe is.*

(Folytatása következik.)

* V. ö. Huguet: Die Andacht zur heiligen Eucharistie in Beispielen. Regensburg 1864. S. 372. E műből vettem e dolgozat II. részében fölsorolt példákat is.

A NÜRNBERGI ÖRÖKLÁMPA.

(Fordítás németből.)

Nürnbergbe járva könyben állt szemem
A lázadások dulta téreken.
Templomba mentem, vigaszt nyerni itt,
S üres volt, rég elűzték hiveit.
A régi fénynek elszórt romjai
Csak pusztulásról tudtak szólani.
De egy oldalhajóba' hirtelen
Fényár ragadta meg tekintetem.
Ó nem az Úr, az öröklámpa volt,
Ó nem a nap, csak egy szelidke folt!
Bámulva néztem, mondtam is nekik:
«Miért van, hogy e mécsest égetik?»

«Alap van erre — mondták ők nekem —
S a pénzből ég most nappal s éjjelen.»
Csak néztem, néztem, hol a mécsre fent,
Hol meg a helyre, melyen Ő pihent;
És lám, az Úr szeliden egy perczre rá
Nagy boszúságomat eloszlatá.
S én szóltam: «Könyörülj meg, Istenem,
Fiadért e sok rossz emberen!
Szived irgalmasan megesve rajt'
Vezessed ős hitükhöz vissza majd!
Foglaljad ujra el itt trónodat,
És hintsed messze szét áldásodat!

Ne égjen itt e lámpa hasztalan
Szerelmedet hirdesse hangosan!»

Milbich Tamás.

Eucharisztikus mozgalom Konstantinápolyban.

Az ős keresztény Bizánczban, az aranytól csillogó boszporusmenti világvárosban, az izlam fellegvárában 1880-ig nem jelenhetett még meg az utczán katholikus pap a nékül, hogy a kigunyolás, meggyalázás, sőt megkövezés veszélyének, ne tegye ki magát. Vakmerő vállalkozásnak tetszett ennélfogva, midőn buzgó lelkek egy katholikus czentrumot, egy missió-házat alapitottak, a mohamedanismus fővárosában s mégis 20 év alatt a katholikus hit s az Eucharisztia tisztelete váratlan és csodálatraméltó lendületet vett a milliónyi pogányság közepette.

A katholikus vallás ez örvendetes térfoglalását nagyrészt a Mária mennybemeneteléről czimzett Ágoston-rendnek, az asszumptionistáknak lehet tulajdonitani. E rend 1882-ben Vanutelli bibornok ajánlatára alapitotta missióházát Konstantinápolyban.

Megjegyzendő, hogy a görög szakadároknál Mária tisztelete még sokkal nagyobb, mint a katholikusoknál; nevezetesen Mária mennybemenetele főünnepük, bizonyos tekintetben görög nemzeti ünnep. Ennek köszönhető, hogy az asszumptionisták rendjét a szakadár keresztények is ugy mint a szlávok, görögök, szirek, koptok, örmények és nesztoriánusok némi elfogulatlansággal lehetne mondani, szivesen fogadták. Mégis a keleti egyháznak a nyugotival való egyesülését első sorban az Eucharisztikától remélik. Az

uniónak, a keleti egyházak és Róma egyesülési művének, XIII. Leó kedvencz eszméjének, a tabernakulum mellől az Oltáriszentség trónjától kell diadalutra indulnia.

E gondolatot szolgálja az «Unitas» nevü egyesület, melyet XIII. Leó pápa azon kitüntetésben részesitett, hogy legfőbb protektorátusát ő maga vállalta el. A nagy pápával együtt öt bibornok lépett az egyesületbe s öt hét alatt 50 püspök és érsek lett tagja az egyesületnek, mely az Oltáriszentség imádása révén akarja összeforrasztani azt, a mit az emberi önzés a lelkek és a kultura nagy kárára szétszakitott.

MINDENSZENTEK

Im, fölszakad a mennyország kapuja
S leroskadok a fényözön miatt,
S a sárguló harasztra leborulva
Csodás igézet éri ajkamat.
Himnuszba törni, dithirambra kelni,
Magas zsoltárba fogni vágyom én;
És nem tudok egy gyönge szóra lelni,
Köszönteni, te túlvilági fény!

Im, egy sereg csillag-ruhájú szellem
Lebeg amott a holdak táborán;
Arczuk mosolygó, rajta tiszta kellem,
Mint szűzi nász legelső alkonyán.
Köröttük édes dallam árja zendül,
Hang nélküli, bájos harmónia,
Mint a midőn az ébredő ligetből
Felénk hat a virágok sóhaja...

Ti szállitok ott, kiket a föld hatalma
Meg nem tudott egykor hajlitani,
Kiket vérző sebekben roskadozva,
Le nem győztek pokolnak karjai,

Kik a nyomornak, kinnak és halálnak
Bátran szemébe nézni mertetek,
S habár a földnek kincse, fénye vártak,
Ti egyszerük s szegények lettetek.

Királyok, pórok, szolgák és nagy urak
Egy czélra törve: hősi harczosok,
Lemondva a magányba elvonulnak,
Avagy kezükben szent zászló lobog;
Vérük kiontják, hogyha kell, a harczban
Hitért, hazáért, mások üdvéért,
Vagy a homályban csöndben, elhagyottan
Zokognak a világnak bűneért...

E hősi lelkek rajzanak felettem,
Amott az ég tündöklő boltivén!
Mint a merengő hattyu, néma lettem.
Hogy láttam őket gyarló ember, én,
Dicső honuknak egy csekély sugára
Szememre bűvös ködfátyolt vona —
S kábulva lépek ösvényem porára
Kopár vidék bolyongó vándora!...

Bán Aladár.

Hogy tért meg egy lelkes anglikán.

FABER VILMOS mint költő, szónok és hitbuzgalmi iró a katholikus egyháznak a XIX. században egyik legnagyobb dicsősége. 1814 julius 28-án született Calverleyben, Bradfort mellett. Teljes hivatással a theologia tanulmányozásának szentelte magát s az angol főegyház buzgó hive volt.

Még mint fiatal anglikán pásztor, könyvet irt az angol egyház régiségeiről, a melyben még határozott ellenszenvet tanusit a katholikus egyházzal szemben. Azonban minél mélyebben tanulmányozta a protestantizmust,

Emlékezzetek a szegény lelkekről!

annál több ellenmondást és visszásságot talált benne, mi szivét mély szomorusággal töltötte el.

Kétség és lelki harczok között utazni indult s utjában Rómába jutott;

itt hatalmas benyomást tett rá XVI. Gergely pápa, midőn trónján az Oltáriszentség láttára, melyet áldoztatásra hoztak feléje, átszellemült arczczal könyek közt borult le, hogy Urát kenyérszinben imádja.

E hatalmas látvány annyira meghatotta Fabert, hogy önkénytelenül kitört belőle a vallomás: «Valóban szenthez hasonló».

Visszatérve hazájába, az elton-i hitközség lelki gondozását bizták reá, mely hivatalában fáradthatatlanul működött. Rövid idő alatt megszerezte hiveinek teljes bizalmát és szeretetét, de a jó viszony hirtelenül megszakadt. Egy este ugyanis Faber beteghez ment, hogy neki az Urvacsoráját elvigye. Ekkor hirtelen mintegy mennyei látomás, azon meggyőződés járta át lelkét: «Az, a mit te magadnál hordasz, nem az Oltáriszentség, mert te nem vagy igazi pap». A legközelebbi vasárnapon: 1845 november 16-án a szószékre lépett s egybegyült hiveinek kijelenté, hogy ő erős meggyőződése szerint nem tagja az igaz egyháznak s most ehhez, a római katholikus egyházhoz akar térni. E kijelentés megdöbbentette a protestáns hitközséget; a presbiterek és a hitközség legelőkelőbb tagjai mindent elkövettek, hogy Fabert elhatározása megváltoztatására birják; kijelentették, hogy bátran prédikálhat legjobb meggyőződése szerint, csak maradjon náluk. De Faber ellenállt a kisértésnek, lemondott jövedelméről és Nordhamptonba ment, hol az apostoli vikárius, Warcing őt a katholikus egyházba fölvette.

Ha Faber már mint protestáns az Isten dicsőségének és lelke üdvösségének élt, ugy most, midőn már nem nehezedett lelkére a kétségek terhe, egész örömmel és odaadással követhette szivének e belső vágyát, mint azt a katholikus egyház annyira kivánja. Néhány társával, kik vele léptek ki az angol főegyházból s lettek katholikusokká, Birminghamba ment s ott mintegy kolostori visszavonultságban közös életet éltek. 1848 február 17-én Faber társaival a Neri szent Fülöp által alapitott oratoriánusok kongregációjába lépett.

Már a következő évben megérte azt az örömet, hogy e rend Londonban és Birminghamban letelepedhetett s az angol fővárosban Faber került a ház élére, hol 14 évig oly munkásságot fejtett ki, mely a katholikus világ előtt felejthetetlen lesz. Ezren fordultak hozzá tanácsért, számtalannak mutatta meg az Isten egyházához vezető utat; s e munkájában nem bizonyitgatott és vitatkozott hosszan, hanem a lehető legegyszerübben és a legszeretőbb szivvel adta elő a katholikus tant.

Azonban legnagyobb hirre irataival tett szert, melyek közül legnevezetesebbek: «Mindent Jézusért», «A legméltóságosabb Oltáriszentség», «A drága szent vér», «Betlehem» stb. Megjegyzendő azonban, hogy a művek nem valók kivétel nélkül mindenki számára. Faber mint büszke sas igen gyakran a legfelsőbb régiókban mozog, hova sokan nem képesek őt követni. Érdemdus életét 1863 szeptember 26-án fejezte be Londonban.

MÁRIA-ÉVRE

(1854—1904.)

Mit nekem, ti rózsák labirintja?...
Hulljatok ma az ő lábához!
Az Isten-terhet rejtő Rózsának, —
És fogjatok vig zsolozsmához:
Ave, Immaculata Conceptio!

Mit nekem, te liliomok szépe?
Hagyd el a Libánon oldalát!
Jer, jer Krisztus arája kezébe,
Rebegd, suttogd az öröm dalát:
Ave, Immaculata Conceptio!

Mit nekem, te Libánon czédrusa?
Erősebb örök czédrusoknál,
S gyöngédebb ő, mint rózsa-palánta
Jerikhóban nyilt hajtásoknál:
Ave, Immaculata Conceptio!

S mit nekem, tengerek óczeánja?
Ő maga: a tenger keserve;
Az örvénylő tengerek csillaga,
Az őt hivók utját jelölve:
Ave, Immaculata Conceptio!

És te föld, kit megszállott az ősbün,
Mit nekem, te hitvány földi sár?
Kire ősbün, atyáké nem szálla,
Ő az egy, fényes hajnalsugár:
Ave, Immaculata Conceptio!

Üdvözlégy, oh Szentlélek arája,
Krisztus vérének anyateje!
Ki oly hibátlanul fogantatál,
Mint Isten, Üdvünknek kutfeje:
Ave, Immaculata Conceptio!

Alázd meg magad, te vakitó nap!
Te csak az ő nászruhája vagy:
Csillagrajok, koronába jertek!
S légy boldog hold! lábai alatt:
Ave, Immaculata Conceptio!

Mit, mit nekem, teremtett világok,
Mária a dolgok remeke;
Ő hordozá, kit száz világ nem bir, —
Kinek ajkam hő dalt rebege:
Ave, ave Immaculata Conceptio!

Nagyfalusy Lajos.

Megható jelenet.

A SZÉP PÉLDA, melyet itt megemliteni szándékozom, kézzelfogható bizonyitéka annak, mennyi jót tehet egy keresztény nő, ha mint a jótékonyság angyala járja be a szegények kunyhóit, a külvárosok zsufolt pinczelakásait és padlásszobáit, hogy mindenütt csillapitsa a testi-lelki nyomoruságot.

Bizonyos faluban élt egy szegény öreg ember. Nem akart tudni Istenről, legalább is ezt hajtogatta régóta. S e szerencsétlen betegen feküdt. Szerencsére leánya hivő lélek volt. Midőn látta, hogy atyja végső veszélyben forog, paphoz fordult. A pap jámbor fiatal hölgyet küldött a szegényes lakásba. Ezen előkelő hölgynek szokása volt a szegény betegeket ápolni, őket kiszolgálni, miközben utat-módot talált arra is, hogy velük az örök életről beszélgessen.

A betegség hosszan tartott s fájdalmas volt, de egyuttal vigasztaló ugy a betegre, mint ápolójára nézve, ki oly gyöngéd gondoskodással vette körül. A beteg csakhamar engedett jótevője intéseinek: meggyónt s ezentul béke honolt szivében s e körülmény nagy örömmel töltötte el.

Halála előestéjén, alig hogy önkivületi állapotából kissé magához tért, összeszedte a beteg minden erejét s derült hangon énekelte a kereszten függő Üdvözitőnek magasztos szavait: «In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum!» Többszörösen ismételte e szavakat. Aztán megkérdezte a gyóntatót, helyesen cselekszik-e, hogy ily válságos pillanatban énekel. «Testvéreim! — viszonozta a pap — a gonoszok félelemmel mulnak ki; az igazak azonban Istennek barátjai; nekik nincs mitől félniök; örvendezéssel, ha ugy tetszik, énekelve halhatnak meg.» — «Ah», folytatta a haldokló, «ezen ének oly kedves volt atyámnak, sokszor kellett neki énekelnem, mikor még gyerek voltam. Egész este atyámra gondoltam. Lányom, ne feledd el ezen éneket! In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum!»

Végórája közeledett. Meggyujtották a gyertyákat. S az öreg áhitattal hallgatta a haldoklókért mondani szokásos szép imákat, melyeket hozzátartozóinak könyei között végeztek a pap s a jámbor hölgy, ki angyalként állott mellette betegségében s halálos küzdelmében. A szegényes ágy előtt térdrehullva, szentül végezte dolgát e hölgy. Buzgó imái — ha szabad magunkat igy kifejeznünk — kopogtattak a menny kapuján, a hová szegény barátja már elérkezett. A haldokló nem volt szeretetlen, mindig nyugodt volt, csak a halált várta türelmetlenül, minthogy jól tudta, hogy czélon van s nem fog fölgyógyulni. A keresztet csókolgatta: nem is vette le róla többé se szemeit, se ajkait. Szivből ismételgette e szavakat: «Jézusom, Jézusom, teljes szivemből...» Azt akarta mondani: teljes szivemből csatlakozom ezen imához. Teljes szivemből föláldozom neked szenvedésemet s életemet. Édes Istenem, teljes szivemből szeretlek téged, bánom bűneimet s irgalmadba ajánlom magamat. In manus tuas Domine, commendo spiritum meum!

De nézzük csak, mi történik most! Ezután következik csak az igazán nagyszerű, megható jelenet!

Az imák végeztével fölemelkedik a jámbor hölgy, megfogja a haldokló kezeit s füléhez hajolva mondja: «Barátom, jól tudja, mennyire szerettem s mily buzgón törekedtem kiszolgálni; maga most Isten kegyelmében van: adja áldását rám s gyermekemre!» Erre letérdelt s a haldokló, kinek kivánságát előadta, fölemelkedett; a pap támogatta, ki szemtanuja volt ezen nagyszerű jelenetnek s könyekre fakadva szemlélte a történőket. A haldokló kezeit jótevőjének feje fölé tartotta s a pátriárkák méltóságával mondta: «Igen, jóságos urnőm, megáldom önt, gyermekét s mindenkit, ki kedves ön előtt. Adja Isten, hogy annak idején époly nyugodtan halhasson meg, mint én.» Erre visszahanyatlott, a keresztet még egyszer megcsókolta, nagyot sóhajtott s ezen utolsó sóhajjal lelke megszabadult a test kötelékeitől.

Kiváncsi valaki, ki volt ezen előkelő hölgy, a szegények és betegek valóságos védangyala? Egy franczia grófnő. Neve nincs följegyezve, mert végtelen szerénysége tiltakozott ez ellen. Huguet után: *Till K.*

Az összeesküvés.

Az ország határszélén levő P.-ban a dom órája elütötte már a tizet s a néptelen utczák csöndjét nagyritkán zavarta csak meg egy-egy elkésett alak lépteinek zaja. Mélységes nyugalom borult a kies városra s a nappali zürzavar és ideges küzdelem helyébe a zavartalan béke uralma lépett, mintegy jelképezve a lelki békét, mely a hivő katholikus város lakosságát jellemezte.

Egyszerre csak nyikorog egy kapu s kisurran rajta P. legkritikusabb s legfölvilágosodottabb polgára, Kákay. Fontos ügyben járt, a «Fölvilágosodás» páholy ülésén vett részt. Kákay, a jeles ügyvéd, a tisztelt filantrop, a buzgó városatya lelke volt a «Fölvilágosodás»-nak. Ő maga se tudta tulajdonkép, hogyan került a szabadkőművesek közé, csak azon vette egyszerre észre magát, hogy ő az antiklerikális mozgalom vezére s a páholy egyházellenes mozgalmainak főrendezője.

— Oh azok a klerikálisok! — ismételte nem egyszer. — Ismerem a jó madarakat. Náluk a vallás csupa külsőség és szemfényvesztés. Én már csak jó katholikus vagyok, de azt mégsem nézhetem szó nélkül, mint szervezkedik a sötét hatalom, hogy minden befolyást és vagyont a papok és az ő klikkjük kezébe juttasson!

A mai ülésen különösen megerősödött meggyőződésében Kákay. A «testvérek» vakolás közben rémdolgokat mondtak el arról a veszedelemről, mely az ultramontán tábor készülődése, szövetkezése, titkos forradalmi mozgalma következtében a fölvilágosodásra vár. «A jezsuiták szervezik az összeesküvést». «A kongregácziók a reakczionárius forradalom fészkei.» Ily s ehhez hasonló igék hangzottak a háromórás szabadkőműves munka alatt, melynek végeztével mély gyülölettel szivükben a «titkos hatalmak» ellen s azzal az erős elhatározással oszlottak szét a testvérek, hogy a lappangó klerikális mozgalmat eltiporják.

Kákay is egész harczias hangulatban hagyta el a páholyt. Feje zúgott a sok beszédtől. Lelke tele volt rémképekkel, melyekben lázító heczczkáplánok, összeeskövő jezsuiták, rosszindulatu klerikálisok kergették egymást.

Észre se vette, hogy utja a jezsuiták temploma felé visz. Csak mikor már a félelmetes épület mellett volt, eszmélt föl s hirtelen oly borzalom fogta el, mintha csak az inquizicio kínzó kamrájában lenne.

De mi ez?! Lépteket hall... Alakokat lát a templom felé közeledni. Egy... kettő... három, egész sereg ember siet az ódon falak közé s tünik el nagy gyorsan valami titkos ajtóban, vagy folyosóban.

Ah! Hisz ez valami összeesküvés. Megvan! A miről annyit beszéltek a mai páholyülésben. S Kákay szive büszkén dobbant meg arra a gondolatra, hogy ő fogja a «sötétek» forradalmi merényletéről a leplet lerántani.

Eszébe se jutott aggódni biztonsága miatt, midőn az összeesküvők fölfedezésére indult, csak egy gondolat foglalkoztatta s okozott neki kimondhatatlan gyönyörüséget, hogy ő, Kákay, fogja megmenteni a fölvilágosodást és szabadelvüséget.

Gyors elhatározással megindult arra, a merre az éjjeli alakokat eltünni látta. Némi keresés után megtalálta a nyitva felejtett ajtót, melyen belépve, egy csigalépcsőbe jutott. Fölfelé botorkált a sötét lépcsőn, majd egy másik ajtóba ütközött, mely szintén nyitva volt s ezen keresztül a félhomályban levő *sekrestyébe* jutott. Abba a sekrestyébe, melyről Kákay barátunk annyiszor mennydörgött, hogy az a fölforgató elemeknek buvóhelye s ime, igaza volt.

Egyszerre csak hangokat hall:

— Vessünk sorsot!

— Nem megmondtam — sugja magának Kákay — hogy összeesküvéssel van dolgom — s szinte reszketett az örömtől, hogy ily könnyü szerrel jutott a gonoszok nyomára.

Egyszerre csak kiválik két férfi a csoportból s megindulnak — emberünknek alig marad ideje, hogy egy oszlop mögé ugorjon — a templom felé.

— No, mi lesz most? — idegeskedik Kákay. — Bizonyára valami titkos fogadalomra, valami szentségtörő esküre nyilnak meg a sötétek ajkai. S a mint a két férfiú eltünik a templom boltivei alatt, Kákay titkon utánuk sompolyog s egy oszlop mögé rejtőzve meglesi, mit művelnek.

S a látvány, mely szemei elé tárult, valóban páratlan s Kákay minden képzeletét felülmuló volt. Ott térdelt a két összeesküvő az oltár előtt. Az egyik P. legelőkelőbb gyártulajdonosa, Ormay s a másik az ő gyárának alkalmazotta, Vas Péter. Nappal, a világi kötelességek teljesitése közben mint ur és szolga állanak egymással szemben, itt a szentegyház falai között, az oltár királya, a szentségi Jézus trónja előtt testvérek, ugyanazon remények hordozói, ugyanazon szent eszmények harczosai térdelnek hittel és szeretettel egymás mellett. Az egész városra néma csönd borul, a templom is sötét és elhagyatott, csak a főoltár ragyog gyertyafényben s kitéve rajta

a szeretet és béke mestere, az eucharisztikus Jézus, ki innen áldást hint a világra, azokra is, kik őt és egyházát félreismerik és üldözik. S imádják őt *az éjjeli szentségimádást végző férfiszövetség* tagjai. Ezek azok a sötétek, ezek azok a titkos összeesküvők, kiktől Kákay és bujkáló társai annyira félnek.

— Érthetetlen — mormolja az oszlop mögött Kákay. — Sohse hittem volna, hogy a XX. században férfiaknál ily hitet találjak. S ezek önző és képmutató emberek volnának? Vagy talán az a sok vád, melyet a páholyban e sötétekre szórnak, nem egészen igazságos? Talán én is csak félrevezettettem magamat? Különös!... Érthetetlen!...

Kákay gondolatokba mélyedve hagyta el a templomot és gyülöletében s gyanujában alaposan megingatva tért haza.

A kegyelem azonban tovább működött és egy, alapjában jóindulatu, csak tévutra vezetett lelket felvilágositott.

A páholy legközelebbi ülésén a páholymester a «testvérek» legnagyobb csodálkozása között olvasta föl a következő levelet:

«Tisztelt páholymester Ur!

Van szerencsém értesiteni, hogy a szabadkőműves páholyból kilépek. Nem akarom e lépésemet bővebben megokolni, csak annyit hozok föl, hogy rosszindulatulag embertársaim ellen törni s meggyőződésem ellen beszélni és cselekedni nem tudok.

Tisztelettel *Kákay*».

VEGYESEK

Az északamerikai államok papsága szeptember három utolsó napján **New-Yorkban eucharisztikus kongresszust tartott.** A newyorki papság buzgólkodása folytán e három nap hatalmas katholikus manifesztáczióvá nőtte ki magát. A kongresszus foglalkozott a franczia egyházüldöző politikával is s ez ügyben nyilatkozatot is adott ki, melyben mindenek előtt hódolatát fejezi ki X. Pius pápával szemben, ki a franczia egyház szabadsága érdekében oly bátran emelt szót, azután pedig rokonszevét és bámulatát fejezte ki a franczia rendekkel szemben, melyek egy egyházellenes klikk gyülölete folytán üldözésnek vannak kitéve, emberbaráti és kulturális munkájukért.

***

Miniszterelnök mint minisztráns. A minap elhunyt aszturiai herczeguő temetése előtt, mint különböző lapokban olvasható volt, érdekes eset történt.

Maura spanyol miniszterelnök a herczegnő halála után a királyi kastélyba ment, hogy a kormány részvétét a királyi családnak kifejezze. A régens-királyné épen akkor sajátkezűleg apáczaruhába öltöztette leánya holttestét s a viaszkos gyertyákkal megvilágitott ravatal körül husz apácza imádkozott. A halottas szobát kápolnává alakitották át, mert épen misét akartak mondani a ravatalnál. Ekkor vették észre, hogy nincs ministráns. A misét el kellett volna halasztani, ha ebben a pillanatban nem lép a halottas szobába Maura miniszterelnök, a ki nemcsak a spanyol katholikus párt vezére, hanem rendkivül vallásos ember is s ajánlkozott, hogy ő szolgálatot teljesit az oltárnál. Erre aztán a pap megkezdhette a misét, a melyen a spanyol kabinet-elnök ministrált.

***

Az orosz-japán háboru szinteréről az Avenire D'Italia tudósitója hirt ad egy **szentmiséről**, melyet **Wladiwosztokban** mutattak be. Későn este kaptuk — irja — a «Ciccin» szállodába, Wladiwosztok egyetlen vendéglőjében, az engedélyt, hogy a szentmisén részt vehessünk.

Meg kell emlitenem, hogy az egyetlen katholikus templom Wladiwosztokban a mult esztendőben leégett s mindeddig nem jött meg az engedély, hogy ujra fölépitsék. Ennélfogva a katholikusok kénytelenek a szentmisét a lengyelek kaszárnyájában hallgatni, melynek egyik szobájában őrzik az Oltáriszentséget is. Tegnap reggel kilencz órakor elmentem a kaszárnyába, hol egy szobában husz lengyel katonát találtam térdenállva imádkozni. Nemsokára megérkezett a pap, ki négy mértföldnyi távolságról jött, meghallgatta az emberek gyónását s azután belefogott a szentmise olvasásába.

Képzelhető mily gondolatok foglalkoztattak, mikor a lengyel katonák hitét és buzgóságát láttam Szibéria legszélsőbb határán.

A szentmisén körülbelül 100 katona, hat nő, négy fiu és hat idegen férfi vett részt és két klerikus lengyel nemzeti viseletben ministrált. A szentmise alatt a lengyelek folyton anyanyelvükön énekeltek, mert az orosz hatóságok nem engedik meg nekik, hogy nyilvánosan latinul imádkozzanak vagy énekeljenek.

*

A szentmise értékét egy bresti 80 éves anyóka annyira becsülte, hogy hajlott kora daczára nap-nap után elment a meredek lejtőn levő templomába és sem a hideg, sem az eső vagy a hó nem volt képes őt visszatartani.

Egy zord téli reggelen, midőn sikos jég boritotta az utczákat, ugy hogy alig mert valaki a szabadba kilépni, az anyóka megint utra kelt; de nemsokára elcsuszott és karját hatalmasan megsebesitette, de a helyett, hogy hazatért volna, folytatta utját; elfoglalta helyét a templomban s végighallgatta a szentmisét. De hazatérve, kényszeritették őt a fájdalmak, hogy az esetet övéinek elmondja.

Midőn ezek csodálkoztak, hogy a baleset után nem tért rögtön vissza, mosolyogva felelé: szentmisét hallgattam, áldoztam, fáradságomért bőven meg vagyok jutalmazva. Orvost hivtak, ki konstatálta, hogy az asszony karja eltörött. Hála Istennek, mondá az asszony, hogy nem a lábamon történt a baj, igy mégis csak elmehetek a misére, karomat majd felkötöm.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo (Polytatás.) Forditotta: FLUCK JOLÁN.

— Igen rablást — ismétlé Grace nevetve. — No de ne rémülj meg, ezzel még nem szolgált ám rá az akasztófára, csupán egy kicsiny jelentéktelen báránykáról van szó.

— Mi szüksége volt arra a báránykára, édes Grace?

— Neki tulajdonképen semmi, csak magának a báránykának. Én voltam az a bárány, Ágnes. Nagybátyámnak értésére jutott, hogy nagyanyám, lady Ozanmore, engem az uj vallásban akar fölnevelni; egy napon épen a kertben játszottam, midőn egy magas férfi ugrott elő a bokrok közül, karjára kapott s magával vitt. Egyenesen Olaszországba utaztunk, ott kolostorba adott, a hol föl is neveltek s végre visszahozott hazámba. Véletlenségből Doverban megtalálta második hugát is. Akkor még nem tudta, hogy te ki vagy; de miután a lady nem titkolta származásodat, igy nemsokára ő is értesült róla és közölte ezt velem, a mikor is én rögtön fölkerestelek magányos sétáidon. Sokszor órahosszákig elüldögéltem melletted a sziklán; gondolatban megöleltelek, összecsókoltalak s oly rosszul esett, hogy nem beszélhetek veled. Még az ozanmori templomba is követtelek tégedet.

— Be, egész a templomba?

— Nem, drága testvérkém, csupán a templomajtóig; de midőn észrevettem, hogy hited veszélyben forog, elhatároztam, hogy megszólitalak. Sőt kisértetbe jöttem, hogy lady Ozanmore második báránykáját is elraboltatom. De első beszélgetésünk után tisztában voltam veled. Elrablásod fölöslegessé vált. Soha életemben sem láttam oly élő hitet, mind a tiéd. Az ilyen hittel csak martir lehet az ember, de apostata soha!

— Egyszer azonban nevemen is szólitottál, ugy-e?

— Igen — válaszolá Grace nevetve. — Ugy voltam veled, mint a gyermek uj játékszerével; hallani akartam édes hangodat s folyton gyönyörködni óhajtottam benned; ugy szerettelek, mintha egész életemben ismertelek volna

De hogy megrémültél, mikor megszólítottalak! szinte magam is megrémültem tőle s ugy elszaladtam, akár csak valami hazajáró lelket, vagy a gonosz Nettervillet pillantottam volna meg.

— Nettervillet! Grace, Grace, elfelejtetted mar?...

— Nem felejtettem el, kedves Ágnesom, nagyon is jól tudom, hogy ő szegény atyánk testvéröcscse, de egyszersmind azt is, hogy a katholikusok legádázabb üldözője, családunk szégyenfoltja...

— Ne folytasd, Grace, kérlek, ne folytasd.

— Nem, nem, de hát honnan tudtad te már, hogy ki ő?

— Lady Ozanmoretól. Tehát, édes Grace...

— Ne hivj engem Gracenek, testvérkém, mert engem édes anyánk nevére May-nek kereszteltek vagyis inkább, Máriának s csupán azért változtattam át Gracere, hogy lady Ozanmore föl ne találjon.

— Oh édesem, ha te mellettem volnál, mindig ugy érezném, mintha csak őrzőangyalom vigyázna rám.

— Nem angyalod, csupán őrződ. És most Isten veled. Holnap reggel hat órakor jöjj el e helyre, várni foglak s elvezetlek nagybátyádhoz, a ki jobb ám Netterville lovagnál és nagyanyádhoz, a ki csak olyan gyöngéd szeretettel viseltetik majd irántad, mint Ozanmore urnője.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Mise a barlangban.

Zord, zivataros idő volt. A csolnakot hányták-vetették a hullámok és Ágnes remegett félelmében, de meg fázott is, mert ruháját már egészen átáztatta a becsapódó viz.

— Mi bajod, Ágnes? — kérdé növére.

— Ugy félek — válaszolá a vak leányka — s magam sem tudom, hogy mitől!

Grace elővette köpenyét s betakarta vele Ágnest.

— Most olyan vagy, édesem, mint valami mesebeli királykisasszony, a ki durva köpenye alatt pompás ruhát visel. Igaz, hogy kellemetlen utazásunk van, de mindjárt partot érünk.

— Oh, nem kellemetlen — tiltakozott Ágnes — hiszen Hozzá megyek!

— Igazad van, Péter is megküzdött Jézus látásáért a tenger hullámaival. Miért ne küzdenél meg te is.

— Köszönöm, kedves Grace, hogy az evangélium e részét eszembe juttattad. Erről fogok most elmélkedni és igy eloszlik majd minden félelmem.

Grace nem felelt. A szél mind hevesebben dühöngött s minden figyelmét kicsiny csolnakjukra kellett forditania. Végre a szigethez ért és sikerült befordulnia egy védett kis öbölbe, a hol az ir halászok zivataros időben oltalmat találnak.

A tenger hullámai zúgva ütődtek a sziklákhoz, de a leánykák biztos révbe jutottak s hamarosan partra is szálltak.

— Hála Istennek, csakhogy már itt vagyunk, Dániel — fordult Grace a feléjük sietö férfiuhoz.

— Bizony rossz utjok volt ma, kisasszonykám — válaszolá emez, miközben a csolnakot megkötötte.

— Az ám, nagyon garázdálkodtak az Oczeán hullámai.

— A tenger rendkívül magas s ha még tovább nő, aligha hallgathatják végig szárazon a misét.

— Csakugyan — válaszolá Grace nevetve — czipőt kell majd váltanom.

A férfi meggyujtott egy fáklyát s átnyujtotta a leánynak. Grace átvette s megfogva a vak gyermek kezét, a barlang bejárása felé indult. Mind sötétebb és sötétebb lett s a kiálló sziklák és mély hasadékok között csak óvatosan, lassan haladhattak előre.

Végre a barlang végéhez jutottak. Ágnes érezte, hogy most már nem kövecses uton, hanem finom fövenyen jár, melynek nedvességéből azt következtette, hogy a tenger közelében kell lenniök. A barlang tágas csarnokot képe ett, a közepén nagy kövek voltak egymásra halmozódva, tetején hatalmas kőkereszttel, a pyramis alja pedig alkalmasint oltár gyanánt szolgálhatott. Grace, vagyis inkább May, mert itt valóságos nevén nevezték őt, nővérével megvonult egy sarokban s mellé térdelve folyton a vak gyermek kezét fogta s bátoritó szavakat suttogott neki. Azután eloltotta fáklyáját, mely már fölöslegessé vált, mert a szikla hasadékokon elegendő világosság özönlött be. Dániel azonban máskép vélekedhetett, mert elvéve urnője fáklyáját, az oltáron égő gyertya lángjánál ismét meggyujtá azt s átadá neki.

— Mi szükségem van még e fáklyára? — kérdé May csodálkozva. — Minek égessük hiába?

— Igaza van, kisasszony — válaszolá Dániel — de most nem hallgathatja végig a szentmisét, mert nagyságos asszonyunk érte küldte a Palit és kéreti, menne sürgősen hozzá.

— Csak nincs rosszabbul, nagyanyám?

— Ne ijedjen meg, kisasszony, de Pali azt mondja, hogy nagyon rosszul van s urunk sem távozott volna mellőle, ha nem kellett volna a haldokló Norbertát meglátogatnia. Megparancsolta azonban, hogy tüstént önért jöjjenek.

Dániel e közben ugy nézett a leányra, mintha nem akarna neki min-

dent megmondani, May észrevette ezt s Ágnes felé fordulva igy szólt hozzá:

— Nagyanyámnak szüksége van rám, nem félsz, ha egyedül hagylak? Mindjárt visszajövök, vagy a mise végeztével érted küldök valakit.

— Oh nem, én egy csöppet sem félek — válaszolá a vak leányka.

— Ágnes — folytatá May suttogó hangon — nekem csodálatos előérzetem van; szegény nagyanyánk alkalmasint nem ér már több napot. Imádkozzál érette.

Ágnes beleegyezése jeléül megcsókolta nővére kezét, May pedig fölvéve a fáklyát, gyors léptekkel távozott.

Alig hogy eltünt, árnyékszerü, szegényesen öltözött alakok jöttek elő, némán, párosával, alázatosan letérdeltek az oltár köré s hangosan imádkozásba kezdtek. Egyszerre zúgás támadt s e kiáltás hallatszott:

— Csönd legyen, atyánk jön!

Erre mindenki elhallgatott s térdelve, lehajtott fővel várta a közeledő lelkiatya áldását. Netterville atya e közben az oltár lépcsőjére lépett, rövid ima után magára ölté az egyházi ruhát s megkezdé a szentmisét. A szegény nép áhitatos imája édes dalként hangzott Ágnes fülében, most már tudta, hogy forrón szeretett Jézusa közelében van. A «Gloria in excelsis» szavainál valósággal az angyalok seregétől gondolta magát körülvéve s kimondhatatlan béke és nyugalom szállt szivébe. Evangéliumkor fölállt s a legnagyobb figyelemmel hallgatta azt végig. A Sanctusnál lélekben ő is jelenvolt az Üdvözítő jeruzsálemi diadalmas bevonulásánál; s elérzékenyedve ismétlé:

— Szent, szent, szent, a seregek Ura és Istene!

Az átváltozásnál szive csordultig megtelt szeretettel az Ur Jézus iránt. Érezte, hogy O itt van ezen az oltáron s gyöngéden néz le a térdeplő tömegre. Igen itt van, nem csak lélekben, hanem valósággal. Ágnes végtelen boldog volt, mert tudta, hogy Üdvözitője lábai előtt térdepel s oly buzgón mondta a «Miatyánk»-ot, mintha valósággal magától az Ur Jézustól tanulta volna azt. «Agnus Dei»-kor megfogta szent kezét s ugy könyörgött Neki, hogy áraszsza áldását erre az üldözött tömegre. És mikor a «Domine non sum dignus»-t hallotta, magában igy sóhajtott föl:

— Oh bár leszállna hozzám a galamb s nekem adná az édes, a minden szeretetre méltó Jézust!

Olyannyira elmerült e gondolatban, hogy nem is hallotta a félelmetes zúgást, mely a barlangot megremegtette. A vihar mind jobban és jobban dühöngött. Az emberek ijedten néztek egymásra; azok, kik gyermekek és asszonyok társaságában voltak, gyorsan eltávoztak.

Dániel az átváltozás után azonnal Netterville atyához lépett s valamit

— Mondd meg az embereknek, hogy távozzanak tüstént, ha ugyan még lehet — válaszolá a lelkiatya.

— Épen van még idő, mert az ár csak lassan emelkedik. De kérem, menjen velük főtisztelendő ur is, nem sok vesztegetni való ideje van.

— Csak a hivek meneküljenek, nekem be kell végeznem a szentmisét.

És csakugyan, nem törődve életével, folytatta ott, a hol elhagyta.

Dániel azonnal tudatta a gyülekezettel Netterville atya parancsát s a barlang hamarosan kiürült.

A hű szolga néhány pillanatig habozott, de ura intésére ő is eltávozott. Senki sem maradt ott, csak Netterville atya, Ágnes és ... de ne előzzük meg az eseményeket.

A pap nemsokára bevégezte miséjét s ő is elhagyta a barlangot, nem képzelvén, hogy még valaki marad ott utána.

May, a mint emlitettük volt, nővérét olyan helyre vezette, a hol senki sem vehette észre. Ágnes pedig annyira elmerült imáiban, hogy minden földi dolog elkerülte figyelmét. A mint elragadtatásából egyszerre csak magához tért, minden csendes és elhagyatott volt körülötte. Sem a pap, sem a nép szavát nem hallotta többé. Eleinte megnyugodott abban, hogy a szél süvöltése alkalmasint elnyomja a hangokat, de azután mégis félni kezdett s borzasztóbbnál-borzasztóbb gondolatok nyugtalanitották. Remegve figyelt, vajjon nem közelednek-e nővére léptei?

Szegény Ágnes, minő kevéssé ismerte szomoru helyzetét! Mily távol volt tőle May, a ki haldokló nagyanyja mellett térdelt s nem is sejtette, hogy kis nővérét milyen veszély fenyegeti! A szél és az ár mindég emelkedett s Ferencz atya épen, hogy idejében elmenekülhetett. A viz ijesztő gyorsasággal töltötte meg a barlangot. A hullámok zugva csapódtak a sziklákhoz s nemsokára elboritottak mindent. Ágnes csak most vette észre, hogy lába és ruhája nedvesedik s ösztönszerüleg iparkodott valami kőhalmazra fölhágni. Maga sem tudta, hogy hogyan, elérte az oltárt s remegve huzódott meg annak lépcsőjén. Ekkor egy mély sóhajtás ütötte meg fülét, tehát valaki osztozik szomoru sorsában.

Talán bizony Netterwille atya. De nem, az lehetetlen, hiszen most már káromkodik!

— Ember! — szólalt meg Ágnes megbotránkozva. — Bárki légy is, ne merészeld Üdvözitődet bántani!

Erre egy hideg kéz érintette kezét.

— Szólj, gyermek, van-e még reményünk, vagy itt pusztulunk mindketten?

— Remélem, hogy nem — válaszolá a vak leányka — jó az Isten, ő meg fog minkel menteni.

— Megőrültél, hogy igy beszélsz? Láthatod, hogy nincs mit re-

mélnünk. Nagyon jól ismerem ezt a barlangot, néhány percz s elnyel az áradat.

— És ha elnyel — válaszolá Ágnes meglepő nyugalommal — nem tudod-e, hogy mindnyájunknak meg kell halnunk, midőn végső óránk elérkezett? Oh te, Jézus drága vérén megváltott ember — tette hozzá átszellemült hangon, megragadva társa remegő kezét — mért félsz a haláltól? Nem halt-e meg Ő is teéretted.

— Bátor leányka vagy! — válaszolá emez gunyolódóan. — Tehát csakugyan nem félsz a haláltól?

— Miért félnék? — kérdé Ágnes szeliden. — Gyakran kértem az Urat, venne magához és most, midőn Jézus szeretettel hiv karjai közé, én gyáván meghátrálnék?

Az idegen csodálkozva nézte a gyönge gyermeket, ki e válságos pillanatban is oly bámulatos nyugalmat tanusitott. Egy hozzácsapó hullám azonban hamarosan elterelte figyelmét az imádkozó leánykáról s ádáz szidalmakban tört ki, megfenyegetvén az eget. Segélyt sehonnan sem remélhetett. — Aggodalma már a tetőpontra hágott, midőn közeledő női hang ütötte meg fülét.

— Szentséges szűz Anyám, a gyermek lent maradt! — kiáltá Netterville May — ki bár nagyanyját igen betegen találta, mégsem feledkezett meg nővéréről, érte is küldte Palit, hogy tudakozódjék felőle Dánielnél, de a mint láttuk, ennek sokkal előbb el kellett távoznia a barlangból, mintsem May gondolta volt, Pali tehát nem beszélhetett vele. Az idő telt, csak nem jött senki s May egyre nyugtalanabb és nyugtalanabb lett s nem birván tovább a várakozást, nagyanyját egy megbizható asszony gondjaiba ajánlva, maga indult nővére fölkeresésére. A parton találkozott Dániellel.

— Mi történt, Dániel? — kérdé rémülten.

— A vihar, kisasszony... a vihar! A gyermek elveszett.

E szavakra megfagyott May ereiben a vér, azonban a remény némi halvány sugára csillant föl lelkében, midőn Dániel igy szólt:

— Alkalmasint Netterville atya magával vitte őt.

— Nem, nem — tette hozzá csalódottan — Netterville atya nem tudott a gyermek jelenlétéről semmit.

— May egész testében remegve, csüggedten nézett maga elé. A vihar oly borzasztóan dühöngött s a tenger hullámai oly rémesen zugtak a barlangban, hogy minden mentési kisérlet lehetetlennek látszott, de May még mindig reménykedett.

— Dániel, hozz gyorsan kötelet! — kiáltá — a sziklanyiláson leeresztjük s megmentjük vele Ágnest.

Dániel engedelmeskedett s a kötéllel visszatérve, az ördög szakadékhoz lépett. Igy nevezte a nép a sziklahasadékot. Azután pedig a kötél végére kosarat erősitett. E közben elősiettek a környékbeli emberek is, hogy a mentési munkálatokban segitségére legyenek.

— Látni vélem őt — mondá May a szikla hasadékon át lenézve. — Még talán megmenthetjük.

— Dániel kételkedő pillantást vetett a leányra.

— Bizony kisasszonykám — dörmögte félhangon — valóságos istenkisértés ide leereszkedni, a kötél gyenge, nem bir el egy embert, legföljebb valamely gyermeket, a kosár is régi elnyütt, alig használható.

— De engem csak elbir — szólalt meg May bátor pillantást vetve maga körül.

— Azt már nem engedhetem, kisasszony, tiltakozott Dániel — inkább magam ereszkedem alá. Ejnye, ejnye, igy megfeledkezik szegényeiről s beteg nagyanyjáról, mi lenne belőlük, ha istápolójukat baj érné!

— Köszönöm Dániel jóságodat, de a te életed drágább, mint az enyém.

— De kisasszony nézzen le e feneketlen mélységbe s gondolja meg mi történnék, ha e kötél elszakadna?

— Én szivesen megteszek mindent, hogy Ágnes életét megmentsem.

— De hátha megszédül a kisasszony, vagy a kötél elszakad? — ellenkezett Dániel.

Mayt azonban nem lehetett semmivel sem elrettenteni, bár szive elszorult, midőn a sötéten tátongó mélységbe nézett s hallotta a lenn dühöngő szelet s a hullámok zugását.

(Folytatása következik.)

KIMUTATÁS

a Budapesti Központi Oltáregyesület által 1904-dik évben ajándékozott tárgyakról.

1. A nagyváradi egyházmegyében.

Buttyin:
1 ciborium
1 szines felon
1 füstölő tömjéntartóval
2 ámpolna tálczával
1 oltárterítő
2 corporale.

Sályi:
1 világos felon
1 alba
2 öv
2 ministránsing
6 kehelytörlő
4 kéztörlő
2 vállkendő.

Gyires:
1 világos felon
1 ciboriumköpenyke
1 füstölő tömjéntartóval
1 alba
1 oltárterítő
2 corporale.

Mutos, a szilágy-csehi filia részére:
1 kehely mindennel
6 oltárgyertyatartó 50—55—60.
1 világos felon
1 alba
2 corporale.

20. Az aradi egyházmegyében.

Arad, a battonyai fiók-templom részére:
1 kehely mindennel
1 ciborium
1 füstölő tömjéntartóval
1 kettős sz. olajtartó
1 világos felon.

Raffna:
1 tabernaculum
2 candelaber
1 világos felon
1 alba
2 tabern. corporale
2 corporale.

Gerlistye:
1 kehely mindennel
2 oltárgyertyatartó (ezüst)
1 világos felon
1 fekete felon.

21. A szamosujvári és gyulafehérvár-fogarasi egyházmegyében:

Felső-Szelistye:
1 kehely mindennel
1 fekete felon
1 kettős sz. olajtartó.

Aranyos-Szt.-Miklós:
1 szines felon
1 pacificale
1 alba
1 öv.

Perecsen:
1 vörös felon
1 burza
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval (I)
2 ámpolna tálczával
1 alba
3 kehelytörlő
6 kéztörlő
2 oltárteritő 300—200.

Szereden:
1 sárga felon
1 pacificale
1 füstölő tömjéntartóval
6 kéztörlő.

Perje:
1 világos felon
1 burza
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartó (I)
1 füstölő tömjéntartóval.

Hidvég:
2 oltárpárna
2 vörös ministránsruha
2 ministránsing
1 kis antipendium.

Bagolyfalu.
I. A mater részére:
1 viola felon
1 öröklámpa
1 beteglátogatási szel.
1 olajtartóval
1 burza.

II. Boronamező filia részére:
1 tabernaculum
1 öröklámpa
1 füstölő tömjéntartóval
2 oltárteritő
2 tabern. corporale.

Négerfalva:
2 candelaber.

Felső-Szék, tiszai filia részére:
1 tabernaculum (kis)
1 kehely megaranyozása
1 uj patena
1 csillagkereszt
1 kanál
2 tabernac. corporale.

Récze-Keresztur:
1 világos felon
1 chrisma és olajtartó
1 tálcza
1 alba
1 öv
2 corporale.

Oltáregyesületi ügyek.

A váczi oltáregyesület Értesítője.

A szentségimádási társulat központi választmánya kiállitása alkalmából egy Értesitőt is adott ki, melyben néma betükkel szintén le van nyomtatva mindazon szeretet, mélységes hódolat és el nem fáradó tevékenység, melynek kikristályosodását ott láttuk a kiállitás termeiben. Ez a hidegebb föltárója és tolmácsolója az Eucharisztia azon szellemének, melynek forró tüzét, melegét mi szemeinkkel láttuk, közvetlen-közelből éreztük. Ez a beszámoló s a mi bőségesebb fölvilágositónk és szakadatlan figyelmeztetőnk, hogy mit is művelt a szentségi szeretet a váczi oltáregyesület munkálkodásának második esztendejében.

Nézzük ezt az Értesitőt is közelebbről. Sok mindenről van benne szó, hogy az ész minden kérdésére meglelje a maga világosságát, a sziv a maga melegét. Elején a központi választmány tagjainak diszes névsora. Majd huszonöt választmányi gyülés jegyzőkönyve következik, melyekből kitetszik, hogy *a gyüléseket egytől-egyig Őméltósága, az eucharisztikus szellemü kegyes főpásztor vezette*, ki minden hónapban legalább egyszer maga köré gyüjtötte szeretett leányait, hogy bennük szive tüzével felgyujtsa az Eucharisztia lángját s lélekből fakadó és lelket átjáró elmélkedéseinek olajával folyton szítsa és ápolja azt. A jegyzőkönyvek bepillantást engednek a választmány gyüjtő szorgalmába is s azon pezsgő életébe, melylyel sürgött-forgott, hogy a lefolyt fényes kiállitást megteremthesse. A gyülések majdnem mindenkor elmélkedéssel kezdődtek, mik a püspökatya jóságos szivéből csergedeztek s a gyülések medrének legnagyob részét elfoglalták.

Ezután beszámol az Értesitő a terjesztőnői gyülésekről is, melyek minden hó harmadik vasárnapján tartattak. Itt a buzgó igazgató, dr. Galcsek György serkentette el nem lobbanó lángra a terjesztőket egy-egy életbevágó emelkedéssel. Itt történtek a pénztári átadások és énektanitások is, mit különben rendszerint minden vasárnap szoktak gyakorolni a tagok litánia után. Olykor-olykor ezeket a gyüléseket is szerencséltette a lereszkedő főpásztor magas megjelenésével s ilyenkor rendszerint ünnepi hangulatuvá vált az.

Fölvilágosit bennünket a jeles Értesitő arról is, miként szokott lefolyni a szentségimádás bent a központban. Hasonlóan nem hagy tájékozatlanul egyes a vidékeken történt tanulságosabb imádásról sem. Beszámol pontosan az évi jövedelem és kiadás mérlegén is, nemkülönben adja azon nemes lelkeknek betürendes és statisztikus táblázatát is, kik a szentségi

Jézusnak ajándékaikkal örömet iparkodtak szerezni.

Végezetül kegyes és magas engedelemmel közli azon szent elmélkedésnek rövid kivonatát, melyeket a lángbuzgalmu főpásztor a választmányi gyüléseken elmondott. Ilyen elmélkedés van az Értesitőben tizenkettő, melyek más-más alkalommal hangzottak. A legcsodásabb módon egyesül ezekben a beszédekben az egyszerüség a fönséggel, a közvetlenség a mélységgel, a könnyedség az erővel, a szemlélődés a bölcselkedéssel. Hangjuk szeretetteljes, meglátszik, hogy szivből fakad és szivbe szakad. Irányuk keresetlenül nemes. Tárgyuk mindig uj és változatos. Egy van bennük, a mely mindenütt ugyanaz: a föltünőnek mondható praktikusság s az egészen átvonuló szellem, meiy nem más, mint az eucharisztikus Krisztus kialakitása a szivekben.

A választmány fölségeset és nagyot gondolt, midőn ezen Értesitő kiadását tervbe vette, mert belőle a tanulságok patakai csergedeznek — s még nemesebb szolgálatokat tett az, ki ezeknek a patakoknak a medreit, hogy sziveinkbe folyhassanak, megásta az egész Értesitőt összeállitotta, t. i. a fáradságot nem ismerő lelkes oltáregyesületi igazgató. — Fizessen meg mindnyájuknak fáradságukért az eucharisztikus Krisztus. *V. K.*

*

Az Örökimádás templomára adakozott:

Kellemak Rezsőné Beszterczebánya 10 korona.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Mária Názáretben.

I.

Mária Názáretben szive mélyén hiven megőrzé amaz isteni kisded szavait, a kit előbb méhébe fogadott.

*

Lépjünk be ujra a szent család hajlékába és térden állva szemléljük a jelenetet, a mely ott szemünk előtt lefolyik.

Az Üdvözitő ócska szerszámot tart kezei között! durva és kemény fán dolgozik, isteni homlokáról az izzadság folyik.

Mária kedves Fiától nem messze szerényen ül, munkás ujjai az orsót forgatják, vagy kelmét szőnek.

Néha Jézusára tekint, a ki ő reá mosolyog és őt gyönyörü beszédével lelkesiti; rátekint jegyesére, Józsefre, a ki Jézus Krisztus mellett mélyen elmélkedve dolgozik.

Mária minden szót, a melyet a testté lett Ige mindenható ajkai kiejtenek, szivébe fogad, azt ott, mint rejtett kincset és mint királyi titkot, a melyet nem jó kinyilatkoztatni, elzárja, hogy abból hosszu elmélkedésben táplálkozzék.

Oh a szép szeretet Anyja! Kilencz hónapon át szerencsés voltál a jó Mester tabernakuluma lenni; az ő

életét élted, szünetlenül jelenlétében valál és belsőd mintegy az első szentségi szekrény volt.

Tanits meg rá, hogy hasznot merithessek Jézus jelenlétéből; mikor a szent áldozás által bennem időz és hasznot merithessek a templomaink Názáretében való üdvösséges szomszédságából.

Mily gyönyörének kellett Jézusnak abban telnie, hogy örök bölcsesége szavait e tökéletes mondatban megértesse!

Bölcsesége, mondja a Szentirás, titokszerü volt és a világ fejedelmei között olyat soha senki sem hallott.

A tiszta és szeplőtelen Mária, mint a galamb, nagyon gyakran a magasba repült, hogy az isteni sziklán, azaz az Igén megnyugodjék, a kinek csodálatos szilárdsága őt a legélénkebb világosság fényének ölében megtartotta.

Ott telepedett le és magába szállva, az Üdvözitő irgalmas jóságának édes szemléletébe merült; Ő, ez a galamb, a pihenés és a nyugalom ölén, a melyet Istenének jelenléte és beszéde készitett neki; elmélkedett.

A Kedves szava édesen hangzott füleiben; egy betüjét se ejté el; oly tisztelettel és hűséggel őrzé meg, a melyet semmi se volt képes megrontani.

II.

Befogadni Jézust az Oltáriszentségben, de szavait meg nem tartani: hiuság; szavait pedig megtartani akarni szentségének vétele nélkül, lehetetlenség.

*

Oh, a szeretet kenyerével táplált, az isteni Ige bizalmára méltatott lélek! Légy hát ily galambbá és fészkedet te is a szent szikla legtetejére helyezd.

Táplálékra és igére van szükséged. Táplálékra, hogy magad föntarthasd; igére, hogy eligazodj.

Isten igéje nélkül az Oltáriszentség hiába való lenne, kárba veszne.

Az Oltáriszentség eledele nélkül Isten igéjét meg nem tarthatnád.

Szent áldozásainkat mikor forditottuk hasznunkra?

Nem akkor-e, mikor imádandó jelenléte által bennünk keltett megindító hatás emlékét amaz egész áldott napon át, melynek reggele oly boldog volt, hiven megőriztük?

Ezt láttuk, ezt hallottuk áldozásunkkor; a napnak többi részén ezt őriztük meg hűségesen; ez az emlék pedig gyönyörrel töltött el.

Megengedte nekünk, hogy teljes biztonsággal letelepedhessünk ama bevehetetlen sziklára, a hová lelkünk fölrepült.

A pokol veszélyeit tőlünk eltávolitá; a halálnak tőrétől, melyet a sátán reánk akart vetni, megóvott.

Ha nehézség ért; ha a világfiak nyilaikat a sötétben reánk irányitották: belsőnkbe vonulánk vissza; a hiven megőrzött igét ott megtaláltuk és a szó még fülünkben csengett:

Jöjj, oh galambom! menekülj a szikla oduiba! én ott téged elrejtelek s téged ott fölvilágositván, táplálni foglak.

Vannak lelkek, a kik Isten igéjét meg akarják tartani; de nem táplál-

koznak az eledellel, mely az igét egyedül nyujtja és megtartja.

A jó Mester tanitásához hiven akarnak ragaszkodni; parancsait meg óhajtják tartani; de a nélkül, hogy a szentségi szikla mélyedéseibe menekülnének.

Oh jaj, ezek a mély örvénybe tévedt és ott a hálókba, tőrökbe került szegény galambok, mennyire megsebesülnek minden nap?

Mily nyilak, igen gyakran halálosak, érik őket még pedig megsebezhető helyen!

Akkor tisztaságukat elvesztik; Isten gyermekeinek egyszerüségéről megfeledkeznek; tekintetük elborul és megzavarodik; a völgy zaja által elérzéktelenitett fülük a magasban hangzó édes és kellemes szót többé nem hallja.

Szegény galambok! beteges szárnyaitokat a sár beszennyezte és a halál hurkai lábaitokat fogva tartják.

III.

Boldogok, a kik, mint Mária, az igéket áhitattal magokba fogadják és hiven megőrzik.

*

Ime Názáretben Mária, a testté lett Igét mily nagyon elmélyedve és mily buzgósággal fogadta.

Ime Názáretben őt hallgatta és igéit hiven megőrizte.

Boldogok ama lelkek, a kik hasonlóan e titokszerü galambhoz, isteni tanitásait áhitattal fogadják és gondosan megőrzik.

Ezerszer boldogok, hogy a testté lett és az Oltáriszentség fátyola alá rejtett Ige szavait hallották!

Értelmük világosságát és akaratuk irányitóját találták ott meg.

Nem az Üdvözitő mondta-e, hogy a világ világossága benne föltalálható?

Mit jelentenek e szavai?

Kérdezzétek ama lelkeket, a kik a szeretet eme szentségét élvezték!

Hol tettek szert amaz erényekre, a melyek az angyalokat és embereket egyaránt ámulatba ejtik?

A mikor az Üdvözitő teste lelkükbe szállt; vagy pedig, mikor az Oltáriszentség szinei alatt rejtőző szentek szentje előtt leborultak; akkor mintegy hangot hallottak, a mely az oltári szekrényből hangzott és a mely igy szólt:

Lám! mit tettem irántatok való szeretetből.

Lássátok, mennyire leereszkedtem, hogy titeket a mennyország utjára tanitsalak, hogy viszont e számüzetés völgyének tövises ösvényeit szemeitek elé állitsam!

Oh ti, a kiket többé nem szolgáimnak nevezek, a kik már fiaim vagytok: hallgassatok atyátok tanitására!

Lássátok, tanulságotokra mennyi erényt gyakoroltam éjjel-nappal!

Kövessetek!

Ti nekem immár különben már nem tetszhettek, csak ugy, ha viselkedésetekben megvalósithatjátok amaz erényeket, a melyekre nem szüntem meg nektek példát adni.

Jámbor lelkek, mióta az Oltáriszentség állandó eledeletekké vált: ismeretlen-e előttetek az isteni tanitás?

Oh, a kereszt ség minket keresztényekké tett; a bérmálás tökéletes keresztényekké, az Oltáriszentség pedig szentekké.

Lám, egy Aquinói szent Tamás, egy Jézusról nevezett Teréz, egy Gonzagai szent Alajos miért találták föl gyönyörüket az oltár lépcsőjén?

Tudták, hogy az Ige világossága és szava van ott.

Nincs is semmi oly elragadó, mint a gyöngéd bizalom, a melylyel e szent lelkek isteni Mesterükkel társalogtak.

Minden bajukat gyermeki gyöngédség ömlengései között terjesztették eléje; tanácsot és fölvilágositást kértek tőle, hogy pályájukat, a melyen mindig oly jól haladtak, tovább folytathassák.

Fischer Ágoston.

IRODALOM.

Erdősi Károly. **Szociális Vezérkönyv. Katholikus Legény-, Ifjusági- és Munkásegyesületek alakitására és vezetésére.**

Az őszi időszak beálltával mindenfelé megkezdődik a szociális tevékenység kath. egyesületeinkben. Rendkivül kedvező e nagy munka küszöbén, ha az egyesületek vezetőinek megfelelő vezérkönyv áll rendelkezésükre s utmutatással szolgál azon bonyolódott ügyekben, melyeket főleg a szociális irányu egyesületek alapitása és vezetése magával hoz.

A budapesti központi kath. legényegylet II-od elnöke, Erdősi Károly, az egyesületi életben szerzett bő tapasztalatait fölhasználva, kitünő vezérkönyvet nyujt e müben az egyesületi élet munkálóinak. Nem theoretikus értekezésekben, hanem praktikus tárgyalási módjával, gyakorlati tanácsaival, szép előadással mutatja meg, mint kell a kath. egyesületekben a praktikus kereszténység iskoláit megalapitani és vezetni.

Szükséges segédeszköze e könyv mindazoknak, kik a kath. szellem föléledését és tevékenyebb munkálkodását óhajtják.

*

Tóth Mike S. J. **Szerzetesrendek és társulatok Magyarországon.** A fáradhatatlan szerző e munkájában röviden, de jellemzően bemutatja mindazon szerzetesrendeket, melyeknek házuk van Magyarországban. Teljesen tájékoztató utmutató mindazoknak, kik a szerzetesi életre készülnek vagy az iránt érdeklődnek. Kedvessé és változatossá teszik a könyvet az összes fölsorolt rendek képviselőinek a könyvben közölt képei. Megrendelhető e mű szerzőjénél Kalocsán.

*

Tóth Mike S. J. **Japán hős családok.** Midőn az egész világ érdeklődése a japánok és oroszok hősi mérkőzésére irányul, igen időszerüen mutatja be szerző a régi japán keresztények hősi vallásos buzgalmát.

érdekfeszitő és a keresztény szellem jellemfejlesztő erejét megragadó példákban bemutató müvében. A vérrel öntözött japán kereszténység virágos kertjének e kis gyüjteményét érdeklődéssel fogja olvasni felnőtt és gyermek egyaránt.

*

Katholikus Budapest. Kalauz azok számára, kik Budapest katholikus intézményei iránt érdeklődnek. Belefoglalva azon állami vagy városi intézetek is, melyek katholikus vezetésre vannak bizva. Mindaz, a mit a katholiczizmus hitbuzdalmi, tudományos, társadalmi és jótékonysági téren fővárosunkban nyujt, e páratlan ügyességgel összeállitott kalauzban megtalálható. Ugy azok, a kik az elért sikerek láttára örvendeni akarnak, mint azok, kiknek buzgósága még keresi a tért, a hol alkothassanak, föltétlenül vegyék meg e kis utmutatót, melynél ügyesebbet sem Baedeker, sem más utikönyviró nem nyujthat.

Becsületére válik e munka a derék Izsóf Alajosnak s csak az kivánatos, hogy minél több katholikus szerezze meg 1 koronáért a könyvet, hogy második kiadása minél előbb nyomdába kerüljön.

*

Dr. Mihályfi Ákos. **A tulvilág.** Nagybőjti szentbeszédek.

A nagynevű tudósnak és illusztris egyházi szónoknak az Angolkisasszonyok templomában tartott e beszéd cziklusa messze felülemelkedik a sablonos prédikácziók nivóján s úgy az egyházi szónokok, mint a hitbuzgalmi olvasmányok kedvelői haszonnal és nagy lelki épüléssel olvashatják.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTODÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák pléhtokban való gyártása.

GRÜNBERGER IGNÁCZ
Király-utcza 4. szám.
Vesz a leginagasabb áron régiségeket, arany, ezüsttárgyakat, szőnyegeket és képeket; magas egyházi ajánlatokat felmutathat.

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, sziveskedjenek az előfizetési dijakat minél előbb beküldeni. A lap kiadása óriási költségeket hárit az Oltáregyesületre, s ha a dijak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent czéljainak rovására lehet pótolni. — Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzditani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégiteni.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal- egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

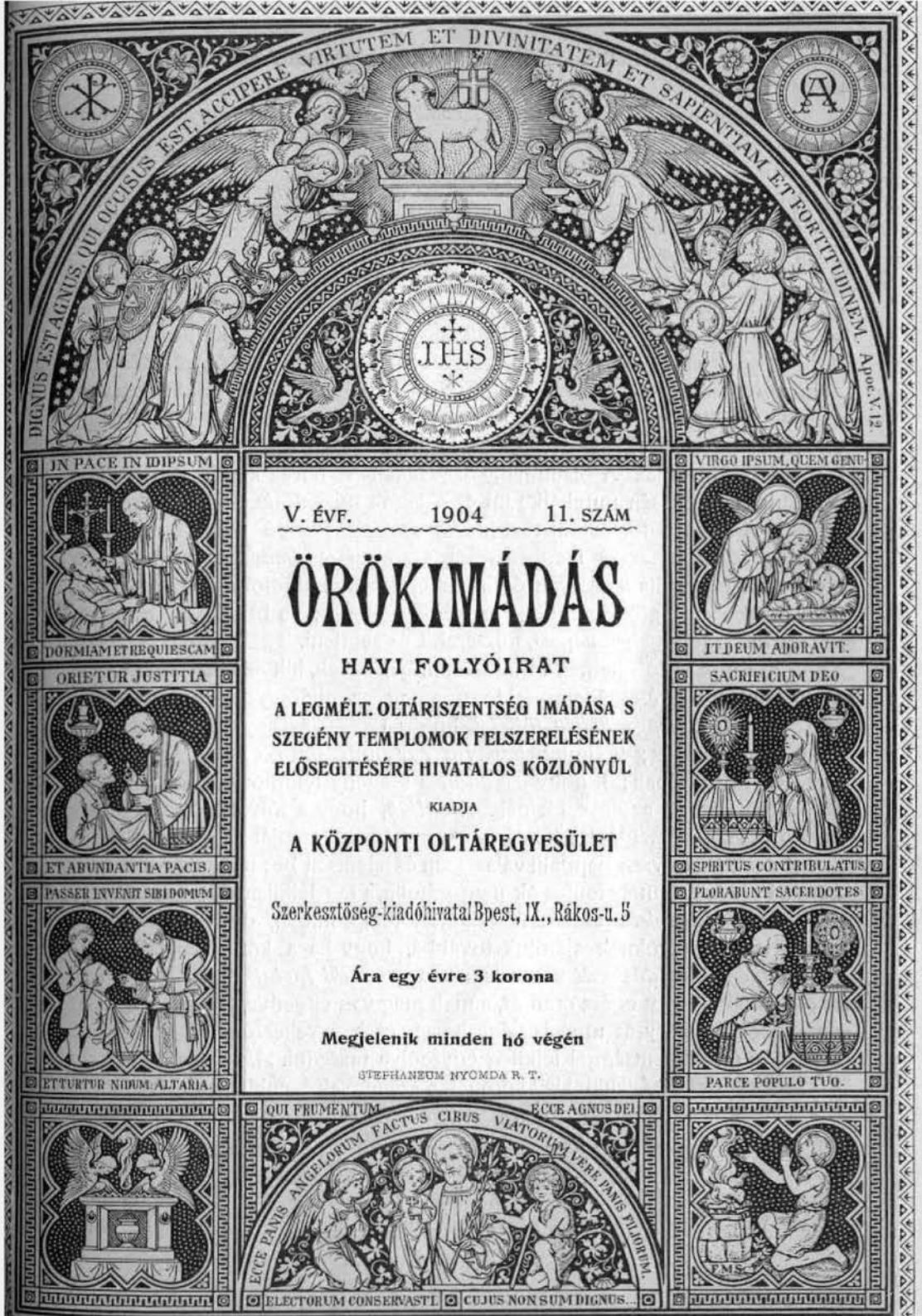

V. ÉVF. 1904 11. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

V. ÉVFOLYAM. 1904. NOVEMBER. 11. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Emlékezés. — Félszázad határán. — Az Erzsébet Örökimádás-templom jelenlegi állapota. — Paray-Le-Monial. — Kisérjük a beteghez a szent utravalót! — Az Eucharisztia Zenéje. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Az örökimádás temploma. — Oltáregyesületi ügyek. — Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Hirdetések.

Emlékezés.

Dr. Városy Gyula székesfehérvári püspök beszéde az Erzsébet örökimádás-templom-egyesület közgyülésén.

Mélyen tisztelt közgyülés!

Ugy vagyunk áldott emlékü, felejthetetlen Erzsébet királynénkkal, mint az édes anya elhunyt kedves gyermekével. Minden, a mi a legtávolabbról is a gyermekre vonatkozik, a mi vele valaha érintkezésbe jött, a mit szeretett, ez mind ő reá emlékezteti a szerető anyai szivet és nem engedi, hogy drága gyermekét elfelejtse. Hasonlókép mibennünk is a legkülönfélébb dolgok idézik föl Erzsébet királyné emlékét. Akár gyászos elhunytának, akár örvendetes születésének, névünnepének vagy boldog egybekelésének évfordulati napjait ünnepeljük meg, mindig fölujul bennünk az ő áldott emlékezete és az utána való epedő vágyódás. Ha a budai királyi palotát látjuk, melyben oly boldog napokat élt, ő reá gondolunk. Ha forrón szeretett királyi gyermeke jelenik meg köztünk, az ő fenséges képmását szemléljük benne. Sőt elég egymásra tekintenünk, hogy az ő nagy szeretete jusson eszünkbe; mert hisz mindannyian, kik magyarok vagyunk, oly közel állottunk az ő áldott anyai szivéhez.

De a hálás kegyelet mindezen hathatós emlékeztetőkkel meg nem elégedett.

Oly emlékmü létrehozásán fáradozott, mely nemcsak a mulékony emberi érzelmeket tulélje, hanem tartósság tekintetében a legszilárdabb érczszobrot is messze fölülmulja, s igy bizonyos tekintetben az örökkévalóság jellegével legyen fölruházva. E czélra pedig legalkalmasabbnak látszott egy örökimádási templom fölállitása, mely Erzsébet királyné nevét

viselje, s a melyben, az ő lelkiüdveért szüntelen buzgó imák szálljanak föl az égbe.

Kimondhatatlan nagy vigasztalás rejlik szent hitünk azon tanításában, hogy elhunyt kedveseinkhez való viszonyunk nem szoritkozik csupán a reájuk való emlékezésre, hanem a viszontlátás édes reményében és a bennünket hozzájuk füző szeretet meg nem szünő folytonosságában birja legszilárdabb alapját.

A lélek halhatatlanságában való hitből szükségszerüen fakad azon remény, hogy egymást a halál után viszontlátjuk és megismerjük; és ugyanezen hiten alapszik azon meggyőződés is, hogy valamint mi kegyelettel és hálával emlékezünk meg elhunyt kedveseinkről; ugy viszont ők is szeretettel érdeklődnek irántunk, kik a boldog hazától még távol itt e földön vándorolunk.

Mert a szív tudománya nemcsak általában követeli a szeretetnek fönmaradását, hanem megkivánja a földi vonatkozások által létrejött *különös* szeretetnek folytatását is. Kell, hogy azon földi viszonyok, melyek itt az isteni kegyelemre voltak méltók, ott a mennyei dicsőségre is méltók legyenek.[1] «Nem!» — kiált föl korunknak egy kiváló szellemе[2] — «a szivnek emlékezete azon régiókban nem vész el és a földre való visszaemlékezés nem alszik ki. A választottak ismernek minket és mi ismerjük őket. Természetfölötti szeretet által megszentesült barátság nem fog megszünni. Az atya dicsekedni fog fiaival, az anya föl fogja találni gyermekeit, és ha az ég számára nevelte föl őket, az egész örökkévalóságon keresztül szeretni is fogja őket».

Kétségtelen ennélfogva, hogy a menny lakói földön hagyott hozzátartozóik iránt igen tevékeny szeretettel és érdeklődéssel viseltetnek, s azt főképen buzgó közbenjáró imájukkal tanusitják. Fölmerül azonban a kérdés, hogy mi itt a földön miképen viszonozhatjuk az ő szeretetöket? A mi a tisztitó tüzben szenvedő lelkeket illeti, kétséget sem szenved, hogy értük fölajánlott szent misék, buzgó imádság, alamizsna, böjt és más jócselekedetek által nagy mértékben lehetünk segitségükre.

A megdicsőült égi lelkek azonban nem szorulnak többé a mi engesztelő imánkra. Midőn pedig az ő közbenjárásukért imádkozunk, nem annyira őirántuk táplált szeretetünkről teszünk tanuságot, mint inkább önmagunkkal szemben gyakorlunk szeretetet. Mi által mutathatjuk ki tehát legtökéletesebb módon irántuk való hálás szeretetünket? Azáltal, ha őket utánozzuk. De utánzásukban ne szoritkozzunk csupán épületes földi életük példájának követésére, hogy azáltal egykor az ő boldog társaságukba eljussunk; hanem arra is kell törekednünk, hogy mennyei életüket, égi foglalkozásukat is

[1] Schneider. Das andere Leben. 305. l.
[2] Ratisbonne. Az igazság sugarai. 404. l.

tőlünk telhetőleg utánozzuk, mert csak igy lépünk velük azon szorosabb közösségbe, melyet a szeretet törvénye okvetlenül megkiván. De vajjon lehetséges-e ez? Nincs benne semmi lehetetlenség. Mert mit tesznek az üdvözültek az égben? Nem egyebet, mint hogy vég nélkül gyönyörködnek Isten boldogitó szinelátásában és örökön-örökké szüntelenül imádják, dicsérik és magasztalják őt.

Ugyanazt megtehetjük mi is a földön. Hisz ugyanaz az Isten, ki a mennybeli lakók végtelen boldogságát, örök imádásának tárgyát képezi, ugyanaz az Isten lakik a szentségi alakok leple alatt a mi tabernaculumainkban is; és habár földi létünk testi korlátai között nem láthatjuk őt szinről-szinre, mint a megdicsőült lelkek, de az eleven hit szemeivel elég világosan fölismerhetjük rajta isteni fölségének ragyogását. Csak a soha meg nem szünő folytonos imádásnak kell még módját ejtenünk, hogy az ég leszálljon a földre és ha még nem is a végtelen boldogság és örök jutalom paradicsomát, de annak fölöttébb édes előizét élvezzük már itt e siralom völgyében.

De oh, hol van az az ember, ki éjjel-nappal szüntelenül ott térdeljen a tabernaculum előtt, gyönyörködjék az eucharistikus Isten szemléletében és őt örökké imádja?! A szeretet találékonysága ezt a problemát is megoldotta.

Társulatok, szerzetes kongregácziók keletkeztek, melyek föladatul tüzték ki maguknak, hogy a mire egyes ember képtelen, azt egyesült erővel hajtsák végre, s a legméltóságosabb Oltáriszentségben jelenlevő Istenembert fölváltva éjjel-nappal szüntelenül imádják. Igy született meg az örökimádás eszméje, melyet egyesületünk szent emlékü, lánglelkü főuri hölgy kezdeményezésére felejthetetlen Erzsébet királynénk áldott emlékének megörökitésére kivánt fölhasználni, midőn az Erzsébet örökimádás-templom épitését határozta el.

A gondolat valóban nagyszerü. Nemcsak azért, mert — mint már fönnebb is emlitém — a kitüzött czél elérésére, a nagy királyné emlékének megörökitésére, alkalmasabb és méltóbb eszközt képzelni sem lehet, mint, midőn az ő nagy nevét az örökimádás gondolatával kötjük össze, hanem azért is, mert teljesen bizonyosak lehetünk benne, hogy ezen emlékmü leginkább megfelel az elköltözött nagy lélek óhajának is. Ha talán még tisztulásra volna szüksége, nem lehet előtte kedvesebb dolog, mint, ha buzgó lelkek szüntelenül forró imát rebegnek érte az eucharistiában rejtőző irgalom Istene előtt, kinek boldogitó szinelátása után epedve vágyódik. Ha pedig — mint örömmel hiszszük — már élvezi Isten látásának gyönyörüségét, akkor nemes lelkének nincs forróbb kivánsága, mint hogy azok, kiket ő annyira szeret, legalább oly módon és mértékben részesüljenek ezen boldogságban, a mint és a mennyire azt a földi lét korlátai megengedik. Annyival is inkább óhajtja ő ezt, mert tulvilági tisztánlátásánál fogva nagyon jól tudja, hogy

az örökimádásnak gyakorlásából mily kimondhatatlan nagy előnyök hárulnak ugy az egyesekre, mint az egész keresztény társadalomra.

Midőn ezt állitom, nem csupán azon kegyelmekre és áldásokra gondolok, melyeket az örökimádásban résztvevő jámbor lelkek buzgó imájukkal önmagukra és másokra leesdenek: hanem azon közvetlen erkölcsi hatásokra is forditom figyelmemet, melyeket az örökimádás intézménye az egyesekre és a társadalomra gyakorol.

Tagadni nem lehet, hogy azon hit, azon tudat, mikép az Oltáriszentségben Isten közöttünk valósággal és állandóan jelen van, rendkivül nagy mértékben emeli az emberi öntudatunkat, méltóságunk érzetét, saját magunk megbecsülését. És mivel minden méltóság bizonyos kötelezettséggel jár, magától értetik, hogy minél erősebb bennünk saját méltóságunk tudata, annál inkább belátjuk annak szükségét, hogy ezen méltóságunknak megfelelőleg rendezzük be benső és külső, magán és nyilvános életünket, aszerint szabályozzuk egész gondolkozásunkat és érzületünket és cselekvési módunkat.

Másrészt az is bizonyos, hogy az Istennek köztünk való állandó jelenléte épen az örökimádás intézményében nyeri legszembetünőbb és legtökéletesebb nyilvánulását, midőn őt az Eucharistiában éjjel és nappal szüntelenül ott látjuk az oltár trónján fényeskedni. Kétségtelen tehát, hogy az örökimádás intézménye rendkivül jótékony befolyást gyakorol erkölcsi tökélyesbülésünkre. De nem kevésbbé bizonyos, hogy abból igen nagy előny háruł magára a társadalomra is. Mert az embereket igazán jókká, szelid erkölcsüekké, bensőleg boldogokká és nyugodtakká tenni nem annyit tesz-e, mint őket a szocziális zavargások kisértéseitől megóvni és a törvényes renddel való összeütközéstől távol tartani; mert kétséget nem szenved, hogy a társadalom békétlensége nem egyéb, mint a lelkek nyugtalanságának visszhangja. Megőrizni a lelkekben a vallásos hitet, ébren tartani bennök az örökéletre vonatkozó reményt, folyton éleszteni a szivekben a szeretet lángját, a társadalmi rend és nyugalom föntartásának legszilárdabb biztositékait képezi.

Ámde ezt a nagy, folytonos és nehéz munkát semminemü politikai rendszabály, semminemü törvényhozási intézkedés nem képes pótolni, ezt egyedül az eucharistia buzgó tisztelete, mint a vallásos élet legfőbb megnyilatkozása, mint a hit, remény és szeretet leghathatósabb élesztője képes végbevinni.

Bátran merem tehát ujból állitani, hogy az örökimádás templomának alapitásával Erzsébet királynénak nagy nevéhez legméltóbb, nagy szivének legkedvesebb emléket állitunk, mely czéljára és erkölcsi hatására nézve értékben bármely más emlékmüvet, még a legmüvészibb kivitelü szobormüvet is, messze fölülmulja.

Ezen emlékmű kiváló jelentőségéről fényesen tanuskodik nemcsak egyes nagy jótevőknek és a nagy közönségnek megható áldozatkészsége, hanem bizonyságot tesz főképen magának Ő csász. és kir. ap. Felségének és a fenséges uralkodóháznak azon legmagasabb kegye és érdeklődése, melyet a nagy mü iránt kezdettől fogva tanusitott és még folyton tanusitani méltóztatik.

Hisz még most is mindannyian azon feledhetetlen eseménynek varázsa alatt állunk, midőn a mult tavaszszal az örökimádási templom alapkövét Felséges Urunk és királyunk és a fenséges uralkolkodóház számos tagjának legmagasabb jelenlétében ünnepélyesen megáldhattuk.

Midőn ezért Ő császári és ap. kir. Felségének hálatelt szivvel mondunk legalázatosabb köszönetet, nagyfontosságu vállalkozásunkat továbbra is legmagasabb kegyeibe, valamint a jótevők és nagyközönség szives jóindulatába ajánljuk.

Müvünket eddig szembetünő módon kisérte Isten áldása. Tekintve czélunk magasztosságát, szándékunk tisztaságát, bizton reméljük, hogy ezen isteni áldást ezentul sem fogjuk nélkülözni, sőt azt fokozottabb mértékben fogjuk élvezni. Ezen reményünk hangoztatása mellett a közgyülést megnyitottnak nyilvánitom.

Félszázad határán

Az Immakulata-jubileum alkalmából.

Félszázadja annak az örökké emlékezetes ténynek, hogy 1854 deczember 8-án *IX. Pius* pápa fényes ünnepség kiséretében kihirdette a Szeplőtelen Fogantatás (Immaculata Conceptio) dogmáját. Ennek a nagyjelentőségü eseménynek félszázados jubileumát üli meg ezen évben az egész kath. világ.

Az ünneplésben mi sem maradhatunk el, részt kérünk a szeplőtelen Szűz magasztalásából mi is, a szentségi Ur Jézus tisztelői. Ha már tiszteljük a Fiut, ki, mint azt *Aquinói szent Tamás* énekli: «Nobis datus, nobis natus — ex intacta Virgine»[1]: nem kell-e tisztelnünk tisztaságos Anyját is?! Ezt követeli már az észszerüség elve is. De egyébként is *az Oltáriszentség tisztelete a boldogságos Szűz tiszteletével igen szépen összeegyeztethető.*

Szentek, szentéletü s nagynevü férfiak találóan tudták összekötni a boldogságos Szűz tiszteletével az eucharisztikus Jézus imádását. Gondoljunk csak magyar szentjeink közül pl. *Árpádházi boldog Margitra*, avagy *Magyar-*

[1] A «*Pauge lingua*» kezdetü hymnus 2. versszakának első sorai.

országi szent Erzsébetre. Szentéletü püspökeink közül egy *Klobusiczky* Péterre, egy *Hám* Jánosra. Nagynevü főpapjaink közül egy *Csajághy* Sándorra. Buzgó világi főuraink közül a felejthetetlen *Cziráky* János grófra. Csak nézzünk utána, találunk még sokakat; én csak ugy hevenyében, emlékezetből idézek.

P. Eymard, a szentségi müvek ezen apostola, ki az általa alapitott kongregációkban szintén szépen egyesitette a legmélt. Oltáriszentség s a boldogságos Szűz tiszteletét, 1868 máj. 1-én, midőn májusi szentbeszédeit megkezdette, fölszólitotta a hiveket, hogy ezentul tiszteljék szűz Máriát ily czimen: «*A legsz. Oltáriszentségről nevezett Miasszonyunk*».[1] Szokatlan volt e czim; de mindenesetre jogos. Mert tagadhatatlan, hogy a boldogságos Szűz benső kapcsolatban van a legmélt. Oltáriszentséggel.

Kihámozhatjuk ezt *szent Ágoston* eme szavaiból is: «Et de carne Mariae carnem accepit, et illam carnem nobis manducandam ad salutem dedit. — Az Ige szűz Mária testéből vevé testét s ezen testét adá nekünk táplálékul a mi üdvösségünkre». Jézus a tabernakulumban, bár megdicsőült állapotban, de ugyanezen testével és vérével van jelen, melyet a boldogságos Szűztől vett. A milyen része volt szűz Máriának a megváltás nagy munkájában, ugyanolyan szerep jutott neki az Oltáriszentség alapitásában is...

De mellőzzük a bővebb fejtegetést s inkább vessük föl a kérdést: *mily összefüggésben van a Szeplőtelen Fogantatás dogmája az Eucharisztia tiszteletével?* Az elméleti fejtegetést azonban teljesen elhagyjuk; ez messzire vezetne célunktól. Hálásabb dolog, ha a letünt félszázad mesgyéjén visszatekintünk a multba s a tényekből állapitjuk meg az összefüggést. Ez a mi «tettekkel tényező» korunkban — szabadjon e sablonos kifejezést használnom — sokkal hatásosabb.

Huguet[2] állapitja meg a következőket. Vigasztaló jelenség, hogy a Szeplőtelen Fogantatás dogmájának kihirdetése óta a legfölségesebb Oltáriszentség tisztelete is önként fölujult, nagy lendületet vett. S ez a dogma kihirdetésének folyománya, következménye! Tehát itt is megvolt, e téren is érvényesült a természetes rend: a hajnalpirnak kell megelőznie a ragyogó napot.

A franczia *Geranger*, igen tudós és derék iró, a dogma kihirdetése után néhány évre igy szólal meg egyik tekintélyes kath. lapban[3]: «Azok közül, a kik e század elején pillantották meg a napvilágot, van-e csak egy

[1] E czimen figyelemreméltó czikk jelent meg a «*Mária-kert*»-ben (1898. évf. 329. és 357. l.); a czikk fejtegetéseit e helyütt én is követtem.

[2] «Die Andacht zur heil. Eucharistie in Beispielen». Regensburg, 1864.; S. 8.

[3] «*L'Univers*», 1858 máj. 23. sz.

katholikus is, ki ne volna kénytelen beismerni, hogy *Francziaországban* a jámborság — vegyük csak tekintetbe a boldogságos Szűz tiszteletét — roppant lendületet vett; azok a tanok, melyekre ifju korunkban oktattak minket, ugyancsak nem sejtették e nagy fölbuzdulást, melynek most tanui vagyunk s a mely mozgalomhoz egész lelkünkből csatlakozunk.

«Nem látjuk-e egyuttal, hogy napról-napra váratlanul növekszik az ájtatosság az Oltáriszentség iránt és hogy Francziaországban a jámborság arra ösztökél, hogy mindinkább kövessük Rómának tiszteletét ezen isteni titok iránt?

Először Jézus földi helytartójában kellett a kereszténységnek megdicsőittetni... S alig, hogy e tekintetben fordulat állott be, fölmerült a szükséglet, hogy Krisztust az ő Anyjában buzgóbban tiszteljük; s erre felülről jött a biztatás. Gondoljunk csak a Szeplőtelen Fogantatás érmére, az ugynevezett csodás éremre; vagy a kegyelmekre, melyeknek forrása a Győzedelmes Boldogasszony oltára lett. Ezen előkészület után Krisztus magában az Eucharisztiában érvényesitette jogait; számtalan hivő érezte magát arra indittatva, hogy Őt szorgalmasabban fölkeresse s közvetlen közelben mutassa ki hódolatát iránta. Uj kegyforrás fakadt; s bátran megállapithatjuk, hogy nálunk nagyobb tiszteletben s gyakoribb imádásban részesül most a legfölségesebb Oltáriszentség egy hónap alatt, mint azelőtt az egész év folyamán.

Valami ép oly komoly, mint békés forradalom vonult végig s belemarkolt a keresztény lelkekbe s azoknak szokásait szerencsére megváltoztatta».

Eddig Geranger. A mit ő mond Francziaországról, arról a honról, mely a jámborság dolgában a vezető-szerepet vitte, az általánositható. Mindenütt együtt járt a szeplőtelen Szűz tiszteletének föllendülésével a szentségi müvek fölkarolása. Az Eucharisztia tiszteletét illetőleg is teljesedésbe ment tehát a jelszó: «*Per Mariam ad Jesum!*»

Nálunk, *Magyarországon* is mindaz, a mi a szentségi müvek terén történt és történik, az utolsó évtizedekre vezethető vissza, a mióta a Mária-tisztelet virágai ismét pazarabbul díszlenek.

Csupán még egy dolgot szeretnék megemliteni, mely némileg nemzetközi jellegü. Még 1726-ban keletkezett *Ingolstadtban* egy egylet, ily czimen: «*Marianischer Messbund*» (Szűz Mária tiszteletére alakult szentmiseszövetség). Ezt az egyletet az eichstätti püspök 1874 febr. 3-án kelt rendeletével a «*Szeplőtelen Fogantatás*» nevezete alatt szabályszerü egyházi társulattá emelte. Az ingolstadti miseszövetség szoros összefüggésben, lelki kapcsolatban áll az 1854 nov. 20-án alapitott «*Szeplőtelen Fogantatás társulatával*», melynek székhelye *Rómában* a szent Ferencz-rend «Ara coeli» nevezetü kolostora. Ime, ebben a szövetségben mily szépen fonódik egybe

a Szeplőtelen Fogantatás s az Oltáriszentség tisztelete! S ennek a miseszövetségnek a föld minden táján vannak tagjai.[1]

A Szeplőtelen Fogantatás s az Oltáriszentség tiszteletét ápolni, terjeszteni s tökéletesiteni, ez az az üdvös eszköz, mely czéljaiba belevonja a többi áhitatgyakorlatokat is, s ezáltal mintegy megtestesitője, összefoglalatja az egész praktikus vallásosságnak.

Jól fölfogta ezen igazságot pl. a *székesfehérvári* Oltáregyesület, midőn az Immakulata-jubileumot ugy vélte a legmegfelelőbben megülhetni, hogy zarándoklatot vezetett szűz Mária kegyhelyére: Bodajkra. — Praktikus eszme volt ez!

Tartozom az igazságnak annak kijelentésével, hogy az Oltáregyletek másutt is igyekeztek az Immakulata-jubileumot minél fényesebben megülni. Pl. a *gyulafehérvári* s *kézdivásárhelyi* Oltáregyletek ünnepségéről már folyóiratunk[2] is hirt adott. Hasonló hireket olvashatunk a kath. lapokban a többi Oltáregyesületekről, melyek részint már megtartották az ünnepélyt, vagy decz. 8-ára tervezik azt. Különösen kitünnek e tekintetben *Erdély* Oltáregyletei; áldottlelkü főpásztoruk buzditásának köszönhető ez.

A Szeplőtelen Fogantatás s az Oltáriszentség buzgó tisztelete — ez azon jel, mely föltünt a XIX. század egén. Ez a XX. század reménysége is. Te uj század, nem fogsz csalatkozni! — «*In hoc signo vinces!*» E jelben győzni fogsz! *Till Kálmán.*

Az Erzsébet Örökimádás-templom jelenlegi állapota.

Aigner Sándor müépitész jelentése.

Mélyen tisztelt közgyülés!

Az Erzsébet Örökimádás-templom és az azzal kapcsolatos zárda és oltáregyleti épület épitkezésének eddigi haladásáról van szerencsém a következőkben röviden beszámolni:

Az épitési telken állott régi épületek lebontása f. évi május hó elején megkezdődött és az alapkőletéti ünnepély miatt egy hétig szünetelvén, junius hó elején befejeztetett.

Ez idő alatt az épitőbizottság öt elsőrangu budapesti épitőmestert szólitott föl a föld- és kőmivesmunkára való ajánlattételre és a beérkezett ajánlatok közül Havel Lipót épitőmester ajánlatát, mint a legolcsóbbat elfogadta, a ki junius elején vette át az épitési telket és haladéktalanul megkezdette a munkát.

[1] V. ö. *Beringer*: «Die Ablässe» XII. Aufl. Paderborn, 1900.; S. 603.
[2] 1904. évf. 23. és 124. l.

Az épitkezés programmjának megállapitásakor az épitésvezetőségnek tekintettel kellett lenni arra a körülményre, hogy az apáczák csak a jövő évi aug. 1-ig maradhatnak a jelenlegi ideiglenes hajlékukban, ennélfogva a zárda és az oltáregyleti épület fölépitését kellett elsősorban foganatositania, annál is inkább, mert ezek lakhatási engedélyhez kötött épitmények, melyeket az épitési rendszabályok értelmében az év végeig okvetlenül fedél alá kellett hozni, hogy a lakhatási engedély jövő év jul. 1-ére kieszközölhető legyen. Megkönnyitette azonban a kényszerhelyzetet az a körülmény, hogy özv. Majláth Györgyné ő nagyméltóságának páratlan nagylelküségéről és áldozatkészségéről tanuskodó 200,000 koronás adománya, az adományozó intenciója értelmében elsősorban a zárda fölépitésére volt forditandó, az oltáregyleti épület költségeit pedig az Oltáregylet fedezi, ugy hogy az Örökimádás-templom épitésére gyüjtött összeget e két épületrész költsége nem terheli.

Ezekhez képest tehát a zárda és az oltáregyleti épület fölépitése eddig annyira haladt, hogy mindkét épület fedél alá jutott, daczára annak, hogy az áldatlan munkásviszonyok miatt az épitőmesterek által kimondott munkazárlat folytán az épités teljes négy hétig szünetelt.

Mindamellett azonban a templom épitése is kezdetét vette és annak egy lényeges és hosszadalmas munkája, az alapozási munka teljesen el is készült, ugy hogy a tavaszszal a templom remélhetőleg 3—4 hó alatt a főpárkány magasságáig fölépithető és fedél alá hozható lesz, mig a toronynak folytatólagos kiépitése és a templom épitési munkáinak befejezése 1906. év őszére várható, ha ugyan a jelenleg még részben fedezetlen épitési költség a kellő időben rendelkezésre fog állani.

Az épitési költségekre nézve van szerencsém a t. közgyülésnek bejelenteni, hogy az épitőbizottság az egész épületcsoport fölépitésére szükséges iparosmunkákat szükebb körü versenytárgyalás utján a legelőnyösebb ajánlattevőknek kiadván, a már elfogadott árajánlatok összegezése szerint az egyes épületrészek költségei következőleg alakulnak:

A zárda költségei	150.000 K.
Az oltáregyleti épület költségei	154.000 «
A templom és az összekötő folyosók költs.	534.000 «
Összesen	838.000 K,

mely összeg az előirányzott 700.000 K-t 138.000 K-val tulhaladja.

E tulhaladás indokolására legyen szabad arra utalnom, hogy ugy az épitőanyagok árainak, mint a munkabéreknek emelkedése folytán az iparosmunkák árai tetemesen felszöktek és jóval tulhaladják azokat az árakat, melyek a hozzávetőleges költségvetés számitásakor alapul szolgáltak, de másrészt az épitőbizottság is arra a helyes álláspontra helyezkedett, hogy

bár minden fölösleges költekezést elkerülve, a takarékosság egymaga mégsem lehet a főirányitó elv egy olyan művészi alkotás létesitésénél, a melynek alapját maga fölséges királyunk tette le, a mely hivatva van évszázadokon át hirdetni egy nemzetnek a koronás királynéja iránt érzett szeretetét, hirdetni az Isten dicsőségét!

Paray-Le-Monial.

A GALAMBNAK van az a tulajdonsága, hogy a hol otthon érzi magát, oda visszavágyik s bármilyen messze viszik tőle, visszaszáll oda. Ezer, tizezer kilométernyi utat is megtesz s nem téveszti el utját. Példa reá az a pósta-galamb, mely ma egyedüli közvetitő a port-arthuri vár hős védője, Stössel tábornok és a minden oroszok czárja, Miklós között.

De a mit e gondolkozás nélkül való madárban csodálunk, az tulajdonsága az emberi léleknek is. A hol egyszer jól érezte magát, visszakivánkozik oda, a hová életének csak egy boldog percze fűzi, visszaszáll oda az emlékezet csapongó szárnyán. Zord hegyek és termékeny rónák, sötétlő rengetegek és zúgó folyamok, puszták, faluk, városok mind nem képeznek útjában akadályt. Hatalmas országokon, szinte mérhetetlen tengereken, világrészeken oly könnyen siklik tova, hogy bele sem fárad. Sőt az emberi lélek tökéletesebb is. Hiszen a képzelet szárnyán előre is elszáll oda és szivesen időz ott, a hol, tudja, öröm és boldogság várakoznak reá. Vagy a jegyes nem időz-e gyakran képzelete révén azon fészeknél, a hol a boldogság, megelégedés, szeretet virulnak számára?!

Nem csoda tehát, ha én is, még mielőtt valóságosan ott jártam volna Paray-Le-Monialban, az Ur Jézus Krisztus drága szent Szivének otthonában, már otthon éreztem magam. Nem csoda, mert képzeletem szárnyán sokszor időztem abban a szentélyben, a hol az Ur Jézus szent Szivének alázatos szolgálója órákat töltött el imádságba merülve, mert képzeletemben sokszor boritottam forró csókjaimmal azt a hideg márványlapot, melyen az Ur Jézus állt, mikor szűz Margitnak megjelent...

S még kevésbbé csodás, hogy miután valóságosan jártam ott, visszavágyom s az emlékezet szárnyán visszaszállok abba a szentélybe, a mely 200 év óta az Ur Jézus szent Szive szeretetének kohója lett. Visszavágyom, mint az árva gyermek anyja ölébe, mint a hazátlan vándor bujdosása közben a szülőföld kedves, édes határai közé...

Talán csak az csodálkozhatik, a ki nem ismeri, a ki nem tudja, mi jelent e franczia városka neve: Paray-Le-Monial.

Hogy megértsük, kétszáz évet kell a történelemben visszafordítanunk Ugy 1671 körül. A városka egy nagyszerű, ma is létező hatalmas bazilika

körül terült el akkor is Burgund egyik termékeny völgyében a Charollais hegység végső nyulványai tövében. De ha a mai vasuti állomás felől közeledett és közeledik valaki, akkor előbb a Saon és Loire folyókat összekötő csatornán, majd egy kis folyócskán (Bourgince) kell keresztül hatolin. Persze akkor még vasut nem volt. A városka népe buzgó, áhitatos volt és a keresztény elveket gyakorlatilagis valló. Voltak ott orsolyiták, jezsuiták, a környék betegei számára egy nagy kórház: a «hotel Dieu» s egy nagy zárda a visitatio apáczák számára.

E zárdában élt egy kedves lélek, Boldog Alacoque Margit. Mint ibolya az erdők mélyén, ugy élt itt e szűzies lelkü leány az alázatosság leple alatt Semmi különös nem volt benne, csak az, hogy nagyon szerette az Ur Jézust. Nagyon szerette, mindenekfölött szerette. Sőt még ezzel is keveset mondok, mert mi szeretünk a sokatjelentő szavakkal dobálódzni. Hisz ha valaki többször jár templomba, ha néha böjtöl is, gyónik és áldozik is, már azt mondjuk, «ez rajongó», vagyis azt mondjuk, hogy ez nagyon szereti az Istent. De Alacoque Margit nem igy szerette nagyon az Istent. Az ő szeretete a szó igazi értelmében volt nagy. Ő ugy szeretett, hogy ez Istenszeretettől izzott a szive.

Nem hagyta e szeretet nyugton, hanem égette lelkét s csak akkor volt békessége, ha imádkozott. Annyira imádkozott, hogy a főnöknő jónak látta őt az imádságtól eltiltani s mig a többiek közös imáikat végezték, neki takaritani, folyosót söpörni vagy kerti munkát végezni kellett. Ez azonban nem csüggesztette. O nagy szeretetében a takarítást, a söprést, a kerti munkát is imádsággá változtatta. Társnői bizalmatlansága, kisebb kötődéseik sem zavarták. Ő szeretett tovább. Szeretett oly epedő lángolással, oly emésztő vágygyal, oly gyötrelmes tűzzel, hogy végre is az Ur Jézusnak, a lovagias szeretet igazi mesterének, megesett a Szive a szegény vágyódó, epekedő és a szeretettől szenvedő szűzön és kinyilatkoztatta magát neki. Háromszor is. 1673 decz. 27. János apostol napján először, 1674-ben az Urnap alatti nyolczad egyik napján másodszor és 1675-ben jun. 16-án megint az Urnap nyolczada alatt harmadszor.

E három jelenésben nyilatkoztatta ki azután Jézus, hogy az ő szentséges Szivének tisztelete mennyire kedves neki s mennyire kivánja, hogy a hideg, Istent szeretni nem tudó emberek az ő lángoló szeretetétől hevüljenek s gyulladjanak lángoló, áldozatokra elszánt szeretetre. Egyben megbizta Alacoque Margitot, hogy legyen e kinyilatkoztatás hirdetője, terjesztője.

Az alázatos, a félénk szűzi leány megijedt a reá várakozó nagy feladattól. Gyöngének, tehetetlennek érezte magát a reá bizottak elvégzésére. De alázatánál, félénkségénél, gyöngeségénél, tehetetlenségénél nagyobb volt engedelmessége. S mert Jézus megparancsolta, hogy a szent Szív kinyilatkoztatásának szócsöve legyen, azzá is lett. Először csak a zárda lakóit hozta

közel a szent Szivhez, de később odaözönlött sok-sok más is és ma már az egész hivő világ felajánlotta magát és ott térdel a szent Sziv előtt...

Hogyne vágyakoztam volna tehát e szent helyre? Hogyne dobogott volna örömtől szivem, mikor augusztus hó 26-án, zarándokutunk ötödik napján úgy estefelé felhangzott vezetőnk szava: «Paray-Le-Monial. Tessék kiszállni». És nemcsak én voltam igy, hanem mind a 90 magyar, a kik együtt vállalkoztunk ez útra. Mindegyik arczára kiült az öröm pirja s a szemek lázas, fényes tekintete is azt árulta el, hogy jó helyre jöttünk. Sokan már ekkor tudakozódtak, a bazilika hatalmas épületét látva, az-e a kinyilatkoztatás helye? Felelni azonban nem volt idő, mert a csoportokra osztott zarándoksereget egy-kettőre szétkapdosták a reánk várakozó hotelierek. Még szét se tekinthettünk, máris omnibuszba dugtak s vittek a szállásunkra.

A jelenés kápolnájában találkoztunk ujra. Ezen a szük helyen, a hol 300 ember csak összepréselve fér el. S mégis nem tudtunk kijönni onnan. Valami büvös-bájos, valami csodálatos érzés vett erőt a lelkeken, békóba vert ugy, hogy szabadulni nem tudott, de nem is akart tőle az ember. A szük, kis kápolna ugyanis homályos volt, de az oltáron égő gyertyák lobogó fénye nemcsak az oltár fehér márványát tette fényessé, de megvilágitotta az oltár fölé festett Jézus Szive légies alakját is. Nem győztük nézni. S mig Skarda sasvári prépost ur gyönyörü beszédét hallgattuk, nem egyszer ugy tünt föl, mintha ott az oltár fölött valóban az Ur Jézus állna, egyik kezével szivére mutatva, a másikkal áldást osztva...

A szentbeszéd után litánia volt. Aztán mehettünk volna már ki, de nem mozdult senki. Gondolom ugy voltunk valamennyien, hogy azt a szivet inditó gyönyörü ájtatosságot valami édes álomnak hittük, melyből felébredni féltünk. S a mikor a gyertyák fényének libbenése, a fehér márvány ragyogása, szent Margit koporsójának csillogása megértették, hogy nem álmodunk, hanem valóban ott vagyunk Jézus szent Szivének otthonában, akkor éreztük, mennyire igaz Dávidnak, a koronás prófétának szava, mikor igy ir: «Ime, mely jó és mely gyönyörüséges az atyafiaknak együtt lakniok». (132. zs. 1 v.) Gyönyörüség volt s életünk egyik legszebb órája.

Végre mégis csak rászántuk magunkat a kijövetelre. Kijövetelünkkor azonban az apáczák kezdették el zsolozsmájukat s ez megállásra késztetett. Mert ők egészen rejtve lévén, hangjuk mint a sirból jövő szó hangzott felénk. De én nem vártam meg a végét, hanem átmentem a bazilikába. Átmenésről beszélek, mert a bazilika apsisa már a visitatiós apáczák zárdájára néz... Hangulatom azonban itt se változott. A román modorban épitett bazilika hármas hajójára ugyanis szintén homály borult. Az oltárok szobrai belevesztek a folyton sürüsödő alkonyatba. Csak a főoltár fehérmárvány Jézus Szive szobra, ez uralkodott a sötétség fölött. A mint a magasban állt, szinte önkénytelenül is imára késztetett... Már mások térdeltek, térdeltem

tehát én is s oly jól esett itt is az imádság, mint ott a visitatio kápolnában.

Aztán epihentünk. Pihenésre hajtottuk fejünk. De az első hajnali óra talpon talált. Hogyne keltünk volna: pár óránk volt még csak itt. Tizenegykor már indultunk tova. S nem láttam Paray-Le-Monialból csak alig valamit. Miséztem a visitatio kápolnában a szent József oltáránál, a mely jobbról legközelebb van a jelenés oltárához. Szivem tuláradó örömét, melyet e szentmise alatt éreztem, nem tudom leirni. Van ugy az ember néha, hogy az események fokozzák a lélek érzéseit, a nélkül, hogy később, az események multával ez érzelmek fokát csak megközeliteni is képesek volnánk. Igy voltam én is. A mit akkor és ott éreztem, azt ma ujra érezni képtelen vagyok. Emlékezetem hiába szántja mélyre mesgyéjét, hiába állitja elém a jelenés oltár közeli szomszédságát, a szűz leány koporsóját, az oltárt, mely előtt misémet végeztem, azt az örömet, azokat az akkori érzéseket ujra felidézni nem vagyok képes... Szinte fájlalva panaszlom, de hiába.

Szentmisém után megint a bazilikát néztem meg. Most már nem volt homály benne. Ablakain beszürődött a kelő nap pirkadó fénye és láthattam, hogy bár a külseje kopottas, de a belseje szép és hangulatos. Egy régi góth szűz Mária kápolnája is van a bazilikának. A bal hajó végződik benne. E kápolna régibb, mint maga a templom s régi szobraival, a falba vágott fülkéivel, oltárával rendkivül érdekes.

Paray-Le-Monialnak különben a bazilikán kivül van ám még egy épitészeti remeke. A városháza. 1525-ben kezdte épiteni Jayct Jakab gazdag kereskedő renaissance modorban. Homlokzata csupa ékitmény és szobormű. Ezek között van állat- s ember-figura is. A folyosón pedig az épittetőnek s nejének dombormüve diszeleg. Hogy a házat nem fölösleges megnézni, mutatja az, hogy hivatalosan is a «monument historique» tárgyai közé sorozták. Ilyen különben az 1504-ben épitett szent Miklós egyház is, mely ma lomtár.

1893 óta azonban még más látnivaló is van Paray-Le-Monialban. Ez a «Hieron» vagy «Museé Eucharistique»: az eucharisztikus Muzeum. Ilyen nincs másutt a világon. P. Drevon, az engesztelő áldozás terjesztő apostoláé volt az eszme. Ő hirdette 1880-ban először, hogy állitsák föl az Eucharistia muzeumát. De eszméje csak tizenhárom év mulva valósult meg, a mikor ő maga halott volt. Megvalósitotta pedig báró Alexis de Sarachaga, ki nemes szándékkal a muzeum helyiségéül szolgáló épületet emeltette azon a sarkon, a hol a Rue de l'Hopital és a Rue de General Petit egymásba torkollanak. Az épület nemes egyszerüségü ékalakban emelt kőpalota, melynek homlokzatára ez van vésve: «Hieron» s valamivel alább ez: «Á Jesus-Hostie Roi!»

A belépés után egy előcsarnokba lépünk, melyből az Aula Pastorum-ba,

a diszteremhe nyilik egy hatalmas ajtó. E diszes helyiség szolgál ünnepélyes fölolvasások helyéül. A disztermet pedig a muzeum helyiségei környékezik tele sok-sok olyan holmikkal, a melyek az eucharistiára vonatkoznak. Az 5000 kötet könyv is csak az eucharistiáról szól. A festmények szintén. A tárgyak közt nevezetesek a régi kelyhek, monstrancziák, ostensoriumok, cziboriumok, feszületek. A festmények pedig, eltekintve vonatkozásuktól, már csak azért is értékesek, mert nem egy világhirü müvész munkája. Van itt ugyanis kép Guido Renitől, Rubenstől, Cellinitől, Veronesetől, Raphael és Tizián iskolájából, Bellinitől, Camoncinitől, Baroccitól, Dosniertől, Culmbachtól, Van Lootól s még sok mástól.

Hogy azonban a franczia felületesség se hiányozzék, arról is gondoskodtak. Van ugyanis a második terem falán két térkép. Mind a kettő azon helyeket tünteti föl, a hol az Oltáriszentség tiszteletéhez valami nevezetesebb csoda füződik. Az egyik Franciaországban tünteti föl e helyeket, a másik egész Európában. De szomoruságggal láttuk, hogy Európa csak Bécsig tart. Azontul ugyanis csak nyil van ezzel a jelzéssel «Ázsia». — Mondanunk se kell, hogy megpróbálkoztunk a fölvilágositással, de hiába. Ők igy tanulják.

Még egy sétát tettem a boldogságos Szűz romay-i kegyhelyéhez vezető fasorban, aztán visszafordultam. A visitatio-kápolnába mentem egy bucsuzó szentséglátogatásra, mert az idő eljárt s a vonat 45 percz mulva indult.

Jeszenszky Kálmán.

Kisérjük a beteghez a szent utravalót!

II.

Midőn a mi édes Udvözitőnk e földön járt-kelt, rendszerint lépésről-lépésre követték őt Izrael fiai, hogy tanitását hallgassák. Boldog volt, ki közelébe férkőzhetett, s legalább köntöse szegélyét megérinthette. Sokszor ugy kellett észrevétlenül elhagynia őket, hogy ne okozzanak akkora tömörülést. S mily nagyszerü volt ünnepélyes bevonulása Jeruzsálembe! Valóságos ember-áradat hömpölygött Jeruzsálem utczáin, hogy isteni Mesterüket láthassák, tiszteletüket iránta kimutassák. S ugyan miért tért be a Megváltó Jeruzsálembe?

Hogy a husvéti bárányt az utolsó vacsorán tanitványai körében elköltse, s kinszenvedésére s halálára előkészüljön. S lám, ezen nagyszerü bevonuláshoz hasonló némiképen azon menet is, mikor beteghez viteti magát az Ur Jézus, hogy a menny örökösét az utolsó utra megerősitse, s az isteni Bárány lakomájában részesitse. Fényes volt az ünnepélyes bevonulás Jeruzsálembe, nagyszerü menetek is!

Felfogták ezt őseink. Az egész keresztény világban — mint ezt már e dolgozat előző részében emlitettem — ünnepies menetben vitték a beteghez a szent utravalót. Manapság talán már csak a hithü *Tirol* félreeső bérczei között van ez igy. Pedig mily megható lehet az ily menet, kivált esthomályban,[1] ha a hivek égő gyertyával kisérik a beteghez az Ur testét!

Nagyobb városokban ma már rendszerint csukott bérkocsiban viszik a szent utravalót a beteghez, nehogy tiszteletlenségnek legyen kitéve a szentségi Jézus. S faluhelyeken? Bizony sokszor még itt is tiszteletlenséggel illetik az Ur Jézust, midőn a beteghez viteti magát. De legalább a még romlatlan falusi nép igyekszik tiszteletét kimutatni a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt. A csengetyü hangjára mindenünnen előjönnek az utczára, s a kinek ideje van, szépen csendesen követi a papot a beteg házához, hol már a rokonok egybegyültek; de ha nem is kisérhetik a szent utravalót, legalább mindnyájan letérdelnek s rövid imában dicsőitik a szentségi Ur Jézust. Igy van ez szokásban néhol.

Jól van ez igy is. De mennyivel szebb, mennyire lélekemelő volt a régi jó szokás, midőn ünnepi menetben kisérték a beteghez az Oltáriszentséget vivő papot! Legalább faluhelyeken lehetne fölujitani e régi szép szokást!

«No hiszen lenne akkor hadd-el-hadd, ekkora bigottság láttára» — mintha csak hallanám már ezen ellenvetést, s hasonló kifogásokat.

Igazán sajátságos, mennyire irtóznak modern korunk emberei a bucsujárásoktól, egyházi körmenetektől s effféléktől. Igy a szent utravalónak ünnepi menetben való kisérete sem volna inyükre e «fölvilágosodott» uraknak.

Pedig a kik a körmeneteket stb. elitélik, maguk is résztvesznek ilyesfélékben. Ma a katonaság vagy a tüzoltók fölvonulása valamely ünnepi alkalommal; máskor, pl. a király születése napján, lampionos-menet a város kivilágitása mellett; más alkalommal valamely előkelőség, vendégszereplő szinésznő vagy akár csak képviselőjelölt fogadtatása, többnyire bandériumos menettel. Jól van, a tisztelet adóját róják le ezáltal. De kérem, ha az ilyesmikben gyönyörüséget találunk, ne vaduljunk meg az egyházi körmenetektől sem! S ne szörnyüködjünk, ha esetleg néhány jámbor hivő, szive és józan esze sugallatát követve, ünnepi menetben vagy akárcsak egyszerü pompával fogadja a szentségi Ur Jézust, s kiséri a beteg házába!

Mily nagyszerü, fényes, ünnepélyes fogadtatásban szokták részesiteni fölséges királyunkat s az uralkodó-ház fönséges tagjait. De hát csak épen

[1] Ilyen éjjeli menetnek leirását találhatják az olvasók folyóiratunk ezidei évfolyamának 90. lapján. («Ágnes, vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya» czimü regény második fejezetében.)

legfőbb Urunkat, a királyok királyát, a szentségi Jézust nem részesitik valamelyes fogadtatásban, midőn bevonulását tartja a földi kötelékektől szabadulófélben levő gyermekéhez?! Csak épen az Ur Jézust nem kiséri senkisem?! Egyedül a szentségi Ur Jézust nem részesitik némi tiszteletben, a merre csak elvonul, midőn fölkent szolgája által a beteghez viteti magát!?

Honnét e szomoru jelenség? Az emberi félelem tart vissza bennünket! «Mit szólna a világ?!» «Mit mondanának az emberek?!» Megvetendő gyávaság! Mit szólnának az emberek, mit mondanának ismerőseid, ha meglátnának, hogy a szentségi Ur Jézus kiséretéhez csatlakozol? Ha józan gondolkozásuak, ugy hitednek férfias megvallása csak épülésükre szolgálhat. Hej, réges-régen még hirből sem ismerték az emberi félelmet! Példák szólnak ezen állitásom mellett.

Borgia szent Ferenczről olvassuk, hogy midőn még Candia herczege volt, egy alkalommal nagy vadászatot rendezett. A vadászat javában folyt, midőn egy papnak alakja tünt föl, ki a szent utravalót vitte egy haldoklóhoz. A herczeg otthagyta vendégeit, s több mértföldnyire elkisérte a Legszentebbet.

Renty báró, ki a XVII. században élt Francziaországban, szintén szép példát nyujtott. Az Oltáriszentség e nagy tisztelője lakóhelyén, Citry nevü helységben, hol birtoka feküdt s vára is volt, a hiveket, férfiakat s nőket egyaránt arra buzditotta, hogy kellő tisztelettel, égő gyertyával kezükben kisérjék a beteghez a szent utravalót. Ő maga, nagy elfoglaltságának daczára, éveken keresztül állhatatosan gyakorolta e szép szokást, ha mindjárt rossz idő volt is. Egy alkalommal, szokásához hiven, a szent utravalót kisérte a beteghez. Hatfogatu hintó jött szembe a menettel, nagy vágtatva, a nélkül, hogy a kocsiban ülők némi tiszteletet tanusitanának a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt. A bárót boszantotta e közönyösség. Odaugrott s élete koczkáztatásával föltartóztatta a rohanó paripákat. A kocsinak vesztegelnie kellett mindaddig, mig a menet elvonult; a bennülőket pedig szép szóval figyelmeztette, hogy mutassák ki hódolatukat a legfölségesebb Oltáriszentség iránt.

A nagyhirü *Geramb báróról*, Ausztria egykori császári kamarásáról beszélik a következő épületes történetet. Egyszer hazafelé tartott, s az utczában, a hol lakott, szembejött a szent utravalót vivő pappal; a báró észrevette, hogy az egyik ministráló nem tanusit ez ünnepélyes alkalomhoz illő jámborságot s elegendő komolyságot. A jámbor generális félretolta a ministrálót, megragadta a mennyezet rudját s ő vitte azt. Midőn a pap egy fordulónál fölpillantott, legnagyobb csodálkozására a generálist látta a ministráns helyén. Képzelhetjük a járókelők csodálkozását, de egyuttal épülésüket is. Jó hosszu utat kellett igy megtennie, mert a pap két beteget látott el a

haldoklók szentségével. Visszafelé is kitartott a báró egész a templomig, a hol a pap elérzékenyülve mondott neki köszönetet.

Hasonló esetet említenek *Morus Tamásról*, Anglia egykori főkanczellárjáról, ki tehát hazájában a király után a legfőbb méltóságot viselte. Morus Tamás, valahányszor faluhelyen tartózkodott, midőn beteghez hivták a papot, felöltözött a ministráns ruhájába, fogta a csengőt s a pap előtt haladt. Midőn egyszer egy udvari ember erre vonatkozólag azon megjegyzést tette, hogy ha ezt a király megtudná, esetleg rossz néven venné, Morus Tamás igy felelt: «Nem hinném, hogy a király rossz néven vehetné, hogy tiszteletemet mutatom ki a legfőbb Ur, a királyok Királya iránt, kinek kegyelméből viseli fején ő is a koronát».

Hol van ezeknek cselekedetében az emberi félelemnek még csak nyoma is?! S bennünket emberi tekintetek vezérelnek! Meglepő gyávaság!

Ne feledjük isteni Üdvözitőnk szavait: «Ki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom őt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon». (Máté, 10, 32.) S hozzáteszi: «A ki pedig megtagad engem az emberek előtt, megtagadom én is őt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon». (U. a. fej. 33. v.) Rettentő fenyegetés!

Hagyjunk föl tehát minden kicsinyes előitélettel, a nevetséges emberi félelemmel: tanusitsunk hitvalló bátorságot, valljuk meg s védelmezzük hitünket nyiltan, férfiasan!

Délfrancziaország egyik városában egy este egy magánkápolnából a legközelebbi templomba vitték át a legméltóságosabb Oltáriszentséget. A jámbor hivek összeverődtek, hogy körmenetileg, égő gyertyákkal kezükben kisérjék a szentséget. Volt közöttük egy katona is. «Barátom!» igy szólt hozzá a jelenlevők közül valaki, «talán mégis okosabban cselekednék, ha nem tart velünk. Esetleg találkozik egy fölebbvalójával, ki aztán megkeserithetné életét a kaszárnyában». A katona odafordul, csodálkozó tekintetet vet a beszélőre, majd igy felel: «Ha fölebbvalóm előtt megyek el, tisztelgek előtte; ki vehetné tehát rossz néven, ha Isten iránt mutatom ki köteles tiszteletemet». Követésre méltó bátorság!

Vonjuk le mindebből a tanulságot! Ha az utczán a szent utravalót vivő pappal találkozunk, s időnk engedi, ugy kisérjük el a beteghez a szentségi Ur Jézust; vagy ha ezt nem tehetnők, legalább ájtatos tisztelettel imádjuk néhány pillanatig az Oltáriszentségben jelenlevő, végtelen fölségü Urat.

Isten nem egyszer maga kinyilvánitotta, mily kedves előtte mindaz, mit e tekintetben tehetünk.

Caesarius[1] tudósitása szerint az ő idejében *Francziaországban* élt egy

[1] Lib. IX, cap. 51.

jámbor katona, ki rendkivüli tiszteletet tanusitott a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt. Ha a szentmisén jelen volt, a szó szoros értelmében a földre borult, s ha utközben pappal találkozott, ki a szent utravalót vitte a beteghez, azon helyben letérdelt, hogy imádja a végtelen isteni Fenséget. Midőn egy napon épen ünnepi öltözetben volt, a város végén az Ur testét vivő pappal jött szembe. Minthogy az ut nagyon sáros volt, néhány pillanatig habozott, hogy mitevő legyen. Jámborsága s nagy tisztelete az Oltáriszentség iránt mégis arra vezette, ne törödjék vele, vajjon ruhája piszkos lesz-e. Leszállott tehát lováról, hogy a legmélt. Oltáriszentséget térdrehullva imádja. De a jóságos Isten csodája folytán, ki hü szolgáját megjutalmazni akarta, nem lett sáros ruhája. Ezáltal meg akarta mutatni az Ur, mily kedves előtte a katona jámborsága. E csoda láttára meghatottság vett erőt a katonán. Ettől kezdve hite még erősebb lett, s tisztelete a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt csak fokozódott.

E példa is szolgáljon lelkesitésünkre. Ujitsuk föl a régi jó szokást! *Kisérjük a beteghez a szent utravalót!* Hiszen ezáltal Isten előtt kedves dolgot cselekszünk, s hozzá katholikus voltunkról is megható tanuságot teszünk.

Till Kálmán.

Az Eucharisztia Zenéje.

IX.

A MODERN század dédelgetett szerelmese *a haladás*. Kérkedő és hivalkodó öntudat olvasható arczáról, minden szava és hangja csak büszkeséget árul el. Elbizakodott temperamentuma megvet és gyaláz mindent, a mi nem pendül egy húron a szabadelvüség és hitetlenség gondolatkörével. Ha szidalmak nem is érik az Egyházat, kimélet és hálára való tekintet nélkül büszkén vetik meg isteni tekintélyét s a történelem oly tulhaladott álláspontjának minősitik, mely már csak a hisztorikust érdekli, de az élet emberét épenséggel nem. Pedig mennyire félreért bennünket e hitetlen világ! Minden haladás és tökéletesedés felé való törtetés ellenségei gyanánt kiált ki, pedig mi nem zárjuk ki a haladást, ha az a vallásnak, az isteni fundamentumnak nem üzen hadat. Szeretjük a gőzt is, a villanyt is, de azért nem tagadjuk meg az alkotó Istent. A modern világnézet ezzel ellentétben minden vivmányával egyszersmind törülni akar egy-egy fogalmat a theologia szótárából.

A mi a reális életben történik, az ismétlődik a müvészetben is. Ismeretesek az Egyház tagadhatatlan kulturtörténeti érdemei. A középkor vallásosságával annyi inspirációt, annyi stilt, formát és tökélyt adott a müvészetnek, hogy azt még a huszadik század szeczessziós embere is csodálattal szemléli. Valósággal eltörpül. Minden müvészi irány és uj emócziő daczára e műemlékek értéke örök, mert azon Egyház szülte, melynek isteni Alapitója jövőt biztositott — időtlen időkig. A képzőmüvészetek világos tanulságain kivül hasonlókép áll a kérdés a hangok müvészetével is. Nincs stil, mely oly közel fekszik az Egyház szivéhez, mint épen a gregorián. Épitészet, festészet, szobrászat — egyik sem dicsekszik hasonló momentummal. S ha az Egyház teremtő ereje képes volt teljesen uj egyházzenei formákat napfényre hozni, miért lankadt volna akkor ezen Egyház, mikor egy oly dicsőséges mult, a minő a korális — véghetetlen és kimerithetetlen anyagával — állott rendelkezésére.

Mindezen gondolatokat csak azért érintem, mert folyton hangzik a vád: tegyétek félre a korálist, mert ez nem élet már, csak anakronizmus. Ezzel szemben a mult példái bizonyitják, hogy a korális életre és fejlesztésre képes, sőt egymaga elégséges volt arra, hogy olyan uj egyházzenei stilt hozzon létre, melynek *palestrina-stil* a neve. Ezen stillel — idő és méltóság rendjében is a másodikkal — kell most foglalkoznunk. *Vonatkozásokat kell keresnünk közte és az eucharisztia között, mit elérünk, ha abszolut egyháziasságát az Egyház, továbbá a müvészet világánál vesszük szemügyre.* Történelemhez zarándokolunk, mely hüséges előadásban számol be a stil eredetéről s igy közvetve egyedüli helyes fogalmához is elvezet majd.

Mint mindenben a világon, ugy a zenében is van fejlődés és evolucció. Szükségszerü kibontakozás észlelhető a régi formák alól, melyek némelykor vagy áldozatul esnek, vagy másodrangu tényezőkké degradálódnak. Mikor Egyházunk a gregoriántónusokat a görögöktől vette, ezen régi hangrendszerbe uj dallamformákat s eredeti ritmikát helyezett belé. Szent Gergely monumentális műve innentől kezdve egyedüli és kizárólagos stil volt és maradt is mindaddig, mig az *ellenpont* [1] nem jelentkezett a láthatáron. De mint a legtöbb ujdonság, idővel ez is elfajult. Kezdetleges alakjában szivesen fogadták be mindenütt, de az idők folyamán annyi bűnnek és botránynak lett okozója, hogy a történelem tanulsága szerint a trienti zsinat az egyházzenei stilek közül törülni akarta, egyedül a gregoriánnak adván meg a teljes szuverenitást. Az elhanyagolt és még inkább elfajult zenei műformának tehát megmentőre volt szüksége. Palestrinát — a S. Maria Maggiore karnagyát — bizta meg a zsinat három oly zenemű bemutatásával, melyek az ellenpont talajából fakadnak. A czélzat világos. A zsinat végső engedményt tett s ha a próba beválik, nem tagadja a stil jogosultságát. Palestrina

[1] Az ellenpont oly zenei műforma, melyben egy adott dallamhoz szerkesztünk uj dallamot, ugy azonban, hogy ennek szólamvezetése önálló és független az előbbitől. Az adott dallam neve: *cantus firmus*. A melléje szerkesztett — a *kontra* v. *ellenpont*.

érezte, hogy itt a figurális stil jövőjét kell megmentenie. A benyujtott három mű utolsója mise volt, teljes czime: «Missa Papae Marcelli». Hatása páratlan volt. Nemcsak stilt mentett e mű, hanem benne az ellenpont legmerészebb szépségeivel egyetemben bontakozik ki előttünk. Palestrina megvetette tehát alapját a stil egyházzenei jogosultságának, melyet a hálás utókor róla keresztelt el *palestrina-stilnek.*

Hassunk mélyére e stilnek, miután láttuk történeti előzményeit. Keressük lényegét a nélkül, hogy a zeneszerzés theoretikus terére lépnénk, nézzük müvészetét és egyháziasságát. Tanulmányunk folyamán többször hangoztattuk s ujból ismételjük alaptételünket, hogy *minden egyházzenei stil érdemét és tökélyét a gregoriánhoz való viszonya szerint kell becslésbe vennünk.* E ténynyel nemcsak az Egyháznak tartozunk, hanem a müvészetnek is. Engedetlenségen kivül következetlenség elfordulni oly forrástól, melyet az Egyház nyitott számunkra, mely eminenter a szentély éneke, minden profán vonatkozás és erőlködés nélkül. Az Egyház azáltal, hogy ezen zenét megteremtette, olyan zenetörténeti fejlődést határozott meg, melynek alaptörvényeitől eltérnünk a jó ügy sérelme nélkül — lehetetlenség. Ha tehát azt állitom, hogy *a palestrina-stil méltóság rendjében a második,* vagyis közvetlenül követi a gregorián elsőbbségét, ugy kell, hogy ezen uj stil legszorosabb viszonyban álljon az örök mintához: a gregoriánhoz.

(Folytatása következik.)

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo (Folytatás.) Fordította: FLUCK JOLÁN.

— Jusson eszébe, kisasszony, öreg urnőnk s jóságos lelkipásztorunk — kérlelé a hűséges szolga.

May nem válaszolt semmit, lelkében a gyarló emberi félelem s a kötelességérzete erős harczot vivott, de csak egy pillanatig, azután legyőzve rettegését igy szólalt meg:

— Mondd meg nekik, hogy kötelességemet teljesitettem. Ti pedig — fordult a körülállókhoz — ereszszetek le engem. — Ne ellenkezzél, Dániel — szólott a kosárban elhelyezkedve.

— Hadd menjek én le, kisasszony! — könyörgött az ősz szolga zokogva — én már megértem a halálra, senkinek sincs szüksége reám, de kegyed fiatal, hosszu élet áll előtte, Isten ellen való vétek lenne, azt könnyelmüen koczkára tenni.

— Ne tartóztass, Dániel, minden perczben növekedik a veszély, melyben drága testvérem élete forog.

Dánielt e kijelentés egészen önkivületbe hozta. Kezeit az égre emelve, megkövülten állt helyén.

E pillanatot fölhasználták az emberek arra, hogy May kivánságát teljesitsék.

A leány a legnagyobb nyugalommal szállott alá a mélységbe s nemsokára az oltár lépcsőjére jutott, oda, a hol Ágnes még mindig térdelve imádkozott.

— Ah tudtam, hogy eljösz, tudtam, hogy nem feledkezel meg rólam! — örvendezett a gyermek, kicsiny karjaival szorosan átfonva nénje nyakát. — Tudtam, hogy ő nem hagy elveszni s elküld téged megszabaditásomra.

— Igen, igen, drága testvérkém; de siessünk, mert a hullámok mind közelebb és közelebb jönnek hozzánk, már-már a lépcsőket is csapkodják.

Ekkor May karját erős kéz szoritotta meg s a leány Netterville lovagot látta maga előtt.

— Ah, szerencsétlen ember! — kiáltá — imádkozzék, mert halála órája közeleg.

— Ments meg! Ments meg! — rimánkodott a nyomorult, halálfélelmében eltorzult arczczal.

— Én nővérem életét akarom megmenteni, ha Isten is ugy akarja — válaszolá May határozottan — s már megfogta a gyermeket, hogy magával vigye.

— May, Netterville May, könyörülj meg atyád testvéröcsén — esdeklett a lovag.

— Elsősorban Ágnest viszem föl, azután leeresztem érted a kötelet.

— Akkor már késő lesz — jajgatott a szerencsétlen.

— No pedig előbb mégis csak a magam és e gyermek életét mentem meg.

— Oh, nem e hitvány földi életemet féltem — válaszolá a lovag térdre esve — hanem lelkem örök boldogságáért remegek!

May határozatlanul állt meg. Vajjon elhagyja-e testvérét vagy atyja öcscsét juttassa örök kárhozatra? A veszély perczről-perczre növekedett. Mindhármuk meneküléséről szó sem lehetett. Vagy egyik, vagy másik!

— A víz nő — folytatá a szerencsétlen a vak gyermek felé fordulva — te tisztán, ártatlanul léphetsz Isten itélőszéke elé, mig az én lelkemre Judás bűnei nehezülnek.

— Mentsd őt, mentsd meg őt, édes Grace — könyörgött Ágnes.

May a lovagra nézett s elgondolta, hogy talán mind a hárman is megmenekülhetnének egyszerre, de még sem, hátha a gonosz Netterville, hogy könnyitsen a terhen, ki találná lökni a vak gyermeket a kosárból. A rémület e pillanatában — vélekedett May — nem jut eszébe, hogy ő erős férfi, a ki könnyen elbánhatna itt velünk.

— Mentsd meg őt, mentsd meg őt! — rimánkodott a vak leányka kezeit összekulcsolva.

Ez azonban már fölösleges volt. Mayn győzedelmeskedett a nemes érzés s a kötelet a lovagnak nyujtva igy szólt:

— Szálljon a kosárba s kapaszkodjék a kötélbe, ez menekülésének egyetlen módja.

— Nem lehet — válaszolá Netterville — karom erőtlenül és bénán hanyatlik alá.

— Ezért vagy hát ilyen alázatos — gondolá magában May — de nem mondta, hanem megerősitette a lovag dereka körül a kötelet s betuszkolta őt a kosárba.

— Menekülj te is, kedves Grace — szólalt meg Ágnes — én szivesen maradok itt, hidd el, nem is fogok félni egy cseppet sem.

— Nem, drága testvérkém — válaszolá May — mi együtt fogunk élni vagy halni s Ágnest átölelve megadta a jelt a kosár fölvonására.

A kosár szerencsésen föl is érkezett, de mikor megpillantották a belőle kibuvó Nettervillet mindenki dühös káromkodásban tört ki. May azonban nem hallott abból semmit; ő egyik karjával szorosan magához ölelte nővérét, mig a másikkal görcsösen kapaszkodott az oltár egyik kiálló sziklájába. Minden erejét összeszedte, hogy el ne mossa őt kedves terhével együtt az ár. Egyik hullám a másik után csapodott rá, látása elhomályosult s alig birt már lélegzeni. Azt hitte, vége van, midőn a levegőben valami sötétség lebegett feléje. A mentőkosár és kötél volt az.

De ekkor már aléltan hanyatlott alá. Mikor szemeit fölvetette, ugyanazon helyen látta magát, a honnan egy órával ezelőtt leereszkedett. Egy öreg asszony kivételével, a ki ápolásával foglalatoskodott, senki más sem volt mellette s ugy érezte, mintha valami nagy hegy nehezednék mellére.

— Dániel, Dániel — kiáltá — hol vagy? Ugy-e a veszélyben is velünk voltál?

— Ott bizony, kisasszonykám — válaszolá Dániel egy sziklatömb mögül előlépve. A hü szolga sirt és nevetett örömében. — Azt hiszi hogy az öreg Dániel elhagyta volna pusztulni a kisasszonyt, a miért azt a gazembert küldte föl neki?

— Hallgass, hallgas — csititá őt May mosolyogva s ájult nővérét átvéve az agg Moya karjaiból. — Örökké vigasztalhatatlan lettem volna, ha megmentésem életedbe kerül.

— Áldja meg az Ég a kisasszonyt azért, a mit most mondott; de én nem kockáztattam ám életemet egy cseppet sem. Jó szorosan körülkötöttem magamat a kötéllel és teljes erőmből megkapaszkodtam a sziklákban.

— Valóban nagyon hálás vagyok nemes önfeláldozásodért — folytatá May s ugy rémlett neki minden, mintha álomban történt volna.

— Oh, ha tudná, mennyire el voltak képedve azok a jó emberek is, a kik a kosár fölvonásában segédkeztek, mikor szelid galamb helyett vad kányát pillantottak meg benne.

— Igen, a lovagot, a lovagot — kiáltá May s ez eszébe juttatá a borzalmas kaland minden egyes részletét.

— No, ha már erről van szó, megmondhatom, hogy a csempészek jó fogást tettek Netterville lovaggal s nem hiszem, hogy borzalmas időtöltését ezután is folytathatná! Bizony rossz kezekbe került és Shane, a csempészek egyike, nem törődik se emberrel, se ördöggel, ha bosszuját ki akarja elégiteni.

— Istenem, Istenem, hová vihették őt?

— Le a holtak barlangjába. Oh, az rettenetes hely, kisasszonykám! Iszonyu dolgok mentek ott már végbe és ismétlem, hogy Shane nagyon haragszik a lovagra, mert három fiát juttatta akasztófára. De miért ijed meg ugy kisasszony, hova készül?

— Gyilkosságot megakadályozni, ha módomban áll. Dániel, szaladj azonnal nagybátyámért s vezesd őt ide. Moya, te pedig vidd nővéremet nagyanyámhoz. — És miután parancsait kiosztogatta, utját a halál barlangja felé vevé. Még egy percz s már késő lett volna. A barlangot megvilágitó fáklya fényénél a lovagot egy sziklához kötözve látta, vonásai el voltak torzulva s szemei majd kiugrottak üregükből. A csempészek körülvették a kinlódó alakot s rettenetes szidalmakkal illették őt. A fazék szurok és tollrakás mutatta a halál nemét, melyre a szerencsétlen embert szánták volt.

May azonnal tisztában volt a történendőkkel s megfeledkezvén a veszélyről, bátran a kinzók és kinzott közé állott.

— Miféle gyilkosságot akartok elkövetni, barátaim?

— Meg akarjuk Nettervillenek adni azt, a mire bőségesen rászolgált — viszonzá Shane, gyülölködő pillantást vetve áldozatára.

— Ugy hát fejeteket a hóhér kezébe szolgáltatjátok ki. Vagy azt gondoljátok, hogy a törvény ilyet büntetlenül hagyna?

— Oh, mi igen jól ismerjük a környék lakóinak érzését és gondolkozását. Régi uraságunk leányától kezdve le egész az utolsó koldusig, legyen az férfi, asszony, avagy gyermek, nincs egy sem, a ki ne örvendenék e gazember pusztulásán.

— Nagyon tévedsz, Shane, én vagyok az a fiatal leány, kiről beszélsz — folytatá May — és ezennel kinyilatkoztatom nektek, hogyha ennek a védtelen embernek köztetek egy hajaszála is meggörbül, ugy a törvény által üldözőbe vetetlek mindnyájatokat, ha az összes Netterville-vagyon reá menne is.

— Mondjon a mit akar — szólt közbe Shane — de ne felejtse el, hogy maga is hatalmunkban van.

— Nem fclejtem, de azért mégis megvédem nagybátyámat végső lehelletemig. Jöjj hát közelebb, te gonosz, ha ugyan mersz! Márts szurokba, hints be tollal mindkettőnket. Én nem hátrálok. — S ezzel May megfeledkezvén régi gyülöletéről, a halálra szánt ember mellé állott.

— Netterville kisasszony — inté a leányt a türelmét vesztett Shane — én meg akarom ölni ezt az embert, ha a hetvenhét ördög ellenem esküszik is. Lépjen odébb, ha élete drága.

May azonban nem rettent meg e fenyegető szavak hallatára.

— Tégy, a mit akarsz — válaszolá elszántan — de azt előre is megmondom, hogy bátyám sorsában osztozni fogok.

A csempész arcza elsötétült.

— Távozzék innen rögtön a kisasszony — mondá megragadva a leány karját — távozzék, ha élete kedves, mert különben a pokol hatalmára esküszöm, megismeri haragom nagyságát.

May azonban nem tágitott, hanem annál szorosabban ölelte át bátyját és segélyért kiáltozott, remélve, hogy valamely arra menő mégis csak meghallja.

(Folytatása következik.)

Az örökimádás temploma.

Az Erzsébet-Örökimádás templom-egyesület november közepén tartotta a Katholikus Kör disztermében közgyülését Erzsébet királyné kegyeletes emlékére. Városy Gyula székesfehérvári püspök nyitotta meg a közgyülést szónoki szépségben gazdag beszéd kiséretében. Beszédében szépen fejtette ki, hogy a lojális kegyelet megnyilatkozásának nem lehet szebb, nemesebb és keresztényebb módja, mint az, hogy az Erzsébet királyné emlékét örökimádástemplomával örökitik meg.

A nagyhatásu megnyitó után Glattfelder Gyula dr. adta elő az elnöki és pénztári előterjesztést, majd pedig Aigner Sándor a műépitészeti jelentést. A templom épitési költségeire e szerint eddig 720.000 korona gyült össze, de még mindig hiányzik a legszükebb számitás szerint is 140.000 korona.

Ezután a végrehajtó-bizottság tagjainak kiegészitése következett. Tagok lettek Heinrich Aladár ajánlatára: Pallavicini Ede őrgróf és Luczenbacher Pál. A választmányba pedig megválasztattak Tihanyi Béláné, Ruffy Pálné és dr. Bartók Géza. A közgyülés erre a templom-egyesület ügyészévé Zlinszky János dr.-t választotta meg.

Végül Zichy Nándor gróf intézett rendkivül megható bensőséges beszédet a közgyüléshez. Ujból fölhivta a tagokat s a vidéki bizottságokat, hogy a gyüjtést folytassák és e nemes munkának szivesen szenteljék idejüket.

Ezzel a közgyülés véget ért.

*

Az Örökimádás templomra ujabban adakoztak:

A szombathelyi püspöki iroda egy szécsiszigeti jámbor hivőtől 2 k, N. N. 4 k, Molnár Erzsébet 20 k, Gábriel Györgyné Szombathelyről egy aranykarperecz és egy aranygyürü, az Esztergom-főegyházmegyei hatóság a főegyhm. területén beérkezett adományok gyanánt 100 k, Pósch Lajos káplán Magyar-Kanizsáról 100 k, Budai Rezső 6 k, Ács Ferenczné 2 k, özv. Fridrik Antalné 100 k, Gosztonyi Kálmánné 100 k, Forgó Mártha 1 k, Horváth József 1 k, Parré Hermin 1 k, Székely Miklósné 4 k. Bogdányfalvi Bogdány Lajosné 20 k, Tóth Sámuel 1 k, Bengyel Mártha 2 k, N. N. 20 k, Kapitan Johanna 10 k, Palkovics Róza 6 k, Herzer Mária 100 k, Hugmann Béláné 2 korona.

Oltáregyesületi ügyek.

Kolozsvár. Ünnepe volt a kolozsvári Oltáregyesületnek november hó 6-án. Ritka ünnep volt ez, két ellentett érzelem rezegtette a szivek húrjait: fájdalom és öröm.

De miért volt oka szomorkodnia az Oltáregyletnek, hiszen létesülése, működése, működésének eredményei gyöngyszemekként ragyognak a kolozsvári kath. hitéletben; dicsőség, győzelem volt még eddig mindig követője ama zászlónak, a mely czéljául csak fenséges és liliomtisztaságu ideálokat ismer, az oltáregyleti zászlónak? Miért leng hát gyászfátyol most a zászlófokán? Mert épen ő, ki alapjait tette le e nagyfontosságu egyletnek, ki jóakaró szavával működésre buzditott és győzelemről-győzelemre vezetett, épen ő költözött el egy jobb világba, lehet azért, hogy megmutassa, hogy azon az uton, melyet nekünk kijelölt, ő már győztesen czélt ért. Korniss Berta grófnő volt az. Legyen áldott emléke!

1904 augusztus 16-án történt e gyászeset és november 6-án azért jöttek össze az egylet tagjai, hogy méltó utódot válaszszanak az elhunyt helyébe s hogy a gyász hegedni nem akaró sebét próbálják gyógyitani. És valóban, a püspök ur őméltósága által ajánlott báró Huszár Károlynét igaz örömmel és fenkölt lelkesedéssel választották meg egyhangulag a megüresedett elnöki székbe.

Kivánjuk, hogy méltó utódja legyen nagynevü elődjének s működésére Isten áldását kérjük.

Kiemelkedő pontjai voltak a gyülésnek: Korniss grófnő terveinek tárgyalása. Az igazért, a jóért és mindenért, a mi nem profán, tiszta

lélekkel tudott ő lelkesedni és e lelkesedése szülte két nagyszabásu tervét, melynek egyike immár tejesedésbe ment. Az egyik, hogy az Oltáregyesület mint ilyen, mivoltáról, működéséről a nyilvánosságnak méltó képet nyujtson, amennyiben évkönyvet szerkeszt és azt kibocsájtja. — Az évkönyv megjelent és hiszszük, hogy mindenki tetszését megnyeri az egylet életének kimeritő vázolásával és tudományos mellékletével, melyet nagytudásu, lelkes s ügybuzgó igazgatójának, dr. Hirschler Józsefnek köszönhet. Második terve a boldogult grófnőnek az volt, hogy az egylet a boldogságos szent Szűz szeplőtelen fogantatásának dogmává való kihirdetésének félszázados évfordulója alkalmából oly ünnepséget rendez, a mely belevonva a helybeli összes katholikus egyesületeket, megmutassa a közvéleménynek, hogy nemcsak élünk, de lelkesedni is tudunk hitünkért, a melyet a modern fölfogás legujabban elavultnak mond s azt hiszi, hogy mi is azon vélemenyen vagyunk, hiszen nem merünk föllépni.

Örömmel tudjuk, hogy e második terv is megvalósulása felé közeledik, a mennyiben deczember 6-ára van kitüzve az ünnepélyes triduum kezdete. — Koronázza siker.

A közgyülés változtatott továbbá a tisztikar szervezetén és pedig ügyvivő elnököt választott Schwarczel Adél személyében; titkárnőt özv. Lowich Dezsőné személyében; ki mellé segédtitkárnak Pécsi Jenő tanárjelöltet tette. A választmányt is több taggal gyarapitotta. E szerint az Oltáregylet tisztikara és választmánya a következőképen alakult: Elnök: báró Huszár Károlyné; ügyvivő elnök: Schwarczel Adél; igazgató: dr. Hirschler József; alelnökök: dr. Farkas Lajosné és Barcsay Domonkosné; főtitkár: özv. Lowich Dezsőné; titkár: Pécsi Jenő; jegyzők: ifj. dr. Bocskor Mihály és Bárdos Vilma; pénztáros: dr. Kászonyi Alajos; ellenőr: Bogdánffy Mihály és Simon Antal; ruhatárosnők: özv. Imre Gergelyné, László Róza, Lendvay Emilné. — Választmány: Bán Antalné, Bodó F., Boér Ignáczné. Dupschek Ignáczné, özv. Fogarasi Jánosné, Gyárfás Lászlóné, Haas Jánosné, özv. Hautz Károlyné, Heinrich Józsa, dr. Hevessy Imréné, Hirschler Irma, Kőváry Arturné, László Józsefné, özv. Löhnhardt Frigyesné, Lukács Mihálymé, Mohl Ida, özv. Molnár Józsefné, özv. Nagy Imréné, Nagy Jánosné, Némethy Lenke, özv. Panajott Sándorné, Pál Anna, özv. Peternák Lajosné, Petrán Józsefné, dr. Pisztóri Mórné, Pogány Jenőné, Pollák Lajos, Pollák Lajosné, báró Rudnyánszky Béláné, Rek József, Rozs János, Stadler Lujza, Szekeres József, Székely Amália, Szvacsina Gézáné, Taufer Ilka, Vincze Jánosné, Wermener Györgyné, báró Wesselényi Miklósné, Winkler Adél, Zalányi Ida.

Biró Béla apátkanonok, pápai prelátus, tiszteletbeli elnök, ki a közgyülésen elnökölt, maga mellé óhajtja tiszteletbeli elnöknek Páll István apátkanonok, státusgyülési referenset, kit egyhangu lelkesedéssel a közgyülés meg is választott. Ezután a gyülés véget ért.

Az öröm tehát, a mely az uj elnöknő megválasztásával a tagok lelkeit betöltötte, némileg feledtette a gyászt, de ki tudná őt teljesen feledni, a kihez mindnyájan igaz szeretettel ragaszkodtunk.

Kolozsvár, 1904. nov. hó 14-én.

Pécsi Jenő, titkár.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1904. évben befolyt dijak:

Pabst Józsefné 1 k, Kléber Johanna 40 f, Gulyás Borbála 1 k, özv. Pandurovics Sándorné 2 k, Ruzicska Jozefa 2 k, Zdrazsil Anna 40 f, Szabó Mária 1 k, Dachs Ágnes 1 k, ftdő Spuller Gyula plebános ur Garam-Szölös 4 k, Kolesza Mária 1 k, Gazder Józsefné 1 k, Feigt Jánosné 60 f, Pech Istvánné 2 k, Wida Anna 2 k, ftdő dr. Csajka Ernő ur által Hegybányáról 20 k, Hont-Börzsöny 35 k 40 f, Ipolyság 10 k 84 f, Nagy-Ölved 16 k, Alsó-Korompa 37 k 8 f, Okolicsányi Erzsi 2 k, Pusaver Erzsébet 1 k, Pirk Rozina 4 k, Csuvara Irma 2 k, Lász Károlyné 2 k, ftdő Varjas Endre kegy. r. tanár oltáregyesületi igazgató ur által Nagy-Károlyból 66 k 48 f, Miskó Józsefné urnő régi és uj tagoktól 38 k, Kösztler Pulcheria 2 k, Hanke Teréz 2 k, Watai Gáborné 3 k, Fiedler Konrádné 4 k, özv. Tyukosné Franciska 4 k, az esztergomi főegyházmegye területéről 1903. évről a főegyházmegyei hivataltól 100 k, Pabst Ágnes 24 f, Pabst Karolin 24 f, Horváth Etel 1 k, özv. Balázs Györgyné 20 f, Petkovich Mária 2 k, Ettensperger Antónia 2 k, Tamás Mária 4 k, Kovács Ilona 24 f, Zeisl András 2 k, Borkay Imréné 16 k, Michelbach Jánosné 4 k, Schützenberger Irma 2 k, Schützenberger Ilona 2 k, Vida Anna 1 k, a szombathelyi egyházmegyéből ftdő dr. Tóth József igazg. ur által báró Puteani Vilma 2 k, Angyal György 1 k, Sipos Sándor 40 f, a rumi oltáregyesületi tagok 56 k 10 f, a szerencsóczi oltáregyesületi tagok 32 k, Bögehold Károly 24 f, Romanszky Ede 24 f, Pavel Jánosné, Gabriella és Constantia 1 k, Angyeskó Istvánné 1 k, Gergely Gizella 4 k, Preiszinger Karolin 1 k, Kopácsi Róza 4 k, özv. Kluzacsek Rezsőné 12 k, Zeisl Magdolna 2 k, Schneider Teréz 40 f, özvegy Onódi Istvánné 40 f, Gottschalg Gusztávné 24 f, Bartos Gergelyné 1 k, Delemartina Viktória 4 k, Német Viktória 4 k, Obendorfer Luiza 2 k, Flasicz Antónia 1 k, Kálchok Gézáné 2 k, Türk Emilné 4 k, Baksak Mihályné 2 k, Jakob Katalin 1 k 20 f, Keczer Stefánie 4 k, Szabó Mária 1 k, Lukács Zsuzsanna 40 f, özv. Auerné 40 f, Varga Ida 2 k, Varga Mária 40 f, Bauer Mária 1 k, Adamovits Ádámné 4 k, Tóth Zsuzsanna 24 f, Grátzer Béla 2 k, Grátzer Béláné 2 k, Bulicsek Anna 2 k, Miksitz Anna 2 k, Hegyesi Ferencz 2 k, Takács Mária 2 k, Schnittchen Katalin 2 k, Jung Krisztina 2 korona.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Jézus Názáretből távozik.

I.

Jézus názáreti rejtett életét elhagyja hogy apostoli életét elkezdje és Judeát

bejárja. Szintugy elhagyja az Oltáriszekrényt is, hogy közénk vonuljon és bennünk lakozzék.

***

Aquinói szent Tamás azt a csodálatos mélységü szót irta le, hogy az Oltáriszentség lábánál elmélkedjem.

A szeretet — mondja — természeténél fogva kiterjed.

Következőleg minél élénkebb és lángolóbb a szeretet, annál inkább igyekszik terjeszkedni.

Ha pedig létezik teljes szeretet: az egészen iparkodik magából kilépni, hogy szeretetének tárgyához közeledjék és vele a legtökéletesebben átváltozva egyesüljön.

Isten, a szeretet apostolának meghatározása szerint: szeretet. *Deus charitas est.*

Ez az Isten pedig Jézus, a názáreti Jézus, az oltáriszekrényi Jézus.

Valóban, nézzétek a Judea kis városában elrejtett eme szeretet kiáradását és csodáljátok az Oltáriszentség fátyola alá rejtett eme szeretet szertelenségét!

Názáretben a 30 első év véget ér.

A szeretet, a mely a testté lett Igét, hogy tanitványainak példát adjon, a homályban tartja; e szeretet természete hajlamát követi és ime a magányt elhagyja, hogy a bűnösök után fusson és velök a jó hirt, az evangéliumot közölje.

Készséggel gondolok arra a pillanatra, a mikor Jézusom buzgósága végre kiáradhat.

Arczán akkor vissza kelle sugároznia ama tüznek, a melyet a földre jött hozni, hogy vele a világot lángra gyulaszsza.

Örvendj, Juda földje; ti pedig, hegyek és halmok, örömetekben rázkódjatok meg!

Mily szépek annak a lábai, a ki azokon ezer fáradság árán áthatolt, hogy a szeretet evangéliumát hirdesse, hogy békét hozzon.

Néha az izzadság a Mester szent tagjait annyira elgyöngitette, hogy elfáradván az utszélen: Jákob kutjánál, a genezareti hajóban leült; de Isten országát akkor is hirdette; az isteni ajándékot akkor is ismertette; fölséges tanitását akkor is közölte.

A szeretet kis pihenést se ismer.

Oh nem! a szeretet ezt nem ismeri!

Tekints csak az Oltáriszekrényre!

A názáreti homály és csend honol ott; de mily buzgóság is, hogy kiáradjon és a lelkekkel egyesüljön! A lelkekkel! Ez a jó Mester szenvedélye!

Kérve kéri őket: Jertek, jegyeseim, jertek, belső és kimondhatatlan egyesüléssel koronázlak meg.

Oltáriszekrényem ajtajánál állok; a szeretet oda zár, de szivem onnan kiáradni vágyik.

Zörgetek, hogy figyelmeteket magamra vonjam. Figyeljetek reám és jertek, nyissatok utat a fakadó forrásnak, az üdvösséges vizeknek, a melyek az alkalmatlankodó gátaknál zajongnak.

II.

Ha mindazok, a kiket Jézus szavaival tanitott, példájával vezetett, csodáival meggyógyitott, Jézus Krisztust a magányban megismerték volna, azon is buzgólkodtak volna, hogy őt magukhoz vonják.

***

A szent evangélium elbeszél nekünk egyetmást azoknak a buzgóságáról és hálájáról, a kiket Jézus tanitott és meggyógyitott.

Az apostolok hálóikat és atyjokat hagyják el; a betegek mindenható jóságát hirdetik; az anyák utána futnak, hogy gyermekeiket megáldja; az egész Jeruzsálem hálás csodálat gerjedelmével Hozsannát kiált neki.

Mikor Jézus isteni szavaival a buzgó néptömeget oktatta, ugy látszik nekem, hogy e népnek, a mely igy szólt róla: Senkise beszélt még igy, mint ő, első érzelme mindig csak ez lehetett:

Oh! ha e Mestert előbb ismertük volna, mily készséggel futottunk volna utána, hogy őt hallhassuk és tanitását hasznunkra fordithassuk.

Mikor az üdvösségüket szomjazó lelkeket a tökéletesség utján vezeté és azt mondá nekik:

Példát adtam nektek, hogy a mint én cselekedtem: ti is ugy cselekedjetek, — valóban nem kellett-e mondaniok e lelkeknek: Oh, ha előbb tudtuk volna, hogy nyomdokain haladva, a sötétséget elkerüljük: mint mentünk volna őt kérni, hogy nekünk az utat megmutassa!

Mikor pedig csodáival oly sok betegséget meggyógyitott, a melyek megnyilatkozó jóságában mindenhatóságát bizonyitották, a meggyógyult betegek, a föltámadt halottak, a megvigasztalt anyák és szülők nem mulaszthatták el, hogy föl ne kiáltsanak: Oh, ha valaki megmondta volna nekünk, hogy Názáretben ily kincs rejlik, hogy ne vállalkoztunk, indultunk volna utnak, hogy azt fölkeressük és magunknak megszerezzük.

III.

Ne elégedjünk meg azzal, hogy Jézust az Oltáriszekrényben imádjuk, hanem menjünk, keressük föl és kérjük, jöjjön hozzánk!

***

Oh szentségi Názáret, oh Istenem Oltáriszekrénye! Érzek és akarok...

Érzem, hogy szükségem van ez ajtót fölnyitni;

akarlak ott megtalálni és mindkét térden állva kérni, hogy jöjj hozzám.

Igen, szükségem van rá, hogy az Oltáriszekrényhez menjek; mert az igazságot szomjazom.

A világ a maga szennyes forrásaihoz és viznélkül való viztartóihoz hiv.

A hazugság tanai áradoznak ott és annyi kéz a tévelyek fertőző italát nyujtja nekünk!

Ám ajkaimat elforditám ettől, a poharat feldöntöttem és az élet forrásához jöttem, hogy ama tanitás forrásából igyam, a melyre az Oltáriszentség Istene tanit, a ki mondá: Én vagyok az igazság. *Ego sum veritas.*

Szükségem van az Oltáriszekrényhez mennem; mert gyakran két ut között habozom, ámbár tudom, hol az én czélom.

Szükségem van valakire, a ki cse-

lekedeteimet igazgassa, gondolataimat vezesse, indulataimat fékezze és ezt sehol másutt meg nem találom, mint csak itt; mert egyedül ő mondhatta: Én vagyok az ut. *Ego sum via.*

Szükségem van az Oltáriszekrényhez mennem; mert beteg vagyok és meg akarok gyógyulni; szomjazom és szomjamat eloltani nem birom; lelkem fölötte éhezik és én félek, hogy a hosszu uton ellankadok; a bélpoklosság emészt és én meg akarok tisztulni; vak vagyok és én kérem az Urat, adja vissza szemem világát; a bénulás egész valómat bilincsekbe veri és én járni akarnék; halott vagyok, de bizom a Mesterben és nem is szégyenülök meg, csalatkozom, mert ő mondá: Én vagyok az élet. *Ego sum vita.*

Oh igen, átléptem a tért, miután a legmélyebb megsemmisülésben imádtam; elmegyek a csodálatos tájakra, a hol az Oltáriszekrény nyugszik, magához Istenemnek házához.

Elmegyek, hogy őt ott fölkeressem és megkérjem, hogy maradjon velem.

Ott fogok tartózkodni a vidámságban, az örömujjongások között, a melyek a lakoma gyönyörei közé vegyülnek.

Mikép lehetne azután lelkem szomoru és mikép maradhatna a nyugtalanságban, mikor az utat, az igazságot és lelkem életét megtalálom!

Fischer Ágoston.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.

A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.

Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTÖDÉJE.

VII., Munkás-utcza 6. sz.

Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák plehtokban való gyártása.

GRÜNBERGER IGNÁCZ

Király-utcza 4. szám.

Vesz a legmagasabb áron régiségeket, arany, ezüsttárgyakat, szőnyegeket és képeket; magas egyházi ajánlatokat felmutathat.

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, sziveskedjenek az előfizetési díjakat minél előbb beküldeni. A lap kiadása óriási költségeket hárit az Oltáregyesületre, s ha a díjak pontosan be nem folynak, a lap kiadási költségeinek hiányát csak az egyesület szent czéljainak rovására lehet pótolni. — Egyben kérjük régi előfizetőinket, kegyeskedjenek ismerőseik körében lapunkat ajánlani, őket előfizetésre buzditani, mert csak az előfizetők számának tetemes emelkedése esetén lehet a fokozott igényeket kielégiteni.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.

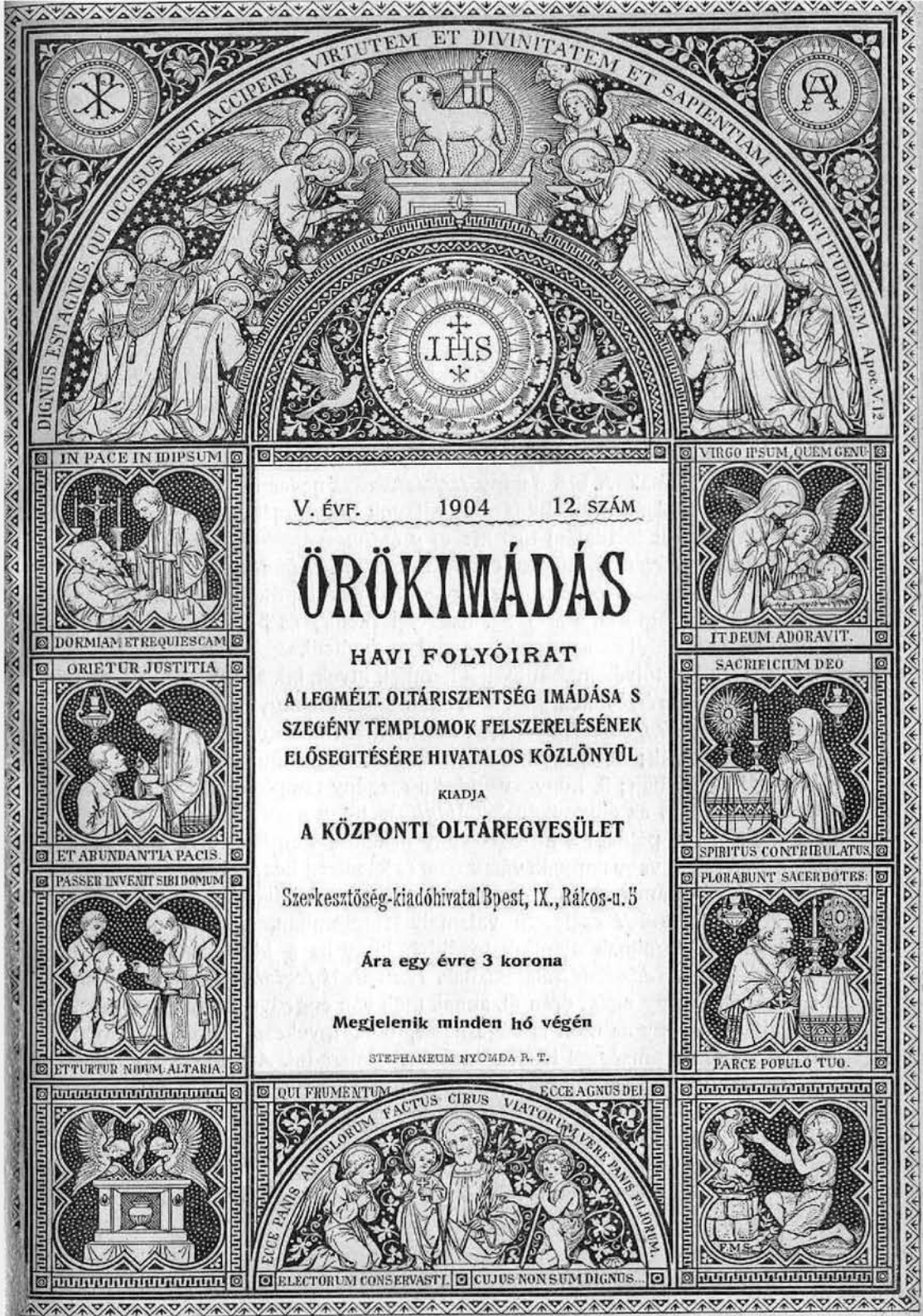

V. ÉVF. 1904 12. SZÁM

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Rákos-u. 5

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó végén

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

V. ÉVFOLYAM. 1904. DECZEMBER. 12. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Karácsonyi szentáldozás. — Lourdes. — Örökimádás Rómában. — Kisérjük a beteghez a szent utravalót! — Az Eucharisztia Zenéje. — Vegyesek. — Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya. — Oltáregyesületi ügyek. — Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről. — Irodalom. — Az Oltáregyesület elhunyt tagjai 1904-ben. — Hirdetések.

Karácsonyi szentáldozás.

KARÁCSONY ünnepe vagyon. Mennyi kielégitett vágy, mily tiszta öröm a gyermekek körében! S az apróságok boldogsága, megelégedése elegyedve a szülők buzgólkodásával, áhitatával, fölséges himnuszszá magasztosul s tömjénfüst gyanánt száll az ég felé. Látva a kicsinyek örömét, mintegy visszavarázsolva elénkbe tárul gyermekéveink gondtalan boldogsága, a maga bájos ártatlanságával. Visszaidézzük emlékezetünkbe a karácsonyest jeleneteit, mikor még mi is kisdedek voltunk. S a többé-kevésbbé homályos képeken is felcsillámlik ártatlan örömünk a kis Jézus hozta ajándékok fölött, önkéntelen lelkesedésünk az isteni Kisded iránt. Mindez oly felejthetetlenül kedvessé teszi a karácsonyi szent napokat.

Karácsony ünnepét üljük. Ezen a szent napon, a béke ünnepén, mikor az egész világ örömmámorban uszik, magam sem tudom, miképen, de önkéntelenül is ugy eltünődöm, ugy elszorul a szivem. Ha költő volnék, ugy mondanám: belopódzik a szivembe egy titkos-bús, méla hang; s ez a hang szivemben rezonálva, disszonáns akkordokat csal ki szivérzelmeim hurjain, megbontja az ünnepies hangulathoz illő harmóniát.

A könyvek könyvében olvasom: «Tulajdonába jöve, de övéi be nem fogadák őt». (Ján. 1, 11.) Oh, hálátlan nemzedék! Jézus azért jön le a földre, hogy a bukott emberiséget megváltsa, s ti, gyarló emberek, nem fogadjátok be őt. Szánandó elvakultság! Találóan mondjuk az énekben:

«József, a szent Szűz tiszta jegyese,
Helyt Betlehemben bizva kerese;
De a hütlen nemzedék,
Elfeledve Istenét,
Nem fogadja üdvét».[1]

[1] «Irgalmas Isten» kezdetü karácsonyi ének 3. versszaka.

A városon kivül, szegény pásztorok istállójában kénytelen meghuzódni a szent Család, «mert nem vala helyök a szálláson». (Luk. 2, 7.) Mily megkapóan adja ezt elő a Szentirás a maga keresetlen, közvetlen, egyszerü modorával!

Ez a jelenet nemcsak az egyszer játszódott le, ez az eset nemcsak ott Betlehemben adta elő magát. Issmétlődött már azóta számtalanszor és folyton ismetlődik e szent ünnepek idején — sajnos — az egész világon. Jézus napjainkban is szállást keres. S a hálátlan emberiség ismét csak nem fogadja be. Szivünk ajtajánál kopog: «Ime, az ajtó előtt állok és zörgetek». (Jel. 3, 20.) Szivünkben óhajt szállást venni. De vajjon hányan fogadják be? Bizony, számtalan helyen kudarczot vall a kis Jézus. Mekkora szomoruságot okozhat ez neki! Pedig mily nagy jutalmat igér a Jézuska azoknak, kik őt bebocsátják. «Valamennyien pedig befogadák őt, hatalmat ada nekik, hogy Isten fiaivá legyenek.» (Ján. 1, 12.) Akarunk Isten fiainak hivatni? Hát tárjuk föl szivünk ajtaját a kis Jézus kopogtatására!

A jelképek valósultak, — a régiek fölujultak, — s napfény jött az éj helyett.
Föigazság ez hitünkben: — hogy kenyér s bor egyetemben — testté s vérré változik.
Valljuk ezt mi élő hittel. — bárha elménk érzékinkkel — rajta elcsodálkozik. *(Reménységünk).*

Békeséget is hirdet a kis Jézus. Hiszen Ő a «békeség fejedelme» (Iza. 9, 6.) Mikor e földre szállt, angyalok serege vette körül ott a betlehemi jászolban. S lebegve szárnyaló angyalok nyüzsögtek fönt a légben; tiszta ajkaikon fölcsendült a szózat: «Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis! Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség a jóakaratu embereknek!» (Luk. 2, 14.) Békeség! — a mai világban már meglehetősen ismeretlen fogalom.

Nagyon sok családban manapság csupán a karácsonyfa mutatja azt, hogy a béke ünnepe vagyon. Pedig ez korántsem elég! A karácsonyfát, a gyermekek kedvéért, ott láthatjuk lipótvárosi reczipiált honfitársaink szalonjaiban is. Ám modern korunk embereinek otthonában, azokban a szeczesszsiós butorzatu szobákban, kirí a karácsonyfa a ráaggatott diszitésekkel. Ez a karácsonyfa minden családban örömről, boldogságról regél. De hát valójában öröm, boldogság, békeség honol-e abban a hajlékban? Karácsonyfa! ha te tudnád, hány helyütt hirdetsz te hazug örömöket, szinlelt boldogságot, tettetett békeséget, maszkirozot tmegelégedést! Mennyi palástolt nyugtalanság, leplezett keserüség, kendőzött gyötrelem! Mit ér a külső látszata a békés boldogságnak? Ez csak hitvány hitegetés, csalfa önámitás lehet. Mikor a szív békéje föl van dulva, a lelki egyensuly megbontva; mikor a kebel nyugtalan, forrong, mint valami kráter; mikor vad szenvedélyek átkos pártviszályok gyanánt marczangolják az ember bensejét s a bün békói lidérczнyomásként nehezednek a szivre!...

Eszembe ötlik hazánk történelmének egyik nagyszerü jelenete. Szinhely: Szegzárd; idő: 1079 körül; játszódik nagykarácsony napján. I. Géza királyunk ülte meg ott a karácsonyi ünnepeket. Dezső kalocsai püspök pontifikálta a nagymisét. Midőn a «Gloriát» intonálta, hirtelen az Ur ihletése szállta meg a szentéletü főpapot, s az oltártól kifordulva, ékes szavakkal buzditotta a királyt, hogy a jászolban fekvő isteni Gyermeknek, a békeség Fejedelmének kedvéért béküljön ki pártütő rokonával, a trónjavesztett Salamonnal. Az oltár előtt térdre borulva, a meghatottságtól reszkető hangon fogadta meg Géza, hogy Salamonnak készségesen visszaadja az ország rendjeitől neki fölajánlott koronát... A pártos viszályok után igy állt helyre ismét a békés nyugalom honunkban.

Bárcsak a karácsonyi önnepek alatt minden családban ismétlődnék ilyen kibékülési jelenet! Kivel kell kibékülni? Kit kell kiengesztelnünk? A kis Jézust, a mi testvérünket. Ő emberré, tehát testvérünkké lett, hogy bennünket megváltson. S mi mennyiszer bántottuk meg Őt az év folyamán! Ezt jóvá kell tennünk! Meg kell kérlelnünk a méltán haragvó Ur Jézust! Vajha minden lélek, a családok összes tagjaikkal résztvennének a kiengesztelés, a lelki megujhodás nagy munkájában! Ugy is lesz! S akkor ismét visszatér a béke és boldogság a mi legközvetlenebb birodalmunkba; sokat zaklatott szivünkbe; az ellentétek kiegyenlitődnek, elsimulnak, a kibillentett mérleg helyreáll s ujból békés nyugalom üt tanyát keblünkben.

Az első karácsony éjjelén angyalok jelentették a betlehemi pásztoroknak, hogy a világ Megváltója megszületett. Az angyalok ösztönzésére fölkerekedtek, elindultak a barlangba, hogy imádják az ujszülött Kisdedet. Bennünket nem angyal, hanem maga Jézus hiv, kövessük tehát hivó szózatát! Nem is kell Betlehembe mennünk. Könnyen föltalálhatjuk. Itt trónol köz-

tünk. Mi is a Betlehem szó értelmezése? «Kenyér háza.» A mi oltáraink tehát mindmegannyi Betlehem, az élet kenyerével bőven megrakva. Itt trónol köztünk a kis Jézus. Ott találjuk oltárainkon. Menjünk tehát s látogassuk

«Ez az én testem.» «Ez az én vérem.» «A ki eszi az én testemet és iszsza az én véremet, énbennem marad és én őbenne».

meg! Keressük föl s részesülni fogunk vendégségében. Hiszen az oltár, mint egykor a betlehemi jászol, «a kegyelem királyi széke». (Zsid. 4, 16.)

A jászolban fekvő Kisded későbbi látogatói, a napkeleti bölcsek, már

ajándékot is vittek: aranyat, tömjént és mirrhát. Mi se menjünk üresen, hanem vigyük ajándékul: a szeretet szinaranyát, az imádás tömjénét s a bánat mirrháját; más szóval: tiszta, szerető, hódolatos, töredelmes szivet ajánljunk föl a kis Jézusnak.

Száz szónak is egy vége. Legalább mi ne okozzunk szomoruságot az isteni Kisdednek. Nyerjük meg magunknak a kis Jézust. Béküljünk ki vele töredelmes gyónásban, fogadjuk szivünkbe méltó szentáldozással. Ez lesz önmagunk számára a legszebb karácsonyi ajándék. Igy ülhetjük meg a karácsonyi ünnepkört a legméltóbban.

LOURDES

Furcsa alkotása Istennek az emberi sziv. Vágyódik epekedő vágygyal valami után s mégis, mikor elközeledik a pillanat, hogy vágya teljesüljön, a sziv kételkedő lesz és hitetlen. Lám, a gyermek, ki már hetek óta lesi a karácsony jöttét s mindennap megtoldja imádságát azzal, hogy a betlehemi Jézuska hallgassa meg kérését, mikor a szent estén teljesül kérése, nem akar hinni szemeinek s azt hiszi, álmodik. Az ifju se különb. Ujjeleket virraszt keresztül, vágyban égve a boldogság után, hánykolódik forró láztól gyötörve s mégis, mikor vágya teljesülésétől alig pár pillanat választja csak el, önmagát csipdesi, hogy boldogsága valóság-e, vagy a csalóka képzelet megtévesztő játéka? Vagy nézd a férfit. Éveket tölt komoly munkában. Mit a szellem, a tudás és a szorgalom fölkutathat, ő fölkutatta, hogy műve halhatatlanságot szerezzen munkásának. S mégis mikor meghallja az emberek tapsát s át kell vennie az elismerést, reszket a keze, mert azt hiszi, szappanbuborék az csak, melyhez ha hozzáér, szertepattan és megsemmisül... És ha azt hisszük, hogy a hosszu évek bölcs tapasztalata változtat ezen, nagyon csalódunk. Az öreg emberek épen ugy vannak, mint a gyermek, az ifju és a férfi, mert a sziv érzései, ha változnak is az évek multával, de nem változnak alaptörvényei.

Azért nem csoda, hogyha a fönnjelzett tünet rajtam is érvényesült. Vágyódtam Lourdes után. Vágyódtam utána, mint olyan hely után, hol nemesebbik énem megerősödik, hitem ujabb nézőpontokat szerez, reménységem erős, megingathatlan alapra helyezkedik, szeretetem pedig szárnyakat kap. Vágyódtam utána olyan hévvel, hogy a Lyonból óránként 90—95 kilométer sebességgel haladó vonat menését lassunak találtam s Cette mellett nem érdekelt a Földközi-tenger hullámos tükre sem, pedig csendes hullámzása a fölkelő nap aranyos ragyogásában gyönyörü látványt nyujtott. A toulousei szent Szaturnin-bazilikában, melynek szentélye büszkén hirdeti: «Omnia, si lustres alienae climata terrae, Non est in toto sanctior orbe locus» (Bár-

merre jársz, szentebb hely ennél aligha van), még éreztem e forró vágyat, de már Tarbesban, mely alig negyedik állomás Lourdeson innen, kétség fogott el, hogy elérem-e azt, a miért idejöttem, vagy csalódva kell e hires helyről hazatérnem? Hála érte az Immaculatának, nem csalódtam.

Este érkeztünk meg. Augusztus 27-én, este 9 órakor. A késő nyári és kora őszi esték sürü sötétsége ereszkedett már a vidék fölé, mikor vonatunk berobogott a lourdesi állomásra, mely nem igen tüntette föl a hely jelentőségét. Annál inkább az a sugárzó kereszt, mely a Lourdes fölött emelkedő hegyek legmagasabbikán ragyogott. De elmélkedésre nem igen volt időnk. Vezetőnk sürgető szava sietésre buzditott. Nagyon helyesen, mert ha sokat késlekedünk, éjfélkor sem tudott volna minket elszállásolni. Igy is elég hosszan tartott. Mi egy külsőleg haragosnak tetsző és zsémbeskedő öreg kisasszony, mslle. Brunis «Az őrangyalhoz» czimzett szállodájában kaptunk lakást és élelmet. Az elszállásolás első pillanatainak izgalmas zürzavarossága után itélve azt gondoltuk, hogy épen zarándokutunk legfőbb helyén kell majd türelmünknek, áldozatkészségünknek próbáját adni, de tévedtünk. A veszekedő, a haragos, a zsémbes mselle Brunis aranyszivü, gondos háziasszonynak bizonyult, ki a legaggodalmasabb gonddal iparkodott távolról jött vendégeiről gondoskodni. Elég volt neki megmutatni a térképen, honnan jövünk, mindjárt megszeretett minket, a lourdesi szüz Máriához gyermeki szeretettel zarándokló magyarokat.

E szeretetet különben mindenki részéről éreztük. Elég volt kiejteni, hogy a mi hazánk a «la belle 'Hongrie», hogy mi «'hongrois»-k vagyunk és mindenütt gyöngéd szeretettel fogadtak minket. Maga őméltósága, a tarbesi püspök, mgr. Schoepfer, ki a nyár legnagyobb részét itt Lourdesban tölti és a nancy-i püspök, mgr. Turinaz, a leghiresebb franczia egyházi szónok, ki püspöki megyéjének zarándoklatát vezette Lourdesba, a legnagyobb szivélyességgel fogadtak minket, magyar papokat maguknál. Érdeklődéssel tudakozódtak nemcsak hazánk viszonyai iránt, hanem mindegyikünk működési tere iránt is. A franczia papok is kiváncsian tudakozódtak sorsunk iránt s nem egy azzal mutatta ki rokonszenvét, hogy készséges szivvel ministrált nekünk.

Elképzelhető tehát, hogy a hol az emberek ily gyöngédek, ily figyelmesek a messziről jött zarándokokkal szemben, ott szüz Mária, a szeplőtelen fogantatás királynéja sem maradhatott hátra anyai szeretetének kinyilvánitásában. Nem is maradt. Megmutatta először nekünk azt, hogy rajtunk kivül még mennyien biznak benne. Negyvennyolczezer zarándok gyült ugyanis össze e napokban Lourdesban. A «Nord»-ból, az északi megyéből magából 8000-en voltak, Poitouból 3000-en, Nancyból 800-an; de 700-on felül voltak még: Dauphineből, Les-Vousgesből, Cambraiból. Az evreuxiek száma 5000-nél több volt s ezek saját zenekarukkal jöttek. Ezer-ezernél többen jöttek össze St.-Affriqueból és Millauból, Grenobleből és Beauvaisből. De ezek csak részét képezték a zarándokoknak. Sokan voltak másunnan is, de nem forditottam reá gondot, hogy mind följegyezzem. De igy is látható, hogy Máriát, a lourdesi Szüzet nemcsak mi tiszteljük, hanem rajtunk kivül szeretik még sokan mások is. A francziákon kivül ugyanis voltak ott minden nemzetségüek. Még négerek is. Ugy hogy mikor esténkint résztvettünk a dicsőitő körmeneteken és magyarok, francziák, németek, tótok, angolok, olaszok, négerek mind egyszerre dalolták: «Ave, ave, ave Maria!», testet öltött a «Magnificat» szava: «Beatam me dicent omnes generationes», «Boldognak hirdet engem minden nemzedék».

Megmutatta azonban szüz Mária nekünk azt is, hogy nemcsak őt tisztelik, őt szeretik sokan, hanem ő is védi, oltalmazza a benne bizókat. Az alatt a négy nap alatt, mig mi Lourdesban voltunk, 36 csodás gyógyulás történt a barlang előtt. Az embereket szinte fanatikusakká tette Mária gyöngéd szeretetének ennyi jele. Nem volt a napnak, az éjnek órája, hogy ne találtunk volna pár száz könyező szemü imádkozót a jelenés helyén. Sokszor csak papi voltunk eszközölte ki, hogy a barlang közelébe juthattunk, mert a tömeg egymás hátán szorongott. Mindennek daczára is nem volt itt rendetlenség, tülekedés, lökdösődés még akkor sem, mikor egy-egy gyógyult jött a «Magnificat» hangjai mellett, hálát adni a csodás gyógyulásért. Hangzott a «Magnificat», sokszorosan visszaverődve a massabiellei sziklák komor lapjairól a gyógyult tulvilági boldogságot eláruló arczczal, hangtalanul térdelt azon a helyen, a hol negyvenhat év előtt Soubirous Bernadette is csodálkozva, hangtalanul nézte a neki megjelenő bűbájos, tulvilági alakot.

Gyönyörü, magasztos, fölemelő volt tehát számunkra és számomra is a boldogságos Szüz lourdesi kegyhelye. Aggodalmaim nem teljesedtek, de vágyódó reményeim igen. Lelki énem, hitem, reménységem, szeretetem mind megerősödött e zarándokuton. Azért az én bucsuszóm is a «Magnificat» volt... Mig szememet elfutotta a köny, ajkam töredezve suttogta: «fecit mihi magna, qui potens est», «nagyot cselekedett velem a hatalmas»; «et misericordia eius a progenie in progenies», «és az ő irgalmassága nemzedékről-nemzedékre száll»; «esurientes implevit bonis», «az éhezőket betöltötte jókkal»; «Suscepit Israel puerum suum», «oltalmába vette Izraelt, az ő szolgáját»...

A barlang felől pedig, mintha a szép szüz Mária felelt volna biztató magasztalással, az a franczia ének hangzott felénk, melynek ez a refrénje:

«Az égben, az égben, az égben
Majd még találkozunk».

Jeszenszky Kálmán.

Örökimádás Rómában.

Ismeretes dolog, hogy a régi Rómában a Vesta-szüzek az őrizetükre bizott, Vesta istenasszony tiszteletére épült templomban kötelesek voltak az örök tüzet ápolni; éjjel-nappal vigyáztak a szent tűzre. A keresztény Rómában s az egész keresztény világban is éjjel-nappal ég templomainkban az öröklámpa. S mig a régi rómaiaknál mindez s az egész vallás is csupa külsőség, merő, rideg formalizmus volt, addig ez a pislogó mécs, még ez a halvány láng is azt juttatja eszünkbe, hogy szivünknek is lángra kell gyulnia az isteni szeretet tüzétől. Az öröklámpa rezgő fénye, még ez a föl-föllobbanó iczi-piczi láng is arra figyelmeztet bennünket: «sursum corda!»; arra, hogy szüntelenül imádjuk, dicsőitsük a végtelen fölségü Istent, ki oltárainkon valósággal jelen van.

A pogány rómaiaknak az év meghatározott napján volt egy sajátságos ünnepük, mikor is symbolikus fáklyákat adtak kézről-kézre az istentiszteleten jelenlevőknek. A kereszténység, kivált Rómában — mondhatnók — örökös ünnepet tart, midőn a hivő lelkeknek megszámlálhatatlan csapata adja egyike a másiknak — hogy képletesen szóljak — ama titokzatos lámpát, melyben azon jó illat ég, mely — a jelenések könyve (5. fej. 8. v.) szerint — a szentek imája.

Rómában a legmélt. Oltáriszentség mindennap, de többnyire éjjel is ki van téve valamelyik templomban, hol a világi hivők, vetekedve az egyháziakkal, szüntelenül rendeznek szentségimádást.

Fölötte épületes dolog, hogy a szeretet találékonyságával mi mindent eszeltek ki a jámbor hivek a szentségi Ur Jézus folytonos dicsőitésére. S épen erről óhajtanék rövid vonásokban beszámolni.[1]

Egyes férfi- és női *szerzetesrendek és társulatok* tagjai, rendi szabályaik értelmében megszakitják éji pihenésüket s fölkelnek, hogy templomukban a zsolozsmát végezzék.

Számos szerzetesházban kiváló tiszteletben tartják a legfölségesebb Oltáriszentséget. Éjjel-nappal ki van ott téve a legmélt. Oltáriszentség. S mint egykor a salamoni templomban a frigyszekrény, ugy a szentség sincsen kerubok hijával, azaz mindig akadnak angyali lelkek, kik a szeretet szárnyait szétterjesztve, őrködnek a szenségház előtt, mint ama jámbor nők, kikről Mózes tesz említést.

Ujabban a tiszteletreméltó P. Eymard alapitotta «örökimádás atyái» is birnak Rómában rendházzal.[2]

[1] Forrásaim: Huguet: Die Andacht zur heiligen Eucharistie in Beispielen. Regensburg, 1864. — Fr. Beringer S. J.: Die Ablässe. XII. Aufl. Paderborn 1900.

[2] Via del Pozzetto, 160. (S. Claudio.)

A szentségimádás állandósitására különféle *eucharisztikus társulatok* is alakultak Rómában. Természetesen csak azokról fogok kis tájékozást nyujtani, melyek legalább némileg az örökimádás jellegével birnak. Az ily eucharisztikus társulatok közül Rómában keletkeztek vagy ott birnak székhelyükkel a következők:

1538 körül keletkezett Rómában *«az Ur testének társulata»*. Ez a társulat némikép az örökimádás jellegével is bir s mintegy előhirnöke a mai oltáregyesületnek. Főfeladata hármas irányu: szentségimádás rendezése szegény templomok fölszerelése s a szent utravalónak a beteghez való kisérete. A főtársulat székhelye mindjárt kezdetben a Domonkos-rend «S. Maria sopra Minerva» nevezetü temploma lett.

Az *oltáregylet* is alapitása után csakhamar meg lett alakitva Rómában. 1879 óta pedig a törzstársulat (prima-primaria) is ott székel az örökimádás-apáczák zárdájában (Casa delle Adoratrici perpetue).[1] De már azelőtt is létezett Rómában főtársulat, a brüsszeli mellett s ennek joghatósága alól kivéve, de csak Róma városának területére való hatálylyal fölruházva; a főtársulat az «alle Quattro Fontane» név alatt ismert templomban székelt.

1883-ban keletkezett Rómában *«a kath. nemzetek engesztelő imaegylete»*. Czélja: az Egyháznak szorongatott helyzetében Isten áldását leesdeni s az igazságosan haragvó Urat folytonos s nyilvános engesztelő imádással megkövetni. S e végből az egylet az összes nemzeteket belevonja a megkérlelő s engesztelő szentségimádás körébe. 1898 óta a társulat székhelye a boldogult XIII. Leo pápa püspöki jubileuma alkalmából szent Joákim tiszteletére épült templomban van. A templom s egyuttal a társulat vezetését a redemptoristákra (Congregatio SS. Redemptoris) bizta az elhunyt pápa.

A hazánkban is ismert s elterjedt *«eucharisztikus papi imaegyesület»* is létezik Rómában 1887 jan. 16. óta s nagy fölkarolásnak örvend.

«A legmélt. Oltáriszentség társulata» is Rómában székel. 1897-ben az örökimádás-atyák szent András és szent Kolosról nevezett temploma lett a társulat székhelyévé kiszemelve. A társulat czélja: az Ur Jézus folytonos dicsőitése a szeretet szentségében.

Sokat lehetne még irni az időszerinti eucharisztikus ünnepélyekről s fellünőbb templomi ájtatosságokról, vagy akár az emlitettem eucharisztikus társulatok speciális áhitatgyakorlatairól. De legyen elég ennyi!

Ime tehát, az örök várost bátran lehetne a szónak betüszerinti értelmében az örökimádás templomának nevezni. Szüntelenül dicsőitik ott a hivő lelkek a végtelen isteni Fölséget a legmélt. Oltáriszentségben.

Az Oltáriszentségnek ezen folytonos imádása, a mi a kereszténység fővárosában manapság oly általánosan gyakorlatban van, más kombinácziő-

[1] Via Nomentana, 4.

ban már az üldözés korában, a katakombák idejében is szokásban volt. Az üldözöttek a katakombákban rejtőztek s hogyan töltötték volna el az egész napot, mint az Ur oltára előtt imában. Az istentiszteletre titokban mindenünnen gyülekeztek a hivek, hogy a vértanuk erősségével vértezzék föl magukat a nagy küzdelemre. Sohasem voltak elhagyottak a katakombák, legalább egy-két őr tartózkodott ott a vértanuk sirjánál. Ime, az örökimádás első nyomai!

A XVI. században azután, pontosan meghatározva 1592-ben, szokásba került Rómában is *a negyvenórai szentségimádás*. E szentségimádás eredetileg abban áll, hogy 40 óráig megszakitás nélkül, éjjel-nappal egyfolytában ki van téve a legmélt. Oltáriszentség valamelyik templomban.[1] Rómában elegendő templom van arra, hogy fölváltva s megszakitás nélkül mindig más-más templomban lehessen megtartani a negyvenórai szentségimádást.

A negyvenórai szentségimádásból fejlődött ki a föntebb emlitett egylet: «a kath. nemzetek engesztelő egylete».

Igy tehát Rómában régi idő óta folytonosan ki van téve a legmélt. Oltáriszentség valamelyik templomban; a hivők pedig szüntelenül imádják a szentségi Ur Jézust.

A kereszténység fővárosának ezen ragyogó példája hatással volt az egész kath. világra. Mindenfelé törekszenek a hivek, természetesen a maguk módja szerint, az örökimádást életbeléptetni.

Igy valósitják meg az eucharisztikus lelkek az apostolok fejedelmének, Krisztus Urunk első földi helytartójának, Róma első püspökének óhaját: «Mindenben tiszteltessék az Isten Jézus Krisztus által, kinek dicsőség és uralom mindörökön örökké». (Pét. I. 4, 11.) *Till Kálmán.*

Kisérjük a beteghez a szent utravalót!

III.

Maga az Egyház is serkent bennünket, hogy kisérjük a beteghez a szent utravalót. Kitünik ez már abból is, hogy különféle *bucsukat* engedélyezett azok számára, kik a szent utravaló kiséretébe szegődnek; továbbá az e czélra alakult *társulatokat* nemcsak jóváhagyta, de kiváltságokban és bucsukban is részesitette.

1. A *bucsuk*, melyeket a megszabott föltételek betartásával bármely hivő elnyerhet, a következők: a) *7 évi és 7 quadragenai bucsu* mindazoknak, kik égő gyertyával vagy valami lámpással kezükben kisérik a beteghez a szent utravalót s a pápa szándékára imádkoznak; b) *5 évi és 5 quadragenai bucsu*, ha lámpa nélkül kiséri valaki a szent utravalót, de a pápa szándékára imádkozik; c) *3 évi és 3 quadragenai bucsu* azok számára, kik fontos okokból akadályozva vannak abban, hogy a szent utieledelt lámpával kisérjék a beteghez, de küldenek maguk helyett valakit; d) *100 napi bucsu* azok számára, kik fontos dolgaik miatt akadályozva vannak abban, hogy a szent utravalót személyesen kisérjék, de ezen idő alatt egy Miatyánkot és egy Üdvözlégyet imádkoznak a pápa szándékára. A felsoroltam bucsuk egy részét *V. Pál* (1606 nov. 3.) és *XI. Incze* (1678 okt. 1.) engedélyezték. *XII. Incze* pápa («Debitum Pastoralis Officii» kezdetü, 1695 jan. 5. kelt határozatával) megerősitette az elődjei által adott bucsukedvezményeket, sőt azokat ujakkal is gyarapitotta, amint azokat felsoroltuk.

A szent utravalónak a beteghez való kiséreteért egyébként már *V. Márton* («Ineffabile» kezdetü, 1429 máj. 26. határozatával) és *IV. Jenő* is («Excellentissimum» kezdetü, 1433-ban, ugyancsak máj. 26-áról kelt határozatával) engedélyeztek bucsukat. *IX. Pius* pápa e bucsukedvezményeket, a szent bucsuk bizottságának 1877 jul. 18-iki reskriptuma szerint, ekképen módositotta: a) *200 napi bucsu* nyerhető, ha a szent utravalót a beteghez kisérjük, ha mindjárt gyertyavilág nélkül is; b) *100 napi bucsu*, ha bármely más alkalommal kisérjük a legmélt. Oltáriszentséget.[1]

2. Különféle *társulatok* is alakultak annak szorgalmazására, hogy a szent utravalót ünnepi pompával lehessen a beteghez kiséri. Röviden ezekről is be kell számolnom.

a) *Rómában* P. Stella Tamás, O. Pr. buzgólkodásából 1538 körül alakult ilyen társulat, mely egyik feladatává azt is tüzte ki, hogy a társulati tagok gondoskodjanak arról, hogy a hivek a szent utravalót a kellő fénynyel kisérjék a beteg házáig. A főtársulat székhelyévé a Domonkos-rendiek «S. Maria sopra Minerva» nevezetü temploma lett.

E társulat tagjainak engedélyezett bucsuk közt találjuk a következő bucsukedvezményt is: *7 évi és 7 quadragenai bucsu*, valahányszor a tagok égő gyertyával vagy anélkül is a legfölségesebb Oltáriszentség kiséretéhez csatlakoznak, midőn az a beteghez vagy bárhová vitetik.[2]

Minthogy ezt a társulatot szent Domonkos rendjének egyik tagja alapitotta s igy némikép e rend kiváltságához tartozik: bizonyára hazánk multjában is léteztek ilyen társulatok Domonkos-rendi templomainkban.

b) Hazánkban a XVIII. század folyamán virágzott egy másik eucharisztikus társulat; «*az Ur testének társulata*». Ennek szabályaiban is bent-

[1] Később e tekintetben némi könnyités állott be; ugyanis XIV. Benedek pápa megengedte, hogy e szentségimádást az éj beálltával reggelig megszakitani lehessen.

[1] Beringer: Die Ablässe. XII. Aufl. Paderborn 1900. S. 271. Nr. 245.

[2] Beringer i. m. 584. l.

foglaltatik a szent utravalónak a betegekhez való ájtatos kisérete. Legalább néhány hazai adatot felsorolandónak véltem.

Nagyszombatban a Ferencz-rendiek templomában működött ilyen társulat. Tanuskodik erről a társulat kézikönyve: «Regulái az Ur Szent Teste Congregatiojában lévő Atyafiaknak, melly a Nagyszombati Szeraf. Szent Ferencz Szerzetén levő Patereknél vagyon». N.-Szombat. 1709.[1]

Budaujlakon a plébánia-templomban is létezett az «Ur testének társulata» (Confraternitas Corporis Christi), de valami nagy elterjedtségnek nem örvendett. Alapitási ideje 1755-nél jóval régibbnek vehető.[2] A társulatra vonatkozó emlékek közt felemlithető egy fönmaradt nyomtatott felvételi czédula (nyom. Budán, 1770. Landerernél); a felvételi lap, mely tartalmazza a társulati szabályokat is a szükséges tudnivalókkal, Zana Erzsébet nevére lett kiállitva s 1799 szent Jakab hava (julius) 25-dikéről van keltezve.[3] Ez az adat arra vall, hogy II. Józsefnek a vallásos társulatokat beszüntető intézkedése után is megkisérelték a társulatot felujitani, működését ujból életbeléptetni.

Kalocsán is fennállott e társulat a XVIII. század végéig. Emlitést tesz róla szűz Mária szepl. Szive kalocsai társulatának kézikönyve[4] s fájlalja megszüntét. Németországban pl. még most is áldásosan működik a Corporis-Christi-társulat.

Lám, az egyház ma is érvényben levő bucsuengedményeivel szintén sarkal bennünket, hogy kisérjük a beteghez a szent utieledelt, még pedig lehetőleg ünnepi menetben. Azonkivül az erről szorgoskodó jámbor társulatokat jóváhagyta s bucsukban részesitette. Kell-e ennél hathatósabb ajánlás?

* * *

Rajta tehát, kövessük dicsőült őseink fenkölt példáját, feleljünk meg az Egyház várakozásának: kisérjük a beteghez a szent utravalót! Kisérjük el ünnepi menetben, nagyszerü pompával, hogy minden ily alkalom felejthetetlen benyomást gyakoroljon! Ujitsuk föl e régi, gyönyörü szokást! Ujitsuk föl ott, a hol még lehet, kisebb városaink faluhelyeink tiszta légkörében! Végzem, a mivel kezdtem, illetőleg a mit czimül választottam: *kisérjük a beteghez a szent utravalót!*

Till Kálmán.

[1] Szabó K.: Régi magy. könyvtár. 1766. sz.

[2] V. ö. *Némethy* Lajos felolv.: «A mult századokban Budán létezett jámbor társulatok.» (M. Korona 1877. évf. 110. sz.

[3] Emlitve *Csajághy* Sándor dolgozatában: «Párvonalak a mult és jelen közt». (Eredetileg a «Religio és Nevelés» cz. folyóirat 1848. évf. jelent meg. Kiadva e gyüjteményben: Csajághy Sándor vegyes munkái. Kiadja dr. Csiky Gergely. Értekezések. Temesvár, 1870., 220. l.)

[4] «A' boldogságos szűz Mária szeplőtelen szent szivéről nevezett kalocsai társulatnak alapszabályai» stb. Szabadkán, 1847; az előszóban: III. l.

Az Eucharisztia Zenéje.

X.

Hogy tételünket érthetővé tegyem, elősorolom a rokonság összes vonásait s e mellett a stil eszthetikai becsének is fogalmát adom. A palestrina-stilnek mint zenei műformának van oly részlete, mely az egész műnek alapul szolgál. Ez a cantus firmus (változatlan ének), a palestrina-stil lelke. Ehhez igazodik az ellenpont. A palestrina-stil feltünő szivóssága a gregoriánhoz két pontban nyilvánult főképen. Először a cantus firmus dallamait legtöbbször a gregoriánból vették. Másodszor a hangnem rokonsága, a mennyiben a palestrina-stil egész irodalma a régi hangnemek alapján áll s igy hangrendszere is egyezik a gregoriánnal. E két pont önmagában is olyan előnyökkel kedveskedik, melyek elhomályositják a későbbi századok összes törekvését. Helyesen jegyzi meg egy tekintélyes cecilianistánk: «...az egyházi zenemüvészet a régi hangnemek kiküszöbölésének jelentékeny kárát vallotta. Ha egyéb előnyük nem volna, már maga az a körülmény, hogy áthidalhatatlan különbséget teremtenek az egyházi és világi zene között, megbecsülhetetlenné teszi azokat a komoly egyházi zeneköltő szemében, mert ennek a különbségnek föntartása és éles kifejezése föltétlenül kivánatos. A dur és moll skálarendszer stereotyp szerkezetével és harmonikus kezelésével szemben az egyházi hangnemekben sok erő, sok változatosság és bizonyos kenetesség rejlik, mint ezt régi magyar egyházi énekeink is bizonyitják; róluk lemondva, az egyházi zene századok kegyeletével megszentelt köntösét dobta le magáról, ezzel is közelebb jutva egy lépéssel ahhoz, hogy magára öltse a szinházi és általában a világi zene csillogó ruháját, melyben megjelenve, olyanforma benyomást tesz a hallgatóra, mintha valamely szent ténykedést a pap világi öltönyben, vagy épen szinházi kosztümben végezne». — Ime az egyik bizonyság, mely a *hangnemek felsőbbségét* védi. Ugyanaz áll a dallami tökélyről is: «A palestrina-stil melódiái komolyak, természetesen folynak, egyszerüségükben is fenségesek és áhitatra gerjesztők. Rövid életüknek nincs is egyéb czélja, mint elhozni a szivekbe az Isten békéjét és megkönnyiteni a valódi, jó imádság nehéz munkáját». Harmadik előnye ezen stilnek, hogy biztositja a dallam önálló szabad folyását s igy ismét közeli a rokonság közte és a gregorián szabad ritmusa között. Végül hangszövésében, földolgozásában, annak törvényeiben — mindenütt szigoruan kerüli a triviális és érzéki vonatkozásokat. Igaz tehát tételünk, hogy «*a palestrina-stil a gregorián hangnemeken alapuló zene terén legmagasabb és legfinomabb zene*, a mely minden más, még a legfölségesebb stilussal is kiállja a versenyt, sőt több pontban hatá-

rozottan fölülmul minden modern éneket; igy bár rendkivül gazdagon szinezett, változatos, mégis nem a szövegre aggatott disz, nem korbácsolja föl az emberi szenvedélyeket, fájdalmából szelid keresztény megadás szól, öröme istenes, nem bacchans örömriadalom... tele van élettel, istenes mennyei szellem lengi át,az imádság szelleme». Ezt elismerik a legnagyobb szaktekintélyek: Ambros, Mendelssohn, Wagner.

Az ellenpont két legnagyobb mesterét az egyházi zenében a tizenhatodik század szülte. Az egyik *Palestrina*, a másik *Orlando Lasso*. Hatásuk nem maradt el. Kivülök emlitésre méltók: *da Vittoria, Allegri, Nanini* stb. Ezen mesterek egész irodalmat teremtettek, mely a gregoriánnal egyetemben elég ahhoz, hogy teljes repertoárt nyujtson.

Mindezekből világos, hogy a palestrina-stil a gregoriánnak édes gyermeke, mely belőle vett életerőt hangpompájának teljéhez. Nem egyéb, mint a gregorián ünnepi köntösben, melyet az ellenpontozó szólamok változatos, de rendszeres tarkasága ékit. Azért méltán keresztelik a gregorián után az Egyház *félhivatalos stiljének*. Valóban az, mert hangrendszere, dallamai, effektusai legközelebb esnek a leghivatalosabb stilhez, az Egyház sajátos zenéjéhez. «*A palestrina-stil az egyházi zenemüvészet örök ideálja.* Müvészet az, a szó legnemesebb értelmében, mert benne a formák klasszikus szépsége az imádság szellemével a legbensőbben egyesül. A szó igaz jelentésében *katholikus*, azaz *egyetemes* egyházi zene az, mert benne elvész az egyén, ennek gondolat- és érzelemvilága beleolvad az Egyházban egyesült emberek millióinak közös áhitatába. Mult és jövendő századok megváltott emberiségének közös himnusza, közös szeretete, közös imádata száll e hangokból a keresztén függőhöz, kinek lábai előtt elcsendesedik az egyesek szivében mindaz, a mi fájni tud: a szegénység, a gond, a jövő szenvedés, a multak keserü emlékei, a jövő aggodalma... és a keresztet körültérdelő milliók lelke mélyén fölhangzik az Üdvözitő Jézus biztató szava, mint egy örök cantus firmus: «*Béke veletek, én vagyok!*»

A palestrina-stil valóban a békesség szellemét árasztja. Nincs abban nyoma a kedély nyugtalanságára valló gyakori és meglepő moduláczióknak.* A szenvedélyt és erős indulatokat rajzoló kromatikus hangközöknek nincs ott semmi helyök. Hallgatva e hangokat, a csendesen hullámzó, az égboltozattal összefolyó tenger jut eszünkbe... lelkünk távolba vesző tekintete előtt megnyilik az ég... az élet küzdelmeitől lázas homlokunkat megérinti hüvös szellője az örökkévalóság óczeánjának s a mi a lélek mélyén ilyenkor megrezdül, az nem emberi gondolat többé, az Isten beszéde... az Ur szava a hullámok fölött: vox Domini super aquas multas».

E remek apológia szavaihoz nincs mit hozzátennünk. Szemére vetik

* Moduláczió = hangnembeli kitérés.

a palestrina-stilnek, hogy a modern fejlett zenei állapotok korában visszaesést jelent. Ám a hitetlenség üvegén a zsolozsma és rózsafüzér is babonaság. Ugy vagyunk e stillel, mint a gregoriánnal. Az becsüli le, kinek nincs egyházias érzéke, kinek fülét csak a világ hangja csiklandoztatja. A főbaj az, hogy még korrekt egyházi körök is kevéssé kultiválják egyházi zenénk ezen megbecsülhetetlen kincseit. Világias sziv világias zenét keres. Ha tehát általánosan katholikus megujhodást jelent az uj század, bizhatunk, hogy ezen tisztult világnézet befolyást gyakorol majd a müvészetekre is s meghozza az áhitatos és befejezett müvészi zene jövőjét.

A másik körülmény, melyet hangsulyoznom kell, az, hogy a palestrina-stil müveinek értelmezése és értékesitése fejlett müizlést vagy szaknyelven *kiváló partitura- és ellenpontismeretet* föltételez. Az ellenpont nem való sem a dilettánsnak, sem a falusi kántornak, kinek nem adtunk képzettséget, hogy élvezettel tanulmányozhatná e remekmüvek titkait. A kis gimnázista nem érti Tacitust, neki jobban imponál olvasókönyve, melynek mondatait öntudattal forditja. Ilyen kisgimnázista-állapotok uralkodnak a magyar egyházi zene területén is. Az ellenpont már klasszikus terület s igy igaz müvészet, tehát teljes embereket kiván. Ezeknek jöjjön el országa s akkor lesz palestrina-stil is.

A szentségi Jézus zenéjének is az Egyház szivéből kell fakadnia. Tisztaságának mértéke a viszony, melyben az örök ideálhoz, a gregoriánhoz áll. Vigyük hát e stilt mindenhová, hol az O dicséretére szólal meg a hang imádsága. A kincs előttünk fekszik. Válogathatunk. Gazdag — az eucharisztiáról szóló motettáin kivül miséi és himnuszai a legváltozatosabb repertoárt állitják szemeink elé.

Tanuljunk és kutassunk hát először, hogy e magasztos zenei titkok tudatos értelmezői lehessünk s akkor majd *megszólal az isteni hang, mely sürgetően követeli, hogy az eucharisztia zenei birodalmába állitsuk elmult századok soha el nem évülő egyházzenei örökségét.*

A kilenczedik egyházzenei programmpont a gregorián-stil elsőbbségén kivül föltétlen előnyt ad a palestrina-stilnek s a hozzája való visszatérésben látja az egyházi zene helyes és müvészi alakulásának nélkülözhetetlen jegyét.

(Folytatása következik.)

VEGYESEK

Mindennapi szentmise-hallgatás. Egy fiatal barátom, a ki különben a kényelmet nagyon szerette, a nyári idő alatt mindennap négy órakor fölkelt, hogy a reggeli tennisznél megjelenhessék. Elgondoltam, hogy én a reggeli szentmisére azért nem megyek, mert későre kelek, pedig ha a fiatal barátom

a tenniszért négy órakor föl tud kelni, miért ne tudnék én is fél hét órakor fölkelni, hogy a hét órakor kezdődő reggeli misén jelen lehessek, a hol ugyanazon áldozat mutattatik be, mint a Kálvária hegyén.

Azóta mindennap megyek a reggeli misére és hogy pontosan fölkelhessek, korábban fekszem s igy leszoktam az éjjeli kimaradásokról, beszüntettem a kártyázást és most sokkal pontosabban teljesitem a kötelességemet. De mindezek mellett minél tovább, annál inkább érzem a nagy kegyelmet, a mely a szentmise hallgatásából származik.

* * *

Egy katholikus férfiu olyan helyen volt kénytelen lenni, a hol egy szerencsétlen ember irtóztató káromlást mondott a bold. szűz Mária ellen. Másnap sirva engesztelő szentáldozást végzett és egy szentmisét mondatott a bold. Szűz tiszteletére.

Egy hajadon nagy káromkodást hallott a korcsmában, mire rögtön abbahagyta a tánczot és haza ment. Másnap engesztelő szentáldozást végzett és sürü könyhullatással engesztelte a megbántott Istent.

A magyar Alföld egy községének legényei és hajadonjai fogadást tettek, hogy a bold. szűz Mária jubileumára való tekintetből egy éven át nyilvános bálban részt nem vesznek.

Ezek igaz katholikus lelkek.

* * *

Szerencsétlen asszony. N.-né sulyosan megbetegedett. Élet és halál közt forgott. Ura, ki más vallásu, eszeveszetten futott ide is, oda is segitségért. Imádkoztatott, gyertyát vett, eget-földet igért, sőt feleségének papját is elhivatta, hogy imádkozzék feleségeért. A pap meg is tette a magáét, hogyne, hisz a beteg igéretet tett, hogy mihelyt meggyógyul, gyónni, áldozni fog, buzgó lesz. Telt, mult az idő. Az asszony meggyógyult, teljesen helyrejött.

Vajjon mit gondolsz, kegyes olvasóm, az asszony beváltotta igéretét? Dehogy! Olyan lett, a milyen volt! És ha kérded, miért nem gyónik és áldozik, miért nem buzgólkodik, egyszerüen azt mondja: «Az uram nem szereti, ezért nem is teszem». Vajjon nem fél ez az asszony, hogy a jó Isten ujra meglátogatja nagyobb nyomorusággal?

Lám, milyen is a vegyesházasság! S milyen gyenge az asszony! Imádkozzunk ezért is, hátha használ imánk! (Reménységünk.)

* * *

Templomban fecsegni tilos! Nem ártana bizony egy-egy templomban ily fölirásu tábla, hisz igazán sokszor megbotránkoztató egy-egy hölgyikének folytonos fecsegése. Bajorországban van egy templom, melyben a következő fölirással ellátott tábla figyelmezteti a hivőket a templomban való fecsegés tilalmára: «Templomban fecsegni tilos!» Mert: 1. vétünk a külső tisztelet ellen, melylyel Istennek tartozunk; 2. megfosztjuk az angyalok örömét; 3. elraboljuk a tisztitó tűzben szenvedő lelkek segitségét; 4. megzavarjuk embertársunk buzgóságát; 5. ezeknek jutalma pedig a tulvilágon szenvedés, mely minden földi kint felülmul. Orizkedj tehát a fecsegéstől! Szent őrzőangyalod erre eleget figyelmeztet. «Az Isten háza az imádság háza!»

«*Emmánuel.*»

* * *

Mert csak egy fejem van. VIII. Henrik, Angolország királya, a törvényes nejével való 20 évi házassága után szeretett volna nejének egyik udvarhölgyével házasságra kelni. Minthogy azonban a pápa neki ezt meg nem engedhette, elszakadt ő maga s elszakitotta az országát is a római katholikus Egyháztól s anglikánus protestánssá tette. Azután uj és uj házasságokat kötött. A mint egyik nejét megunta, ismét eltávolitotta; kettőt közülök le is fejeztetett.

Arra egy dán herczegné kezét kérte meg. A herczegné azonban azzal felelt, hogy: «Ha két fejem volna, egyikét már csak megkoczkáztatnám, hogy Angolország királyának neje lehessek. De mert csak egy fejem van, azt nem reszkirozom».

Ember! hát lelked hány van? Egy missionárius ének egyik verse igy szól: «Emlékezzél, hogy csak egy lelked van: ha ez az egy elvész, minden oda van, minden veszve van». Igen, ha legalább két lelked van, hát már csak megpróbálhatnád: imádság nélkül, szentmisehallgatás nélkül, böjtölés nélkül, szentgyónás nélkül, katholikus vallás nélkül is élni. Megpróbálhatnád — mondom; mert ha rosszul ütne ki, akkor a másik lelkeddel még kiigazithatnád a dolgot. De mert csak *egy* lelked van, ne próbáld meg, ne reszkirozd; mert ha ez *egy* elvész, minden oda van, minden veszve van.

Különben hogy halt meg Henrik király? A halálos ágyánál álló szentségtörő püspökeihez kétségbeesve ezeket mondotta: «Barátim! elvesztettünk mindent: koronát, életet, üdvösséget» s igy lehelte ki fekete lelkét.

(Reménységünk.)

* * *

Örök lámpa, örök tűz. Ennek kell égni templomainkban a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt szakadatlanul. A jó lelkipásztor az erről való gondoskodást nem hagyja egészen a sekrestyésre. Lelke, hite, imádása szakadatlanul ott lobog az örök mécs lobogó lángjában. Azt hisszük, az örök lámpa tüzének szakadatlan lángolásáért lelkesedő papságnak jó szolgálatot teszünk az által, ha figyelmeztetjük arra, hogy Budapesten *Wajdits* Nándor műkereskedő üzletében (IX., Soroksári-utcza 11—13. II. emelet) kitünő eszközök szerezhetők be annak biztositására, hogy templomaink örök lámpa, örök tűz nélkül egy perczre se maradjanak. Ezek az eszközök egy «Pax»

nevü szines lámpaüveg, belé való finom örök-lámpaolaj és vékony, apró viaszgyertyácskákhoz hasonló kanóczszálak, valamint a kanóczok egyenes állásához egy kis sulyos tartó, melyet a lámpaüveg fenekére kell lebocsátani. A Wajdits által föltalált emez öröklámpakészülék diszesség, tisztaság, olajmegtakaritás, különösen pedig könnyü kezelhetőség tekintetében minden eddigi készülékeket felülmul. Használatba vételét és elterjedését nem lehet elég melegen ajánlani. Megrendelők használati utasitással kapják a fölszerelést.

Ágnes vagy az Oltáriszentség kis menyasszonya.

oooo Angol regény oooo (Folytatás.) Forditotta: FLUCK JOLÁN.

— Hallgasson, mert majd meglátja, mire vagyok képes — dühöngött a csempész, mialatt zsebében késért kotorászott. Szerencsére a körben álló csempészek egyike elölépett s megfogva Shane-t, igy szólt:

— Igazad van, öld meg a lovagot, bőségesen rászolgált, de a kisasszonyt ne merd bántani, csak annyit mondok.

— Bizony ne — kiálták a többiek. Mert Mayt valamennyien ismerték és szerették.

— Ne-e? majd meglátjuk — mondá és Mayt magához rántotta. — Lépjen elő az, a ki ellenkezni mer velem!

— Itt vagyok — válaszolá a Shane háta mögött egy hang.

A csempész visszafordult s maga előtt látta Netterville atyát. A jó pap szomoruan szemlélte a jelenlevőket, kiket mind egyenként ismert.

— Mit akartok tenni, gyermekeim? — kérdé tőlük szeliden. Azért dolgoztam volna évek hosszu során át értetek, hogy végre mégis ilyen bűntényt kövessetek el szemeim előtt?

A csempészek szégyenkezve huzódtak vissza, csupán egyikük szólalt meg, mintegy mentegetve magát:

— Atyám, ez az ember a legkegyetlenebb büntetést is megérdemli, hiszen ő mindig kém és áruló volt.

— Enyém a megtorlás — mondja az Ur — bizzátok azt reám. És ti gyermekeim, kik vagytok ti, hogy az ő dolgába mertek avatkozni? Vajjon nincs ő már mindenütt jelen s nem féltek tőle többé?

— Mi nem is akarunk bűnt elkövetni, csupán önmagunkat védelmezzük. Hiszen ha ez a gazember kiszabadul körmeink közül, ugy könyörtelenül megbosszulja magát rajtunk. Tudjuk jól, hogy valamennyiünket halálra szánt!

— Vigyázz, Shane, mert megvagyon irva: Ne ölj — folytatá az Ur szolgája. — Oldozd föl kötelékeit — fordult May-hez. És ha még olyan áruló is, sértetlenül távozzék innen.

Ezzel Netterville atya fölemelte a Shane lecjtett kését és elvágta vele az áldozat kötelékeit. E pillanatban a lovag magához tért. Arcza visszanyerte rendes kifejezését, s hosszasan és figyelmesen szemlélte előtte álló megszabaditóját, a kin csodálatos érzés vett erőt rég nem látott testvéröcscse közelében. Jézus Krisztus hü szolgája elfelejtett e perczben minden üldöztetést, minden bántalmat s a szerencsétlen hitehagyottban csupán testvérét, gyemekkorának kedves játszótársát látta; oh, mennyire szánta őt!

Nyakába borult s könyeit hullatá reá. Ekkor a lovag szivében is megmozdult valami. Nézése megszelidült, szemeiben könyek csillogtak s remegő hangon igy szólt:

— Bocsáss meg nekem, kedves testvérem!

— Oh édes fiam, rég megbocsájtottam már neked, s elfelejtettem, a mit ellenem vétettél, — válaszolá a jóságos atya. — Gyermekeim — mondá a csempészek felé fordulva — bocsássátok haza e szegény embert; én jótállok érte, hogy a jövőben ő sem fog titeket bántani.

— No jó, hát menjen, de csakis az ön kedvéért, csupán azért.

— Nemcsak azért — tette hozzá a jámbor atya — hanem az Ur Jézus iránt való szeretetből, a ki érte is meghalt, épen ugy, mint miérettünk. — A zord alakok e szavak hallatára önkéntelenül is kalapjukhoz nyultak. Bárminő durva lelkületüek voltak is, azért lelkipásztoruk viselkedése nagyon meghatotta őket. Egyébként Netterville atyát mindig különös tiszteletben tartották és életüket is szivesen odaadták volna érte valamennyien Shane kivételével.

Netterville atya észrevette ezt, valamint azt is, hogy Shane nem osztja társai érzését, ezért igy szólt:

— Kedves fiaim, köszönöm nektek, a mit most tettetek annak a nevében, a ki haldoklása keserves pillanatában is megbocsájtott kinzóinak. De jogotok van tőlem kezességet követelni. Én tehát megigérem nektek a lovag nevében és jótállok érte, hogy semmiféle bántódástok nem lesz, erre ő kész megesküdni.

— Megesküdni! — ismétlé Shane kételkedő hangon. Ki hinne egy ilyen ember esküjének, a ki tulajdon vére ellen tör?

Az atya érezte e vád igazságát, azért más fordulatot akart adni a beszédnek.

— Hogyan került ide? — kérdé.

— Bekötöttük a szemét s ugy vonszoltuk ide — válaszolá Shane — mert nem hiszünk ám az ilyen hitehagyottnak még a sir fenekén sem.

— Nos tehát kössétek be ujra szemeit és én eszküszöm, hogy a nap-

világot csupán anyánk halálos ágyánál pillantja meg, oda pedig csak nem visz boszuálló gyilkos gondolatokat.

May levette nyakkendőjét, Shane durván utánna kapott s maga kötötte be vele a lovag szemeit, de oly kegyetlen módon, hogy Netterville fájdalmában fölkiáltott:

— Légy átkozott — mormogá a csempész.

— Ez még nagyon is szelid viszonzása azoknak a hurkoknak, melyeket három fiam nyakába akasztottál.

Netterville atya hallotta ugyan e kifakadást, de nem akarta továbbra is próbára tenni a Shane türelmét s megfogva öcsese kezét, szeliden elvezette őt.

— Hová megyünk? — kérdé a lovag.

— Anyánkhoz. Szeretném, hogy utolsó áldásában részesülj.

Nettervillen hideg borzongás futott végig s némán lépkedett vezetője mellett. A halál barlangját földalatti folyosó kötötte össze azzal a barlanggal, melyben Netterville atya és szegény édes anyja menhelyet találtak. Mielőtt a barlang szájához értek volna, a pap megállt s igy szólt Mayhez:

— Maradj itt, leányom és vigyázz reá, én bemegyek és előkészitem anyánkat.

E szavak hallatára a lovagon kimondhatatlan nyugtalanság vett erőt.

— Ne menj oda, kedves bátyám! — kiáltá. — Az Isten szerelmére kérlek, ne menj!

— Miért ne? Rögtön visszatérek — válaszolá amaz s kibontakozva öcsese karjaiból, anyja lakása felé tartott. Azonban alig hogy eltünt szem elől, nagy örömrivalgás ütötte meg az elmaradottak fülét. May fölsikoltott s nyilgyorsan repült utána; a lovag letépte szemeiről a köteléket s szintén követte őt. A zaj szinhelyére érve, egy csoport katonát pillantott meg, a kik bátyját épen a földre gyürték s kezét, lábát erősen megkötözték.

— Ez az ön müve! — kiáltá May, dühös pillantást vetve a lovagra.

— Bátyám — dadogá a szerencsétlen ember Netterville atyához közeledve — esküszöm, Isten látja lelkemet, nem tudtam, hogy testvérem vagy. Csak ma a barlangban értesültem róla, valamint anyám életéről is; szavamra mondom, hogy eddig mindkettőtöket holtnak hittelek.

— Fiam, testvérem, hiszek neked — válaszolá a szent férfiu.

May azonban kételkedőleg pillantott reá.

— Ha ártatlan, ugy mentse meg őt — szólalt meg bátran. — Ön rendelte ide ezeket az embereket, most tehát küldje el őket.

— Bocsásson meg, kisasszony — veté ellen a tiszt. — Bár igaz, hogy Netterville ur jelölte meg e helyet s jelentette föl ezt az áruló papot, a ki most is rablótanyából jött elő, de most már vége hatalmának s itt csupán csak én parancsolok.

E szavak után előlépett Dániel is, a ki szintén hallotta volt az örömrivalgást és rosszat sejtve, előre sietett. Netterville atya könnyü szerrel bebizonyithatta volna, hogy egyedül azért keveredett lázadók közé, mert szétoszlásra akarta fölszólitani őket, de hallgatott, mert tudta, hogy védekezése hasztalan s halála bizonyos. Megkérte Dánielt, hogy keresse föl Norbertát s értesitse a hü cselédet elmaradásáról, mely alkalmasint egy óránál is tovább fog tartani.

— Nagybátyám sem nem lázadó, sem nem áruló! — tüzeskedett May a tiszt felé fordulva.

— Majd meglátjuk — válaszolá emez gunyosan. — A hadi törvényszék igen jól megvilágosit mindent. Netterville ur sziveskedjék e fiatal hölgyet innen elvezetni. Az igazság istennője keményszivü. Egyébként — tette hozzá gunyolódón — önre nézve is legjobb, ha távozik, legalább nem lesz kénytelen saját vére ellen tanuskodni.

May szomoru pillantást vetett a beszélőre, arczizmai megrándultak s keserves zokogásban törve ki, térdre vetette magát bátyja előtt; a ki szintén leolvasta a tiszt jéghideg arczáról halálos itéletét; de alapelveihez hiven, épen oly nyugodtan nézett a halál elébe, mintha csak kedves nyája körében végezné megszokott teendőit.

— Ne busulj, gyermekem — vigasztalá a kétségbeesett leányt. — Én nem lázitottam senkit, nem vagyok tehát bünös; vezesd bátyádat szegény nagyanyádhoz és parancsold meg Norbertának, hogy a történteket egy szóval sem árulja el; kiméljük meg a fölösleges aggodalmaktól drága betegünket.

May megragadta a szent férfiu kezét s könyeivel áztatta azt.

— Bátyám, kedves jó nagybátyám, adja reám áldását — mondá zokogva.

— Áldjon meg az ég, drága gyermekem — szólalt meg a pap s áldólag terjesztette ki mind a két kezét a térpeplő leány feje fölé. — Áldjon meg s őrködjék fölötted.

Azután magához ölelé a gyermeket, a kit haldokló testvére gondjaira bizott volt, megcsókolta tiszta fehér homlokát s elbucsuzott tőle. Végre remegő kezét öcsesének nyujtá:

— Megbocsájtok neked szivemből, öcsém. Isten veled. Te pedig, May — fordult hugához — vezesd el bátyadat édes anyánkhoz.

May fölállt s kissé megnyugodva, indulni készült; nem is sejtette, hogy szegény bátyjának végső órája ütött; a lovag azonban nagyon is jól tudta ezt s midőn testvére igy szólt hozzá: «megbocsátok neked szivemből, öcsém!» ebből megértette, hogy bátyja is tisztában van sorsával.

(Folytatása következik.)

Oltáregyesületi ügyek.

A budapesti központi Oltáregyesület vezetősége és tisztikara.

Elnöknő: őrgróf Pallavicini Edéné, I., Uri-utcza.

Másodelnöknő: N. D. de la Salette anya a Mária-Reparatrix apáczák főnöknője.

Társ másodelnöknő: Kiss Aladárné, IV., Régiposta-utcza 5.

Igazgató: Kánter Károly, kir. palotai apát-plebános, várpalotai plebániaépület.

Másodigazgató: dr. Glattfelder Gyula szem. praef., IV., Központi papnevelő intézet.

Választmány:

Cziráky Luiza grófnő, IV., Ferencziek-tere 9.
Felmayer Vilma, VIII., Baross-u. 44.
Fejérváry Coelestin, VIII., Rökk-Szilárd-utcza 22.
Ghyczy Ida, V., Sas-utcza 11.
Győry Teréz grófnő, IV., Szép-u. 4.
Özv. Heinrich Ferenczné, VIII. ker., Üllői-ut 32.
Özv. gróf Korniss Miklósné, VIII., Baross-utcza 10.
Özv. Kövér Kálmánné, IV., Váczi-utcza 42.
Özv. Kürthy Antalné, IV., Váczi-utcza 70.
Orczy Thekla bárónő, VIII., Baross-utcza 10.
Pálffy Anna grófnő, VIII., Esterházy-utcza 44.
Özv. Rudnyánszky Ferenczné, VIII., Szentkirályi-utcza 26.
Seldeneck Fanny báróné, IV., Szép-utcza 4.
Selmayer Károlyné, VII., Dob-u. 14.
Gróf Széchényi Andor Pálné, IV., Zöldfa-utcza 26.
Török Hermin grófnő, IV., Kigyó-utcza 2.
Özv. Várady Károlyné szül. Török Etelka grófnő, IV., Kigyó-utcza 2.
Báró Vécsey Józsefné, VIII., Rökk-Szilárd-utcza 24.
Vécsey Eszter bárónő, VIII., Rökk-Szilárd-utcza 24.
Zichy-Kray Irma grófnő, VIII. ker., Muzeum-utcza 15.
Zichy Luiza grófnő, VIII., Vas-u. 10.
Gróf Zichy Nándorné, VIII., Scitovszky-tér 2.

Terjesztőnők a központban.

I. kerület:

Farkas Edith, Disz-tér 11.
Karkis Malvin, Tigris-utcza 2.
Miskó Józsefné, Attila-körut 22.
Stoffer Mária, Bécsi kapu-tér 4.
Zubriczky Józsefné, Naphegy-u. 1/c.

II. kerület:

Erdélyi Teréz, Kacsa-utcza 12. II. 15.
Gervay Luiza, Iskola-utcza 45.
Lutter Nándorné, Fő-ut 42.

III. kerület:

Bernáth Ignáczné, Kerék-utcza 41.

Brédl Sándorné, Ujlak.
Laub Jánosné, Templom-utcza 6.

IV. kerület:

Aigner Lajosné, Molnár-utcza 14. I.
Özv. Almásy Edmundné, Zöldfa-utcza 42.
Eberling Józsefné, Zöldfa-utcza 9.
Finta Róza, Zöldfa-utcza 27.
Galli Betti, Régi posta-utcza 1. I.

V. kerület:

Özv. Lafrankó Istvánné, Nádor-u. 13.
Steindl Rezsőné, Erzsébet-tér 7.
Sánta Etel, Koháry-utcza 9/b.
Sánta Irén, « «
Özv. Hergerth Józsefné, Váczi-utcza 83. II.
Hajda Károlyné, Váczi-utcza 46.
Perczel Crescence, Havas-utcza 5.
Tausch Hermin, Borz-utcza 1.
Báró Weissenbach Jánosné, Molnár-utcza 10.

VI. kerület:

Billein Sámuelné, Huba-utcza.
Özv. Lafrankó Jánosné, Erzsébet-körut 58.

VII. kerület:

Danczer Aloizia, Dob-utcza 14. I.
Özv. Edvi Illés Gyuláné, Külső-kerepesi-ut 8 ház, I. udvar III.
Klär Józsefné, Nagydiófa-utcza 10.
Kocsis Ferenczné, Nefelejts-utcza 47. I. 13.
Kraemer Gézáné, Kerepesi-ut 10. II.

VIII. kerület:

Gróf Batthyány Tivadarné, Sándor-utcza 10. II.
Báró Barkóczy Ilona, Sándor-utcza 23/a.
Özv. Bányai Miklósné, József-utcza 20. I.
Gosztonyi Kálmánné, József-körut 63. II.
Hermann Lászlóné, Német-utcza 37.
Özv. Hoffmann Tódorné, Mária-u. 22.
Holéczy Józsefné, Kemény Zsigmond-utcza 12. II.
Hornyák Istvánné, Illés-utcza 26.
Jungmayer Valburga, Óriás-utcza 42. II. 11.
Kvassay Jenőné, sz. Barkóczy Margit bárónő, Rökk Szilárd-utcza 41.
Ozv. Major Ferenczné, Kisstáczió-utcza 5.
Murmann Alexandra, Horánszky-utcza 28.
Rózsay Valéria, Horánszky-utcza 9.
Özv. Tauffer Emilné, Baross-u. 105. I.
Gróf Zichy Livia Klára, Scitovszky-tér 2.
Madaras Józsefné, Nap-utcza 18. I. 7.
Tihanyi Béláné, Szentkirályi-u. 11. II.

IX. kerület:

Báró Luzsenszky Henrikné, Üllői-ut 11. sz. 13. ajtó.
Özv. Marschan Jánosné, Mester-u. 25. II. 18.

*

A budapesti központi oltáregyesület választmánya ülést tartott az egyesület székházában (IX., Rákos-utcza 5. sz.) 1904 deczember 12-én. Jelen voltak: Kánter Károly igazgató, Kiss Aladárné másodelnöknő, Cziráky Lujza grófné, Felmayer Vilma, Ghyczy Ida, özv. Rudnyánszky Ferenczné, gróf Zichy Nándorné mint választmányi tagok.

Igazgató előterjesztést tesz az egyesület viszonyáról a ház és templommal szemben, később pedig az évi bevételek és kiadásokról.

Mindezeknek elrendezését azonban el kell halasztani a jövő választmányi ülésre, a mikor valószínüleg elnöklő Ő Excellentiája is jelen lesz.

16-án kegyelmes elnökasszonyunk névnapján 9 órakor szentmise volt kápolnánkban.

A rendes hálaadóima után az ülés feloszlott.

*

A székesfehérvári oltáregyesület deczember 6-án tartotta ez évi utolsó választmányi ülését a fáradhatatlan *Szögyény-Marich Julia* elnöklete alatt. Vidéki oltáregyesületeink ez egyik legtevékenyebbike az elmult évre méltó büszkeséggel tekinthet vissza. Buzgó titkárának, *Dornis Istvánnak* jelentéséből megtudjuk, hogy az egyesület az ajándékozott tárgyakon kivül 1515 koronát fordított az egyházmegye szegény templomainak segélyezésére. Impozáns volt az egyesület által október havában a Szeplőtelen szent Szűz tiszteletére Bodajkon rendezett bucsujárás, melyben *hétszázan* vettek részt, csatlakozva *Szubovics Jenő* kanonok vezetése alatt a megyéspüspök által vezetett férfizarándoklathoz. Az egyesület agitálására élénk világot vet, hogy Székesfehérvár Vizivárosában épitendő templomra való gyüjtést a város polgármesterének kérésére az egyesület vállalta magára. Kivánatos volna, hogy az épitendő templom a székesfehérvári szentségi müveknek egyik tűzhelyévé váljon. Örömmel és lelki megnyugvással kell rámutatnunk a buzgó egyesület tevékenységére.

*

Az örökimádási templomra adakoztak ujabban:

Schosberger Margit bárónő 2000 k, Pomp Miklós 5 k, Kesztler sz. Pomp Magdolna 5 k, Gyurgyevits Bagossy Emma Oravicza gyüjtés okt. 20-áról 11 k 28 f, nov. 29-én 68 k 45 f, Merat Anna 1 k, N. N. 10 k, Futasriné 10 k, ftdő Dodek Endre plebános ur Bars-Németi 2 k, Tauffer Emilné 1 k, Sturm Irén 1 k, Harmath Mária 2 k, Székely Miklósné 4 korona, Csölle Czeczilia által aranygyürü és karperecztöredékek, N. N. T. E. 1 k, R. K. Templom Homolicz Torontálm. az ottani iskolásgyermekeknek a requiem alatt befolyt fillérei ft. Grum lelkész ur által 2 k 20 f, Karkis-család 70 kor. s az örökimádástemplomnak egy himzett viola casulát.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1904 október és november hóban befolyt dijak.

Özv. Baráth Lajosné 2 k, Luby Gézáné 2 k, Herzer Mária 4 k, Herzer Ilona 4 k, Haasz Emilia 4 k, ftdő Kiss Imre plebános ur a kecskeméti tagoktól 8 k, ftdő Tóth István plebános ur a fertőszéplaki tagoktól 6 k, Erhardt Lászlóné 24 f, Bus István 2 k, Gregus Erzsébet 2 k, Lantay István 40 f, Benedek Erzsébet 2 k, a balaton-edericsi tagok 6 k 40 f, Blacner Péterné 2 k, Herchl Helena 8 k, Paulitschek Katalin 2 k, Kanitz Józsefné 3 k, Labanovich Anna 3 k, Bors Anna 1 k, Szabó Mária 1 k, gróf Széchényi Andor Pálné 20 k,

ftdő dr. Repák Jenő, Eperjes-egyházmegye részéről 145 k 43 f, ftdő Moys Jakab plebános ur a gálszécsi tagoktól 16 k, Vojvoda János 24 f, Mezey Péterné 40 f, ő méltósága báró Vécsey Mária által a szilvás-ujfalui tagok 70 k, Grikula Mária 2 k, Kozma Erzsébet 2 k, özv. Balogh Károlyné 2 k, Göncz Jánosné Pap R. 2 k, Wagner Vilmosné 1 k, Wagner Vilma 1 k, Viktora Katalin 1 k, Lőrincz Julcsa 1 k, Szabó Lajosné 2 k, Stankovits Gizella 1 k, Száder Apollónia 4 k, Krumpek Etel 1 k, Doleschal István 4 k, Madoczky Zsuzsanna 2 k, özv. Palócz Mihályné 2 k, Döry Gézáné 3 k, ft. Scheibling József káplán ur által özv. Bachmann Erzsébet, Lammerfeld Borbála, Gulman Borbála és Götz Anna nevében 8 k, özv. Fridrik Antalné 2 k, özv. Kerekes Lajosné 2 k, Iró Luiza 2 k, Haidekker Elsa 2 k, a somogytaszári tagoktól 7 k 20 f, Heinrich Cornélia 4 k, özv. Jálics Kálmánné 10 k, Jálics Ferenczné 10 k, Hangl Anna 4 k, özv. Heinrich Mária 4 k, Heinrich Aladárné 4 k, Heinrich Béláné 4 k, Heinrich Gábor 4 k, Tömöry Vilma 200 k, Szeviczey Ilona 4 k, Szerb Györgyné 4 k, Adler Hedvig 4 k, Körömy Róza 2 k, özv. Vuk Alajosné 20 k, Barabás Sándorné 4 k, Rötzer Ferenczné 10 k, özv. Bosenfeldné 4 k, Bayer Arnoldné 10 k, Konopy Kálmánné 4 k, Heinrich Ferencz 4 k, Heinrich Aladár 4 k, dr. Heinrich Dezső 4 k, Tőry Gusztávné 4 k, özv. Heinrich Ferenczné 200 k, Bieber Mária 2 k, Dudás Erzsébet 2 k, Czentner Franciska 4 k, Haidinger Gusztávné 4 k, Kubesch Katalin 2 k, Máder Mária 2 korona.

*

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1904 augusztus és szeptember hóban befolyt dijak.

Gergely Gizella 4 k, Gazder Józsefné 1 k, Klein Tamás 1 k 20 f, Márkus Mária 1 k, Lengyel Teréz 1 k, Herczl Hermin 2 k, Sorecz Lajosné 2 k, Taskovics Mária 1 k, Horváth Verona 24 f, Staszni Borbála 40 f, Kovács Julianna 48 f, Tözsér Éva 2 k, Stefko Magdolna 2 k, Draskovits Mária 1 k, Mayer Anna 4 k, Lesso Anna 4 k, Oberhauser Eleonóra 24 f, Sorg Anna 24 f, Hulitins Károlyné 4 k, özv. Tölgyesi Károlyné 4 k, Fábián Józsefné 1 k, Visnyai Borbála 2 k, Kovács Anna 2 k, Szabó Mária 1 k, Veres Erzsébet 2 k, Németh Józsefné 50 f, Szőke J. ur által a csorvási tagoktól 4 k 48 f, Kalker Lajosné urnő a keszthelyi tagok részéről 21 k, Nagy Jánosné 2 k, Gazder Józsefné 1 k, Palkovics Róza 4 k, Ulrich Anna 2 k, Gabriel Magdolna 40 f, Török Hermin grófnő 4 k, Billein Sámuelné 1 k, Hagara Nné 24 f, Tóth Anna 2 k, Radnay Jánosné 2 k, Piller Paula 2 k, Kosárka Anna 2 k, Smelovszky Emma 2 k, Kubanek Károly 2 k, Kubanek Károlyné 2 k, Egri Anna 4 k, Schöner Josefin 1 k, Marutykó Klára 2 k, ftdő Gyürky Endre plebános ur által a vámosmikolai tagok 42 k, Varga Julianna 1 k, Berger Józsa 2 k, Dobrovits Dezső 30 f, Kantzler Ferencz 72 f, Juhász Teréz 2 k, Eckhardt Károlyné 2 k, özv. Barna Jánosné 4 k, Marko Luiza 4 k, Báthory Jozefa 2 k, özv. Tóth Antalné 1 k, Pasztirik Mária és Radics Erzsébet 4 k, ftdő Gonda Béla plebános ur a nagyoroszi tagoktól 34 k 22 f, Kesztely Bettij 2 k, özv. Baróth Lajosné 2 k, Kaufmann Matild 2 k, Petz Katalin 2 k, Orh Julianna, Klára 30 f, Thulner Katalin 2 k, Szalay Julianna 40 f, Talos Róza 50 f, Lantai István 40 f, Lord Adolfné 20 k, Hegedüs Kálmán 2 k, Hegedüs Kálmánné 1 k, Pirk Rozina 42 f, Kurapatka Mari

4 k, Kraus Istvánné 1 k, Kunszt Julia 24 f, Iványi Éva 2 k, Kégl Gizella 2 k, Talos Róza 4 k, Hugely Mária 4 k, Kapitan Julianna 2 k, Debnár József 6 k, Zimányi Gabriella 50 f, Dobros Ilona 2 k, Kelen Jenőné 20 f, Gulyás Borbála 1 k, Melzsik Szalomé 2 k, Sághy Kálmán 24 f, Sághy Kálniánné 24 f, Pap Mária 10 k, özv. Huber Lajosné 4 k, özv. Kecskeméthy Istvánné 2 k, Kubesch Mari 2 k, Kolbinger Paula 50 f, Lantai István 40 f, Ruffy Pálné 10 k, özv. Méhes Jánosné 4 k, ftdő Plent István plebános püspöki megbizott Kassa-egyházmegyéből 200 k, Fukász Filomena 30 f, Nazarcsik Zsuzsanna 2 k, Varga Mária 6 k, özv. Farkas Györgyné 2 k, Szabó Mária 1 k, Köteles Lajosné 1 k, Rozenbaum Luiza 2 k, Láng Margit 2 k, Ellenbacher Adél 4 k, Zató Mária 1 k, Juhász Amália 1 k, Surányi Tivadar 30 f, Lutz Henriette 24 f, Cziráky Luiza grófnő 4 k, Szlimák Margit 2 k, Spánitz Ilona 2 k, Szabó Mária 1 k, Knoll János 4 k, Brauch János 10 k, Járossy Biri 2 k, ftdő Binder András ur által a fancsikai tagok 15 k 50 f, ftdő Hebronay Kálmán Pleb. a jászfényszarui tagoktól 14 k 70 f, Klement Pál 60 f, Graffiódi Mária 10 k, Mayerhoffer Crescentia 10 k, Metz Irma 4 k, Bielesch Emma 1 k, Chiman Romana 2 k, Bronts Antónia 2 k, Nikola Emilia 24 f, Asbóthné Hedvig 20 k, Takács Karolin 4 k, Farkas Anna 1 k, Farkas Józsefné 1 k, Rózsay Valéria 10 k, Muha Mária 3 k, ftdő Bányai Gábor plebános ur a batéi tagoktól 5 k 50 f, Deckmann Anna 2 kor.

Összes hátralékos előfizetőinket kérjük, hogy kötelezettségüknek minél előbb eleget tenni szíveskedjenek.

Elmélkedés a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Bouillerie, carcassonei püspöktől.

Az ember Fiának nincs, hová fejét lehajtsa.

I.

Jézusnak apostoli életében nem volt hová fejét lehajtania. Az oltáriszentségi élete folyamán legalább szivünk a menedékhelye.

*

Egyike amaz igéknek, a melyek nekem a szent evangelium olvasásánál mindig leginkább feltüntek: a jó Mester panaszának módja, a melyet a saját állapota, mint a teremtett dolgok királyának és a világ Urának állapota, valamint az esztelen állatok állapota között vont összehasonlitás még keserübbé tesz.

Egy ember, meghatva tanitásai, legyőzve csodái által, tanitványa kiván lenni.

Bizonyságot tevén előbb hüségéről, hozzá közeledik és a megindulás és lelkesedés hangján mondja: Mester, követlek, bárhová mégy.

Jézus pedig sziveket átjáró, hosszas tekintetet vetvén reá, azonnal felelé: A rókáknak barlangjaik vannak és az égi madaraknak fészkeik, de az ember Fiának nincs, hová fejét lehajtsa.

Vulpes foveas habent et volucres coeli nidos; Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet. (Matth. VIII. 20.)

Mikor az este elérkezett és én a lelkek után járva, a nap terhét és hevét viselem: nem tudtam, hol vonom meg magamat az éjjelre és elálmosodott fejemet hol hajtom le.

Oh Jézus, a kit a lelkünk iránt való szeretet szegénynyé tett, nem gondolhatok e nélkülözésekre és ez elhagyatottságra a nélkül, hogy fölötte fájdalmas szivszorulást ne érezzek és ne siessek szent tabernakulumod lábaihoz, hogy részvétemet és hálámat ki ne fejezzem.

Ott uj élet kezdődött számodra és én örülök ama szavaknak, a melyek nekem mondják: A te szived az isteni elhagyatottság menedékhelyévé lesz.

Valóban, Jézus Krisztus az oltáriszentségi életében megengedi, hogy megtegyük azt, a mit halandó életünkben lettünk volna szerencsések megtenni.

Nincs, hová fejét lehajtsa és szivünkre hivatkozik.

Oh emberi szív; reszket az örömtől és az önérzettől! Istened el méltóztatik fogadni a szállást, a melyet neki fölajánlsz.

Mit mondasz ehhez?

Oda kivánkozik, az ajtónál áll és zörget.

Nyiljék meg hát előtte és váljék menedékhelyévé, oh kiváltságos szív, a kinek szerencséjére és dicsőségére az angyalok is sovárognak.

II.

Semmibe venné azonban, hogy nincs, hol lakjék a földön, hacsak szavai és szeretete a sziveket áthatnák.

*

Mindazáltal, ha az Üdvözitőnek nem is volt, hová fejét apostoli életében lehajtsa, ennek magyarázata az, hogy édeskeveset törődött a természet szükségleteinek kielégitésével, a mely természetet magára ölté.

Reá nézve az éjjeli lakás és menedékhely keveset számitott. A mi neki leginkább kellett, az volt, hogy isteni hivatását betöltse.

Elérkezvén az éjjel, fáradt fejét az ut kövére hajtá a getszemani olajfák alatt, a tó partján, a hegyeken, a hová elvonulni szeretett.

Mindez számba nem jö.

A mi neki mindenekelőtt kellett, az volt, hogy találjon menedékhelyet a tanitásnak, a melyet hirdetett; hogy találjon lakást a szeretetnek, a mely bejárta Judeát és Szamariát, keresvén a sziveket, a kik őt készek befogadni.

Gyönyörrel képzelem el magamnak Jézus Krisztust egy oly hóditó jelenlétében, a ki a földet leigázza és mindent kényének-kedvének vet alá.

Ha az Üdvözitő prédikálása idején a gondviselés ilyen találkozást tervezett volna: ugy látszik nekem, hogy ez utóbbi — az Üdvözitő — mosolygott volna a mulékony dicsőségen és e hires győzelem-hiuságon és

hogy fenséggel rámutatván a mindenségre, azt mondotta volna:

Hagyd meg nekem a lelkeket! a többit vedd el és tartsd meg magadnak: *Da mihi animas, cetera tolle tibi.*

III.

Ellenkezőleg, mit ér neki, ha szivünkön nyugszik, de igéje és szeretete azt soha át nem hatja?

*

A lelkek. Ezeket keresi, ezeket hivja hangos szóval, ezek iránt érez elolthatatlan nagy szomjuságot, éhséget, a melyet semmi sem képes kielégiteni!

Át akarja azokat hatni, uralkodni akar bennük, mint fölséges ur.

Mégis, mennyi sziv közeledik e szent vendégséghez gyakran a nélkül, hogy az emésztő buzgósággal megélégednék.

Mily áldozás ez egyesülés nélkül!

Nem hinné ezt az ember lehetségesnek, ha e fájdalmas valóságot a szomoru tapasztalat naponkint nem bizonyitaná!

Az élet kenyeréhez közelednek, az Oltáriszentség fátyola alatt rejtőző Üdvözitőt ajkaikra veszik és őt mégis szivük ajtaja előtt váratják.

Ugy látszik nekem, mintha ez elhanyagolás miatt jobban hallanám panaszkodni, mint amaz elhagyatottság miatt, a melyet nyilvános életében szenvedett.

Ime, mondja, e lélek ajtaja előtt állok és zörgetek.

Ecce sto ad ostium et pulso.

Belülről azonban semmi felelet.

Az élet igéit hiába hirdetem, a világ elveit és a világi tudományt többre becsülik.

Szeretetem tüzét hiába akarnám ott meggyujtani, más tűz előzött ott meg és nem akarják, hogy én azt eloltsam; a szenvedélyek tüzét, az élvezetek lázát, a tiszteletek és a kitüntetések szomját.

Oh Mester, követlek, bárhová mégy.

Fejemet a te szivedre és szivedet az enyém fölé akarom helyezni.

Akarom, hogy az egyesülés tökéletes legyen, hogy szivem csak érted éljen és érted dobogjon.

Hintsd el benne termékenyitő igéd magját, hogy az ott az üdvösség és a tökéletesség gyümölcsét teremje.

Oh! én nem fogok a halálos gyönyörökre és a világ szellemére figyelni.

Gyülölöm a világot, mivel te gyülölted és mivel gonosz elveire a te átkod nehezedik.

A föld szeretetét a tiedének eléje nem helyezem.

Valóban lehetséges-e, oh kedveltem, hogy mint a testeddel táplált és véreddel felüditett annyi sok lelkek, én magam is — fájdalom — azokat utánozva, két trónust állitottam szivemben, egyet számodra és egyet a teremtmények részére!

Most le akarok mondani minden bálványról, mert Istenem irigy Isten, a ki versenytársat nem tür.

Jöjj tehát, oh üdvözitő Jézus, jöjj és uralkodjál, mint legfőbb ur és ölelj magadhoz oly szeretettel, a mely soha ki nem alszik.

Fischer Ágoston.

IRODALOM.

Az Uj-szövetség olcsó kiadása. A Szent-István-Társulat, hogy a Szentirásnak, hitünk egyik főforrásának, legfontosabb részeit a katholikus közönség összes rétegeiben, de kivált a nép között minél jobban elterjeszsze, egy nagyobb imakönyv-alaku, tetszetős külsejü és számos képpel diszitett kötetben, jegyzetekkel kiadta a négy Evangeliumot és az Apostolok Cselekedeteit.

Reméljük, hogy a Szent-István-Társulatnak ez a szentirás-kiadványa ki fogja szoritani az angol bibliatársulat szentirásait. Ezt annál inkább reméljük, mert a Szent-István-Társulat ezt az Uj-szövetséget elsősorban idei tagilletményül adja pártoló tagjainak, kik ezt a Szentirást, de ezenkivül még egy pár müvet — összesen mintegy 45 nyomtatott iv terjedelemben — potom két koronáért kapják.

A kik külön akarják megszerezni ezt a bibliai kiadást, akár tagjai a társulatnak, akár nem, azok két koronáért kaphatják a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (IV., Kecskeméti-utcza 2.). Látnivaló tehát, hogy azok, a kik a pártoló tagoknak tagilletményül adandó népies kiadványokat is birni óhajtják, jobban járnak, ha a folyó évre a Szent-István-Társulat pártoló tagjaiul jelentkeznek s e czélból — akár levelezőlapon is — a titkári hivatalhoz (VIII., Szentkirályi-utcza 28.) fordulnak.

A magunk részéről a kétkoronás árat, melyért a Szent-István-Társulat ezt az Uj-szövetséget adja — főleg ha meggondoljuk, hogy a pártoló tagok ezért az összegért még egyéb müveket is kapnak — igen alacsonynak tartjuk, tekintve azt, hogy ez az Uj-szövetség remek szép kötésü; továbbá, hogy könnyen olvasható betükkel készült — tehát nem oly szemrontó apró betükkel, mint az angol bibliatársulat bibliái — és végül, hogy illusztrálva van.

Ezért olvasóinknak a legmelegebben ajánljuk a Szent-István-Társulatnak ezt a szentirás-kiadványát.

Zarándokságunk. Stőger János S. J. nyomán szabadon Bernhard Zsigmond S. J. Szerző hitünknek azon leggyakorlatibb igazságait szándékozik korunk hithideg embereinek emlékezetébe vésni, melyek vigasztalással emelik a sziveket az ég felé, melyek egyrészt a világ által rejtett veszedelmekre vetnek világot, másrészt az emberiség isteni boldogitójának, Jézus Krisztusnak érdekeit fedik föl előttük és végül melyek saját szivünk boldogitásának, megszentelésének jelölik ki utját. Mindenkinek lelke az erkölcsnemesitő eszmék bőségét találja meg e könyvben, mely sikerült beosztásával, természetes ügyességgel közbeszőtt számtalan példával és szinte észrevétlen fejtegetéseivel leköti a gyermek, az ifju, a férfiu és az agg figyel-

mét; valósággal vademecumja lehet egyházi és világi személyeknek egyaránt. Rendkivüli olcsósága miatt bárki könnyen megszerezheti. Ára: 1.50 kor. A «Hirnök» kiadóhivatalában kapható Kalocsán.

Folyóiratok.

Olvasóinknak figyelmébe és pártfogásába ajánljuk a következő folyóiratokat:

Zászlónk. Ifjusági folyóirat. Budapest, VII., Damjanich-u. 50. Egész évre 2 korona. Oly jól van szerkesztve s annyira szükséges, hogy minden katholikus családnak, hol deák-gyerek van, erkölcsi *kötelessége járatni.*

Religio-Vallás. Legrégibb katholikus egyháztársadalmi hetilap.

Jézus Szentséges Szivének Hirnöke. Kalocsa.

Szűz Mária Virágos Kertje. Kalocsa.

Katholikus Hitterjesztés Lapjai. Nagyvárad. Egyetlen magyar folyóirat, mely a missiókkal foglalkozik.

Hitvédelmi Folyóirat. Budapest.

Nagyasszonyunk. Női Mária-kongregációk lapja. Győr.

Páduai Szent Antai Lapja. Budapest.

Szent Gellért. Ifjusági hitszónoki folyóirat. Pannonhalma.

Szent József Lapja. Budapest.

A Szent Család Kis Követe. Pécs.

Katholikus Tanügy. Budapest.

Egri Egyházmegyei Közlöny.

Kalazantinum. Kolozsvár.

Katholikus lapokat kell járatni! Oly embereket, kik bennünket piszkolnak, rágalmaznak, házunkban meg nem türünk. Miért fogadunk tehát házunkba napról-napra oly vendégeket ellenséges ujságok személyében, kik mindazt támadják és ócsárolják, mi előttünk szent? Katholikus lapokat járassunk!

Az oltáregyesület elhunyt tagjai 1904. évben.

Özv. Anderlik Edéné, Karl Magdolna Budapest, Kovács tuhatom Katalin Mikófalva, Lénárt Katalin Jászberény, Lázár Zsuzsanna Szuhogy, Mátyás Erzsébet Ujfejértó, Mészely Anna, Moczár Ilona Jászárokszállás, Mark Anna, Martinek Thekla Bpest, Mislay Zsuzsanna Fábiánháza, Nagy Mária Jászberény, Nagy Erzsébet Jász Jákóhalma, Gyürky Franciska Nötincs, Gaiz Mária Tótvázsony, Kira Jánosné Szárazberek.

Szerkesztő: **Dr. Glattfelder Gyula.**

JUSTH BÉLA KÁRPITOS-MESTER ÉS DISZITŐ.
A budapesti közp. Oltáregyesület szállitója.
Budapesten, VII., Rottenbiller-utcza 6/a.

Elvállal magánlakások, egyesületi- és körhelyiségek teljes berendezését, továbbá elfogad és pontosan teljesit minden e szakmába vágó javitásokat.

HERCZEG ZSIGMOND ELSŐ MAGYAR JÁTÉKÁRU ÉS SZENT CZIKKEK ÖNTODÉJE.
VII., Munkás-utcza 6. sz.
Szent Antal-, Mária- és Krisztus-szobrok, valamint Szent Antal-szobrocskák pléhtokban való gyártása.

GRÜNBERGER IGNÁCZ
Király-utcza 4. szám.
Vesz a legmagasabb áron régiségeket, arany, ezüsttárgyakat, szőnyegeket és képeket; magas egyházi ajánlatokat felmutathat.

REMÉNYSÉGÜNK

AZ OLTÁRISZENTSÉG-IMÁDÁS ÉS MÁRIA-TISZTELET KÉPES HAVI FOLYÓIRATA.

Szerkesztő-kiadó

Varga Mihály csongrád-csanyi plébános.

Előfizetési ára:

Egész évre csak 2 kor. 60 fill. Félévre csak 1 kor. 40 fill.

Megrendelhető a szerzőnél Csongrád-Csanyon.

A ki kér, kap mutatványszámot ingyen.

WALSER-VARGA-féle Sacerd. etiam. erga s. à 1 kor.

ÖRÖKIMÁDÁS IMAKÖNYVE

gyönyörü teljes kiadásban (30 óra), Akantisz V. számos szinezett művészi rajzaival és képekkel, megjelent és kapható. És pedig:

I. Számos szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 2 kor. 60 fill., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor.

II. Finomabb papiron, szines rajzokkal (körülbelül 130 képpel):
a) füzve 3 kor., *b)* vászonkötés, vörösvágás 3 kor. 40 fill., *c)* bőrkötés, vörösvágás 5 kor., *d)* bőrkötés, aranyvágás 6 kor., *e)* finomabb borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 8 kor.

III. Igen finom papiron, számos finoman szinezett rajzokkal (összesen körülbelül 130):
a) finom bőrkötés, aranyvágás 7 kor., *b)* finom borjubőrkötés, párnázva, aranyvágás 9 és 11 kor., *c)* ugyanez a legfinomabb bőrbe kötve, a legfinomabb aranyozással, oxidált ezüstkapocscsal 20 kor.

IV. Ugyanez a könyv öreg betükkel (Arany Korona nagyságban):
a) jó minőségü papiron, háromszáznál több szép képpel, vászonkötésben, tokkal 6 korona, *b)* tartós bőrkötés, aranyvágással 7 kor.

V. Pótkönyv az első és második kiadáshoz:
A mennyivel terjedelmesebb ez a *teljes* kiadás (30 óra van benne), az külön is kapható.

Ára a 14 uj órának vászonkötésben 1 korona 20 fillér.

Az uj teljes kiadás megrendelhető:

VARGA MIHÁLY plébánosnál Csongrád-Csanyon.

Egyházi ruhák és fehérnemüek.

Egyházi és egyleti zászlók. Műhimzés.

Templom- és kápolna-berendezések.

Kitüntetve: Szeged 1876. Székesfehérvár 1879. Deés 1879. Budapest 1885, 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

József fhg és Klotild fhgasszony ő cs. és kir. fenségeinek udv. szállitója

BUDAPEST, IV. kerület, Váczi-utcza 15. szám alatt.

Alapittatott 1863-ik évben.

Elismert megbizhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan fölszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen: miseruhákat, pluviale, dalmatika és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogók.

Tüzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dal-egyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szentszobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat. Monstrancziák, stáczió-képek, oltárok, Urkoporsókat stb. Nagy választék arany, ezüst és selyemhimzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Régi ruhák javitását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák, oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készitem el. Képes árjegyzéket és költségvetést kivánatra bérmentve küldök.